

El Sr. MIQUEL ROCA i JUNYENT, Secretari del Consell d'Administració de BANCO DE SABADELL, S.A., amb domicili social a Sabadell, plaça de Sant Roc núm. 20 i NIF A08000143,

CERTIFICA:

Que a la reunió del Consell d'Administració de la societat celebrada a Barcelona el dia d'avui, per convocatòria escrita de data 20 de gener de 2016, amb l'assistència personal del Sr. José Oliu Creus, el Sr. José Javier Echenique Landiribar, el Sr. Jaime Guardiola Romojaro, el Sr. Joan Llonch Andreu, el Sr. Joaquín Folch-Rusiñol Corachán, el Sr. Héctor María Colonques Moreno, la Sra. María Teresa García-Milá Lloveras, el Sr. José Ramón Martínez Sufrategui, el Sr. António Vítor Martins Monteiro, el Sr. José Luís Negro Rodríguez, el Sr. José Manuel Martínez Martínez, la Sra. Aurora Catá Sala, el Sr. José Manuel Lara García i el Sr. David Vegara Figueras, amb l'absència justificada del Sr. David Martínez Guzmán, sota la presidència del Sr. Oliu, actuant com a secretari la persona que subscriu i com a Vicesecretària la Sra. María José García Beato, s'ha pres per unanimitat i després de la deliberació corresponent, entre uns altres que no el contradiuen, l'acord següent:

Els membres del Consell d'Administració declaren que, fins on arriba el seu coneixement, els comptes anuals individuals i consolidats de l'exercici de 2015, formulats avui i elaborats d'acord amb els principis de comptabilitat aplicables, ofereixen la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de Banco de Sabadell, S.A. i de les empreses incloses en la consolidació, presos en conjunt, i que els respectius informes de gestió formulats inclouen un anàlisi fidel de l'evolució i els resultats empresarials i de la posició de Banco de Sabadell, S.A. i de les empreses compreses en la consolidació, presos en conjunt, juntament amb la descripció dels riscos i les incerteses principals a que s'enfronten.

Es fa constar expressament que l'acta de la reunió del Consell en la que es va adoptar l'acord precedent ha estat llegida i aprovada per unanimitat al final de la reunió i signada pel Secretari amb el vistiplau del President.

I per tal que consti i tingui els efectes oportuns, lliuro aquesta certificació amb el vistiplau del Senyor President a Barcelona, el dia vint-i-vuit de gener de dos mil setze.

Vistiplau
El President

El Secretari

La versió del nostre informe és una traducció de l'original, el qual va ser preparat en castellà. S'han pres totes les mesures necessàries per tal que la traducció sigui una representació el més acurada possible. Tot i això, en tots els aspectes d'interpretació de la informació, punts de vista i opinions, la versió original del nostre informe preval per davant d'aquesta traducció.

INFORME D'AUDITORIA INDEPENDENT DE COMPTES ANUALS CONSOLIDATS

Als accionistes de Banco de Sabadell, S.A.:

Informe sobre els comptes anuals consolidats

Hem auditat els comptes anuals consolidats adjunts de Banco de Sabadell, S.A. (en endavant la "Societat dominant") i societats dependents (en endavant el "Grup"), que comprenen el balanç de situació consolidat a 31 de desembre de 2015, el compte de pèrdues i guanys consolidat l'estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidat, l'estat total de canvis en el patrimoni net consolidat, l'estat de fluxos d'efectiu consolidat i la memòria consolidada corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data.

Responsabilitat dels administradors en relació amb els comptes anuals consolidats

Els administradors de la Societat dominant són responsables de formular els comptes anuals consolidats adjunts, de forma que expressin la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats consolidats de Banco de Sabadell, S.A. i societats dependents, de conformitat amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea, i demés disposicions del marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup a Espanya, i del control intern que considerin necessari per a permetre la preparació de comptes anuals consolidats lliures d'incorrecció material, deguda a frau o error.

Responsabilitat de l'auditor

La nostra responsabilitat és expressar una opinió sobre els comptes anuals consolidats adjunts basada en la nostra auditoria. Hem dut a terme la nostra auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'auditoria de comptes vigent a Espanya. Aquesta normativa exigeix que complim els requeriments d'ètica, així com que planifiquem i executem l'auditoria a fi d'obtenir una seguretat raonable que els comptes anuals consolidats estan lliures d'incorreccions materials.

Una auditoria requereix l'aplicació de procediments per a obtenir evidència d'auditoria sobre els imports i la informació revelada en els comptes anuals consolidats. Els procediments seleccionats depenen del judici de l'auditor, inclosa la valoració dels riscos d'incorrecció material en els comptes anuals consolidats, deguda a frau o error. En efectuar aquestes valoracions del risc, l'auditor té en compte el control intern rellevant per a la formulació per part dels administradors de la Societat dominant dels comptes anuals consolidats, a fi de dissenyar els procediments d'auditoria que siguin adequats en funció de les circumstàncies, i no amb la finalitat d'expressar una opinió sobre l'eficàcia del control intern de l'entitat. Una auditoria també inclou l'avaluació de l'adequació de les polítiques comptables aplicades i de la raonabilitat de les estimacions comptables realitzades per la direcció, així com l'avaluació de la presentació dels comptes anuals consolidats presos en el seu conjunt.

Considerem que l'evidència d'auditoria que hem obtingut proporciona una base suficient i adequada per a la nostra opinió d'auditoria.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L., Avinguda. Diagonal, 640, 08017 Barcelona, España
Tel.: +34 932 532 700 / +34 902 021 111, Fax: +34 934 059 032, www.pwc.es

Opinió

Segons la nostra opinió, els comptes anuals consolidats adjunts expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni consolidat i de la situació financera consolidada de la societat Banco de Sabadell, S.A. i societats dependents a 31 de desembre de 2015, així com dels seus resultats consolidats i fluxos d'efectiu consolidats corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data, de conformitat amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea, i demés disposicions del marc normatiu d'informació financera que resulten d'aplicació a Espanya.

Informe sobre altres requeriments legals i reglamentaris

L'informe de gestió consolidat adjunt de l'exercici 2015 conté les explicacions que els administradors de la Societat dominant consideren oportunes sobre la situació de Banco de Sabadell, S.A. i societats dependents, l'evolució dels seus negocis i sobre altres assumptes i no forma part integrant dels comptes anuals consolidats. Hem verificat que la informació comptable que conté l'esmentat informe de gestió concorda amb la dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2015. El nostre treball com a auditors es limita a la verificació de l'informe de gestió consolidat amb l'abast esmentat en aquest mateix paràgraf i no inclou la revisió d'informació diferent de l'obtinguda a partir dels registres comptables de la societat Banco de Sabadell, S.A. i societats dependents.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.

[PRICEWATERHOUSECOOPERS AUDITORES, S.L.](#)

Original en castellà signat per
Raúl Ara Navarro

29 de gener de 2016

**BANCO DE SABADELL, S.A. I
SOCIETATS QUE FORMEN EL GRUP
BANC SABADELL**

Comptes anuals consolidats
corresponents a l'exercici anual
acabat el 31 de desembre de 2015

Índex dels comptes anuals consolidats de l'any 2015 del grup Banco de Sabadell, S.A.

Estats financers

Balanços de situació consolidats del grup Banc Sabadell	3
Comptes de pèrdues i guanys consolidats del grup Banc Sabadell	6
Estats de canvis en el patrimoni net del grup Banc Sabadell	8
Estats de fluxos d'efectiu consolidats del grup Banc Sabadell	11
Nota 1 – Activitat, polítiques i pràctiques de comptabilitat	13
Nota 2 – Grup Banc Sabadell	43
Nota 3 – Proposta de distribució de beneficis i benefici per acció	53
Nota 4 – Gestió de riscos financers	55
Nota 5 – Recursos propis mínims i gestió de capital	100
Nota 6 – Valor raonable dels actius i passius	104
Nota 7 - Dipòsits en entitats de crèdit d'actiu	114
Nota 8 – Valors representatius de deute	115
Nota 9 – Instruments de capital	116
Nota 10 – Derivats de negociació d'actiu i passiu	118
Nota 11 – Crèdit a la clientela	119
Nota 12 – Ajustos a actius financers i passius financers per macrocobertures	124
Nota 13 – Derivats de cobertura d'actiu i passiu	124
Nota 14 – Actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda	127
Nota 15 – Participacions	129
Nota 16 – Actiu material	130
Nota 17 - Actiu intangible	133
Nota 18 – Resta d'actius	138
Nota 19 – Dipòsits d'entitats de crèdit de passiu	139
Nota 20 – Dipòsits de la clientela	140
Nota 21 – Dèbits representats per valors negociables	141
Nota 22 – Passius subordinats	142
Nota 23 – Altres passius financers	145
Nota 24 – Passius per contractes d'assegurances	145
Nota 25 – Provisions, actius i passius contingents	147
Nota 26 - Fons propis	152
Nota 27 – Ajustos per valoració	158
Nota 28 – Interessos minoritaris	159
Nota 29 – Riscos contingents	160
Nota 30 – Compromisos contingents	161
Nota 31 – Recursos de clients de fora del balanç	162
Nota 32 – Interessos, rendiments i càrregues assimilades	162
Nota 33 – Comissions	165
Nota 34 – Resultats d'operacions financeres (net)	166
Nota 35 – Altres productes d'explotació	166
Nota 36 – Altres càrregues d'explotació	167
Nota 37 – Despeses d'administració	168
Nota 38 – Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)	171
Nota 39 – Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius	172
Nota 40 – Guanys (pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda	172
Nota 41 – Diferència negativa en combinacions de negoci	173
Nota 42 – Guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats per operacions interrompudes	173
Nota 43 – Informació segmentada	173
Nota 44 – Situació fiscal (impost sobre beneficis)	177
Nota 45 – Transaccions amb parts vinculades	181
Nota 46 – Retribucions i saldos amb els membres del Consell d'Administració i l'alta direcció	182
Nota 47 – Altra informació	185
Nota 48 – Esdeveniments posteriors	186
Annex I – Societats del grup Banc Sabadell	187
Annex II – Entitats estructurades – Fons de titulització	207
Annex III – Informació dels emissors en el mercat hipotecari i sobre el registre comptable especial hipotecari	208
Annex IV – Informació dels emissors en les cèdules territorials i sobre el registre comptable especial territorial	214
Annex V – Detall de les emissions vives i passius subordinats del grup	216
Annex VI – Informe bancari anual	222

Informe de gestió

Balanços de situació consolidats del grup Banc Sabadell

El 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014

En milers d'euros

Actiu	Nota	2015	2014 (*)
Caixa i dipòsits en bancs centrals		6.139.459	1.189.787
Cartera de negociació		2.312.118	2.206.035
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-
Crèdit a la clientela		-	-
Valors representatius de deute	8	792.460	578.797
Instruments de capital	9	11212	45.068
Derivats de negociació	10	1508.446	1582.170
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>		-	-
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		77.328	137.148
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-
Crèdit a la clientela		-	-
Valors representatius de deute		-	-
Instruments de capital	9	77.328	137.148
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>		-	-
Actius financers disponibles per a la venda		23.460.356	21.095.619
Valors representatius de deute	8	22.887.626	20.393.061
Instruments de capital	9	572.730	702.558
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>		5.778.397	6.393.792
Inversions creditícies		154.754.303	117.895.179
Dipòsits en entitats de crèdit	7	6.206.088	4.623.197
Crèdit a la clientela	11	146.815.737	110.835.723
Valors representatius de deute	8	1.732.478	2.436.259
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>		1349.574	772.211
Cartera d'inversió al venciment		-	-
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>		-	-
Ajustos a actius financers per macrocobertures	12	7.693	-
Derivats de cobertura	13	700.813	910.173
Actius no corrents en venda	14	2.542.386	2.249.935
Participacions	15	340.996	513.227
Entitats associades		340.996	513.227
Contractes d'assegurances vinculats a pensions	25	153.631	162.713
Actius per reassurances		14.739	11.827
Actiu material	16	4.188.526	3.982.866
Immobilitzat material		1.846.621	1.613.287
D'ús propi		1.709.523	1.532.917
Credits en arrendament operatiu		137.098	80.370
Inversions immobiliàries		2.341.905	2.369.579
<i>Promemòria: Adquirit en arrendament financer</i>		-	-
Actiu intangible	17	2.080.570	1.591.296
Fons de comerç		1092.777	1084.146
Un altre actiu intangible		987.793	507.150
Actius fiscals		7.255.450	7.127.981
Corrents		678.938	983.818
Diferits	44	6.576.512	6.144.163
Resta d'actius	18	4.599.403	4.271.887
Existències		3.655.548	4.021.357
Altres		943.855	250.530
Total actiu		208.627.771	163.345.673

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant del balanç de situació consolidat el 31 de desembre de 2015.

Balanços de situació consolidats del grup Banc Sabadell

El 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014

En milers d'euros

Passiu	Nota	2015	2014 (*)
Cartera de negociació		1.636.826	1.726.143
Dipòsits de bancs centrals		-	-
Dipòsits d'entitats de crèdit		-	-
Dipòsits de la clientela		-	-
Dèbits representats per valors negociables		-	-
Derivats de negociació	10	1484.922	1549.973
Posicions curtes de valors		151.904	176.170
Altres passius financers		-	-
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-
Dipòsits de bancs centrals		-	-
Dipòsits d'entitats de crèdit		-	-
Dipòsits de la clientela		-	-
Dèbits representats per valors negociables		-	-
Passius subordinats		-	-
Altres passius financers		-	-
Passius financers a cost amortitzat		189.468.677	145.580.114
Dipòsits de bancs centrals		11566.070	7.201.546
Dipòsits d'entitats de crèdit	19	14.724.718	16.288.193
Dipòsits de la clientela	20	132.876.312	98.208.370
Dèbits representats per valors negociables	21	26.406.617	20.196.329
Passius subordinats	22	1472.779	1012.362
Altres passius financers	23	2.422.181	2.673.314
Ajustos a passius financers per macrocobertures	12	16.330	68.020
Derivats de cobertura	13	681.461	460.296
Passius associats amb actius no corrents en venda	14	-	-
Passius per contractes d'assegurances	24	2.218.295	2.389.571
Provisions	25	346.225	395.215
Fons per a pensions i obligacions similars		15.018	122.441
Provisions per a impostos i altres contingències legals		51.971	51.821
Provisions per a riscos i compromisos contingents		113.679	131.861
Altres provisions		65.557	89.092
Passius fiscals		580.357	879.855
Corrents		88.214	66.094
Diferits	44	492.143	813.761
Resta de passius		911.939	630.507
Total passiu		195.860.110	152.129.721

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1a-48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant del balanç de situació consolidat el 31 de desembre de 2015.

Balanços de situació consolidats del grup Banc Sabadell

El 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014

En milers d'euros

Patrimoni net	Nota	2015	2014 (*)
Fons propis	26	12.274.945	10.223.743
Capital		679.906	503.058
Escripturat		679.906	503.058
<i>Menys: Capital no exigít</i>		-	-
Prima d'emissió		7.935.665	5.710.626
Reserves		3.175.065	2.991.627
Reserves (pèrdues) acumulades		3.022.769	2.890.915
Reserves (pèrdues) d'entitats valorades pel mètode de la participació		152.296	100.712
Altres instruments de capital		14.322	734.131
D'instruments financers compostos		-	727.567
Resta d'instruments de capital		14.322	6.564
<i>Menys: Valors propis</i>		(238.454)	(87.376)
Resultat de l'exercici atribuít a l'entitat dominant		708.441	371.677
<i>Menys: Dividends i retribucions</i>		-	-
Ajustos per valoració	27	455.606	937.416
Actius financers disponibles per a la venda		579.295	844.641
Cobertures dels fluxos d'efectiu		16.412	237.552
Cobertures d'inversions netes en negocis a l'estranger		17.927	-
Diferències de canvi		(23.690)	2.005
Actius no corrents en venda		-	-
Entitats valorades pel mètode de la participació		16.510	17.964
Resta d'ajustos per valoració		(150.848)	(164.746)
Interessos minoritaris	28	37.110	54.793
Ajustos per valoració		(39)	1517
Resta		37.149	53.276
Total patrimoni net		12.767.661	11.215.952
Total patrimoni net i passiu		208.627.771	163.345.673
Promemòria:			
Riscos contingents	29	8.356.167	9.132.560
Compromisos contingents	30	21.130.614	14.769.638

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant del balanç de situació consolidat el 31 de desembre de 2015.

Comptes de pèrdues i guanys consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

	Nota	2015	2014 (*)
Interessos i rendiments assimilats	32	4.842.356	4.513.497
Interessos i càrregues assimilades	32	(1.639.526)	(2.253.791)
Marge d'interessos		3.202.830	2.259.706
Rendiments d'instruments de capital		2.912	8.628
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació		48.795	101
Comissions percebudes	33	1.166.677	970.588
Comissions pagades	33	(163.333)	(109.697)
Resultats d'operacions financeres (net)	34	1.208.161	1.763.604
Cartera de negociació		150.440	42.968
Altres instruments financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		109	476
Instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		1052.288	172.1229
Altres		5.324	(1069)
Diferències de canvi (net)		137.926	99.556
Altres productes d'explotació	35	390.944	437.711
Ingressos de contractes d'assegurances i reassegurances emesos		174.226	256.332
Vendes i ingressos per prestació de serveis no financers		61507	30.910
Resta de productes d'explotació		155.211	150.469
Altres càrregues d'explotació	36	(516.542)	(629.671)
Despeses de contractes d'assegurances i reassegurances		(218.431)	(306.699)
Variació d'existències		-	(4.186)
Resta de càrregues d'explotació		(298.111)	(318.786)
Marge brut		5.478.370	4.800.526
Despeses d'administració	37	(2.286.515)	(1.773.318)
Despeses de personal		(1.457.341)	(1.202.604)
Altres despeses generals d'administració		(829.174)	(570.714)
Amortització	16 y 17	(328.862)	(278.104)
Dotacions a provisions (net)		20.216	170.094
Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)	38	(1.528.567)	(1.779.558)
Inversions creditícies		(1.396.177)	(1.763.848)
Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	9	(132.390)	(15.710)
Resultat de l'activitat d'explotació		1.354.642	1.139.640

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant del compte de pèrdues i guanys consolidat el 31 de desembre de 2015.

Comptes de pèrdues i guanys consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

	Nota	2015	2014 (*)
Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)	39	(643.944)	(451.562)
Fons de comerç i un altre actiu intangible	17	(1)	-
Altres actius	18	(643.943)	(451.562)
Guanys (pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda	40	(16.960)	236.948
Diferència negativa en combinacions de negocis	41	231.891	-
Guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats per operacions interrompudes	42	(180.868)	(438.633)
Resultat abans d'operacions interrompudes i impostos		744.761	486.393
Impost sobre beneficis	44	(32.516)	(109.748)
Resultat de l'exercici abans d'operacions interrompudes		712.245	376.645
Resultat d'operacions interrompudes (net)		-	-
Resultat consolidat de l'exercici		712.245	376.645
Resultat atribuït a l'entitat dominant		708.441	371.677
Resultat atribuït a interessos minoritaris	28	3.804	4.968
<i>Benefici per acció (en euros)</i>		<i>0,14</i>	<i>0,09</i>
<i>Benefici bàsic per acció considerant l'efecte de les obligacions necessàriament convertibles i altres instruments de patrimoni (en euros)</i>		<i>0,14</i>	<i>0,08</i>
<i>Benefici diluït per acció (en euros)</i>		<i>0,14</i>	<i>0,08</i>

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant del compte de pèrdues i guanys consolidat el 31 de desembre de 2015.

Estats de canvis en el patrimoni net del grup Banc Sabadell

Estats d'ingressos i despeses reconeguts consolidats
Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

	2015	2014 (*)
Resultat consolidat de l'exercici	712.245	376.645
Altres ingressos i despeses reconeguts	(483.367)	818.130
Partides que no seran reclassificades a resultats	(10.317)	16.323
Pèrdues i guanys actuariais en plans de pensions de prestació definida	(14.738)	23.319
Actius no corrents en venda	-	-
Entitats valorades pel mètode de la participació	-	-
Impost sobre beneficis relacionat amb partides que no seran reclassificades a resultats	4.421	(6.996)
Partides que podran ser reclassificades a resultats	(473.050)	801.807
Actius financers disponibles per a la venda:	(379.597)	880.790
Guanys (pèrdues) per valoració	723.428	2.157.190
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	(1103.025)	(1276.400)
Altres reclassificacions	-	-
Cobertures dels fluxos d'efectiu:	(315.914)	384.531
Guanys (pèrdues) per valoració	(392.627)	380.340
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	76.713	4.191
Imports transferits al valor inicial de les partides cobertes	-	-
Altres reclassificacions	-	-
Cobertures d'inversions netes en negocis a l'estranger:	25.611	-
Guanys (pèrdues) per valoració	25.611	-
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-	-
Altres reclassificacions	-	-
Diferències de canvi:	(38.401)	24.405
Guanys (pèrdues) per valoració	(38.401)	24.405
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-	-
Altres reclassificacions	-	-
Actius no corrents en venda:	-	-
Guanys (pèrdues) per valoració	-	-
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-	-
Altres reclassificacions	-	-
Entitats valorades pel mètode de la participació:	(1454)	15.604
Guanys (pèrdues) per valoració	(1454)	15.604
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-	-
Altres reclassificacions	-	-
Resta d'ingressos i despeses reconeguts	34.593	(166.579)
Impost sobre beneficis relacionat amb partides que podran ser reclassificades a resultats	202.112	(336.944)
Total ingressos i despeses reconeguts	228.878	1.194.775
Atribuïts a l'entitat dominant	226.631	1.188.279
Atribuïts a interessos minoritaris	2.247	6.496

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1a48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant de l'estat consolidat d'ingressos i despeses reconeguts el 31 de desembre de 2015.

L'estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidats juntament amb els estats totals de canvis en el patrimoni net consolidats del grup Banc Sabadell formen l'estat de canvis en el patrimoni net.

Estats de canvis en el patrimoni net del grup Banc Sabadell

Estats totals de canvis en el patrimoni net consolidat
Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant												Interessos minoritaris	Total patrimoni net
	Fons propis										Ajustos per valoració	Total		
	Capital	Prima d'emissió	Reserves (pèrdues) acumulades	Reserves (pèrdues) d'entitats valorades pel mètode de participació	Altres instruments de capital	Menys: valors propis	Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	Menys: dividendes i retribucions	Total fons propis					
Saldo final el 31/12/2014 (*)	503.058	5.710.626	2.890.915	100.712	734.131	(87.376)	371.677	-	10.223.743	937.416	11.161.159	54.793	112.15.952	
Ajust per canvis de criteri comptable	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ajust per errors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Saldo inicial ajustat (*)	503.058	5.710.626	2.890.915	100.712	734.131	(87.376)	371.677	-	10.223.743	937.416	11.161.159	54.793	112.15.952	
Total ingressos i despeses reconeguts	-	-	-	-	-	-	708.441	-	708.441	(481.810)	226.631	2.247	228.878	
Altres variacions del patrimoni net	176.848	2.225.039	131.854	51.584	(719.809)	(151.078)	(371.677)	-	1.342.761	-	1.342.761	(19.930)	1.322.831	
Augments de capital	175.559	2.209.489	(44.256)	-	(727.567)	-	-	-	163.225	-	163.225	-	163.225	
Reduccions de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Conversió de passius financers en capital (**)	1289	8.409	-	-	-	-	-	-	9.698	-	9.698	-	9.698	
Increment d'altres instruments de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Reclassificació de passius financers a altres instruments de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Distribució de dividendes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Operacions amb instruments de capital propi (net)	-	-	7.440	-	-	(201.756)	-	-	(94.316)	-	(94.316)	-	(94.316)	
Traspessos entre partides de patrimoni net (***)	-	(50.678)	320.093	51.584	-	50.678	(371.677)	-	-	-	-	-	-	
Increment / (Reduccions) per combinacions de negocis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Dotació discrecional a obres i fons socials	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pagaments amb instruments de capital (***)	-	-	1371	-	7.758	-	-	-	9.129	-	9.129	-	9.129	
Resta d'increment (reduccions) de patrimoni net	-	47.819	(52.794)	-	-	-	-	-	(104.975)	-	(104.975)	(19.930)	(124.905)	
Saldo final el 31/12/2015	679.906	7.935.665	3.022.769	152.296	14.322	(238.454)	708.441	-	12.274.945	455.606	12.730.551	37.110	12.767.661	

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant de l'estat consolidat de canvis en el patrimoni net el 31 de desembre de 2015.

Es mostren els moviments principals dels fons propis es detallen en la nota 26, excepte menció del contrari.

L'estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidats juntament amb els estats totals de canvis en el patrimoni net consolidats del grup Banc Sabadell formen l'estat de canvis en el patrimoni net.

(**) Vegeu la nota 22.

(***) Vegeu la nota 3.

(****) Vegeu la nota 37.

Estats de canvis en el patrimoni net del grup Banc Sabadell

Estats totals de canvis en el patrimoni net consolidat
Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant												Interessos minoritaris	Total patrimoni net
	Fons propis										Ajustos per valoració	Total		
	Capital	Prima d'emissió	Reserves (pèrdues) acumulades	Reserves (pèrdues) d'entitats valorades pel mètode de participació	Altres instruments de capital	Menys: valors propis	Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	Menys: dividendes i retribucions	Total fons propis					
Saldo final el 31/12/2013 (*)	501.435	5.760.506	2.794.955	153.523	738.476	(57.442)	145.915	-	10.037.368	120.814	10.158.182	58.243	10.216.425	
Ajust per canvis de criteri comptable	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ajust per errors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Saldo inicial ajustat (*)	501.435	5.760.506	2.794.955	153.523	738.476	(57.442)	145.915	-	10.037.368	120.814	10.158.182	58.243	10.216.425	
Total ingressos i despeses reconeguts	-	-	-	-	-	-	371.677	-	371.677	816.602	1.188.279	6.496	1.194.775	
Altres variacions del patrimoni net	1.623	(49.880)	95.960	(52.811)	(4.345)	(29.934)	(145.915)	-	(185.302)	-	(185.302)	(9.946)	(195.248)	
Augments de capital	247	6.905	(132)	-	(6.970)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Reduccions de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Conversió de passius financers en capital	1376	23.002	-	-	-	-	-	-	24.378	-	24.378	-	24.378	
Incrementos d'altres instruments de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Reclassificació de passius financers a altres instruments de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Distribució de dividendes (**)	-	-	-	-	-	-	(40.15)	-	(40.15)	-	(40.15)	-	(40.15)	
Operacions amb instruments de capital propi (net)	-	-	17.272	-	-	(18.825)	-	-	(91553)	-	(91553)	-	(91553)	
Traspessos entre partides de patrimoni net (**)	-	(78.891)	158.611	(52.811)	-	78.891	(105.800)	-	-	-	-	-	-	
Incrementos / (Reduccions) per combinacions de negocis	-	-	(36.363)	-	-	-	-	-	(36.363)	-	(36.363)	-	(36.363)	
Dotació discrecional a obres i fons socials	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pagaments amb instruments de capital	-	-	-	-	6.564	-	-	-	6.564	-	6.564	-	6.564	
Resta d'incrementos (reduccions) de patrimoni net	-	(896)	(43.378)	-	(3.939)	-	-	-	(48.215)	-	(48.215)	(9.946)	(58.159)	
Saldo final el 31/12/2014	503.058	5.710.626	2.890.915	100.712	734.131	(87.376)	371.677	-	10.223.743	937.416	11.161.159	54.793	11.215.952	

(*) Es presenta únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 3).
Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part íntegrament de l'estat consolidat de canvis en el patrimoni net el 31 de desembre de 2015.
(**) Vegeu la nota 3.

Estats de fluxos d'efectiu consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

		2015	2014 (*)
Fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	Nota	1.705.568	(663.949)
Resultat consolidat de l'exercici	26	712.245	376.645
Ajustos per obtenir els fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació		2.175.554	2.747.918
Amortització	16 y 17	328.862	278.104
Altres ajustos (a)		1846.692	2.469.814
Augment/disminució net dels actius d'explotació		8.374.625	3.012.073
Cartera de negociació		53.282	316.411
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		(59.820)	(3.386)
Actius financers disponibles per a la venda		1344.438	1254.942
Inversions creditícies		6.815.892	173.366
Altres actius d'explotació		220.833	1270.740
Augment/disminució net dels passius d'explotació		7.497.237	(601.011)
Cartera de negociació		(137.280)	280.598
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-
Passius financers a cost amortitzat		8.318.813	(1702.215)
Altres passius d'explotació		(684.296)	820.606
Cobrament/Pagament per impost sobre beneficis		(304.843)	(175.427)
Fluxos d'efectiu de les activitats d'inversió		2.028.121	(1.137.467)
Pagaments		4.665.091	2.267.971
(-) Actius materials	16	626.863	634.313
(-) Actius intangibles	17	186.397	176.376
(-) Participacions	15	116.469	75.795
(-) Entitats dependents i altres unitats de negoci	2	2.361.922	-
(-) Actius no corrents i passius associats en venda	14	1.373.440	1.381.487
(-) Cartera d'inversió al venciment		-	-
(-) Altres pagaments relacionats amb activitats d'inversió		-	-
Cobraments		6.693.212	1.130.504
(+) Actius materials (b)	16	413.257	488.115
(+) Actius intangibles		-	-
(+) Participacions (c)	15	277.236	206.468
(+) Entitats dependents i altres unitats de negoci		-	-
(+) Actius no corrents i passius associats en venda (b)	14	581.311	435.921
(+) Cartera d'inversió al venciment		-	-
(+) Altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió	2	5.421.408	-

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

(a) Inclou les dotacions a fons per correcció de valor per deteriorament i a fons per provisions que no han suposat una sortida d'efectiu per al grup.

(b) Els imports inclouen el benefici o la pèrdua per l'alienació.

(c) Inclou el benefici o la pèrdua generada per l'alienació de les participacions i els dividendes percebuts de societats que consoliden pel mètode de la participació.

(d) Aquest epígraf reflecteix principalment els pagaments realitzats per abonar el cupó (vegeu la nota 26) i les despeses d'ampliació de capital.

Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant de l'estat consolidat de fluxos d'efectiu el 31 de desembre de 2015.

Estats de fluxos d'efectiu consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

	Nota	2015	2014 (*)
Fluxos d'efectiu de les activitats de finançament		1.221.727	(227.242)
Pagaments		710.165	596.800
(-) Dividends	26	21.172	40.115
(-) Passius subordinats		87.505	52.306
(-) Amortització d'instruments de capital propi		-	-
(-) Adquisició d'instruments de capital propi	26	59.652	461.112
(-) Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament (d)		8.1836	43.267
Cobraments		1.931.892	369.558
(+) Passius subordinats		-	-
(+) Emissió d'instruments de capital propi	26	1606.556	-
(+) Alienació d'instruments de capital propi	26	325.336	369.558
(+) Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament		-	-
Efecte de les variacions dels tipus de canvi		(5.744)	16.547
Augment/(Disminució) net de l'efectiu i equivalents		4.949.672	(2.012.111)
Efectiu i equivalents a l'inici del període		1.189.787	3.201.898
Efectiu i equivalents al final del període		6.139.459	1.189.787
Promemòria:			
Fluxos d'efectiu corresponents a:			
Interessos rebuts		4.888.454	4.174.193
Interessos pagats		1930.625	2.656.839
Dividends percebuts		2.912	8.628
Components de l'efectiu i equivalents al final del període			
(+) Caixa		734.362	512.935
(+) Saldos equivalents a l'efectiu en bancs centrals		5.405.097	676.852
(+) Altres actius financers		-	-
(-) Menys: Descoberts bancaris reintegrables a la vista		-	-
Total efectiu i equivalents al final del període		6.139.459	1.189.787
<i>del qual: en poder d'entitats consolidades, però no disponible pel grup</i>		-	-

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

(a) Inclou les dotacions a fons per correcció de valor per deteriorament i a fons per provisions que no han suposat una sortida d'efectiu per al grup.

(b) Els imports inclouen el benefici o la pèrdua per l'alienació.

(c) Inclou el benefici o la pèrdua generada per l'alienació de les participacions i els dividendes percebuts de societats que consoliden pel mètode de la participació.

(d) Aquest epígraf reflecteix principalment els pagaments realitzats per abonar el cupó (vegeu la nota 26) i les despeses d'ampliació de capital.

Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant de l'estat consolidat de fluxos d'efectiu el 31 de desembre de 2015.

MEMÒRIA DELS COMPTES ANUALS CONSOLIDATS DEL GRUP BANC SABADELL

Per als exercicis acabats el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014.

Nota 1 – Activitat, polítiques i pràctiques de comptabilitat

Activitat

Banco de Sabadell, S.A. (a partir d'ara, també Banc Sabadell o el banc), amb domicili social a Sabadell, plaça de Sant Roc, 20, té per objecte social el desenvolupament de l'activitat bancària i està subjecte a la normativa i les regulacions de les entitats bancàries que operen a Espanya.

El banc és societat dominant d'un grup d'entitats (vegeu l'annex I) l'activitat de les quals controla directament o indirectament i que constitueixen, juntament amb aquest, el grup Banc Sabadell (a partir d'ara, el grup).

Bases de presentació

Els comptes anuals consolidats de l'exercici de 2015 del grup s'han elaborat d'acord amb el que estableixen les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (NIIF) d'aplicació al tancament de l'exercici de 2015, tenint en compte la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, de 22 de desembre, així com les seves modificacions successives i altres disposicions del marc normatiu d'informació financera aplicable al grup. Així, mostren la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera consolidada del grup el 31 de desembre de 2015 i dels resultats de les seves operacions, dels canvis en el patrimoni net i dels fluxos d'efectiu, consolidats, que s'han produït en l'exercici de 2015.

Els comptes anuals consolidats s'han preparat a partir dels registres de comptabilitat mantinguts pel banc i per cadascuna de les entitats restants integrades en el grup. Inclouen les reclassificacions i els ajustos necessaris per homogeneïtzar els principis i les polítiques comptables, així com els criteris de valoració als aplicats pel grup, descrits en aquesta mateixa nota.

La informació continguda en aquests comptes anuals consolidats és responsabilitat dels administradors de l'entitat dominant del grup. Els comptes anuals consolidats de l'exercici de 2015 del grup han estat formulats pels administradors de Banc Sabadell en la reunió del Consell d'Administració de 28 de gener de 2016, i estan pendents d'aprovació per la Junta General d'Accionistes, la qual s'espera que els aprovi sense canvis significatius.

Aquests comptes anuals consolidats, llevat de menció en sentit contrari, es presenten en milers d'euros.

Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor en l'exercici de 2015

Durant l'exercici de 2015 no ha entrat en vigor cap norma significativa adoptada per la Unió Europea.

Normes i interpretacions emeses per l'IASB no vigents

En la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats, s'enumeren les normes i interpretacions més significatives per al grup publicades per l'IASB, però que no havien entrat encara en vigor, perquè la seva data d'efectivitat és posterior a la data dels comptes anuals consolidats o bé perquè no han estat encara adoptades per la Unió Europea.

Normes i interpretacions	Títol	Aplicació obligatòria per a exercicis iniciats a partir de:
<u>Aprovades per a la seva aplicació a la UE</u>		
Modificació de la NIC 19	Plans de beneficis definits: aportacions dels empleats	1 de febrer de 2015
Modificació de la NIC 16 i la NIC 38	Aclariment dels mètodes acceptables de depreciació i amortització	1 de gener de 2016
Modificació de la NIIF 11	Comptabilització d'adquisicions de participacions en operacions conjuntes	1 de gener de 2016
Modificació de la NIIF 10, la NIIF 12 i la NIC 28	Entitats d'inversió: Aplicant l'excepció a la consolidació	1 de gener de 2016
Modificació de la NIC 1	Iniciativa d'informació a revelar	1 de gener de 2016
<u>No aprovades per a la seva aplicació a la UE</u>		
NIIF 9	Instruments financers	1 de gener de 2018
NIIF 15	Ingressos d'activitats ordinàries procedents de contractes amb clients	1 de gener de 2018
NIC 12	Impost als guanys	1 de gener de 2017
NIIF 16	Arrendaments	1 de gener de 2019

El grup ha avaluat els impactes que es deriven d'aquestes normes i interpretacions i ha decidit no exercir-ne l'aplicació anticipada, en cas que sigui possible. Així mateix, llevat que a continuació s'indiqui el contrari, la direcció estima que la seva adopció no tindrà un impacte significatiu per al grup.

Aprovades per a la seva aplicació a la UE

Modificació de la NIC 19 "Plans de beneficis definits: aportacions dels empleats"

Aquestes modificacions de la NIC 19 aclareixen i modifiquen els requeriments de comptabilització per a les aportacions dels empleats o tercers a un pla de prestació definida.

En particular, si l'import de les aportacions és independent al nombre d'anys de servei (per exemple, quan les aportacions són un percentatge fix del salari dels empleats), es permet que una entitat reconegui aquestes aportacions com una reducció del cost del servei en el període en què es presta el servei relacionat, en comptes d'atribuir les aportacions als períodes de servei.

Si l'import de les aportacions depèn del nombre d'anys de servei, les modificacions requereixen que una entitat atribueixi aquestes aportacions als períodes de servei utilitzant el mateix mètode d'atribució requerit a la NIC 19 per als beneficis bruts.

La modificació descrita als paràgrafs anteriors no té cap efecte per al grup, atès que el col·lectiu cobert pels plans de prestació definida no hi fa aportacions.

Modificacions de les NIC 16 i 38 “Aclariment dels mètodes acceptables de depreciació i amortització”

Les modificacions de les NIC 16 i 38 pretenen aclarir l'ús dels mètodes d'amortització basats en els ingressos. Les dues normes estableixen que el mètode de depreciació utilitzat ha de reflectir el patró d'acord amb el qual s'espera que siguin consumits, per part de l'entitat, els beneficis econòmics futurs de l'actiu. L'IASB ha aclarit que, tret de determinades excepcions, un mètode de depreciació basat en els ingressos generats per una activitat que inclou l'ús de l'actiu no és un mètode apropiat. Això es deu al fet que reflectiria el patró dels beneficis econòmics que es generen per operar el negoci (del qual forma part l'actiu) en comptes dels beneficis econòmics que es consumeixen a través de l'ús de l'actiu.

El grup no espera que aquestes modificacions afectin els mètodes d'amortització utilitzats actualment, ja que en la majoria de casos no s'utilitzen mètodes basats en els ingressos.

Modificacions de la NIIF 11 “Comptabilització d'adquisicions de participacions en operacions conjuntes”

Les modificacions de la NIIF 11 proporcionen una guia per comptabilitzar l'adquisició d'una participació en una operació conjunta l'activitat de la qual constitueix un negoci. En particular, les modificacions estableixen que s'han d'aplicar tots els principis sobre la comptabilització de les combinacions de negocis de la NIIF 3 i altres NIIF, excepte els que entrin en conflicte amb les guies de la NIIF 11 modificada.

Durant l'exercici de 2015, el grup no ha adquirit cap participació que es pugui trobar sota l'abast d'aquestes modificacions (vegeu la nota 2).

Modificació de la NIIF 10, la NIIF 12 i la NIC 28 “Entitats d'inversió: Aplicant l'excepció a la consolidació”

Les modificacions aclareixen tres aspectes sobre l'aplicació del requeriment per a les entitats d'inversió de valorar les dependents a valor raonable en lloc de consolidar-les. Les modificacions proposades:

- Confirmen que l'excepció de presentar estats financers consolidats continua afectant les dependents d'una entitat d'inversió que són elles mateixes entitats dominants.
- Aclareixen quan una entitat d'inversió dominant hauria de consolidar una dependent que proporciona serveis relacionats amb la inversió en comptes de valorar aquesta dependent a valor raonable.
- Simplifiquen l'aplicació del mètode de posada en equivalència per a una entitat que no és en si mateixa una entitat d'inversió però que té una participació en una associada que és una entitat d'inversió.

Entren en vigor per als exercicis anuals que comencin a partir de l'1 de gener de 2016, i se'n permet l'aplicació anticipada.

Modificació de la NIC 1 “Iniciativa d'informació a revelar”

Les modificacions de la NIC 1 sorgeixen de la iniciativa de l'IASB per millorar la informació publicada per les entitats, i suposen canvis en la redacció actual de la NIC 1 pel que fa a facilitar l'ús del judici professional en la preparació d'aquesta informació. Les modificacions fan canvis molt concrets en la NIC 1 i afecten conceptes com la importància relativa, l'estructura de les notes i la informació a revelar sobre les polítiques comptables entre d'altres.

Tot i que aquesta modificació encara no s'ha aprovat per a la seva aplicació a la UE, en la preparació d'aquests comptes anuals consolidats el grup ha considerat la naturalesa de les seves operacions, així com les polítiques que els usuaris dels estats financers esperarien que es revelessin, considerant tant el sector com els negocis en què opera; tot això de manera consistent amb les recomanacions emeses per l'ESMA.

NIIF 9 “Instruments financers”

El juliol de 2014, l'IASB va publicar la versió completa de la NIIF 9 amb data de primera aplicació l'1 de gener de 2018. Aquesta norma, que substituirà l'actual NIC 39 “Instruments financers: reconeixement i valoració”, estableix de manera comprensiva el conjunt de requeriments comptables per al registre i la valoració dels actius i passius financers.

Respecte a la classificació i valoració dels actius financers, l'enfocament de la NIIF 9 es basa en el fet de considerar de manera conjunta tant les característiques dels fluxos de caixa que es deriven dels instruments com el model de negoci sota el qual es gestionen. En aquest sentit, es redueixen en la pràctica el nombre de carteres i els models de deteriorament previstos actualment a la NIC 39, entre aquestes, les classificacions “d'actius financers disponibles per a la venda” i “inversions mantingudes fins al venciment”. Els actius financers els fluxos de caixa dels quals només representen pagaments de principal i interessos i que es mantenen en un model de negoci amb l'objectiu de cobrar els fluxos anteriors s'hauran de valorar a cost amortitzat. En contraposició, si l'objectiu del model de negoci fos tant cobrar els fluxos com vendre'ls, aquests mateixos actius s'haurien de valorar a valor raonable i registrar els canvis de valoració en altres ingressos i despeses. La resta d'actius financers, entre ells els que incorporen derivats implícits, s'han de valorar íntegrament a valor raonable amb canvis registrats en el compte de pèrdues i guanys. Aquest nou enfocament afectarà els instruments que es podran reportar sota la NIIF 9 a cost amortitzat i a valor raonable amb canvis registrats en altres ingressos i despeses reconeguts.

Per a tots els actius que no estiguin valorats a valor raonable amb canvis registrats en el compte de pèrdues i guanys, les entitats han de reconèixer les pèrdues esperades de crèdit. Per fer-ho, hauran de diferenciar entre els actius la qualitat creditícia dels quals no ha empitjorat de manera significativa des del seu reconeixement inicial d'aquells actius que sí que ho han fet.

És precisament la part corresponent al deteriorament de valor de la NIIF 9 la que presenta canvis més substancials respecte a l'actual model de NIC 39 basat en la comptabilització de les pèrdues incorregudes per risc de crèdit. En particular, la NIIF 9 requereix que una entitat basi el seu mesurament de les provisions per insolvències utilitzant un enfocament de deteriorament que diferencia entre tres estats. El mesurament de les pèrdues esperades depèn de si s'ha produït un increment significatiu en el risc de crèdit des del reconeixement inicial, de tal manera que: (i) la pèrdua esperada en l'horitzó temporal de dotze mesos (estat 1) afecta tots els actius (des del seu reconeixement inicial) sempre que no hi hagi un increment significatiu del risc de crèdit, i (ii) la pèrdua esperada total (estats 2 i 3) s'ha de registrar quan s'ha produït l'increment significatiu del risc de crèdit, mesurat en base individual o col·lectiva. Per als actius financers considerats com a deteriorats que es troben classificats en l'estat 3, els interessos financers es meriten sobre el valor net comptable.

L'avaluació respecte de si s'ha produït un increment significatiu en el risc de crèdit s'ha de basar en informació raonable i sustentable que estigui disponible sense cost o sense un esforç desproporcionat, que sigui indicativa d'increments en el risc creditici des del reconeixement inicial, i ha de reflectir informació històrica, corrent i prospectiva (*forward-looking*).

De la comparació del nou model de pèrdua esperada previst a la NIIF 9 amb l'actual model de pèrdua incorreguda previst a la NIC 39 convé destacar el següent:

- Amb la NIIF 9 es reconeixen pèrdues per risc de crèdit per a totes les activitats típiques de préstec i crèdit originades pel grup, incloent-hi els nous préstecs que es concedeixin, així com per a tots els títols de renda fixa (sobirana o no) que s'adquireixin i de manera independent a la seva qualificació creditícia en el moment del seu reconeixement inicial.
- Hi haurà un increment en el judici necessari per determinar la informació prospectiva (*forward-looking*) i les hipòtesis de crèdit durant la vida d'un préstec, i com aquestes hipòtesis s'incorporen a la valoració de la pèrdua esperada.
- El mètode usat per al càlcul de la pèrdua esperada és més complex, en certa manera comparable a la complexitat associada a l'ús de models avançats IRB a l'efecte de capital, emprant conceptes similars com ara la probabilitat d'impagament (PD – *probability of default*), la quantificació de quantes pèrdues poden resultar en l'impagament (LGD – *loss given default*) i l'exposició dels saldos deguts quan es dona l'impagament (EAD – *exposure at default*).
- Hi haurà grans factors que poden donar lloc a variabilitat en les pèrdues de crèdit esperades. Per exemple, tots els canvis en les probabilitats d'impagament (PD) generaran canvis en la suma total de pèrdues que cal reconèixer sota l'enfocament de pèrdua esperada, la qual cosa no succeeix necessàriament amb el model de pèrdua incorreguda.

En relació amb els passius financers, les categories previstes en la NIIF 9 són similars a les ja existents actualment en la NIC 39, i la seva valoració no canviarà excepte pel requisit de registrar les variacions en el valor raonable relacionades amb el risc propi de crèdit com un component del patrimoni en cas de mantenir passius financers a què s'ha aplicat l'opció de valor raonable.

Per a la comptabilitat de cobertures (excloent-ne la part relativa a macrocobertures), s'ha reemplaçat la granularitat dels requeriments actuals de la NIC 39 per un nou model capaç de reflectir millor en els estats financers les activitats internes de gestió de riscos. Hi ha canvis respecte a la NIC 39 en diversos aspectes, com ara partides cobertes, instruments de cobertura, comptabilització del valor temporal de les opcions i avaluació de l'eficàcia. No obstant això, les millores més importants fan referència a la possibilitat de cobrir riscos no financers, per la qual cosa seran d'especial aplicació a entitats no financeres.

Si bé l'IASB permet l'aplicació anticipada de la NIIF 9, la Comissió Europea encara no l'ha endossat. Per tant, això impossibilita l'aplicació de manera anticipada d'aquesta norma o qualsevol de les seves fases a les entitats europees.

La direcció estima que la futura aplicació de la NIIF 9 pot tenir un impacte significatiu en el valor dels actius i passius financers reportats actualment, en particular pel que fa a l'estimació de les provisions per insolvències. El grup va iniciar a finals de l'exercici de 2014 els treballs preparatoris per implementar aquesta norma, els quals s'han intensificat de manera significativa durant tot l'exercici de 2015, especialment els necessaris per al desenvolupament d'una metodologia de càlcul de les pèrdues esperades que requerirà canvis extensius en els sistemes i processos del grup així com en la governança de la informació financera i el seu encaix amb les pràctiques existents en la gestió del risc de crèdit. Els diferents plans de treball que suporten la implementació de la NIIF 9 no s'han completat en la data de formulació d'aquests comptes anuals.

Per tot això, el grup encara no ha pogut quantificar el possible impacte derivat del nou model de pèrdua esperada.

NIIF 15 "Ingressos d'activitats ordinàries procedents de contractes amb clients"

La NIIF 15 estableix els nous requeriments per al reconeixement d'ingressos basant-se en el principi que una entitat ha de reconèixer ingressos per reflectir la transferència dels béns o serveis promesos als clients en una quantitat tal que reflecteixi la consideració a què l'entitat espera tenir dret a canvi d'aquests béns o serveis.

Aquest principi es reflecteix en un model de reconeixement d'ingressos. Aquest model consta de cinc passos, entre els quals les entitats han d'identificar obligacions d'acompliment separades en els contractes amb clients, assignar el preu de la transacció a les diferents obligacions que s'hagin identificat i reconèixer ingressos quan o a mesura que l'entitat satisfaci la seva obligació d'acompliment. Així, s'espera que la norma tingui més impacte en les empreses que venen productes i serveis en una oferta combinada o les que participen en projectes de llarg termini, com ara les que operen en el sector de telecomunicacions, programari, enginyeria, construcció i immobiliari.

Tenint en compte les activitats principals del grup i el fet que la norma no és aplicable als instruments financers i altres drets o obligacions contractuals sota l'abast de la NIC 39 (i NIIF 9 quan entri en vigor), el grup no espera que es deriven impactes significatius de l'aplicació futura d'aquesta norma.

NIC 12 "Impost als guanys"

El passat 19 de gener l'IASB va publicar les modificacions a la NIC 12 "Impost als guanys". Aquesta norma conté els requisits necessaris per mesurar actius o passius per impostos diferits; les esmenes fetes aclareixen com s'han de comptabilitzar els actius per impostos diferits relacionats amb els instruments de deutes valorats a valor raonable. La norma és aplicable obligatòriament a partir de l'1 de gener de 2017, però es pot optar per aplicar-la anticipadament.

NIIF 16 “Arrendaments”

El gener de 2016, l'IASB va publicar una nova norma sobre arrendaments, que deroga la NIC 17 “Arrendaments”, fruit d'un projecte conjunt amb el FASB. L'IASB i el FASB han arribat a les mateixes conclusions en moltes àrees relacionades amb la comptabilització dels contractes d'arrendament, incloent-hi la definició d'un arrendament, l'exigència, com a regla general, de reflectir els arrendaments en el balanç i la valoració dels passius per arrendaments. L'IASB i el FASB també van acordar no incorporar canvis substancials a la comptabilització per part de l'arrendador, i es van mantenir requisits similars als de la normativa vigent anteriorment. Hi continuen havent diferències entre l'IASB i el FASB pel que fa al reconeixement i la presentació de les despeses relacionades amb els arrendaments en el compte de resultats i en l'estat de fluxos d'efectiu.

La norma és aplicable obligatòriament a partir de l'1 de gener de 2019. Es pot optar per aplicar-la anticipadament, però només si alhora s'aplica la NIIF 15 “Ingressos ordinaris procedents de contractes amb clients”.

Utilització de judicis i estimacions en l'elaboració dels comptes anuals consolidats

La preparació dels comptes anuals consolidats exigeix l'ús de certes estimacions comptables. Així mateix, exigeix a la direcció que exerceixi el seu judici en el procés d'aplicar les polítiques comptables del grup. Aquestes estimacions poden afectar l'import dels actius i passius i el desglossament dels actius i passius contingents en la data dels comptes anuals consolidats, així com l'import dels ingressos i despeses durant el període d'aquests. Les principals estimacions efectuades es refereixen als conceptes següents:

- Les pèrdues per deteriorament de determinats actius financers (notes 1.d, 7, 8, 9 i 11).
- Les hipòtesis utilitzades en el càlcul actuarial dels passius i compromisos per retribucions postocupació, així com les utilitzades en el càlcul dels passius per contractes d'assegurança (notes 1.p, 1.r, 24 i 25).
- La vida útil dels actius materials i intangibles (notes 1.j, 1.l, 16 i 17).
- La valoració dels fons de comerç de consolidació (notes 1./ i 17).
- El valor raonable d'actius financers no cotitzats (nota 6).
- El valor raonable dels actius immobiliaris mantinguts en el balanç (notes 1.i, 1.j, 1.m i 6).

Tot i que les estimacions estan basades en el millor coneixement de la direcció de les circumstàncies actuals i previsibles, els resultats finals podrien diferir d'aquestes estimacions.

Principis i polítiques comptables i criteris de valoració aplicats

A continuació, es descriuen els principis i les polítiques comptables, així com els criteris de valoració més significatius aplicats per elaborar aquests comptes anuals consolidats:

a) Principis de consolidació

En el procés de consolidació es distingeix entre entitats dependents, negocis conjunts, entitats associades i entitats estructurades.

Entitats dependents

Les entitats dependents són aquelles sobre les quals el grup té el control, situació que es produeix quan el grup està exposat, o té dret, a rendiments variables procedents de la seva implicació en la participada i té la capacitat d'influir en aquests rendiments a través del seu poder sobre aquesta.

Perquè es consideri que hi ha control ha de concórrer:

- Poder: un inversor té poder sobre una participada quan té drets en vigor que li proporcionen la capacitat de dirigir les activitats rellevants, és a dir, les que afecten de manera significativa els rendiments de la participada.
- Rendiments: un inversor està exposat, o té dret, a rendiments variables per la seva implicació en la participada quan els rendiments que obté per aquesta implicació poden variar en funció de l'evolució econòmica de la participada. Els rendiments de l'inversor poden ser només positius, només negatius o alhora positius i negatius.
- Relació entre poder i rendiments: un inversor controla una participada si l'inversor no tan sols té poder sobre la participada i està exposat, o té dret, a uns rendiments variables per la seva implicació en la participada, sinó també la capacitat d'utilitzar el seu poder per influir en els rendiments que obté per aquesta implicació en la participada.

Així mateix, el grup pren en consideració qualsevol fet o circumstància que pugui incidir en l'avaluació de si hi ha control o no, així com les anàlisis descrites en les guies d'aplicació de la normativa de referència (per exemple, si el grup manté una participació directa o indirecta de més del 50% dels drets de vot de l'entitat que s'avalua).

En el moment d'adquirir el control d'una entitat dependent, el grup aplica el mètode d'adquisició que preveu el marc normatiu (vegeu la nota 1.b), llevat que es tracti de l'adquisició d'un actiu o grup d'actius.

Els estats financers de les entitats dependents es consoliden amb les del banc per aplicació del mètode d'integració global.

La participació de tercers en el patrimoni net del grup es presenta en l'epígraf d'interessos minoritaris del balanç de situació, i la part del resultat de l'exercici atribuïble a aquests es presenta en l'epígraf de resultat atribuït a interessos minoritaris del compte de pèrdues i guanys.

Negocis conjunts

Són aquelles entitats sobre les quals es tenen acords contractuals de control conjunt, en virtut dels quals les decisions sobre les activitats rellevants les prenen de manera unànime les altres entitats amb qui comparteix el control, i es té dret als seus actius nets.

Les participacions en negocis conjunts es valoren per aplicació del mètode de la participació, és a dir, per la fracció del patrimonial net que representa la participació de cada entitat en el seu capital una vegada considerats els dividendes percebuts d'aquestes i altres eliminacions patrimonials.

El grup no disposa de participacions en negocis conjunts.

Entitats associades

Són entitats associades aquelles sobre les quals el grup exerceix una influència significativa, que es manifesta, en general, encara que no exclusivament, pel fet de mantenir una participació, directament o indirectament, del 20% o més dels drets de vot de la participada.

En els comptes consolidats, les entitats associades es valoren pel mètode de la participació.

Entitats estructurades

Una entitat estructurada és una entitat que ha estat dissenyada de manera que els drets de vot o similars no siguin el factor decisiu a l'hora de decidir qui controla l'entitat.

En els casos en què el grup participa en entitats, o les constitueix, per a la transmissió de riscos o altres fins, o amb l'objectiu de permetre l'accés als clients a determinades inversions, es determina, considerant el que estableix el marc normatiu, si hi ha control, segons s'ha descrit anteriorment, i, per tant, si han de ser objecte de consolidació o no. En particular, es prenen en consideració, entre d'altres, els factors següents:

- Anàlisi de la influència del grup en les activitats rellevants de l'entitat que puguin arribar a influir en l'import dels seus rendiments.
- Compromisos implícits o explícits del grup per donar suport financer a l'entitat.
- Identificació del gestor de l'entitat i anàlisi del règim de retribucions.
- Existència de drets d'exclusió (possibilitat de revocar els gestors).
- Exposició significativa del grup als rendiments variables dels actius de l'entitat.

Entre aquestes entitats es troben els denominats “fons de titulització d'actius”, que són consolidats en els casos en què, basant-se en l'anàlisi anterior, es determina que el grup ha mantingut el control. Hi ha acords contractuals de suport financer d'ús comú en el mercat de les titulitzacions, i no hi ha acords de suport financer significatiu addicional al que s'ha establert contractualment. Per tot això, es considera que, per a la pràctica totalitat de les titulitzacions realitzades pel grup, els riscos transferits no es poden donar de baixa de l'actiu del balanç i les emissions dels fons de titulització es registren com a passius dins del balanç del grup. El 31 de desembre de 2015, no hi havia cap suport financer significatiu del grup a titulitzacions no consolidades.

En el cas de les societats i els fons d'inversió i de pensions gestionats pel grup (en la major part dels casos, fons detallistes sense personalitat jurídica sobre els quals els inversors adquireixen unitats alíquotes que els proporcionen la propietat del patrimoni gestionat), es considera que no compleixen amb els requeriments del marc normatiu per considerar-los entitats estructurades, alhora que s'analitzen amb els mateixos criteris que la resta d'entitats dependents.

Aquestes societats i fons són autosuficients pel que fa a les seves activitats i no depenen d'una estructura de capital que els pugui arribar a impedir la realització de les seves activitats sense suport financer addicional, per la qual cosa no són objecte de consolidació.

En l'annex II es facilita el detall de les entitats estructurades del grup.

En tots els casos, la consolidació dels resultats generats per les societats que s'integren en el grup en un exercici es realitza tenint en compte, únicament, els relatius al període comprès entre la data d'adquisició i el tancament de l'exercici. Així mateix, la consolidació dels resultats generats per les societats alienades en l'exercici s'efectua tenint en compte, únicament, els relatius al període comprès entre l'inici de l'exercici i la data d'alienació.

En el procés de consolidació s'han eliminat tots els saldos i les transaccions importants entre les societats que integren el grup en la proporció que els correspongui en funció del mètode de consolidació aplicat.

Les entitats financeres i asseguradores del grup, tant dependents com associades i independentment del país on estiguin localitzades, estan subjectes a la supervisió i regulació de diferents organismes. Les lleis vigents en les diferents jurisdiccions, juntament amb la necessitat de complir amb uns requeriments mínims de capital i l'actuació supervisora, són circumstàncies que podrien afectar la capacitat d'aquestes entitats bancàries per transferir fons en forma de diners en efectiu, dividendes, préstecs o bestretes.

En la nota 2 s'inclou la informació sobre les adquisicions i alienacions més significatives que han tingut lloc en l'exercici, mentre que en l'annex I es facilita informació significativa sobre les societats que s'integren en el grup.

b) Combinacions de negocis

Una combinació de negocis és una transacció, o qualsevol altre esdeveniment, pel qual el grup obté el control d'un negoci o diversos. El registre comptable de les combinacions de negocis s'efectua per aplicació del mètode de l'adquisició.

D'acord amb aquest mètode, l'adquirent ha de reconèixer en els seus estats financers els actius adquirits i els passius assumits, incloent-hi els que l'entitat adquirida no tenia reconeguts comptablement. Alhora, aquest mètode requereix la valoració de la contraprestació lliurada en la combinació de negocis i l'assignació d'aquesta, en la data d'adquisició, als actius i passius, juntament amb els passius contingents de l'entitat adquirida assumits, segons el seu valor raonable.

El grup reconeix un fons de comerç en els comptes anuals consolidats si en la data d'adquisició hi ha una diferència positiva entre:

- la suma de la contraprestació lliurada més l'import de tots els interessos minoritaris i el valor raonable de les participacions prèvies en el negoci adquirit, i
- el valor raonable dels actius i passius reconeguts.

Si la diferència és negativa, es reconeix en el compte de pèrdues i guanys.

En els casos en què l'import de la contraprestació depengui d'esdeveniments futurs, qualsevol contraprestació contingent és reconeguda com a part de la contraprestació lliurada i mesurada pel seu valor raonable en la data d'adquisició. Així mateix, els costos associats a l'operació no formen, a aquests efectes, part del cost de la combinació de negocis.

Si el cost de la combinació de negocis o el valor raonable assignat als actius, passius o passius contingents de l'entitat adquirida no es poden determinar de manera definitiva, la comptabilització inicial de la combinació de negocis es considerarà provisional. En tot cas, el procés ha de quedar completat en el termini màxim d'un any des de la data d'adquisició i amb efecte en aquesta data.

Els interessos minoritaris en l'entitat adquirida es valoren prenent com a base el percentatge proporcional dels actius nets identificats de l'entitat adquirida. En el cas de compres i alienacions d'aquests interessos minoritaris, es comptabilitzen com a transaccions de capital quan no donen lloc a un canvi de control. No es reconeix cap pèrdua ni guany en el compte de pèrdues i guanys consolidat i no es torna a valorar el fons de comerç inicialment reconegut. Qualsevol diferència entre la contraprestació lliurada o rebuda i la disminució o l'augment dels interessos minoritaris, respectivament, es reconeix en reserves.

Pel que fa a les aportacions no monetàries de negocis a entitats associades o controlades conjuntament en què es produeix una pèrdua de control sobre aquests, la política comptable del grup suposa el registre en el compte de pèrdues i guanys consolidat del guany o la pèrdua completa, i valora la participació romanent al seu valor raonable, si escau.

c) Valoració dels instruments financers i registre de les variacions sorgides en la seva valoració posterior

Tots els instruments financers es registren inicialment pel seu valor raonable (vegeu-ne la definició en la nota 6), que, llevat d'evidència en contra, coincideix amb el preu de la transacció. Com a norma general, les compres i vendes convencionals d'actius financers es comptabilitzen, en el balanç del grup, aplicant la data de liquidació.

Les variacions en el valor dels instruments financers amb origen en la meritació d'interessos i conceptes assimilats es registren en el compte de pèrdues i guanys en el capítol d'interessos, excepte en el cas dels derivats de negociació. Els dividends percebuts d'altres societats es registren en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què neix el dret de percebre'ls.

Les variacions en les valoracions que es produeixin amb posterioritat al registre inicial per causes diferents de les esmentades en el paràgraf anterior es tracten en funció de com queden classificats els actius i passius financers:

Cartera de negociació

La cartera de negociació inclou els actius i passius financers que s'han adquirit o emès per tal d'efectuar-los o readquirir-los a curt termini o que són part d'una cartera d'instruments financers identificats i gestionats conjuntament per a la qual s'han portat a terme actuacions recents per obtenir guanys a curt termini. També es consideren cartera de negociació les posicions curtes de valors com a conseqüència de vendes d'actius adquirits temporalment amb pacte de retrocessió no opcional o de valors rebuts en préstec, així com els instruments derivats que no compleixen la definició de contracte de garantia financera ni s'han designat com a instruments de cobertura comptable.

Els derivats financers implícits en altres instruments financers o en altres contractes principals es registren separatament com a derivats quan els seus riscos i característiques no estan estretament relacionats amb els dels contractes principals i sempre que aquests contractes principals no es trobin classificats en els epígrafs de cartera de negociació o d'altres actius o passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys.

Les variacions en el valor raonable es registren directament en el compte de pèrdues i guanys.

Altres actius i passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys

Aquesta categoria inclou els instruments financers que, designats en el seu reconeixement inicial, tenen la consideració d'instruments financers híbrids i estan valorats íntegrament pel seu valor raonable. També inclou els actius financers que es gestionen conjuntament amb passius per contractes d'assegurança valorats pel seu valor raonable o que es gestionen conjuntament amb passius financers i derivats per tal de reduir significativament l'exposició global al risc de tipus d'interès.

Les variacions en el valor raonable es registren directament en el compte de pèrdues i guanys.

Actius financers disponibles per a la venda

Aquesta categoria inclou els valors representatius de deute i els instruments de capital, que no són participacions en societats dependents, associades o negocis conjunts, i no s'han classificat en altres categories.

Les variacions del valor raonable es registren transitòriament, netes d'impostos, en l'epígraf d'ajustos per valoració del patrimoni net consolidat, llevat que procedeixin de diferències de canvi derivades d'actius financers monetaris que es registren en el compte de pèrdues i guanys.

Els imports inclosos en l'epígraf d'ajustos per valoració continuen formant part del patrimoni net consolidat fins que es produeixi la baixa en el balanç de situació de l'actiu en què tenen el seu origen, moment en què es cancel·len contra el compte de pèrdues i guanys o fins que es determini l'existència d'un deteriorament en el valor de l'instrument financer.

Inversions creditícies

Les inversions creditícies inclouen els actius financers que, pel fet que no es negocien en un mercat actiu ni és obligatori valorar-los pel seu valor raonable, tenen fluxos d'efectiu d'import determinat o determinable i en què es recuperarà tot el desemborsament fet pel grup, excloent-ne les raons imputables a la solvència del deutor. Es recull la inversió procedent de l'activitat típica de crèdit, com ara els imports d'efectiu disposats i pendents d'amortitzar pels clients en concepte de préstec o els dipòsits prestats a altres entitats, sigui quina sigui la seva instrumentació jurídica, i els valors representatius de deute no cotitzat, així com els deutes contrets pels compradors de béns o usuaris de serveis, que constitueixen part del negoci del grup.

En el seu reconeixement inicial es registren pel seu valor raonable, incorporant-hi els costos directament relacionats amb la transacció.

Després del seu reconeixement inicial es valoren a cost amortitzat, el qual s'ha d'entendre com el cost d'adquisició corregit pels reemborsaments de principal i la part imputada en el compte de pèrdues i guanys, utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu, de la diferència entre el cost inicial i el valor corresponent de reemborsament al venciment. Així mateix, el cost amortitzat es minora per qualsevol reducció de valor per deteriorament reconeguda directament com una disminució de l'import de l'actiu o mitjançant un compte corrector o partida compensadora del seu valor.

El tipus d'interès efectiu és el tipus d'actualització que iguala exactament el valor d'un instrument financer amb els fluxos d'efectiu estimats durant la vida esperada de l'instrument, a partir de les seves condicions contractuals, com ara opcions d'amortització anticipada, però sense considerar pèrdues per risc de crèdit futures. Per als instruments financers a tipus d'interès fix, el tipus d'interès efectiu coincideix amb el tipus d'interès contractual establert en el moment de la seva adquisició més, si escau, les comissions que, per la seva naturalesa, siguin assimilables a un tipus d'interès. En els instruments financers a tipus d'interès variable, el tipus d'interès efectiu coincideix amb la taxa de rendiment vigent per tots els conceptes fins a la primera revisió del tipus d'interès de referència que hagi de tenir lloc.

Els interessos meritats calculats pel mètode del tipus d'interès efectiu es registren en el capítol d'interessos i rendiments assimilats del compte de pèrdues i guanys consolidat.

Passius financers a cost amortitzat

Els passius financers a cost amortitzat corresponen als passius financers que no tenen cabuda en els capítols restants del balanç de situació consolidat i que responen a les activitats típiques de captació de fons de les entitats financeres, siguin quins siguin la seva forma d'instrumentalització i el seu termini de venciment.

En particular, s'inclou en aquesta categoria el capital amb naturalesa de passiu financer que es correspon amb l'import dels instruments financers emesos pel grup que, tenint la naturalesa jurídica de capital, no compleixen els requisits per poder-se qualificar com a patrimoni net a efectes comptables. Bàsicament, són les accions emeses que no incorporen drets polítics i la rendibilitat de les quals s'estableix en funció d'un tipus d'interès, fix o variable.

Després del seu reconeixement inicial es valoren a cost amortitzat, aplicant criteris anàlegs a les inversions creditícies i registrant els interessos meritats calculats pel mètode del tipus d'interès efectiu en el capítol d'interessos i càrregues assimilades del compte de pèrdues i guanys consolidat. Tanmateix, en el cas en què el grup disposi de discrecionalitat respecte al pagament dels cupons associats als instruments financers emesos i classificats com a passius financers, la política comptable del grup es basa en el fet de reconèixer aquests amb càrrec a reserves.

En relació amb els instruments financers, les valoracions a valor raonable es detallen en la nota 6.

d) Deteriorament del valor dels actius financers

Un actiu financer es considera deteriorat i, per tant, se'n corregeix el valor comptable per reflectir l'efecte d'aquest deteriorament, quan hi ha una evidència objectiva que s'ha produït un esdeveniment o l'efecte combinat de diversos esdeveniments que dona lloc a:

- En el cas d'instruments de deute, incloent-hi els crèdits i valors representatius de deute, un impacte negatiu en els fluxos d'efectiu futurs que es van estimar en el moment de formalitzar la transacció.
- En el cas d'instruments de capital, que no se'n podrà recuperar el valor comptable.

Com a criteri general, la correcció de valor comptable dels instruments financers a causa del seu deteriorament s'efectua amb càrrec al compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què es manifesta aquest deteriorament, i les recuperacions de les pèrdues registrades prèviament, si s'escau, també es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què el deteriorament desapareix o es redueix. No obstant això, la recuperació de les pèrdues per deteriorament registrades prèviament corresponents a instruments de capital classificats com a actius financers disponibles per a la venda es reconeixen en l'epígraf d'ajustos per valoració del patrimoni net consolidat.

El càlcul del deteriorament dels actius financers es realitza en funció del tipus d'instrument i d'altres circumstàncies que els puguin afectar, un cop tingudes en compte les garanties rebudes. El grup reconeix tant comptes correctors, quan es constitueixen provisions per insolvències per cobrir les pèrdues estimades, com sanejaments directes contra l'actiu, quan s'estima que la recuperació és remota.

Elements valorats a cost amortitzat

Amb l'objectiu de determinar les pèrdues per deteriorament, el grup porta a terme un seguiment dels deutors de caràcter individual, almenys per a tots els que siguin significatius, i col·lectiu per als grups d'actius financers que presenten característiques de risc de crèdit similars indicatives de la capacitat dels deutors per pagar els imports pendents. Quan un instrument concret no es pugui incloure en cap grup d'actius amb característiques de risc similars, s'analitzarà exclusivament de manera individual per determinar si està deteriorat i, si s'escau, per estimar la pèrdua per deteriorament.

El grup disposa de polítiques, mètodes i procediments per estimar les pèrdues en què es pot incórrer com a conseqüència dels riscos de crèdit que manté, tant per la insolvència atribuïble a les contraparts com per risc de país. Aquestes polítiques, mètodes i procediments s'apliquen en la concessió, l'estudi i la formalització dels instruments de deute i exposicions fora de balanç, així com en la identificació del seu possible deteriorament i, si s'escau, en el càlcul dels imports necessaris per a la cobertura de les pèrdues estimades.

Pel que fa a la cobertura per risc de crèdit, el grup ha de complir amb els requeriments establerts pel Banc d'Espanya, que són els que s'expliquen a continuació i que, amb la normativa vigent al tancament d'aquest exercici, no preveuen la utilització de models interns sense la seva autorització (fins ara només s'han autoritzat models interns per a la seva utilització en el càlcul de capital regulador).

Així, doncs, amb caràcter general, el grup calcula les cobertures per risc de crèdit com s'indica a continuació:

- Correccions de valor específiques per risc de crèdit (estimades individualment o col·lectivament):
 - Actius dubtosos per raó de la morositat de la contrapart: Els instruments de deute, sigui quin sigui el titular o la garantia, que tinguin algun import vençut amb més de noranta dies d'antiguitat es proveeixen tenint en compte l'antiguitat dels imports impagats, les garanties aportades i la situació econòmica de la contrapart i dels garants. També es consideren els riscos contingents en què l'avalat hagi incorregut en morositat.
 - Actius dubtosos per raons diferents de la morositat de la contrapart: Els instruments de deute que, sense concórrer raons per classificar-los com a dubtosos per raó de la morositat, presenten dubtes raonables sobre el seu reemborsament en els termes pactats contractualment es proveeixen prenent en consideració la diferència entre l'import registrat en l'actiu i el valor actual dels fluxos d'efectiu que s'espera cobrar.

L'evidència de deteriorament d'un actiu o grup d'actius inclou dades observables sobre aspectes com ara (i) dificultats financeres significatives del deutor (tenint en compte factors com el ràting intern, la probabilitat d'impagament associada, fons propis o EBITDA negatius i descensos en vendes), (ii) retards continuats en el pagament d'interessos o principal, (iii) si l'entrada en concurs o liquidació és probable, i (iv) altres dades observables o condicions econòmiques nacionals que indiquin una reducció en els fluxos futurs des del reconeixement inicial (atur, preu dels immobles...).

- Actius dubtosos per materialització del risc de país: Es considera risc de país el risc que concorre en les contraparts residents en un determinat país per circumstàncies diferents del risc comercial habitual (risc sobirà, risc de transferència o riscos derivats de l'activitat financera internacional). El grup classifica les operacions efectuades amb tercers en diferents grups en funció de l'evolució econòmica dels països, la seva situació política, el marc regulador i institucional i la capacitat i experiència de pagaments, i assigna a cada un d'ells els percentatges de provisió per insolvència que es deriven de l'anàlisi.

Són actius dubtosos per materialització del risc de país les operacions amb obligats finals residents en països que presenten dificultats prolongades per fer front al servei del seu deute, en què es considera dubtosa la possibilitat de recobriment, així com les exposicions fora de balanç la recuperació de les quals es consideri remota a causa de les circumstàncies imputables al país. Els nivells de provisió per aquest concepte no són significatius en relació amb el saldo total de les provisions per insolvències constituïdes.

Les operacions classificades com a dubtoses es reclassifiquen com a riscos normals quan, com a conseqüència del cobrament total o parcial dels imports impagats, desapareguin les causes que al seu dia van motivar la seva classificació en dubtoses, llevat que subsisteixin altres raons que n'aconsellin el manteniment en aquesta categoria.

- Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (estimades col·lectivament):

Per als instruments de deute i riscos contingents el valor dels quals no s'ha deteriorat o analitzat amb caràcter individual, el grup estima la pèrdua incorreguda, pendent d'assignar a operacions concretes, sobre la base de l'experiència de pèrdues històriques per a actius amb característiques de risc de crèdit similars a les del grup. En aquest sentit, s'utilitzen procediments estadístics pels quals s'obtenen uns imports similars a la diferència entre l'import registrat per a aquests instruments i el valor actual dels fluxos d'efectiu que s'espera cobrar per al grup, descomptats al tipus d'interès contractual mitjà.

L'experiència de pèrdues històriques s'ajusta sobre la base de dades observables amb l'objectiu de reflectir l'efecte de les condicions actuals, així com per suprimir els efectes de condicions del període històric que no existeixen en l'actualitat. Les estimacions dels canvis en els fluxos d'efectiu futurs reflecteixen les indicacions dels canvis produïts en dades observables que es van produint període a període (per exemple, en les taxes d'atur i els preus dels immobles).

A hores d'ara, i pels motius indicats anteriorment, el banc aplica els paràmetres resultants dels models estadístics que el Banc d'Espanya, a partir de la seva experiència i de la informació que té sobre el sector bancari espanyol, ha determinat per establir els rangs de provisions necessaris per a cada categoria de risc.

Per fer-ho s'apliquen uns percentatges que varien en funció de la classificació d'aquests instruments de deute en diferents subcategories.

En termes generals, el reconeixement en el compte de pèrdues i guanys consolidat de la meritació d'interessos sobre la base dels termes contractuals s'interromp per a tots els instruments de deute qualificats individualment com a deteriorats i per a aquells per als quals s'hagin calculat col·lectivament pèrdues per deteriorament pel fet de tenir imports vençuts amb una antiguitat superior a noranta dies. Els interessos pendents de pagament d'aquestes operacions (amb independència de si són operacions en processos de renegociació o no) es registren en comptes d'ordre com a "interessos en suspens". Si amb posterioritat es recuperen aquests interessos, l'import cobrat es reconeix en el compte de pèrdues i guanys.

El grup dona de baixa del balanç les operacions que, després d'una anàlisi individualitzada, es considerin de molt difícil recuperació. Dins d'aquesta categoria de fallits s'inclouen els riscos dels clients que estan en concurs de creditors amb petició de liquidació, així com les operacions classificades com a dubtoses per raons de morositat amb una antiguitat superior als quatre anys, excepte els saldos que disposin de garanties eficaces suficients. Igualment s'hi inclouran operacions que, sense presentar cap de les dues situacions anteriors, tenen un deteriorament notori i irrecuperable de la seva solvència.

En les situacions anteriors, el grup dona de baixa del balanç qualsevol import registrat juntament amb la seva provisió, sense perjudici de les actuacions que es puguin dur a terme per intentar aconseguir-ne el cobrament fins que no s'hagin extingit definitivament els drets de percebre'l, tant per prescripció o condonació com per altres causes.

Operacions de refinançament i reestructuració

Les polítiques i els procediments en matèria de gestió de risc de crèdit aplicats pel grup garanteixen un seguiment detallat dels acreditats, i posen de manifest la necessitat de realitzar provisions quan s'evidenciïn indicis de deteriorament de la seva solvència (vegeu la nota 4). Per això, el grup constitueix les provisions d'insolvències requerides per a les operacions en què la situació del seu acreditat així ho exigeixi abans de formalitzar les operacions de reestructuració/refinançament, que s'han d'entendre com:

- Operació de refinançament: es concedeix o utilitza per raons econòmiques o legals relacionades amb dificultats financeres, actuals o previsibles, del titular per cancel·lar una o diverses operacions concedides pel grup, o per la qual es posen aquestes operacions totalment o parcialment al corrent de pagaments, per tal de facilitar als titulars el pagament del seu deute (principal i interessos) perquè no pot, o es preveu que no ha de poder, complir amb les seves condicions dins el termini establert i en la forma escaient.
- Operació reestructurada: es modifiquen les condicions financeres d'una operació per raons econòmiques o legals relacionades amb les dificultats, actuals o previsibles, del titular, per tal de facilitar el pagament del deute (principal i interessos) perquè el titular no pot, o es preveu que no ha de poder, complir amb aquestes condicions dins el termini establert i en la forma escaient, encara que aquesta modificació estigui prevista en el contracte. En tot cas, es consideren com a reestructurades les operacions en què es modifiquen les condicions per allargar-ne el termini de venciment, variar el quadre d'amortització per minorar l'import de les quotes a curt termini o disminuir-ne la freqüència, o establir o allargar el termini de carència de principal, d'interessos o de tots dos, llevat que es pugui provar que les condicions es modifiquen per motius diferents de les dificultats financeres dels titulars i siguin anàlogues a les que aplicarien altres entitats en el mercat per a riscos similars.

La formalització de la modificació de les condicions contractuals no suposa un deteriorament significatiu addicional de la situació de l'acreditat que obligui a la constitució de provisions addicionals.

Si una operació està classificada en una categoria de risc determinada, l'operació de refinançament no suposa una millora automàtica en la seva consideració de risc. Només es considerarà la classificació en una categoria de menys risc si es produeix un increment quantitatiu i qualitatiu de les garanties eficaces que donen suport a l'operació i s'ha demostrat una millora significativa de la recuperació de l'operació continuada en el temps, de manera que no es produeixen millores immediates pel simple fet del refinançament.

Pel que fa als préstecs refinançats/reestructurats classificats com a normals, s'analitzen de manera específica les diferents tipologies d'operacions per, si escau, reclassificar-les en una categoria de més risc utilitzant les mateixes categories que les descrites en l'apartat anterior (és a dir, actius dubtosos per raó de la morositat de la contrapart, quan presentin impagaments superiors a noranta dies o, per raons diferents de la morositat, quan hi hagi dubtes raonables sobre la seva recuperabilitat).

Les estimacions de les pèrdues per deteriorament de crèdit que es determinin, i que siguin coherents amb aquesta classificació comptable del risc, es proveeixen en el mateix moment en què s'identifiquen. La metodologia d'estimació de les pèrdues per a aquestes carteres en general és similar a la de la resta d'actius financers descrits en l'apartat anterior. Però sí que es té en compte que, *a priori*, una operació que s'ha hagut de reestructurar per poder atendre les seves obligacions de pagament, ha de tenir una estimació de pèrdues superior a la d'una operació que mai no ha tingut problemes d'impagament (fora que s'aportin prou garanties addicionals eficaces que justifiquin el contrari).

Posteriorment a la qualificació inicial de l'operació, la qualificació a una categoria de menys risc estarà justificada per una evidència significativa de millora en l'expectativa de recuperació de l'operació, ja sigui perquè l'acreditat ha estat atenant durant un termini prolongat i sostingut de temps les seves obligacions de pagament o perquè el deute inicial s'ha repagat en un percentatge significatiu. Però l'operació continuarà estant identificada com una operació de reestructuració o refinançament.

Contrast de les provisions per risc de crèdit

A més dels requeriments del Banc d'Espanya esmentats, el banc també ha de complir amb els requeriments normatius de les NIIF, de manera que el grup contrasta les provisions determinades, tal com s'ha descrit anteriorment, amb les obtingudes a partir de models interns per al càlcul de la cobertura de les pèrdues per risc de crèdit per tal de confirmar que no hi ha diferències materials.

Per a aquests efectes el grup ha utilitzat la base d'informació que li proporcionen els seus models de gestió interna del risc de crèdit per construir una metodologia de càlcul de la pèrdua incorreguda partint dels paràmetres de probabilitat d'incompliment (PD – *probability of default*) referits al període que correspongui de la cartera no dubtosa, que determinarà la nova entrada en mora, la severitat d'aquesta nova entrada (LGD – *loss given default*), així com la severitat de la cartera dubtosa existent amb les especificacions següents:

- Probabilitat d'incompliment: En la determinació de la pèrdua incorreguda, el grup estima la probabilitat d'incompliment basant-se en dades històriques internes, de manera que reflecteixi la situació actual (pèrdua incorreguda) tant de l'estat dels pagaments dels prestataris de cada segment com de les condicions econòmiques locals o nacionals que es correlacionen amb incompliments en els actius del segment. En aquest sentit, s'estimen les PD (*point-in-time*) de cada tancament comptable que s'adapten al moment actual del cicle econòmic en utilitzar freqüències d'incompliment observades dels períodes més recents. En el cas d'operacions de refinançament i reestructuració, les PD són superiors a la resta d'operacions en situació normal. Aquest increment de la PD és més gran o més petit en funció de les característiques de l'operació de refinançament.
- Severitat: S'estima de manera que reflecteixi estrictament la situació actual (pèrdua incorreguda) de capacitat de recuperació dels fluxos futurs dels actius.

Els paràmetres de risc anteriors s'han estimat segmentant la cartera en funció de les característiques dels actius que la componen. Entre aquestes característiques destaquen la tipologia d'actiu, d'acreditat, les garanties associades a l'actiu i la situació de morositat. A cadascun dels segments se li assigna la informació històrica de pèrdues que li correspongui.

Alhora, els paràmetres de risc s'han estimat sobre les dades internes històriques ajustades sobre la base de dades observables, per tal de reflectir, d'una banda, l'efecte de les condicions actuals, que poden no haver afectat el període del qual s'ha tret l'experiència històrica, i, de l'altra, per suprimir els efectes de condicions del període històric que no existeixen en l'actualitat. S'exclou qualsevol esdeveniment macroeconòmic o canvi advers en l'estat dels pagaments dels prestataris esperats amb posterioritat a la data d'anàlisi.

El 31 de desembre de 2015, l'estimació de les pèrdues incorregudes basant-se en aquests models interns, que determinen les pèrdues per deteriorament dels instruments de deute valorats a cost amortitzat, així com dels riscos contingents, no presenta diferències significatives respecte de les provisions determinades seguint els requeriments del Banc d'Espanya.

Instruments disponibles per a la venda

L'import de les pèrdues per deteriorament en què s'hagi incorregut en valors representatius de deute i instruments de capital inclosos en l'epígraf d'actius financers disponibles per a la venda és igual a la diferència positiva entre el seu cost d'adquisició, net de qualsevol amortització de principal, i el seu valor raonable menys qualsevol pèrdua per deteriorament prèviament reconeguda en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Quan hi ha evidències objectives que la davallada en el valor raonable es deu al seu deteriorament, les minusvàlues latents reconegudes directament en l'epígraf d'ajustos per valoració en el patrimoni net es registren immediatament en el compte de pèrdues i guanys.

Per concloure sobre l'existència d'evidència objectiva de deteriorament de valor, el grup analitza l'existència de possibles esdeveniments causants de pèrdues com es detalla a continuació:

- Instruments de deute: De manera addicional als esdeveniments considerats per als elements valorats a cost amortitzat, el grup considera (i) l'increment de la probabilitat que l'emissor entri en una situació de reorganització financera, (ii) la desaparició d'un mercat actiu per a l'actiu financer en qüestió i (iii) la rebaixa en la qualificació creditícia.

En el cas d'instruments de deute sobirà, l'avaluació de possibles deterioraments es fa mitjançant l'anàlisi de les oscil·lacions en les cotitzacions de mercat motivades, principalment, per les variacions de primes de risc, així com l'anàlisi continuada de la solvència de cadascun dels estats.

- Instruments de capital: S'analitza si s'ha produït un descens prolongat o significatiu en el valor raonable de la inversió per sota del seu cost. En particular, el grup deteriora aquestes inversions davant descensos, determinats separatament, superiors a un període de divuit mesos o a un percentatge de caiguda del valor raonable del 40%, tenint en compte el nombre d'instruments que es manté per a cada inversió individualitzada i el seu preu unitari de cotització.

Per als instruments de capital no cotitzats el grup calcula una valoració per descompte de fluxos, utilitza variables i/o dades directament observables de mercat com ara un *net asset value* publicat, o dades comparables i multiplicadors sectorials d'emissors similars a fi de determinar les correccions de valor. Els instruments de capital valorats al seu cost d'adquisició constitueixen excepcions i no són significatius en relació amb els comptes anuals consolidats del grup. Al tancament de l'exercici de 2015 no hi ha inversions en instruments de patrimoni cotitzats per als quals al tancament no s'hagi considerat com a referència del seu valor raonable el preu de cotització.

Si amb posterioritat al reconeixement d'un deteriorament es recuperen totes o part d'aquestes pèrdues, el seu import es reconeix, per al cas de valors representatius de deute, en el compte de pèrdues i guanys consolidat del període de recuperació i, per al cas d'instruments de capital, en l'epígraf d'ajustos per valoració en el patrimoni net.

Resta d'instruments de capital

En el cas de les participacions en entitats associades, el grup estima l'import de les pèrdues per deteriorament per a cadascuna d'aquestes comparant el seu import recuperable amb el seu valor comptable. El deteriorament registrat és el resultat d'una anàlisi individualitzada de la cartera de participades, que es valoren en funció d'un valor liquidatiu o de les projeccions dels seus resultats, projeccions que s'agrupen segons els sectors d'activitat (immobiliària, renovables, industrial, financeres...), i s'avaluen els factors macroeconòmics i específics del sector que poden afectar l'activitat d'aquestes empreses, per estimar-ne així el valor en ús.

En particular, les participades asseguradores es valoren aplicant la metodologia *market consistent embedded value*; les relacionades amb l'activitat immobiliària, sobre la base del valor liquidatiu, i les participades financeres, a partir de múltiples sobre valor comptable i/o sobre benefici d'entitats cotitzades comparables.

Les pèrdues per deteriorament es registren en el compte de pèrdues i guanys del període en què es produeixen, i les recuperacions posteriors es registren en el compte de pèrdues i guanys del període de recuperació.

e) Operacions de cobertura

El grup utilitza els derivats financers per (i) facilitar aquests instruments als clients que els sol·liciten, (ii) gestionar els riscos de les posicions pròpies del grup (derivats de cobertura) o (iii) beneficiar-se dels canvis en els seus preus. En aquest sentit, utilitza tant derivats financers negociats en mercats organitzats com negociats bilateralment amb la contrapart fora de mercats organitzats (OTC).

Els derivats financers que no es poden tractar en qualitat de cobertura es consideren com a derivats de negociació. Les condicions perquè un derivat financer es pugui considerar com de cobertura són les següents:

- El derivat financer ha de cobrir el risc de variacions en el valor dels actius i passius produïdes per oscil·lacions del tipus d'interès i/o del tipus de canvi (cobertura de valors raonables), el risc d'alteracions en els fluxos d'efectiu estimats amb origen en actius i passius financers, compromisos i transaccions previstes altament probables (cobertura de fluxos d'efectiu) o el risc de la inversió neta en un negoci a l'estranger (cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger).
- El derivat financer ha d'eliminar eficaçment algun risc inherent a l'element o la posició coberts durant tot el termini previst de cobertura tant en termes d'eficàcia prospectiva com retrospectiva. Per fer-ho, el grup analitza si en el moment de contractar la cobertura s'espera que, en condicions normals, aquesta actui amb un alt grau d'eficàcia i verifica durant tota la seva vida, mitjançant els tests d'efectivitat, que els resultats de la cobertura oscil·len en el rang de variació del 80% al 125% respecte al resultat de la partida coberta.
- S'ha de documentar adequadament que la contractació del derivat financer va tenir lloc específicament per servir de cobertura de determinats saldos o transaccions i la manera com es pensava aconseguir i mesurar aquesta cobertura eficaç, sempre que aquesta forma sigui coherent amb la gestió dels riscos propis que duu a terme el grup.

Les cobertures s'apliquen a elements o saldos individuals (microcobertures) o a carteres d'actius i passius financers (macrocobertures). En aquest últim cas, el conjunt dels actius o passius financers que s'han de cobrir comparteix el mateix tipus de risc, fet que es compleix quan la sensibilitat al canvi de tipus d'interès dels elements individuals coberts és similar.

Les variacions que es produeixen amb posterioritat a la designació de la cobertura, en la valoració dels instruments financers designats com a partides cobertes i dels instruments financers designats com a instruments de cobertura comptable, es registren de la manera següent:

- En les cobertures de valor raonable, les diferències produïdes en el valor raonable del derivat i de l'instrument cobert atribuïbles al risc cobert es reconeixen directament al compte de pèrdues i guanys consolidat utilitzant com a contrapartida els epígrafs del balanç en què es troba registrat l'element cobert o en l'epígraf de derivats de cobertura, segons que correspongui.

En les cobertures del valor raonable del risc de tipus d'interès d'una cartera d'instruments financers, els guanys o les pèrdues que sorgeixen en valorar l'instrument de cobertura es reconeixen directament en el compte de pèrdues i guanys consolidat, mentre que les pèrdues i els guanys que sorgeixen de la variació en el valor raonable de l'element cobert atribuïble al risc cobert es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat utilitzant com a contrapartida els epígrafs d'ajustos a actius (o passius financers) per macrocobertures, segons que correspongui. En aquest cas l'eficàcia es valora comparant l'import de la posició neta d'actius i passius de cada un dels períodes temporals amb l'import cobert designat per a cadascun d'ells, i es registra immediatament la part ineficaç en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

- En les cobertures de fluxos d'efectiu, les diferències de valor sorgides en la part de cobertura eficaç dels elements de cobertura es registren en l'epígraf d'ajustos per valoració – cobertures dels fluxos d'efectiu del patrimoni net. Aquestes diferències es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat en el moment en què les pèrdues o els guanys de l'element cobert es registren en resultats, quan s'executen les transaccions previstes o en la data de venciment de l'element cobert.
- En les cobertures d'inversions netes a l'estranger, les diferències de valoració sorgides en la part de cobertura eficaç dels elements de cobertura es registren transitòriament en l'epígraf d'ajustos per valoració – cobertures d'inversions netes en negocis a l'estranger del patrimoni net. Aquestes diferències es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat en el moment en què la inversió a l'estranger s'aliena o és baixa del balanç.
- Les diferències en valoració de l'instrument de cobertura corresponents a la part ineficaç de les operacions de cobertura de fluxos d'efectiu i d'inversions netes en negocis a l'estranger es registren directament en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Si un derivat assignat com de cobertura, per la seva finalització, per la seva inefectivitat o per qualsevol altra causa, no compleix amb els requisits indicats anteriorment, aquest derivat passa a ser considerat com un derivat de negociació des del punt de vista comptable.

Quan la cobertura de valors raonables és discontinuada, els ajustos registrats prèviament en l'element cobert s'imputen a resultats utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu recalculat en la data en què cessa d'estar cobert i ha d'estar completament amortitzat al seu venciment.

En cas que s'interrompin les cobertures de fluxos d'efectiu, el resultat acumulat de l'instrument de cobertura reconegut en l'epígraf d'ajustos per valoració en el patrimoni net, mentre la cobertura era efectiva, es continuarà reconeixent en aquest capítol fins que la transacció coberta es produeixi, moment en què es registrarà en resultats, llevat que es prevegi que no s'efectuarà la transacció; en aquest cas es registrarà immediatament en resultats.

f) Garanties financeres

Es consideren garanties financeres els contractes pels quals el grup s'obliga a pagar unes quantitats específiques per un tercer en el supòsit que aquest no ho faci, amb independència de la seva forma jurídica, que pot ser, entre d'altres, la de fiança, aval financer, contracte d'assegurança o derivat de crèdit.

El grup reconeix els contractes de garanties financeres prestades en la partida d'altres passius financers pel seu valor raonable, que, al començament, i llevat que s'evidenciï el contrari, és el valor actual de les comissions i els rendiments que s'han de rebre. Simultàniament, reconeix com un crèdit en l'actiu l'import de les comissions i els rendiments assimilats cobrats a l'inici de les operacions i els comptes que s'han de cobrar pel valor actual dels fluxos d'efectiu futurs pendents de rebre.

En el cas particular de les fiances a llarg termini lliurades en efectiu a tercers en el marc de contractes de prestació de serveis, quan el grup garanteix un determinat nivell i volum d'acompliment en la prestació d'aquests serveis, el grup reconeix inicialment aquestes garanties pel seu valor raonable. La diferència entre el valor raonable i l'import desemborsat es considera com un pagament o cobrament anticipat per la prestació del servei, que s'imputa al compte de pèrdues i guanys durant el període en què es presti el servei. Posteriorment, el grup aplica criteris anàlegs als instruments de deute valorats a cost amortitzat.

Les garanties financeres es classifiquen en funció del risc d'insolvència imputable al client o a l'operació i, si escau, s'estima la necessitat de constituir provisions per a aquestes mitjançant l'aplicació de criteris similars per als instruments de deute valorats al seu cost amortitzat.

Els ingressos obtinguts dels instruments de garantia es registren en el capítol de comissions percebudes dels comptes de pèrdues i guanys i es calculen aplicant el tipus establert en el contracte del qual porten causa sobre l'import nominal de la garantia. Per a les fiances a llarg termini lliurades en efectiu a tercers, el grup reconeix en el capítol d'interessos i rendiments assimilats els interessos per la seva remuneració.

g) Transferències i baixa del balanç d'instruments financers

Els actius financers només es donen de baixa del balanç de situació quan s'han extingit els fluxos d'efectiu que generen o quan s'han transferit substancialment a tercers els riscos i beneficis que porten implícits. De manera similar, els passius financers només es donen de baixa del balanç quan s'han extingit les obligacions que generen o quan s'adquireixen amb la intenció de cancel·lar-los o de recol·locar-los novament.

En la nota 4 es detallen les transferències d'actius en vigor en el tancament dels exercicis de 2015 i de 2014, i s'indiquen les que no han suposat una baixa de l'actiu del balanç, mentre que en la nota 2 es detalla l'anàlisi de la transferència de riscos i beneficis en la venda del negoci de gestió del recobriment del grup, la formalització d'un contracte de reasserança i la reorganització del seu negoci d'assegurances realitzades durant l'exercici de 2014.

h) Compensació d'instruments financers

Els actius i passius financers són objecte de compensació a l'efecte de presentació en el balanç de situació consolidat només quan el grup té el dret, exigible legalment, de compensar els imports reconeguts en els instruments esmentats i es té la intenció de liquidar-los pel seu import net o de realitzar l'actiu i pagar el passiu simultàniament.

i) Actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda i operacions interrompudes

L'epígraf d'actius no corrents en venda del balanç inclou el valor comptable de les partides individuals, integrades en un grup de disposició o que formen part d'una unitat de negoci que es pretén alienar (operacions en interrupció), la venda dels quals és altament probable que tingui lloc, en les condicions en què aquests actius es troben actualment, en el termini d'un any a comptar de la data a la qual es refereixen els comptes anuals consolidats.

En conseqüència, la recuperació del valor comptable d'aquestes partides, que poden ser de naturalesa financera i no financera, tindrà lloc previsiblement a través del preu que s'obtingui en la seva alienació i no mitjançant el seu ús continuat.

En particular, els actius immobiliaris o altres no corrents rebuts pel grup per a la satisfacció, total o parcial, de les obligacions de pagament dels seus deutors, es consideren actius no corrents en venda, llevat que el grup hagi decidit fer un ús continuat d'aquests actius o s'afectin a l'explotació en règim de lloguer. Així mateix, es consideren com a actius no corrents en venda les participacions en negocis conjunts o associades que compleixin amb els requisits anteriors. Per a tots aquests actius, el grup disposa d'unitats específiques enfocades a la gestió immobiliària i a la seva venda.

D'altra banda, l'epígraf de passius associats amb actius no corrents en venda inclou els saldos creditors associats als actius o grups de disposició o a les operacions en interrupció del grup.

Els actius no corrents en venda es valoren, tant en la data d'adquisició com posteriorment, per l'import menor entre el seu valor comptable i el valor raonable net dels costos de venda estimats d'aquests actius. El valor comptable en la data d'adquisició dels actius no corrents en venda procedents d'adjudicacions o recuperacions es defineix com el saldo pendent de cobrament dels préstecs o crèdits origen d'aquestes compres (nets de les provisions associades a aquests); mentre resten classificats com a actius no corrents en venda, els actius materials i immaterials amortitzables per la seva naturalesa no s'amortitzen.

Les valoracions d'aquests actius les han portat a terme tercers experts independents, inscrits en el Registre Especial de Societats de Taxació del Banc d'Espanya, segons els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003, sobre normes de valoració de béns immobles i determinats drets per a certes finalitats financeres. Com a mínim, aquests actius es taxen (i) en el moment de la seva alta, a través de la compra, adjudicació o dació de l'immoble, (ii) quan l'actiu canvia d'estat (maduració, lloguer) o (iii) quan la taxació que es disposa presenta una antiguitat superior a tres anys.

Les principals societats i agències de taxació utilitzades per obtenir el valor de taxació de mercat es detallen en la nota 6. A fi de determinar el valor raonable net dels costos de venda, el grup té en compte tant aquestes valoracions com el període de permanència de cada actiu en el balanç. Així mateix, en funció de l'antiguitat de les taxacions, el grup en porta a terme una actualització de forma estadística, basant-se en informes publicats per experts independents i en l'experiència pròpia i coneixement del mercat.

Les pèrdues i els guanys generats en l'alienació dels actius i passius classificats com a no corrents en venda, així com les pèrdues per deteriorament i la seva reversió, si escau, es reconeixen en l'epígraf de guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda del compte de pèrdues i guanys consolidat. Els ingressos i les despeses restants corresponents a aquests actius i passius es presenten d'acord amb la seva naturalesa.

Una operació en interrupció és un component de l'entitat que s'ha disposat, o bé classificat, com a mantingut per a la venda, i (i) representa una línia de negoci o àrea geogràfica significativa i separada de la resta, o és part d'un únic pla coordinat per disposar de tal negoci o àrea geogràfica, o (ii) és una entitat subsidiària adquirida exclusivament amb la finalitat de revendre-la. En cas d'haver-hi operacions en interrupció, els ingressos i les despeses d'aquestes operacions generats en l'exercici, sigui quina sigui la seva naturalesa, encara que s'hagin generat abans de classificar-los com a operació en interrupció, es presenten, nets de l'efecte impositiu, com un únic import en l'epígraf de resultats d'operacions interrompudes del compte de pèrdues i guanys consolidat, tant si el negoci s'ha donat de baixa de l'actiu com si hi roman al tancament de l'exercici. Aquest epígraf també inclou els resultats obtinguts en alienació o disposició.

j) Actiu material

L'actiu material inclou (i) l'immobilitzat material que el grup manté per al seu ús actual o futur i que espera utilitzar durant més d'un exercici, (ii) l'immobilitzat material que se cedeix en arrendament operatiu als clients i (iii) els terrenys, edificis i altres construccions que es mantenen per explotar-los en un règim de lloguer o per obtenir una plusvàlua en el moment de vendre'ls. Aquestes categories inclouen, així mateix, els actius materials rebuts en pagament de deutes classificats en funció de la seva destinació.

Com a norma general, es valora al seu cost d'adquisició menys la seva amortització acumulada corresponent i, si s'escau, menys qualsevol pèrdua per deteriorament que resulti de comparar el valor net comptable de cada element amb el seu import recuperable corresponent.

Les amortitzacions de l'actiu material es calculen sistemàticament segons el mètode lineal, aplicant els anys de vida útil estimada dels diferents elements sobre el cost d'adquisició dels actius menys el seu valor residual. En el cas dels terrenys sobre els quals s'assenten els edificis i altres construccions, s'entén que tenen una vida indefinida i que, per tant, no són objecte d'amortització.

Les dotacions anuals en concepte d'amortització de l'actiu material es registren amb càrrec al compte de pèrdues i guanys i es calculen en funció dels següents anys de vida útil estimada, com a mitjana, dels diferents grups d'elements:

	Anys de vida útil
Immobles	37,5 a 75
Instal·lacions	4,2 a 25
Mobiliari i equip d'oficina	3,3 a 18
Vehicles	3,1 a 6,25
Caixers automàtics, ordinadors i material informàtic	4

El grup, almenys al final de cada exercici, revisa la vida útil estimada dels elements de l'actiu material amb la finalitat de detectar-hi canvis significatius, i en cas que s'hi hagin produït, s'ajusta mitjançant la correcció corresponent del registre en el compte de pèrdues i guanys d'exercicis futurs de la dotació a la seva amortització en virtut de la nova vida útil estimada.

En cada tancament comptable, el grup analitza si hi ha indicis, tant interns com externs, que un actiu material pugui estar deteriorat. Si hi ha evidències de deteriorament, el grup analitza si efectivament existeix aquest deteriorament comparant el valor comptable net de l'actiu amb el seu import recuperable (major entre el seu valor raonable menys els costos de venda i el seu valor en ús). Quan el valor comptable excedeix l'import recuperable, el grup redueix el valor comptable de l'element corresponent fins a l'import recuperable i ajusta els càrrecs futurs en concepte d'amortització en proporció al seu valor comptable ajustat i a la seva nova vida útil romanent, en cas que calgui una reestimació d'aquesta. D'altra banda, quan hi ha indicis que s'ha recuperat el valor d'un element, el grup registra la reversió de la pèrdua per deteriorament comptabilitzada en períodes anteriors i ajusta els càrrecs futurs en concepte de la seva amortització. La reversió de la pèrdua per

deteriorament d'un element en cap cas pot suposar l'increment del seu valor comptable per sobre del que tindria si no s'haguessin reconegut pèrdues per deteriorament en exercicis anteriors.

En particular, certs elements de l'immobilitzat material figuren assignats a unitats generadores d'efectiu del negoci bancari. Sobre aquestes unitats s'efectua el test de deteriorament corresponent per verificar que es generen els fluxos d'efectiu suficients per suportar el valor dels actius. En aquest sentit, el grup (i) obté un flux de caixa net recurrent de cada oficina a partir del marge de contribució acumulat menys la imputació d'un cost de risc recurrent, i (ii) l'anterior flux de caixa net recurrent es considera com un flux a perpetuïtat i es valora pel mètode de descompte de fluxos, utilitzant un cost de capital del 10% i una taxa de creixement a perpetuïtat nul·la.

Per a les inversions immobiliàries el grup es basa en les valoracions dutes a terme per tercers independents, inscrits en el Registre Especial de Taxadors del Banc d'Espanya, segons els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003. En cas que els actius materials s'hagin rebut en pagament de deutes, sigui quina sigui la seva destinació, el grup aplica criteris anàlegs als descrits en l'apartat anterior d'actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda.

Les despeses de conservació i manteniment de l'actiu material es registren en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què s'hi incorre.

k) Arrendaments

Arrendament financer

Un arrendament es considera financer quan es transfereixen substancialment tots els riscos i els beneficis inherents a la propietat de l'actiu objecte del contracte.

Quan el grup actua com a arrendador d'un bé, la suma dels valors actuals dels imports que rebrà de l'arrendatari es registra com un finançament prestat a tercers, i per això s'inclou en l'epígraf d'inversions creditícies del balanç de situació consolidat. Aquest finançament incorpora el preu d'exercici de l'opció de compra a favor de l'arrendatari al venciment del contracte en els casos en què aquest preu d'exercici sigui prou inferior al valor raonable del bé en la data de venciment de l'opció, de manera que sigui raonablement probable que s'exerceixi.

D'altra banda, quan el grup actua com a arrendatari, el cost dels actius arrendats es registra en el balanç de situació, segons la naturalesa del bé objecte del contracte, i, simultàniament, un passiu pel mateix import, que serà el menor del valor raonable del bé arrendat o de la suma dels valors actuals de les quantitats que cal pagar a l'arrendador més, si escau, el preu d'exercici de l'opció de compra. Aquests actius s'amortitzen amb criteris similars als aplicats al conjunt dels actius materials d'ús propi.

Les despeses i els ingressos financers amb origen en aquests contractes s'abonen i es carreguen, respectivament, en el compte de pèrdues i guanys consolidat, de manera que el rendiment es mantingui constant durant la vida dels contractes.

Arrendament operatiu

En les operacions d'arrendament operatiu, la propietat del bé arrendat i substancialment tots els riscos i beneficis que recauen sobre el bé romanen en l'arrendador.

Quan el grup actua com a arrendador, es registra el cost d'adquisició dels béns arrendats en l'epígraf d'actiu material. Aquests actius s'amortitzen d'acord amb les polítiques adoptades per als actius materials similars d'ús propi, i els ingressos procedents dels contractes d'arrendament es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys de manera lineal.

D'altra banda, quan el grup actua com a arrendatari, les despeses de l'arrendament, incloent-hi els incentius concedits, si s'escau, per l'arrendador, es registren linealment en el compte de pèrdues i guanys consolidat. En cas que aquests contractes incloguin clàusules de revisió de les quotes, aquestes es revisen anualment en funció de l'evolució de l'índex de preus al consum a Espanya o al país on radiqui l'actiu, sense que es prevegi afegir cap diferencial a aquesta evolució.

Vendes amb arrendament posterior

En el cas de vendes al seu valor raonable amb arrendament operatiu posterior, els resultats generats es registren en el moment de la venda. En el cas d'arrendament financer posterior, els resultats generats s'amortitzen al llarg del termini d'arrendament.

En la determinació de si una venda amb arrendament posterior resulta en un arrendament operatiu, el grup analitza, entre altres aspectes, si a l'inici de l'arrendament hi ha opcions de compra que per les seves condicions facin preveure amb una certesa raonable que aquestes s'exerciran, així com sobre qui recauran les pèrdues o els guanys derivats de les fluctuacions en el valor raonable de l'import residual de l'actiu corresponent.

I) Actiu intangible

Els actius intangibles són actius no monetaris identificables, però sense aparença física, que sorgeixen com a conseqüència d'una adquisició a tercers o que han estat desenvolupats internament pel grup. Es reconeix un actiu intangible quan, a banda de satisfer la definició anterior, el grup estima probable la percepció de beneficis econòmics derivats d'aquest element i el seu cost es pot estimar de manera fiable.

Els actius intangibles es reconeixen inicialment pel seu cost, ja sigui el d'adquisició o el de producció, i, posteriorment, es valoren pel seu cost menys, si escau, l'amortització acumulada i qualsevol pèrdua per deteriorament.

Fons de comerç

Les diferències positives entre el cost de les combinacions de negoci i el percentatge adquirit del valor raonable net dels actius, els passius i els passius contingents de les entitats adquirides es registren com a fons de comerç en l'actiu del balanç. Aquestes diferències representen el pagament anticipat realitzat pel grup dels beneficis econòmics futurs derivats de les entitats adquirides que no són individualment i separadament identificables ni recognoscibles. El fons de comerç, que no s'amortitza, només es reconeix quan s'ha adquirit a títol oneros en una combinació de negocis.

Cada fons de comerç està assignat a una o més unitats generadores d'efectiu (UGE), que s'espera que siguin les beneficiàries de les sinergies derivades de les combinacions de negoci. Aquestes UGE són el grup identificable més petit d'actius que, com a conseqüència del seu funcionament continuat, genera fluxos d'efectiu a favor del grup amb independència d'altres actius o grup d'actius.

Les UGE a què s'han assignat els fons de comerç s'analitzen anualment i sempre que hi hagi indicis de deteriorament a fi de determinar si hi ha deteriorament. Per fer-ho, el grup calcula l'import recuperable utilitzant principalment el mètode del descompte de beneficis distribuïts, en què es tenen en compte els paràmetres següents:

- Hipòtesi clau del negoci. Sobre aquestes hipòtesis es basen les projeccions de fluxos d'efectiu establertes en la valoració. Per als negocis amb activitat financera es projecten variables, com ara l'evolució del crèdit, de la morositat, dels dipòsits de clients i dels tipus d'interès, sota un escenari macroeconòmic previst, i els requeriments de capital.
- Estimació de variables macroeconòmiques, així com altres valors financers.
- Termini de les projeccions. El temps/termini de projecció se situa habitualment en cinc anys, un període a partir del qual s'assoleix un nivell recurrent tant en termes de benefici com de rendibilitat. A aquest efecte es té en compte l'escenari econòmic existent en el moment de la valoració.
- Tipus de descompte. El valor present dels dividends futurs, utilitzat per a l'obtenció del valor en ús, es calcula utilitzant com a taxa de descompte el cost de capital de l'entitat (K_e) des de la perspectiva d'un participant de mercat. Per determinar-lo, s'utilitza el mètode CAPM, d'acord amb la fórmula: " $K_e = R_f + \beta (R_m) + \alpha$ ", on: K_e = Retorn exigít o cost de capital, R_f = Taxa lliure de risc, β = Coeficient de risc sistèmic de la societat, R_m = Rendibilitat esperada de mercat i α = Prima per risc no sistèmic.
- Taxa de creixement utilitzada per extrapolar les projeccions de fluxos d'efectiu més enllà del període cobert per les previsions més recents. Basant-se en les estimacions a llarg termini de les principals magnituds macroeconòmiques i de les variables clau del negoci, i tenint en compte la situació, en qualsevol moment, dels mercats financers, s'estima una taxa de creixement nul a perpetuïtat.

Si el valor comptable d'una UGE és superior al seu import recuperable, el grup reconeix una pèrdua per deteriorament que es distribueix reduint, en primer lloc, el fons de comerç atribuït a aquesta unitat i, en segon lloc, i si quedessin pèrdues per imputar, minorant el valor comptable de la resta dels actius assignats de manera proporcional. Les pèrdues per deteriorament dels fons de comerç no són objecte de reversió posterior.

Altres actius intangibles

Aquesta partida inclou, bàsicament, els actius intangibles identificats en les combinacions de negocis, com ara el valor de les marques i els drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents dels negocis adquirits, així com les aplicacions informàtiques.

Aquests actius intangibles són de vida útil definida, s'amortitzen en funció d'aquesta, i s'apliquen criteris similars als de l'actiu material. En particular, la vida útil de les marques i dels drets contractuals sorgits de les relacions adquirides amb els clients dels negocis se situa entre cinc i quinze anys, mentre que per a les aplicacions informàtiques la vida útil mitjana és de set anys.

Els criteris per al reconeixement de les pèrdues per deteriorament d'aquests actius i, si s'escau, de les recuperacions de les pèrdues per deteriorament registrades en exercicis anteriors són similars als de l'actiu material. En aquest sentit, el grup determina l'existència d'indicis de deteriorament comparant l'evolució real amb les hipòtesis inicials dels paràmetres considerats en el seu registre inicial; entre aquests, la pèrdua eventual de clients, saldo mitjà per client, marge ordinari mitjà i ràtio d'eficiència assignada.

m) Existències

Les existències són actius no financers que el grup té per a la seva utilització o venda en el curs ordinari del negoci, que estan en procés de producció, construcció o desenvolupament amb aquesta finalitat o bé que es consumiran en el procés de producció o en la prestació de serveis.

Com a norma general, les existències es valoren per l'import menor entre el seu valor de cost, que comprèn tots els costos causats per la seva adquisició i transformació i els altres costos, directes i indirectes, en què s'hagi incorregut per donar-los la seva condició i ubicació actuals, i el seu valor net de realització.

Per valor net de realització s'entén el preu estimat de venda net dels costos estimats de producció i comercialització per dur a terme aquesta venda. Aquest valor es revisa i es recalcula considerant les pèrdues reals incorregudes en la venda d'actius.

L'import de qualsevol ajust per valoració de les existències, com ara danys, obsolescència, minoració del preu de venda, fins al seu valor net realitzable, així com les pèrdues per altres conceptes, es reconeixerà com a despesa de l'exercici en què es produeixi el deteriorament o la pèrdua. Les recuperacions de valor posteriors es reconeixeran en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què es produeixin.

El càlcul del deteriorament de les existències que corresponen a terrenys i immobles s'efectua prenent com a base valoracions fetes per tercers experts independents, inscrits en el Registre Especial de Societats de Taxació del Banc d'Espanya i que s'elaboren d'acord amb els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003, sobre normes de valoració de béns immobles i determinats drets per a certes finalitats financeres.

En cas que les existències s'hagin rebut en pagament de deutes, el grup aplica criteris anàlegs de valoració als descrits en l'apartat d'actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda.

El valor comptable de les existències es dona de baixa del balanç i es registra com una despesa en el període en què es reconeix l'ingrés procedent de la seva venda.

n) Instruments de capital propi

Es consideren instruments de capital propi aquells que compleixen les condicions següents:

- No inclouen cap tipus d'obligació contractual per a l'entitat emissora que impliqui lliurar efectiu o un altre actiu financer a un tercer o intercanviar actius o passius financers amb tercers en condicions potencialment desfavorables per a l'entitat.
- Si poden ser, o seran, liquidats amb els instruments de capital propis de l'entitat emissora: quan sigui un instrument financer no derivat, no suposarà una obligació de lliurar un nombre variable dels seus instruments de capital propis, o quan sigui un derivat, sempre que es liquidi per una quantitat fixa d'efectiu, o un altre actiu financer, a canvi d'un nombre fix dels seus instruments de capital propis.

Els negocis efectuats amb instruments de capital propi, incloent-hi la seva emissió i amortització, es registren directament contra patrimoni net.

Els canvis de valor dels instruments qualificats de capital propi no es registren en els estats financers; les contraprestacions rebudes o lliurades a canvi d'aquests instruments s'afegeixen o es dedueixen directament del patrimoni net, i els costos associats a la transacció minoren el patrimoni.

El reconeixement inicial dels instruments de patrimoni emesos per tal de cancel·lar un passiu financer íntegrament o parcialment es fa pel seu valor raonable, excepte si no és possible determinar-lo amb fiabilitat. En aquest cas, la diferència entre el valor comptable del passiu financer (o d'una part d'aquest) cancel·lat i el valor raonable dels instruments de patrimoni emesos es reconeix en el resultat de l'exercici.

o) Remuneracions basades en instruments de capital

El lliurament als empleats d'instruments de capital propi com a contraprestació pels seus serveis, quan aquests instruments es determinen a l'inici i es lliuren una vegada acabat un període específic de serveis, es registra com a despesa per serveis a mesura que els empleats els prestin com a contrapartida en l'epígraf d'altres instruments de capital en el patrimoni net. En la data de concessió es valoren els serveis rebuts al seu valor raonable, llevat que aquest no es pugui estimar amb fiabilitat; en aquest cas es valoren per referència al valor raonable dels instruments de capital compromesos, tenint en compte els terminis i altres condicions previstos en els compromisos.

Les quantitats reconegudes en el patrimoni net no són objecte d'una reversió posterior, fins i tot quan els empleats no exerceixin el seu dret a rebre els instruments de capital.

Per a les transaccions amb remuneracions basades en accions que es liquiden en efectiu, el grup registra una despesa per serveis a mesura que els empleats presten els serveis amb contrapartida en l'epígraf d'altres provisions pel valor raonable del passiu incorregut. Fins que s'hagi liquidat el passiu, el grup valora aquest passiu al seu valor raonable i reconeix els canvis de valor en el resultat del període.

p) Contractes d'assegurança

Els imports de les primes dels contractes d'assegurança que emeten les entitats asseguradores consolidades s'abonen a resultats en el moment d'emetre els rebuts corresponents. Es carrega en el compte de pèrdues i guanys consolidat l'estimació del cost dels sinistres als quals caldrà fer front quan se'n produeixi la liquidació final. Al tancament de cada exercici es periodifiquen tant els imports cobrats i no meritats com els costos incorreguts i no pagats en aquesta data.

El grup recull en el capítol de passius per contractes d'assegurança les provisions tècniques de l'assegurança directa registrades per les entitats asseguradores consolidades per cobrir les obligacions assumides amb origen en els contractes d'assegurança que mantenen vigents al tancament de l'exercici.

Les provisions tècniques més significatives són les següents:

- Provisions per a primes no consumides: Recull la fracció de les primes meritades en l'exercici que calgui imputar al període comprès entre la data de tancament i la data de finalització de la cobertura.
- Provisions per a riscos en curs: Complementa la provisió per a primes no consumides en l'import en què aquesta no sigui suficient per reflectir la valoració dels riscos i despeses per cobrir que corresponguin al període de cobertura no transcorregut en la data de tancament.
- Provisions per a prestacions: Reflecteix les valoracions estimades de les obligacions pendents derivades dels sinistres esdevinguts amb anterioritat al tancament de l'exercici tant si es tracta de sinistres pendents de liquidació o pagament com de sinistres pendents de declaració, una vegada deduïts els pagaments a compte realitzats i tenint en consideració les despeses internes i externes de liquidació dels sinistres.
- Provisions matemàtiques: Recull el valor, en la data de tancament de l'exercici, de les obligacions corresponents a l'entitat asseguradora, net del valor de les obligacions corresponents al prenedor de la pòlissa, en virtut de contractes d'assegurança sobre la vida.
- Provisions per a assegurances de vida quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors de l'assegurança: L'import de la provisió es determina segons la valoració dels actius vinculats específicament al contracte.
- Provisions per a extorns i participació en beneficis: Recull l'import dels beneficis meritats a favor dels prenedors considerats en conjunt, així com el de les primes que calgui retornar-los, mentre aquests imports no s'hagin assignat a títol individual.

El capítol d'actius per reassurances del balanç consolidat recull els imports que les entitats consolidades tenen dret a percebre amb origen en els contractes de reassurance que mantenen amb tercers parts i, més concretament, la participació de la reassurance en les provisions tècniques constituïdes.

A fi de reduir les asimetries comptables, el grup registra les variacions del valor raonable dels actius financers adscrits als contractes d'assegurance que es troben classificats en la categoria de disponible per a la venda en el capítol de passius per contractes d'assegurances del balanç consolidat sota el concepte d'ajustos tàctics per asimetries comptables.

Les entitats d'assegurances del grup utilitzen les hipòtesis següents per a la tarifació i el càlcul de provisions dels contractes d'assegurance:

- Per a la garantia del ram de vida de mort, s'utilitzen les taules biomètriques permeses pel Reglament d'Ordenació i Supervisió d'Assegurances Privades.
- Per a les garanties del ram d'accidents i complementàries del ram de vida, s'utilitzen taules de morbiditat publicades per reassuradors o les taxes facilitades pels reassuradors de les entitats asseguradores. Aquestes taxes es recarreguen amb els marges corresponents per evitar possibles desviacions per sinistralitat durant la vigència del producte.
- L'interès tècnic dels productes amb un alt component d'estalvi s'estableix diferenciant si és un producte amb inversions assignades o no. En els productes amb inversions assignades s'estableix l'interès tècnic en funció de la rendibilitat de les inversions assignades, deduït el marge corresponent que permeti en qualsevol moment complir amb la normativa vigent en matèria de casament de fluxos i el marge de benefici corresponent per a les entitats asseguradores. En els productes sense inversions assignades s'estableix un interès tècnic mínim que es revisa semestralment o anualment. Així mateix, hi ha productes en què al client se li reconeix una participació en beneficis addicional a l'interès tècnic mínim en funció de la rendibilitat obtinguda per les entitats asseguradores de la inversió de les provisions tècniques que es registra incrementant les provisions tècniques a mesura que s'atribueix al client.

A la taula següent es mostren les principals bases tècniques dels productes de les entitats asseguradores:

Producte	Taula de mortalitat	Tipus d'interès tècnic
Assegurances de vida-risc individual	GKM/F 80 - GKM/F 95 - GKM-5 95 - PASEM 2010 - PASEM 2010 unisex	0,5% - 2%
Assegurances d'estalvi individuals	PERM/F 2000 P - PERM/F 2000 C / PER 2000 P - GRM/F95 - PER/F 2000 P unisex	0% - 6%

El grup avalua en cada data de tancament l'adequació dels passius reconeguts per contractes d'assegurance comparant el valor reconegut en el balanç consolidat amb les estimacions actuals dels fluxos d'efectiu futurs conseqüència dels contractes vigents. En cas que aquestes estimacions siguin superiors al valor reconegut, el grup registrarà l'import de la diferència en el compte de pèrdues i guanys del període.

q) Provisions i actius i passius contingents

Es consideren provisions les obligacions actuals del grup, sorgides com a conseqüència de successos passats, que es troben clarament especificades pel que fa a la seva naturalesa en la data dels estats financers, però són indeterminades pel que fa al seu import o al moment de cancel·lació, i en vèncer i per cancel·lar-les el grup estima que s'haurà de despendre de recursos.

Els comptes anuals consolidats del grup recullen amb caràcter general totes les provisions significatives respecte a les quals s'estima que la probabilitat que s'hagi d'atendre l'obligació és més gran que en cas contrari. Entre d'altres conceptes, aquestes provisions inclouen els compromisos per pensions assumits amb els seus empleats per algunes entitats del grup (vegeu l'apartat r), així com les provisions per litigis i altres contingències.

Són passius contingents les obligacions possibles del grup, sorgides com a conseqüència de successos passats, l'existència de les quals està condicionada al fet que ocorrin, o no, un o més esdeveniments futurs independents de la voluntat del grup. Els passius contingents inclouen les obligacions actuals del grup la cancel·lació de les quals no sigui probable que originin una disminució de recursos o l'import de les quals, en casos extremadament estranys, no es pugui quantificar amb prou fiabilitat. Els passius contingents no s'han de registrar en els comptes anuals consolidats, sinó que se n'ha d'informar en la memòria consolidada.

Tal com estableix la NIC 37.92, si el banc considera que desglossar informació detallada sobre determinades provisions i passius contingents pot perjudicar seriosament la posició del grup, en disputes amb tercers relatives a les situacions que inclouen les provisions i passius contingents (com ara els vinculats a determinats litigis o assumptes en arbitratge), el banc opta per no revelar en detall aquesta informació.

Els actius contingents són actius possibles, sorgits com a conseqüència de successos passats, l'existència dels quals està condicionada i s'haurà de confirmar quan ocorrin, o no, esdeveniments que estan fora del control del grup. Aquests actius contingents no es reconeixen en el balanç ni en el compte de pèrdues i guanys consolidat, però se n'informa en la memòria sempre que sigui probable l'augment de recursos que incorporin beneficis econòmics per aquesta causa.

r) Provisions per pensions

Compromisos per pensions

Els compromisos per pensions assumits pel grup amb el seu personal són els següents:

Plans d'aportació definida

Són contribucions de caràcter predeterminat realitzades a una entitat separada, segons els acords assolits amb cada col·lectiu d'empleats en particular, sense tenir l'obligació legal ni efectiva de realitzar contribucions addicionals si l'entitat separada no pot atendre les retribucions als empleats relacionades amb els serveis prestats en l'exercici corrent i en els anteriors.

Aquestes contribucions es registren en cada exercici en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Plans de prestació definida

Els plans de prestació definida cobreixen els compromisos existents derivats de l'aplicació dels articles 35, 36 i 37 del XXII Conveni col·lectiu de banca.

Aquests compromisos estan finançats a través dels vehicles següents: el pla de pensions, els contractes d'assegurança, els fons interns i l'entitat de previsió voluntària (EPSV).

1. El pla de pensions

El pla de pensions dels empleats de Banc Sabadell cobreix les prestacions del conveni detallades anteriorment amb els empleats pertanyents als col·lectius reglamentats, amb les excepcions següents:

- Compromisos addicionals per jubilació anticipada tal com està recollida en l'article 36 del conveni col·lectiu.
- Incapacitat sobrevinguda en determinades circumstàncies.
- Prestacions de viduïtat i orfanat derivades de la mort d'un jubilat amb una antiguitat reconeguda posterior al 8 de març de 1980.

El pla de pensions dels empleats de Banc Sabadell es considera amb caràcter general com un actiu del pla per a les obligacions que té assegurades en entitats externes al grup (Nationale-Nederlanden Vida, VidaCaixa i Generali Seguros). No es consideren actius del pla les obligacions del pla de pensions assegurades en participades del grup.

2. Els contractes d'assegurança

Els contractes d'assegurança cobreixen, en general, determinats compromisos derivats dels articles 36 i 37 del XXII Conveni col·lectiu de banca i, en particular:

- Els compromisos exclosos expressament en el pla de pensions d'empleats de Banc Sabadell (detallats en l'apartat anterior).
- Personal en actiu adscrit al conveni col·lectiu procedent de Banco Atlántico.

- Compromisos per pensions assumits amb determinat personal en actiu no derivats del conveni col·lectiu.
- Compromisos amb personal en situació d'excedència no coberts amb drets consolidats en el pla de pensions d'empleats de Banc Sabadell.
- Compromisos assumits per prejubilació, que poden estar parcialment finançats amb drets consolidats en el pla de pensions d'empleats de Banc Sabadell.

Aquestes pòlisses estan subscriïdes tant amb companyies externes al grup, els compromisos assegurats més importants de les quals són els assumits amb personal procedent de Banco Atlántico (FIATC i VidaCaixa), com amb BanSabadell Vida, S.A. de Seguros y Reaseguros.

3. Els fons interns

Els fons interns cobreixen les obligacions amb el personal prejubilat fins a la seva edat legal de jubilació i afecten personal procedent de Banc Sabadell, de Banco Guipuzcoano i de Banco CAM.

4. L'entitat de previsió voluntària (EPSV)

L'adquisició de Banco Guipuzcoano va suposar la incorporació de Gertakizun, EPSV, que cobreix els compromisos per prestació definida dels seus empleats actius i passius i els té assegurats en pòlisses (Nationale-Nederlanden Vida, Plus Ultra Seguros i CNP Vida). Aquesta entitat va ser promoguda per aquest banc; té personalitat jurídica independent; està acollida a la Llei del Parlament basc 25/83, de 27 d'octubre, al Decret 87/1984, de 20 de febrer, i al Decret 92/2007, de 29 de maig, i es va constituir el 1991. Les obligacions totals del personal actiu i passiu estan assegurades en entitats externes al grup.

Registre comptable

Dins de l'epígraf de provisions –fons per a pensions i obligacions similars– del passiu del balanç, s'inclou el valor actuarial actual dels compromisos per pensions. Es calculen individualment mitjançant el mètode de la unitat de crèdit projectada aplicant les hipòtesis financeres i actuàries especificades més avall. Aquest mateix mètode és l'utilitzat per a l'anàlisi de sensibilitat que es presenta en la nota 25.

A les obligacions calculades d'aquesta manera s'ha restat el valor raonable dels denominats actius del pla, que són actius amb què es liquidaran les obligacions, incloent-hi les pòlisses d'assegurances, pel fet que compleixen les condicions següents:

- No són propietat del banc, sinó d'un tercer separat legalment i sense el caràcter de part vinculada.
- Només estan disponibles per pagar o finançar retribucions dels empleats, i no estan disponibles per als creditors del banc ni tan sols en cas de situació concursal.
- No poden retornar al banc excepte quan els actius que queden en el pla són suficients per complir totes les obligacions, del pla o de l'entitat, relacionades amb les prestacions dels empleats, o bé quan els actius retornen al banc per reemborsar-li les prestacions dels empleats ja pagades per aquest.
- No són instruments financers intransferibles emesos pel banc.

Els actius que donen suport a compromisos per pensions en el balanç individual de la companyia d'assegurances BanSabadell Vida, S.A. de Seguros y Reaseguros no són actius del pla perquè es tracta d'una part vinculada al banc.

Els compromisos per pensions es reconeixen de la manera següent:

- En el compte de pèrdues i guanys consolidat, l'interès net sobre el passiu (actiu) net dels compromisos per pensions així com el cost dels serveis, en què aquest últim inclou i) el cost dels serveis del període corrent, ii) el cost dels serveis passats amb origen en modificacions introduïdes en els compromisos existents o en la introducció de noves prestacions i iii) qualsevol guany o pèrdua que sorgeixi d'una liquidació del pla.
- En el capítol d'ajustos per valoració del patrimoni net, la revaluació del passiu (actiu) net per compromisos per pensions, la qual inclou i) les pèrdues i els guanys actuàries generats en l'exercici, que tenen el seu origen en les diferències entre hipòtesis actuàries prèvies i la realitat i en els canvis en les hipòtesis actuàries realitzades; ii) el rendiment dels actius adscrits al pla, i iii) qualsevol canvi en els efectes del límit de l'actiu. S'exclouen, per als dos últims conceptes, les quantitats incloses en l'interès net sobre el passiu (actiu) net.

Els imports registrats en patrimoni net no es reclassifiquen al compte de pèrdues i guanys en exercicis posteriors, i es reclassifiquen en reserves.

Hipòtesi

Les hipòtesis actuàries més rellevants utilitzades en la valoració de compromisos són les següents:

	2015	2014
Taules	PERM / F 2000 Nova producció	PERM / F 2000 Nova producció
Tipus d'interès tècnic pla de pensions	1,75% anual	1,75% anual
Tipus d'interès tècnic fons intern	1,75% anual	1,75% anual
Tipus d'interès tècnic pòlisses vinculades	1,75% anual	1,75% anual
Tipus d'interès tècnic pòlisses no vinculades	1,75% anual	1,75% anual
Inflació	2,00% anual	2,00% anual
Creixement salarial	3,00% anual	3,00% anual
Sortides per invalidesa	SS90-Absoluta	SS90-Absoluta
Sortides per rotació	No considerades	No considerades
Jubilació anticipada	Considerada	Considerada
Jubilació normal	65 o 67 anys	65 o 67 anys

En els exercicis de 2015 i de 2014, per al tipus d'interès tècnic de tots els compromisos s'ha pres com a referència el tipus del deute empresarial de qualificació AA (iBoxx € Corporates AA 10+) de durada mitjana de 10,74 anys per a l'exercici de 2015 i de 12,44 anys per a l'exercici de 2014.

L'edat de jubilació anticipada establerta és la data més primerenca amb dret irrevocable per l'empresa per al 100% dels empleats.

La rendibilitat dels actius a llarg termini corresponent als actius adscrits al pla i dels contractes d'assegurances vinculats a pensions s'ha determinat aplicant el mateix tipus d'interès tècnic (en l'exercici de 2015 ha estat de l'1,75%).

s) Operacions en moneda estrangera i diferències de conversió

La moneda funcional i de presentació del grup és l'euro. En conseqüència, totes les transaccions i els saldos expressats en monedes diferents de l'euro es consideren expressats en moneda estrangera.

En el reconeixement inicial, els saldos deutors i creditors expressats en moneda estrangera es converteixen a la moneda funcional utilitzant el tipus de canvi de comptat de la data de reconeixement, entès com el tipus de canvi per a lliurament immediat. Amb posterioritat al reconeixement inicial, s'apliquen les regles següents per a la conversió de saldos expressats en moneda estrangera a la moneda funcional:

- Els actius i passius de caràcter monetari es converteixen al tipus de canvi de tancament, entès com el tipus de canvi mitjà de comptat de la data a què es refereixen els estats financers.
- Les partides no monetàries valorades al cost històric es converteixen al tipus de canvi de la data d'adquisició.
- Les partides no monetàries valorades al valor raonable es converteixen al tipus de canvi de la data en què es determina el valor raonable.
- Els ingressos i les despeses es converteixen aplicant el tipus de canvi de la data de l'operació.

Les diferències de canvi sorgides en la conversió dels saldos deutors i creditors expressats en moneda estrangera es registren, en general, en el compte de pèrdues i guanys. No obstant això, en el cas de les diferències de canvi que sorgeixen en partides no monetàries valorades pel seu valor raonable l'ajust de les

quals a aquest valor raonable s'imputa en l'epígraf d'ajustos per valoració del patrimoni net, es desglossa el component de tipus de canvi de la revaloració de l'element no monetari.

Els saldos dels estats financers de les entitats consolidades la moneda funcional de les quals és diferent de l'euro es converteixen a euros de la manera següent:

- Els actius, passius i ajustos per valoració es converteixen aplicant els tipus de canvi de tancament de l'exercici.
- Els ingressos i les despeses, aplicant el tipus de canvi mitjà ponderat pel volum d'operacions de la societat convertida.
- Els fons propis, a tipus de canvi històrics.

Les diferències de canvi sorgides en la conversió dels estats financers de les entitats consolidades la moneda funcional de les quals és diferent de l'euro es registren en el capítol d'ajustos per valoració del patrimoni net consolidat.

Els tipus de canvi aplicats en la conversió dels saldos en moneda estrangera a euros són els publicats pel Banc Central Europeu el 31 de desembre de cada exercici.

t) Reconeixement d'ingressos i despeses

Els ingressos i les despeses per interessos i conceptes assimilables a aquests es registren comptablement, en general, en funció del seu període de meritació i aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu. Els dividendes percebuts d'altres entitats es reconeixen com a ingrés en el moment en què neix el dret a percebre'ls.

Els ingressos i les despeses en concepte de comissions i honoraris assimilats es registren en el compte de pèrdues i guanys, en general, d'acord amb els criteris següents:

- Els vinculats a actius i passius financers valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys es registren en el moment de cobrar-los.
- Els que corresponen a transaccions o serveis que es fan durant un període de temps es registren durant el període d'aquestes transaccions o serveis.
- Els que corresponen a una transacció o un servei que s'executa en un acte singular es registren quan es produeix l'acte que els origina.

Les comissions financeres, que formen part integrant del rendiment o el cost efectiu de les operacions financeres, s'han periodificat, netes de costos directes relacionats i reconeguts, en el compte de pèrdues i guanys durant la seva vida mitjana esperada.

Les despeses i els ingressos no financers es registren comptablement en funció del principi de la meritació. Els cobraments i pagaments diferits en el temps es registren comptablement per l'import resultant d'actualitzar financerament els fluxos d'efectiu previstos a taxes de mercat.

Per als gravàmens i les obligacions d'impostos l'import i data de pagament dels quals són certs, l'obligació es reconeix quan es produeix l'activitat que activa el pagament d'aquest en els termes assenyalats per la legislació.

Per tant, l'obligació de pagament es reconeix quan hi ha una obligació present de pagar el gravamen, com ara les contribucions a fons de garantia de dipòsits dels diferents països en què opera el grup. En els casos en què l'obligació de pagament es vagi meritant al llarg d'un període de temps, aquesta es reconeix de manera progressiva al llarg d'aquest període.

Fons de Garantia de Dipòsits

Banc Sabadell està integrat en el Fons de Garantia de Dipòsits. Després de la publicació del Reial Decret 1012/2015, l'aportació que cal fer el 2015 ha quedat fixada en un 1,6 per mil de l'import dels dipòsits garantits el 31 de desembre de 2015 així com un 2 per mil del 5% de l'import garantit dels valors i altres instruments financers en la mateixa data. D'acord amb el que estableix la CINIIF 21, el registre de l'operació es reconeix quan hi ha l'obligació del pagament, que és el 31 de desembre de cada any (vegeu la nota 36).

TSB Bank plc efectua aportacions al Financial Services Compensation Scheme, les quals no es registren fins a l'1 d'abril de cada any. Atès que la data de registre ha estat anterior a la data de la combinació de negocis (vegeu la nota 2), l'aportació realitzada per TSB Bank plc el 2015 no està registrada en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Per la seva banda, Sabadell United Bank efectua aportacions al Fons de Garantia de Dipòsits establertes pel Federal Deposit Insurance Corporation. L'obligació de pagament i, per tant, la seva meritació és trimestral (vegeu la nota 36).

Fons de Resolució Nacional

La Llei 11/2015, de 18 de juny, juntament amb el seu desenvolupament reglamentari a través del Reial Decret 1012/2015, efectua la transposició a l'ordenament jurídic espanyol de la Directiva 2014/59/UE per la qual s'estableix un nou marc per a la resolució d'entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió, que és, al seu torn, una de les normes que contribueixen a la constitució del mecanisme únic de supervisió, creat mitjançant el Reglament (UE) 806/2014, pel qual s'estableixen normes i procediments uniformes per a la resolució d'entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió en el marc d'un mecanisme únic de resolució i un fons únic de resolució.

En l'àmbit nacional, la Llei 11/2015 regula la creació del Fons de Resolució Nacional. El càlcul de la contribució de cada entitat, regulat pel Reglament (UE) 2015/63, parteix de la proporció que cadascuna d'aquestes representa sobre el total agregat dels seus passius totals un cop deduïts els recursos propis i l'import garantit dels dipòsits que, posteriorment, s'ajusten al perfil de risc de l'entitat (vegeu l'import de l'aportació realitzada en la nota 36). Al seu torn, d'acord amb la disposició addicional quarta de la Llei, abans del 31 de gener de 2016 el Fons de Resolució Nacional transferirà al Fons Únic de Resolució les aportacions realitzades.

u) Impost sobre beneficis

L'impost sobre societats aplicable a les societats espanyoles del grup Banc Sabadell i els impostos de naturalesa similar aplicables a les entitats participades estrangeres es consideren una despesa i es registren en l'epígraf d'impost sobre beneficis del compte de pèrdues i guanys consolidat, excepte quan són conseqüència d'una transacció registrada directament en el patrimoni net; en aquest cas es registren directament en el patrimoni.

La despesa total per l'impost sobre societats equival a la suma de l'impost corrent que resulta de l'aplicació del gravamen corresponent a la base imposable de l'exercici (després d'aplicar deduccions i bonificacions fiscalment admissibles) i de la variació dels actius i passius per impostos diferits que s'hagin reconegut en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

La base imposable de l'exercici pot diferir del resultat de l'exercici presentat en el compte de pèrdues i guanys, ja que exclou les partides d'ingressos o despeses que són gravables o deduïbles en altres exercicis i les partides que no ho són mai.

Els actius i passius per impostos diferits corresponen als impostos que es preveuen pagadors o recuperables, ocasionats per les diferències entre els imports comptables dels actius i passius en els estats financers i les seves bases fiscals corresponents ("valor fiscal"), així com les bases imposables negatives i els crèdits per deduccions fiscals no aplicades susceptibles de compensació en el futur. Es quantifiquen aplicant a la diferència temporal o al crèdit que correspongui el tipus de gravamen a què s'espera recuperar o liquidar (vegeu la nota 44).

Un actiu per impost diferit, com ara un impost anticipat, un crèdit per deduccions i bonificacions i un crèdit per bases imposables negatives, es reconeix sempre que sigui probable que el grup obtingui en el futur puguin guanyar fiscals contra els quals el pugui fer efectiu, i no procedeixin del reconeixement inicial (excepte en una combinació de negocis) d'altres actius i passius en una operació que no afecta ni el resultat fiscal ni el resultat comptable.

Els actius fiscals i passius fiscals del balanç consolidat inclouen l'import de tots els actius/passius de naturalesa fiscal, diferenciats entre: corrents (imports a recuperar/pagar en els pròxims dotze mesos com ara la liquidació a la Hisenda Pública de l'impost sobre societats) i diferits (impostos a recuperar/pagar en exercicis futurs).

Els passius per impostos diferits ocasionats per diferències temporàries associades a inversions en entitats dependents i associades es reconeixen comptablement, excepte si el grup és capaç de controlar el moment de reversió de la diferència temporària i, a més a més, és probable que aquesta no es reverteixi en el futur.

En cada tancament comptable es revisen els impostos diferits registrats, tant actius com passius, per tal de comprovar que es mantenen vigents i que hi ha prou evidència sobre la probabilitat de generar en el futur guanys fiscals que permetin fer-los efectius, efectuant les correccions oportunes si cal.

Per dur a terme l'anàlisi descrita abans, es tenen en compte les variables següents:

- Projeccions de resultats del grup fiscal espanyol i de la resta d'entitats, basades en els pressupostos financers aprovats pels administradors del grup per a un període de quatre anys, aplicant després taxes de creixement constants similars a les taxes de creixement mitjà a llarg termini del sector en què operen les diferents societats del grup.
- Estimació de la reversió de les diferències temporàries en funció de la seva naturalesa.
- El termini o límit que estableix la legislació vigent a cada país, per a la reversió dels diferents actius fiscals.

Les despeses o els ingressos registrats directament en el patrimoni net que no tinguin efecte en el resultat fiscal o a la inversa es comptabilitzen com a diferències temporàries.

En l'annex I s'indiquen les societats del grup acollides al règim de tributació consolidada a Espanya de l'impost sobre societats del grup Banc Sabadell.

v) Estat consolidat de fluxos d'efectiu

En l'elaboració dels estats consolidats de fluxos d'efectiu s'ha utilitzat el mètode indirecte, de manera que, partint del resultat del grup, s'incorporen les transaccions no monetàries i tot tipus de partides de pagament diferit i meritacions que són o seran la causa de cobraments i pagaments d'explotació en el passat o en el futur, així com dels ingressos i despeses associats a fluxos d'efectiu d'activitats classificades com d'inversió o finançament. En aquest sentit, a més dels diners en efectiu es qualifiquen com a components d'efectiu o equivalents les inversions a curt termini en actius amb una gran liquiditat i un baix risc de canvis en el seu valor; concretament, els saldos en caixa i els dipòsits en bancs centrals, saldos que es poden convertir en un import conegut de tresoreria.

En l'estat consolidat de fluxos d'efectiu s'utilitzen determinats conceptes que tenen les definicions següents:

- Fluxos d'efectiu, que són les entrades i sortides de diners en efectiu i dels seus equivalents, que s'entenen com les inversions a curt termini de gran liquiditat i de baix risc d'alteracions en el seu valor.
- Activitats d'explotació, que són les activitats típiques del grup i altres activitats que no es poden qualificar d'inversió o de finançament.
- Activitats d'inversió, que són les corresponents a l'adquisició, l'alienació o la disposició per altres mitjans d'actius a llarg termini i altres inversions no incloses en l'efectiu i els seus equivalents o en les activitats d'explotació.
- Activitats de finançament, que són les activitats que produeixen canvis en la mida i la composició del patrimoni net i dels passius que no formen part de les activitats d'explotació.

Durant l'exercici no s'han produït situacions sobre les quals hagi calgut aplicar judicis per classificar els fluxos d'efectiu.

No hi ha hagut transaccions significatives que no hagin generat fluxos d'efectiu no reflectits en l'estat de fluxos d'efectiu.

Comparabilitat de la informació

La informació continguda en aquests comptes anuals corresponent a 2014 es presenta únicament i exclusivament, per a la seva comparació, amb la informació relativa a l'exercici acabat el 31 de desembre de 2015 i, per tant, no constitueixen els comptes anuals consolidats del grup de l'exercici de 2014.

El 30 de juny de 2015 el grup va prendre el control de TSB Banking Group plc (vegeu la nota 2). Com a conseqüència de la incorporació d'aquesta en el perímetre de consolidació, les xifres del balanç de situació consolidat i el compte de pèrdues i guanys consolidat no són comparables amb les del període anterior.

Nota 2 – Grup Banc Sabadell

En l'annex I s'indiquen les societats que, el 31 de desembre de 2015 i de 2014, constitueixen el grup, amb indicació del domicili, l'activitat, el percentatge de participació, les magnituds principals i el mètode de consolidació (mètode d'integració global o mètode de la participació).

En l'annex II es presenta un detall de les entitats estructurades consolidades (fons de titulització).

A continuació, es descriuen les combinacions de negocis, adquisicions i vendes o liquidacions més representatives de participacions en el capital d'altres entitats (dependents i/o inversions en associades) que el grup ha realitzat en l'exercici de 2015 i de 2014. A més a més, en l'annex I s'inclou el detall de les altes i baixes del perímetre en cada un dels exercicis.

Variacions del perímetre en l'exercici de 2015

Entrades en el perímetre de consolidació:

Creació de Banco Sabadell, S.A., Institución de Banca Múltiple

El 29 de gener de 2015 es va constituir a Mèxic, Banco Sabadell, S.A., Institución de Banca Múltiple, i l'agost del mateix any va obtenir els permisos dels reguladors locals per començar com a operador de banca comercial. El 4 de gener de 2016, després de complir el procediment de certificació de la Comissió Nacional Bancària i de Valors i amb els requeriments exigits pel Banco de México, va iniciar formalment operacions.

El nou Banc Sabadell a Mèxic durà a terme operacions de banca corporativa i d'empreses, i en els pròxims mesos posarà en marxa la banca personal.

La inversió total mantinguda pel grup en aquest banc el 31 de desembre de 2015 és de 57.375 milers d'euros.

Ampliació de capital de Sabadell Capital, S.A. de C.V. SOFOM, E.N.R

El 22 de desembre de 2015, Banco de Sabadell, S.A. va realitzar una ampliació de capital en aquesta societat per un import total de 218.651 milions d'euros.

Combinació de negocis amb TSB Banking Group plc

Procés d'adquisició

La Comissió Europea (CE) va declarar que l'ajuda financera prestada pel Ministeri d'Economia del Govern britànic a Lloyds Banking Group plc (Lloyds) durant els anys 2008 i 2009 va ser un acte constitutiu d'ajuda d'estat no autoritzat de conformitat amb la normativa europea. En conseqüència, la decisió adoptada per la CE va ser que Lloyds s'hauria de desprendre d'una unitat de negoci de prestació de serveis de banca comercial al Regne Unit que havia de complir amb determinades condicions per tal d'incentivar la competència en aquest sector.

Aquesta obligació de desinversió havia de tenir lloc abans d'una data fixada (31 de desembre de 2015, amb possibilitat d'allargar-ho a la fi de 2016 en funció de quant hagués reduït Lloyds la seva participació a TSB).

A fi d'aprofitar una llicència bancària que el grup Lloyds mantenia, el setembre de 2013 van decidir transferir la totalitat del patrimoni desinvertit a una entitat vehicle del grup, TSB Bank plc (la societat matriu de la qual és TSB Banking Group plc o TSB), sota una nova marca i operant com una nova entitat de crèdit dedicada a

banca comercial.

Després de considerar diverses alternatives de desinversió a TSB, finalment Lloyds va optar per llançar una oferta pública de venda el juny de 2014, en què es van admetre les accions ordinàries de TSB a cotització i negociació a la Borsa de Valors de Londres el juny de 2014. Lloyds va passar a mantenir una participació del 50% del capital de TSB.

En aquest context de necessitat de desinversió, el 19 de març de 2015, el Consell d'Administració de Banc Sabadell va aprovar la presentació d'una oferta pública per adquirir la totalitat de les accions de TSB Banking Group plc (TSB) a un preu de 340 penics per acció en efectiu dirigida a tots els accionistes de TSB. En el mateix marc de l'oferta, Banc Sabadell va adquirir, el 24 de març de 2015, accions representatives del capital social de TSB en, aproximadament, un 9,99% que eren propietat de LloydsBanking Group plc (Lloyds), que va atorgar un compromís irrevocable d'acceptar l'oferta anterior en relació amb la resta d'accions de TSB de les quals era titular fins a arribar a la seva participació total a TSB del 50,01%.

Els termes i les condicions de l'oferta pública, així com els procediments per a la seva acceptació, van quedar continguts en el document de l'oferta pública i posats a disposició dels accionistes de TSB el 17 d'abril de 2015.

L'oferta, que va comptar amb el suport del Consell d'Administració de TSB i la seva recomanació als llavors accionistes, estava subjecta a l'acceptació d'un mínim del 75% de les accions representatives de TSB i dels seus drets de vot, percentatge que incloïa les accions ja adquirides de Lloyds i el seu compromís irrevocable. Així mateix, l'adquisició de TSB també estava subjecta a l'obtenció de diverses autoritzacions i consentiments per part de la Prudential Regulation Authority (PRA) del Banc d'Anglaterra i altres reguladors, incloent-hi les autoritats de defensa de la competència.

El 30 de juny de 2015 es va complir l'última condició suspensiva prevista en l'adquisició de TSB, data considerada pel grup com el moment en què va obtenir el control sobre els actius de TSB i va assumir els passius de l'adquirida (data d'adquisició), perquè l'oferta pública presentada es va declarar incondicional amb caràcter general.

Atès que el nombre d'acceptacions de l'oferta va representar més del 90% de les accions de TSB sobre les quals es va realitzar aquesta, el grup va exercir el seu dret d'adquisició forçosa d'acord amb el que disposa la llei de societats anglesa sobre aquelles accions de TSB els titulars de les quals no havien acceptat l'oferta sota les mateixes condicions que la resta d'accionistes que sí que la van acceptar. Aquesta circumstància va fer que el grup consolidés el 100% de la inversió de TSB el 30 de juny de 2015, i que registrés el passiu corresponent amb aquests accionistes per les quantitats pendents de liquidar.

El 10 i 15 de juliol de 2015 es van realitzar sengles pagaments que van satisfer íntegrament la contraprestació pagadora als accionistes de TSB que van acceptar l'oferta pública les accions dels quals representen aproximadament el 87,1% de les accions representatives de TSB. El període de liquidació per a la resta d'accionistes, incloent-hi els que van ser objecte de l'adquisició forçosa, va finalitzar el mes de setembre de 2015.

TSB és un banc dirigit a clients detallistes i petits negocis amb un abast de distribució d'aproximadament el 7% per oficines al Regne Unit, i disposa d'una ràtio de capital ordinari Tier 1 (*common equity Tier 1 capital ratio*) del 19,5% i d'una còmoda posició de finançament amb una ràtio de préstecs sobre dipòsits en la seva franquícia (*loan-to-deposit*) del 76,6% en la data de presa de control.

L'adquisició de TSB permetrà al grup accedir al mercat bancari del Regne Unit, atractiu pel seu marc regulador ben definit i estable, pels nivells constants de rendibilitat i per les bones perspectives de creixement futur. El grup anticipa que, sota la seva titularitat, TSB serà capaç de reforçar encara més la seva estratègia de creixement i eficiència, i es beneficiarà dels recursos i de l'experiència en el finançament a pimes que el grup ha adquirit en el mercat bancari espanyol.

A continuació, es presenta el balanç resumit consolidat de TSB en la data de presa de control:

En milers d'euros			
Actiu		Passiu i patrimoni net	
Caixa i dipòsits en bancs centrals	5.421.408	Passiu	
Cartera de negociació	52.801	Cartera de negociació	47.852
Derivats de negociació	52.801	Derivats de negociació	47.852
Actius financers disponibles per a la venda	1.418.035	Passius financers a cost amortitzat	36.092.913
Valors representatius de deute	1.418.035	Dipòsits d'entitats de crèdit	111
Inversions creditícies	31.377.312	Dipòsits de la clientela	35.517.525
Dipòsits en entitats de crèdit	936.800	Dèbits representats per valors negociables	14.077
Crèdit a la clientela	30.440.512	Passius subordinats	561.200
Ajustos a actius financers per macrocobertures	6.182	Ajustos a passius financers per macrocobertures	46.111
Derivats de cobertura	62.441	Derivats de cobertura	266.174
Actiu material	211.762	Provisions	47.090
Immobilitzat material	211.762	Altres provisions	47.090
D'ús propi	211.762	Resta de passius	613.451
Actius fiscals	148.914	Patrimoni net	
Diferits	148.914	Fons propis	2.323.852
Resta d'actius	738.225	Capital	7.028
Altres	738.225	Esripturat	7.028
		Prima d'emissió	1.356.621
		Reserves	947.023
		Reserves (pèrdues) acumulades	947.023
		Menys: Valors propis	(14.523)
		Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	27.703
		Ajustos per valoració	(362)
		Actius financers disponibles per a la venda	1.042
		Cobertures dels fluxos d'efectiu	(1.403)
Total actiu	39.437.080	Total patrimoni net i passiu	39.437.080
		Promemòria:	
		Compromisos contingents	6.186.296

El tipus de canvi aplicat va ser el de 30/06/2015 (0,7114 lliura/euro).

Comptabilització de la combinació de negocis

Aquests comptes consolidats registren la valoració i comptabilització d'aquesta combinació de negocis prenent com a base les estimacions de la direcció sobre els valors raonables dels actius i passius realitzant l'assignació del cost de la transacció a actius, passius i passius contingents específics (*purchase price allocation* o PPA). Les estimacions esmentades han estat revisades per un tercer expert independent.

TSB, en la data de presa de control, presentava uns fons propis de 2.324 milions d'euros (2.336 milions d'euros sense l'autocartera).

El preu total que Banc Sabadell ha pagat per adquirir el 100% de les accions representatives del capital social de TSB ha estat de 2.362 milions d'euros.

Dins l'exercici de PPA, s'han valorat els següents actius, passius i passius contingents de l'entitat adquirida:

1. A partir de les anàlisis dutes a terme pel grup s'ha estimat una pèrdua esperada *lifetime* a la cartera de crèdit a la clientela a l'efecte d'ajustar-la al seu valor raonable estimat. L'import assignat a provisions addicionals puja a 151 milions d'euros. S'ha aplicat una *probability of default* (PD) *point-in-time* per als tres primers anys, i s'ha passat a aplicar una PD ajustada al cicle a partir del quart any. La PD ajustada al cicle afecta bàsicament la cartera hipotecària perquè és a més llarg termini, i permet reflectir el comportament a mitjà i llarg termini en lloc de condicionar tot el càlcul a les condicions econòmiques actuals. En hipoteques residencials s'ha aplicat una *loss given default* (LGD) *point-in-time* per als tres primers anys, que s'ha incrementat a partir del quart any per reflectir un paràmetre a més llarg termini i menys supeditat a les condicions actuals del mercat immobiliari al Regne Unit; en aquest sentit, s'ha ponderat la LGD *point-in-time*

amb la LGD *downturn*. Per a la resta de segments la LGD es correspon amb el valor *point-in-time* perquè es tracta d'operacions a més curt termini i de segments en què la LGD no és tan sensible al cicle.

2. S'han estimat actius intangibles que recullen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents de TSB per dipòsits a la vista (*core deposits*) per un import de 354 milions d'euros. El valor atribuïble a aquest actiu s'ha determinat mitjançant el mètode d'estalvi de costos, i s'ha estimat el valor present dels estalvis en els costos de finançament amb *core deposits* respecte de fonts de finançament alternatiu. L'amortització d'aquest actiu s'efectua en un termini de vuit anys.

3. S'ha estimat el valor del dret d'exclusivitat de l'ús de la marca TSB per un import de 73 milions d'euros. El valor atribuïble a aquest actiu s'ha determinat mitjançant el mètode de cost de reposició, l'enfocament del qual consisteix a establir el cost de reconstruir o adquirir una rèplica exacta de l'actiu en qüestió. L'amortització d'aquest actiu s'efectua en un termini de dotze anys.

4. Finalment, en l'epígraf d'actius i passius fiscals diferits s'ha ajustat l'efecte impositiu (amb una taxa del 20%) dels ajustos explicats en els punts 1 i 3, que puguen a 31 i 15 milions d'euros, respectivament.

La taxa de descompte emprada en la valoració dels actius intangibles ha estat del 10,9%, que s'ha calculat prenent com a base la metodologia del *capital asset pricing model* (CAPM). Aquesta taxa es compon d'una taxa lliure de risc del 2,6% (prenent com a referència el bo del Regne Unit amb venciment a vint anys en la data de la presa de control), una prima de mercat del 6,0%, una beta de l'1,21 més una prima addicional de l'1,0% perquè es tracta d'actius poc líquids.

Un cop ajustats els actius i passius procedents de TSB, la diferència negativa de consolidació resultant és de 266 milions d'euros, que es presenta en el compte de pèrdues i guanys consolidat, net de les despeses associades a l'adquisició, per un import de 232 milions d'euros (vegeu la nota 41). Tal com s'ha explicat anteriorment, la raó per la qual aquesta transacció va donar lloc a un guany es deriva de l'origen de l'entitat adquirida TSB i el context de la desinversió realitzada per LloydsBanking Group plc (Lloyds).

En cas que la data d'adquisició hagués estat l'1 de gener de 2015, l'import d'ingressos ordinaris i beneficis després d'impostos que hauria aportat TSB al grup pujaria aproximadament a 1.202 i 168 milions d'euros, respectivament.

La variació de l'efectiu i equivalents del grup ocasionada en la presa de control de TSB és de 5.421 milions d'euros, que queden recollits en l'epígraf d'altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió de l'estat de fluxos d'efectiu consolidat.

L'import dels ingressos ordinaris i benefici després d'impostos de TSB des de la data de presa de control inclosos en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici de 2015 és de 617 i 122 milions d'euros, respectivament.

Altres operacions corporatives i contractes rellevants de l'exercici de 2015

Compra d'actius crediticis ex-UKAR

El 7 de desembre de 2015, TSB va adquirir una cartera d'actius crediticis, majoritàriament hipotecaris, per un import de 3.006 milions de lliures esterlines que procedien de la UK *Asset Resolution* (UKAR). Es considera que el preu pagat, 3.041 milions de lliures esterlines, reflecteix el valor raonable dels actius, perquè es va fer la transacció mitjançant un procés de subhasta pública i perquè el preu va recollir tots els factors que influeixen en el valor raonable com ara, entre d'altres, el risc de crèdit i el *conduct risk*.

Adquisició d'una participació a GNB Sudameris

L'1 d'octubre Banc Sabadell va adquirir el 4,99% del banc colombià Banco GNB Sudameris per 50 milions de dòlars americans. Banco GNB Sudameris té com a accionista majoritari Gillex Holding B.V., societat subsidiària de Starmites Corporation, S.A.R.L., companyia pertanyent a la família Gilinski. L'adquisició es complementa amb un acord de cooperació comercial de caràcter estratègic, amb l'objectiu d'aprofitar les oportunitats comercials mútues en mercats amb un elevat potencial de creixement com ara Colòmbia, el Perú i el Paraguai.

Variacions del perímetre en l'exercici de 2014

Entrades en el perímetre de consolidació:

Creació de Sabadell Capital, Sociedad Anónima de Capital Variable (Sofom)

El 22 d'abril de 2014 es va constituir a la ciutat de Mèxic Sabadell Capital, Societat Anònima de Capital Variable, societat financera d'objecte múltiple (Sofom), entitat no regulada (a partir d'ara, Sabadell Capital), en què l'estructura accionarial és 100% del grup Banc Sabadell. La seva activitat principal es troba focalitzada en banca corporativa i en el finançament estructurat en pesos mexicans i dòlars de projectes energètics, infraestructures i d'altres sectors com el turisme, el comerç exterior i l'administració pública. La constitució de la nova Sofom va suposar, a més a més, un primer pas en el projecte d'internacionalització per crear a mitjà termini una institució de banca múltiple a Mèxic.

Sabadell Capital està radicada a Mèxic DF i compta, a més a més, amb una oficina a Monterrey (Nuevo León), ciutats que concentren el nucli principal del mercat potencial al qual es vol enfocar Sabadell Capital.

Adquisició de Banco Gallego Vida y Pensiones

Banc Sabadell va subscriure el 12 de novembre de 2013 un contracte de compravenda amb Caja de Seguros Reunidos, Compañía de Seguros y Reaseguros, S.A. (Caser) per adquirir la participació del 75% que Caser mantenia en la societat Banco Gallego Vida y Pensiones, S.A. de Seguros y Reaseguros (Banco Gallego Vida y Pensiones), de la qual Banc Sabadell és titular indirectament de la resta d'accions. El 20 de febrer de 2014 es va tancar l'adquisició d'aquesta participació i, per tant, Banc Sabadell va assolir el 100% del capital de Banco Gallego Vida y Pensiones amb un desemborsament net de 28.200 milers d'euros.

Aquesta operació s'enquadrava en el procés de reordenació de les societats filials i participades d'assegurances de Banc Sabadell.

Acord d'adquisició de JGB Bank, N.A.

El 4 de desembre de 2013, Banc Sabadell va arribar, a través de la seva filial a Miami Sabadell United Bank, N.A. (Sabadell United Bank), a un acord amb GNB Holdings Trust per adquirir l'entitat bancària JGB Bank, N.A. (JGB Bank). L'operació es va estructurar mitjançant l'adquisició a GNB Holdings Trust de la societat JGB Financial Holding Company, titular al seu torn de l'entitat bancària JGB Bank.

GNB Holdings Trust té com a partícip principal Jaime Gilinski Bacal, també accionista significatiu de Banc Sabadell.

El 14 de juliol de 2014, un cop obtingudes les autoritzacions corresponents, Sabadell United Bank, N.A. (Sabadell United), va realitzar amb efectes l'11 de juliol de 2014 l'adquisició i fusió immediata per absorció de JGB Bank, N.A., per un import de 49,6 milions de dòlars americans (36,4 milions d'euros aproximadament). Aquesta operació va generar un fons de comerç de 9,8 milions de dòlars americans.

Sortides del perímetre de consolidació:

Fusió per absorció per part de Banco de Sabadell S.A., de les societats Banco Gallego, S.A.U. i Sabadell Solbank, S.A.U.

El Consell d'Administració del banc, el 21 de novembre de 2013, va adoptar els acords de fusió per absorció per part de Banc Sabadell de l'entitat Banco Gallego, S.A. Sociedad Unipersonal (Banco Gallego) i de l'entitat Sabadell Solbank, S.A. Sociedad Unipersonal (Sabadell Solbank), subjectes tots dos a les autoritzacions preceptives.

Aquestes fusions es van efectuar tenint en compte el que disposen els articles 49.1 i 51 de la Llei 3/2009, de 3 d'abril, sobre modificacions estructurals de les societats mercantils, ja que es tractava de l'absorció de societats íntegrament participades.

Amb aquesta finalitat, el Consell d'Administració de Banc Sabadell va subscriure el projecte de fusió corresponent, així com el Consell d'Administració de Banco Gallego i el Consell d'Administració de Sabadell Solbank, també celebrats en aquesta data.

El 14 de març de 2014 van quedar inscrites en el Registre Mercantil de Barcelona les escriptures corresponents a les fusions per absorció per Banc Sabadell de Banco Gallego, S.A.U. i de Sabadell Solbank, S.A.U., amb efectes comptables l'1 de gener de 2014.

Altres alienacions

El 12 de desembre de 2014, Aurica XXI, S.C.R. de règim simplificat S.A.U., societat 100% participada per Banco de Sabadell, S.A., va vendre el 25% de la seva participació a Eurofragance, S.L., cosa que va generar un resultat de 9.473 milers d'euros.

Altres operacions corporatives i contractes rellevants vigents de l'exercici de 2014

Reassegurança sobre la cartera d'assegurances de vida-risc de Mediterráneo Vida

Mediterráneo Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros va subscriure el mes de març de 2014 un contracte de reassegurança sobre la seva cartera d'assegurances de vida-risc individual el 31 de desembre de 2013 amb l'entitat reasseguradora SCOR Global Life Reinsurance Ireland, Plc (Scor).

A través d'aquest contracte, el grup en qualitat de cedent va transferir els principals riscos de caràcter tècnic associats al negoci de vida-risc individual (és a dir, desviacions en les taxes de mortalitat, invalidesa permanent i absoluta i caiguda de cartera) a la reasseguradora Scor; per tant, no hi ha condicions per les quals el grup mantingui riscos significatius relacionats amb l'activitat d'assegurança associada a aquestes pòlisses.

Així mateix, el grup va verificar el compliment de la resta de requisits establerts a la NIC 18 "Ingressos ordinaris" per tal de determinar si en la data de la subscripció del contracte s'havien transferit els riscos i beneficis associats a la cartera i, per tant, es podria equiparar des del punt de vista econòmic a la venda o cessió d'una cartera d'assegurances. En particular, cal destacar que Scor és qui assumia els imports que s'havien de pagar als assegurats en cas de sinistre i que no hi havia cap tipus de garantia per part del grup respecte a un volum mínim de negoci futur. Si bé el grup continuava gestionant la cartera i se'l remunerava d'acord amb estàndards de mercat, aquesta gestió es duia a terme d'acord amb les instruccions i polítiques de Scor, de manera que el grup no disposava d'autonomia.

El contracte preveia determinats supòsits de terminació anticipada per part d'ambdues parts, però es tractava de drets bàsicament de caràcter protector a causa d'aspectes relacionats amb incompliments contractuals per raons d'impagament, qualitat creditícia o nivells de servei, l'ocurrència dels quals el grup va considerar com a no probable. Relacionat amb la terminació anticipada, es van establir indemnitzacions basades en condicions de mercat, que van incloure penalitzacions segons els motius de cancel·lació, així com l'atorgament per part del grup d'un col·lateral decreixent en el temps a favor de Scor.

D'acord amb això, el grup va concloure que hi havia la transferència de riscos i beneficis, i va reconèixer un ingrés no recurrent. Per tant, la prima total percebuda pel grup en efectiu en la formalització del contracte per un import de 82.153 milers d'euros va ser registrada íntegrament en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici de 2014, sota l'epígraf de guanys/(pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda. D'altra banda, des de la data d'efecte del contracte, el grup ha registrat amb criteri de meritació la comissió pactada per la gestió administrativa de la cartera reassegurada.

El contracte també preveia un incentiu basant-se en el qual el grup podia participar del comportament favorable de la cartera reassegurada a partir de l'exercici de 2025, i no s'havia reconegut cap import en aquests comptes anuals consolidats, ja que es considerava el cobrament com un actiu contingent.

Venda del negoci de recuperacions

Banc Sabadell va subscriure amb Lindorff España, S.L.U. (Lindorff) el mes de desembre de 2014, un cop obtingudes les autoritzacions corresponents, un contracte de compravenda del seu negoci de gestió i recobrament de deutes impagats i un acord per a la prestació de serveis relacionats amb l'activitat de gestió i recobrament d'aquests deutes per un període inicial de deu anys.

El contracte de compravenda va incloure el traspàs, per part de Banc Sabadell a Lindorff, dels actius i passius destinats a l'explotació del negoci, entre els quals hi ha el mobiliari i els equips informàtics que s'utilitzaven en la prestació del servei, els contractes amb proveïdors destinats a aquesta activitat així com els treballadors que s'hi dedicaven amb els seus coneixements, experiència i tècniques. Totes aquestes activitats i actius nets, que permetien per si mateixos gestionar la recuperació dels deutes impagats del grup, componien una unitat de negoci transferida a Lindorff, el qual basant-se en la seva experiència i capacitats tècniques va passar a explotar-la de manera autònoma i independent amb l'objectiu d'obtenir una rendibilitat a la inversió realitzada.

D'altra banda, Banc Sabadell va celebrar de manera simultània amb Lindorff un contracte de prestació de serveis relacionats amb l'activitat de recobrament de determinats deutes impagats de Banc Sabadell i les seves filials mitjançant el qual Banc Sabadell es va comprometre a cedir en gestió, llevat d'excepcions, els deutes impagats de què ell o les seves filials fossin titulars, que serien gestionats per Lindorff a canvi d'uns honoraris variables. El contracte preveia que els volums cedits en gestió a Lindorff assolirien uns determinats mínims durant un període transitori, i posteriorment el volum cedit seria en funció del volum d'impagats i l'evolució de l'activitat. El contracte esmentat preveia el mesurament del grau de compliment de Lindorff sobre la base de diversos indicadors d'acompliment aplicables als serveis acordats, i s'establí una escala de penalitzacions per acompliment inadequat o insuficient per al proveïdor, així com supòsits de terminació anticipada en certes circumstàncies (per exemple, per incompliment greu de les obligacions contractuals o ús de pràctiques que comparteixen risc reputacional).

De l'anàlisi de la naturalesa dels drets que retenia el grup sobre el seu antic negoci de recuperacions es va concloure que es tractava de (i) drets de caràcter protector l'objectiu dels quals és salvaguardar els actius subjacents per protegir el grup d'una gestió ineficient però sense retenir el poder de gestió, o bé (ii) drets que no vulneren la transferència de riscos i beneficis perquè es considera que la seva probabilitat d'exercici és remota. Els drets no limitaven Lindorff per dirigir les activitats de recobrament; per això és qui tenia el poder sobre les activitats rellevants i estava exposat a la variabilitat dels resultats en assumir els riscos operatius propis del negoci adquirit, de mercat pel volum de préstecs que entren en mora i els terminis d'execució de les garanties del deute cedit així com els derivats del seu propi acompliment si no assolía els nivells pactats amb Banc Sabadell.

El tancament d'aquesta operació en conjunt va permetre al grup maximitzar la rendibilitat de la gestió de les recuperacions, mitjançant l'augment esperat de la taxa d'èxit i l'acceleració del ritme de recobrament, alhora que separava la gestió d'aquest negoci del seu nucli bancari.

Comptablement es va considerar que el grup va vendre el negoci de gestió de les recuperacions íntegrament a un tercer, sense retenir-ne cap participació, atès que es va transferir el control sobre els actius transmesos així com els riscos i beneficis principals del negoci a Lindorff, i s'havia de reconèixer el guany resultant en el compte de pèrdues i guanys consolidat d'acord amb la NIIF 3 "Combinacions de negoci" i la NIC 18 "Ingressos ordinaris". El preu fix de la transmissió percebut pel grup en la formalització del contracte va ser de 162.000 milers d'euros, i va generar una plusvàlua bruta del mateix import en l'epígraf de guanys/(pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda.

Adjudicació de contracte de gestió d'actius de la Sareb

El mes de novembre de 2014 la Societat de Gestió d'Actius procedents de la Reestructuració Bancària (Sareb) va adjudicar al grup la gestió d'una cartera de 42.900 actius a través de la seva filial Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L. (Solvia) durant un període inicial de set anys a comptar des de l'1 de juliol de 2015.

Els serveis comprenien la migració de les dades a la plataforma de Solvia, l'administració i gestió dels actius, així com l'assessorament jurídic respecte als immobles procedents de Bankia, i préstecs i immobles que la Sareb va adquirir a Banco Gallego i Banco CEISS.

De la totalitat dels actius que s'havien de gestionar, més de 33.000 eren immobles, i la resta eren préstecs i crèdits amb algun tipus de garantia immobiliària. Tots aquests actius continuaven sent propietat de la Sareb, que fixaria anualment els pressupostos per a la seva gestió, d'acord amb els quals Solvia hauria d'executar els seus serveis.

A fi de garantir un determinat nivell i volum d'acompliment en la prestació dels serveis a la Sareb, i d'acord amb les regles del concurs convocat a aquest efecte, Solvia va constituir en el moment de l'adjudicació una garantia d'acompliment que la Sareb retornarà a Solvia a mesura que es produeixi la meritació i el pagament dels drets econòmics acordats entre les parts.

Aquest contracte preveia el mesurament del grau de compliment de Solvia prenent com a base diversos indicadors d'acompliment aplicables als serveis acordats, i establia una escala de penalitzacions que s'havien d'aplicar sobre la facturació dels drets econòmics adscrits al contracte en funció del grau de compliment, així com supòsits de terminació anticipada en certes circumstàncies (per exemple, quan l'incompliment de Solvia s'estengués durant un període de dotze mesos amb el nivell més alt de materialitat i grau de desviació del valor objectiu dels previstos en el contracte). Així mateix, el contracte preveia la possibilitat de resolució anticipada per part de la Sareb en qualsevol moment amb un preavís d'almenys tres mesos i abonament d'una compensació a Solvia calculada de conformitat amb el contracte.

De l'anàlisi de la naturalesa dels supòsits de resolució anticipada que podrien afectar parcialment la recuperació de la garantia prestada, es va concloure que es tractava bàsicament de clàusules de caràcter protector per a la Sareb, que el grup va estimar com a no probables en el marc del servei acordat i la prestació prevista.

El tancament d'aquesta operació va permetre al grup rendibilitzar al màxim el negoci actual d'administració i gestió d'actius, mitjançant l'obtenció d'ingressos ordinaris periòdics pels serveis prestats a la Sareb, i incrementar el seu avantatge competitiu a través de l'aprofitament de sinergies amb el negoci actual.

Acord amb Zurich per a l'exclusivitat sobre els productes d'assegurances de vida, plans de pensions i assegurances generals

Banc Sabadell va subscriure el 20 de maig de 2014 un acord amb la companyia d'assegurances Zurich (Zurich Insurance Company, Ltd. i Zurich Vida, Compañía de Seguros y Reaseguros, S.A.) per convertir en proveïdors exclusius de les assegurances de vida, plans de pensions i assegurances generals per a tota la xarxa d'oficines de Banc Sabadell a Espanya, les companyies de la *joint venture* Banc Sabadell-Zurich, BanSabadell Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros (BanSabadell Vida), BanSabadell Pensiones, Entidad Gestora de Fondos de Pensiones, S.A. (BanSabadell Pensiones) i BanSabadell Seguros Generales, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros (BanSabadell Seguros Generales).

Banc Sabadell va culminar amb aquest acord la reorganització del seu negoci d'assegurances, un cop efectuada la incorporació del negoci i les companyies asseguradores adquirides en el procés de consolidació bancària protagonitzat els últims anys amb les adquisicions de Banco CAM, el negoci de BMN a Catalunya i Aragó (Caixa Penedès), Lloyds Bank España i Banco Gallego.

Aquesta reorganització va comportar la cancel·lació d'acords que tant Banco CAM com Banco Gallego mantenien amb una altra entitat asseguradora. La compensació pagada per aquesta cancel·lació va reflectir el valor de la cessió de drets d'exclusivitat de la comercialització de determinats productes d'assegurances.

L'acord amb Zurich incloïa, bàsicament, les transaccions següents:

(i) La cessió dels drets d'exclusivitat de Mediterráneo Vida, S.A., Compañía de Seguros y Reaseguros (Mediterráneo Vida) sobre els productes d'assegurança de vida (exceptuant-ne els productes d'estalvi col·lectiu per a grans empreses) a favor de BanSabadell Vida.

(ii) La cessió dels drets d'exclusivitat de Mediterráneo Vida per a la distribució de plans de pensions (excepte per a plans de pensions d'ocupació), i la cessió de la cartera de plans de pensions individuals a favor de BanSabadell Pensiones.

(iii) La venda del 100% del capital social de Mediterráneo Seguros Diversos, S.A. (Mediterráneo Seguros Diversos), entitat provinent de la integració de Banco CAM, a BanSabadell Seguros Generales per part de Gestión Financiera del Mediterráneo, S.A. (filial 100% de Banc Sabadell) i Banc Sabadell, amb prèvia adquisició per part de Banc Sabadell del 50% de Mediterráneo Seguros Diversos a Caja de Seguros Reunidos, S.A., mitjançant l'exercici d'opció de compra que tenia sobre aquesta participació. Amb aquesta operació BanSabadell Seguros Generales va adquirir l'exclusivitat per a la distribució de productes d'assegurances generals titularitat de Mediterráneo Seguros Diversos.

La cessió dels drets d'exclusivitat de distribució de plans de pensions així com la cessió de la cartera de plans individuals es va considerar comptablement com la transmissió d'un negoci, perquè el grup va transferir tots els riscos i beneficis principals, tant de la cartera actual com de la de la producció futura, i el guany resultant es va reconèixer en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

La cessió dels drets d'exclusivitat sobre la producció futura de productes de vida es va considerar comptablement com la venda d'un bé que compleix amb els requeriments de la NIC 18 per al reconeixement de l'ingrés en el compte de pèrdues i guanys deduïnt el percentatge que té el grup en la societat compradora.

Tant la cessió dels drets d'exclusivitat sobre els productes d'assegurança de vida com els de la distribució de plans de pensions es van materialitzar el mes de juny de 2014, mentre que la venda del 100% del capital social de Mediterráneo Seguros Diversos es va completar el mes d'octubre de 2014.

L'import total inicial de l'operació era de 214 milions d'euros, dels quals Zurich, com a soci del 50% de les societats de la *joint venture*, ha pagat 107 milions d'euros. Aquest import cobreix també la compensació a la qual es va enfrontar el grup per la cancel·lació dels contractes esmentats anteriorment, i l'impacte positiu net de tota la reorganització al compte de resultats consolidat va ser de 13 milions d'euros.

A més a més, l'acord preveia el pagament d'un import variable vinculat al compliment d'un pla de negoci. El grup no va registrar cap ingrés en el compte de pèrdues i guanys consolidat, perquè considerava aquest pagament com un actiu contingent.

Altres informacions rellevants

Esquema de Protecció d'Actius

Com a conseqüència de l'adquisició de Banco CAM, realitzada l'1 de juny de 2012, va entrar en vigor l'Esquema de Protecció d'Actius (a partir d'ara, EPA) establert al protocol de mesures de suport financer per a la reestructuració de Banco CAM, amb efectes retroactius des del 31 de juliol de 2011. Sota aquest esquema, per a una cartera d'actius predeterminada el valor brut de la qual pujava a 24.644 milions d'euros el 31 de juliol de 2011, el Fons de Garantia de Dipòsits (a partir d'ara, FGD) assumeix el 80% de les pèrdues derivades d'aquesta cartera durant un termini de deu anys, una vegada absorbides les provisions constituïdes sobre aquests actius, que en la data esmentada pujaven a 3.882 milions d'euros.

A continuació, es presenta el desglossament de la cartera d'actius protegits per l'EPA en la seva data d'entrada en vigor (31 de juliol de 2011):

En milions d'euros				
	En balanç individual		En balanç grup	
	Saldo	Provisió	Saldo	Provisió
Crèdit a la clientela	21.711	2.912	19.117	2.263
<i>Del qual risc disposat</i>	<i>21.091</i>	-	<i>18.460</i>	-
<i>Del qual avals i passius contingents</i>	<i>620</i>	-	<i>657</i>	-
Actius immobiliaris (*)	2.380	558	4.663	1.096
Participacions en capital	193	52	504	163
Actius fallits	360	360	360	360
Total	24.644	3.882	24.644	3.882

(*) Actius immobiliaris inclou actius no corrents en venda, inversions immobiliàries i existències.

El moviment del saldo disposat de la cartera d'inversió creditícia protegida per l'EPA des de la data d'entrada en vigor fins al 31 de desembre de 2015 ha estat el següent:

En milions d'euros	
Saldo el 31 de juliol de 2011	18.460
Adquisició d'actius immobiliaris	(5.723)
Cobraments rebuts i subrogacions	(3.172)
Increment d'actius fallits	(899)
Disposicions de crèdits	30
Saldo el 31 de desembre de 2015	8.696

El moviment del saldo de la cartera d'actius immobiliaris protegida per l'EPA des de la data d'entrada en vigor fins al 31 de desembre de 2015 ha estat el següent:

En milions d'euros	
Saldo el 31 de juliol de 2011	4.663
Adquisició d'actius immobiliaris	4.375
Vendes d'actius immobiliaris	(3.231)
Saldo el 31 de desembre de 2015	5.807

A l'efecte de registrar els impactes comptables conseqüència de l'atorgament de la protecció de crèdit a través de l'EPA, el grup ha aplicat en l'exercici de 2015 els criteris següents:

Per a totes les pèrdues registrades comptablement, derivades de provisions d'insolvències, quitaments, provisions de deteriorament d'actius immobiliaris o resultats per l'alienació d'aquests actius, el banc registra un compte a cobrar classificat en l'epígraf d'inversió creditícia amb abonament al compte de resultats, a fi de reflectir el dret de cobrament davant l'FGD per la garantia concedida per aquest, i neutralitzar l'impacte que tenen en el compte de resultats les pèrdues registrades relacionades amb els actius coberts per l'EPA. L'import acumulat registrat el 31 de desembre de 2015 puja a prop de 5.500 milions d'euros.

En relació amb el crèdit a la clientela qualificat de dubtós, així com els actius immobiliaris que resulten de l'incompliment de pagament dels respectius prestataris coberts pel protocol, el banc segrega la part corresponent al 20% del risc retingut i el 80% per al qual s'ha transmès el risc a l'FGD. És a dir, per a cada actiu cobert, el grup considera quina part dels seus fluxos s'obtindran dels prestataris o tercers i quina part de l'FGD com a conseqüència de la garantia proporcionada tenint en compte, si escau, el valor de les garanties hipotecàries del crèdit.

Per a la presentació en aquests comptes anuals consolidats, i en relació amb els riscos corresponents a exposicions cobertes per l'EPA, els saldos dubtosos inclouen el 20% de l'exposició retinguda, perquè el risc de crèdit no ha estat transferit a l'FGD. El 80% del risc, mentre el crèdit o préstec figura en el balanç, es presenta com a risc normal perquè hi ha transferència del risc de crèdit.

A fi d'evitar la duplicitat en el balanç (abans de provisions) que comportaria mantenir el saldo a cobrar amb l'FGD i l'exposició del 80%, les provisions constituïdes per a aquest 80% es presenten deduint la inversió creditícia.

En els comptes anuals de l'exercici de 2014, l'efecte d'aquesta duplicitat en el balanç i l'impacte d'aquest en els desglossaments de la inversió creditícia bruta, ràtios de cobertura i ràtios de morositat s'explicaven en notes indicant quina part estava adscrita a l'EPA i com quedaven els diferents desglossaments del perímetre ex-EPA. Amb els criteris de presentació adoptats en aquest exercici, els desglossaments mostren directament l'efecte en el perímetre ex-EPA, de manera que els desglossaments de l'exercici de 2014 afectats per aquesta nova presentació han estat modificats per garantir la comparabilitat de les xifres. En alguns detalls de segmentació, relatius al risc classificat en normal (la segregació del 80% explicada anteriorment), es continua desglossant la part corresponent a l'EPA per contribuir a la transparència en l'exposició de risc de l'entitat.

Nota 3 – Proposta de distribució de beneficis i benefici per acció

A continuació, s'inclou la proposta d'aplicació del resultat de l'exercici de 2015 de Banco de Sabadell, S.A. que el Consell d'Administració proposarà a la Junta General d'Accionistes per a la seva aprovació, juntament amb la proposta d'aplicació del resultat de l'exercici de 2014 de Banco de Sabadell, S.A. aprovada per la Junta General d'Accionistes el 28 de maig de 2015:

En milers d'euros		
	2015	2014
A dividendes	(a)	(b)
A reserva legal	35.370	29.077
A reserves per a inversions a les Canàries	192	169
A reserves voluntàries	366.887	820.792
Resultat de l'exercici de Banco de Sabadell, S.A.	402.449	850.038

Les propostes d'aplicació del resultat de les entitats dependents seran aprovades per les seves respectives juntes d'accionistes.

(a) El Consell d'Administració proposarà a la Junta General d'Accionistes que acordi, amb càrrec a reserves, la següent retribució a l'accionista:

- Aprovar un augment de capital alliberat amb càrrec a reserves per tal d'instrumentar una retribució flexible a l'accionista per un import estimat de prop de 0,05 euros per acció, oferint als accionistes la possibilitat d'optar per rebre aquest import en efectiu i/o en accions noves.

Amb motiu de l'execució de l'augment de capital, cada accionista del banc rebrà un dret d'assignació gratuïta per cada acció del banc de què sigui titular. Els drets d'assignació gratuïta esmentats seran objecte de negociació a les borses de valors en què cotitzi l'acció del banc.

En funció de l'alternativa escollida per cada accionista en l'augment de capital, cadascun dels accionistes podrà rebre noves accions del banc alliberades (que seria l'opció per defecte en cas que l'accionista no comuniqui una altra preferència a l'entitat dipositària de les seves accions en el termini previst per fer-ho), o bé un import en efectiu com a conseqüència de la venda dels drets d'assignació gratuïta al banc en virtut del compromís de compra que assumirà el banc, a un preu fix estimat de prop de 0,05 euros (bruts) per cada dret.

Els accionistes també podrien decidir vendre els seus drets d'assignació gratuïta en el mercat. En aquest cas el preu de venda estaria en funció de la seva cotització en el moment de la venda, que podria ser superior o inferior al preu fix de compra ofert pel banc.

- Una retribució complementària a l'accionista de 0,02 euros per acció consistent en el lliurament d'accions procedents de l'autocartera del banc per un import equivalent, que es comptabilitzarà contra la reserva per prima d'emissió.

(b) La Junta General d'Accionistes del 28 de maig de 2015 va acordar destinar a reserves legals i reserves voluntàries la totalitat del benefici net de l'exercici de 2014. Com a retribució a l'accionista, va aprovar un augment de capital alliberat amb càrrec a reserves per tal d'instrumentar una retribució flexible a l'accionista per un import estimat de prop de 0,04 euros per acció, i va oferir als accionistes la possibilitat d'optar per rebre aquest import en efectiu i/o en accions noves. També va aprovar una retribució complementària a l'accionista de 0,01 euros per acció consistent en el lliurament d'accions procedents de l'autocartera del banc per un import equivalent, que es comptabilitzarà contra la reserva per prima d'emissió.

Cada accionista del banc va rebre un dret d'assignació gratuïta per cada acció del banc de la qual era titular. Amb motiu de l'execució de l'augment de capital, cada accionista del banc va rebre una acció nova per cada 59 drets d'assignació gratuïta.

Com a resultat, el 25 de juny de 2015 va executar l'augment de capital amb càrrec a reserves per un import de 9.568 milers d'euros (que figura en l'epígraf de capital i reserves en l'estat de canvis de patrimoni net), mitjançant l'emissió de 76.543.124 noves accions de 0,125 euros de valor nominal cada una, atès que el 88,36% dels titulars dels drets d'assignació gratuïta van optar per rebre noves accions. El 10,62% restant dels titulars de drets d'assignació gratuïta van acceptar el compromís irrevocable de compra de drets assumit pel banc, de manera que el banc va adquirir 542.878.835 drets per un import brut total de 21.172 milers d'euros, que es presenta en l'epígraf de resta de reduccions de l'estat de canvis de patrimoni net. El banc va renunciar al restant 1,02% dels drets d'assignació gratuïta que eren de la seva propietat de manera prèvia a aquesta assignació.

D'altra banda, la retribució complementària que es va comptabilitzar contra la reserva per prima d'emissió per un import total de 50.678 milers d'euros, que es presenta en l'epígraf de traspassos entre partides de l'estat de canvis de patrimoni net.

El consell proposarà a la Junta d'Accionistes la reclassificació de part de les reserves voluntàries procedents de l'exercici de 2014 com una reserva indisponible per un termini de cinc anys en concepte de reserva de capitalització per tal d'aplicar una reducció a la base imposable de l'impost de societats segons el que disposa la Llei 27/2014, de 27 de novembre (vegeu la nota 44).

Amb aquesta proposta, la retribució a l'accionista d'aquest exercici comparada amb la de l'any anterior, seria de la manera següent:

Euros		
	2015	2014
Retribució flexible	0,05	0,04
Retribució complementària en accions	0,02	0,01
Retribució total	0,07	0,05

Benefici per acció

El benefici bàsic per acció es calcula dividint el resultat net atribuït al grup entre el nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació durant l'exercici, excloent-ne, si escau, les accions pròpies adquirides pel grup. El benefici diluït per acció es calcula ajustant, al resultat net atribuït al grup i al nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació, els efectes de la conversió estimada de totes les accions ordinàries potencials.

El càlcul del benefici per acció del grup és el següent:

	2015	2014
Resultat net atribuït al grup (en milers d'euros)	708.441	371.677
Resultat d'operacions interrompudes (net) (en milers d'euros)	-	-
Nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació (*)	4.889.348.750	3.973.221.458
Nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació pel factor corrector (**)	5.027.194.131	4.368.606.526
Conversió assumida de deute convertible i altres instruments de patrimoni	33.006.410	304.513.772
Nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació ajustat	5.060.200.541	4.673.120.298
Benefici per acció (en euros)	0,14	0,09
Benefici bàsic per acció considerant l'efecte de les obligacions necessàriament convertibles (en euros)	0,14	0,08
Benefici diluït per acció (en euros)	0,14	0,08

(*) Nombre mitjà d'accions en circulació (en milions), exclouent-ne el nombre mitjà d'accions pròpies mantingudes en autocartera al llarg del període.

(**) Factor corrector de l'efecte de les ampliacions de capital amb dret de subscripció preferent i per l'*scrip dividend* aplicat als exercicis previs a l'emissió.

El 2015, el banc ha portat a terme unes ampliacions de capital (vegeu la nota 26). Segons indica la NIC 33, quan es produeixen ampliacions de capital cal recalculer el benefici per acció, bàsic i diluït, dels períodes anteriors. Per fer-ho cal aplicar un factor corrector al denominador (nombre mitjà ponderat d'accions en circulació). Aquest factor corrector resulta de la divisió del valor raonable per acció immediatament abans de l'exercici dels drets de subscripció preferent entre el valor raonable teòric exdrets per acció. També s'ha ajustat en el període anterior el canvi proporcional per l'ampliació derivada de l'*scrip dividend*. A aquest efecte s'ha recalculat el benefici per acció bàsic i diluït de 2014.

El 31 de desembre de 2015 i de 2014, no hi havia altres instruments financers ni compromisos amb empleats basats en accions que tinguin un efecte significatiu sobre el càlcul del benefici diluït per acció dels exercicis presentats. Per aquesta raó el benefici bàsic i el diluït coincideixen.

Nota 4 – Gestió de riscos financers

Al llarg de 2015 el grup Banc Sabadell ha continuat reforçant el seu marc de gestió de riscos incorporant millores que el situen al nivell de les millors pràctiques del sector financer.

El grup Banc Sabadell es dota d'un Marc Estratègic de Riscos, la funció del qual és assegurar el control i la gestió proactiva de tots els riscos del grup. Aquest nou marc es concreta, entre d'altres, en un *risk appetite statement* (RAS), que estableix la quantitat i diversitat de riscos que el grup busca i tolera per assolir els seus objectius de negoci, mantenint l'equilibri entre rendibilitat i risc.

El *risk appetite statement* inclou mètriques quantitatives, que permeten un seguiment objectiu de la gestió del risc, així com aspectes qualitius que les complementen.

La gestió i el control de riscos es configuren com un ampli marc de principis, polítiques, procediments i metodologies avançades de valoració integrats en una eficient estructura de decisió sota un marc de governança de la funció de riscos adaptat a la normativa estatal i europea.

El marc de principis, polítiques, procediments i metodologies queda reflectit en el document de "Polítiques de gestió del risc del grup Banc Sabadell", que es revisa com a mínim un cop l'any i que és aprovat pel Consell d'Administració. L'última actualització del document és de gener de 2016.

Per a cada risc rellevant del grup es detallen els intervinents principals, les seves funcions, les polítiques, els mètodes i els procediments, així com els mecanismes de seguiment i control. Així mateix, queda explicat el

detall de l'Organització de la Funció de Riscos, en què s'indiquen els rols i la responsabilitat de les diferents direccions i comitès en matèria de riscos i els seus sistemes de control, adequats a les activitats de les unitats de negoci, incloent-hi les funcions de concessió de préstecs i crèdits.

Els riscos financers principals en què incorren les entitats del grup Banc Sabadell com a conseqüència de la seva activitat relacionada amb l'ús d'instruments financers són els de crèdit, liquiditat i mercat. D'entre tots els riscos, el de crèdit és el més rellevant de la cartera del grup.

D'altra banda, els principals riscos no financers en què incorre el grup són el risc operacional, fiscal i el de compliment normatiu.

En la gestió del risc del grup considera l'entorn macroeconòmic i regulador. Els aspectes més destacats de l'exercici de 2015 es presenten a continuació:

Entorn macroeconòmic:

- El 2015, l'economia mundial ha mantingut un creixement modest. L'any ha estat marcat per nous episodis d'inestabilitat política i geopolítica, i també per un comportament més erràtic dels mercats financers.
- En l'àmbit polític, va destacar la situació a Grècia durant la primera meitat de l'any, davant els creixents temors sobre la possibilitat que acabés sortint de la zona euro.
- En l'àmbit geopolític, el conflicte a Ucraïna ha cedit protagonisme a la crisi dels refugiats a Europa i a la creixent tensió al voltant de Síria.
- En els mercats financers globals, destaquen els abruptes moviments de l'estiu respecte als dubtes sobre el creixement a la Xina i l'expectativa d'un augment del tipus d'interès rector als Estats Units.
- L'economia de la zona euro ha mantingut una evolució una mica més positiva que el 2014, gràcies a la depreciació de l'euro, al preu més baix del cru i al reduït cost de finançament.
- L'economia espanyola ha mostrat una evolució molt favorable i ha continuat destacant en positiu dins la zona euro. El PIB ha registrat el creixement més alt des de 2007.
- Les economies emergents han estat perjudicades per unes condicions de finançament més restrictives, uns reduïts preus de les matèries primeres i la desacceleració estructural de la Xina. En negatiu ha destacat el comportament de l'economia del Brasil.
- La inflació s'ha mantingut en nivells molt reduïts i allunyada dels objectius de política monetària a les principals economies desenvolupades. La inflació ha estat pressionada a la baixa pels reduïts preus del cru.
- El BCE ha introduït un ampli programa de compra d'actius i ha reduït novament el tipus marginal de dipòsit, fins al -0,30%. Als Estats Units, la Fed, en la reunió de desembre, va augmentar el tipus d'interès de referència per primer cop en nou anys, fins al 0,25-0,50%.
- El sector bancari europeu s'ha continuat reforçant, i ha millorat la seva capacitat d'absorció de pèrdues, així com la seva solvència i rendibilitat. Tot i això, s'enfronta encara amb reptes importants relacionats amb la feble recuperació econòmica i l'entorn prolongat de baixos tipus d'interès.
- En construcció europea, s'ha avançat en el procés d'unió bancària, amb la proposta de crear un mecanisme de garantia de dipòsits europeu. La creació de la Unió del Mercat de Capitals també ha continuat progressant, amb la publicació del Pla d'acció fins al 2017.
- En els mercats de deute públic a llarg termini dels Estats Units i Alemanya, les rendibilitats s'han mantingut molt reduïdes. Aquests actius han trobat suport en les reduïdes inflacions, el caràcter acomodatíci de les polítiques monetàries i els dubtes sobre el creixement econòmic global.
- A la perifèria europea, el deute públic ha continuat trobant suport en la política monetària del BCE. La rendibilitat del deute públic d'aquests països ha marcat nous mínims històrics.
- En els mercats de divises, l'euro s'ha tornat a depreciar respecte al dòlar i la lliura esterlina. El gruix del moviment es va produir el primer trimestre, coincidint amb l'anunci del programa de compra de deute públic per part del BCE.
- Els mercats financers dels països emergents han mantingut una elevada volatilitat i van ser severament castigats durant l'estiu, amb fortes depreciacions canviàries i una abrupta caiguda de la borsa a la Xina.

Entorn regulador:

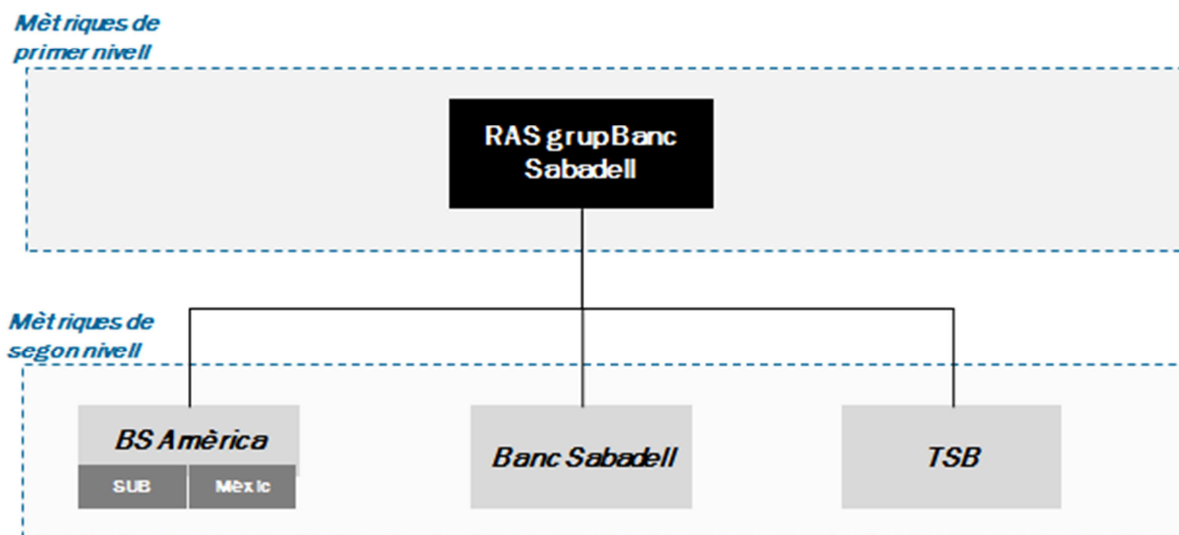
El 2015 han tingut lloc avenços en l'àmbit de la regulació i de la supervisió entre els quals destaquen principalment:

- Avenços en la unió bancària: La crisi de l'euro va evidenciar que per garantir la sostenibilitat a llarg termini de la unió monetària cal un sistema bancari veritablement integrat.
- Pla d'acció per a la Unió del Mercat de Capitals: La creació de la Unió del Mercat de Capitals (CMU – Capital Markets Union) també ha continuat progressant, amb la publicació per part de la Comissió Europea del Pla d'acció (el 30 de setembre), el qual concreta mesures que cal implementar fins al 2017.
- La política macroprudencial ha cobrat rellevància: Línia de treball rellevant a la zona euro el 2015, ja que es considera clau per corregir desequilibris que es puguin acumular en l'àmbit nacional dins la unió monetària i contenir riscos sistèmics. De fet, el 2015 diversos estats membres han implementat mesures macroprudencials, centrades principalment a requerir coixins addicionals de capital per als bancs amb importància sistèmica en l'àmbit nacional, així com coixins de capital anticíclic o mesures per contenir riscos en determinats sectors, com ara el mercat immobiliari.
- Nova etapa d'implementació, calibratge i harmonització del marc regulador: El 2015 ha continuat el treball regulador per incrementar la solvència del sistema financer. Després d'anys d'intensa elaboració de noves regulacions, s'ha iniciat una nova etapa d'implementació de mesures, avaluació de la seva eficàcia i possible reestimació de paràmetres. L'objectiu no és tan sols assegurar la resistència del sector bancari davant d'esdeveniments adversos, sinó també que aquest pugui desenvolupar plenament el seu paper en la societat i finançar el creixement econòmic.

Fites principals de l'exercici

Enfortiment del Marc Estratègic de Riscos dotant-lo d'un enfocament internacional

El Marc Estratègic de Riscos del grup Banc Sabadell s'ha adaptat a la nova estructura del grup arran de la seva internacionalització, amb la finalitat d'assegurar la consistència i un desplegament efectiu del RAS del grup a totes les àrees geogràfiques.

D'aquesta manera, s'estableix un primer nivell que forma el RAS del grup que fixa objectius i límits en l'àmbit global, i es defineix un segon nivell que desplega els objectius i límits del primer nivell en les diferents àrees geogràfiques.

Cal afegir o ressaltar que el RAS del grup s'ha reforçat a partir de la incorporació de noves mètriques i aspectes qualitius que fan que tingui una visió global de tots els riscos a què s'enfronta el grup (vegeu-ne detalls més endavant).

Millora del perfil de risc del grup en l'exercici

L'adquisició durant el 2015 del banc britànic TSB ha suposat una millora important per al perfil de risc del grup Banc Sabadell. L'operació suposa un increment del 27% de la cartera creditícia del grup. Aquest increment es concentra bàsicament en la cartera d'hipoteques detallistes.

El perfil de risc millora en dues dimensions rellevants:

- (i) D'una banda, la taxa de morositat de la nova cartera hipotecària és del 0,83% i amb un *loan-to-value* del 42,6% (molt per sota de les existents a la cartera del grup abans de l'adquisició).
- (ii) D'altra banda, l'adquisició de TSB és un pas fonamental en la diversificació internacional, de manera que suposa per al banc assolir una exposició de prop del 30%.

A més de l'adquisició de TSB, altres factors que han influït en la millora del perfil de risc del grup durant el 2015 han estat:

- Intensa reducció d'actius problemàtics, per sobre de 3.100 milions d'euros, fet que suposa una reducció superior a la considerada en els objectius definits en el Pla estratègic Triple.
- Millora en la composició de cartera, amb una reducció de més de 3.300 milions d'euros en el sector promotor i augmentant l'exposició en sectors de més qualitat creditícia.
- Reducció del risc de concentració tant individualment com sectorialment.
- Establiment de marcs de gestió específics per cartera, millora constant de la gestió del risc de crèdit, incorporant les lliçons apreses durant la crisi econòmica.

Principis generals de gestió de riscos

1. Cultura corporativa de riscos

La cultura de riscos a Banc Sabadell és un dels aspectes diferenciadors de l'entitat, i està fortament arrelada en tota l'organització com a conseqüència del seu desenvolupament progressiu al llarg de dècades. Entre els aspectes que caracteritzen aquesta forta cultura de riscos destaquen:

- Alt grau d'implicació del Consell d'Administració en la gestió i control de riscos. Des d'abans de 1994, al banc hi ha una Comissió de Control de Riscos que té com a funció fonamental supervisar la gestió de tots els riscos rellevants i de l'alineament d'aquests amb el perfil definit per l'entitat.
- Equip Bàsic de Gestió com a peça clau en l'admissió i seguiment del risc. En funcionament des de fa més de 20 anys, està format pel responsable de compte, d'una banda, i per l'analista de riscos, de l'altra. La seva gestió es basa en l'aportació dels punts de vista de cada part. Les decisions han de ser sempre debatudes i resoltes per acord entre les parts. Tot això involucra especialment l'equip en la decisió, i a més aporta riquesa argumental i solidesa als dictàmens.
- Alt grau d'especialització: equips de gestió específics per a cada segment (*real estate*, corporativa, empreses, pimes, detallistes, bancs i països, etc.), que permeten una gestió del risc especialitzada en cada àmbit.
- Models interns avançats de qualificació creditícia com a element bàsic per a la presa de decisions des de fa més de quinze anys (1999 per a particulars i 2000 per a empreses). L'entitat, seguint les millors pràctiques sobre això, es basa en aquests per tal de millorar l'eficiència del procés en general. En la mesura que aquests models no tan sols permeten ordenar els acreditats en termes ordinals sinó que són la base per mesurar el risc quantitativament, permeten un ús múltiple en processos clau de gestió; ajust fi en la delegació de facultats, seguiment eficient del risc, gestió global del risc, rendibilitat ajustada al risc i anàlisi de solvència del grup en són alguns exemples.
- La delegació de facultats per a la sanció d'operacions de risc empresarial en els diferents nivells està basada en el nivell de pèrdua esperada. Com a política general pel que fa a la delegació de facultats, el grup ha optat per un sistema en què els diferents nivells es delimiten usant la mètrica de pèrdua esperada, que té en compte l'exposició al risc de crèdit de l'operació a sancionar del client i grup de risc, la seva taxa de mora esperada i la seva severitat estimada.
- Rigorós seguiment del risc de crèdit suportat en un avançat sistema d'alertes primerenques per a empreses i particulars. El seguiment del client o grup de risc es pot dividir en tres tipologies: seguiment operatiu, sistemàtic i integral. Una de les fonts bàsiques per a aquest seguiment és la implantació d'un sistema d'alertes primerenques tant per a empreses com per a particulars (iniciat el 2008 i 2011), que permeten una anticipació del risc de crèdit. Aquestes alertes es basen tant en informació interna, com ara dies en situació irregular, excedits en descompte comercial, avals o crèdit internacional, com en informació externa, com ara clients catalogats com a morosos en la resta del sistema financer o informació de *bureaux* de crèdit disponibles.
- Avançat model de gestió del risc irregular que permet potenciar l'anticipació i la gestió especialitzada. S'ha implementat un model integral de gestió del risc irregular que permet encaminar el tractament del risc en aquelles situacions més properes a l'impagament (anticipació, refinançament, cobrament, etc.). El sistema integral compta amb eines específiques (simuladors per cercar la millor solució en cada cas), així com gestors especialitzats per segments dedicats exclusivament a aquesta gestió.

- *Pricing* ajustat al risc. La política comercial respecte a la gestió de preus és dinàmica, i s'adapta a la situació econòmica i financera del mercat (primes de liquiditat, dificultat d'accés al crèdit, la volatilitat del tipus d'interès, etc.). Es té en compte el cost de finançament i del risc (pèrdua esperada i cost de capital). Els models de risc són una peça clau per al procés de determinació dels preus i dels objectius de rendibilitat.
- El model de gestió de riscos està absolutament integrat a la plataforma tecnològica del banc, de manera que les polítiques es traslladen immediatament a la gestió diària. Les polítiques, els procediments, les metodologies i els models que configuren el model de gestió de riscos de Banc Sabadell estan integrats tècnicament en la plataforma operativa de l'entitat. Això permet una translació immediata de les polítiques a la gestió efectiva diària. Aquest element ha estat especialment rellevant en les diferents integracions que ha dut a terme recentment el banc.
- Ús de l'*stress testing* com a eina de gestió: Banc Sabadell fa anys que treballa amb una potent eina interna per efectuar exercicis de *stress test* i amb la col·laboració d'equips interns amb una àmplia experiència en el seu desenvolupament.
- Des de 2014, el grup Banc Sabadell compta amb un Marc Estratègic de Riscos, compost, entre d'altres, pel *risk appetite statement*, que assegura el control i la gestió proactiva dels riscos sota un marc reforçat de govern corporatiu i aprovat pel Consell d'Administració.

2. Marc Estratègic de Riscos (*risk appetite framework*)

El Marc Estratègic de Riscos inclou, entre d'altres, el *risk appetite statement*, definit com la quantitat i diversitat de riscos que el grup Banc Sabadell busca i tolera per assolir els seus objectius de negoci, mantenint l'equilibri entre rendibilitat i risc.

El *risk appetite statement* (RAS) està compost de mètriques quantitatives, que permeten un seguiment objectiu del compliment dels objectius i límits fixats, així com d'elements qualitius, que complementen les mètriques i guien la política de gestió i control de riscos del grup.

Elements quantitius

Les mètriques quantitatives del RAS es divideixen en deu grans apartats:

- Capital i solvència: nivell i qualitat del capital
- Liquiditat: *buffers* de liquiditat i estructura de finançament
- Rendibilitat: adequació entre rendibilitat i risc
- Qualitat dels actius: per als diferents riscos rellevants i en escenaris estressats
- Pèrdues: per als diferents riscos rellevants i en escenaris estressats
- Crèdit i concentració: individual i sectorial
- Risc de mercat
- Risc estructural de tipus d'interès i tipus de canvi
- Risc de contrapart
- Risc operacional

Aspectes qualitius

De manera complementària a les mètriques quantitatives s'exposen els següents principis qualitius que han de guiar el control i la gestió de riscos del grup:

- La posició general de l'entitat respecte a la presa de riscos persegueix aconseguir un perfil de risc mitjà-baix, mitjançant una política de riscos prudent i equilibrada que asseguri un creixement rendible i sostingut de la seva activitat i que estigui alineada amb els objectius estratègics del grup, amb la finalitat de maximitzar la creació de valor, tot garantint un nivell de solvència adequat.
- La gestió i el control de riscos al grup Banc Sabadell es configura com un ampli marc de principis, polítiques, procediments i metodologies avançades de valoració integrats en una eficient estructura de decisió. La variable risc s'inclou en les decisions de tots els àmbits, quantificada amb una mesura comuna en termes de capital assignat.
- La gestió del risc es basa en uns sòlids i continus procediments de control d'adequació dels riscos als límits prefixats, amb responsabilitats ben definides en la identificació i el seguiment d'indicadors i alertes anticipades, així com en una avançada metodologia de valoració del risc.

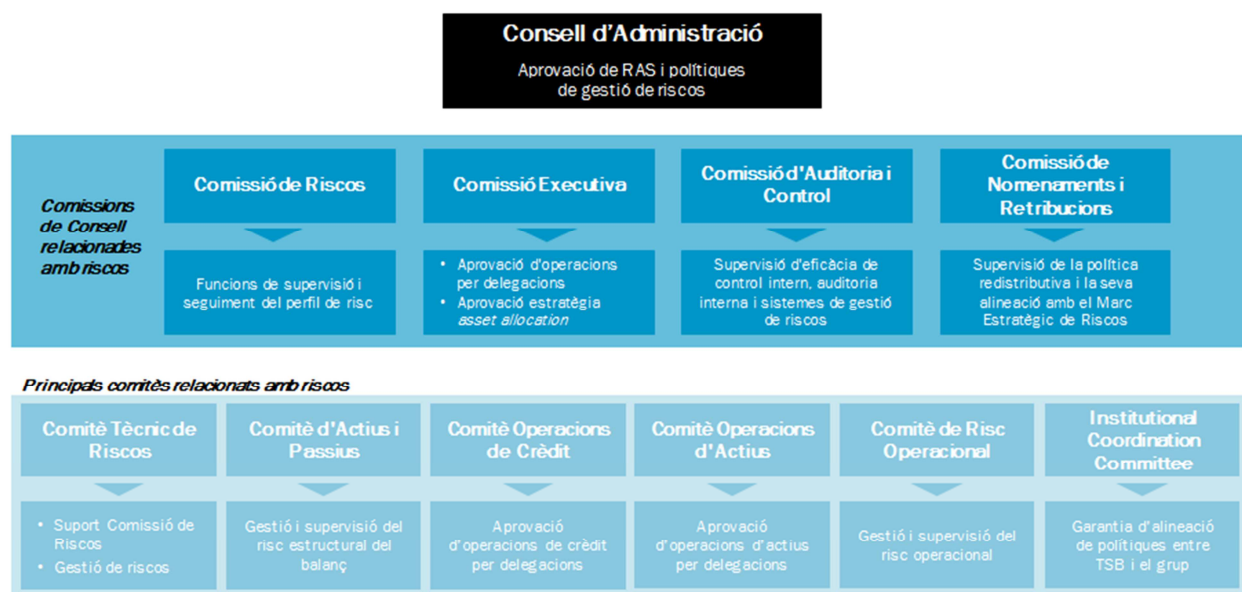
- Els nivells de capital i liquiditat han de permetre afrontar els riscos assumits per l'entitat, fins i tot en escenaris econòmics desfavorables.
- No hi ha d'haver nivells de concentració de riscos que puguin comprometre de manera significativa els recursos propis.
- L'assumpció de risc de mercat per negociació té com a objectiu atendre el flux d'operacions induïdes per l'operativa dels clients i aprofitar oportunitats de mercat, mantenint una posició d'acord amb la quota de mercat, apetit, capacitats i perfil del banc.
- La funció de riscos és independent i amb una intensa participació de l'alta direcció, que garanteix una forta cultura de riscos enfocada a la protecció i l'assegurament de l'adequada rendibilitat del capital.
- El Consell d'Administració està compromès amb els processos de gestió i control del risc: aprovació de polítiques, límits, model de gestió i procediments, metodologia de mesurament, seguiment i control.
- El grup desenvolupa una cultura de riscos integrada en tota l'entitat, i està dotat d'unitats especialitzades en el tractament dels diferents riscos. La Direcció de Riscos transmet aquesta cultura mitjançant la determinació de polítiques i la implantació i posada en marxa de models interns i la seva adequació als processos de gestió del risc.
- Les polítiques i els procediments de gestió de riscos s'orientaran a adaptar el perfil de risc al Marc Estratègic de Riscos, mantenint i seguint l'equilibri entre rendibilitat esperada i risc.
- L'objectiu de Banc Sabadell en matèria de risc fiscal és assegurar el compliment de les obligacions fiscals i garantir alhora un rendiment adequat per als accionistes.
- La consecució dels objectius empresarials s'ha de fer de manera compatible, en tot moment, amb el compliment de l'ordenament jurídic i aplicant les millors pràctiques.
- L'entitat disposarà de mitjans humans i tecnològics suficients per al seguiment, el control i la gestió de tots els riscos materialitzables en el desenvolupament de la seva activitat.
- Els sistemes retributius del grup han d'alinear els interessos dels empleats i l'alta direcció al compliment del Marc Estratègic de Riscos.

3. Organització global de la funció de riscos

El grup desenvolupa una cultura de riscos integrada en tot el grup, i està dotat d'unitats especialitzades en el tractament dels diferents riscos, de manera que garanteix la independència de la funció de riscos, així com una intensa participació de l'alta direcció.

El Consell d'Administració és l'òrgan responsable de l'establiment de les directrius generals sobre la distribució organitzativa de les funcions de gestió i control de riscos, així com de determinar les línies estratègiques principals en aquest sentit. Per això, és l'òrgan responsable d'aprovar el Marc Estratègic de Riscos (desenvolupat entre el conseller delegat, el director de riscos i el director financer) i assegurar que aquest és consistent amb els objectius estratègics de l'entitat a curt i llarg termini, així com amb el pla de negoci, la planificació de capital, la capacitat de risc i els programes de compensació.

Al si del mateix Consell d'Administració, hi ha quatre comissions involucrades en la gestió i el control del risc. A més a més, a l'entitat hi ha diferents comitès que participen en aquesta funció.

Així mateix, el grup estableix el seu marc de control prenent com a base el model de les tres línies de defensa, que s'estructura al voltant de la següent assignació de funcions:

- **Primera línia de defensa**, composta principalment per les unitats de Negoci i Centres Corporatius, entre els quals destaquen unitats de la Direcció de Gestió de Riscos, de la Direcció Financera i de la Direcció de Tresoreria i Mercat de Capitals. La primera línia de defensa és responsable de la gestió dels riscos inherents a la seva activitat, bàsicament en l'admissió, seguiment, mesurament i valoració d'aquests i dels processos corresponents.
- Són els responsables de la implementació d'accions correctives per posar remei a deficiències en els seus processos i controls. Les funcions essencials que s'atribueixen a aquesta línia en el marc de control són:
 - El responsable del procés és responsable de mantenir controls interns efectius i d'executar procediments d'avaluació i control de riscos en el seu dia a dia.
 - El responsable del procés identifica, avalua, controla i mitiga els seus riscos, complint amb polítiques i procediments interns establerts i assegurant que les activitats són consistents amb els seus propòsits i objectius.
 - El responsable del procés serveix de manera natural com a primera línia de defensa, ja que els controls estan dissenyats en els sistemes i processos amb el seu criteri.
 - Implantar processos adequats de gestió i supervisió per assegurar el compliment normatiu i fer èmfasi en errors de control, processos inadequats i esdeveniments inesperats.
- **Segona línia de defensa**, composta fonamentalment per:
 - La funció de control de risc és independent de la primera línia de defensa i és responsable de la valoració, el seguiment i el control de tots els riscos rellevants del grup i de la presentació d'informació sobre aquests.
 - La funció de validació interna és responsable de revisar que aquests models funcionen tal com estava previst i que els resultats obtinguts d'aquests són adequats per als diferents usos a què s'apliquen, tant interns com reguladors.
 - La Direcció de Compliment Normatiu, Responsabilitat Social Corporativa i Govern Corporatiu té com a objectiu minimitzar la possibilitat que es produeixi incompliment normatiu i assegurar que els que es puguin produir són identificats, reportats i solucionats amb diligència i que s'implanten les mesures preventives adequades, si no n'hi ha.

- La Direcció d'IT Control té com a objectiu identificar les situacions de risc associades a l'ús de la tecnologia, en l'àmbit de qualsevol unitat, que puguin derivar en risc operacional o reputacional per al grup, promoure entre les unitats del grup la formació i el suport necessaris perquè aquestes puguin resoldre les situacions de risc associat a les responsabilitats i actuacions del seu àmbit i traslladar a la Direcció de Risc Operacional del grup, de manera independent, els riscos residuals rellevants que no hagin pogut ser coberts pels controls implantats.

Assegura que la primera línia de defensa estigui ben dissenyada, compleix amb les funcions assignades i l'aconsella per a la seva millora contínua. Les funcions essencials que s'atribueixen a aquesta línia en el marc de control són:

- Proposar el marc de gestió de riscos.
 - Guiar i assegurar l'aplicació de les polítiques de riscos, definint responsabilitats i objectius per a la seva implementació efectiva.
 - Verificar el compliment de la normativa aplicable al grup en el desenvolupament dels seus negocis.
 - Proveir d'infraestructura tecnològica per a la gestió, el mesurament i el control dels riscos.
 - Analitzar i contrastar incidents existents i futurs mitjançant la revisió de la informació.
 - Identificar canvis en la gana de risc subjacent de l'organització.
 - Col·laborar amb l'equip directiu per desenvolupar processos i controls de gestió de riscos.
- **Tercera línia de defensa:**
- Auditoria Interna desenvolupa una activitat de verificació i assessorament independent i objectiva, que es guia per una filosofia d'afegir valor ajudant el grup a complir els seus objectius.
 - Assisteix el grup en el compliment dels seus objectius aportant un enfocament sistemàtic i disciplinat per avaluar la suficiència i eficàcia dels processos de govern i de les activitats de gestió del risc i de control intern en l'organització.

Gestió i seguiment dels principals riscos rellevants

1. Risc de crèdit

Definició

El risc de crèdit sorgeix de l'eventualitat que es generin pèrdues per incompliment de les obligacions de pagament per part dels acreditats, així com pèrdues de valor pel simple deteriorament de la qualitat creditícia d'aquests.

Marc de gestió del risc de crèdit

Admissió i seguiment

L'exposició al risc de crèdit es gestiona i se segueix rigorosament basant-se en anàlisis regulars de solvència dels acreditats i del seu potencial per atendre el pagament de les seves obligacions amb el grup, i s'adeqüen els límits d'exposició establerts per a cada contrapart fins al nivell que es consideri acceptable. També és habitual modular el nivell d'exposició mitjançant la constitució de col·laterals i garanties a favor del banc per part de l'obligat.

El Consell d'Administració atorga facultats i autonomies a la Comissió Executiva perquè aquesta, al seu torn, pugui delegar en diferents nivells de decisió. La implementació d'un control de les atribucions en els suports d'admissió permet que la delegació establerta per a cada nivell es basi en la pèrdua esperada calculada per a cada una de les operacions d'empreses presentades.

Amb la finalitat d'optimitzar les possibilitats de negoci amb cada client i garantir un grau de seguretat suficient, la responsabilitat tant en l'admissió del risc com en el seu seguiment està compartida entre el gestor de negoci i l'analista de riscos, cosa que, mitjançant una comunicació eficaç, permet una visió integral de la situació de cada client per part dels seus responsables.

El gestor duu a terme un seguiment operatiu que sorgeix del contacte directe amb el client i la gestió de la seva operativa diària, mentre que l'analista de risc aporta la part més sistemàtica, derivada de la seva especialització.

L'establiment de metodologies avançades de gestió del risc (adaptades al Nou Acord de Capital de Basilea – NACB– i les millors pràctiques) permet obtenir avantatges en la gestió d'aquests, ja que possibilita una política proactiva a partir de la seva identificació. En aquest sentit, cal ressaltar l'ús d'eines de qualificació com el ràting per a acreditats empreses o l'*scoring* per a particulars, així com indicadors d'alertes avançades per al seguiment dels riscos.

L'anàlisi d'indicadors i alertes avançades i també les revisions del ràting permeten mesurar contínuament la bondat del risc contret d'una manera integrada. L'establiment de procediments eficients de gestió dels riscos vius també permet obtenir avantatges en la gestió de riscos vençuts, ja que possibilita una política proactiva a partir de la identificació precoç dels casos amb tendència a convertir-se en morosos.

El sistema d'alertes d'anticipació permet mesurar de manera integrada la bondat del risc contret i el seu traspàs a especialistes en la gestió de recobriment, els quals determinen els diferents tipus de procediments que convé aplicar. En aquest sentit, a partir de riscos superiors a cert límit i segons taxes de morositat prevista, s'estableixen grups o categories per al seu tractament diferenciat. S'ocupen d'aquestes alertes el gestor de negoci i l'analista de risc de manera complementària.

Gestió del risc irregular

Durant les fases de debilitat del cicle econòmic, en general els refinançaments o les reestructuracions de deute són tècniques de gestió del risc que presenten més rellevància. L'objectiu del banc és que, amb deutors o acreditats que presentin o es prevegi que puguin presentar dificultats financeres per atendre les seves obligacions de pagament en els termes contractuals, es faciliti la devolució del deute per reduir al màxim la probabilitat d'impagament. L'entitat en concret té establertes unes polítiques comunes, així com uns procediments d'aprovació, seguiment i control dels possibles processos de refinançament o reestructuració de deute. Les més rellevants són les següents:

- Disposar d'un historial de compliment del prestatari prou extens i una voluntat manifesta de pagament, avaluant la temporalitat de les dificultats financeres per les quals passa el client.
- Condicions de refinançament o reestructuració que se sustentin en un esquema de pagaments realistes i d'acord amb la capacitat de pagament actual i previsible de l'acreditat, per tal d'evitar el trasllat de problemes al futur.
- En el cas d'aportació de noves garanties, aquestes s'hauran de considerar com una font secundària i excepcional de recuperació del deute, i evitar el perjudici de les existents. En qualsevol cas, s'hauran de liquidar els interessos ordinaris meritats fins a la data del refinançament.
- Limitació de períodes dilatats de carència.

L'entitat porta a terme un seguiment continu del compliment de les condicions establertes i del compliment d'aquestes polítiques.

El grup Banc Sabadell disposa d'un model avançat de gestió del risc irregular per gestionar la cartera d'actius deteriorats. L'objectiu en la gestió del risc irregular és trobar la millor solució per al client amb els primers símptomes de deteriorament, reduir l'entrada en mora dels clients en dificultats, assegurar la gestió intensiva i evitar temps morts entre les diferents fases.

Gestió del risc de crèdit immobiliari

El grup, dins la política general de riscos i en particular la relativa al sector de la construcció i la promoció immobiliària, té establertes una sèrie de polítiques específiques pel que fa a mitigació de riscos.

La mesura principal que es porta a terme és el seguiment continu del risc i la revaluació de la viabilitat financera de l'acreditat en la nova situació conjuntural. En cas que aquesta sigui satisfactòria, la relació prossegueix en els termes previstos, i s'adopten nous compromisos en cas que aquests permetin una major adaptació a les noves circumstàncies.

La política que cal aplicar depèn, en cada cas, del tipus d'actiu que s'està finançant. Per a les promocions acabades es duen a terme accions de suport a la comercialització a través dels canals de distribució del grup, fixant un preu competitiu que permeti activar les transaccions i possibilitant l'accés a finançament per als compradors finals, sempre que compleixin els requisits de risc. En les promocions en curs, l'objectiu bàsic és la finalització d'aquesta, sempre que les expectatives de mercat a curt o mitjà termini puguin absorbir l'oferta d'habitatges resultant.

En els finançaments de sòl, es tenen en compte igualment les possibilitats de comercialització dels futurs habitatges abans de finançar-ne la construcció.

En cas que de l'anàlisi i el seguiment que es faci no s'entrevegi una viabilitat raonable, es recorre al mecanisme de la dació en pagament i/o la compra d'actius.

Quan no és possible cap d'aquestes solucions es recorre a la via judicial i a la posterior adjudicació dels actius.

Tots els actius que a través de la dació en pagament, compra o per la via judicial s'adjudica el grup per assegurar el cobrament o executar altres millores creditícies són principalment actius materials adjudicats que han estat rebuts pels prestataris i altres deutors del banc per satisfer actius financers que representen drets de cobrament davant d'aquells, i es gestionen de manera activa amb el principal objectiu de la desinversió. La naturalesa i l'import comptable d'aquests actius s'indiquen en la nota 14 "Actius no corrents en venda".

En funció del grau de maduració dels actius immobiliaris, s'han establert tres línies estratègiques d'actuació:

1. Comercialització

Es disposa de diferents mecanismes de comercialització per a la venda del producte acabat (habitatges, locals comercials, naus industrials, places d'aparcament, etc.) a través de diferents canals de distribució i agents comercials, en funció de la tipologia, l'estat, la localització i l'estat de conservació. El portal immobiliari www.solvia.es és un factor fonamental en aquesta estratègia.

2. Mobilització

Davant un escenari de gran dificultat de venda de solars finalistes i obres en curs, s'ha adoptat l'estratègia de mobilització d'aquests actius immobiliaris per donar liquiditat als solars finalistes i s'han creat diferents mecanismes de mobilització d'actius:

- Programa de col·laboració amb promotors immobiliaris: aportació de solars en zones amb demanda d'habitatges, perquè els promotors desenvolupin i venguin les promocions.
- Programa d'inversors: desenvolupament de projectes immobiliaris terciaris amb la participació d'inversors.
- Programa d'habitatge protegit: desenvolupament de promocions d'habitatges de protecció oficial per a lloguer i posterior venda de les promocions llogades.

3. Gestió urbanística

Per als sòls no finalistes és imprescindible consolidar els seus drets urbanístics basant-se en la gestió urbanística, cosa que constitueix un important mecanisme de posada en valor i la clau de qualsevol posterior desenvolupament i venda.

Models de gestió de riscos

Ràting

Els riscos de crèdit contrets amb empreses, promotors, projectes de finançament especialitzat, entitats financeres i països es qualifiquen mitjançant un sistema de ràting basat en factors predictius i l'estimació interna de la seva probabilitat d'impagament.

El model de ràting es revisa anualment basant-se en l'anàlisi del comportament de la morositat real. A cada nivell de ràting intern se li assigna una taxa de morositat anticipada que, al seu torn, permet la comparació homogènia respecte a altres segments i a les qualificacions d'agències externes mitjançant una escala mestra.

En percentatge

Distribució per ràting de la cartera d'empreses BS										
9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	TOTAL
2,37%	10,62%	15,63%	24,29%	26,32%	14,35%	4,50%	1,27%	0,38%	0,27%	100%

Scoring

En termes generals, els riscos crediticis contrets amb particulars es qualifiquen mitjançant sistemes de *scoring* basats també en la modelització quantitativa de dades estadístiques històriques, que detecten els factors predictius rellevants. En aquelles àrees geogràfiques en què hi ha *scoring*, es divideix en dos tipus:

Scoring de comportament: El sistema classifica automàticament tots els clients a partir de la informació de la seva operativa i de cadascun dels productes. Les seves aplicacions se centren en concessió d'operacions, assignació de límit de descobert en compte (autoritzat), campanyes comercials, seguiment i segmentació en els processos de reclamacions i/o recobraments.

Scoring reactiu: S'utilitza per avaluar propostes de préstecs al consum, hipotecaris i targetes. Una vegada incorporades totes les dades de l'operació, el sistema emet un resultat basant-se en l'estimació de capacitat d'endeutament, perfil financer i, si escau, nivell dels actius en garantia.

En cas que no hi hagi un sistema de *scoring*, aquest queda substituït per anàlisis individualitzades complementades amb polítiques.

En percentatge

Distribució per ràting de la cartera de particulars										
9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	TOTAL
1,45%	6,47%	8,66%	24,63%	29,14%	20,37%	8,37%	0,67%	0,12%	0,12%	100%

Eines d'alertes

Tant per al segment d'empreses com per al de particulars, en termes generals el grup Banc Sabadell disposa d'un sistema d'alertes, o bé individuals o bé models avançats d'alertes primerenques, que, basades en factors de comportament de les fonts d'informació disponibles (ràting o *scoring*, fitxa client, balanços, CIRBE, informació sectorial, operativa, etc.), modelitzen el mesurament del risc que implica el client a curt termini (anticipació a l'entrada en mora), de manera que s'obté una alta predictibilitat en la detecció de morosos potencials. La puntuació, que s'obté automàticament, s'integra en l'entorn de seguiment com un dels *inputs* bàsics en el seguiment del risc de particulars i empreses.

Aquest sistema d'alertes permet:

- Millora de l'eficiència, perquè focalitza el seguiment en els clients amb una puntuació pitjor (punts de tall diferenciats per grups).
- Anticipació en la gestió per qualsevol empitjorament del client (canvi de puntuació, noves alertes greus, etc.).
- Control periòdic dels clients que es mantenen en la mateixa situació i han estat analitzats per l'equip bàsic de gestió.

Exposició al risc de crèdit

Els actius financers exposats al risc de crèdit per carteres, tipus de contrapart i instruments, així com àrees en què el risc s'ha generat són, al final de cada exercici, els que tot seguit es mostren mitjançant el seu import comptable, com a expressió del màxim nivell d'exposició al risc de crèdit incorregut, ja que reflecteix el màxim nivell de deute de l'acreditat en la data a què es refereixen.

En milers d'euros

Exposició al risc de crèdit	2015			2014		
	Negocis a Espanya	Negocis a l'estranger	Total	Negocis a Espanya	Negocis a l'estranger	Total
Caixa i bancs centrals	1.835.920	4.303.538	6.139.458	787.941	401.846	1.189.787
Dipòsits en entitats de crèdit	4.876.965	1.146.436	6.023.401	3.449.227	539.437	3.988.664
<i>Dels quals: actius dubtosos</i>	<i>268</i>	<i>298</i>	<i>566</i>	<i>361</i>	<i>298</i>	<i>659</i>
Crèdit a la clientela	106.022.808	45.962.850	151.985.658	113.623.667	6.780.452	120.404.119
Administracions públiques	5.505.764	78.394	5.584.158	5.854.985	168.648	6.023.633
<i>Dels quals: actius dubtosos</i>	<i>11.458</i>	<i>-</i>	<i>11.458</i>	<i>13.545</i>	<i>3.055</i>	<i>16.600</i>
Altres sectors privats	100.517.044	45.884.456	146.401.500	107.768.682	6.611.804	114.380.486
<i>Dels quals: actius dubtosos</i>	<i>12.173.342</i>	<i>285.613</i>	<i>12.458.955</i>	<i>15.637.073</i>	<i>60.540</i>	<i>15.697.613</i>
Valors representatius de deute	22.430.654	2.995.027	25.425.681	22.587.891	835.722	23.423.613
Administracions públiques	19.111.364	1.980.098	21.091.462	18.094.845	152.565	18.247.410
Entitats de crèdit	1.058.801	145.489	1.204.290	1.462.359	129.690	1.592.049
Altres sectors privats	2.249.067	869.440	3.118.507	3.019.472	553.467	3.572.939
Actius dubtosos	11.422	-	11.422	11.215	-	11.215
Derivats de negociació	1.409.197	99.249	1.508.446	1.554.706	27.464	1.582.170
Derivats de cobertura	642.718	58.095	700.813	910.173	-	910.173
Riscos contingents	8.086.858	269.309	8.356.167	8.907.954	224.606	9.132.560
Compromisos contingents	11.690.016	9.440.598	21.130.614	13.941.499	828.139	14.769.638
Total	156.995.136	64.275.102	221.270.238	165.763.058	9.637.666	175.400.724

El grup també manté riscos i compromisos contingents amb acreditats, materialitzats mitjançant la constitució de garanties prestades o compromisos inherents en els contractes de crèdit fins a un nivell o límit de disponibilitat que assegura el finançament al client quan ho requereixi. Aquestes facilitats suposen també l'assumpció de risc de crèdit i estan subjectes als mateixos sistemes de gestió i seguiment descrits anteriorment.

Al valor de l'exposició al risc de crèdit descrit anteriorment no se li ha deduït l'import de les garanties reals ni altres millores creditícies rebudes per assegurar-ne el compliment, d'ús comú en els tipus d'instruments financers gestionats per l'entitat.

Mitigació del risc de crèdit

L'exposició al risc de crèdit es gestiona i se segueix rigorosament basant-se en anàlisis regulars de solvència dels acreditats i del seu potencial per atendre el pagament de les seves obligacions amb el grup, i s'adeqüen els límits d'exposició establerts per a cada contrapart fins al nivell que es consideri acceptable. També és habitual modular el nivell d'exposició mitjançant la constitució de col·laterals i garanties a favor del banc per part de l'obligat.

Normalment, aquestes corresponen a garanties de tipus real, majoritàriament hipotecàries d'immobles destinats a habitatge, acabats o en construcció. L'entitat també accepta, encara que en menor grau, un altre tipus de garanties reals, com ara hipotecàries sobre immobles locals, naus industrials, etc., així com actius financers. Una altra tècnica de mitigació del risc de crèdit habitualment usada per l'entitat és l'acceptació d'aval, en aquest cas condicionada al fet que l'avalador presenti una solvència contrastada.

Totes aquestes tècniques de mitigació s'estableixen assegurant-ne la certesa jurídica, és a dir, amb contractes legals que vinculen totes les parts i permeten la seva exigibilitat legal en totes les jurisdiccions pertinents per assegurar en tot moment la possibilitat de liquidació de la garantia. Tot el procés està subjecte a un control intern d'adequació legal dels contractes, i es poden utilitzar opinions legals d'especialistes internacionals quan els contractes s'estableixen mitjançant legislació estrangera.

Les garanties reals es formalitzen davant de notari a través de document públic, a l'efecte de poder adquirir eficàcia davant de tercers. Aquests documents públics, en el cas d'hipoteques d'immobles, s'inscriuen, a més a més, en els registres corresponents per adquirir eficàcia constitutiva i davant de tercers. En el cas de pignoracions, els béns donats com a penyora habitualment es dipositen en l'entitat. No es permet la cancel·lació unilateral per part del deutor, i es manté la garantia efectiva fins al reemborsament total del deute.

Les garanties personals o fiances s'estableixen a favor de l'entitat i, llevat de supòsits excepcionals, es formalitzen també davant de notari a través d'un document públic, per tal de dotar el contracte de la màxima seguretat jurídica de formalització i poder reclamar jurídicament mitjançant un procediment executiu en cas d'impagament. Constitueixen un dret de crèdit davant del garant amb caràcter irrevocable i a primera demanda.

A més de la mitigació de risc provinent de les garanties formalitzades entre els deutors i l'entitat, com a conseqüència de l'adquisició de Banco CAM el grup disposa per a una cartera d'actius determinada d'una garantia addicional proporcionada per l'EPA, amb efectes retroactius el 31 de juliol de 2011 i per un període de deu anys (vegeu-ne més detall en la nota 2).

El banc no ha rebut garanties significatives sobre les quals s'estigui autoritzat a vendre-la o pignorar-la, amb independència que s'hagi produït un impagament per part del propietari de la garantia esmentada, excepte per les pròpies de l'activitat de tresoreria, que majoritàriament són adquisició temporal d'actius amb venciments a no més de tres mesos, per la qual cosa el seu valor raonable no difereix substancialment del seu valor comptable (indicat en la nota 6). El valor raonable dels actius venuts amb pacte de recompra procedents de l'adquisició temporal s'inclouen en l'epígraf de la cartera de negociació del passiu dins de posicions curtes de valors.

D'altra banda, els actius cedits procedents d'aquesta mateixa operativa puguen a 768.994 milers d'euros i estan inclosos segons la seva naturalesa en Cessions temporals de les notes 19 i 20.

El desglossament del saldo del crèdit a la clientela per activitat i tipus de garantia el 31 de desembre de 2015 i de 2014, respectivament, és el següent:

		2015						
		Crèdit amb garantia real. <i>Loan-to-value</i>						
TOTAL	Del qual: Garantia immobiliària	Del qual: Resta de garanties reals	Inferior o igual al 40%	Superior al 40% i inferior o igual al 60%	Superior al 60% i inferior o igual al 80%	Superior al 80% i inferior o igual al 100%	Superior al 100%	
Administracions públiques	5.735.855	84.116	35.454	27.545	24.336	56.378	-	11.311
Altres institucions financeres	1.930.145	96.692	73.552	34.811	52.148	26.123	56.238	923
Societats no financeres i empresaris individuals	59.081.277	21.544.274	1.470.640	7.331.451	7.375.951	5.039.786	1.700.141	1.567.585
Construcció i promoció immobiliària	6.482.205	5.489.223	158.548	1.389.145	1.472.436	1.601.418	618.009	566.763
Construcció d'obra civil	928.439	129.484	7.899	42.030	49.973	25.769	9.312	10.299
Resta de finalitats	51.670.633	15.925.567	1.304.193	5.900.276	5.853.542	3.412.598	1.072.820	990.523
Grans empreses	24.638.675	2.360.762	495.054	995.638	791.985	614.005	242.127	212.060
Pimes i empresaris individuals	27.031.958	13.564.805	809.140	4.904.638	5.061.558	2.798.593	830.693	778.463
Resta de llars i ISFLSH	80.413.566	74.150.874	380.177	16.401.039	24.428.393	24.336.020	7.804.259	1.561.340
Habitatges	69.018.520	68.704.994	157.732	14.503.321	22.762.361	23.073.052	7.269.305	1.254.687
Consum	7.526.530	4.073.179	57.061	1.369.493	1.250.297	928.638	384.342	197.471
Altres finalitats	3.868.515	1.372.701	165.384	528.225	415.735	334.330	150.613	109.182
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	345.106							
TOTAL	146.815.737	95.875.956	1.959.822	23.794.846	31.880.828	29.458.306	9.560.639	3.141.159
PROMEMÒRIA								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	12.494.952	10.364.463	121.128	2.325.378	2.645.365	2.421.065	1.253.233	1.840.550

		2014						
		Crèdit amb garantia real. <i>Loan-to-value</i>						
TOTAL	Del qual: Garantia immobiliària	Del qual: Resta de garanties reals	Inferior o igual al 40%	Superior al 40% i inferior o igual al 60%	Superior al 60% i inferior o igual al 80%	Superior al 80% i inferior o igual al 100%	Superior al 100%	
Administracions públiques	5.919.210	85.633	12.514	22.485	22.836	42.869	-	9.957
Altres institucions financeres	3.449.137	57.168	374	18.358	30.248	8.371	565	-
Societats no financeres i empresaris individuals	54.504.914	22.878.907	1.221.067	7.611.251	7.651.794	5.297.692	1.885.573	1.653.664
Construcció i promoció immobiliària	7.133.408	6.642.948	119.896	1.552.233	1.725.898	2.030.887	824.857	628.968
Construcció d'obra civil	843.462	141.565	7.163	46.191	53.964	28.050	9.697	10.826
Resta de finalitats	46.528.044	16.094.394	1.094.008	6.012.827	5.871.932	3.238.755	1.051.019	1.013.870
Grans empreses	21.845.832	3.079.447	269.993	1.067.970	1.000.035	727.848	201.527	352.059
Pimes i empresaris individuals	24.682.211	13.014.947	824.015	4.944.856	4.871.897	2.510.906	849.492	661.811
Resta de llars i ISFLSH	47.187.966	41.751.206	252.989	9.101.378	12.951.480	14.281.665	4.420.248	1.249.424
Habitatges	37.536.109	35.809.076	19.142	7.027.922	11.133.749	12.904.920	3.841.864	919.763
Consum	5.747.359	4.388.489	68.058	1.476.756	1.348.650	1.001.988	415.270	213.883
Altres finalitats	3.904.498	1.553.641	165.789	596.700	469.081	374.757	163.114	115.778
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	225.504							
TOTAL	110.835.723	64.772.914	1.486.944	16.753.472	20.656.358	19.630.597	6.306.386	2.913.045
PROMEMÒRIA								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	13.385.129	9.683.341	3.701.788	3.508.998	3.162.897	3.259.410	1.411.834	2.041.990

En relació amb els riscos amb LTV > 80%, principalment corresponen a operacions procedents d'entitats adquirides o operacions empresarials en què, de manera accessòria a la valoració de l'operació, es disposa d'una garantia hipotecària com a cobertura d'aquesta. Així mateix, hi ha altres motius d'aprovació addicionals, que responen principalment a acreditats solvents i amb demostrada capacitat de pagament, així com a clients de perfil bo que aporten garanties addicionals (personals i/o pignoratives) a les garanties hipotecàries considerades en la ràtio LTV.

En el cas d'operacions de mercat, en línia amb les tendències generals, el grup Banc Sabadell també disposa de drets i acords contractuals de compensació (*netting*) amb la majoria de les contraparts financeres amb què contracta instruments derivats així com alguns acords de col·lateral (CSA); tot això amb l'objectiu de mitigar l'exposició al risc de crèdit i evitar concentracions excessives.

A continuació, es detalla l'import total reflectit en el balanç per als instruments financers subjectes a un acord mestre de compensació i de col·lateral:

En milers d'euros

31/12/2015						
Imports relacionats no compensats en l'estat de situació financera						
	Imports bruts d'actius financers reconeguts	Imports bruts de passius financers reconeguts compensats en l'estat de situació financera	Import net d'actius financers presentats en l'estat de situació financera	Instruments financers	Garantia col·lateral d'efectiu rebuda	Import net
Derivats	1.401.047	-	1.401.047	(1.180.616)	(210.870)	9.561
Adquisició temporal d'actius	3.793.740	-	3.793.740	(3.786.560)	(7.180)	-
Total	5.194.787	-	5.194.787	(4.967.176)	(218.050)	9.561

En milers d'euros

31/12/2015						
Imports relacionats no compensats en l'estat de situació financera						
	Imports bruts de passius financers reconeguts	Imports bruts d'actius financers reconeguts compensats en l'estat de situació financera	Import net de passius financers presentats en l'estat de situació financera	Instruments financers	Garantia col·lateral d'efectiu lliurada	Import net
Derivats	1.894.664	-	1.894.664	(1.180.616)	(814.429)	(100.381)
Cessió temporal d'actius	8.986.432	-	8.986.432	(8.576.373)	(410.059)	-
Total	10.881.096	-	10.881.096	(9.756.989)	(1.224.488)	(100.381)

Les garanties dipositades a Banc Sabadell com a col·lateral al tancament de 2015 eren de 218 milions d'euros (426 milions d'euros al tancament de 2014).

La principal concentració de risc en relació amb tots aquests tipus de garanties reals o millores creditícies correspon a l'ús de la garantia hipotecària com a tècnica de mitigació del risc de crèdit en exposicions de préstecs amb destinació de finançament o construcció d'habitatges o altres tipus d'immobles. En termes relatiu, l'exposició garantida amb hipoteques suposa un 66,6% del total de la inversió bruta.

Qualitat creditícia dels actius financers

Tal com s'ha exposat anteriorment, el grup, en termes generals, qualifica mitjançant models interns la majoria dels acreditats (o operacions) amb els quals incorre en risc de crèdit. Aquests models s'han dissenyat tenint en compte les millors pràctiques que planteja el NACB. No obstant això, no totes les carteres en què s'incorre en risc de crèdit disposen de models interns a causa, entre altres motius, del fet que, per al seu disseny raonable, cal un mínim d'experiència en casos d'impagament. Per això, com a millor descripció de la qualitat de la cartera des d'una perspectiva integral, en el quadre següent s'utilitzen els graus de qualificació del Banc d'Espanya a l'efecte d'anàlisi del risc de crèdit a què el grup està exposat i d'estimació de les necessitats de cobertura per deteriorament del seu valor de les carteres d'instruments de deute.

En percentatge		
Qualitat creditícia dels actius financers	2015	2014
Sense risc apreciable	29	27
Risc baix	25	29
Risc mitjà-baix	11	12
Risc mitjà	29	28
Risc mitjà-alt	5	3
Risc alt	1	1
Total	100	100

El percentatge d'exposició (original) calculat segons models interns pel que fa a solvència per l'entitat és del 52,15%.

El desglossament del total de l'exposició qualificada segons els diferents nivells interns és el que s'exposa a continuació:

En percentatge		
Distribució de l'exposició per nivell de qualificació	Risc assignat ràting/ scoring	
	2015	2014
AAA/AA	5	2
A	12	10
BBB	56	53
BB	19	25
B	7	9
Resta	1	1
Total	100	100

No s'inclouen les operacions provinents de TSB, ni les de particulars de Banco CAM, BMN-Penedès, Banco Gallego i Sabadell Solbank (abans Lloyds Bank).

En relació amb les dades relatives a la gestió de risc irregular, en la nota 11 "Crèdit a la clientela" s'informa dels imports dels actius dubtosos i les correccions de valor per deteriorament d'actius.

Tot seguit, es presenten les ràtios de morositat i de cobertura del grup Banc Sabadell:

En percentatge		
	2015	2014
Taxa de morositat (*)	7,79	12,74
Ràtio de cobertura de dubtosos (*)	53,64	49,40

(*) La taxa de morositat sense considerar la incorporació de TSB és de 9,86, i la ràtio de cobertura de dubtosos, de 53,1

La ràtio de morositat detallada per segment de finançament es presenta a continuació:

En percentatge

	4T14	Proforma 2T15 (*)	2T15	Proforma 4T15 (*)	4T15
Promoció i construcció immobiliària	52,17	47,21	47,07	38,81	38,71
Construcció no immobiliària	8,08	8,74	8,74	14,36	14,35
Empreses	6,46	6,14	6,14	4,62	4,62
Pimes i autònoms	12,60	11,96	11,88	10,83	10,76
Particulars amb garantia 1a hipoteca	9,25	8,76	5,52	7,83	4,71
Ràtio de morositat grup BS	12,74	10,98	9,01	9,86	7,79

(*) Correspon a la ràtio de morositat sense considerar la incorporació de TSB.

Operacions de refinançament i reestructuració

L'import dels saldos vigents de refinançaments i reestructuracions el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

	31/12/2015				
	Administracions públiques	Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	Del qual: <i>Finançament a la construcció i promoció</i>	Resta de persones físiques	Total
NORMAL					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	33	6.768	970	29.973	36.774
Import brut	78.798	2.485.292	414.132	2.956.176	5.520.266
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	3	1.274	181	4.916	6.193
Import brut	4.339	821.790	208.805	512.656	1.338.785
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	10.516	278	35.110	45.626
Import brut	-	1.506.225	26.911	156.907	1.663.132
Del qual risc subestàndard					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	3	2.793	496	11.422	14.218
Import brut	258	1.362.222	267.875	1.526.937	2.889.417
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	-	434	106	1.386	1.820
Import brut	-	448.463	127.816	174.124	622.587
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	1.922	62	7.021	8.943
Import brut	-	791.881	11.449	27.104	818.985
Cobertura IBNR (*)	39	417.415	73.563	250.597	668.051
DUBTÓS					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	9	10.607	6.474	16.749	27.365
Import brut	6.487	2.331.824	1.293.725	1.406.544	3.744.855
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	-	2.239	1.398	2.640	4.879
Import brut	-	1.439.512	783.425	239.571	1.679.083
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	3.740	450	21.646	25.386
Import brut	-	790.311	150.328	79.875	870.186
Cobertura específica	-	2.129.510	1.158.779	362.164	2.491.674
TOTAL					
Nombre d'operacions	45	35.144	9.751	111.034	146.223
Import brut	89.624	9.374.954	2.877.326	5.351.729	14.816.307
Cobertura	39	2.546.925	1.232.342	612.761	3.159.725

(*) Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (vegeu la nota 1.d).

En milers d'euros

31/12/2014					
	Administracions públiques	Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	Del qual: Finançament a la construcció i promoció	Resta de persones físiques	Total
NORMAL					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	45	7.479	1.400	28.352	35.876
Import brut	155.995	2.824.604	755.702	2.732.571	5.713.170
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	2	1.178	105	2.683	3.863
Import brut	4.408	792.509	141.034	221.959	1.018.876
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	9.683	281	28.792	38.475
Import brut	-	1.487.335	30.894	163.491	1.650.826
Del qual risc subestàndard					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	8	2.279	769	3.689	5.976
Import brut	17.628	1.601.440	579.182	536.939	2.156.007
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	-	260	46	445	705
Import brut	-	565.701	114.270	54.559	620.260
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	1.286	39	374	1.660
Import brut	-	749.965	10.415	3.901	753.866
Cobertura IBNR (*)	2.644	548.176	157.235	89.600	640.420
DUBTÓS					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	1	11.741	7.564	17.521	29.263
Import brut	463	3.724.974	2.545.979	1.464.080	5.189.517
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	-	1.982	1.187	2.988	4.970
Import brut	-	1.140.267	477.877	231.479	1.371.746
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	4.347	852	4.352	8.699
Import brut	-	978.013	359.967	39.274	1.017.287
Cobertura específica	-	2.499.989	1.535.922	420.134	2.920.123
TOTAL					
Nombre d'operacions	48	36.410	11.389	84.688	121.146
Import brut	160.866	10.947.702	4.311.453	4.852.854	15.961.422
Cobertura	2.644	3.048.165	1.693.157	509.734	3.560.543

(*) Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (vegeu la nota 1.d).

El moviment detallat del saldo de refinançaments i reestructuracions, així com de les provisions associades, durant l'exercici de 2015 és el següent:

En milers d'euros

	Normal			Dubtós		Total	
	Risc	Del qual	Cobertures	Risc	Cobertures	Risc	Cobertures
		subestàndard	IBNR (**)				
Saldo el 31 de desembre de 2014	8.382.872	3.530.133	640.420	7.578.550	2.920.123	15.961.422	3.560.543
Incorporació de TSB (*)	457.484	-	1.400	138.516	28.271	596.000	29.671
Reclassificacions i variació de cobertures	(75.119)	585.088	56.974	75.119	255.415	-	312.389
Altes	2.301.537	1.242.612	206.405	887.278	231.479	3.188.815	437.884
Baixes	(2.271.494)	(933.042)	(209.680)	(2.145.897)	(1.008.303)	(4.417.391)	(1.217.983)
Variació de saldo	(273.097)	(93.802)	(27.468)	(239.442)	64.689	(512.539)	37.221
Saldo el 31 de desembre de 2015	8.522.183	4.330.989	668.051	6.294.124	2.491.674	14.816.307	3.159.725

(*) Vegeu la nota 2.

(**) Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (vegeu la nota 1d).

A continuació, es mostra l'import de les operacions que, amb posterioritat al refinançament o reestructuració, s'han classificat com a dubtoses en els exercicis 2015 i 2014:

En milers d'euros

	2015	2014
Administracions públiques	5.964	463
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	571.709	1.693.549
Del qual: Finançament a la construcció i promoció	149.605	550.926
Resta de persones físiques	268.057	501.535
Total	845.730	2.195.547

El total de saldo reclassificat a dubtós després del refinançament o reestructuració durant l'exercici de 2015 (845.730 milers d'euros) no es correspon exactament amb les reclassificacions i altes de refinançats a dubtós segons el moviment de refinançats de 2015 (962.397 milers d'euros) com a conseqüència de la variació de saldos de les operacions reclassificades a dubtós durant l'exercici i de les reclassificacions a situació normal de riscos dubtosos, com a conseqüència d'una millora en l'expectativa de recuperació de l'operació.

La probabilitat d'incompliment mitjana el 31 de desembre de 2015 i de 2014 de les operacions vigents de refinançaments i reestructuracions per activitat és la següent:

En percentatge

	2015	2014
Administracions públiques (*)		
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	10	10
Del qual: Finançament a la construcció i promoció	12	13
Resta de persones físiques	11	9
Total	10	10

(*) No es disposa d'autorització per a l'ús de models interns per al càlcul de requeriments de capital respecte a aquesta dada.

Risc de concentració

El risc de concentració es refereix a exposicions amb potencial de generar pèrdues prou grans per amenaçar la solvència financera de la institució o la viabilitat de la seva activitat ordinària. Aquest risc es divideix en dos subtipus bàsics:

- Risc de concentració individual: imperfecta diversificació del risc idiosincràtic en la cartera a causa de la petita dimensió d'aquesta o d'exposicions molt grans en clients específics.
- Risc de concentració sectorial: imperfecta diversificació dels components sistemàtics del risc de la cartera, que poden ser factors sectorials, geogràfics, etc.

Per tal de dur a terme una gestió eficient del risc de concentració, Banc Sabadell disposa d'una sèrie d'eines i polítiques específiques:

- Mètriques quantitatives del *risk appetite statement* i el seu seguiment posterior com a mètriques de primer nivell.
- Límits individuals a riscos o clients considerats com a rellevants fixats per la Comissió Executiva.
- Delegacions que obliguen al fet que les operacions dels clients més rellevants siguin aprovades pel Comitè d'Operacions de Crèdit o fins i tot per la Comissió Executiva.

Exposició en clients o grans riscos

El 31 de desembre de 2015, no hi havia acreditats amb un risc concedit que individualment superés el 10% dels recursos propis del grup.

Risc de país: exposició geogràfica del risc de crèdit

El risc de país és aquell que concorre en els deutes d'un país globalment considerades com a conseqüència de raons inherents a la sobirania i a la situació econòmica d'un país, és a dir, per circumstàncies diferents del risc de crèdit habitual. Es manifesta amb la incapacitat eventual d'un deutor per afrontar les seves obligacions de pagament en divises davant de creditors externs, entre altres motius, perquè el país no permet l'accés a la divisa, perquè no es pot transferir, per la ineficàcia de les accions legals contra el prestatari per raons de sobirania, o per situacions de guerra, expropiació o nacionalització.

El risc de país no tan sols afecta els deutes contrets amb un estat o entitats garantides per aquest, sinó el conjunt de deutors privats pertanyents a aquest estat i que per causes alienes a la seva pròpia evolució o decisió experimenten una incapacitat general per fer front als seus deutes.

No hi ha restriccions significatives (com ara restriccions estatutàries, contractuals i reguladores) sobre la capacitat per accedir o utilitzar els actius i liquidar els passius del grup, sempre que l'entitat compleixi amb els requeriments reguladors que s'estableixin a cada país, i de cap altre tipus de restriccions previstes en la NIIF 12.

Per a cada país s'estableix un límit de risc, que s'aplica a tot el grup Banc Sabadell. Aquests límits els aprova la Comissió Executiva i òrgans de decisió corresponents segons les delegacions, i són objecte de seguiment continu amb l'objectiu de detectar amb anticipació qualsevol deteriorament en les perspectives econòmiques, polítiques o socials de cada país.

Per a la gestió del risc de país s'utilitzen diferents indicadors i eines: ràtings, CDS, indicadors macroeconòmics, etc.

La distribució de la concentració de riscos per activitat i en l'àmbit mundial el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és la següent:

En milers d'euros

	31/12/2015				
	TOTAL	Espanya	Resta de la Unió Europea	Amèrica	Resta del món
Entitats de crèdit	9.562.096	4.394.880	4.128.434	655.931	382.851
Administracions públiques	26.976.177	14.979.841	8.671.837	3.289.083	35.415
Administració central	22.187.080	10.208.886	8.653.695	3.289.083	35.415
Resta	4.789.097	4.770.955	18.142	-	-
Altres institucions financeres	5.195.327	3.720.608	304.733	1.083.588	86.398
Societats no financeres i empresaris individuals	68.017.648	57.281.429	3.538.584	6.818.518	379.117
Construcció i promoció immobiliària	7.014.805	6.646.225	99.755	268.454	371
Construcció d'obra civil	1.916.850	1.876.893	16.776	19.722	3.459
Resta de finalitats	59.085.994	48.758.312	3.422.053	6.530.342	375.287
Grans empreses	29.826.851	22.333.342	2.447.837	4.748.993	296.679
Pimes i empresaris individuals	29.259.143	26.424.969	974.216	1.781.350	78.608
Resta de llars i ISFLSH	80.595.941	40.366.740	37.990.201	1.546.907	692.093
Habitatges	69.016.929	31.926.682	34.916.458	1.513.349	660.441
Consum	7.526.497	5.607.390	1.882.205	18.323	18.579
Altres finalitats	4.052.514	2.832.667	1.191.539	15.235	13.073
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	345.106	-	-	-	-
TOTAL	190.002.082	120.743.498	54.633.790	13.394.027	1.575.873

En milers d'euros

	31/12/2014				
	TOTAL	Espanya	Resta de la Unió Europea	Amèrica	Resta del món
Entitats de crèdit	7.517.218	2.522.993	3.250.450	1.395.244	348.531
Administracions públiques	23.490.831	15.448.688	5.737.216	2.293.362	11.565
Administració central	18.160.322	10.118.179	5.737.216	2.293.362	11.565
Resta	5.330.509	5.330.509	-	-	-
Altres institucions financeres	7.215.190	6.634.317	102.336	476.902	1.635
Societats no financeres i empresaris individuals	64.659.763	57.848.937	2.286.520	4.337.066	187.240
Construcció i promoció immobiliària	8.538.076	7.649.686	23.938	864.150	302
Construcció d'obra civil	1.798.884	1.741.427	16.503	34.387	6.567
Resta de finalitats	54.322.803	48.457.824	2.246.079	3.438.529	180.371
Grans empreses	25.485.364	20.854.679	1.778.868	2.718.842	132.975
Pimes i empresaris individuals	28.837.439	27.603.145	467.211	719.687	47.396
Resta de llars i ISFLSH	49.232.445	45.174.532	2.196.210	1.204.973	656.730
Habitatges	38.763.486	34.897.064	2.074.162	1.162.555	629.705
Consum	5.753.708	5.661.541	57.480	19.226	15.461
Altres finalitats	4.715.251	4.615.927	64.568	23.192	11.564
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	225.504	-	-	-	-
TOTAL	151.889.944	127.629.467	13.572.732	9.707.548	1.205.701

La distribució de la concentració de riscos per activitat i en l'àmbit de comunitats autònomes espanyoles el 31 de desembre de 2015 i de 2014, respectivament, és la següent:

	31/12/2015									
	TOTAL	COMUNITATS AUTÒNOMES								
	Andalusia	Aragó	Astúries	Balears	Canàries	Cantàbria	Castella-la Manxa	Castella i Lleó	Catalunya	
Entitats de crèdit	4.394.880	66.554	12.766	33.476	25.840	10.135	2.617	7.002	16.072	3.108.603
Administracions públiques	14.979.841	295.734	9.411	144.030	101.402	77.956	27.674	47.420	182.844	962.002
Administració central	10.208.887	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resta	4.770.954	295.734	9.411	144.030	101.402	77.956	27.674	47.420	182.844	962.002
Altres institucions financeres	3.720.608	33.695	6.891	15.483	15.209	5.708	1.691	4.277	16.613	410.437
Societats no financeres i empresaris individuals	57.281.429	2.187.545	767.820	1.687.938	1.343.311	572.115	191.485	303.341	991.055	18.680.551
Construcció i promoció immobiliària	6.646.225	631.075	127.920	173.724	160.246	107.166	16.222	35.197	87.612	1.517.128
Construcció d'obra civil	1.876.893	41.451	13.170	66.230	10.428	4.748	5.559	9.806	38.783	229.203
Resta de finalitats	48.758.312	1.515.019	626.730	1.447.984	1.172.636	460.200	169.704	258.338	864.660	16.934.220
Grans empreses	22.333.342	380.037	189.319	486.782	457.561	120.692	32.145	18.444	194.726	9.432.943
Pimes i empresaris individuals	26.424.969	1.134.982	437.411	961.202	715.076	339.509	137.559	239.894	669.934	7.501.277
Resta de llars i ISFLSH	40.366.740	2.584.092	488.119	1.269.102	1.587.907	566.976	91.960	482.604	652.803	14.109.616
Habitatges	31.926.682	2.086.179	378.962	965.836	1.283.895	435.331	70.564	395.120	520.832	11.170.364
Consum	5.607.390	357.901	76.262	197.081	196.978	101.932	17.146	64.106	88.618	2.141.084
Altres finalitats	2.832.667	140.011	32.894	106.186	107.034	29.713	4.250	23.378	43.353	798.168
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes										
TOTAL	120.743.498	5.167.620	1.285.007	3.150.029	3.073.670	1.232.889	315.426	844.643	1.859.388	37.271.209

En milers d'euros

	31/12/2015								
	COMUNITATS AUTÒNOMES								
	Extremadura	Galícia	Madrid	Múrcia	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	La Rioja	Ceuta i Melilla
Entitats de crèdit	1.656	22.521	162.351	60.996	9.760	708.912	35.711	109.476	430
Administracions públiques	52.777	408.216	908.307	57.780	62.232	912.111	503.970	17.087	-
Administració central	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resta	52.777	408.216	908.307	57.780	62.232	912.111	503.970	17.087	-
Altres institucions financeres	996	16.697	463.294	23.393	3.691	2.651.788	48.265	2.099	380
Societats no financeres i empresaris individuals	40.974	1.441.997	11.434.554	1.152.625	496.696	13.065.676	2.705.310	206.935	11.503
Construcció i promoció immobiliària	5.882	91.812	914.094	549.118	31.288	1.925.077	246.507	25.869	288
Construcció d'obra civil	1.174	124.349	1.123.183	8.244	12.531	61.532	124.796	1.706	-
Resta de finalitats	33.918	1.225.836	9.397.277	595.263	452.877	11.079.067	2.334.007	179.360	11.215
Grans empreses	5.316	288.870	6.172.402	55.755	183.315	3.205.105	1.054.217	55.594	120
Pimes i empresaris individuals	28.602	936.966	3.224.875	539.508	269.562	7.873.961	1.279.790	123.766	11.095
Resta de llars i ISFLSH	109.036	696.608	4.744.180	2.909.028	142.065	8.923.178	901.633	72.189	35.645
Habitatges	85.016	518.296	3.926.839	2.151.181	111.158	6.999.237	740.527	56.297	31.049
Consum	17.877	136.918	494.410	443.617	21.576	1.131.940	105.201	10.963	3.780
Altres finalitats	6.143	41.394	322.931	314.230	9.331	792.001	55.905	4.929	816
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes									
TOTAL	205.439	2.586.038	17.712.687	4.203.823	714.443	26.261.665	4.194.889	407.787	47.958

En milers d'euros

	31/12/2014									
	TOTAL	COMUNITATS AUTÒNOMES								
		Andalusia	Aragó	Astúries	Balears	Canàries	Cantàbria	Castella-la Manxa	Castella i Lleó	Catalunya
Entitats de crèdit	2.522.993	10.321	369	3.327	1.438	529	80	1.479	267	1.595.657
Administracions públiques	15.448.688	319.706	56.558	188.503	110.745	86.392	31.621	51.087	188.220	878.058
Administració central	10.118.179	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resta	5.330.509	319.706	56.558	188.503	110.745	86.392	31.621	51.087	188.220	878.058
Altres institucions financeres	6.634.317	4.188	374	1.279	504	78	27	155	7.766	2.108.767
Societats no financeres i empresaris individuals	57.848.937	2.672.876	922.563	1.937.885	1.499.131	657.814	235.094	372.995	1.025.289	16.519.093
Construcció i promoció immobiliària	7.649.686	694.438	163.582	233.813	186.234	115.322	21.610	41.270	88.537	1.667.861
Construcció d'obra civil	1.741.427	37.472	7.399	72.102	9.600	4.232	5.795	9.264	30.598	255.721
Resta de finalitats	48.457.824	1.940.966	751.582	1.631.970	1.303.297	538.260	207.689	322.461	906.154	14.595.511
Grans empreses	20.854.679	483.035	213.597	474.986	431.831	138.478	55.541	38.062	193.451	4.296.579
Pimes i empresaris individuals	27.603.145	1.457.931	537.985	1.156.984	871.466	399.782	152.148	284.399	712.703	10.298.932
Resta de llars i ISFLSH	45.174.532	2.580.673	468.022	1.209.429	1.625.323	564.403	90.283	465.008	611.347	18.845.796
Habitatges	34.897.064	2.101.997	366.002	952.520	1.316.141	443.444	69.709	387.071	500.860	13.930.412
Consum	5.661.541	339.923	77.447	196.953	196.253	89.817	17.969	56.326	82.564	2.171.596
Altres finalitats	4.615.927	138.753	24.573	59.956	112.929	31.142	2.605	21.611	27.923	2.743.788
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAL	127.629.467	5.587.764	1.447.886	3.340.423	3.237.141	1.309.216	357.105	890.724	1.832.889	39.947.371

En milers d'euros

	31/12/2014								
	COMUNITATS AUTÒNOMES								
	Extremadura	Galícia	Madrid	Múrcia	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	La Rioja	Ceuta i Melilla
Entitats de crèdit	47	562	40.971	15.625	4.488	704.470	3.781	139.560	22
Administracions públiques	86.302	473.631	1.072.128	68.232	145.847	1.151.876	338.205	83.398	-
Administració central	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resta	86.302	473.631	1.072.128	68.232	145.847	1.151.876	338.205	83.398	-
Altres institucions financeres	33	678	166.697	7.716	119	4.306.647	29.123	10	156
Societats no financeres i empresaris individuals	61.280	1.494.539	13.271.937	1.663.551	575.673	11.703.667	2.983.081	240.329	12.140
Construcció i promoció immobiliària	7.040	106.428	1.187.463	633.314	32.126	2.119.521	309.326	41.183	618
Construcció d'obra civil	1.171	110.372	983.991	13.911	13.839	55.012	129.408	1.540	-
Resta de finalitats	53.069	1.277.739	11.100.483	1.016.326	529.708	9.529.134	2.544.347	197.606	11.522
Grans empreses	7.378	422.850	6.399.578	138.548	210.616	6.308.413	987.976	51.852	1.908
Pimes i empresaris individuals	45.691	854.889	4.700.905	877.778	319.092	3.220.721	1.556.371	145.754	9.614
Resta de llars i ISFLSH	101.140	659.826	4.722.029	3.000.736	132.493	9.198.536	828.531	70.791	166
Habitatges	82.385	498.205	3.911.051	2.239.504	102.860	7.274.288	665.229	55.386	-
Consum	12.486	134.460	501.038	461.429	21.887	1.178.808	110.177	12.242	166
Altres finalitats	6.269	27.161	309.940	299.803	7.746	745.440	53.125	3.163	-
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAL	248.802	2.629.236	19.273.762	4.755.860	858.620	27.065.196	4.182.721	534.088	12.484

Exposició al risc sobirà

El desglossament, per tipus d'instruments financers, de l'exposició al risc sobirà, amb el criteri requerit per l'Autoritat Bancària Europea (d'ara endavant, EBA), el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

Exposició al risc sobirà per països (*)	2015										
	Valors representatius de deute sobirà					Crèdit a la clientela (**)	Derivats		Total	Altres exposicions (***)	%
	Cartera de negociació	Posicions curtes de valors	Cartera disponible per a la venda	Cartera d'inversió creditícia	Exposició directa		Exposició indirecta				
Espanya	419.990	(151.904)	6.171.544	962.177	6.136.255	-	(1.624)	13.536.438	355.677	53,8%	
Itàlia	227.598	-	5.832.532	-	-	-	(8.872)	6.051.258	194.111	24,2%	
Estats Units	-	-	2.352.299	-	46.746	-	-	2.399.045	-	9,3%	
Regne Unit	-	-	1.690.073	-	-	-	-	1.690.073	-	6,5%	
Portugal	-	-	675.933	-	-	-	212	676.145	-	2,6%	
Mèxic	-	-	582.514	-	-	-	-	582.514	-	2,3%	
Resta del món	-	-	304.301	-	46.760	-	-	351.061	-	1,4%	
Total	647.588	(151.904)	17.609.196	962.177	6.229.761	-	(10.284)	25.286.534	549.788	100,0%	

(*) Es mostren les posicions de risc sobirà amb criteris EBA. Principalment, no està inclòs el risc sobirà de les entitats d'assegurança del grup (1.340 milions d'euros el 31 de desembre de 2015).

(**) Inclou els disponibles de les operacions de crèdit i altres riscos contingents (657 milions d'euros el 31 de desembre de 2015).

(***) Correspon als compromisos de compra i venda d'actius financers al comptat.

En milers d'euros

2014

Exposició al risc sobirà per països (*)	Valors representatius de deute sobirà				Crèdit a la clientela (**)	Derivats		Total	Altres exposicions (***)	%
	Cartera de negociació	Posicions curtes de valors	Cartera disponible per a la venda	Cartera d'inversió creditícia		Exposició directa	Exposició indirecta			
Espanya	294.238	(153.191)	6.734.635	1.604.349	6.461.355	-	110.518	15.051.904	(16.411)	64,3%
Itàlia	176.958	(22.979)	4.686.898	-	4	-	230.406	5.071.287	(10.040)	21,6%
Estats Units	-	-	1.618.813	-	138.422	-	131	1.757.366	-	7,5%
Portugal	-	-	741.442	-	-	-	5.386	746.828	-	3,2%
Mèxic	-	-	588.506	-	-	-	-	588.506	-	2,5%
Resta del món	-	-	168.254	-	39.475	-	-	207.729	-	0,9%
Total	471.196	(176.170)	14.538.548	1.604.349	6.639.256	-	346.441	23.423.620	(26.451)	100,0%

(*) Es mostren les posicions de risc sobirà amb criteris EBA. Principalment, no està inclòs el risc sobirà de les entitats d'assegurança del grup (1.180 milions d'euros el 31 de desembre de 2014).

(**) Inclou els disponibles de les operacions de crèdit i altres riscos contingents (632 milions d'euros el 31 de desembre de 2014).

(***) Correspon als compromisos de compra i venda d'actius financers al comptat.

Exposició al sector de la construcció i promoció immobiliària

A continuació, es detalla el finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària i les seves cobertures:

En milions d'euros

	31/12/2015				
	Import brut	Del qual: EPA (2)	Excés de valor de garantia	Del qual: EPA (2)	Correccions de valor (3)
Finançament a la construcció i promoció immobiliària registrada per les entitats de crèdit del grup (negocis a Espanya) (1)	9.517	2.930	2.902	1.119	2.039
<i>Del qual: dubtós</i>	<i>3.844</i>	<i>-</i>	<i>1.158</i>	<i>-</i>	<i>1.948</i>
<i>Del qual: subestàndard</i>	<i>519</i>	<i>88</i>	<i>138</i>	<i>16</i>	<i>92</i>

(1) La classificació dels crèdits que es presenta s'ha elaborat d'acord amb la finalitat dels crèdits i no amb la CNAE del deutor. Això implica, per exemple, que si el deutor és: (a) una empresa immobiliària, però dedica el finançament concedit a una finalitat diferent de la construcció o promoció immobiliària, no s'inclou en aquest quadre, i (b) una empresa l'activitat principal de la qual no és la de construcció o immobiliària, però destina el crèdit al finançament d'immobles destinats a la promoció immobiliària, sí que s'hi inclou.

(2) Exposició per a la qual, aplicant l'Esquema de Protecció d'Actius (vegeu la nota 2), s'ha transferit el risc de crèdit. Correspon, per tant, al 80% del valor total de l'exposició.

(3) Correccions de valor constituïdes per a l'exposició per a la qual el banc reté el risc de crèdit. No inclou, per tant, correccions de valor sobre l'exposició amb risc transferit.

En milions d'euros

	31/12/2014				
	Import brut	Del qual: EPA (2)	Excés de valor de garantia	Del qual: EPA (2)	Correccions de valor (3)
Finançament a la construcció i promoció immobiliària registrada per les entitats de crèdit del grup (negocis a Espanya) (1)	12.843	3.791	3.370	1.486	2.809
<i>Del qual: dubtós</i>	<i>5.723</i>	<i>-</i>	<i>1.289</i>	<i>-</i>	<i>2.598</i>
<i>Del qual: subestàndard</i>	<i>985</i>	<i>139</i>	<i>208</i>	<i>25</i>	<i>210</i>

(1) La classificació dels crèdits que es presenta s'ha elaborat d'acord amb la finalitat dels crèdits i no amb la CNAE del deutor. Això implica, per exemple, que si el deutor és: (a) una empresa immobiliària, però dedica el finançament concedit a una finalitat diferent de la construcció o promoció immobiliària, no s'inclou en aquest quadre, i (b) una empresa l'activitat principal de la qual no és la de construcció o immobiliària, però destina el crèdit al finançament d'immobles destinats a la promoció immobiliària, sí que s'hi inclou.

(2) Exposició per a la qual, aplicant l'Esquema de Protecció d'Actius (vegeu la nota 2), s'ha transferit el risc de crèdit. Correspon, per tant, al 80% del valor total de l'exposició.

(3) Correccions de valor constituïdes per a l'exposició per a la qual el banc reté el risc de crèdit. No inclou, per tant, correccions de valor sobre l'exposició amb risc transferit.

En milions d'euros

Promemòria	Import brut	
	31/12/2015	31/12/2014
Actius fallits	186	180

En milions d'euros

Promemòria	Valor comptable	Valor comptable
	31/12/2015	31/12/2014 (*)
Total crèdit a la clientela excloses administracions públiques (negocis a Espanya)	100.517	107.769
Total actiu (negocis totals)	208.628	163.346
Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	354	226

(*) Vegeu la nota 1 Comparabilitat de la informació.

Tot seguit, s'exposa el desglossament del finançament destinat a construcció i promoció immobiliària per a les operacions registrades per entitats de crèdit (negocis a Espanya):

En milions d'euros

	Crèdit: import brut	Del qual:	Crèdit: import brut	Del qual:
	31/12/2015	EPA	31/12/2014	EPA
Sense garantia hipotecària	699	60	1.448	280
Amb garantia hipotecària	8.818	2.870	11.395	3.511
Edificis acabats	5.754	1.713	6.887	2.082
Habitatge	3.999	1.270	4.035	1.256
Resta	1.755	443	2.852	826
Edificis en construcció	482	221	801	319
Habitatge	455	212	611	271
Resta	27	9	190	48
Sòl	2.582	936	3.707	1.110
Terrenys urbanitzats	2.147	766	3.254	932
Resta del sòl	435	170	453	178
Total	9.517	2.930	12.843	3.791

A continuació, es presenta el desglossament del crèdit a les llars per a l'adquisició d'habitatge per a les operacions registrades per entitats de crèdit (negocis a Espanya):

En milions d'euros

	31/12/2015		
	Import brut	Del qual: EPA	Del qual: dubtós
Crèdit per a adquisició d'habitatge	34.995	771	2.286
Sense garantia hipotecària	135	1	3
Amb garantia hipotecària	34.860	770	2.283

En milions d'euros

	31/12/2014		
	Import brut	Del qual: EPA	Del qual: dubtós
Crèdit per a adquisició d'habitatge	36.733	881	2.912
Sense garantia hipotecària	139	10	18
Amb garantia hipotecària	36.594	871	2.894

Seguidament, es detalla el desglossament del crèdit amb garantia hipotecària a les llars per a l'adquisició d'habitatge segons el percentatge que suposa el risc total sobre l'import de l'última taxació disponible per a les operacions registrades per entitats de crèdit (negocis a Espanya):

En milions d'euros

	31/12/2015		
	Import brut	Del qual: EPA	Del qual: dubtós
Rangs de LTV	34.860	770	2.283
LTV <= 40%	8.118	176	357
40% < LTV <= 60%	11.360	270	495
60% < LTV <= 80%	11.067	235	842
80% < LTV <= 100%	2.942	60	381
LTV > 100%	1.373	29	208

En milions d'euros

	31/12/2014		
	Import brut	Del qual: EPA	Del qual: dubtós
Rangs de LTV	36.594	871	2.894
LTV <= 40%	8.108	195	476
40% < LTV <= 60%	11.723	290	605
60% < LTV <= 80%	12.403	278	1.078
80% < LTV <= 100%	3.300	78	512
LTV > 100%	1.060	30	223

Finalment, detallem els actius adjudicats a les entitats del grup consolidat per a les operacions registrades per entitats de crèdit dins el territori nacional:

En milions d'euros

	31/12/2015	
	Valor comptable net	Correccions de valor
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i promoció immobiliària	5.611	2.966
Edificis acabats	2.771	749
Habitatge	1.651	358
Resta	1.120	391
Edificis en construcció	457	167
Habitatge	385	139
Resta	72	28
Sòl	2.383	2.050
Terrenys urbanitzats	1.101	719
Resta de sòl	1.282	1.331
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a adquisició d'habitatge	1.669	460
Resta d'actius immobiliaris rebuts en pagament de deutes	-	-
Instruments de capital, participacions i finançaments a societats tenidores d'aquests actius (*)	-	-
Total cartera d'immobles	7.280	3.426

(*) El finançament de societats participades que no consoliden està inclòs en el primer quadre d'aquesta nota.

Atès que per part dels actius el risc de pèrdua de valor està transferit per l'Esquema de Protecció d'Actius, a continuació es mostra una conciliació amb l'import d'actius immobiliaris problemàtics, incorporant els imports fora de territori nacional.

En milions d'euros

	31/12/2015		
	Valor brut	Valor comptable net	Correccions de valor
Total negoci territori nacional	10.706	7.280	3.426
Total negoci fora de territori nacional i altres	53	49	4
Risc de crèdit transferit en aplicació de l'EPA	(2.547)	(2.139)	(407)
Cobertura constituïda en el finançament original	1.022	-	1.022
Total	9.234	5.190	4.044

Per al conjunt de l'exposició immobiliària, tenint en compte les correccions de valor, les cobertures constituïdes en el finançament origen i en la garantia aportada per l'Esquema de Protecció d'Actius, la cobertura efectiva d'aquesta és el 54% (el 52% en el finançament i el 56% en els actius immobiliaris).

En milions d'euros

	31/12/2014	
	Valor comptable net	Correccions de valor
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i promoció immobiliària	5.690	2.794
Edificis acabats	2.784	714
Habitatge	1.586	348
Resta	1.198	366
Edificis en construcció	429	155
Habitatge	306	103
Resta	123	52
Sòl	2.477	1.925
Terrenys urbanitzats	1.092	745
Resta de sòl	1.385	1.180
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a adquisició d'habitatge	1.485	415
Resta d'actius immobiliaris rebuts en pagament de deutes	-	-
Instruments de capital, participacions i finançaments a societats tenidores d'aquests actius (*)	210	405
Total cartera d'immobles	7.385	3.614

(*) El finançament de societats participades que no consoliden està inclos en el primer quadre d'aquesta nota.

El saldo de la cartera d'immobles procedents d'adjudicacions del grup per a operacions registrades dins i fora del territori nacional, considerant la garantia atorgada per l'FGD, és de 9.234 milions d'euros el 31 de desembre de 2015 (8.850 milions d'euros el 31 de desembre de 2014).

Tenint en compte les provisions acumulades dels actius problemàtics, la cobertura efectiva sobre el finançament a la construcció i promoció immobiliària és del 50% el desembre de 2015 (45% el desembre de 2014).

Risc de contrapartida

La filosofia de la gestió de riscos de contrapartida és consistent amb l'estratègia del negoci, i cerca en tot moment la creació de valor, a través de la utilització eficient del capital assignat a les unitats de negoci. Per fer-ho, s'han establert criteris estrictes de gestió del risc de contrapartida derivat de l'activitat en mercats financers, que tendeixen a garantir la integritat del capital del grup Banc Sabadell.

El grup Banc Sabadell disposa d'un sistema d'avaluació i de gestió d'aquests riscos que permet un seguiment i control diari del compliment de límits aprovats.

A més a més, a fi de mitigar l'exposició al risc de contrapartida, Banc Sabadell manté acords de compensació CSA (*crédit support annex*) i GMRA (*global master repurchase agreement*), negociats amb la majoria de contraparts i que, a través de l'aportació de col·laterals, permeten que el risc incorregut es redueixi de manera significativa, segons que s'ha comentat anteriorment.

Actius compromesos en activitats de finançament

Al tancament de 2015 hi ha certs actius financers compromesos en operacions de finançament, és a dir, aportats com a col·lateral o garantia respecte a certs passius. Aquests actius corresponen principalment a préstecs vinculats a l'emissió de cèdules hipotecàries, cèdules territorials o bons titulitzats a llarg termini (vegeu la nota 21 i els annexos III i IV). La resta d'actius compromesos són valors representatius de deute que són lliurats en operacions de cessió temporal d'actius, els col·laterals pignorats (préstecs o instruments de deute) per accedir a determinades operacions de finançament amb bancs centrals i tota mena de col·lateral lliurat per garantir l'operativa de derivats.

El detall d'informació sobre els préstecs amb garantia hipotecària inclosos en la cartera de crèdit a la clientela que d'acord amb la Llei del mercat hipotecari estan vinculats a l'emissió de cèdules hipotecàries es troba a l'annex III sobre "Polítiques i procediments sobre el mercat hipotecari", registre comptable especial de l'entitat emissora Banc Sabadell requerida per la Circular 5/2011 del Banc d'Espanya, en aplicació del Reial Decret 716/2009, de 24 d'abril (pel qual es desenvolupen determinats aspectes de la Llei 2/1981, de 25 de març, de regulació del mercat hipotecari).

D'altra banda, el banc ha utilitzat part de la seva cartera de préstecs i crèdits homogenis en títols de renda fixa a través de la transferència dels actius a diferents fons de titulització creats amb aquesta finalitat. D'acord amb el que regula la normativa vigent, les titulitzacions en què no s'hagi produït una transferència substancial del risc no es poden donar de baixa del balanç.

El saldo dels actius financers titulitzats en aquests programes pel grup, identificant aquells dels quals s'han transferit els riscos i beneficis associats, és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Donats íntegrament de baixa en el balanç:	1.390.427	1.482.749
Actius hipotecaris titulitzats	358.803	609.155
Altres actius titulitzats	20.630	45.247
Altres actius financers transferits	1.010.994	828.347
Mantinguts íntegrament en el balanç:	15.943.390	12.284.506
Actius hipotecaris titulitzats	15.788.059	11.739.188
Altres actius titulitzats	155.331	545.318
Altres transferències a entitats de crèdit	-	-
Total	17.333.817	13.767.255

S'han mantingut en els estats financers consolidats els actius i passius corresponents als fons de titulització d'actius originats després de l'1 de gener de 2004, per als quals no s'han transferit a tercers els riscos i beneficis implícits en l'operació. Per als actius detallats no es transfereix el risc en haver concedit algun tipus de finançament subordinat o millora creditícia als fons de titulització.

Dins de la rúbrica altres actius financers transferits donats íntegrament de baixa del balanç, es van incloure principalment els actius transferits a la Sareb per part de Banco Gallego, ja que continuen sent administrats per l'entitat. L'import d'aquests actius puja a 797.131 milers d'euros.

L'increment en l'exercici correspon a la incorporació d'actius de TSB.

Vegeu més detalls dels fons de titulització a l'annex II.

2. Risc de liquiditat

Definició

El risc de liquiditat apareix per la possibilitat d'incórrer en pèrdues a causa de la incapacitat d'atendre els compromisos de pagament, encara que sigui de manera temporal, perquè no es disposa d'actius líquids o no es pot accedir als mercats per obtenir refinançament a un preu raonable. Aquest risc es pot derivar per motius sistèmics o particulars de l'entitat.

El grup està exposat a requeriments diaris dels seus recursos líquids disponibles per les mateixes obligacions contractuals dels instruments financers que negocia, com ara venciments de dipòsits, disposicions de crèdits, liquidacions d'instruments derivats, etc. L'experiència mostra, però, que acaba sent requerit un import mínim, i és, a més a més, previsible amb un alt nivell de confiança.

En aquest àmbit, el grup Banc Sabadell té com a objectiu mantenir uns actius líquids i una estructura de finançament que, d'acord amb els seus objectius estratègics i sobre la base del seu *risk appetite statement*, li permeti atendre amb normalitat els seus compromisos de pagament a un cost raonable, ja sigui en condicions de normalitat o en una situació d'estrès provocada tant per factors sistèmics com idiosincràtics.

Per complir amb aquests objectius, l'estratègia actual de gestió del risc de liquiditat del grup es basa en els següents principis i pilars, tenint en compte el model de negoci detallista del grup i els objectius estratègics definits:

- Implicació del Consell d'Administració i de l'alta direcció en la gestió i el control del risc de liquiditat i finançament.
- Clara segregació de funcions entre les diferents àrees dins de l'organització, amb una delimitació clara entre les tres línies de defensa, que proporciona independència en la valoració de posicions i en el control i l'anàlisi de riscos.
- Sistema de gestió de liquiditat descentralitzat per a les unitats més rellevants, però amb un sistema de supervisió i gestió del risc centralitzat.
- Processos sòlids d'identificació, mesurament, gestió, control i informació sobre els diferents riscos de liquiditat i finançament a què es troba sotmès el grup.
- Existència d'un sistema de preus de transferència per traslladar el cost de finançament.
- Estructura de finançament equilibrada, basada fonamentalment en dipòsits de la clientela.
- Base àmplia d'actius líquids no compromesos i immediatament disponibles per generar liquiditat que componen la primera línia de defensa del grup.
- Diversificació de les fonts de finançament, amb recurs controlat al finançament majorista a curt termini i sense dependència de proveïdors de fons individuals.
- Autofinançament de les filials bancàries estrangeres rellevants.
- Vigilància del grau d'*encumbrance* del balanç del grup.
- Manteniment d'una segona línia de liquiditat que inclou la capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries i territorials.
- Disponibilitat d'un pla de contingència de liquiditat.

Gestió de la liquiditat

La gestió de la liquiditat a Banc Sabadell té com a objectiu garantir el finançament de l'activitat comercial a un cost i termini adequats, tot minimitzant el risc de liquiditat. Els últims anys, la política de finançament de l'entitat s'ha enfocat a generar *gap* de liquiditat del negoci comercial, a reduir el finançament total en mercats majoristes (que pujava a 27.436 milions d'euros al tancament de 2015) i a incrementar la posició de liquiditat del banc.

Com a polítiques bàsiques s'estableix que totes les unitats de gestió han de complir els requeriments reguladors locals i els límits interns. Aquests límits s'estableixen a primer nivell per al perímetre consolidat del grup Banc Sabadell i com a límits de gestió per a cada una de les unitats de gestió. Així mateix, s'estableixen uns límits individuals per unitat de gestió homogenis que es basen en les particularitats de negoci i risc de cada jurisdicció. Aquests límits, pel que fa al grup o a la unitat de gestió, segons que s'escaigui, s'estableixen per a les variables següents:

- Garanties col·laterals en pòlissa del Banc d'Espanya: s'estableix un valor mínim que es pot obtenir

mitjançant actius descomptables en el conjunt de bancs centrals nacionals del Sistema Europeu de Bancs Centrals.

- Cobertura coeficient de caixa: la posició acumulada de la cobertura de reserves mínimes de tots els bancs del grup en qualsevol dia se situarà entre el següent límit superior i inferior:
 - Saldo mínim en compte de Banc d'Espanya.
 - Indicador de seguiment del saldo diari acumulat màxim.
 - Límit inferior del saldo diari acumulat.
- Matriu de sensibilitats per termini i producte: per a la gestió operativa de la liquiditat es pot incórrer en un cert risc d'interès que es limita per a cada termini i producte a través d'una matriu de sensibilitat màxima.
- Nivell màxim de necessitats de finançament del balanç comercial.
- Indicador de compromisos no disposats: s'estableix un valor màxim del conjunt de pòlisses de crèdit, línies de targetes de crèdit, línies de descompte i hipoteques personals formalitzades i, per tant, que representen un compromís davant d'un tercer, pendents de disposar. El control d'aquest indicador s'efectua de manera mensual.
- Actius líquids disponibles: s'haurà de disposar en tot moment d'actius d'alta qualitat, segons la definició de la ràtio normativa LCR (*liquidity coverage ratio*), pel que exigeix la mateixa norma més un coixí de gestió sobre les sortides netes en 30 dies establertes per aquesta ràtio.
- Línies interbancàries: igualment, per al finançament en mercats majoristes s'estableixen les línies amb contrapartides bancàries i cambres de compensació.
- *Survival horizon*: l'entitat ha de disposar d'un coixí d'actius líquids suficients per afrontar un període d'estrès, de manera que pugui estar sense captar liquiditat i sense que això afecti el seu correcte funcionament durant un període mínim d'un any.
- *Loan-to-deposit* (LTD): s'estableix un nivell objectiu de LTD que garanteixi l'estabilitat en l'estructura de finançament del grup.

El grup, en relació amb la gestió de la liquiditat, segueix una estructura basada en unitats de gestió de la liquiditat (UGLs). Cada UGL és responsable de la gestió de la seva liquiditat i de fixar les seves pròpies mètriques de control del risc de liquiditat, en coordinació amb les funcions corporatives del grup. Actualment, les UGLs són Banc Sabadell (inclou OFEX), Sabadell United Bank (SUB), Banc Sabadell d'Andorra (BSA), Banc Sabadell Mèxic i TSB.

Eines/mètriques de seguiment i control de la gestió del risc

Les eines bàsiques de gestió i mesurament del risc de liquiditat són:

- Informació relativa a saldos diaris d'actius i passius.
- Informació de la situació d'actius líquids i segones línies de liquiditat prenent com a base l'import disponible d'actius descomptables al BCE i la capacitat de generar-los. A més a més, Banc Sabadell analitza la fortalesa de la seva cartera d'actius líquids com a actius descomptables al BCE mitjançant una anàlisi de sensibilitat de la base d'actius elegibles en diferents escenaris combinats de caigudes de ràting i impactes en els preus de mercat dels actius. El resultat d'aquest objectiu és comprovar que la base d'actius elegibles de l'entitat és prou forta per garantir que l'entitat manté suficients actius elegibles disponibles, atesa la seva posició actual amb el BCE.
- Informació de venciments dels finançaments en els mercats financers majoristes a curt, mitjà i llarg termini.
- Exercicis periòdics de *stress test*. Banc Sabadell realitza periòdicament un exercici d'estrès centrant-se en la posició de l'entitat en el mercat institucional, en què es considera un tancament prolongat dels mercats de capitals i interbancari combinat amb una fugida de dipòsits de les institucions i empreses que gestionen la seva tresoreria de manera professional. Aquests exercicis d'estrès fixen un horitzó de supervivència (*survival horizon*), que indica el període en què l'entitat pot estar sense captar liquiditat sense que afecti el seu correcte funcionament, i permet garantir que l'entitat manté un coixí d'actius líquids suficients per fer front al saldo net d'entrades i sortides en una situació d'estrès.

Complementàriament a aquest exercici, el banc porta a terme un exercici d'estrès que, a diferència de l'anterior i de manera addicional, té en compte la completa disposició de tots els disponibles del banc durant el període d'un mes, la sortida d'un 7,5% de la base de dipòsits de la clientela detallista (llars i pimes), d'un 15% de la base de dipòsits d'administracions públiques i empreses en el període d'un mes i la no-renovació de tots els valors col·locats a la clientela detallista.

A més a més, Banc Sabadell elabora mensualment un pla de contingència en què es consideren dues situacions diferents d'estrès de liquiditat: el cas d'una crisi sistèmica i el d'una crisi específica de Banc Sabadell. Aquest pla de contingència considera la capacitat d'emissió de Banc Sabadell en mercat de capitals sota cadascun dels escenaris, així com tots els actius en el balanç susceptibles de generar liquiditat, i estableix per a cada classe d'actius, i en funció de l'escenari de crisi, el percentatge que es podria fer líquid en el termini d'una setmana i un mes, per obtenir així la liquiditat

contingent de l'entitat en una situació de crisi de liquiditat.

- *Early warning indicators* (EWIs). Banc Sabadell ha dissenyat i implementat un sistema d'alertes primerenques que permeten identificar tensions que hi pugui haver en els mercats de capitals i en la mateixa estructura de finançament del grup que posin en perill la posició de liquiditat. Aquests EWIs fixen uns límits per a diferents variables financeres de l'entitat, de manera que, un cop sobrepassats aquests límits, l'entitat ha de considerar la presa de diferents mesures i accions correctives per tal de preservar la liquiditat del grup.
- Informació general de la situació en els mercats financers: emissions, *spreads*, informes d'agències externes de qualificació, etc.

El marc de *reporting* i control del risc dels límits de gestió del risc de liquiditat inclou:

- Supervisió dels riscos de liquiditat en l'àmbit global calculant de manera independent les mètriques de gestió de risc dins dels sistemes de riscos.
- Definir les metodologies de mesurament de riscos i comprovar el correcte funcionament dels sistemes de mesurament i control.
- Seguiment diari dels indicadors i límits de risc reportant a les diferents unitats de gestió (Direcció de Tresoreria i Mercat de Capitals i Direcció de Gestió Financera).
- Control i anàlisi sistemàtica del consum de límits, identificant els incompliments i activant els protocols necessaris per a la seva correcció.
- Establir i generar el marc d'informació necessari per a l'òptim seguiment i control dels límits de gestió del risc.

Termini residual de les operacions

A continuació, es presenta el detall per terminis de venciments contractuals dels saldos, sense tenir en compte, en alguns casos, els ajustos de valoració ni les pèrdues per deteriorament, de determinats epígrafs del balanç de situació consolidat el 31 de desembre de 2015, en un escenari de condicions de normalitat de mercats:

En milers d'euros										
Venciments residuals contractuals	A la vista	Fins a 1 mes	Entre 1 i 3 mesos	Entre 3 i 12 mesos	Entre 1 i 2 anys	Entre 2 i 3 anys	Entre 3 i 4 anys	Entre 4 i 5 anys	Més de 5 anys	Total
Mercat monetari	391.065	9.413.792	445.450	306.027	-	-	-	301.580	-	10.857.915
Inversió creditícia	8.680	5.805.725	7.386.137	18.498.673	20.598.107	15.271.840	11.429.305	10.484.936	41.549.170	131.032.575
Valors representatius de deute	13.749	63.365	72.594	1.799.352	1.278.195	842.971	1.082.323	1.026.202	17.927.448	24.106.198
Altres actius	-	-	-	-	-	12.355	-	-	-	12.355
Total actiu	413.494	15.282.883	7.904.182	20.604.053	21.876.302	16.127.166	12.511.628	11.812.718	59.476.617	166.009.043
Mercat monetari	3.143	5.844.513	3.339.127	462.042	-	11.000.000	3.200.491	552.585	-	24.401.902
Recursos de clients	78.362.599	5.802.802	7.117.230	25.203.139	5.987.693	1.984.034	311.899	770.482	96.975	125.636.854
Dèbits representats per valors negociables	-	2.263.333	1.658.023	8.017.797	4.321.704	2.108.140	1.616.318	3.402.923	5.350.283	28.738.520
Passius subordinats	-	-	12.600	329.088	101.410	-	-	424.600	598.384	1.466.082
Altres passius	-	153.040	272.013	1.498.599	1.293.407	596.506	415.350	237.867	613.301	5.080.082
Total passiu	78.365.742	14.063.688	12.398.994	35.510.665	11.704.214	15.688.680	5.544.058	5.388.457	6.656.942	185.323.441
Derivats negociació i cobertura										
Posicions rebut	227	10.274.530	6.890.247	20.901.948	16.104.460	11.772.818	5.687.379	5.457.472	33.915.963	111.005.045
Posicions pagament	-	11.356.744	8.560.152	23.358.811	15.153.056	11.621.381	5.696.020	8.264.069	34.621.332	118.631.566
Net	227	(1.082.214)	(1.669.905)	(2.456.863)	951.404	151.437	(8.641)	(2.806.597)	(705.369)	(7.626.521)
Riscos contingents										
Garanties financeres	96	111.405	135.530	451.011	254.863	128.974	170.322	59.095	1.225.625	2.536.921

Tradicionalment, en aquesta anàlisi els trams a molt curt termini presenten necessitats de finançament perquè recullen els venciments continus del passiu a curt termini que en l'activitat típicament bancària presenta una rotació més gran que els actius, però que en renovar-se contínuament acaben, de fet, cobrint aquestes necessitats i fins i tot incorporant un creixement dels saldos vius.

Hi ha compromisos de tipus contingent que també poden modificar les necessitats de liquiditat. Fonamentalment, es tracta de facilitats de crèdit amb límits concedits que no han estat disposats en la data

de balanç pels acreditats. El Consell d'Administració també estableix límits en aquest sentit per al seu control.

Finalment, es comprova de manera sistemàtica que la capacitat de finançament del grup en els mercats de capitals garanteixi les necessitats a curt, mitjà i llarg termini.

Estratègia de finançament i evolució de la liquiditat el 2015

La font principal de finançament del grup és la base de dipòsits a la clientela (principalment comptes a la vista i dipòsits a termini captats a través de la xarxa comercial), complementada amb el finançament via mercat interbancari i mercats de capitals en què l'entitat manté vius diferents programes de finançament a curt i llarg termini amb l'objectiu d'assolir un nivell de diversificació adequat per tipus de producte, termini i inversor. Així mateix, l'entitat també manté una cartera diversificada d'actius líquids majoritàriament elegibles com a col·laterals per a les operacions de finançament amb el Banc Central Europeu (BCE).

Recursos de clients en el balanç

El 31 de desembre de 2015, els recursos de clients en el balanç presenten un saldo de 131.489 milions d'euros, respecte d'un saldo de 94.461 milions d'euros al tancament de l'any 2014 i de 94.497 milions d'euros al tancament de 2013 (39,2% d'increment el desembre de 2015 respecte al desembre de 2014 com a resultat de l'adquisició de TSB el juny de 2015 i -0,04% de disminució el desembre de 2014 respecte al desembre de 2013). L'any 2015 s'ha continuat amb el moviment de saldos des de dipòsits a termini a comptes a la vista i a fons d'inversió, com a resultat de l'evolució decreixent dels tipus d'interès. El 31 de desembre de 2015 el saldo dels comptes a la vista (comptes corrents i comptes d'estalvi) totalitzava 84.536 milions d'euros (+95,3%), en detriment dels dipòsits a termini, que van presentar una caiguda de l'11,7%.

Els recursos de clients en el balanç per venciments:

En milions d'euros						
	2015	3 mesos	6 mesos	12 mesos	> 12 mesos	Sense venc.
Total recursos de clients en el balanç (*)	131.489	8,7%	8,0%	12,7%	6,3%	64,3%
Dipòsits a termini	42.947	25,2%	22,5%	34,6%	17,7%	0,0%
Comptes a la vista	84.536	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Emissions detallistes	4.006	15,9%	21,6%	46,4%	16,1%	0,0%

(*) Inclou dipòsits de clients (*ex-repos*) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

En milions d'euros						
	2014	3 mesos	6 mesos	12 mesos	> 12 mesos	Sense venc.
Total recursos de clients (*)	94.461	10,7%	11,6%	19,0%	12,7%	46,0%
Dipòsits a termini	48.639	20,0%	22,3%	34,5%	23,2%	0,0%
Comptes a la vista	43.275	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Emissions detallistes	2.547	16,6%	6,0%	46,3%	28,1%	3,0%

(*) Inclou dipòsits de clients (*ex-repos*) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

Vegeu el detall dels recursos de clients fora del balanç, gestionats pel grup i els comercialitzats però no gestionats en la nota 31 d'aquests comptes anuals consolidats.

Els dipòsits de l'entitat es comercialitzen a través de les següents unitats/societats de negoci del grup (Banca Comercial, Banca Corporativa i Negocis Globals, Banca Privada, SUB i TSB). Vegeu el detall de volums d'aquestes unitats de negoci en l'apartat de resultats per negocis de l'informe de gestió.

Durant l'any 2015 s'ha estabilitzat la generació de *gap* comercial, i ha continuat, encara que de manera més moderada, amb la tendència positiva observada els últims anys, fet que ha permès, d'una banda, continuar amb la política de l'entitat de refinançar parcialment els venciments en mercat de capitals, i al mateix temps, amb la pauta de reducció de la ràtio *loan-to-deposit* (LTD) del grup (des d'un 147% al tancament de 2010 a un 106,5% al tancament de 2015). L'evolució de la ràtio durant l'any també ha estat afavorida per la incorporació de TSB el juny de 2015, amb una estructura de finançament principalment concentrada en dipòsits a la clientela. Per al càlcul de la ràtio *loan-to-deposit* (LTD) es computa en el numerador la inversió creditícia neta ajustada pel finançament subvencionat i en el denominador el finançament detallista.

Mercat de capitals

Resultat del procés de despallanquejament que ha experimentat l'entitat i de l'èxit en la captació de dipòsits, el percentatge de finançament en mercats majoristes ha anat minvant els últims anys. Al tancament de 2015, el saldo viu de finançament en mercat de capitals era de 27.436 milions d'euros, que, sense tenir en compte TSB, pujava a 22.961 milions d'euros respecte d'un saldo de 23.106 milions d'euros al tancament de 2014. Per tipus de producte, el desembre de 2015, 13.628 milions de l'import total col·locat en mercat de capitals corresponien a cèdules hipotecàries; 2.816 milions d'euros, a pagarés i ECP col·locats a inversors majoristes; 2.595 milions, a deute sènior (dels quals 1.058 corresponen a operacions amb aval de l'Estat provinents de la integració de Banco CAM); 1.388 milions, a emissions de deute subordinat i participacions preferents; 6.974 milions d'euros, a bons de titulització col·locats en mercat (dels quals 3.951 milions d'euros corresponen a TSB), i 34 milions d'euros, a altres instruments financers a mitjà i llarg termini.

El desglossament dels venciments de les emissions adreçades a inversors institucionals per tipus de producte el 31 de desembre de 2015 és el següent:

En milions d'euros	2016	2017	2018	2019	2020	2021	> 2022	Saldo viu
Bons i cèdules hipotecàries	2.876	2.022	1.561	1.124	2.172	2.013	1.859	13.628
Emissions avalades	-	1.058	-	-	-	-	-	1.058
Deute sènior	1.412	-	100	-	-	-	25	1.537
Deute subordinat i preferents	299	66	-	-	425	565	33	1.388
Altres instruments financers a mitjà i llarg termini	-	-	18	-	-	10	6	34
Total	4.587	3.146	1.679	1.124	2.597	2.589	1.923	17.645

El grup Banc Sabadell fa actuacions i manté actius diversos programes de finançament en els mercats de capitals, amb l'objectiu de diversificar les diferents fonts de liquiditat.

En relació amb el finançament a curt termini, l'entitat manté un programa de pagarés d'empresa i un programa d'*euro commercial paper* (ECP):

- Programa de pagarés d'empresa: aquest programa regula les emissions de pagarés i està dirigit a inversors institucionals i detallistes. El 5 de març de 2015 es va registrar a la CNMV el Programa de pagarés d'empresa 2015 de Banc Sabadell, amb un límit d'emissió de 6.000 milions d'euros ampliables fins a 9.000 milions d'euros. El saldo viu del programa de pagarés ha augmentat durant l'any, tant el saldo viu col·locat entre inversors no qualificats com a la clientela institucional. El 31 de desembre el saldo viu era de 3.661 milions d'euros (net dels pagarés subscrits per empreses del grup) respecte als 2.745 milions d'euros el 31 de desembre de 2014.
- Programa d'*euro comercial paper* (ECP), adreçat a inversors institucionals, amb el qual s'emeten valors a curt termini en diferents divises: euros, dòlars americans i lliures. El 18 de desembre de 2015 Banc Sabadell va renovar el seu Programa d'*euro commercial paper* per un import nominal màxim de 3.500 milions d'euros. Aquest programa s'ha incrementat des de 165,2 milions d'euros al tancament de 2014 fins a 275,9 milions d'euros el 31 de desembre de 2015.

En relació amb el finançament a mitjà i llarg termini, l'entitat manté els següents programes vius:

- Programa d'emissió de valors no participatius registrat a la CNMV (Programa de renda fixa): aquest programa regula les emissions de bons i obligacions, simples i subordinades, i cèdules hipotecàries i territorials i bons estructurats efectuades segons la legislació espanyola a través de la CNMV i dirigides a inversors tant nacionals com estrangers. El límit disponible per a noves emissions en el Programa d'emissió de valors no participatius 2015 de Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 era de 6.145,8 milions d'euros (el 31 de desembre de 2014 el saldo viu en el Programa de renda fixa de 2014 era de 5.912,7 milions d'euros).

Durant el 2015, Banc Sabadell ha realitzat emissions sota el Programa de renda fixa vigent en cada moment per un total de 10.354,2 milions d'euros, entre emissions retingudes i col·locades. Al llarg de l'any, l'entitat ha accedit al mercat en diferents ocasions aprofitant les finestres de liquiditat disponibles. Concretament, Banc Sabadell va fer dues emissions públiques de cèdules hipotecàries a cinc anys el maig i l'octubre de 2015 per un total de 750 i 1.000 milions d'euros, respectivament; dues emissions de cèdules hipotecàries a vuit anys per un import conjunt de 300 milions d'euros, subscrietes íntegrament pel Banc Europeu d'Inversions (BEI); deu emissions de deute sènior a un termini entre un i dos anys per un import total de 2.750 milions d'euros, i nou emissions de bons estructurats per un total de 111 milions d'euros i terminis compresos entre un i cinc anys. En el context actual de mercat, l'entitat tindria capacitat per emetre en diferents formats i terminis.

- Titulització d'actius: des de l'any 1993 el grup ha estat molt actiu en aquest mercat i ha participat en diversos programes de titulització, en alguns casos conjuntament amb altres entitats de màxima solvència, cedint préstecs hipotecaris, préstecs a petites i mitjanes empreses, préstecs al consum i drets de crèdit derivats de contractes d'arrendaments financers.

Actualment, hi ha 35 operacions de titulització d'actius vives (incloent-hi les titulitzacions de Banco Guipuzcoano, Banco CAM, BMN, Banco Gallego i TSB). Si bé una part dels bons emesos van ser retinguts per l'entitat com a actius líquids elegibles per a operacions de finançament amb el Banc Central Europeu, la resta dels bons es van col·locar en el mercat de capitals. Al tancament de 2015 el saldo de bons de titulització col·locats en el mercat era de 6.974,4 milions d'euros.

Per raons d'eficiència, durant el 2015 s'han cancel·lat anticipadament set operacions de titulització amb saldos vius relativament reduïts (vegeu més detall d'informació sobre els fons de titulització a l'annex II de la memòria).

En termes generals, el 2015 el to en els mercats ha estat positiu, tot i que hi ha hagut diferents episodis de volatilitat que han redundat en tensions i, fins i tot, en un tancament de mercats durant períodes relativament prolongats. En el conjunt del sistema no s'han refinançat gran part dels venciments en el mercat, fet que, juntament amb les mesures de l'estímul del BCE a l'economia de l'últim trimestre de 2014, ha redundat en un excés de liquiditat.

Banc Sabadell ha participat en aquestes mesures d'estímul del BCE acudint, tant el 2014 com el 2015, a les subhastes de liquiditat a quatre anys amb objectiu específic (TLTRO o *targeted longer-term refinancing operations*) per un import total d'11.000 milions d'euros. L'entitat també ha participat en el Programa de compra de cèdules hipotecàries (CBPP3) posat en marxa pel Banc Central Europeu.

L'excés de liquiditat en el mercat, en combinació amb un escenari de tipus negatius a curt termini, ha abaratit els finançaments en *repo* respecte a altres alternatives. El 31 de desembre de 2015, l'import net del finançament *repo* en termes nominals pujava a 5.303 milions d'euros.

Actius líquids

A més d'aquestes fonts de finançament, Banc Sabadell manté un coixí de liquiditat en forma d'actius líquids per afrontar eventuals necessitats de liquiditat. Aquest coixí està compost principalment pels actius següents:

En milions d'euros	2015	2014
Cash (*) + Posició neta interbancari	4.016	(68)
Disponible en pòlissa	4.349	6.911
Actius pignorats en pòlissa (**)	15.899	14.111
Saldo disposat de pòlissa del Banc d'Espanya (***)	11.550	7.200
Actius elegibles pel BCE fora de pòlissa	10.785	10.553
Altres actius negociables no elegibles pel banc central (****)	3.097	1.362
Total actius líquids disponibles	22.247	18.758

(*) Excés de reserves en bancs centrals.

(**) En valor de mercat i una vegada aplicada la retallada del BCE per a operacions de política monetària.

(***) Dels quals 11.000 corresponen, el 2015, a les subhastes de liquiditat del BCE a quatre anys amb objectiu específic (TLTRO o *targeted longer-term refinancing operations*). El 2014, 5.000 milions corresponen a la subhasta del BDE de la TLTRO de 17 de desembre de 2014.

(****) En valor de mercat i una vegada aplicada la retallada de la ràtio *liquidity coverage ratio* (LCR). Inclou renda fixa considerada com a actiu d'alta qualitat i liquiditat segons l'LCR (HQLA) i altres actius negociables de diferents entitats del grup.

En el cas de TSB la primera línia de liquiditat el 31 de desembre de 2015 està composta principalment per *gilts* per un import de 1.718 milions d'euros i un excés de reserves al Banc Central d'Anglaterra (BoE) de 3.383 milions d'euros.

No hi ha imports significatius d'efectiu i equivalents que no estiguin disponibles per ser utilitzats pel grup.

A més de la primera línia de liquiditat, l'entitat manté un coixí d'actius hipotecaris i préstecs a administracions públiques elegibles com a col·lateral de cèdules hipotecàries i territorials respectivament, que al tancament de 2015 afegien 7.376 milions en termes de capacitat d'emissió de noves cèdules pròpies elegibles com a col·lateral per al descompte en l'ECB. Al tancament de 2015, la liquiditat disponible pujava a 29.623 milions d'euros en import efectiu, corresponent a l'import de la primera línia de liquiditat més la capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries i territorials de l'entitat al tancament de l'any.

Compliment dels coeficients reguladors

El grup Banc Sabadell ha inclòs dins la seva gestió de liquiditat el seguiment de la nova ràtio de cobertura de liquiditat a curt termini o LCR (*liquidity coverage ratio*) i la ràtio de finançament estable neta o NSFR (*net stable funding ratio*), i ha reportat al regulador la informació requerida en base mensual i trimestral, respectivament. El mesurament de la liquiditat prenent com a base aquestes mètriques forma part del control del risc de liquiditat en el conjunt de les UGL.

En relació amb la ràtio LCR, des de l'1 d'octubre de 2015 el mínim exigible reguladorament és el 60%, nivell àmpliament superat per totes les UGL de l'entitat, en què destaquen els casos de TSB i BS Espanya amb uns nivells de LCR molt folgats. Pel que fa al grup, la ràtio LCR de l'entitat s'ha situat de manera permanent i estable al llarg de l'any àmpliament per sobre del 100%.

La ràtio NSFR encara està en fase d'estudi i definició final. La data prevista d'implementació és el gener de 2018 i, igual que en la ràtio LCR, està previst un període d'aplicació gradual. Tanmateix, el banc ja ha implantat el seguiment d'aquesta ràtio com a mètrica de liquiditat en l'àmbit de les UGLs.

Atesa l'estructura de finançament de l'entitat, amb un gran pes de dipòsits de la clientela, i la majoria del finançament en el mercat centrada en el mitjà/llarg termini, l'entitat s'ha mantingut de manera estable en nivells àmpliament superiors al 100%.

3. Risc de mercat

Aquest risc es defineix com el que sorgeix davant l'eventualitat d'incórrer en pèrdues de valor de mercat en les posicions mantingudes en actius financers, a causa de la variació de factors de risc pels quals són afectats els seus preus o cotitzacions, les seves volatilitats o les correlacions entre ells (per exemple, renda variable, tipus d'interès o tipus de canvi).

Aquestes posicions generadores de risc de mercat es mantenen habitualment per la mateixa gestió de negocis d'intermediació de tresoreria o mercats de capitals o pel manteniment de posicions pròpies de caràcter discrecional.

També es pot generar pel mer manteniment de posicions globals de balanç (també denominades "de caràcter estructural") que en termes nets queden obertes. En aquest últim cas, el grup tracta sota el sistema de gestió i supervisió de riscos de mercat la posició de risc de canvi estructural. Altres riscos de mercat de caràcter estructural motivats per factors com ara els tipus d'interès o de liquiditat es tracten en els apartats corresponents.

El sistema d'admissió, gestió i control de risc de mercat es basa en l'establiment de límits per a posicions expressament assignades i l'aprovació d'operacions de cada unitat de negoci, de tal manera que les diferents unitats de gestió tenen l'obligació de gestionar les seves posicions sempre dins els límits concedits i

l'aprovació de les operacions per part de riscos.

La variació de preus de les matèries primeres no ha tingut impacte en l'exercici, atès que el grup manté exposicions residuals, tant directes com en actius subjacents.

Activitat de negociació

El mesurament del risc de mercat s'efectua utilitzant la metodologia VaR i *stressed* VaR, que permet l'homogeneïtzació dels riscos dels diferents tipus d'operacions en els mercats financers.

El VaR proporciona una estimació de la pèrdua màxima potencial que presenta una posició a causa d'un moviment advers, però normal, d'algun dels paràmetres identificats que influeixen en el risc de mercat. Aquesta estimació s'expressa en termes monetaris i està referida a una data concreta, a un determinat nivell de confiança i a un horitzó temporal especificat. Per fer-ho, es tenen en compte els diferents nivells dels factors de risc de mercat.

La fiabilitat de la metodologia VaR utilitzada es comprova mitjançant tècniques de *back testing*, amb les quals es verifica que les estimacions de VaR estan dins el nivell de confiança considerat.

L'*stressed* VaR es calcula com el VaR, però sota una finestra històrica de variacions dels factors de risc en situació d'estrès de mercat. La supervisió es complementa amb exercicis de simulació específics i amb escenaris de situacions extremes de mercat (*stress testing*), en què s'analitzen els impactes de diferents escenaris històrics i teòrics en les carteres, i també amb el càlcul de resultats de gestió, que s'utilitzen per seguir els límits *stop-loss*.

El seguiment del risc de mercat s'efectua diàriament, i es reporta als òrgans de control sobre els nivells de risc existents i el compliment dels límits establerts per la Comissió de Control de Riscos per a cada unitat de gestió (límits basant-se en nominal, VaR i sensibilitat segons els casos). Això permet percebre variacions en els nivells de risc i conèixer la contribució dels factors de risc de mercat.

El control de riscos es complementa amb exercicis de simulació específics i amb escenaris de situacions extremes de mercat (*stress testing*), que proporcionen el perfil de risc de les posicions. Per tant, l'ús d'aquesta metodologia no suposa la restricció de poder incórrer en pèrdues superiors als límits fixats, ja que es poden produir moviments significatius de les condicions de mercat que superin els nivells de confiança establerts. La fiabilitat de la metodologia VaR utilitzada es comprova mitjançant tècniques de *backtesting*, amb les quals es verifica que les estimacions de VaR són coherents amb el nivell de confiança considerat.

El risc de mercat per activitat de negociació en què s'ha incorregut en termes de VaR a 1 dia amb 99% de confiança per als exercicis de 2015 i de 2014, ha estat el següent:

En milions d'euros

	2015			2014		
	Mitjà	Màxim	Mínim	Mitjà	Màxim	Mínim
Per tipus d'interès	0,94	1,68	0,54	0,98	3,36	0,47
Per tipus de canvi posició operativa	0,14	0,51	0,03	0,12	0,40	0,02
Renda variable	0,52	1,15	0,21	0,78	1,32	0,55
<i>Spread</i> creditici	0,10	0,18	0,06	0,07	0,20	0,03
VaR agregat	1,70	3,52	0,84	1,95	5,28	1,07

Riscos estructurals de tipus d'interès i tipus de canvi

Risc estructural de tipus d'interès

El risc estructural de tipus d'interès sorgeix com a conseqüència de variacions en els tipus d'interès de mercat que afecten els diferents actius i passius del balanç, que presenten desfasaments temporals per terminis de repreciaió o venciment diferents, com és habitual en l'activitat bancària. L'exposició a aquest risc davant moviments inesperats dels tipus d'interès es pot traduir, finalment, en variacions no esperades del marge financer i del valor econòmic.

Les mètriques desenvolupades per al control i seguiment del risc estructural de tipus d'interès del grup estan alineades amb les millors pràctiques del mercat i implementades de manera consistent en totes les unitats de gestió de balanç (UGB) i en el si de cada un dels comitès d'actius i passius locals. L'efecte diversificació entre divises i UGBs és tingut en compte en la presentació de les xifres globals.

En aquest sentit, el grup persegueix dos objectius fonamentals en la gestió del risc de tipus d'interès:

- Optimitzar el marge financer
- Preservar el valor econòmic del balanç

Per assolir aquests objectius i, al seu torn, mantenir-se dins els límits fixats de gana de risc, es fa una gestió activa del balanç tant a través del desenvolupament d'estratègies comercials que proporcionen cobertures naturals com de la contractació d'operacions al mercat que pretenen minimitzar el nivell de risc assumit.

El conjunt de fonts de risc que és tingut en compte en el procés de control i seguiment depèn de la materialitat de cadascuna d'aquestes en les diferents UGB, i és el següent:

- Risc de repreciaió: és el que sorgeix com a conseqüència del diferent ritme amb què els actius i passius renoven el seu tipus d'interès.
- Risc de corba: és el que sorgeix com a conseqüència dels desplaçaments de diferent naturalesa que pot experimentar la corba de tipus d'interès de mercat.
- Risc de base: és el que sorgeix pel moviment desigual o desfasat que poden tenir les diferents corbes de tipus d'interès a què estan referenciades les masses d'actius i passius sensibles del balanç.
- Risc d'opcionalitat: és el que sorgeix com a conseqüència de les característiques contractuals de certs productes i instruments del balanç. L'opcionalitat pot ser explícita, quan està clarament establerta en termes d'una variable observable de mercat, o implícita, quan depèn de consideracions que puguin realitzar els clients. En aquest segon cas es troben les opcions de prepagament i jubilació anticipada.

I les mètriques utilitzades són les següents:

- *Gap* de tipus d'interès (vegeu la taula següent), mesura estàtica que mostra la distribució de venciments i reprens de les masses sensibles del balanç. Per a les masses sense venciment contractual, s'han considerat venciments esperats estimats d'acord amb l'experiència de l'entitat, establint hipòtesis d'estabilitat i remuneració segons la tipologia de producte.

En milers d'euros									
Terminis fins a revisió o venciment	Fins a 1 mes	Entre 1 i 3 mesos	Entre 3 i 12 mesos	Entre 1 i 2 anys	Entre 2 i 3 anys	Entre 3 i 4 anys	Entre 4 i 5 anys	Més de 5 anys	Total
Mercat monetari	9.807.247	951.744	98.924	-	-	-	-	-	10.857.915
Inversió creditícia	34.788.971	23.676.137	50.406.131	7.840.283	3.728.703	2.312.104	3.007.782	5.272.464	131.032.575
Valors representatius de deute	342.657	1.679.913	907.222	831.147	782.734	1.116.180	1.018.914	17.427.430	24.106.198
Altres actius	-	-	-	-	12.355	-	-	-	12.355
Total actiu	44.938.875	26.307.793	51.412.277	8.671.431	4.523.792	3.428.284	4.026.696	22.699.894	166.009.043
Mercat monetari	5.847.656	6.828.112	462.042	-	11.000.000	-	264.091	-	24.401.902
Recursos de clients	29.427.051	26.002.732	26.784.682	8.116.393	4.116.816	28.279.913	2.906.414	2.852	125.636.853
Dèbits representats per valors negociables	5.792.409	6.565.701	6.753.093	3.109.655	1.409.883	559.877	1.814.590	2.733.308	28.738.516
Passius subordinats	66.050	339.850	42.238	35.360	-	-	424.600	557.984	1.466.082
Altres passius	498.507	814.367	2.537.270	475.809	271.556	187.724	95.635	199.214	5.080.082
Total passiu	41.631.673	40.550.763	36.579.326	11.737.217	16.798.255	29.027.514	5.505.331	3.493.358	185.323.436
Derivats de cobertura	(3.668.284)	(899.003)	90.726	700.671	2.097.628	1.391.312	667.253	(366.218)	14.085
Gap de tipus d'interès	(361.081)	(15.141.973)	14.923.678	(2.365.115)	(10.176.835)	(24.207.918)	(811.382)	18.840.318	(19.300.308)

- Sensibilitat del marge financer: mesura l'impacte a curt i mitjà termini respecte a les variacions dels tipus d'interès. S'obté comparant el marge financer a un any en l'escenari base, que seria l'obtingut a partir dels tipus implícits de mercat, i l'obtingut amb moviments paral·lels i instantanis de ± 100 punts bàsics (*), considerant sempre l'escenari més desfavorable.
- Sensibilitat del valor econòmic: mesura l'impacte a llarg termini respecte a les variacions dels tipus d'interès. S'obté comparant el valor econòmic del balanç en l'escenari base i l'obtingut amb moviments paral·lels i instantanis de ± 100 punts bàsics (*), considerant sempre l'escenari més desfavorable.
- Altres models estadístics i econòmics que estimin les correlacions entre diferents variables de mercat o entre aquestes i el comportament històric observat per la clientela.

A continuació, es presenten els nivells de risc de tipus d'interès en termes de sensibilitat de les principals divises del grup al tancament de 2015:

Sensibilitat al tipus d'interès	Increment instantani i paral·lel de 100 pbs	
	Impacte marge financer	Impacte valor econòmic
EUR	(0,1%)	(1,1%)
GBP	2,0%	(0,9%)
USD	(0,2%)	(1,8%)

(*) Nota: A causa del nivell actual dels tipus d'interès de mercat, a l'escenari de baixada se li aplica un desplaçament màxim de 100 punts bàsics en cada termini, de manera que el tipus resultant sigui sempre superior o igual a zero.

Com a instruments de cobertura del risc, es contracten derivats en els mercats financers, principalment permutes de tipus d'interès (IRS), considerats de cobertura a efectes comptables. S'utilitzen dues macrocobertures diferenciades:

- Macrocobertura de risc de tipus d'interès de fluxos d'efectiu, l'objectiu de la qual és reduir la volatilitat del marge per variacions de tipus d'interès per a un horitzó temporal d'un any.
- Macrocobertura de risc de tipus d'interès de valor raonable, l'objectiu de la qual és el manteniment del valor econòmic de les masses cobertes, constituïdes per actius i passius a tipus d'interès fix.

Les partides del balanç comptabilitzades a cost amortitzat no presenten ajustos de valoració associats a variacions de tipus d'interès. D'altra banda, per als actius financers classificats en actius financers disponibles per a la venda valorats a valor raonable, ha tingut més impacte la variació de les primes de risc que la caiguda de tipus d'interès produïda durant aquest exercici.

Risc estructural de tipus de canvi

El risc de tipus de canvi estructural sorgeix per l'eventualitat que variacions dels tipus de canvi de mercat entre les diferents divises puguin generar pèrdues per les inversions financeres i per les inversions permanents en oficines i filials estrangeres amb divises funcionals diferents de l'euro.

El seguiment del risc de canvi s'efectua diàriament, i es reporten als òrgans de control els nivells de risc existents i el compliment dels límits establerts per la Comissió de Riscos.

La Direcció Financera, a través del COAP, dissenya i executa les estratègies de cobertura de la posició estructural en divisa amb l'objectiu prioritari de minimitzar l'impacte negatiu en les ràtios de capital –CET1– per fluctuacions en els tipus de canvi.

La Direcció de Risc de Mercat i la Direcció d'Auditoria i Control monitoren, reportant al Comitè de Riscos i al Comitè d'Auditoria i Control respectivament, el compliment i l'efectivitat dels objectius i les polítiques del grup.

El contravalor en euros dels actius i passius en moneda estrangera, classificats per la seva naturalesa, mantinguts pel grup el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros				
2015				
	Dòlar EUA	Lliura esterlina	Altres monedes	Total
Actius en moneda estrangera:	14.737.033	46.239.931	665.890	61.642.854
Caixa i dipòsits en bancs centrals	530.890	3.758.795	19.922	4.309.607
Dipòsits en entitats de crèdit	241.347	481.602	69.589	792.538
Valors representatius de deute	4.290.721	1.690.073	38.925	6.019.719
Crèdit a la clientela	9.097.497	36.296.135	456.138	45.849.770
Resta d'actius	576.578	4.013.326	81.316	4.671.220
Passius en moneda estrangera:	11.731.015	41.052.234	221.502	53.004.751
Dipòsits de bancs centrals	551.302	1	1	551.304
Dipòsits d'entitats de crèdit	2.974.665	31.654	110.588	3.116.907
Dipòsits de la clientela	7.898.875	35.528.670	94.662	43.522.207
Resta de passius	306.173	5.491.909	16.251	5.814.333

En milers d'euros				
2014				
	Dòlar EUA	Lliura esterlina	Altres monedes	Total
Actius en moneda estrangera:	10.226.699	347.822	961.332	11.535.853
Caixa i dipòsits en bancs centrals	404.408	4.235	12.853	421.496
Dipòsits en entitats de crèdit	340.935	53.476	113.550	507.961
Valors representatius de deute	2.751.995	-	251.239	3.003.234
Crèdit a la clientela	6.285.887	242.388	580.714	7.108.989
Resta d'actius	443.474	47.723	2.976	494.173
Passius en moneda estrangera:	8.220.855	369.204	172.386	8.762.445
Dipòsits de bancs centrals	-	-	1	1
Dipòsits d'entitats de crèdit	1.473.275	28.754	70.378	1.572.407
Dipòsits de la clientela	6.463.279	295.639	84.782	6.843.700
Resta de passius	284.301	44.811	17.225	346.337

La posició neta d'actius i passius en divisa inclou la posició estructural de l'entitat valorada a canvi històric en què s'inclouen 1.656 milions d'euros corresponents a les participacions permanents en divisa GBP i 734 milions d'euros a les participacions permanents en divisa USD. El net d'actius i passius valorats a canvi *fixing* està cobert amb operacions de *forwards* i opcions en divisa seguint la política de gestió de riscos del grup, i queda en total una posició neta oberta el 31 de desembre de 2015 per un import de 58 milions d'euros.

Al tancament de l'exercici de 2015 la sensibilitat de l'exposició patrimonial per una depreciació de l'1% en els tipus de canvi respecte de l'euro de les principals monedes a les quals hi ha exposició va pujar a 21 milions d'euros, dels quals el 60% correspon a la lliura esterlina, el 36% correspon al dòlar americà i la resta a altres divises.

4. Risc operacional

El risc operacional es defineix com el risc de tenir pèrdues com a conseqüència de fallades o falta d'adequació de les persones, processos, sistemes o per esdeveniments externs imprevistos. Aquesta definició inclou el risc reputacional (que al seu torn inclou el risc conductual), tecnològic i de model.

La gestió efectiva del risc operacional està descentralitzada en els diferents gestors de processos que comprenen tota l'organització. Aquests processos es troben, tots ells, identificats en el mapa de processos corporatiu, que facilita la integració de la informació segons l'estructura organitzativa. El grup disposa d'una

unitat central especialitzada en la gestió de risc operacional, les funcions principals de la qual són coordinar, supervisar i impulsar tant la identificació com la valoració i la gestió dels riscos que duen a terme els gestors de procés, prenent com a base el model de gestió adoptat pel grup Banc Sabadell.

L'alta direcció i el Consell d'Administració s'impliquen directament i de manera efectiva en la gestió d'aquest risc, mitjançant l'aprovació del marc de gestió i la seva implantació, que proposa el Comitè de Risc Operacional, integrat per membres de l'alta direcció de diferents àrees funcionals de l'entitat, i s'assegura que regularment es portin a terme auditories sobre l'aplicació del marc de gestió i la fiabilitat de la informació reportada, així com les proves de validació interna del model de risc operacional. La gestió del risc operacional es fonamenta en dues línies d'actuació:

La primera es basa en l'anàlisi dels processos, la identificació dels riscos vinculats a aquests que presenten una pèrdua potencial, la valoració qualitativa dels processos i dels controls associats; tot això de manera conjunta entre els gestors de procés i la unitat central de risc operacional. El resultat és una valoració que permet conèixer l'exposició al risc a futur en termes de pèrdua esperada i pèrdua inesperada, així com anticipar tendències i planificar les accions mitigadores orientadament.

Es complementa amb la detecció, el seguiment i la gestió activa del risc mitjançant l'ús d'indicadors clau, afavorint l'establiment d'alertes per increments de l'exposició, la identificació de les causes que la generen, el mesurament de l'eficàcia dels controls i les millores efectuades.

Al mateix temps es verifica que els processos identificats de criticitat elevada per una falta de servei tinguin definits i implantats plans de continuïtat de negoci específics. Sobre els riscos identificats s'estima qualitativament l'impacte reputacional que podria implicar que se'n produís algun.

La segona es fonamenta en l'experiència. Consisteix a recollir en una base de dades totes les pèrdues que es produeixen en l'entitat, cosa que proporciona una informació de risc operacional esdevingut per línia de negoci i les causes que l'han originat, per poder-hi actuar per tal de minimitzar-les.

A més a més, aquesta informació permet contrastar la coherència entre les estimacions efectuades sobre pèrdues potencials i la realitat, tant en termes de freqüència com de severitat, i millorar iterativament les estimacions sobre els nivells d'exposició.

Es disposa d'una base de dades històrica de pèrdues efectives per risc operacional amb dades des de l'any 2002, que s'actualitza contínuament a mesura que es rep informació de les pèrdues i de les recuperacions, tant per gestió pròpia com per assegurances contractades.

Dins el risc operacional, s'inclou la gestió i el control dels següents riscos rellevants:

- Risc reputacional: possibilitat de pèrdues derivades de la publicitat negativa relacionada amb pràctiques i negocis de l'entitat, que pot generar pèrdua de confiança en la institució i afectar-ne la solvència.
- Risc tecnològic: possibilitat de pèrdues derivades de la incapacitat de la infraestructura de sistemes de permetre continuar completament amb l'activitat ordinària.
- Risc de model: possibilitat de pèrdues derivades de la presa de decisions basada en l'ús de models inadequats.

5. Risc fiscal

El risc fiscal reflecteix el possible incompliment o la incertesa associada a la interpretació de la legislació fiscal a qualsevol de les jurisdiccions en què es realitza l'activitat ordinària.

L'objectiu del grup Banc Sabadell en aquest àmbit és assegurar el compliment de les obligacions fiscals, alhora que es garanteix un rendiment adequat per als nostres accionistes.

En matèria de risc fiscal, el Consell d'Administració determina les polítiques de control i gestió, així com l'estratègia fiscal amb el doble objectiu de garantir la satisfacció de les obligacions legals i vetllar pel màxim rendiment per a l'accionista.

L'Àrea d'Assessoria Fiscal porta a terme la revisió independent de les operacions del banc des del punt de vista de la seva adequació a la legislació fiscal vigent. Concretament, les seves funcions es divideixen en dos àmbits, depenent de la situació de Banc Sabadell en cada cas:

- Com a contribuïent: per tal d'assegurar que se satisfan les obligacions fiscals de manera puntual i precisa, l'Assessoria Fiscal vetlla pel compliment de la legislació fiscal tant d'una manera periòdica i regular, sobre la situació general del banc, com d'una manera puntual, en el cas d'operacions concretes que ho requereixin,
- Com a desenvolupador de nous productes: l'activitat ordinària implica la creació de nous productes per oferir als nostres clients. El desenvolupament d'aquests productes comporta un examen de la seva fiscalitat, de cara a oferir de manera transparent les característiques del producte.

6. Risc de compliment normatiu

El risc de compliment normatiu es defineix com la possibilitat d'incórrer en sancions legals o administratives, pèrdues financeres significatives o pèrdues de reputació per l'incompliment de lleis, regulacions, normes internes i codis de conducta aplicables a l'activitat bancària.

Un dels aspectes essencials de la política del grup Banc Sabadell, i base de la seva cultura organitzativa, és el compliment rigorós de totes les disposicions legals. La consecució dels objectius empresarials s'ha de fer de manera compatible, en tot moment, amb el compliment de l'ordenament jurídic i aplicant les millors pràctiques.

En aquest sentit, el grup disposa d'una Direcció de Compliment Normatiu, que té com a missió impulsar i procurar els nivells més alts de compliment de la legislació vigent i l'ètica professional dins el grup, minimitzar la possibilitat que es produeixi un incompliment i assegurar que els que es puguin produir s'identifiquin, es reportin i se solucionin amb diligència i que es prenguin les mesures preventives oportunes, si no n'hi hagués.

El model de compliment normatiu centralitza en la matriu la definició de polítiques, procediments i controls, així com l'execució dels programes de control, i descentralitza en les filials i oficines de l'exterior l'execució dels que són propis d'aquestes, tot mantenint la responsabilitat funcional sobre aquests.

És un model flexible, enfocat al risc, que s'adapta a l'estratègia del grup en cada moment i que aprofita les sinergies, mantenint l'enfocament global en els aspectes d'abast general i/o que requereixen desenvolupaments tecnològics importants, però adaptat alhora a les especificitats i la legislació que afectin cada negoci o cada país.

El repte principal és l'homogeneïtzació en el grup dels nivells de control de compliment normatiu, i es fixen estàndards mínims d'obligat compliment, amb independència de l'activitat o el país en què es desenvolupa l'activitat.

Aquest model s'estructura en dos pilars:

(i) Una unitat central que dona serveis a tot el grup i orientada a la gestió global del risc de compliment normatiu. La seva activitat principal és l'anàlisi, la distribució i el control d'implantació de qualsevol nova normativa que tingui impacte en el grup, així com el control, focalitzat en el risc, del correcte compliment de les normatives ja implantades.

A més a més, té com a responsabilitat directa l'execució de diversos processos, catalogats com d'alt risc, perquè requereixen un control directe i integral: la prevenció del blanqueig de capitals i el bloqueig al finançament del terrorisme; el control de pràctiques d'abús de mercat; el control del compliment del reglament intern de conducta i la implantació i el seguiment d'elements de protecció a l'inversor (MiFID).

(ii) Una xarxa de responsables de compliment normatiu ubicats en cadascuna de les filials i oficines de l'exterior (amb dependència funcional de la Unitat Central de Compliment Normatiu i jeràrquica del director de la filial o oficina a l'exterior) que executen els seus propis programes de control i envien informes periòdicament a la Unitat Central, per assegurar el compliment de les normes internes i de la legislació vigent en tots els països i activitats en què opera.

A fi d'assegurar-ne l'eficiència, aquest model s'articula i potencia a través de sis catalitzadors: tecnologia, formació, procediments, canals de comunicació, programes de control i seguiment i procés d'aprovació de productes i normatives.

Nota 5 – Recursos propis mínims i gestió de capital

Marc regulador

L'1 de gener de 2014 va entrar en vigor el nou marc normatiu, generalment conegut com a Basilea III, que regula els recursos propis mínims que han de mantenir les entitats de crèdit, tant a títol individual com consolidat, i la manera com s'han de determinar aquests recursos propis així com els diferents processos d'autoavaluació de capital que s'han de dur a terme i la informació de caràcter públic que han de remetre al mercat.

Aquest marc normatiu està compost per:

- La Directiva 2013/36/UE (generalment coneguda com a CRD-IV), de 26 de juny, del Parlament Europeu i del Consell, relativa a l'accés a l'activitat de les entitats de crèdit i a la supervisió prudencial de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió, per la qual es modifica la Directiva 2007/87/CE i es deroguen les directives 2006/48/CE i 2006/49/CE.
- El Reglament (UE) 575/2013 (generalment conegut com a CRR), de 26 de juny de 2013, del Parlament Europeu i del Consell, sobre els requisits prudencials de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió, i pel qual es modifica el Reglament (UE) 648/2012.

Com a entitat de crèdit espanyola, el grup està subjecte a la Directiva CRD-IV, a través de la qual la Unió Europea ha implementat les normes de capital dels acords de Basilea III del Comitè de Supervisió Bancària (BCBS) amb un model d'introducció per fases (*phase-in*) fins a l'1 de gener de 2019. Aquesta Directiva CRD-IV ha estat implementada a Espanya a través de:

- Reial Decret Llei 14/2013, de 29 de novembre, de mesures urgents per adaptar al dret espanyol la normativa de la Unió Europea en matèria de supervisió i solvència d'entitats financeres.
- Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit.
- Reial Decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desenvolupa la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit, que completa el desplegament reglamentari d'aquesta llei, alhora que refon en un text únic totes les normes amb rang reglamentari d'ordenació i disciplina d'entitats de crèdit.

El Reglament CRR, que és d'aplicació immediata a les entitats de crèdit espanyoles, implementa els requeriments de la Directiva CRD-IV, i deixa potestat a les autoritats competents nacionals perquè en facin ús respecte a determinades opcions. El Banc d'Espanya, en virtut de l'habilitació donada pel Reial Decret Llei 14/2013, va publicar les circulars 2/2014 i 3/2014, de 31 de gener i 30 de juliol respectivament, per les quals va fer ús d'algunes de les opcions reguladores de caràcter permanent previstes en el Reglament CRR, incloent-hi les normes rellevants aplicables al règim transitori dels requeriments de capital i al tractament de les deduccions.

Així mateix, cal destacar que durant el 2015 s'han publicat noves normatives que complementen el Reglament CRR en temàtiques relatives a fons propis, liquiditat, riscos de Pilar I i requeriments de capital.

D'acord amb els requeriments establerts en el Reglament CRR, les entitats de crèdit en tot moment han de complir amb una ràtio total de capital del 8%. No obstant això, cal tenir en compte que els reguladors poden exercir els seus poders sota el nou marc normatiu i requerir a les entitats el manteniment de nivells addicionals de capital.

En aquest sentit, l'entitat va rebre una comunicació per part del Banc Central Europeu respecte a la decisió sobre els requeriments mínims prudencials aplicables a l'entitat, després del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP), pel qual Banc Sabadell ha de mantenir una ràtio de *common equity* Tier 1 (CET 1) del 9,25% sobre el capital regulador *phased-in*. Aquest requisit inclou el mínim exigít pel Pilar I (4,50%) i el requeriment del Pilar II (4,75%), incloent-hi el coixí de conservació de capital.

Així mateix, i d'acord amb la nota publicada pel Banc d'Espanya el 28 de desembre de 2015, aquest ha fixat en un 0% el coixí de capital anticíclic per al 2016 i en un 0% el coixí de capital prudencial per a institucions d'importància sistèmica específic de Banc Sabadell, tot i ser considerada una altra entitat d'importància sistèmica.

Gestió de capital

La gestió dels recursos de capital és el resultat del procés continu de planificació de capital. Aquest procés considera l'evolució esperada de l'entorn econòmic, regulador i sectorial, així com escenaris més adversos. Recull el consum de capital esperat de les diferents activitats, en els diferents escenaris establerts, així com les condicions de mercat que poden determinar l'efectivitat de les diferents actuacions que es puguin plantejar. El procés s'emmarca sempre en els objectius estratègics del banc i en la recerca d'una rendibilitat atractiva per a l'accionista, i s'assegura sempre un nivell de recursos propis adequat als riscos inherents de l'activitat.

Com a política general, l'entitat té com a objectiu, pel que fa a la gestió de capital, l'adequació de la disponibilitat d'aquest al nivell global dels riscos incorreguts.

El grup segueix les pautes definides per l'Acord de Capital de Basilea com a principi bàsic que relaciona més estretament els requeriments de recursos propis de les entitats amb els riscos realment incorreguts, basant-se en models interns de mesurament de riscos després de la seva validació independent.

El grup compta amb l'autorització del supervisor per utilitzar la majoria dels models interns per al càlcul dels requeriments de capital regulador. Partint de les mesures de risc que proporcionen aquestes noves metodologies, el grup disposa d'un model de mesurament integral de riscos sota una unitat de mesura interna en termes de capital assignat.

El mapa de capital per tipus de risc al tancament de l'exercici de 2015 és el següent:

En percentatge	2015
Risc de crèdit	79%
Risc estructural	7%
Risc operacional	7%
Risc de mercat	2%
Altres	4%
Total	100%

La valoració del risc en termes del capital necessari atribuït permet la seva relació amb la rendibilitat obtinguda des del nivell d'operació i client fins al nivell d'unitat de negoci. El grup té implantat un sistema analític de rendibilitat ajustada a risc (RaRoC) que proporciona aquesta valoració, la qual cosa possibilita dur a terme comparacions homogènies així com la seva inclusió en el procés de fixació de preus de les operacions.

El grup té establert un complex sistema de mesurament de cada tipus de risc en què s'incorre i unes metodologies d'integració de cada un d'aquests; tot això des d'un punt de vista comprensiu i considerant possibles escenaris d'estrès i la planificació financera pertinent. Aquests sistemes d'avaluació del risc estan adaptats a les millors pràctiques en aquest sentit.

El grup porta a terme anualment un procés d'autoavaluació del capital, circumscrit en el nou marc establert pel NACB, i més concretament en la normativa d'adequació de recursos propis reguladors, que reporta al supervisor.

Aquest procés parteix d'un ampli inventari de riscos identificats prèviament i de l'autoavaluació qualitativa de polítiques, procediments, sistemes d'assumpció, mesurament i control de cada un, així com de les tècniques de mitigació pertinents.

Posteriorment, s'estableix una avaluació quantitativa global del capital necessari sota paràmetres interns fent servir els models utilitzats per l'entitat (per exemple, els sistemes de qualificació d'acreditats tipus *ratings* o *scorings* en risc de crèdit), així com altres estimacions internes adequades a cada tipus de risc. Seguidament, s'integren les avaluacions de cada un i es determina una xifra sota un indicador en termes de capital assignat. A més a més, es tenen en compte els plans de negoci i financers de l'entitat i exercicis de *stress test*, per tal d'acabar de verificar si l'evolució del negoci i possibles escenaris extrems poden posar en perill el seu nivell de solvència en comparar-lo amb els recursos propis disponibles.

El nivell i la qualitat de capital són mètriques del *risk appetite statement* dins del Marc Estratègic de Riscos del grup, que s'explica en la nota 4 "Gestió de riscos financers".

Per a més informació sobre la gestió del capital cal veure el document publicat anualment sobre Informació amb rellevància prudencial disponible al web del banc (www.grupbancsabadell.com) a l'apartat d'Informació a accionistes i inversors / Informació financera.

Recursos propis computables i ràtios de capital

El 31 de desembre de 2015, els recursos propis computables del grup pugen a 11.417.382 milers d'euros, que suposen un excedent de 4.315.885 milers d'euros, com es mostra a continuació:

En milers d'euros			
	2015	2014	Variació (%) interanual
Capital	679.906	503.058	35,15
Reserves	11.428.739	8.855.717	29,05
Obligacions convertibles en accions	-	-	-
Interessos de minoritaris	24.339	28.919	(15,84)
Deduccions	(1.923.514)	(684.483)	181,02
Recursos core capital	10.209.470	8.703.211	17,31
<i>Core capital (%)</i>	11,5	11,7	
Accions preferents, obligacions convertibles i deduccions	-	-	-
Recursos de primera categoria	10.209.470	8.703.211	17,31
Tier 1 (%)	11,5	11,7	
Recursos de segona categoria	1.207.912	838.681	44,03
Tier 2 (%)	1,4	1,1	
Base de capital	11.417.382	9.541.892	19,66
Recursos mínims exigibles	7.101.497	5.953.425	19,28
Excedents de recursos	4.315.885	3.588.467	20,27
Ràtio BIS (%)	12,9	12,8	0,31
Actius ponderats per risc (RWA)	88.768.713	74.417.813	19,28

Els recursos propis de *core capital* suposen el 89,4% dels recursos propis computables.

El Tier 1 a Basilea III està compost, a més de pels recursos *core capital*, per les obligacions convertibles i per la deducció dels actius intangibles pel mateix import.

Els recursos propis de segona categoria, que aporten el 10,6% a la ràtio BIS, estan compostos bàsicament per deute subordinat i provisions genèriques (amb els límits de comptabilitat establerts en la regulació), així com la resta de deduccions requerides.

Els últims cinc anys, el banc ha incrementat la base de capital a través d'emissions que es qualifiquen com de capital de primera categoria, que han permès incrementar el capital en més de 6.600 milions d'euros. En aquests s'inclou l'ampliació de capital amb dret de subscripció preferent per 1.607 milions d'euros duta a terme el mes d'abril de 2015, com a conseqüència de l'adquisició de TSB.

Durant el 2015 s'ha produït la conversió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles a accions per un import de 789 milions d'euros, sense impacte en les ràtios de capital.

La variació del *common equity* Tier 1 (CET1) *phased-in* de 2014 (8.703 milions d'euros) i de 2015 (10.209 milions d'euros) es deu principalment a l'ampliació de capital esmentada anteriorment, al benefici retingut de l'exercici i a majors deduccions com a conseqüència de l'adquisició de TSB.

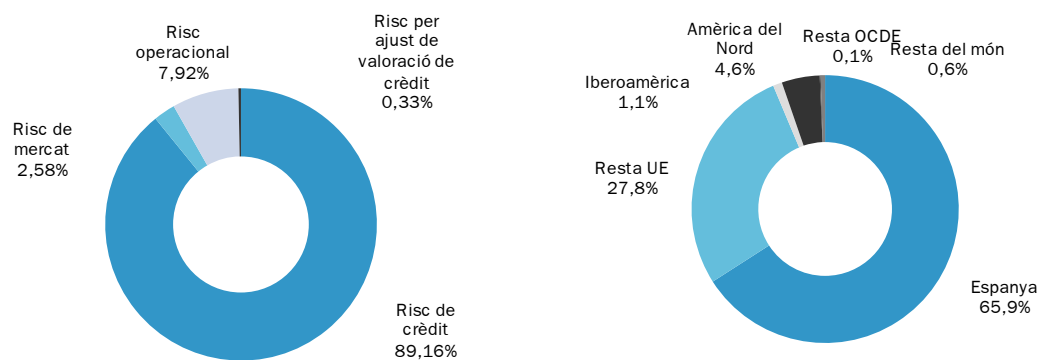
Els actius ponderats per risc (APR o RWA) del període se situen en 88.768.713 milers d'euros, fet que representa un increment del 19,28% respecte al període anterior a causa majoritàriament de la incorporació de TSB i de la variació dels actius fiscals diferits (DTA) en menor mesura.

Totes aquestes actuacions i esdeveniments han permès que Banc Sabadell arribi a un nivell de *common equity* Tier 1 (CET1) *phased-in* el desembre de 2015 d'11,5% i una ràtio de capital total de 12,9%, molt per sobre dels estàndards exigits pel marc de regulació.

A continuació, es presenta una conciliació entre el patrimoni net i el capital regulador:

En milions d'euros	2015	2014
Fons propis	12.275	10.224
Ajustos per valoració	456	937
Interessos minoritaris	37	55
Total patrimoni net comptable	12.767	11.216
Fons de comerç i intangibles	(1.989)	(684)
Altres ajustos	(569)	(1.829)
Ajustos reguladors a la comptabilitat	(2.558)	(2.513)
Capital ordinari del capital de nivell 1	10.209	8.703
Capital de nivell 1 addicional	-	-
Capital de nivell 2	1.208	839
Total capital regulador	11.417	9.542

La distribució dels requeriments de recursos propis per tipologia de risc i per àrea geogràfica al tancament de l'exercici de 2015 són els següents:

Nota 6 – Valor raonable dels actius i passius

Actius i passius financers

S'entén per valor raonable d'un actiu o passiu financer en una data determinada l'import pel qual podria ser lliurat o liquidat, respectivament, en aquesta data entre dues parts, independents i expertes en la matèria, que actuessin lliurement i prudentment, en condicions de mercat. La referència més objectiva i habitual del valor raonable d'un actiu o passiu financer és el preu que se'n pagaria en un mercat organitzat, transparent i profund (preu de cotització o preu de mercat).

Quan no hi ha preu de mercat per a un determinat actiu o passiu financer, per estimar el seu valor raonable es recorre a l'establert en transaccions recents d'instruments anàlegs i, si no n'hi ha, a models matemàtics de valoració suficientment contrastats per la comunitat financera internacional. En la utilització d'aquests models es tenen en consideració les peculiaritats específiques de l'actiu o passiu que s'ha de valorar i, molt especialment, els diferents tipus de riscos que l'actiu o passiu porta associats. No obstant això, les mateixes limitacions dels models de valoració desenvolupats i les possibles inexactituds en les hipòtesis i els paràmetres exigits per aquests models poden donar lloc al fet que el valor raonable estimat d'un actiu o passiu no coincideixi exactament amb el preu a què l'actiu o passiu podria ser lliurat o liquidat en la data de la seva valoració.

El valor raonable dels derivats financers amb valor de cotització en un mercat actiu és el seu preu de cotització diari.

Per als instruments en què no es puguin observar cotitzacions, s'efectua l'estimació del preu fent servir models interns desenvolupats pel banc, que utilitzen en la majoria dels casos dades basades en paràmetres observables de mercat com a *inputs* significatius i, en la resta de casos, utilitzen altres *inputs* que depenen d'assumpcions pròpies que recullen pràctiques comunament acceptades per la comunitat financera.

En relació amb els instruments financers, les valoracions a valor raonable reflectides en els estats financers es classifiquen utilitzant la següent jerarquia de valors raonables en els nivells següents:

- Nivell 1: els valors raonables s'obtenen de preus cotitzats (sense ajustar) en mercats actius per al mateix instrument.
- Nivell 2: els valors raonables s'obtenen de preus cotitzats en mercats actius per a instruments similars, preus de transaccions recents o fluxos esperats o altres tècniques de valoració en què tots els *inputs* significatius estan basats en dades de mercat observables directament o indirectament.
- Nivell 3: els valors raonables s'obtenen de tècniques de valoració en què algun *input* significatiu no està basat en dades de mercat observables.

A continuació, es presenten els principals mètodes de valoració, hipòtesi i *inputs* utilitzats en l'estimació del valor raonable dels instruments financers classificats en els nivells 2 i 3, segons el tipus d'instrument financer de què es tracti:

Instruments financers Nivell 2	Tècniques de valoració	Hipòtesis principals	Principals <i>inputs</i> utilitzats
Valors representatius de deute	Mètode del valor present	Càlcul del valor present dels instruments financers com a valor actual dels fluxos d'efectiu futurs (descomptats a tipus d'interès del mercat), tenint en compte: - Una estimació de les taxes de prepagament - El risc de crèdit dels emissors	- <i>Spreads</i> de crèdit de l'emissor - Tipus d'interès de mercat observables
Instruments de capital	Múltiples sectorials (P/VC)	A partir de la CNAE que s'ajusti millor a l'activitat principal de la companyia, s'aplica el múltiple P/VC obtingut en els comparables.	- CNAE - Cotitzacions en mercats organitzats
Derivats (*)	Model Black-Scholes (fórmules analítica / semianalítica)	Per a derivats sobre accions, inflació, divises o matèries primeres: - Les hipòtesis de Black-Scholes assumeixen un procés log-normal dels tipus <i>forward</i> i tenen en compte els possibles ajustos a la convexitat.	Per a derivats sobre accions, inflació, divises o matèries primeres: - Estructura <i>forward</i> del subjacent, donades per dades de mercat (dividends, punts <i>swaps</i> , etc.) - Superfícies de volatilitat d'opcions Per a derivats sobre tipus d'interès: - Estructura temporal de tipus d'interès - Superfícies de volatilitat del subjacent Per a derivats de crèdit: - Cotitzacions dels <i>credit default swaps</i> (CDS) - Volatilitat històrica de <i>spreads</i> de crèdit
	Per a derivats sobre accions, divises o matèries primeres: - Simulacions de Monte Carlo - SABR	Model de Black-Scholes: s'assumeix una difusió log-normal del subjacent amb la volatilitat depenent del termini. - SABR: model de volatilitat estocàstica.	
	Per a derivats sobre tipus d'interès: - Model normal - Model Libor - Market Model	Aquests models assumeixen que: - El model normal permet tipus negatius - Els tipus <i>forward</i> en l'estructura de terminis de la corba de tipus d'interès estan perfectament correlacionats	
	Per a derivats de crèdit: - Models d'intensitat	Aquests models assumeixen una estructura de probabilitats d'impagament donada per unes taxes d'intensitats de <i>default</i> per terminis	

(*) Atesa la reduïda posició neta de Banc Sabadell s'estima que el *funding value adjustment* (FVA) té un impacte no material en la valoració de derivats.

Instruments financers Nivell 3	Tècniques de valoració	Hipòtesis principals	Principals <i>inputs</i> no observables
Valors representatius de deute	Mètode del valor present	Càlcul del valor present dels instruments financers com a valor actual dels fluxos d'efectiu futurs (descomptats a tipus d'interès del mercat), tenint en compte: - Una estimació de les taxes de prepagament - El risc de crèdit dels emissors - Els tipus d'interès de mercat actuals	- <i>Spreads</i> de crèdit estimats de l'emissor o d'un emissor semblant.
Instruments de capital	Mètode de descompte de fluxos de caixa	Càlcul del valor present dels fluxos d'efectiu futurs descomptats a tipus d'interès del mercat ajustats per risc (mètode CAPM), tenint en compte: - Una estimació de les projeccions de fluxos de caixa de la companyia - El risc del sector de la companyia - <i>Inputs</i> macroeconòmics	- Plans de negoci de l'entitat - Primes de risc del sector de la companyia - Ajust per risc sistemàtic (paràmetre beta)
Derivats (*)	Per a derivats sobre accions, divises o matèries primeres: - Simulacions de Monte Carlo	Model de Black-Scholes: s'assumeix una difusió log-normal del subjacent amb la volatilitat depenent del termini: - SABR: model de volatilitat estocàstica.	Per a derivats sobre accions, inflació, divises o matèries primeres: - Volatilitats històriques - Correlacions històriques - Probabilitat de <i>default</i> per a càlcul CVA i DVA (a)
	Per a derivats de crèdit: - Models d'intensitat	Aquests models assumeixen una estructura de probabilitats d'impagament donada per unes taxes d'intensitats de <i>default</i> per terminis	Per a derivats de crèdit: - <i>Spreads</i> de crèdit estimats de l'emissor o d'un emissor semblant - Volatilitat històrica de <i>spreads</i> de crèdit
	Per a derivats sobre tipus d'interès: - Model Normal - Model Libor Market Model	Aquests models assumeixen que: - El model normal permet tipus negatius - Els tipus <i>forward</i> en l'estructura de terminis de la corba de tipus d'interès estan perfectament correlacionats	Per a derivats sobre tipus d'interès: - Probabilitat de <i>default</i> per a càlcul CVA i DVA (a)

(a) Per al càlcul del CVA i DVA s'han utilitzat severitats fixes al 60% que corresponen a l'estàndard de mercat per a deute sènior. Les exposicions mitjanes futures, positiva i negativa, s'han estimat mitjançant models de mercat, líbor per a tipus i *black* per a divisa, utilitzant *inputs* de mercat. Les probabilitats de *default* de clients que no tenen deute cotitzat ni CDS s'han obtingut del model intern de ràting, i per a Banc Sabadell s'han assignat les que s'obtenen de la cotització de CDS.

(*) Atesa la reduïda posició neta de Banc Sabadell s'estima que el *funding value adjustment* (FVA) té un impacte no material en la valoració de derivats.

Determinació del valor raonable dels instruments financers

A continuació, es presenta una comparació entre el valor pel qual consten registrats els actius i passius financers del grup en els balanços consolidats adjunts i el seu valor raonable corresponent:

	Nota	2015		2014	
		Saldo comptable	Valor raonable	Saldo comptable	Valor raonable
Actius:					
Caixa i dipòsits en bancs centrals		6.139.459	6.140.265	1.189.787	1.189.787
Cartera de negociació	8, 9 y 10	2.312.118	2.312.118	2.206.035	2.206.035
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	9	77.328	77.328	137.148	137.148
Actius financers disponibles per a la venda	8 y 9	23.460.356	23.460.356	21.095.619	21.095.619
Inversions creditícies	7, 8 y 11	154.754.303	161.677.374	117.895.179	128.834.406
Ajustos a actius financers per macrocobertures	12	7.693	7.693	-	-
Derivats de cobertura	13	700.813	700.813	910.173	910.173
Total actius		187.452.070	194.375.947	143.433.941	154.373.168

En milers d'euros

	Nota	2015		2014	
		Saldo comptable	Valor raonable	Saldo comptable	Valor raonable
Passius:					
Cartera de negociació	10	1.636.826	1.636.826	1.726.143	1.726.143
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-
Passius financers a cost amortitzat	19, 20, 21, 22 y 23	189.468.677	190.919.750	145.580.114	147.009.131
Ajustos a passius financers per macrocobertures	12	16.330	16.330	68.020	68.020
Derivats de cobertura	13	681.461	681.461	460.296	460.296
Total passius		191.803.294	193.254.367	147.834.573	149.263.590

En relació amb els instruments financers el valor comptable dels quals difereix del seu valor raonable, aquest últim s'ha calculat de la manera següent:

- El valor raonable de “Caixa i dipòsits en bancs centrals” s'ha assimilat al seu valor comptable, perquè es tracta principalment de saldos a curt termini.

- El valor raonable de les “Inversions creditícies” i “Passius financers a cost amortitzat” s'ha estimat utilitzant el mètode del descompte de fluxos futurs de caixa previstos, fent servir tipus d'interès de mercat al tancament de cada exercici.

- En els epígrafs dels balanços consolidats adjunts “Ajustos a actius/passius financers per macrocobertures” es registra la diferència entre el valor comptable dels dipòsits prestats coberts (registrats en “Inversions creditícies”) i el valor raonable calculat amb models interns i variables observables de dades de mercat.

La taula següent presenta els principals instruments financers registrats a valor raonable en els balanços consolidats adjunts, desglossats segons el mètode de valoració utilitzat per a l'estimació del seu valor raonable:

En milers d'euros

	Nota	2015			Total
		Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	
Actius:					
Cartera de negociació		794.117	848.633	669.368	2.312.118
Crèdit a la clientela		-	-	-	-
Valors representatius de deute	8	782.877	200	9.383	792.460
Instruments de capital	9	11.212	-	-	11.212
Derivats de negociació	10	28	848.433	659.985	1.508.446
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	77.328	-	77.328
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-	-	-
Valors representatius de deute		-	-	-	-
Instruments de capital	9	-	77.328	-	77.328
Actius financers disponibles per a la venda		21.917.058	1.383.697	159.596	23.460.351
Valors representatius de deute	8	21.714.757	1.172.020	849	22.887.626
Instruments de capital	9	202.301	211.677	158.747	572.725
Derivats de cobertura	13	1.814	560.363	138.636	700.813
Total actius		22.712.989	2.870.021	967.600	26.550.610

En milers d'euros

2015					
	Nota	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Passius:					
Cartera de negociació		151.904	1.235.836	249.086	1.636.826
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-	-	-
Derivats de negociació	10	-	1.235.836	249.086	1.484.922
Posicions curtes de valors		151.904	-	-	151.904
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-
Derivats de cobertura	13	12.098	484.211	185.152	681.461
Total passius		164.002	1.720.047	434.238	2.318.287

En milers d'euros

2014					
	Nota	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Actius:					
Cartera de negociació		637.996	865.016	703.023	2.206.035
Crèdit a la clientela		-	-	-	-
Valors representatius de deute	8	575.486	1.013	2.298	578.797
Instruments de capital	9	45.068	-	-	45.068
Derivats de negociació	10	17.442	864.003	700.725	1.582.170
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	137.148	-	137.148
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-	-	-
Valors representatius de deute		-	-	-	-
Instruments de capital	9	-	137.148	-	137.148
Actius financers disponibles per a la venda		19.720.544	1.231.828	15.315	20.967.687
Valors representatius de deute	8	19.370.236	1.007.510	15.315	20.393.061
Instruments de capital	9	350.308	224.318	-	574.626
Derivats de cobertura	13	346.441	401.357	162.375	910.173
Total actius		20.704.981	2.635.349	880.713	24.221.043

En milers d'euros

2014					
	Nota	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Passius:					
Cartera de negociació		176.170	1.356.253	193.720	1.726.143
Derivats de negociació	10	-	1.356.253	193.720	1.549.973
Posicions curtes de valors		176.170	-	-	176.170
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-
Derivats de cobertura	13	-	244.754	215.542	460.296
Total passius		176.170	1.601.007	409.262	2.186.439

El moviment dels saldos dels actius i passius financers classificats en el nivell 3, que consten en els balanços consolidats adjunts, es mostra a continuació:

En milers d'euros

	Actiu	Passiu
Saldo el 31 de desembre de 2013	752.122	423.292
Per adquisicions (*)	1.948	325
Ajustos de valoració registrats en resultats (**)	195.650	7.947
Ajustos de valoració no registrats en resultats	-	253
Compres, vendes i liquidacions	(102.501)	(21.821)
Entrades/(sortides) netes en nivell 3	33.134	(214)
Diferències de canvi i altres	360	(520)
Saldo el 31 de desembre de 2014	880.713	409.262
Per adquisicions (*)	-	-
Ajustos de valoració registrats en resultats (**)	35.758	75.980
Ajustos de valoració no registrats en resultats	69.638	-
Compres, vendes i liquidacions	(199.056)	(58.725)
Entrades/(sortides) netes en nivell 3	181.672	6.117
Diferències de canvi i altres	(1.125)	1.604
Saldo el 31 de desembre de 2015	967.600	434.238

(*) Vegeu la nota 2.

(**) Correspon a títols que es mantenen en el balanç.

El 31 de desembre de 2015, el resultat per vendes d'instruments financers classificats en el nivell 3, registrat en el compte de pèrdues i guanys adjunt, no era significatiu.

Els instruments financers que es van traspasar entre els diferents nivells de valoració durant l'exercici de 2015 presenten els saldos següents en el balanç consolidat adjunt el 31 de desembre de 2015:

En milers d'euros

	Nota	2015					
		De:		Nivell 2		Nivell 3	
		A:	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 1	Nivell 3	Nivell 1
Actius:							
Cartera de negociació		-	-	64.187	-	-	1.380
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-	-	-
Actius financers disponibles per a la venda		-	-	-	-	-	-
Derivats de cobertura	13	-	-	-	-	-	-
Passius:							
Cartera de negociació		-	-	6.171	-	-	54
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-	-	-
Derivats de cobertura	13	-	-	-	-	-	-
Total		-	-	-	70.358	-	1.434

	Nota	2014					
		Nivell 1		Nivell 2		Nivell 3	
		A:					
Actius:							
Cartera de negociació		-	-	-	54.543	4.487	16.922
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-	-	-
Actius financers disponibles per a la venda		-	-	45.253	-	-	-
Derivats de cobertura	13	-	-	-	-	-	-
Passius:							
Cartera de negociació		-	-	-	88	-	302
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-	-	-
Derivats de cobertura	13	-	-	-	-	-	-
Total		-	-	45.253	54.631	4.487	17.224

El 31 de desembre de 2015, l'efecte resultant de canviar les principals assumpcions utilitzades en la valoració dels instruments financers del nivell 3 per unes altres hipòtesis raonablement possibles, prenent el valor més alt (hipòtesis més favorables) o més baix (hipòtesis menys favorables) del rang que s'estima probable, es detalla a continuació, indicant únicament l'efecte en el compte de resultats pel fet que no hi havia el 31 de desembre instruments de nivell 3 valorats en el patrimoni net.

	Nota	2015		2014	
		Impacte potencial en el compte de resultats consolidat		Impacte potencial en el compte de resultats consolidat	
		Hipòtesis més favorables	Hipòtesis menys favorables	Hipòtesis més favorables	Hipòtesis menys favorables
Actius:					
Cartera de negociació (*)		7.999	(38.763)	8.932	(50.679)
Derivats de cobertura (**)	13	-	-	-	-
Passius:					
Cartera de negociació (*)		19	(130)	-	-
Derivats de cobertura	13	619	(290)	355	(87)
Total passius		8.637	(39.183)	9.287	(50.766)

(*) No s'han incorporat en el càlcul les posicions tancades pel fet de no tenir un impacte potencial en els resultats, ja que els canvis en les valoracions de cada un dels instruments financers es compensen entre si.

(**) L'impacte potencial no és significatiu.

Préstecs i passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys

El 31 de desembre de 2015 i de 2014 no hi havia préstecs ni passius financers a valor raonable diferents dels registrats en els capítols "Cartera de negociació - Crèdit a la clientela", "Altres actius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys" i "Altres passius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys" dels balanços adjunts.

Instruments financers a cost

El 31 de desembre de 2015 i de 2014, hi havia instruments de capital, derivats amb aquests instruments com a subjacents i participacions de beneficis discrecionals en algunes societats, que es van registrar al seu cost en els balanços consolidats perquè no es va poder estimar el seu valor raonable de manera prou fiable, ja que corresponien a participacions en companyies que no cotitzen en mercats organitzats i, en conseqüència, eren significatius els *inputs* no observables. En aquestes dates, el saldo d'aquests instruments financers, que estaven registrats en la cartera d'actius financers disponibles per a la venda, no són significatius.

Durant l'exercici de 2015 no s'ha produït cap venda d'instruments financers registrats a cost.

Actius no financers

Actius immobiliaris

El 31 de desembre de 2015 i de 2014, els valors comptables nets dels actius immobiliaris no difereixen significativament dels valors raonables d'aquests actius (vegeu les notes 14, 16 i 18).

L'estimació de valor raonable per als actius immobiliaris del grup es fa prenent com a base valoracions elaborades per tercers experts independents, inscrits en el Registre Oficial de Societats de Taxació del Banc d'Espanya, d'acord amb els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003, de 27 de març.

Les taxadores maximitzen en les tècniques de valoració emprades l'ús de dades observables de mercat i altres factors que els participants en el mercat considerarien en fixar el preu, i limiten en tot el que poden l'ús de consideracions subjectives i de dades no observables o contrastables.

Als mètodes de valoració principals aplicats els correspondrien els següents nivells de jerarquia de mesura:

Nivell 2

- Mètode de comparació - aplicable a tota classe d'immobles, sempre que hi hagi un mercat representatiu d'immobles comparables i es disposi de prou dades sobre transaccions que reflecteixin la situació actual del mercat.
- Mètode d'actualització de rendes - aplicable quan l'immoble valorat estigui produint o pugui produir rendes i hi hagi un mercat representatiu de comparables.
- Model estadístic - aquest model corregeix el valor dels actius en funció de la data d'adquisició i la seva ubicació, i l'actualitza segons l'evolució de preus de la zona des del moment de la compra. Per fer-ho, incorpora informació estadística sobre el comportament de preus en totes les províncies facilitades per les empreses taxadores externes i dades demogràfiques de l'INE per aconseguir sensibilitat en l'àmbit de municipi. Al seu torn, el valor obtingut es penalitza en funció del grau de maduresa (producte acabat, promoció en curs, solars o sòls en gestió) i de l'ús (residencial, industrial, etc.) de l'actiu.

Nivell 3

- Mètode de cost - aplicable per determinar el valor d'edificis en projecte, en construcció o rehabilitació.
- Mètode residual - optant, en l'actual situació macroeconòmica, principalment pel procediment de càlcul dinàmic en les noves valoracions de sòls sol·licitades en detriment del procediment estàtic, que es reserva per a casos concrets en què els terminis d'execució previstos s'ajusten al que recull la normativa.

En funció del tipus d'actiu, els mètodes usats per a la valoració de la cartera del grup serien els següents:

- *Edificis acabats*: es valora per comparació, actualització de rendes o model estadístic (nivell 2).
- *Edificis en construcció*: es valora per mètode de cost com a suma del valor del sòl i de l'obra executada (nivell 3).
- *Sòl*: es valora pel mètode residual (nivell 3).

Determinació del valor raonable

La taula següent presenta els actius immobiliaris principals desglossats segons el mètode de valoració utilitzat en l'estimació del seu valor raonable:

En milers d'euros

	Valor raonable			Total
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	
Habitatge	-	4.560.387	-	4.560.387
Oficines, locals i resta d'immobles	-	2.101.586	-	2.101.586
Sòls i solars	-	-	2.383.000	2.383.000
Obres en curs	-	-	457.000	457.000
Total actius	-	6.661.973	2.840.000	9.501.973

Les variables no observables significatives utilitzades en les valoracions classificades en el nivell 3 no han estat desenvolupades pel grup, sinó pels tercers experts independents que fan les taxacions. Per tant, com que no s'ha definit internament, no s'ha considerat necessari fer anàlisis de sensibilitat.

El moviment dels saldos en l'exercici de 2015 classificats en el nivell 3 es mostra a continuació:

En milers d'euros

	Habitatges	Oficines, locals i resta d'immobles	Sòls, solars i obres en curs
Saldo el 31 de desembre de 2014	-	-	2.906.000
Compres	-	-	677.229
Vendes	-	-	(469.000)
Deterioraments registrats a resultats (*)	-	-	(205.311)
Entrades/(sortides) netes en nivell 3	-	-	(68.918)
Saldo el 31 de desembre de 2015	-	-	2.840.000

(*) Correspon a actius que es mantenen en el balanç el 31 de desembre de 2015 i de 2014.

El 31 de desembre de 2015, el resultat per vendes dels actius immobiliaris classificats en el nivell 3, registrat en el compte de pèrdues i guanys adjunt, no era significatiu.

A continuació, es detalla el valor raonable dels actius immobiliaris valorats per societats de taxació, de les carteres d'adjudicats i ús propi classificats en actius no corrents en venda, inversions immobiliàries i existències en l'exercici de 2015:

En milers d'euros

Taxadora	Actius no corrents en venda		Actiu material		Existències
	Ús propi	Adjudicats	Ús propi	Inversions immobiliàries	
Afes Tecnicas de Tasacion, S.A.	18.383	33.143	120.214	150.562	12.624
Alia Tasaciones, S.A.	594	124.759	8.826	72.500	65.041
Arco Valoraciones S.A.	1.664	17.193	29.975	42.304	7.639
Col·lectiu d'arquitectes Taxadors, S.A.	86	30.630	15.683	12.282	44.338
Cushman & Wakefield	-	-	1.580	-	-
Egara Informes, S.L.	-	2.003	-	1.213	-
Eurovaloraciones, S.A	21.104	21.837	104.990	19.039	17.565
Gestion de Valoraciones y Tasaciones, S.A.	6.207	289.174	110.401	976.448	447.783
Iberica de Tasaciones, S.A	-	23.578	-	13.854	-
Ibertasa, S.A.	2.253	207.167	19.173	151.756	649.862
Knight Frank Madrid S.A.	-	-	-	-	17.394
Krata, S.A.	2.851	172.878	159.925	92.312	244.430
Servatas S.A.	-	1.095	-	733	44
Sociedad de Tasacion, S.A.	1.760	786.419	16.973	568.300	1.478.933
Tabimed Gestion de Proyectos S.L.	-	22.395	-	2.229	732
Tasaciones de Bienes Mediterraneo, S.A.	-	89.946	-	14.211	1.696
Tasaciones Hipotecarias	369	19.840	-	13.462	16.997
Tasaciones Inmobiliarias, S.A	-	16.089	-	4.940	48.906
Tasaciones Madrid, S.A.	-	131	-	-	8.447
Tecnicos en Tasación, S.A.	2.725	-	18.157	361	-
Tecnitasa Técnicos en Tasación S.A.	-	111.897	-	45.223	270.083
Thirsa	-	12.450	-	1.511	915
Tinsa Tasaciones Inmobiliarias, S.A.	2.908	254	144.835	2.570	-
Valoraciones Mediterraneo, S.A.	-	1.140	-	678	5.088
Valtecnic, S.A.	-	593	-	137	7.067
Resta (*)	2.010	475.409	230.854	155.280	309.964
Total	62.914	2.460.020	981.586	2.341.905	3.655.548

(*) Inclou valoracions actualitzades mitjançant mètodes estadístics (vegeu la nota 1).

Nota 7 - Dipòsits en entitats de crèdit d'actiu

El desglossament del saldo de dipòsits en entitats de crèdit d'actiu en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Per epígrafs:		
Inversions creditícies	6.206.088	4.623.197
Total	6.206.088	4.623.197
Per naturalesa:		
Comptes a termini	1.247.966	959.826
Actius financers híbrids	3.176	10.887
Adquisició temporal d'actius	3.101.716	1.420.461
Altres comptes	1.669.977	1.596.831
Actius dubtosos	566	659
Dipòsits en garantia per operacions de mercats	63.448	476.312
Altres actius financers	117.461	154.755
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(1.801)	(2.347)
Altres ajustos de valoració	3.579	5.813
Total	6.206.088	4.623.197
Per moneda:		
En euros	5.413.550	4.115.236
En moneda estrangera	792.538	507.961

El tipus d'interès mitjà anual durant els exercicis de 2015 i de 2014 dels dipòsits en entitats de crèdit de l'actiu ha estat del 0,57% i del 0,94%, respectivament (0,69% el 2015 sense considerar TSB).

Nota 8 – Valors representatius de deute

El desglossament del saldo dels valors representatius de deute en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Per epígrafs:		
Cartera de negociació	792.460	578.797
Actius financers disponibles per a la venda	22.887.626	20.393.061
Inversions creditícies	1.732.478	2.436.259
Cartera d'inversió al venciment	-	-
Total	25.412.564	23.408.117
Per naturalesa:		
Administracions públiques	21.091.462	18.247.410
Lletres del Tresor	148.114	57.303
Altres deutes anotats	8.199.658	6.667.192
Resta	12.743.690	11.522.915
Emesos per entitats financeres i altres	4.322.797	5.164.988
Actius dubtosos	11.422	11.215
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(13.117)	(15.496)
Altres ajustos de valoració	-	-
Total	25.412.564	23.408.117
Per moneda:		
En euros	19.392.845	20.404.883
En moneda estrangera	6.019.719	3.003.234
Total	25.412.564	23.408.117

El tipus d'interès mitjà anual durant els exercicis de 2015 i de 2014 dels valors representatius de deute ha estat del 2,79% i del 3,55%, respectivament (2,81% el 2015 sense considerar TSB).

Pel que fa als instruments de deute inclosos dins la partida d'actius financers disponibles per a la venda s'adjunta la informació següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Cost amortitzat (*)	22.180.596	19.211.868
Valor raonable	22.887.626	20.393.061
Minusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net a data de tancament	(231.960)	(110.489)
Plusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net a data de tancament	938.990	1.291.682

(*) Inclou els resultats per deteriorament en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici de 2015 i de 2014 per 1.719 i 5.556 milers d'euros, dels quals corresponen a minusvàlues registrades com a deteriorament (1.106) i (6.636) en els exercicis de 2015 i de 2014.

A continuació, s'adjunta el desglossament de l'exposició mantinguda en títols de deute públic classificat com a actius financers disponibles per a la venda:

En milers d'euros		
	2015	2014
Cost amortitzat	18.941.738	15.236.688
Valor raonable	19.450.687	16.153.163
Minusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net la data de tancament	(211.136)	(69.172)
Plusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net la data de tancament	720.085	985.647

Nota 9 – Instruments de capital

El desglossament del saldo d'instruments de capital en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Per epígrafs:		
Cartera de negociació	11.212	45.068
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	77.328	137.148
Actius financers disponibles per a la venda	572.730	702.558
Total	661.270	884.774
Per naturalesa:		
Sector resident	168.931	311.370
Entitats de crèdit	9.207	18.098
Altres	159.724	293.272
Sector no resident	324.737	280.749
Entitats de crèdit	227.247	232.232
Altres	97.490	48.517
Participacions en el patrimoni de fons i societats d'inversió	167.602	292.655
Total	661.270	884.774
Per moneda:		
En euros	514.216	829.483
En moneda estrangera	147.054	55.291
Total	661.270	884.774

Al tancament de l'exercici de 2015 no hi ha inversions en instruments de patrimoni cotitzats per als quals al tancament no s'hagi considerat com a referència del seu valor raonable el preu de cotització.

Els actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys corresponen a inversions associades als productes *unit linked*, comercialitzats a través de les filials Assegurances Segur Vida, S.A. i Mediterráneo Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros.

El 29 de desembre de 2015 Bansabadell Inversió i Desenvolupament, S.A.S.U. (BIDSA), societat participada al 100% per Banco de Sabadell, S.A. va vendre la seva participació a Eolia Renovables, que representava el 6,08%. L'import total de la venda va ser de 16.421 milers d'euros, fet que va representar un benefici per al grup de 8.084 milers d'euros.

El 4 de juliol de 2014 Bansabadell Inversió i Desenvolupament, S.A.S.U. (BIDSA), societat participada al 100% per Banco de Sabadell, S.A. va vendre 5.259.599 accions de Fluidra, que representaven el 4,67%. Després de la venda, BIDSA manté un 5% de participació en l'entitat. L'import total de la venda va ser de 15.980 milers d'euros, cosa que va representar un benefici per al grup de 1.738 milers d'euros.

Pel que fa als instruments de capital inclosos dins la partida d'actius financers disponibles per a la venda s'adjunta la informació següent:

En milers d'euros

	Nota	2015	2014
Cost d'adquisició		452.213	670.436
Valor raonable		572.730	702.558
Minusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net la data de tancament		(1.236)	(42.684)
Plusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net la data de tancament		121.753	74.806
Minusvàlues registrades com a deteriorament en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici	38	(134.109)	(21.266)

Banco de Sabadell, S.A. i la seva participada 100% Bansabadell Holding, S.L., S.U. van acudir a l'ampliació de capital de Banco Comercial Portugués, S.A. (BCP) de juliol de 2014 i van subscriure 222.867.253 accions i 1.924.409.397 accions respectivament per un import total de 163.594 milers d'euros. El 31 de desembre de 2015 el grup té un 5,07% de percentatge de participació en l'entitat.

Durant aquest exercici s'ha dut a terme un deteriorament de la participació que té el grup a Banco Comercial Portugués, S.A. (BCP) per un import de 71.215 milers d'euros. Amb aquest deteriorament la participació en aquesta societat el 31 de desembre de 2015 queda valorada en 146.449 milers d'euros (196.765 milers d'euros el 2014, incorporant-hi unes plusvàlues de 20.901 milers d'euros en ajustos de valoració en patrimoni net).

Així mateix, durant aquest exercici s'ha dut a terme un deteriorament de la participació que té el grup en la Sociedad de Gestión de Activos Procedentes de la Reestructuración Bancaria, S.A. (Sareb) per un import de 56.576 milers d'euros. Amb aquest deteriorament, la participació en aquesta societat el 31 de desembre de 2015 queda valorada en 26.624 milers d'euros (83.200 milers d'euros el 2014).

El 2 de novembre de 2015, Visa Inc. va anunciar una oferta de compra sobre la totalitat de les accions de Visa Europe. La contraprestació estimada per les accions que té el grup consistiria en el lliurament *up-front* d'un import en caixa (estimat en 70 milions, que està pendent de confirmació final per part de Visa Europe) més el lliurament d'accions preferents convertibles en accions de Visa Inc., l'equació de canvi de les quals queda subjecta a una eventual reducció en cas de futures contingències legals de Visa Europe, així com un *earn-out* basat en el compliment de certs objectius per part de Visa Europe durant els quatre anys posteriors a l'adquisició.

El 31 de desembre de 2015, tan sols s'ha tingut en compte l'estimació de l'*up-front cash* per determinar el valor raonable de les accions de Visa Europe, a causa de l'elevada incertesa i de la impossibilitat d'estimar de manera fiable la resta de components de la contraprestació. Com que la participació estava totalment deteriorada amb anterioritat a l'oferta, la totalitat del valor raonable s'ha registrat com a plusvàlues acumulades amb contrapartida en el patrimoni net.

Nota 10 – Derivats de negociació d'actiu i passiu

El desglossament per tipus d'operació dels saldos d'aquest epígraf de l'actiu i del passiu dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros				
	2015		2014	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Risc sobre valors	259.555	233.732	218.109	187.548
Risc sobre tipus d'interès	916.789	961.604	929.329	1.004.159
Risc sobre divisa	312.200	269.290	416.612	340.175
Altres tipus de risc	19.902	20.296	18.120	18.091
Total	1.508.446	1.484.922	1.582.170	1.549.973
Per moneda:				
En euros	1.367.187	1.342.124	1.489.476	1.448.137
En moneda estrangera	141.259	142.798	92.694	101.836
Total	1.508.446	1.484.922	1.582.170	1.549.973

A continuació, es desglossen, per tipus d'instrument derivat, els valors raonables el 31 de desembre de 2015 i de 2014:

En milers d'euros		
	2015	2014
Actius		
<i>Derivats de negociació:</i>	<i>1.508.446</i>	<i>1.582.170</i>
<i>Swaps, CCIRS, call money swap</i>	910.320	899.744
Opcions sobre tipus de canvi	22.631	40.966
Opcions sobre tipus d'interès	56.296	81.760
Opcions sobre índexs i valors	279.457	235.858
<i>Forward divisa</i>	239.742	323.842
Total d'actius en cartera de negociació	1.508.446	1.582.170
Passius		
<i>Derivats de negociació:</i>	<i>1.484.922</i>	<i>1.549.973</i>
<i>Swaps, CCIRS, call money swap</i>	894.460	906.701
Opcions sobre tipus de canvi	29.298	40.456
Opcions sobre tipus d'interès	103.588	149.527
Opcions sobre índexs i valors	254.027	205.376
<i>Forward divisa</i>	203.549	247.913
Total de passius en cartera de negociació	1.484.922	1.549.973

Nota 11 – Crèdit a la clientela

El desglossament del saldo de crèdit a la clientela dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Per epígrafs:		
Inversions creditícies	146.815.737	110.835.723
Total	146.815.737	110.835.723
Per naturalesa:		
Adquisició temporal d'actius a través d'entitats de contrapartida centrals	728.475	587.597
Crèdit comercial	2.694.039	2.269.941
Deutors amb garantia real	92.739.951	62.444.496
Altres deutors a termini	32.685.849	28.382.718
Deutors a la vista i diversos	7.206.937	4.561.383
Arrendaments financers	2.070.028	2.124.317
Facturatge i <i>confirming</i>	2.971.023	2.597.331
Actius dubtosos	12.470.413	15.714.213
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(6.609.577)	(7.715.826)
Altres ajustos de valoració	(141.401)	(130.447)
Total	146.815.737	110.835.723
Per sectors:		
Administracions públiques	5.572.700	6.006.814
Residents	85.760.492	86.528.957
No residents	49.763.110	10.432.012
Actius dubtosos	12.470.413	15.714.213
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(6.609.577)	(7.715.826)
Altres ajustos de valoració	(141.401)	(130.447)
Total	146.815.737	110.835.723
Per moneda:		
En euros	100.965.967	103.726.734
En moneda estrangera	45.849.770	7.108.989
Total	146.815.737	110.835.723
Per àmbit geogràfic:		
Espanya	104.752.006	108.307.267
Resta de la Unió Europea	36.417.861	4.373.260
Iberoamèrica	2.351.185	1.112.574
Amèrica del Nord	9.235.497	4.223.940
Resta de l'OCDE	149.741	118.648
Resta del món	519.024	415.860
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(6.609.577)	(7.715.826)
Total	146.815.737	110.835.723

El tipus d'interès mitjà anual durant els exercicis de 2015 i de 2014 del crèdit a la clientela de l'actiu ha estat del 3,27% i del 3,42%, respectivament (3,16% el 2015 sense considerar TSB).

En l'epígraf de "Crèdit a la clientela" dels balanços consolidats s'inclouen certs actius compromesos en operacions de finançament, és a dir, aportats com a col·lateral o garantia pel que fa a certs passius. Vegeu-ne més informació en la nota 4 "Gestió de riscos financers - Risc de crèdit".

Arrendament financer

Els béns cedits en règim d'arrendament financer es recullen pel valor del cost amortitzat de les quotes que ha de pagar l'arrendatari, més el valor residual garantit i no garantit, sense incloure les càrregues financeres ni l'impost sobre el valor afegit. A continuació, se'n dona el detall:

En milers d'euros			2015	2014
Arrendaments financers				
Inversió bruta total			2.083.279	2.151.998
<i>dels quals: Quotes contingents reconegudes en els ingressos</i>			77.630	98.496
Ingressos financers no meritats			272.662	310.407
Valor residual no garantit			126.034	166.446
Correccions de valor per deteriorament			68.509	85.114

A continuació, es presenta un detall per terminis del valor actual dels pagaments futurs mínims a rebre pel grup durant el període d'obligat compliment (perquè es considera que no s'exerciran pròrrogues ni opcions de compra existents).

En milers d'euros				
	Fins a 1 any	Entre 1 i 5 anys	Més de 5 anys	Total
Pagaments mínims a rebre d'arrendaments financers				
Pagaments mínims a rebre d'obligat compliment	442.568	1.131.712	606.212	2.180.492

Actius financers vençuts no deteriorats

El saldo de crèdit a la clientela vençut, pendent de cobrament no dubtós, el 31 de desembre de 2015, és de 161.702 milers d'euros (222.857 milers d'euros el 31 de desembre de 2014). D'aquest total, més del 60% del saldo el 31 de desembre de 2015 (71% del saldo el 31 de desembre de 2014) ha vençut en un termini no superior a un mes.

Actius dubtosos

L'import dels actius dubtosos en els diferents epígrafs de l'actiu del balanç el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros			2015	2014
Per epígrafs:				
Dipòsits en entitats de crèdit			566	659
Valors representatius de deute			11.422	11.215
Crèdit a la clientela			12.470.413	15.714.213
Total			12.482.401	15.726.087
Per sector:				
Administracions públiques			11.458	16.600
Entitats de crèdit			566	659
Altres sectors privats			12.470.377	15.708.828
Total			12.482.401	15.726.087

El moviment dels actius dubtosos és el següent:

En milers d'euros	
Saldo el 31 de desembre de 2013	17.707.334
Altes	3.198.763
Baixes	(4.282.908)
Amortitzacions	(897.103)
Saldo el 31 de desembre de 2014	15.726.087
Incorporació de TSB (*)	252.697
Altes	1.984.531
Baixes	(4.443.097)
Amortitzacions	(1.037.817)
Saldo el 31 de desembre de 2015	12.482.401

(*) Vegeu la nota 2.

El desglossament dels actius dubtosos per tipologia de garantia el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		2015	2014
Amb garantia hipotecària (*)		7.308.197	10.520.551
Altres garanties reals (**)		2.878.060	2.228.791
Resta		2.296.144	2.976.745
Total		12.482.401	15.726.087

(*) Actius amb garantia hipotecària amb risc viu inferior al 100% del valor de taxació.

(**) Inclou la resta d'actius amb garantia real.

El desglossament per àmbits geogràfics del saldo d'actius dubtosos el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Espanya	11.699.177	14.998.078
Resta de la Unió Europea	589.474	430.238
Iberoamèrica	101.482	161.649
Amèrica del Nord	42.602	54.581
Resta de l'OCDE	9.507	11.966
Resta del món	40.159	69.575
Total	12.482.401	15.726.087

L'import dels ingressos financers acumulats i no reconeguts en el compte de pèrdues i guanys consolidat dels actius financers deteriorats puja, el 31 de desembre de 2015, a 723.241 milers d'euros i, el 31 de desembre de 2014, a 811.088 milers d'euros.

El moviment dels actius financers deteriorats donats de baixa de l'actiu perquè s'ha considerat remota la seva recuperació és el següent:

En milers d'euros	
Saldo el 31 de desembre de 2013	5.383.057
Addicions/retirades en el perímetre (*)	
Altes	1.024.390
Amb càrrec a correccions de valor per deteriorament d'actius	897.103
Amb càrrec directe al compte de pèrdues i guanys	-
Productes vençuts i no cobrats	127.287
Altres conceptes	-
Baixes	(797.320)
Per recuperació en efectiu de principal	(133.878)
Per recuperació en efectiu de productes vençuts i no cobrats	(4.558)
Per adjudicació d'actiu material i condonacions	(25.307)
Per baixa permanent de fallit	(633.577)
Saldo el 31 de desembre de 2014	5.610.127
Addicions/retirades en el perímetre (*)	
Incorporació de TSB (*)	118.093
Altes	1.124.696
Amb càrrec a correccions de valor per deteriorament d'actius	1.037.225
Amb càrrec directe al compte de pèrdues i guanys	43.999
Productes vençuts i no cobrats	43.472
Altres conceptes	-
Baixes	(897.205)
Per recuperació en efectiu de principal	(100.013)
Per recuperació en efectiu de productes vençuts i no cobrats	(18.865)
Per adjudicació d'actiu material i condonacions	(19.714)
Per prescripció	-
Per refinançament o reestructuració de deute	-
Per baixa permanent de fallit	(758.613)
Diferències de canvi	-
Saldo el 31 de desembre de 2015	5.955.711

(*) Vegeu la nota 2.

El 25 de març de 2015 es va formalitzar amb Aiqon Capital (Lux), S.A.R.L., un nou contracte de venda de cartera de crèdits íntegrament proveïts d'un import total de 798,1 milions d'euros pel preu de 22,05 milions d'euros. Posteriorment, el 26 de març de 2015, es va formalitzar amb LVS II Lux XIX, S.A.R.L., un altre contracte de venda de cartera de crèdits dubtosos per un import de 218,68 milions d'euros i de crèdits íntegrament proveïts per un import total d'11,17 milions d'euros, pel preu de 100,25 milions d'euros.

El resultat net de les operacions realitzades el 2015 ha estat de pèrdues per 23,2 milions d'euros, registrades en el resultat d'operacions financeres.

Després del corresponent procés competitiu, Banc Sabadell el 4 d'agost de 2014 va formalitzar amb Aiqon Capital (Lux), S.A.R.L., un contracte de venda d'una cartera de crèdits íntegrament proveïts d'un import total de 554,7 milions d'euros pel preu de 23,3 milions d'euros, benefici que va ser registrat en el resultat d'operacions financeres.

Correccions de valor

L'import de les correccions de valor per deteriorament d'actius en els diferents epígrafs de l'actiu del balanç el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Dipòsits en entitats de crèdit	1.801	2.347
Valors representatius de deute	13.117	15.496
Crèdit a la clientela	6.609.577	7.715.826
Total	6.624.495	7.733.669

Considerem que les correccions de valor per deteriorament i provisions constituïdes pel grup són suficients per absorbir possibles minuscòlues que tinguin els nostres actius i els desenllaços de qualsevol contingència oberta que tingui el banc.

El moviment detallat de les correccions de valor constituïdes per a la cobertura del risc de crèdit i l'import acumulat d'aquestes a l'inici i al final de l'exercici és el següent:

En milers d'euros					
	Determinada individualment	Determinada col·lectivament	Cobertura IBNR (***)	Risc de país	Total
Saldo el 31 de desembre de 2013	1.247.109	6.804.282	1.141.236	(2.884)	9.189.743
Moviments amb reflex en resultats d'insolvències (**)	538.462	412.315	47.907	762	999.446
Moviments sense reflex en resultats d'insolvències	(385.953)	(2.013.281)	(54.228)	5.768	(2.447.694)
Utilització de provisions constituïdes	(381.290)	(1.737.472)	(46.226)	-	(2.164.988)
Altres moviments	(4.663)	(275.809)	(8.002)	5.768	(282.706)
Ajustos per diferències de canvi	-	(9.036)	1.095	115	(7.826)
Saldo el 31 de desembre de 2014	1.399.618	5.194.280	1.136.010	3.761	7.733.669
Incorporació de TSB (*)	1.873	76.755	183.053	-	261.681
Moviments amb reflex en resultats d'insolvències (**)	781.673	155.376	192.533	653	1.130.235
Moviments sense reflex en resultats d'insolvències	181.108	(2.496.182)	(193.239)	-	(2.508.313)
Utilització de provisions constituïdes	(761.152)	(1.205.625)	(282.651)	-	(2.249.428)
Altres moviments (****)	942.260	(1.290.557)	89.412	-	(258.885)
Ajustos per diferències de canvi	-	1.142	5.940	141	7.223
Saldo el 31 de desembre de 2015	2.364.272	2.931.371	1.324.297	4.555	6.624.495

(*) Vegeu la nota 2.

(**) La suma d'aquesta xifra, l'amortització amb càrrec a resultats d'actius financers deteriorats donats de baixa de l'actiu i la recuperació de fallits es reflecteix en l'epígraf de pèrdues per deteriorament d'actius financers (vegeu la nota 38).

(***) Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (vegeu la nota 1.d).

(****) Correspon al traspàs de 258.885 milers d'euros de correccions de valor constituïdes per a la cobertura del risc de crèdit a actius no corrents en venda (vegeu la nota 13) i a inversions immobiliàries (vegeu la nota 15).

El desglossament per àmbits geogràfics del saldo de correccions de valor per deteriorament d'actius el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Espanya	6.238.422	7.404.468
Resta de la Unió Europea	309.367	233.650
Iberoamèrica	49.408	71.402
Amèrica del Nord	7.057	2.156
Resta de l'OCDE	4.630	3.252
Resta del món	15.611	18.741
Total	6.624.495	7.733.669

Nota 12 – Ajustos a actius financers i passius financers per macrocobertures

El 31 de desembre de 2015, els saldos reflectits en aquest epígraf de l'actiu i del passiu del balanç consolidat corresponen a les plusvàlues/minusvàlues dels elements coberts per cobertura de valor raonable de tipus d'interès sobre carteres d'instruments financers. L'ajust net associat als elements coberts puja a unes plusvàlues/minusvàlues de 8.637 milers d'euros el 31 de desembre de 2015 (plusvàlues/minusvàlues de 68.020 milers d'euros el 31 de desembre de 2014), i es compensen, pràcticament en la seva totalitat, per plusvàlues associades al seu derivat de cobertura corresponent.

Nota 13 – Derivats de cobertura d'actiu i passiu

El desglossament dels valors raonables d'aquests epígrafs dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014, tenint en compte el tipus de cobertura realitzat, és el següent:

En milers d'euros				
	2015		2014	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Microcobertures:				
Cobertures del valor raonable	171.755	379.355	148.824	62.544
Cobertures dels fluxos d'efectiu	436.441	161.281	663.715	233.620
Cobertures d'inversió neta de negocis a l'estranger	13.383	173	-	-
Macrocobertures:				
Cobertures del valor raonable	79.234	76.857	97.634	81.869
Cobertures dels fluxos d'efectiu	-	63.795	-	82.263
Total	700.813	681.461	910.173	460.296
Per moneda:				
En euros	537.267	353.525	892.046	456.719
En moneda estrangera	163.546	327.936	18.127	3.577
Total	700.813	681.461	910.173	460.296

Per dur a terme la política de gestió del risc de tipus d'interès (vegeu la nota 4, sobre gestió de riscos financers), el grup contracta operacions de cobertura.

A continuació, es descriuen les principals tipologies de les cobertures:

a) Cobertura de valor raonable:

Són les que cobreixen l'exposició a la variació en el valor raonable d'un tipus de risc concret, i són operacions de microcobertura si cobreixen el risc d'una operació d'actiu o passiu, o de macrocobertura si cobreixen una cartera d'actius o passius financers.

En aquesta categoria el grup classifica els derivats contractats amb l'objectiu de mitigar el risc de tipus d'interès en operacions d'actiu i passiu a tipus fix.

Els derivats emprats en aquestes cobertures consisteixen principalment en permutes de tipus d'interès. A continuació, es detalla la composició de les cobertures:

- Macrocobertura de passius a tipus fix en què s'inclouen operacions de finançament de l'entitat en mercat de capitals i operacions de dipòsits a termini contractats amb clients. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, a un import deutor de 32.740 milers d'euros i 96.562 milers d'euros, respectivament.
- Macrocobertures de valors representatius de deute a tipus fix classificats en la cartera de disponible per a la venda. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, a un import creditor de 16.683 milers d'euros i 80.797 milers d'euros, respectivament.
- Macrocobertures de préstecs hipotecaris concedits a clients. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015, a un import de 971 milers d'euros.
- Microcobertures d'operacions de passiu a tipus fix compostes per dipòsits a termini contractats amb clients, i deute subordinat emès. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, a un import creditor de 22.853 milers d'euros i 48.517 milers d'euros, respectivament.
- Microcobertures d'operacions de passiu a tipus fix compostes per comptes a la vista de clients. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015, a un import de 271 milers d'euros.
- Microcobertures d'operacions d'actiu a tipus fix. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, a un import creditor de 323.165 milers d'euros i 11.382 milers d'euros, respectivament.

En relació amb aquestes, les pèrdues i els guanys reconeguts en l'exercici, tant dels instruments de cobertura com dels elements coberts, es detallen a continuació:

En milers d'euros

	2015		2014	
	Instruments de cobertura	Elements coberts	Instruments de cobertura	Elements coberts
Microcobertures	(25.763)	24.604	48.738	(49.807)
Actius a tipus fix	(16.526)	16.604	47.419	(48.373)
Mercat de capitals	(5)	(570)	5.356	(4.300)
Passius a tipus fix	(9.232)	8.570	(4.037)	2.866
Macrocobertures	(15.053)	24.252	(201.620)	201.620
Mercat de capitals i passius a tipus fix	6.338	3.411	(129.302)	129.302
Actius a tipus fix	(21.391)	20.841	(72.318)	72.318
Total	(40.816)	48.856	(152.882)	151.813

b) Cobertura de flux d'efectiu

Són les que cobreixen la variació en fluxos d'efectiu d'instruments financers associats a un risc concret o a una transacció prevista altament probable.

Els derivats emprats en aquestes cobertures consisteixen principalment en permutes de tipus d'interès i operacions *forward* sobre compres d'actius financers. A continuació, es detalla la composició d'aquestes cobertures:

- Microcobertures de tipus d'interès de compres futures de títols de renda fixa. L'entitat designa com a element de cobertura els contractes derivats que seran liquidats pel seu import brut mitjançant el lliurament de l'actiu subjacent (segons el preu contractat), que, d'acord amb les guies d'implementació de la NIC 39, es poden considerar com a cobertura de fluxos d'efectiu respecte a la contraprestació que es pagarà en una transacció futura que es produirà per la liquidació del mateix derivat en termes bruts. En cas de no haver contractat el derivat, el grup estaria exposat a la variabilitat en el preu de compra. El valor raonable dels *forwards* contractats el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014 pujava a un import creditor de 10.284 i deutor de 346.441 milers d'euros, respectivament.
- Microcobertures de tipus d'interès de bons vinculats a la inflació. El banc ha contractat permutes financeres per cobrir la variació en els fluxos d'efectiu futurs que seran liquidats pels bons inflació. El valor raonable d'aquestes permutes, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, pujava a un import deutor de 280.814 i 153.061 milers d'euros, respectivament.
- Macrocobertures dels fluxos d'efectiu amb l'objectiu de reduir la volatilitat del marge d'intermediació per variacions de tipus d'interès per a un horitzó temporal d'un any. Així, aquesta macrocobertura cobreix els fluxos d'efectiu futurs en funció de l'exposició neta d'una cartera formada per passius altament probables amb una exposició similar al risc del tipus d'interès. Els instruments de cobertura utilitzats amb aquesta finalitat són permutes financeres de tipus d'interès. El valor raonable d'aquestes permutes, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, pujava a un import creditor de 60.211 i 82.263 milers d'euros, respectivament.
- Microcobertures de bons de titulització expressats en moneda estrangera per reduir la volatilitat davant de variacions del tipus de canvi. S'ha contractat per a aquesta cobertura un *cross currency interest rate swap* el valor raonable del qual, el 31 de desembre de 2015, pujava a un import deutor de 10.288 milers d'euros.

Els imports que van ser reconeguts en el patrimoni net durant l'exercici i els imports que van ser donats de baixa del patrimoni net i inclosos en els resultats durant l'exercici s'indiquen en l'estat total de canvis en el patrimoni net de Banc Sabadell.

El 2015 les ineficàcies de les cobertures de fluxos d'efectiu han generat unes pèrdues de 2.716 milers d'euros.

c) Cobertures de les inversions netes en negocis a l'estranger

Aquestes operacions cobreixen el risc de canvi de les inversions efectuades en les societats del grup radicades en països que no tenen l'euro com a moneda funcional.

Actualment, s'estan cobrint 768 milions de lliures esterlines i 4.316 milions de pesos mexicans mitjançant operacions *forward* de divisa. El valor raonable d'aquests derivats de cobertura el 31 de desembre de 2015 pujava a un import deutor de 13.210 milers d'euros.

Nota 14 – Actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda

El desglossament d'aquests epígrafs dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Actiu	3.165.293	2.873.974
Actiu material d'ús propi	97.351	134.559
Actiu material adjudicat	3.047.535	2.738.270
Instruments de capital	19.452	-
Altres actius cedits en arrendament operatiu	955	1.145
Correccions de valor per deteriorament	(622.907)	(624.039)
Total d'actius no corrents en venda	2.542.386	2.249.935
Passiu	-	-
Total de passius associats amb actius no corrents en venda	-	-

En actiu material adjudicat es registren els actius que han estat rebuts pels prestataris o altres deutors del banc, per a la satisfacció, total o parcial, d'actius financers que representen drets de cobrament davant d'aquells.

La totalitat de l'actiu material d'ús propi correspon a residencial (oficines).

En relació amb els actius procedents d'adjudicacions, un 91,42% del saldo correspon a actius residencials, un 6,82% a actius industrials i un 1,76% a agrícola.

El termini mitjà en què els actius romanen en la categoria d'actius no corrents en venda - actius adjudicats és de 29,5 mesos en l'exercici de 2015 (30 mesos el 2014). Vegeu en la nota 4 les polítiques per alienar o disposar per una altra via aquests actius.

El percentatge d'actius adjudicats venuts amb finançament al comprador per part del banc el 2015 ha estat d'un 34,73% (el 2014 va ser d'un 42,7%).

El moviment d'actius no corrents en venda durant els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat el següent:

En milers d'euros

		Actius no corrents en venda
Cost:		
Saldos el 31 de desembre de 2013	Nota	2.820.482
Altes		1.215.603
Baixes		(749.876)
Altres traspassos	16	(141.740)
Traspassos d'insolvències (*)		(270.495)
Saldos el 31 de desembre de 2014		2.873.974
Altes		1.373.440
Baixes		(722.570)
Altres traspassos	16	(113.611)
Traspassos d'insolvències (*)		(245.940)
Saldos el 31 de desembre de 2015		3.165.293
Correccions de valor per deteriorament:		
Saldos el 31 de desembre de 2013		550.134
Dotació neta amb impacte en resultats	42	264.260
Utilitzacions		(153.372)
Altres traspassos	16	(36.983)
Saldos el 31 de desembre de 2014		624.039
Dotació amb impacte en resultats	42	261.552
Reversió amb impacte en resultats	42	(160.291)
Utilitzacions		(61.653)
Altres traspassos	16	(40.740)
Saldos el 31 de desembre de 2015		622.907
Saldos nets el 31 de desembre de 2014		2.249.935
Saldos nets el 31 de desembre de 2015		2.542.386

(*) Fons procedent de correccions de valor constituïdes per la cobertura del risc de crèdit.

Nota 15 – Participacions

El moviment d'aquest epígraf el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	
Saldo el 31 de desembre de 2013	640.842
Addicions/retirades en el perímetre (*)	(1.255)
Per resultats de l'exercici	101
Per adquisició o ampliació de capital	75.795
Per venda o dissolució	(125.995)
Per dividends	(69.062)
Per traspàs	52.486
Per deterioraments, ajustos de valoració, diferències de conversió i altres (**)	(59.685)
Saldo el 31 de desembre de 2014	513.227
Addicions/retirades en el perímetre (*)	-
Per resultats de l'exercici	48.795
Per adquisició o ampliació de capital	116.469
Per venda o dissolució	(273.253)
Per dividends	(35.070)
Per traspàs	-
Per deterioraments, ajustos de valoració, diferències de conversió i altres (**)	(29.172)
Saldo el 31 de desembre de 2015	340.996

(*) Vegeu la nota 2.

(**) Inclou 25.694 milers d'euros (36.821 milers d'euros el 2014) de resultats per deteriorament de participacions (vegeu la nota 39).

Les principals altes i baixes de l'exercici de 2014 i de 2015 de societats participades s'indiquen en l'annex I.

L'abril de 2015 el Banc Sabadell va acudir a l'ampliació de capital realitzada per Metrovacesa, en què va aportar 112 milions d'euros i va comptabilitzar un deteriorament de 59,2 milions d'euros (vegeu la nota 39). El setembre de 2015 es va vendre la totalitat de la participació mantinguda en aquesta societat (el valor net comptable donat de baixa van ser 270.027 milers d'euros).

El fons de comerç de les participacions el 31 de desembre de 2015 puja a 14.473 milers d'euros (17.244 el 2014).

El 31 de desembre de 2015 no hi havia cap acord de suport ni cap altre tipus de compromís contractual significatiu del banc ni de les entitats dependents a les entitats associades.

La conciliació entre la inversió del grup en societats participades i el saldo de l'epígraf participacions:

En milers d'euros		
	2015	2014
Inversió del grup en participades (Annex I)	370.706	763.473
Aportacions per resultats acumulats	199.821	119.844
Ajustos de valor (deterioraments i diferències de canvi)	(229.531)	(370.090)
Total	340.996	513.227

El 31 de desembre de 2015 i de 2014 l'import agregat comptable de les participacions en entitats associades considerades individualment no significatives és de 144.986 i 360.945 milers d'euros, respectivament.

A continuació, es presenten les dades financeres més rellevants de BanSabadell Vida, el 31 de desembre de 2015 i de 2014:

En milers d'euros

	BanSabadell Vida (*)	
	2015	2014
Total actiu	6.500.714	5.958.746
<i>Del qual: inversions financeres</i>	<i>6.314.678</i>	<i>5.767.607</i>
Total passiu	6.122.844	5.605.302
<i>Del qual: provisions tècniques</i>	<i>5.765.573</i>	<i>5.271.816</i>
Resultat del compte tècnic de vida	96.528	95.424
<i>Del qual: primes imputades a l'exercici</i>	<i>2.829.184</i>	<i>1.278.336</i>
<i>Del qual: sinistralitat de l'exercici</i>	<i>(2.768.577)</i>	<i>(1.345.198)</i>
<i>Del qual: rendiment financer tècnic</i>	<i>108.566</i>	<i>210.801</i>

(*) Dades extretes dels registres comptables de BanSabadell Vida sense tenir en compte ajustos de consolidació ni el percentatge de participació del grup.

Nota 16 – Actiu material

El desglossament d'aquest epígraf dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

	2015				2014			
	Cost	Amortització	Deteriorament	Valor net	Cost	Amortització	Deteriorament	Valor net
Immobilitzat material	3.223.624	(1.351.880)	(25.123)	1.846.621	2.799.090	(1.163.189)	(22.614)	1.613.287
D'ús propi:	3.034.705	(1.300.962)	(24.220)	1.709.523	2.687.355	(1.131.824)	(22.614)	1.532.917
Equips informàtics i les seves instal·lacions	490.400	(352.834)	-	137.566	467.597	(328.021)	-	139.576
Mobiliari, vehicles i resta d'instal·lacions	1.275.207	(683.205)	(1.631)	590.371	1.091.149	(605.390)	(1.128)	484.631
Edificis	1.215.047	(256.076)	(22.589)	936.382	1.099.242	(196.817)	(21.454)	880.971
Obres en curs	16.060	-	-	16.060	76	-	-	76
Altres	37.991	(8.847)	-	29.144	29.291	(1.596)	(32)	27.663
Credits en arrendament operatiu	188.919	(50.918)	(903)	137.098	111.735	(31.365)	-	80.370
Inversions immobiliàries	2.940.088	(149.513)	(448.670)	2.341.905	2.838.267	(114.576)	(354.112)	2.369.579
Edificis	2.918.157	(147.503)	(442.003)	2.328.651	2.805.037	(112.915)	(342.008)	2.350.114
Finques rústiques, parcel·les i solars	21.931	(2.010)	(6.667)	13.254	33.230	(1.661)	(12.104)	19.465
Total	6.163.712	(1.501.393)	(473.793)	4.188.526	5.637.357	(1.277.765)	(376.726)	3.982.866

El moviment durant els exercicis de 2015 i de 2014 del saldo de l'epígraf d'actiu material és el següent:

En milers d'euros

		Immobles	Mobiliari i instal·lacions	Inversions immobiliàries	Actius ced. arrend. operat.	Total
Cost:	Nota					
Saldos el 31 de desembre de 2013		1.183.635	2.022.231	2.665.925	108.451	5.980.242
Addicions/retirades en el perímetre	2	-	-	-	-	-
Altes		45.987	106.345	397.519	37.638	587.489
Baixes		(101.013)	(569.830)	(481.400)	(34.354)	(1.186.597)
Altres traspassos		-	-	268.435	-	268.435
Traspassos d'insolvències (*)		-	-	(12.212)	-	(12.212)
Saldos el 31 de desembre de 2014		1.128.609	1.558.746	2.838.267	111.735	5.637.357
Addicions/retirades en el perímetre	2	17.600	4.635	-	-	22.235
Incorporació per TSB	2	234.460	104.709	-	28.204	367.373
Altes		34.100	191.203	323.511	78.049	626.863
Baixes		(145.300)	(93.651)	(382.838)	(28.577)	(650.366)
Altres traspassos		6.902	3.495	174.092	-	184.489
Traspassos d'insolvències (*)		-	-	(12.944)	-	(12.944)
Tipus de canvi		(7.273)	(3.530)	-	(492)	(11.295)
Saldos el 31 de desembre de 2015		1.269.098	1.765.607	2.940.088	188.919	6.163.712
Amortització acumulada:						
Saldos el 31 de desembre de 2013		186.007	1.304.589	75.407	37.743	1.603.746
Altes		15.998	107.382	47.916	15.361	186.657
Baixes		(3.592)	(478.560)	(8.628)	(21.739)	(512.519)
Altres traspassos		-	-	(119)	-	(119)
Saldos el 31 de desembre de 2014		198.413	933.411	114.576	31.365	1.277.765
Addicions/retirades en el perímetre	2	-	3.728	-	-	3.728
Incorporació per TSB	2	76.115	60.450	-	19.045	155.610
Altes		19.715	104.467	54.801	17.979	196.962
Baixes		(26.266)	(66.680)	(17.616)	(17.280)	(127.842)
Altres traspassos		(533)	2.776	(2.248)	-	(5)
Tipus de canvi		(2.521)	(2.113)	-	(191)	(4.825)
Saldos el 31 de desembre de 2015		264.923	1.036.039	149.513	50.918	1.501.393
Pèrdues per deteriorament:						
Saldos el 31 de desembre de 2013		120.211	8.440	312.523	-	441.174
Dotació neta amb impacte en resultats		(14.593)	3.175	99.579	-	88.161
Utilitzacions		(84.132)	(10.487)	(136.931)	-	(231.550)
Altres traspassos		-	-	78.941	-	78.941
Saldos el 31 de desembre de 2014		21.486	1.128	354.112	-	376.726
Addicions/retirades en el perímetre	2	10.244	-	-	-	10.244
Dotació amb impacte en resultats	39	3.646	-	263.328	903	267.877
Reversió amb impacte en resultats	39	(1.438)	(100)	(107.713)	-	(109.251)
Utilitzacions		(10.746)	-	(106.846)	-	(117.592)
Altres traspassos		(603)	603	45.789	-	45.789
Saldos el 31 de desembre de 2015		22.589	1.631	448.670	903	473.793
Saldos nets el 31 de desembre de 2014		908.710	624.207	2.369.579	80.370	3.982.866
Saldos nets el 31 de desembre de 2015		981.586	727.937	2.341.905	137.098	4.188.526

(*) Fons procedent de correccions de valor constituïdes per la cobertura del risc de crèdit.

El detall de l'origen del cost amortitzat dels traspassos amb destinació a l'epígraf d'actiu material durant l'exercici de 2015 és el següent:

En milers d'euros			
	Nota	2015	2014
Existències	18	65.835	84.854
Actius no corrents en venda	14	72.871	104.757
Insolvències		(12.944)	(12.212)
Total		125.762	177.399

El valor brut dels elements de l'actiu material d'ús propi que estaven en ús i totalment amortitzats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 puja a 379.757 milers d'euros i 361.201 milers d'euros, respectivament.

El valor comptable net dels actius materials corresponents a negocis a l'estranger puja a 279.021 milers d'euros el 31 de desembre de 2015 (53.580 milers d'euros el 31 de desembre de 2014).

El grup ha formalitzat operacions de venda d'immobles i en el mateix acte va formalitzar amb els compradors un contracte d'arrendament operatiu (manteniment, assegurances i tributs a càrrec del banc) sobre aquests. Les característiques principals dels contractes més significatius vigents al tancament de l'exercici de 2015 es detallen tot seguit:

Contractes arrendament operatiu	31/12/2015			
	Nombre d'immobles venuts	Nombre de contractes amb opció de compra	Nombre de contractes sense opció de compra	Termini d'obligat compliment
Exercici 2010	379	379	-	10 anys
Exercici 2012	4	4	-	15 anys
Exercici 2012 (integració Banco CAM)	20	20	-	10 a 12 anys

Per al lot de 379 immobles de què es va formalitzar la venda l'abril de 2010 i al mateix temps la formalització de contracte d'arrendament operatiu, les rendes per al termini d'obligat compliment, fixades inicialment en 37,5 milers d'euros cada mes, s'actualitza anualment amb l'IPC i amb un mínim del 2,75% anual fins a l'abril de 2018. Per a la resta d'immobles, les rendes s'actualitzen anualment amb l'IPC.

En relació amb aquest conjunt de contractes d'arrendament operatiu:

- Les despeses d'arrendament de tots els contractes vigents durant els exercicis de 2015 i de 2014 han pujat a 49.131 i 49.272 milers d'euros respectivament, i s'han reconegut en la partida d'altres despeses generals d'administració d'immobles, instal·lacions i material, en l'epígraf de "Despeses d'administració" (vegeu la nota 37).
- El valor present dels pagaments futurs mínims en què incorrerà el banc durant el període d'obligat compliment (atès que es considera que no s'exerciran pròrrogues ni opcions de compra existents) puja el 31 de desembre de 2015 a 50.983 milers d'euros en el termini d'un any (50.196 milers d'euros el 2014), 168.370 milers d'euros entre un i cinc anys (173.645 milers d'euros el 2014) i 253.034 milers d'euros a més de cinc anys (262.427 milers d'euros el 2014).

En referència a la partida d'actiu material cedit en règim d'arrendament operatiu, la majoria d'operacions formalitzades sobre arrendaments operatius es fan a través de la societat BanSabadell Renting, S.A. i es refereixen a vehicles.

Pel que fa a la partida d'inversions immobiliàries, els ingressos derivats de les rendes provinents de les propietats d'inversió i les despeses directes relacionades tant amb les propietats d'inversió que van generar rendes durant l'exercici com les que no van generar rendes no són significatius en el context dels comptes anuals consolidats.

En compliment de les obligacions comptables que estableix l'article 93.1, apartats a) i c), del text refós de la Llei de l'impost sobre societats, pel que fa a les fusions efectuades fins ara entre Banco de Sabadell, S.A. i Solbank S.B.D., S.A., Banco Herrero, S.A., Banco de Asturias, S.A., BanSabadell Leasing E.F.C., S.A., Solbank Leasing E.F.C., S.A., BanAsturias Leasing E.F.C., S.A., Banco Atlántico, S.A., Banco Urquijo, S.A., Europea de

Inversiones y Rentas, S.L., Banco CAM, S.A., Banco Guipuzcoano, S.A., BS Profesional, Axel Group, Sabadell Solbank S.A.U. (anteriorment Lloyds Bank) i Banco Gallego, S.A. es disposa d'un detall que indica l'exercici en què les entitats transmissors van adquirir els béns transmesos susceptibles d'amortització, així com d'un detall de la relació de béns adquirits que s'han incorporat als llibres de comptabilitat de Banco de Sabadell, S.A. per un valor diferent d'aquell pel qual figuraven en els de les entitats transmissors amb anterioritat a la fusió, indicant ambdós valors així com els fons d'amortització i correccions valoratives per deteriorament constituïdes en els llibres de comptabilitat de l'entitat adquirent i de les transmissors.

Nota 17 - Actiu intangible

El desglossament d'aquest epígraf el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Fons de comerç:	1.092.777	1.084.146
Banco Urquijo Sabadell Banca Privada, S.A.	473.837	473.837
Grup Banco Guipuzcoano	285.345	285.345
Sabadell United Bank, N.A.	70.645	62.697
Procedent de l'adquisició d'actius del banc BMN-Penedès	245.364	245.364
Resta	17.586	16.903
Un altre actiu intangible:	987.793	507.150
Amb vida útil definida:	987.793	507.150
Relacions contractuals amb clients i marca (Banco Urquijo)	7.106	9.860
Relacions contractuals amb clients (Banco Guipuzcoano)	26.960	32.448
Negoci Banca Privada Miami	25.783	26.127
Relacions contractuals amb clients (Sabadell United Bank)	15.795	17.559
Relacions contractuals i marca amb clients (TSB) (*)	388.978	-
Aplicacions informàtiques	508.397	405.417
Altres despeses amortitzables	14.774	15.739
Total	2.080.570	1.591.296

(*) Vegeu la nota 2.

Fons de comerç

Tal com s'estableix en el marc normatiu de referència, Banc Sabadell ha portat a terme una anàlisi per avaluar l'existència de potencial deteriorament dels fons de comerç.

La metodologia de valoració utilitzada en l'anàlisi ha estat la del descompte de beneficis nets distribuïbles futurs associats a l'activitat desenvolupada pel banc per a un període de projecció de cinc anys (fins al 2020). Es considera que el 2020, el banc haurà aconseguit una generació de resultats recurrent, per la qual cosa prenent com a referència aquest any, es calcula el valor terminal, utilitzant una taxa nul·la de creixement a perpetuïtat, i mostra així una anàlisi més conservadora.

L'entorn de baixos tipus d'interès ha afectat les taxes de descompte que utilitza el banc en les seves valoracions. Concretament, la taxa de descompte aplicada als negocis a Espanya s'ha reduït en -50 pb fins al 9,5% respecte del 10% utilitzat en exercicis anteriors. Tanmateix, la reducció d'aquesta taxa és inferior a la caiguda experimentada pel bo espanyol a deu anys a causa del fet que la beta de Banc Sabadell ha augmentat respecte a l'exercici anterior, ja que, per motius prudencials i de manera excepcional, s'ha utilitzat com a tipus d'interès lliure de risc el bo espanyol a trenta anys. Si no s'hagués canviat la referència del bo espanyol,

la taxa de descompte estaria prop del 8% i el canvi seria molt més prudent en aquesta hipòtesi, atès l'entorn actual de tipus.

Les variables clau sobre les quals es construeixen les projeccions financeres són l'evolució del marge d'intermediació (condicionat pels volums de negoci esperats i els tipus d'interès) i l'evolució de la resta de partides del compte de resultats i els nivells de solvència.

Els valors recuperables, tant en l'àmbit global com el de les diferents UGE, són superiors als seus valors comptables respectius, per la qual cosa no s'ha produït cap deteriorament.

Així mateix, s'ha fet una anàlisi de sensibilitat, en què s'estressen algunes de les variables clau de la valoració resultant de la mateixa manera que no hi ha cap indicatiu de deteriorament. Les variables sobre les quals s'ha dut a terme aquesta anàlisi inclouen el cost de capital, el capital mínim exigít, els ingressos, el creixement dels costos i el *cost of risk* recurrent.

Les hipòtesis macroeconòmiques utilitzades en l'avaluació del deteriorament dels fons de comerç són les següents:

La fase d'expansió de l'activitat a Espanya es prolongarà al llarg de 2016, encara que amb taxes de creixement més reduïdes que el 2015. L'economia tornarà a destacar en positiu dins el conjunt de la zona euro i es continuarà creant ocupació neta, la qual cosa estarà afavorida per la capacitat infrautilitzada al mercat laboral i per la contenció dels costos laborals.

El menor creixement previst per a l'economia està relacionat amb la debilitat de les economies emergents, especialment del Brasil. En aquest sentit, l'economia espanyola és, entre les principals economies de la zona euro, la més exposada a Llatinoamèrica. També contribuirà a la menor dinàmica de creixement la minoració de l'impacte positiu d'alguns dels factors que han donat suport a l'activitat recentment, com la política fiscal o unes condicions de finançament més laxes. En tot cas, la demanda domèstica continuarà sent la principal font de creixement econòmic, i això estarà afavorit per una situació financera millor dels agents privats. El risc principal en l'àmbit domèstic serà el polític, en un escenari de governabilitat més difícil.

Pel que fa a la inflació, aquesta es mantindrà en nivells molt reduïts, encara afectada pel component energètic. A més a més, continuarà per sota de la mitjana de la zona euro, a causa d'un excés més elevat de capacitat productiva a Espanya.

Valoració de l'existència d'indicis de deteriorament sobre els fons de comerç més significatius:

Banco Urquijo

El fons de comerç de Banco Urquijo està assignat a les unitats generadores d'efectiu (UGE), que s'esperava que fossin les beneficiàries de les sinergies identificades. Les UGEs i el pes de cadascuna sobre el total del fons de comerç són: UGE Banca Privada (12,7%), UGE Banca Comercial (21,2%), UGE Banca Corporativa (1,9%) i UGE Resta (2,3%). En el cas de les sinergies que no es van poder assignar a una UGE concreta per limitacions en la informació històrica disponible de l'entitat adquirida, aquestes es van assignar al conjunt d'UGE (61,9%).

Banco Guipuzcoano

El Fons de Comerç de Banco Guipuzcoano assignat a la UGE de Banca Comercial correspon a la capacitat de generació de beneficis futurs dels actius i passius adquirits i al valor de les potencials sinergies d'ingressos i costos identificats i els costos associats a la transacció.

Sabadell United Bank

En la valoració del fons de comerç de Sabadell United Bank, la metodologia de valoració utilitzada ha estat la del descompte de beneficis nets distribuïbles futurs associats a l'activitat exercida pel banc per a un període de projecció de quatre anys (fins al 2019) més el càlcul del seu valor terminal utilitzant una taxa nul·la de creixement a perpetuïtat. La taxa de descompte utilitzada s'ha situat en el 13,20%. El test de deteriorament del fons de comerç relacionat ha estat validat per un expert independent.

BMN-Penedès

En relació amb el fons de comerç generat en la combinació de negocis corresponent a l'adquisició dels actius procedents de BMN-Penedès, aquest va ser assignat a la UGE Banca Comercial. Al tancament de 2015, el banc ha valorat si hi ha indicis de deteriorament del fons de comerç de BMN-Penedès, i ha procedit a l'estimació de l'import recuperable.

Al tancament de 2015, sobre els fons de comerç relacionats anteriorment, el banc ha valorat si hi ha indicis de deteriorament procedint a l'estimació de l'import recuperable, i, d'acord amb el resultat de les valoracions, no s'han produït pèrdues de valor d'aquests fons de comerç.

D'acord amb les especificacions del text refós de la Llei de l'impost de societats, aquests fons de comerç generats no són fiscalment deduïbles.

Un altre actiu intangible

Banco Urquijo

En un altre actiu intangible, els intangibles associats a la compra de Banco Urquijo recullen bàsicament el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents de Banco Urquijo per als diferents productes (SICAV, fons d'inversió i de pensions, targetes, inversió creditícia a curt termini, intermediació i custòdia de valors) i dels dipòsits i el valor de la marca Banco Urquijo.

Aquests intangibles tenen una vida útil definida de dotze anys per als clients corresponents a Banca Privada, set anys per als clients corresponents a Banca Comercial i cinc anys per a la resta, i s'amortitzen linealment en funció d'aquesta vida, de manera similar a la manera com es realitza en l'actiu material.

Negoci Banca Privada Miami

Els intangibles associats a l'adquisició el 2008 del negoci de Banca Privada de Miami recullen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents d'aquest negoci, bàsicament de la inversió creditícia a curt termini, i dels dipòsits. L'amortització d'aquests actius s'efectua a un termini de quinze anys des de la seva creació.

Negoci Caja de Ahorros del Mediterráneo Miami Agency

Els intangibles associats a l'adquisició el 2012 del negoci de l'agència de Miami de la Caja de Ahorros del Mediterráneo recullen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents d'aquest negoci, bàsicament dels dipòsits. L'amortització d'aquests actius s'efectua a un termini de deu anys des de la seva creació.

Negoci Banca Privada de Lloyds Bank a Miami

Els intangibles associats a l'adquisició el 2013 del negoci de Banca Privada de Lloyds Bank a Miami recullen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents d'aquest negoci, bàsicament dels dipòsits i relacions contractuals amb determinats clients. L'amortització d'aquests actius s'efectua a un termini de deu anys des de la seva creació.

Banco Guipuzcoano

Els actius intangibles associats a l'adquisició de Banco Guipuzcoano recullen fonamentalment el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents de Banco Guipuzcoano per a dipòsits a la vista (*core deposits*) i fons d'inversió. La valoració dels *core deposits* s'ha fet per l'enfocament dels ingressos mitjançant el mètode d'estalvi de costos. El valor raonable s'ha determinat, principalment, estimant

el valor actual net dels fluxos de caixa generats pel menor cost que suposen els *core deposits* respecte al finançament alternatiu. Per la seva banda, la valoració de la gestió de fons d'inversió s'ha realitzat per l'enfocament dels ingressos mitjançant el mètode de l'excés de beneficis. El valor raonable s'ha determinat, principalment, estimant el valor actual net dels fluxos de caixa generats per les comissions percebudes per la comercialització de fons d'inversió. L'amortització d'aquests actius es fa en un termini de deu anys a partir de la data d'adquisició de Banco Guipuzcoano.

Sabadell United Bank

Sabadell United Bank integra diverses adquisicions que s'han fet als Estats Units (Mellon United Bank, Lydian i JGB), pels quals es van identificar uns actius intangibles per un import de 40.496 milers de dòlars, que corresponen principalment a *core deposits* i relacions contractuals amb determinats clients. Es tracta d'un intangible de vida definida, ja que es presumeix que els comptes de clients existents s'aniran cancel·lant al llarg del temps com a conseqüència de canvis de domicili, mort o canvis d'entitat.

L'amortització d'aquests actius intangibles s'efectua a un termini d'entre set i onze anys des de la seva creació, i el 31 de desembre de 2015 i de 2014 el seu valor és de 17.196 milers de dòlars americans i 21.318 milers de dòlars americans, respectivament.

TSB

Sobre la valoració dels actius intangibles associats a l'adquisició de TSB vegeu la nota 2 d'aquests comptes anuals consolidats.

Per a la valoració dels indicis de deteriorament dels altres actius intangibles es calcula el valor en ús basat en el mètode d'*income approach* (descompte de fluxos de caixa) en la modalitat d'excés de beneficis multiperíode per als procedents de les relacions contractuals amb clients i dels dipòsits i en la modalitat de l'extramarge per a la marca, i no s'ha produït pèrdua de valor d'aquests actius intangible.

El concepte d'aplicacions informàtiques recull bàsicament l'activació de despeses associades a treballs informàtics subcontractats i a la compra de llicències de programari.

El moviment del fons de comerç en els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat el següent:

En milers d'euros			
	Fons de comerç	Deteriorament	Total
Saldo el 31 de desembre de 2013	1.074.828	(1.619)	1.073.209
Altes	7.143	-	7.143
Baixes	-	-	-
Diferències de canvi	892	-	892
Altres	1.283	1.619	2.902
Saldo el 31 de desembre de 2014	1.084.146	-	1.084.146
Altes	683	-	683
Baixes	-	-	-
Diferències de canvi	7.948	-	7.948
Altres	-	-	-
Saldo el 31 de desembre de 2015	1.092.777	-	1.092.777

El moviment de l'altre actiu intangible en els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat el següent:

En milers d'euros					
	Nota	Cost	Amortització	Deteriorament	Total
Saldo el 31 de desembre de 2013		1.291.857	(851.082)	(12.247)	428.528
Altes		176.376	(91.447)	-	84.929
Baixes		(80.581)	67.569	6.705	(6.307)
Altres		-	-	-	-
Saldo el 31 de desembre de 2014		1.387.652	(874.960)	(5.542)	507.150
Incorporació per TSB (*)	2	426.948	-	-	426.948
Altes		186.397	(131.900)	(1)	54.496
Baixes		(9.723)	4.024	5.490	(209)
Altres		(7.029)	6.437	-	(592)
Saldo el 31 de desembre de 2015		1.984.245	(996.399)	(53)	987.793

(*) Vegeu la nota 2.

El valor brut dels elements d'un altre actiu intangible que estaven en ús i totalment amortitzats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 puja a un import de 408.239 milers d'euros i 574.214 milers d'euros, respectivament.

Nota 18 – Resta d'actius

El desglossament de l'epígraf d'altres actius corresponent a 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Existències	3.655.548	4.021.357
Altres	943.855	250.530
Total	4.599.403	4.271.887

L'epígraf d'altres inclou, principalment, despeses pagades no meritades, la periodificació de comissions de clients així com operacions en camí pendents de liquidar.

El moviment de les existències en els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat el següent:

En milers d'euros					
	Notes	Sòl	Edificis en construcció	Edificis acabats	Total
Saldo el 31 de desembre de 2013		2.114.809	747.002	885.166	3.746.977
Altes		579.958	112.008	842.027	1.533.993
Baixes		(247.664)	(361.437)	(239.078)	(848.179)
Deteriorament amb impacte en resultats	39	(171.811)	(84.393)	(70.376)	(326.580)
Altres traspassos	16	(67.413)	(7.876)	(9.565)	(84.854)
Altres		-	-	-	-
Saldo el 31 de desembre de 2014		2.207.879	405.304	1.408.174	4.021.357
Altes		389.468	138.919	516.064	1.044.451
Baixes		(338.388)	(130.612)	(415.802)	(884.802)
Dotació del deteriorament amb impacte en resultats	39	(131.883)	(73.428)	(254.312)	(459.623)
Reversió del deteriorament amb impacte en resultats	39	-	-	-	-
Altres traspassos	16	(42.268)	(26.650)	3.083	(65.835)
Altres		-	-	-	-
Saldo el 31 de desembre de 2015		2.084.808	313.533	1.257.207	3.655.548

El 31 de desembre de 2015, no hi ha existències adscrites a deutes amb garantia hipotecària.

Nota 19 – Dipòsits d'entitats de crèdit de passiu

El desglossament del saldo de dipòsits d'entitats de crèdit de passiu en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Per epígrafs:		
Passius financers a cost amortitzat	14.724.718	16.288.193
Total	14.724.718	16.288.193
Per naturalesa:		
Comptes a termini	7.098.765	8.270.198
Cessió temporal d'actius	7.181.238	7.428.793
Altres comptes	449.105	645.434
Ajustos per valoració	(4.390)	(56.232)
Total	14.724.718	16.288.193
Per moneda:		
En euros	11.607.811	14.715.786
En moneda estrangera	3.116.907	1.572.407
Total	14.724.718	16.288.193

El tipus d'interès mitjà anual dels dipòsits d'entitats de crèdit durant els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat del 0,80% i de l'1,47%, respectivament (0,80% el 2015 sense considerar TSB).

Nota 20 – Dipòsits de la clientela

El desglossament del saldo de dipòsits de la clientela en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Per epígrafs:		
Passius financers a cost amortitzat	132.876.312	98.208.370
Total	132.876.312	98.208.370
Per naturalesa:		
Dipòsits a la vista	84.536.132	43.274.963
Comptes corrents	49.828.204	30.400.408
Comptes d'estalvi	33.622.239	12.152.099
Resta	1.085.689	722.456
Dipòsits a termini	46.376.324	53.395.928
Termini fix	39.561.714	45.991.588
Cèdules i bons emesos no negociables	3.427.124	4.754.882
Dipòsits híbrids	3.246.439	2.511.337
Resta	141.047	138.121
Dipòsits disponibles amb preavis	-	-
Pactes de recompra	1.950.585	1.291.799
Ajustos per valoració	13.271	245.680
Total	132.876.312	98.208.370
Per sectors:		
Administracions públiques	5.547.511	2.804.065
Residents	81.663.154	86.449.217
No residents	45.652.376	8.709.408
Ajustos per valoració	13.271	245.680
Total	132.876.312	98.208.370
Per moneda:		
En euros	89.354.105	91.364.670
En moneda estrangera	43.522.207	6.843.700
Total	132.876.312	98.208.370

El tipus d'interès mitjà anual dels dipòsits de la clientela durant els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat del 0,67% i de l'1,19%, respectivament (0,67% el 2015 sense considerar TSB).

Nota 21 – Dèbits representats per valors negociables

A continuació, es presenta informació sobre el total d'emissions, recompres o reemborsaments de valors representatius de deute realitzats pel grup des del 31 de desembre de 2014 fins al 31 de desembre de 2015, així com la seva informació comparativa corresponent a l'exercici anterior.

En milers d'euros

	31/12/2015						
	Saldo viu inicial 31/12/2014	Addicions/ retirades en el perímetre (*)	Incorporació per TSB (*)	(+) Emissions	(-) Recompres o reemborsaments	(+/-) Ajustos per tipus de canvi i altres	Saldo viu final 31/12/2015
Valors representatius de deute emesos en un estat membre de la UE, que han requerit el registre d'un fullet informatiu	20.032.274	-	-	14.197.655	(11.309.215)	2.526	22.923.240
Valors representatius de deute emesos en un estat membre de la UE, que no han requerit el registre d'un fullet informatiu	164.055	-	14.077	3.759.285	(461.684)	7.644	3.483.377
Altres valors representatius de deute emesos fora d'un estat membre de la UE	-	-	-	-	-	-	-
Total	20.196.329	-	14.077	17.956.940	(11.770.899)	10.170	26.406.617

(*) Vegeu la nota 2.

En milers d'euros

	31/12/2014						
	Saldo viu inicial 31/12/2013	Addicions/ retirades en el perímetre (*)		(+) Emissions	(-) Recompres o reemborsaments	(+/-) Ajustos per tipus de canvi i altres	Saldo viu final 31/12/2014
Valors representatius de deute emesos en un estat membre de la UE, que han requerit el registre d'un fullet informatiu	21.096.546	-		6.628.200	(7.722.800)	30.328	20.032.274
Valors representatius de deute emesos en un estat membre de la UE, que no han requerit el registre d'un fullet informatiu	70.369	-		183.506	(90.945)	1.125	164.055
Altres valors representatius de deute emesos fora d'un estat membre de la UE	-	-		-	-	-	-
Total	21.166.915	-		6.811.706	(7.813.745)	31.453	20.196.329

(*) Vegeu la nota 2.

El desglossament del saldo de dèbits representats per valors negociables emesos pel grup per tipus d'emissió en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Bons/Obligacions simples	5.729.404	3.428.046
Obligacions simples	4.403.806	2.170.855
Bons estructurats	266.548	198.141
Bons simples aval estat	1.059.050	1.059.050
Paçarés	3.937.214	2.909.852
Cèdules hipotecàries	9.999.800	10.080.400
Cèdules territorials	-	-
Fons de titulització	6.601.999	3.621.063
Ajustos per valoració i altres	138.200	156.968
Total	26.406.617	20.196.329

A l'annex V es presenta el detall de les emissions vives al tancament de l'exercici de 2015 i de 2014.

Nota 22 – Passius subordinats

El desglossament del saldo dels passius subordinats emesos pel grup en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	Imports	
	31/12/2015	31/12/2014
Total obligacions subordinades	1.438.212	911.553
Total participacions preferents	18.400	88.817
Ajustos per valoració i altres	16.167	11.992
Total	1.472.779	1.012.362

A l'annex V es presenta el detall dels passius subordinats emesos vius al tancament de l'exercici de 2015 i de 2014.

La Comissió Executiva de Banco de Sabadell, S.A., a l'empara de les facultats conferides per acord del Consell d'Administració celebrat el dia 18 de desembre de 2014, i els òrgans competents de Sabadell International Equity Ltd., Guipuzcoano Capital S.A.U. i CAM Capital S.A.U., van acordar respectivament el 22 de desembre de 2014, i amb prèvia autorització del Banc d'Espanya, amortitzar el saldo nominal viu de les següents emissions de participacions preferents i obligacions subordinades:

En milions d'euros			
Denominació	Emissor	Data d'amortització	Saldo nominal viu
Participacions preferents sèrie I/2009	Banco de Sabadell, S.A.	24/02/2015	10,84
Emissió de deute subordinat especial	Banco de Sabadell, S.A. (emissor original CAM)	24/02/2015	6,13
Obligacions subordinades emissió novembre 1988	Banco de Sabadell, S.A. (emissor original Caja de Ahorros de Torrent)	24/02/2015	0,1
Obligacions subordinades primera emissió setembre 1988	Banco de Sabadell, S.A. (emissor original CAM)	24/02/2015	0,62
Participacions preferents sèrie A	Sabadell International Equity LTD.	24/02/2015	18,79
Participacions preferents sèrie I	Guipuzcoano Capital, S.A.U.	24/02/2015	1,16
Participacions preferents sèrie III	Guipuzcoano Capital, S.A.U.	19/02/2015	17,73
Participacions preferents sèrie A	CAM Capital, S.A.U.	24/02/2015	6,07
Participacions preferents sèrie B	CAM Capital, S.A.U.	24/02/2015	3,45
Participacions preferents sèrie C	CAM Capital, S.A.U.	24/02/2015	20,4

L'amortització de les emissions es va fer mitjançant l'abonament en efectiu, en la data d'amortització corresponent, del 100% de l'import nominal i, si escau, la remuneració meritada i no pagada; tot això en exercici de la facultat d'amortització de l'emissor prevista en els termes i les condicions dels fullets informatius de les emissions aprovats i inscrits en el registre oficial corresponent de la Comissió Nacional del Mercat de Valors. La totalitat de les amortitzacions es va dur a terme el febrer de 2015.

El Consell d'Administració de Banco de Sabadell, S.A. va acordar en la reunió celebrada el 30 de setembre de 2013 la participació del banc en l'acció de gestió de deute subordinat i participacions preferents de Banco Gallego, S.A. en el marc del pla de resolució de NCG Banco Gallego. L'acció de gestió d'instruments híbrids de Banco Gallego va consistir en l'aplicació d'una retallada forçosa en la seva valoració. Aquesta retallada es va materialitzar:

- per al deute subordinat, mitjançant la modificació obligatòria de determinades característiques d'aquests instruments i reconfiguració com a valors de renda fixa sènior de Banco Gallego;
- per a les participacions preferents, mitjançant la recompra obligatòria en efectiu per Banco Gallego, en què el preu de recompra va recollir aquesta retallada en la valoració de l'instrument corresponent i el titular d'aquests valors va estar obligat a reinvertir el preu de recompra a la subscripció de valors de renda fixa sènior de Banco Gallego.

Mitjançant la seva participació en la gestió d'híbrids, Banc Sabadell va oferir als destinataris de l'oferta la possibilitat alternativa de subscriure noves obligacions subordinades necessàriament convertibles de Banc Sabadell de la sèrie III/2013 (les obligacions III/2013) o sèrie IV/2013 (les obligacions IV/2013), segons el tipus de valor de Banco Gallego de què eren titulars.

Una vegada conclòs el període durant el qual els titulars d'instruments híbrids podien optar per subscriure obligacions III/2013 i obligacions IV/2013 de Banc Sabadell, es van rebre sol·licituds de subscripció de 50.954.400 obligacions III/2013 i 70.720.450 obligacions IV/2013. Els imports nominals que es van emetre i el saldo viu nominal de les obligacions subordinades necessàriament convertibles són els següents:

En milers d'euros			
Obligacions necessàriament convertibles	Saldo nominal inicial	Saldo viu nominal	
		31/12/2015	31/12/2014
Obligacions III/2013	50.954	42.238	44.256
Obligacions IV/2013	70.720	35.360	53.040

La data de venciment de les obligacions III/2013 serà el 28 d'octubre de 2016. Per la seva banda, les obligacions IV/2013 tenen data de venciment el 28 d'octubre de 2017, i tenen anualment conversió necessària parcial del 25% de l'import nominal inicial. El tipus d'interès corresponent a la remuneració de les obligacions III/2013 i IV/2013 és del 5% nominal anual.

El 28 d'octubre de 2014 va tenir lloc la primera conversió voluntària en accions de l'emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles III/2013. El Consell d'Administració, en la reunió celebrada el 30 d'octubre de 2014, va executar parcialment, per un import nominal de 379.425,5 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 30 de setembre de 2013, per atendre la conversió voluntària de 6.698.074 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 12 de novembre de 2014, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 3.035.404 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 21 de novembre de 2014.

Així mateix, el dia 28 d'octubre de 2014 va tenir lloc el supòsit de conversió necessària parcial de l'emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles de Banc Sabadell sèrie IV/2013, i es va produir en conseqüència la conversió del 25% de l'import nominal inicial de les 70.720.450 obligacions IV/2013 en circulació, mitjançant una reducció del 25% del seu valor nominal inicial. Per atendre la conversió necessària

parcial de les obligacions IV/2013, el 30 d'octubre de 2014 es va executar parcialment per un import nominal de 996.982,125 euros l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 30 de setembre de 2013. L'augment de capital va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 12 de novembre de 2014, i va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 7.975.857 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 21 de novembre de 2014.

Finalitzat el 27 d'octubre de 2015 el segon període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles III/2013, la Comissió Executiva en la reunió celebrada el 5 de novembre de 2015 va acordar l'execució parcial, per un import nominal de 131.339,875 euros, de l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 30 de setembre de 2013, per atendre la conversió voluntària de 2.018.480 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 19 de novembre de 2015, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 1.050.719 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Bilbao, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 26 de novembre de 2015.

Per la seva banda, el dia 28 d'octubre de 2015 va tenir lloc el segon supòsit de conversió necessària parcial de l'emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles de Banc Sabadell sèrie IV/2013, i es va produir en conseqüència la conversió del 25% de l'import nominal inicial de les 70.720.450 obligacions IV/2013 en circulació, mitjançant una reducció del 25% del seu valor nominal inicial, cosa que equival a un total de 9.261.430 accions de Banc Sabadell per un import nominal de 1.157.678,75 euros. Per atendre la conversió necessària parcial de les obligacions IV/2013, la Comissió Executiva el 5 de novembre de 2015 va executar parcialment per un import nominal de 1.157.678,75 euros l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 30 de setembre de 2013. L'augment de capital va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 19 de novembre de 2015, i va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 9.261.430 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Bilbao, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 26 de novembre de 2015.

A continuació, es detallen les ampliacions de capital dutes a terme com a conseqüència de les conversions voluntàries i necessàries parcials realitzades durant els exercicis de 2015 i de 2014:

Emissió	Venciment data conversió	Motiu conversió	Obligacions convertides (*)	Accions emeses	Augment de capital a valor nominal (milers euros)	Data admissió a cotització
OSNC III/2013	28/10/2015	conversió voluntària	2.018.480	1.050.719	131	26/11/2015
OSNC IV/2013	28/10/2015	conversió necessària parcial	-	9.261.430	1.158	26/11/2015
Total 2015 (**)					1.289	
OSNC III/2013	28/10/2014	conversió voluntària	6.698.074	3.035.404	379	21/11/2014
OSNC IV/2013	28/10/2014	conversió necessària parcial	-	7.975.857	997	21/11/2014
Total 2014 (**)					1.376	

(*) Pel que fa a l'emissió OSNC IV/2013 es va convertir cada any respectivament el 25% de l'import nominal de les 70.720.450 obligacions mitjançant una reducció del 25% del seu valor nominal inicial.

(**) Vegeu l'estat de canvis de patrimoni net dels exercicis 2015 i 2014.

Nota 23 – Altres passius financers

El desglossament del saldo dels altres passius financers en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Per epígrafs:		
Passius financers a cost amortitzat	2.422.181	2.673.314
Total	2.422.181	2.673.314
Per naturalesa:		
Obligacions a pagar	409.601	619.846
Fiances rebudes	60.895	268.330
Cambres de compensació	313.492	313.046
Comptes de recaptació	883.596	201.799
Altres passius financers (*)	754.597	1.270.293
Total	2.422.181	2.673.314
Per moneda:		
En euros	2.298.309	2.554.923
En moneda estrangera	123.872	118.391
Total	2.422.181	2.673.314

(*) Inclou saldos que s'han de pagar a proveïdors.

A continuació, es detalla la informació relativa al període mitjà de pagament a proveïdors requerida per la disposició addicional tercera de la Llei 15/2010, tenint en compte les modificacions introduïdes per la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu:

En nombre de dies	2015
Període mitjà de pagament a proveïdors	27,75
Ràtio d'operacions pagades	27,74
Ràtio d'operacions pendents de pagament	39,34

Nota 24 – Passius per contractes d'assegurances

Els passius per contractes d'assegurances incorporen principalment els saldos corresponents a Mediterráneo Vida, S.A.U. de Seguros y Reaseguros.

Els principals productes oferts per les companyies d'assegurances del grup són assegurances de vida-risc per cobrir la contingència de mort, així com assegurances de vida-estalvi i assegurances d'accidents.

Dins les assegurances de vida-risc cal diferenciar les assegurances de vida lliures i les assegurances de vida ofertes als clients que tenen algun préstec hipotecari o de consum, per tal de cobrir totalment o parcialment l'import del préstec en cas que es produeixi la contingència coberta a l'assegurança.

Els productes de vida-estalvi recurrent tenen com a finalitat garantir un import en la data indicada pel client a la pòlissa, i disposar d'una prestació addicional en cas de defunció i invalidesa en determinats productes durant el període de pagament de primes.

Per als productes d'estalvi de la modalitat *unit linked* l'import que ha de percebre el client en la data establerta a la pòlissa és el fons acumulat en aquest moment, i no està garantit aquest import.

Els productes d'accidents estan dirigits a clients particulars, i el risc principal és la mort o la invalidesa absoluta i permanent per accident.

A continuació, es detallen els saldos el 31 de desembre de 2015 i de 2014 referents als passius per contractes d'assegurances:

En milers d'euros		
	2015	2014
Primes no consumides i riscos en curs	1.785	2.281
Assegurances no vida:		
Prestacions	147	259
Assegurances de vida:		
Provisions matemàtiques	1.873.147	1.923.161
Prestacions	23.034	21.427
Participacions en beneficis i extorns	5.536	6.274
Assegurances de vida quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors	81.704	164.784
Ajustos tàcits per asimetries comptables	232.942	271.385
Total	2.218.295	2.389.571

Els resultats generats per les companyies d'assegurances del grup per tipologia de producte comercialitzat són els següents:

En milers d'euros		
	2015	2014
Assegurances de vida	23.082	22.576
Vida-risc	1.387	2.278
Vida-estalvi	21.777	20.214
<i>Unit linked</i>	(82)	84
Assegurances d'accidents	529	380
Compte no tècnic	2.129	12.871
Total	25.740	35.827

Atès el volum que representen les entitats asseguradores dins dels paràmetres del grup, així com l'elevada concentració del desenvolupament del negoci en producte de vida-estalvi, la sensibilitat al risc d'assegurança i les concentracions de risc assegurador no són significatives per al grup. En aquest sentit, per als rams de mort i invalidesa, un increment de sinistralitat del 25% suposaria un impacte en resultats de 2 milions d'euros.

En relació amb els objectius, polítiques i processos per a la gestió de riscos associats al negoci assegurador:

- El grup analitza cada mes la correcta adequació de fluxos d'actius i passius dels diferents productes de vida individual i col·lectius, així com el compliment dels requisits pel que fa als límits establerts per la legislació en vigor i per les polítiques internes de gestió en relació amb la qualitat, tipologia i volum de les inversions financeres.
- La majoria de les inversions de les entitats asseguradores del grup correspon a valors representatius de deute, amb un ràting mitjà ponderat de BBB+, el nivell del qual s'espera mantenir en el futur d'acord amb la política de qualitat creditícia màxima establerta internament. Pel que fa a la liquiditat, un 91,24% del total de les inversions està posicionat en actius líquids, ja que aquest import es considera suficient per a la cobertura dels compromisos de pagaments a curt termini.
- En relació amb el risc de mercat, les entitats asseguradores del grup controlen mensualment l'evolució dels valors de mercat dels seus actius financers així com de les plusvàlues/minusvàlues latents de les inversions gestionades.
- El grup utilitza entitats reasseguradores per a la cessió de riscos que excedeixen els establerts per les polítiques internes del grup.

Nota 25 – Provisions, actius i passius contingents

El desglossament d'aquest epígraf dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Fons per a pensions i obligacions similars	115.018	122.441
Provisions per a riscos i compromisos contingents	113.679	131.861
Altres provisions	117.528	140.913
Total	346.225	395.215

Els moviments que hi ha hagut durant els exercicis de 2015 i de 2014 en l'epígraf de provisions es mostren a continuació:

En milers d'euros				
	Pensions i obligacions similars	Riscos i compromisos contingents	Altres provisions	Total
Saldo el 31 de desembre de 2013	147.657	304.349	212.240	664.246
Dotacions amb càrrec a resultats:	20.760	(165.164)	(15.030)	(159.434)
Despeses de personal	5.246	-	-	5.246
Interessos i càrregues assimilades	3.732	-	-	3.732
Dotacions netes a provisions	11.782	(165.164)	(15.030)	(168.412)
Pèrdues (guany) actuàries	(3.476)	-	-	(3.476)
Diferències de canvi	-	2.380	10	2.390
Utilitzacions:	(59.339)	(1.771)	(46.792)	(107.902)
Aportacions del promotor	(935)	-	-	(935)
Pagaments de pensions	(35.305)	-	-	(35.305)
Altres	(23.099)	(1.771)	(46.792)	(71.662)
Altres moviments	16.839	(7.933)	(9.515)	(609)
Saldo el 31 de desembre de 2014	122.441	131.861	140.913	395.215
Addicions/retirades en el perímetre (*)	-	-	47.090	47.090
Dotacions amb càrrec a resultats:	13.041	(22.630)	(13.911)	(23.500)
Despeses de personal	4.963	-	-	4.963
Interessos i càrregues assimilades	2.059	-	-	2.059
Dotacions a provisions	6.019	(22.630)	3.130	(13.481)
Reversions de provisions	-	-	(17.041)	(17.041)
Pèrdues (guany) actuàries	(8.576)	-	-	(8.576)
Diferències de canvi	-	2.757	(1.440)	1.317
Utilitzacions:	(13.376)	-	(21.264)	(34.640)
Aportacions del promotor	(1.029)	-	-	(1.029)
Pagaments de pensions	(27.085)	-	-	(27.085)
Altres	14.738	-	(21.264)	(6.526)
Altres moviments	1.488	1.691	(33.860)	(30.681)
Saldo el 31 de desembre de 2015	115.018	113.679	117.528	346.225

(*) Vegeu la nota 2.

L'epígraf "Fons per a pensions i obligacions similars" comprèn l'import de les provisions constituïdes per a la cobertura de les retribucions postocupació, incloent-hi els compromisos assumits amb el personal prejubilat i obligacions similars.

L'epígraf "Provisions per a riscos contingents" inclou l'import de les provisions constituïdes per a la cobertura de riscos contingents sorgits com a conseqüència de garanties financeres o un altre tipus de contracte.

Durant el curs ordinari del negoci, el grup està exposat a contingències de caràcter fiscal, legal, reguladores, etc. Totes les que són significatives s'analitzen periòdicament, amb la col·laboració de professionals externs quan cal, per tal de determinar la probabilitat que el grup hagi de fer front a un desemborsament. En els casos en què s'estima que el desemborsament és probable, es constitueix una provisió per l'import de la millor estimació del valor actual d'aquest desemborsament i queda registrada a l'epígraf "Altres provisions". El 31 de desembre de 2015, l'epígraf inclou principalment:

- Provisions per a contingències fiscals per un import de 52 milions d'euros el 31 de desembre de 2015, que recullen, principalment, actes d'inspecció de l'administració tributària signades en disconformitat (vegeu la nota 44) i liquidacions tributàries contra les quals s'ha recorregut.
- Pèrdues operacionals en la comercialització de productes a clients de TSB per un import de 19 milions d'euros. TSB està protegit per les pèrdues ocasionades per operativa històrica mitjançant una cobertura facilitada per Lloyds Bank plc, en què es reconeix, per tant, un compte pel mateix import registrat a l'epígraf "Altres actius".
- Passius per contingències legals per un import de 13 milions d'euros.

L'import final del desemborsament, així com el calendari de pagaments, és incert com a resultat de les dificultats inherents per estimar els factors utilitzats en la determinació de l'import de la provisió.

Pensions i obligacions similars

A continuació, es mostra l'origen del passiu reconegut per pensions de prestació definida en el balanç de situació del grup:

En milers d'euros					
	2015	2014	2013	2012	2011
Obligacions per compromisos per pensions	858.877	1.044.326	1.036.360	950.952	765.700
Actius reconeguts en el balanç	-	-	696	-	-
Valor raonable dels actius del pla	(744.256)	(922.165)	(889.575)	(752.281)	(602.190)
Passiu net reconegut en el balanç	114.621	122.161	147.481	198.671	163.510

El rendiment del pla de pensions de Banc Sabadell ha estat del 0,33%, i el de l'EPSV ha estat negatiu en un 0,16% per a l'exercici de 2015.

Els moviments que hi ha hagut durant els exercicis de 2015 i de 2014 en les obligacions per compromisos per pensions i en el valor raonable dels actius del pla es mostren a continuació:

En milers d'euros

	Obligacions per compromisos per pensions	Valor raonable dels actius del pla
Saldo el 31 de desembre de 2013	1.036.360	889.575
Addicions/retirades en el perímetre (*)	-	-
Cost per interessos	28.423	-
Ingressos per interessos	-	24.691
Cost normal de l'exercici	5.246	-
Cost per serveis passats	11.748	-
Pagaments de prestacions	(75.038)	(39.733)
Liquidacions, reduccions i terminacions	(86.421)	(86.501)
Aportacions fetes per l'entitat	-	935
Pèrdues i guanys actuàrials per canvis en les hipòtesis demogràfiques	(12.370)	-
Pèrdues i guanys actuàrials per canvis en les hipòtesis financeres	137.975	-
Pèrdues i guanys actuàrials per canvis en les hipòtesis per experiència	1.264	-
Rendiment dels actius adscrits al pla, excloent-ne els ingressos per interessos	-	136.058
Altres moviments	(2.861)	(2.860)
Saldo el 31 de desembre de 2014	1.044.326	922.165
Cost per interessos	17.057	-
Ingressos per interessos	-	14.998
Cost normal de l'exercici	4.963	-
Cost per serveis passats	6.019	-
Pagaments de prestacions	(64.051)	(36.966)
Liquidacions, reduccions i terminacions	(150.296)	(145.486)
Aportacions fetes per l'entitat	-	(154)
Pèrdues i guanys actuàrials per canvis en les hipòtesis demogràfiques	-	-
Pèrdues i guanys actuàrials per canvis en les hipòtesis financeres	-	-
Pèrdues i guanys actuàrials per canvis en les hipòtesis per experiència	3.743	-
Rendiment dels actius adscrits al pla, excloent-ne els ingressos per interessos	-	(7.417)
Altres moviments	(2.884)	(2.884)
Saldo el 31 de desembre de 2015	858.877	744.256

(*) Vegeu la nota 2

El desglossament de compromisos per pensions del grup el 31 de desembre de 2015 i de 2014, tenint en compte el seu vehicle de finançament, la seva cobertura i el tipus d'interès aplicat per al seu càlcul, es detalla a continuació:

En milers d'euros

2015			
Vehicle de finançament	Cobertura	Import	Tipus d'interès
Plans de pensions		454.828	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	50.320	1,75%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	404.508	1,75%
Pòlisses d'assegurances		377.657	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	97.935	1,75%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	279.722	1,75%
Fons interns	Sense cobertura	26.392	1,75%
Total obligacions		858.877	

En milers d'euros

2014			
Vehicle de finançament	Cobertura	Import	Tipus d'interès
Plans de pensions		616.178	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	55.007	1,75%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	561.171	1,75%
Pòlisses d'assegurances		388.570	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	102.458	1,75%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	286.112	1,75%
Fons interns	Sense cobertura	39.578	1,75%
Total obligacions		1.044.326	

L'import de les obligacions cobertes amb pòlisses d'assegurances vinculades el 31 de desembre de 2015 ha estat de 832.485 milers d'euros (1.004.748 milers d'euros el 31 de desembre de 2014), de manera que en un 96,93% dels seus compromisos (96,21% el 31 de desembre de 2014) el grup no té risc de supervivència (taules) ni de rendibilitat (tipus d'interès). Per tant, l'evolució dels tipus d'interès durant l'exercici no ha tingut impacte en la situació financera de l'entitat.

L'import de les obligacions cobertes amb actius específics ha estat de 832.485 milers d'euros (dels quals 2.158 milers d'euros cobreixen compromisos per prejubilacions) el 31 de desembre de 2015, i de 1.004.748 milers d'euros (dels quals 4.724 milers d'euros cobreixen compromisos per prejubilacions) el 31 de desembre de 2014.

L'anàlisi de sensibilitat per a cada hipòtesi actuarial principal, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, mostra com haurien quedat afectats l'obligació i el cost dels serveis de l'exercici corrent per canvis raonablement possibles en aquesta data.

En percentatge

	2015	2014
Anàlisi de sensibilitat	Percentatge variació	
Tipus de descompte		
Tipus de descompte -50 punts bàsics:		
Hipòtesi	1,25%	1,25%
Variació obligació	6,27%	6,87%
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent	9,50%	9,72%
Tipus de descompte +50 punts bàsics:		
Hipòtesi	2,25%	2,25%
Variació obligació	(5,67%)	(6,18%)
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent	(8,38%)	(8,57%)
Taxa d'increment salarial		
Taxa d'increment salarial -50 punts bàsics:		
Hipòtesi	2,50%	2,50%
Variació obligació	(0,98%)	(0,78%)
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent	(3,75%)	(3,51%)
Taxa d'increment salarial +50 punts bàsics:		
Hipòtesi	3,50%	3,50%
Variació obligació	1,04%	0,82%
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent	3,81%	3,75%

A continuació, es mostra l'estimació dels valors actuals probabilitzats, el 31 de desembre de 2015, de prestacions a pagar per als pròxims deu anys:

En milers d'euros

	Anys										Total
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Pensions probables	20.621	17.824	14.863	11.752	9.391	8.736	8.298	7.997	7.759	7.512	114.753

El valor raonable dels actius vinculats a pensions que consten en l'actiu del balanç de situació del grup puja a 153.631 milers d'euros el 31 de desembre de 2015 i a 162.713 milers d'euros el 31 de desembre de 2014.

Les categories principals dels actius del pla com a percentatge total sobre els actius del pla són les que s'indiquen a continuació:

En percentatge		
	2015	2014
Instrumentos de capital propi	0,02%	0,02%
Altres instruments de capital	0,00%	0,00%
Instrumentos de deute	4,02%	0,97%
Fons d'inversió	0,04%	0,03%
Dipòsits i comptes corrents	0,99%	0,13%
Altres (pòlisses d'assegurança no vinculades)	94,93%	98,85%
Total	100,00%	100,00%

En el valor raonable dels actius del pla estan inclosos els següents instruments financers emesos pel banc:

En milers d'euros		
	2015	2014
Instrumentos de capital	161	167
Instrument de deute	-	-
Dipòsits i comptes corrents	-	1.184
Total	161	1.351

ADICAE va presentar una demanda col·lectiva contra 77 entitats financeres –entre les quals hi ha Banc Sabadell–, que en l'actualitat per diferents circumstàncies s'ha circumscrit a 24 entitats, sobre nul·litat de les clàusules limitadores de tipus d'interès, a la qual s'han adherit 754 clients de Banc Sabadell.

Des del 24 de juny de 2015 el procediment està vist per a sentència i encara no s'ha dictat.

D'acord amb la jurisprudència del Tribunal Suprem, Banc Sabadell considera sòlids i ben fonamentats els arguments jurídics a favor de la validesa de les seves clàusules. En tot cas, la sentència del jutjat mercantil és susceptible de recursos successius d'acord amb la legislació processal aplicable.

Nota 26 - Fons propis

El desglossament del saldo de fons propis en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Capital	679.906	503.058
Prima d'emissió	7.935.665	5.710.626
Reserves	3.175.065	2.991.627
Altres instruments de capital	14.322	734.131
Menys: Valors propis	(238.454)	(87.376)
Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	708.441	371.677
Menys: Dividends i retribucions	-	-
Total	12.274.945	10.223.743

Capital

Capital social al tancament de l'exercici

El capital social del banc el 31 de desembre de 2015 puja a 679.905.624 euros, representat per 5.439.244.992 accions nominatives de 0,125 euros nominals cada una (i pujava a 503.057.576,75 euros el 31 de desembre de 2014, representat per 4.024.460.614 accions nominatives pel mateix nominal). Totes les accions estan totalment desemborsades i estan numerades correlativament de l'1 al 5.439.244.992, ambdós inclosos.

Les accions del banc cotitzen a les borses de Madrid, Barcelona, Bilbao i València en el mercat continu de valors dirigit per la Sociedad de Bolsas, S.A.

La resta de societats incloses en el grup de consolidació no cotitzen en borsa.

Els drets atorgats als instruments de capital són els mateixos regulats en la Llei de societats de capital. A la Junta General d'Accionistes, un accionista pot emetre un percentatge de vot igual que el percentatge de capital social que ostenta.

Variacions del capital social en l'exercici de 2015

En milers d'euros		
	Nombre d'accions	Capital
Saldos el 31 de desembre de 2014	4.024.460.614	503.058
Conversió d'obligacions necessàriament convertibles I/2013_febrer 2015	438.043	55
Augment de capital amb drets de subscripció preferent_abril 2015	1.085.510.925	135.689
Conversió d'obligacions necessàriament convertibles II/2013_maig 2015	403.577	50
Augment de capital per Scrip Dividend_juny 2015	76.543.124	9.568
Conversió d'obligacions necessàriament convertibles I/2013_juliol 2015	130.720.394	16.340
Conversió d'obligacions necessàriament convertibles III/2013 i IV/2013_novembre 2015	10.312.149	1.289
Conversió d'obligacions necessàriament convertibles II/2013_desembre 2015	110.856.166	13.857
Saldos el 31 de desembre de 2015	5.439.244.992	679.906

Per ampliació de capital

El Consell d'Administració de Banc Sabadell, en la sessió celebrada el 19 de març de 2015, va acordar, en el marc de l'operació d'adquisició de l'entitat de crèdit britànica TSB Banking Group plc, ampliar el capital social de Banc Sabadell, amb reconeixement del dret de subscripció preferent dels accionistes actuals, mitjançant l'emissió i posada en circulació de 1.085.510.925 accions noves de 0,125 euros de valor nominal unitari, amb una prima d'emissió d'1,355 per acció, per al seu oferiment a oferta pública de subscripció. El període de subscripció de les accions noves va tenir lloc entre el 28 de març de 2015 i el 17 d'abril de 2015, i en aquest termini es van subscriure un total de 1.085.510.925 accions noves, representatives de 135.688.865,625 euros de valor nominal.

L'escriptura d'augment de capital corresponent va quedar inscrita en el Registre Mercantil de Barcelona el 27 d'abril de 2015, i les 1.085.510.925 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal emeses i posades en circulació van ser admeses a negociació en la mateixa data.

La Junta General Ordinària d'Accionistes de Banc Sabadell celebrada el 28 de maig de 2015 va acordar augmentar el capital social de Banc Sabadell a càrrec de reserves, per a la seva assignació gratuïta als titulars de drets d'assignació gratuïta necessaris per rebre aquestes accions noves, en el marc de l'establiment d'un sistema de retribució flexible a l'accionista (*scrip dividend*).

El Consell d'Administració, en la reunió de 28 de maig de 2015, va acordar dur a terme l'augment de capital i incrementar el capital social en un import nominal de 10.827.993,88 euros, mitjançant l'emissió i posada en circulació de 86.623.951 accions noves, amb previsió d'assignació incompleta, i va fixar en 59 el nombre de drets d'assignació gratuïta necessaris per assignar una acció nova.

El 25 de juny de 2015, un cop finalitzat el període de negociació dels drets d'assignació gratuïta, el banc va renunciar als 542.878.835 drets d'assignació gratuïta adquirits en virtut del compromís irrevocable de compra que havia assumit, així com a 51.890.008 drets d'assignació gratuïta de la seva propietat i, per tant, a les noves accions que corresponien a aquests drets.

Com a conseqüència d'aquesta renúncia, el Consell d'Administració, en la mateixa reunió, va declarar l'assignació incompleta de l'augment de capital, i es van assignar i desemborsar, en conseqüència, únicament 76.543.124 accions noves de les 86.623.951 previstes inicialment. En virtut d'això, el Consell d'Administració va declarar augmentat el capital social de Banc Sabadell en un import de 9.567.890,50 euros, mitjançant l'emissió i posada en circulació de 76.543.124 noves accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal cadascuna, sense prima d'emissió. Aquestes accions es van assignar als titulars de drets d'assignació gratuïta en els termes de l'acord d'augment, i van quedar íntegrament desemborsades mitjançant l'aplicació pel Consell d'Administració del saldo del compte de reserves de lliure disposició del banc en la quantia de 9.567.890,50 euros.

L'escriptura d'augment de capital corresponent va quedar inscrita en el Registre Mercantil de Barcelona el 26 de juny de 2015, i les 76.543.124 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal emeses i posades en circulació van ser admeses a negociació el 30 de juny de 2015.

Les despeses associades a les ampliacions de capital del període han pujat a 28.296 milers d'euros i figuren reflectides en la partida de la resta de reduccions de l'epígraf de reserves de l'estat de canvis de patrimoni net.

Per venciments i conversions voluntàries d'obligacions subordinades necessàriament convertibles

A continuació, es detallen les ampliacions de capital fetes com a conseqüència dels venciments i conversions voluntàries d'obligacions subordinades necessàriament convertibles realitzades durant els exercicis de 2015 i de 2014 (vegeu l'apartat següent: "Altres instruments de capital"):

Obligacions subordinades necessàriament convertibles

Emissió	Venciment data conversió	Motiu conversió	Obligacions convertides	Accions emeses	Augment de capital a valor nominal (milers euros)	Data admissió a cotització
OSNC I/2013	21/01/2015	conversió voluntària	1.691	438.043	55	19/02/2015
OSNC II/2013	11/05/2015	conversió voluntària	289.335	403.577	50	27/05/2015
OSNC I/2013	21/07/2015	conversió necessària	460.164	130.720.394	16.340	11/08/2015
OSNC II/2013	11/11/2015	conversió necessària	78.056.849	110.856.166	13.857	10/12/2015
Total 2015 (*)					30.302	
OSNC I/2013	21/01/2014	conversió voluntària	1.892	490.123	61	19/02/2014
OSNC II/2013	11/05/2014	conversió voluntària	225.038	291.004	36	10/06/2014
OSNC I/2013	21/07/2014	conversió voluntària	3.641	943.211	118	08/08/2014
OSNC II/2013	11/11/2014	conversió voluntària	188.324	243.434	31	04/12/2014
Total 2014 (*)					247	

(*) Vegeu l'estat de canvis de patrimoni net dels exercicis de 2015 i de 2014, línia augment de capital amb càrrec a reserves.

Participacions significatives en el capital del banc

D'acord amb el que disposa l'article 23 del Reial Decret 1362/2007, de 19 d'octubre, pel qual es desenvolupa la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors, a continuació es presenta la relació de participacions significatives en el capital social de Banc Sabadell per un import igual o superior al 3% del capital o dels drets de vot el 31 de desembre de 2015.

Entitat	Participació directa	Nombre d'accions	Participació indirecta
Itos Holding S.A.R.L. (*)	7,49%	407.399.200	Jaime Gilinski Bacal
Fintech Investment Ltd (*)	3,08%	167.759.777	Winthrop Securities Ltd.
BlackRock Investment Managers	3,01%	163.552.800	BlackRock, Inc.

(*) La informació facilitada té com a font les comunicacions remeses pels accionistes a la CNMV o bé directament a l'entitat.

De conformitat amb el que disposa el Reial decret 1362/2007, de 19 d'octubre, pel qual es desenvolupa la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors, en relació amb els requisits de transparència relatius a la informació sobre els emissors els valors dels quals estiguin admesos a negociació en un mercat secundari oficial o en un altre mercat regulat de la Unió Europea, es considera titular d'una participació significativa l'accionista que tingui en el seu poder una proporció de, com a mínim, un 3% dels drets de vot i d'un 1% en cas de residents a paradisos fiscals.

Prima d'emissió

El saldo de la prima d'emissió el 31 de desembre de 2015 és de 7.935.665 milers d'euros (5.710.626 milers d'euros el 31 de desembre de 2014).

Tot seguit, es detallen els moviments realitzats el 2015 i 2014.

En milers d'euros

Saldo el 31 de desembre de 2013	5.760.506
Per ampliació de capital	-
Per conversió d'obligacions subordinades de patrimoni	6.905
Per conversió d'obligacions subordinades de passius financers	23.002
Per distribució de dividends	(78.891)
Per despeses d'ampliació de capital	(896)
Saldo el 31 de desembre de 2014	5.710.626
Per ampliació de capital	1.470.867
Per conversió d'obligacions subordinades de patrimoni	738.621
Per conversió d'obligacions subordinades de passius financers	18.409
Per distribució de dividends	(50.678)
Per reclassificació de despeses d'ampliació de capital a reserves	47.691
Resta	129
Saldo el 31 de desembre de 2015	7.935.665

Reserves

La composició del saldo d'aquest epígraf en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

	2015	2014
Reserves restringides:	328.049	325.761
Reserva legal	100.612	71.375
Reserva per a accions en garantia	216.281	243.399
Reserva per a accions a les Canàries	8.041	7.872
Reserva per redenominació del capital social	113	113
Reserva per capital amortitzat	3.002	3.002
Reserves de lliure disposició	2.694.720	2.565.154
Reserves d'entitats valorades pel mètode de la participació	152.296	100.712
Total	3.175.065	2.991.627

El detall de les reserves aportades per cada una de les empreses consolidades s'indica en l'annex I.

Altres instruments de capital

El 20 de desembre de 2012, el Consell d'Administració de Banc Sabadell va acordar oferir als titulars de les obligacions subordinades necessàriament convertibles I/2009 i obligacions subordinades necessàriament convertibles I/2010 de Banc Sabadell la recompra en efectiu de la totalitat dels seus títols per a l'aplicació simultània d'aquest efectiu pels acceptants de l'oferta de recompra a la subscripció de noves obligacions subordinades necessàriament convertibles sèrie I/2013 i sèrie II/2013, respectivament.

El 7 de febrer de 2013 va tenir lloc la subscripció i desemborsament de 468.981 obligacions I/2013, amb un import nominal total de 468.981.000 euros (pels titulars de les obligacions I/2009), i la subscripció i desemborsament de 79.166.903 obligacions II/2013, amb un import nominal total de 310.334.259,76 euros (pels titulars de les obligacions I/2010 que van acudir a l'oferta de recompra).

Finalitzat el 20 de gener de 2014 el període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions I/2013, el Consell d'Administració en la reunió celebrada el 23 de gener de 2014 va executar parcialment, per un import nominal de 61.265,375 euros, l'acord d'augment de capital acordat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 1.892 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 13 de febrer de 2014, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 490.123 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació a les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 19 de febrer de 2014.

Finalitzat el 9 de maig de 2014 el període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions II/2013, la Comissió Executiva de Banc Sabadell, en la reunió celebrada el 15 de maig de 2014, va executar parcialment, per un import nominal de 36.375,50 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 225.038 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 5 de juny de 2014, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 291.004 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació a les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 10 de juny de 2014.

Finalitzat el 18 de juliol de 2014 el període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions I/2013, el Consell d'Administració en la reunió celebrada el 24 de juliol de 2014 va executar parcialment, per un import nominal de 117.901,375 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 3.641 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona l'1 d'agost de 2014, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 943.211 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 8 d'agost de 2014.

Finalitzat el 10 de novembre de 2014 el període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions II/2013, la Comissió Executiva de Banc Sabadell en la reunió celebrada el 13 de novembre de 2014 va executar parcialment, per un import nominal de 30.429,25 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 188.234 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 28 de novembre de 2014, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 243.434 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 4 de desembre de 2014.

Finalitzat el 20 de gener de 2015 el quart període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions I/2013, la Comissió Executiva de Banc Sabadell en la reunió celebrada el 22 de gener de 2015 va executar parcialment, per un import nominal de 54.755,375 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 1.691 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 16 de febrer de 2015, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 438.043 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 19 de febrer de 2015.

Finalitzat el 8 de maig de 2015 el quart període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions II/2013, la Comissió Executiva de Banc Sabadell, en la reunió celebrada el 14 de maig de 2015, va executar parcialment, per un import nominal de 50.447,125 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 289.335 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 25 de maig de 2015, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 403.577 accions ordinàries de 0,125

euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Bilbao, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 27 de maig de 2015.

El 21 de juliol de 2015 va tenir lloc el venciment final de les obligacions I/2013, fet que va determinar la conversió necessària de les 460.164 obligacions en circulació, en un total de 130.720.394 accions ordinàries de Banc Sabadell. En conseqüència, i per tal de dur a terme la conversió de les obligacions, es va executar el 30 de juliol de 2015 el corresponent augment de capital de 16.340.049,25 euros. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 4 d'agost de 2015, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 130.720.394 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Bilbao, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) l'11 d'agost de 2015.

L'11 de novembre de 2015 va tenir lloc el venciment final de les obligacions II/2013, fet que va determinar la conversió necessària de les 78.056.849 obligacions que quedaven en circulació, en un total de 110.856.166 accions ordinàries de Banc Sabadell. En conseqüència, i per tal de dur a terme la conversió de les obligacions, es va executar el dia 19 de novembre de 2015 el corresponent augment de capital per un import de 13.857.020,75 euros. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 2 de desembre de 2015, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 110.856.166 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Bilbao, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 10 de desembre de 2015.

Les dates de venciment, remuneració així com els valors comptables associats a les diferents emissions d'obligacions subordinades necessàriament convertibles i els pagaments amb instruments de capital comptabilitzats com a instruments de capital són les següents:

En milers d'euros

Emissió	Data de venciment	Remuneració	Nota	2015	2014
				Valor comptable	Valor comptable
OSNC I/2013	21/07/2015	EUR 3M + 5%		-	461.855
OSNC II/2013	11/11/2015	10,20%		-	272.429
Subscrits per empreses del grup				-	(6.717)
Total obligacions subordinades necessàriament convertibles (*)				-	727.567
Pagaments amb instruments de capital ("incentiu")			37	14.322	6.564
Total altres instruments de capital				14.322	734.131

(*) Vegeu moviment de l'estat de canvis de patrimoni net, línia capital i altres instruments de capital.

La remuneració pagada corresponent a les obligacions necessàriament convertibles en l'exercici de 2015 ha pujat a 53.669 milers d'euros (62.022 milers d'euros durant l'exercici de 2014), dels quals 4.865 corresponen a remuneració d'obligacions registrades en passiu (6.084 milers d'euros durant l'exercici de 2014). Figuren reflectides a la partida de la resta de reduccions de la columna de reserves de l'estat de canvis de patrimoni net.

Negocis sobre instruments de capital propi

El moviment de les accions de la societat dominant adquirides pel banc ha estat el següent:

	Nre. d'accions	Valor nominal <i>(en milers d'euros)</i>	Preu mitjà <i>(en euros)</i>	% Participació
Saldo el 31 de desembre de 2013	30.607.898	3.825,99	1,88	0,76
Compres	204.387.083	25.548,38	2,26	5,08
Vendes	194.164.641	24.270,58	2,31	4,82
Saldo el 31 de desembre de 2014	40.830.340	5.103,79	2,14	1,01
Compres	253.341.455	31.667,68	2,01	4,66
Vendes	179.327.159 (*)	22.415,89	2,10	3,30
Saldo el 31 de desembre de 2015	114.844.636	14.355,58	1,99	2,11

(*) Inclou el lliurament de 21486.946 accions com a retribució complementària a l'accionista (vegeu la nota 3).

Els resultats nets generats per transaccions sobre instruments de capital propi es van registrar en el patrimoni net en l'epígraf de fons propis-reserves del balanç de situació consolidat i es mostren en l'estat de canvis de patrimoni net en la línia d'operacions amb instruments de capital propis.

El 31 de desembre de 2015, TSB té 4.497.443 accions de Banc Sabadell, amb un cost de 9.764 milers d'euros, que estan registrats com a instruments de capital propi en el balanç consolidat.

El 31 de desembre de 2015, hi ha 132.281.811 accions del banc pignorades en garantia d'operacions per un valor nominal de 16.535 milers d'euros (110.385.204 accions per un valor nominal de 13.798 milers d'euros el 31 de desembre de 2014).

El nombre d'instruments de capital propi de Banco de Sabadell, S.A. propietat de tercers, però gestionats per les diferents empreses del grup, són 20.294.304 i 10.695.490 títols el 31 de desembre de 2015 i de 2014, el valor nominal dels quals puja a 2.537 i 4.849 milers d'euros. D'aquests imports, 20.294.304 i 10.691.977 títols es refereixen a accions de Banc Sabadell, i els títols restants corresponen a obligacions subordinades necessàriament convertibles.

Nota 27 – Ajustos per valoració

La composició dels ajustos per valoració del grup el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és la següent:

<i>En milers d'euros</i>	2015	2014
Actius financers disponibles per a la venda	579.295	844.641
Valors representatius de deute	495.688	825.883
Altres instruments de capital	83.607	18.758
Cobertures dels fluxos d'efectiu	16.412	237.552
Cobertures d'inversions netes en negoci	17.927	-
Diferències de canvi	(23.690)	2.005
Entitats valorades pel mètode de participació	16.510	17.964
Resta d'ajustos per valoració	(150.848)	(164.746)
Total	455.606	937.416

La partida "Resta d'ajustos per valoració" inclou, principalment, l'ajust realitzat per les companyies d'assegurances del grup per tal de corregir les asimetries comptables com a conseqüència de la valoració diferent dels actius financers i els compromisos d'assegurança associats.

El desglossament de l'impost sobre beneficis relacionat amb cada partida de l'estat d'ingressos i despeses reconeguts el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és:

En milers d'euros

	2015			2014		
	Import brut	Efecte impositiu	Net	Import brut	Efecte impositiu	Net
Actius financers disponibles per a la venda	(379.597)	113.880	(265.717)	880.790	(264.237)	616.553
Valors representatius de deute	(471.736)	141.522	(330.214)	961.886	(288.566)	673.320
Altres instruments de capital	92.139	(27.642)	64.497	(81.096)	24.329	(56.767)
Cobertures dels fluxos d'efectiu	(315.914)	94.774	(221.140)	384.531	(115.359)	269.172
Cobertures d'inversions netes en negoci	25.611	(7.684)	17.927	-	-	-
Diferències de canvi	(38.401)	11.521	(26.880)	24.405	(7.321)	17.084
Entitats valorades pel mètode de participació	(1.454)	-	(1.454)	15.604	-	15.604
Resta d'ingressos i despeses reconeguts	19.855	(5.958)	13.897	(143.260)	42.977	(100.283)
Total	(689.900)	206.533	(483.367)	1.162.070	(343.940)	818.130

Nota 28 – Interessos minoritaris

Les societats que formen aquest epígraf són les següents:

En milers d'euros

	2015			2014		
	% Minoritaris	Import	Del qual: Resultat atribuït	% Minoritaris	Import	Del qual: Resultat atribuït
Banc Sabadell d'Andorra, S.A.	49,03%	36.163	3.785	49,03%	33.998	5.168
Hansa México S.A. de C.V. (*)	-	-	-	42,85%	3.303	(12)
Sabadell BS Select Fund of Hedge Funds SICAV (Luxemburg) (*)	-	-	-	47,89%	17.474	154
Resta	-	947	19	-	18	(342)
Total		37.110	3.804		54.793	4.968

(*) Vendes o pèrdua de control el 2015 (vegeu l'Annex I).

El moviment que s'ha produït en els exercicis de 2015 i de 2014 en el saldo d'aquest epígraf és el següent:

En milers d'euros

Saldos el 31 de desembre de 2013	58.243
Ajustos per valoració	1.528
Resta	(4.978)
Addicions/retirades en el perímetre	-
Percentatges de participació i altres	(9.946)
Resultat de l'exercici	4.968
Saldos el 31 de desembre de 2014	54.793
Ajustos per valoració	(1.556)
Resta	(16.127)
Addicions/retirades en el perímetre	(20.777)
Percentatges de participació i altres	846
Resultat de l'exercici	3.804
Saldos el 31 de desembre de 2015	37.110

Els dividends repartits als minoritaris de les entitats del grup en l'exercici de 2015 són 1.226 milers d'euros (BancSabadell d'Andorra, S.A.).

En l'exercici de 2014, la societat Hansa México S.A. de C.V. està assignada al negoci de Transformació d'Actius Immobiliaris, i la HedgeFunds SICAV (Luxemburg), al negoci bancari d'Espanya de la nota 43.

D'altra banda, BancSabadell d'Andorra, S.A. està assignada a un segment de negoci no reportat, atesa la seva materialitat.

Nota 29 – Riscos contingents

El desglossament dels riscos contingents és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Garanties financeres	1.874.676	2.215.287
Crèdits documentaris irrevocables	1.112.265	1.083.544
Altres avals i caucions prestats	5.369.226	5.833.729
Altres riscos contingents	-	-
Total	8.356.167	9.132.560

Riscos contingents dubtosos

El moviment que hi ha hagut en els riscos contingents dubtosos ha estat el següent:

En milers d'euros	
Saldos el 31 de desembre de 2013	461.224
Altes	63.564
Baixes	(329.715)
Saldos el 31 de desembre de 2014	195.073
Altes	15.206
Baixes	(120.452)
Saldos el 31 de desembre de 2015	89.827

(*) Vegeu la nota 2

El desglossament per àmbits geogràfics del saldo de riscos contingents dubtosos el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Espanya	89.406	194.652
Resta Unió Europea	396	396
Iberoamèrica	20	20
Resta OCDE	5	5
Total	89.827	195.073

La cobertura del risc de crèdit corresponent a riscos contingents dubtosos ha estat la següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Cobertura específica determinada individualment:	15.542	22.179
Cobertura del risc d'insolvència del client	15.542	22.179
Cobertura específica determinada col·lectivament:	30.978	44.003
Cobertura del risc d'insolvència del client	29.646	43.304
Cobertura del risc de país	1.332	699
Cobertura IBNR (*)	67.159	65.679
Total	113.679	131.861

(*) Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (vegeu la nota 1.d).

El moviment d'aquesta cobertura, comptabilitzada en l'epígraf de provisions en el passiu, està detallat en la nota 25.

Nota 30 – Compromisos contingents

El desglossament d'aquest epígraf el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Disponibles per tercers	19.306.331	10.903.374
Per entitats de crèdit	652	631
Per administracions públiques	615.956	635.693
Per altres sectors residents	10.567.226	9.388.563
Per no residents	8.122.497	878.487
Compromisos de compra a termini d'actius financers	426.102	2.950.723
Contractes convencionals d'adquisició d'actius financers	652.802	77.001
Altres compromisos contingents	745.379	838.540
Total	21.130.614	14.769.638

El total de compromisos disponibles per tercers el 31 de desembre de 2015 inclou compromisos de crèdit amb garantia hipotecària per un import de 1.845.200 milers d'euros (1.528.595 milers d'euros el 31 de desembre de 2014). Pel que fa a la resta, en la majoria dels casos hi ha altres tipus de garanties d'acord amb la política de gestió de riscos del grup.

El saldo de compromisos de compra a termini d'actius financers inclou l'import de compres a termini de valors representatius de deute que es classificaran en la cartera d'actius disponibles per a la venda. El venciment residual de les operacions, tant el 31 de desembre de 2015 com el 31 de desembre de 2014, és inferior a dotze mesos.

Nota 31 – Recursos de clients de fora del balanç

Els recursos de clients fora de balanç, gestionats pel grup i els comercialitzats però no gestionats, són els següents:

En milers d'euros		2015	2014
Gestionats pel grup:		19.460.848	14.924.971
Societats i fons d'inversió		15.458.944	12.006.900
Gestió de patrimoni		4.001.904	2.918.071
Fons d'inversió comercialitzats, però no gestionats		5.968.308	3.698.712
Fons de pensions (*)		4.305.121	4.334.615
Assegurances (*)		7.646.801	7.420.511
Instrumentos financers confiats per tercers		58.394.937	49.276.451
Total		95.776.015	79.655.260

(*) El saldo dels fons de pensions i assegurances correspon als comercialitzats pel grup.

Nota 32 – Interessos, rendiments i càrregues assimilades

Aquest capítol del compte de pèrdues i guanys consolidat inclou els interessos meritats en l'exercici per tots els actius i passius financers el rendiment dels quals, implícit o explícit, s'obté d'aplicar el mètode del tipus d'interès efectiu, amb independència que es valorin pel seu valor raonable, així com les rectificacions de productes com a conseqüència de cobertures comptables. Els interessos es registren pel seu import brut, sense deduir, si escau, les retencions d'impostos realitzades en origen.

La major part dels interessos i rendiments assimilats han estat generats per actius financers del grup que es valoren a cost amortitzat o a valor raonable amb canvis en el patrimoni net.

El desglossament del marge d'interessos trimestral des de l'any 2014, així com els rendiments i costos mitjans dels diferents components que formen el total de la inversió i dels recursos, és el següent:

En milers d'euros		2015												TOTAL
		1r trimestre			2n trimestre			3r trimestre			4t trimestre			
		Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	
Rendiment mitjà de la inversió	166.113.468	2,63	1.077.248	165.959.873	2,54	1.050.338	204.223.215	2,63	1.352.633	209.189.206	2,58	1.362.137	4.842.356	
Caixa, bancs centrals i entitats de crèdit	4.506.907	0,69	7.620	4.239.111	0,72	7.608	10.017.261	0,58	14.711	10.593.706	0,46	12.265	42.204	
Crèdit a la clientela (net)	105.699.264	3,32	866.029	106.085.332	3,20	845.109	135.423.423	3,29	1.122.412	137.816.428	3,28	1.140.285	3.973.835	
Cartera de renda fixa (*)	26.659.263	2,94	193.159	26.000.342	2,87	186.025	28.002.837	2,73	192.541	28.859.636	2,64	191.805	763.530	
Cartera de renda variable	1.466.208	--	--	1.765.119	--	--	1.291.662	--	--	1.207.389	--	--	--	
Actiu material i immaterial	3.712.828	--	--	3.486.114	--	--	4.795.049	--	--	4.900.001	--	--	--	
Altres actius	24.068.998	0,18	10.440	24.383.855	0,19	11.596	24.692.983	0,37	22.969	25.812.046	0,27	17.782	62.787	
Cost mitjà dels recursos	166.113.468	(1,06)	(434.171)	165.959.873	(0,95)	(394.437)	204.223.215	(0,80)	(411.317)	209.189.206	(0,76)	(399.601)	(1.639.526)	
Entitats de crèdit	15.819.325	(1,06)	(41.192)	16.682.943	(0,91)	(37.966)	18.932.939	(0,74)	(35.120)	18.554.312	(0,56)	(26.341)	(140.619)	
Dipòsits de la clientela	92.350.893	(0,88)	(200.352)	93.214.329	(0,73)	(169.704)	126.974.770	(0,62)	(198.163)	127.755.652	(0,53)	(170.767)	(738.986)	
Mercat de capitals	25.895.734	(2,71)	(173.287)	25.814.242	(2,56)	(164.870)	25.989.440	(2,35)	(153.697)	29.439.078	(2,27)	(168.539)	(660.393)	
Cessions cartera renda fixa	10.118.263	(0,42)	(10.564)	8.425.452	(0,43)	(9.016)	9.767.542	(0,28)	(6.936)	10.179.453	(0,59)	(15.052)	(41.567)	
Altres passius	10.323.239	(0,34)	(8.776)	9.485.553	(0,54)	(12.881)	10.312.976	(0,67)	(17.401)	10.468.171	(0,72)	(18.902)	(57.961)	
Recursos propis	11.606.014	--	--	12.337.354	--	--	12.245.548	--	--	12.792.540	--	--	--	
Marge d'interessos			643.077			655.901			941.316			962.536	3.202.830	
Total ATM	166.113.468			165.959.873			204.223.215			209.189.206			--	
Ràtio (marge/ATM)			1,57			1,59			1,83			1,83	--	

(*) S'inclouen 6.799 milers d'euros corresponents a interessos procedents d'actius financers registrats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys (cartera de negociació).

En milers d'euros		2014												TOTAL
		1r trimestre			2n trimestre			3r trimestre			4t trimestre			
		Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	
Rendiment mitjà de la inversió	167.190.254	2,81	1.156.686	161.119.552	2,84	1.140.834	162.499.242	2,75	1.125.732	162.740.694	2,66	1.090.245	4.513.497	
Caixa, bancs centrals i entitats de crèdit	4.277.014	1,10	11.805	3.998.214	1,06	10.539	4.278.672	0,91	9.791	4.480.122	0,72	8.164	40.099	
Crèdit a la clientela (net)	108.442.873	3,50	936.272	106.316.927	3,47	920.825	105.962.409	3,39	904.230	105.085.900	3,32	879.643	3.640.970	
Cartera de renda fixa (*)	24.136.993	3,41	202.734	21.208.649	3,84	203.235	22.276.597	3,65	204.884	23.207.907	3,35	195.999	806.852	
Cartera de renda variable	834.668	--	--	1.395.773	--	--	1.401.733	--	--	1.659.535	--	--	--	
Actiu material i immaterial	3.904.974	--	--	3.922.139	--	--	3.802.468	--	--	3.422.926	--	--	--	
Altres actius	25.593.732	0,10	6.075	24.277.850	0,10	6.235	24.777.363	0,11	6.827	24.884.304	0,10	6.439	25.576	
Cost mitjà dels recursos	167.190.254	(1,52)	(626.644)	161.119.552	(1,48)	(594.889)	162.499.242	(1,35)	(551.672)	162.740.694	(1,17)	(480.586)	(2.253.791)	
Entitats de crèdit	16.165.139	(1,40)	(55.769)	13.552.136	(1,52)	(51.463)	10.565.998	(1,71)	(45.646)	12.720.001	(1,29)	(41.429)	(194.307)	
Dipòsits de la clientela	92.164.157	(1,44)	(327.850)	92.504.475	(1,25)	(289.269)	94.121.172	(1,10)	(261.851)	93.502.083	(0,97)	(228.219)	(1.107.189)	
Mercat de capitals	27.506.366	(3,54)	(239.842)	27.238.731	(3,51)	(238.425)	26.563.127	(3,41)	(228.133)	26.314.842	(3,05)	(202.105)	(908.505)	
Cessions cartera renda fixa	9.319.950	(0,68)	(15.732)	6.666.753	(0,71)	(11.863)	9.824.642	(0,47)	(11.525)	8.573.936	(0,47)	(10.059)	(49.179)	
Altres passius	11.838.144	0,43	12.549	10.296.456	(0,15)	(3.869)	10.384.566	(0,17)	(4.517)	10.639.953	0,05	1.226	5.389	
Recursos propis	10.196.498	--	--	10.861.001	--	--	11.039.737	--	--	10.989.879	--	--	--	
Marge d'interessos			530.042			545.945			574.060			609.659	2.259.706	
Total ATM	167.190.254			161.119.552			162.499.242			162.740.694			--	
Ràtio (marge/ATM)			1,29			1,36			1,40			1,49	--	

(*) S'inclouen 7.072 milers d'euros corresponents a interessos procedents d'actius financers registrats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys (cartera de negociació).

Durant l'exercici de 2015 ha continuat la millora en el marge d'interessos sobre els actius totals mitjans i el marge de clients, com a conseqüència de diversos factors, entre els quals destaquen l'increment dels marges de clients (a causa dels menors costos de finançament dels dipòsits de clients), l'abaratiment dels costos del mercat de capitals, la disminució del nivell d'actius problemàtics i la millora en la rendibilitat aportada per l'adquisició de TSB.

Aquesta millora contínua s'observa tant en l'evolució anual com en la trimestral. En termes mitjans anuals, el marge sobre actius totals mitjans es va situar en un 1,72% (1,61% sense TSB), i va millorar en 34 punts bàsics en comparació amb el nivell de l'any anterior (1,38% el 2014). Pel que fa a l'evolució dels marges trimestrals, el marge sobre actius totals mitjans del quart trimestre de 2015 es va situar en l'1,83% (1,65% sense tenir en compte TSB). El quart trimestre de 2014 aquest marge va ser de l'1,49%.

Tot seguit, es mostra per a les posicions d'inversió i dipòsits corresponents a l'operativa de xarxa, sense incloure-hi operativa de filials, el diferencial contractual de les operacions contractades en els diferents trimestres dels exercicis 2015 i 2014 (nova entrada), així com de la cartera resultant al final de cada un d'ells (estoc):

Diferencial en punts bàsics	Nova entrada (mitjana trimestral)				Estoc			
	2015				2015			
	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Crèdits	243	275	247	271	293	276	263	272
Préstecs	236	247	282	279	245	239	234	230
Hipotecari habitatge	197	179	181	182	97	99	100	101
Líasing	322	304	279	270	198	203	206	210
Rènting	557	514	574	528	598	570	562	568
Descompte	364	332	315	310	386	349	344	338
Confirming	332	296	284	273	331	296	280	260
Forfaiting	579	573	586	463	609	588	656	535
Inversió creditícia	293	282	278	272	181	178	176	175
Dipòsit a termini 1 mes	33	32	33	34	34	30	34	35
Dipòsit a termini 3 mesos	38	39	38	48	38	37	37	49
Dipòsit a termini 6 mesos	26	19	26	31	41	24	23	27
Dipòsit a termini 12 mesos	45	40	30	34	54	47	41	39
Dipòsit a termini +12 mesos	36	30	34	39	118	106	92	71
Dipòsits a termini	37	34	32	37	93	79	66	54

Correspon a Negoci Espanya - operativa de xarxa.

Diferencial en punts bàsics	Nova entrada (mitjana trimestral)				Estoc			
	2014				2014			
	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Crèdits	353	379	347	284	386	362	353	320
Préstecs	349	287	253	266	277	270	264	255
Hipotecari habitatge	241	225	217	211	91	92	93	96
Lísing	343	312	352	324	168	178	184	191
Rènting	738	726	711	563	552	581	599	588
Descompte	438	410	412	383	464	437	442	405
<i>Confirming</i>	378	360	355	341	374	366	358	335
<i>Forfaiting</i>	531	545	499	514	590	585	584	566
Inversió creditícia	377	349	335	314	186	187	186	184
Dipòsit a termini 1 mes	80	57	50	37	80	59	44	34
Dipòsit a termini 3 mesos	79	57	43	42	80	57	42	42
Dipòsit a termini 6 mesos	75	69	64	48	105	71	67	54
Dipòsit a termini 12 mesos	70	64	58	45	121	91	72	59
Dipòsit a termini +12 mesos	99	73	61	41	172	145	134	126
Dipòsits a termini	90	67	57	43	158	128	114	103

Correspon a Negoci Espanya - operativa de xarxa.

Referent a la cartera d'hipoteques d'habitatge existent el 31 de desembre de 2015, el desglossament per període en què es revisarà el tipus d'interès aplicat a cada operació és el següent:

En milers d'euros

Calendari reprens hipoteques	1T 16	2T 16	3T 16	4T 16	Total
Hipoteca habitatge	9.583.330	9.716.460	7.316.171	8.989.767	35.605.728

Correspon a Negoci Espanya - operativa de xarxa.

Les noves entrades de dipòsits fins al 31 de desembre de 2015 i de 2014, així com el seu desglossament per venciment contractual, han estat les següents:

En milions d'euros

Detall dipòsits per venciment	Nova entrada			
	2015			
	1T	2T	3T	4T
Fins a 3 M	2.866	3.013	2.877	2.908
De 3 a 6 M	951	917	758	908
De 6 a 12 M	3.212	4.612	4.051	4.556
De 12 a 18 M	844	1.008	753	754
Més de 18 M	2.401	2.122	2.407	4.169
Total dipòsits	10.274	11.672	10.846	13.295

En percentatge

Fins a 3 M	27,9	25,8	26,5	21,9
De 3 a 6 M	9,3	7,9	7,0	6,8
De 6 a 12 M	31,3	39,5	37,4	34,3
De 12 a 18 M	8,2	8,6	6,9	5,7
Més de 18 M	23,4	18,2	22,2	31,4
Total dipòsits	100	100	100	100

Correspon a Negoci Espanya - operativa de xarxa.

En milions d'euros

Detall dipòsits per venciment	Nova entrada			
	2014			
	1T	2T	3T	4T
Fins a 3 M	4.187	4.374	3.651	3.046
De 3 a 6 M	1.032	2.255	1.754	2.005
De 6 a 12 M	968	3.006	3.227	3.804
De 12 a 18 M	2.845	1.820	1.406	829
Més de 18 M	5.582	4.345	3.114	2.494
Total dipòsits	14.615	15.800	13.152	12.178

En percentatge

Fins a 3 M	28,7	27,7	27,8	25,0
De 3 a 6 M	7,1	14,3	13,3	16,5
De 6 a 12 M	6,6	19,0	24,5	31,2
De 12 a 18 M	19,5	11,5	10,7	6,8
Més de 18 M	38,2	27,5	23,7	20,5
Total dipòsits	100	100	100	100

Correspon a Negoci Espanya - operativa de xarxa.

Nota 33 – Comissions

Les comissions percebudes i pagades per operacions financeres i per la prestació de serveis han estat les següents:

En milers d'euros

	2015	2014
Comissions derivades d'operacions de risc	272.634	219.250
Operacions d'actiu	169.708	115.982
Avals i altres garanties	104.017	105.124
Cedides a altres entitats	(1.091)	(1.856)
Comissions de serveis	481.901	451.443
Targetes	191.873	146.273
Ordres de pagament	48.287	45.992
Valors	84.868	79.795
Comptes a la vista	91.698	85.875
Resta	65.175	93.508
Comissions de gestió de fons d'inversió, de pensions i assegurances	248.809	190.198
Fons d'inversió	155.634	123.163
Comercialització de fons de pensions i assegurances	93.175	67.035
Total	1.003.344	860.891
Promemòria:		
Comissions percebudes	1.166.677	970.588
Comissions pagades	(163.333)	(109.697)
Comissions netes	1.003.344	860.891

Nota 34 – Resultats d'operacions financeres (net)

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Per epígrafs:		
Cartera de negociació	150.440	42.968
Instrumentos financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	1.052.288	1.721.229
Altres	5.433	(593)
Total	1.208.161	1.763.604
Per naturalesa d'instrument financer:		
Resultat net de valors representatius de deute	1.051.570	1.749.823
Resultat net d'altres instruments de capital	29.983	25.657
Resultat net de derivats financers	149.562	3.435
Resultat net per altres conceptes (*)	(22.954)	(15.311)
Total	1.208.161	1.763.604

(*) Inclou principalment el resultat de la venda de diverses carteres de crèdit venudes durant l'exercici (vegeu la nota 11).

Durant l'exercici de 2015, el grup ha realitzat vendes de determinats valors representatius de deute que mantenia en la cartera d'actius financers disponibles per a la venda, que han generat uns beneficis de 1.045.492 milers d'euros el 31 de desembre de 2015 (1.860.724 milers d'euros el 31 de desembre de 2014). D'aquests resultats, 1.020.466 milers d'euros (1.842.384 milers d'euros el 2014) de beneficis provenen de la venda de valors representatius de deute mantinguts amb administracions públiques.

Nota 35 – Altres productes d'explotació

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Ingressos per contractes d'assegurances i reassegurances emesos	174.226	256.332
Vendes i ingressos per prestació de serveis no financers	61.507	30.910
Resta de productes d'explotació	155.211	150.469
Ingressos per explotació d'inversions immobiliàries	95.856	80.347
Altres productes	59.355	70.122
Total	390.944	437.711

Els ingressos per contractes d'assegurances i reassegurances emesos inclouen l'import de les primes meritades corresponent a les societats asseguradores Mediterráneo Vida, S.A.U. de Seguros y Reaseguros (participada indirectament pel grup a través de Mediterráneo Sabadell, S.L.) i Assegurances Segur Vida, S.A. (participada indirectament pel grup a través de BancSabadell d'Andorra, S.A.). El 2014 també incloua Banco Gallego Vida y Pensiones, S.A. de Seguros y Reaseguros, fusionat el 2015 amb Mediterráneo Vida, S.A.U. de Seguros y Reaseguros.

Les vendes i els ingressos per prestació de serveis no financers inclouen els ingressos generats per la gestió de carteres d'actius immobiliaris d'altres entitats (Sareb).

L'ingrés registrat en altres productes procedeix bàsicament d'ingressos de les entitats del grup l'activitat de les quals no és financera (principalment rënting operatiu).

Nota 36 – Altres càrregues d'exploració

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Despeses de contractes d'assegurances i reassegurances emesos	(218.431)	(306.699)
Variació d'existències	-	(4.186)
Resta de càrregues d'exploració	(298.111)	(318.786)
Contribució a fons de garanties i dipòsits	(85.997)	(158.354)
Contribució al fons de resolució	(43.510)	-
Altres conceptes	(168.604)	(160.432)
Total	(516.542)	(629.671)

Les despeses per contractes d'assegurances i reassegurances emesos inclouen l'import de les primes meritades corresponent a les societats asseguradores del grup.

El valor net dels ingressos i les despeses d'assegurances i reassegurances emesos presenta un saldo negatiu, ja que no incorpora els ingressos financers nets associats a l'activitat asseguradora que es registren en l'epígraf d'interessos i rendiments assimilats del compte de pèrdues i guanys de l'exercici per un import de 88.424 milers d'euros el 2015 (93.948 milers d'euros el 2014). En la nota 24 de passius per contractes d'assegurances es presenten els resultats generats pel negoci assegurador desglossat per tipus de producte.

La despesa registrada en l'epígraf de contribució a fons de garantia de dipòsits correspon a les aportacions efectuades per Banc Sabadell (82.968 i 155.746 milers d'euros el 2015 i el 2014, respectivament). Així mateix, inclou la despesa registrada per Sabadell United Bank, N.A. (contribució al Fons de Garantia de Dipòsits establert per la Federal Deposit Insurance Corporation dels Estats Units, que es merita i es liquida l'últim dia de cada trimestre), per un import de 3.029 milers d'euros el 2015 i 2.607 milers d'euros el 2014.

Banc Sabadell també ha liquidat el 2015 una contribució al fons nacional de resolució de 43.510 milers d'euros.

L'epígraf "Altres conceptes" inclou la despesa corresponent a l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit, que puja a 27.450 milers d'euros en l'exercici de 2015 (31.000 milers d'euros el 2014). La resta de conceptes inclosos en aquest epígraf correspon bàsicament a despeses d'activitats no financeres.

Nota 37 – Despeses d'administració

Aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat inclou els imports de les despeses incorregudes pel grup corresponents al cost del personal i la resta de despeses generals d'administració.

Despeses de personal

Les despeses de personal degudes en el compte de pèrdues i guanys consolidat en els exercicis acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 han estat les següents:

En milers d'euros		
	2015	2014
Sous i gratificacions al personal actiu	(1.075.803)	(864.788)
Quotes de la Seguretat Social	(220.457)	(203.686)
Dotacions a plans de pensions (*)	(54.735)	(31.750)
Altres despeses de personal	(106.346)	(102.380)
Total	(1.457.341)	(1.202.604)

(*) Dels quals 49.772 milers d'euros corresponen a aportacions definides (26.504 milers d'euros el 2014). D'aquests, 22.111 milers d'euros corresponen al TSB en el segon semestre de 2015.

La plantilla mitjana per a totes les empreses que formen el grup és de 21.879 persones, de les quals 10.199 eren homes i 11.680 eren dones en l'exercici de 2015 (17.760 en l'exercici de 2014, de les quals 8.874 eren homes i 8.886 eren dones).

La classificació de la plantilla del grup per categories i sexes el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és la següent:

	2015			2014		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Directius	490	137	627	387	78	465
Tècnics	9.375	9.560	18.935	7.390	7.009	14.399
Administratius	1.714	4.814	6.528	971	1.694	2.665
Total	11.579	14.511	26.090	8.748	8.781	17.529

Del total de la plantilla el 31 de desembre de 2015, 254 tenien reconegut algun grau de discapacitat (156 el 31 de desembre de 2014).

En l'àmbit del grup, l'increment de la plantilla és conseqüència de la incorporació dels empleats procedents de TSB.

L'import de les despeses de personal no recurrents el 31 de desembre de 2015 és de 35.528 milers d'euros (33.309 milers d'euros el 31 de desembre de 2014).

Sistema de pagament diferit de la retribució variable meritada en exercicis anteriors

- A la Junta General d'Accionistes de 26 de març de 2013, es va aprovar un sistema de pagament de la retribució variable meritada durant l'exercici de 2012 per als consellers executius i un col·lectiu de 24 directius addicionals, la retribució dels quals està supervisada per la Comissió de Nomenaments i Retribucions del banc, mitjançant el lliurament d'opcions sobre accions de Banco de Sabadell, S.A. (l'SREO 2012). Els consellers executius podien triar percebre opcions fins al 100% de la seva retribució variable meritada i la resta el 50%.

Cada opció atorga al beneficiari el dret a percebre en efectiu dinerari, transcorregut un període màxim de tres anys, la diferència entre el valor final de l'acció de Banc Sabadell en aquesta data i el preu d'exercici de l'opció previst, i la data d'exercici és el 29 de març de 2016.

El preu d'exercici de l'opció és d'1,712 euros, i s'executa la liquidació per la diferència, en cas que aquesta sigui positiva, entre el preu de cotització a la finalització del pla i aquest preu d'execució. Les opcions venudes van ser comptabilitzades en l'epígraf "Cartera de negociació - Derivats de negociació del passiu", i el 31 de desembre de 2015 l'import registrat és de 2,3 milions d'euros (7,4 milions d'euros al tancament de 2014).

El sistema de cobertura de l'SREO 2012 es va determinar mitjançant la subscripció del contracte de contrapartida corresponent, d'acord amb les regles generals del mercat. La prima pagada en la contractació d'aquesta cobertura va pujar a 3,2 milions d'euros i no va representar per al banc cap increment de cost respecte a l'opció de percebre la retribució variable que estava vigent fins a la data d'implantació de l'SREO 2012. La prima esmentada es va registrar com a derivat de negociació.

- A la Junta General d'Accionistes del 27 de març de 2014, es va aprovar un sistema de pagament de les quantitats aprovades de la retribució variable, meritada durant l'exercici de 2013, per als consellers executius del banc, mitjançant el lliurament del seu equivalent en opcions sobre accions de Banco de Sabadell, S.A. (d'ara endavant, el sistema).

Cada opció atorga al destinatari el dret a percebre en efectiu dinerari, transcorregut un període de tres anys, la diferència entre el valor final de l'acció de Banco de Sabadell, S.A. al final d'aquest període i el preu d'exercici de l'opció previst d'acord amb el sistema, en què la data d'exercici és el 29 de març de 2017.

El preu d'exercici de l'opció és de 2,183 euros, i s'executa la liquidació per la diferència, en cas que aquesta sigui positiva, entre el preu de cotització a la finalització del pla i aquest preu d'exercici.

El mecanisme de cobertura del sistema es va determinar mitjançant la subscripció del contracte de contrapartida corresponent, d'acord amb les regles generals del mercat. La prima pagada en la contractació d'aquesta cobertura va pujar a 2,4 milions d'euros i no va representar per al banc cap increment de cost respecte a l'opció de percebre la retribució variable que estava vigent fins a la data d'implantació d'aquest sistema. La prima esmentada es va registrar com a derivat de negociació. Les opcions venudes van ser comptabilitzades en l'epígraf "Cartera de negociació - Derivats de negociació del passiu", i el 31 de desembre de 2015 l'import registrat és de 0,4 milions d'euros (1,9 milions d'euros al tancament de 2014).

Sistema d'incentius complementaris a llarg termini basats en accions

- La Junta General d'Accionistes del 27 de març de 2014 va aprovar un incentiu complementari a llarg termini basat en l'increment del valor de les accions de Banco de Sabadell, S.A. per als consellers executius, 5 membres de l'alta direcció i 419 directius del grup (d'ara endavant, l'incentiu).

L'incentiu consisteix en l'assignació d'un nombre determinat de drets als beneficiaris, que incorporen el dret a percebre l'increment de valor d'un mateix nombre d'accions de Banco de Sabadell, S.A. durant un període de

tres anys, prenent com a referència el seu valor de cotització, que es farà efectiu mitjançant el lliurament d'accions del banc; la data de finalització és el 31 de març de 2017. El preu d'exercici és d'1,896 euros, i el nombre màxim de drets sobre accions afectades per l'incentiu serà de 39.242.000.

El valor raonable dels serveis rebuts s'ha valorat per referència al valor raonable dels instruments de capital compromesos, és a dir, opcions sobre accions del banc, tal com s'indica en la nota 6. La tècnica de valoració han estat les simulacions de Montecarlo, i el model de valoració utilitzat ha estat el de Black-Scholes.

Serà condició necessària perquè els drets es facin efectius que el beneficiari superi el percentatge mínim de compliment de l'objectiu personal denominat "valoració de l'eficàcia professional", fixat per la Comissió de Nomenaments i Retribucions del banc.

Drets	
Saldo el 28 de març de 2014	-
Concedides	37.837.000
Anul·lades	(308.000)
Saldo el 31 de desembre de 2014	37.529.000
Concedides (*)	3.123.730
Anul·lades	(580.536)
Saldo el 31 de desembre de 2015	40.072.194

(*) Derivat de l'ampliació de capital efectuada.

- Empleats de TSB Banking Group compten amb un incentiu complementari relacionat amb un pla d'assoliment d'objectius entre els anys 2016 i 2020, la retribució dels quals està basada en accions de Banco de Sabadell, S.A. i en efectiu.

En relació amb les despeses de personal associades als plans d'incentius basats en accions (vegeu la nota 1.o), es va registrar una despesa en els exercicis de 2015 i de 2014 de 9 i 6 milions d'euros, respectivament, la contrapartida de la qual està reflectida en el patrimoni net (vegeu la nota 26).

Altres despeses generals d'administració

Aquest epígraf recull la resta de les despeses d'administració de l'exercici:

En milers d'euros		
	2015	2014
Immobles, instal·lacions i material	(211.020)	(152.826)
Informàtica	(102.157)	(92.263)
Comunicacions	(63.674)	(35.190)
Publicitat i propaganda	(87.497)	(38.765)
Contribucions i impostos	(101.134)	(99.383)
Altres despeses	(263.692)	(152.287)
<i>De les quals:</i>		
<i>Serveis de vigilància i trasllat de fons</i>	(19.267)	(17.510)
<i>Informes tècnics</i>	(86.170)	(14.173)
<i>Serveis subcontractats</i>	(72.308)	(50.335)
Total	(829.174)	(570.714)

Honoraris amb entitats auditores

Els honoraris percebuts per PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. en l'exercici de 2015 pels serveis d'auditoria de comptes i per altres serveis relacionats amb l'auditoria prestats a Espanya sumen un import de 1.456 i 341 milers d'euros, respectivament (1.438 i 944 milers d'euros el 2014). Els serveis d'auditoria prestats per altres societats de la xarxa PwC corresponents a sucursals i filials a l'estranger pugen a 2.296 milers d'euros en l'exercici de 2015 (1.101 milers d'euros el 2014).

Els honoraris percebuts per altres auditors en l'exercici de 2015 per serveis d'auditoria de comptes i per altres serveis relacionats amb l'auditoria prestats a Espanya pugen a 121 i 0 milers d'euros, respectivament (130 i 0 milers d'euros el 2014), i pels serveis corresponents a auditoria de sucursals i filials a l'estranger, a 24 milers d'euros en l'exercici de 2015 (22 milers d'euros el 2014).

Els honoraris percebuts per altres societats de la xarxa PwC com a conseqüència de serveis d'assessorament fiscal i altres serveis prestats en l'exercici de 2015 han pujat a 116 i 1.232 milers d'euros. Els imports registrats per aquests serveis el 2014 van pujar a 170 i 981 milers d'euros, respectivament.

Altres informacions

L'import de les despeses generals no recurrents el 31 de desembre de 2015 és de 8.773 milers d'euros (6.865 milers d'euros el 31 de desembre de 2014).

La ràtio d'eficiència al tancament de l'exercici de 2015 (despeses de personal i generals / marge brut) és del 50,45% (46,16% sense tenir en compte TSB), de manera que millora notablement respecte a la ràtio d'eficiència corresponent a l'exercici de 2014, que va ser del 53,14%. Per al càlcul d'aquestes ràtios d'eficiència, s'ha considerat en ambdós anys que els resultats per operacions financeres i per diferències netes de canvi de caràcter recurrent pugem a 400 milions d'euros per any.

Nota 38 – Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros			
	Nota	2015	2014
Inversions creditícies (*)	11	(1.396.177)	(1.763.848)
Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvi en pèrdues i guanys		(132.390)	(15.710)
Actius financers disponibles per a la venda		(132.390)	(15.710)
Valors representatius de deute	8	1.719	5.556
Altres instruments de capital	9	(134.109)	(21.266)
Total		(1.528.567)	(1.779.558)

(*) A questa xifra equival a la suma de la xifra de les dotacions/reversions amb càrrec o abonament a resultats de les correccions de valor constituïdes per a la cobertura de risc de crèdit (vegeu la nota 11), l'amortització amb càrrec a resultats d'actius financers donats de baixa de l'actiu i la recuperació de fallits (vegeu la nota 11).

Nota 39 – Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius

El desglossament de les pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net) dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros			
	Nota	2015	2014
Fons de comerç i un altre actiu intangible	17	(1)	-
Actiu material	16	(158.626)	(88.161)
D'ús propi		(3.011)	11.418
Inversions immobiliàries		(155.615)	(99.579)
Participacions	15	(25.694)	(36.821)
Existències	18	(459.623)	(326.580)
Total		(643.944)	(451.562)

El total de dotació per deteriorament d'inversions immobiliàries de l'exercici de 2015 s'ha fet prenent com a base valoracions de nivell 2 (vegeu la nota 6). El valor raonable dels actius deteriorats és de 2.341.905 milers d'euros.

En l'exercici de 2015 no s'han efectuat deterioraments de participacions basant-se en valoracions de nivell 2 i 3 (vegeu la nota 6). El valor raonable dels actius deteriorats és de 20.847 milers d'euros.

Dins de deteriorament de participacions s'inclouen 59,2 milions d'euros corresponents al deteriorament de la participació a Metrovacesa registrat amb anterioritat a la venda d'aquesta i 30,2 milions de recuperació del deteriorament de la participació a Ribera Salud, S.A.

Del total de dotació per deteriorament d'existències de l'exercici de 2015, 168.492 milers d'euros s'han realitzat basant-se en valoracions de nivell 2 i 291.131 milers d'euros en valoracions de nivell 3. El valor raonable dels actius deteriorats és de 3.655.548 milers d'euros.

Nota 40 – Guanys (pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Guanys	69.202	267.909
Per venda d'actiu material	29.395	8.410
Per inversions immobiliàries	14.578	-
Per venda de participacions (*)	18.983	21.387
Altres	6.246	238.112
Pèrdues	(86.162)	(30.961)
Per venda d'actiu material	(35.647)	(9.646)
Per inversions immobiliàries	-	-
Per venda de participacions (*)	(50.070)	(9.976)
Altres	(445)	(11.339)
Total	(16.960)	236.948

(*) L'efecte net és de 31.087 milers d'euros. Vegeu el detall en l'Annex I - Sortides del perímetre de consolidació de l'exercici de 2015.

En l'import corresponent a guanys per vendes d'actiu material s'inclou el benefici obtingut en la venda de l'edifici situat a Príncipe de Vergara de Madrid per un import de 21,2 milions d'euros. En l'import corresponent a pèrdues per vendes s'inclouen principalment els resultats obtinguts per les vendes d'oficines ja tancades.

Dins el saldo de la partida de guanys (pèrdues) de l'exercici de 2014 destaquen la subscripció per part de Mediterraneo Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros d'un contracte de reassegurança sobre la seva cartera d'assegurances de vida-risc individual i la venda per part de Banc Sabadell del seu negoci de gestió del recobriment de deutes impagats (vegeu la nota 2).

Nota 41 – Diferència negativa en combinacions de negoci

L'import de la diferència negativa de consolidació de l'exercici de 2015 correspon a la combinació de negocis duta a terme amb TSB explicada en la nota 2 d'aquests comptes anuals consolidats.

Nota 42 – Guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats per operacions interrompudes

El desglossament dels guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats per operacions interrompudes durant els exercicis anuals acabats al 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros			
	Nota	2015	2014
Guany nets per vendes d'immobles		(79.607)	(174.373)
Deteriorament d'actius no corrents en venda	14	(101.261)	(264.260)
Guany (pèrdues) per venda d'instruments de capital classificats com a actius no corrents en venda		-	-
Total		(180.868)	(438.633)

El deteriorament d'actius no corrents en venda no incorpora ingressos derivats d'increment del valor raonable menys costos de venda.

El total de dotació per deteriorament d'actius no corrents en venda de l'exercici de 2015 s'ha fet prenent com a base valoracions de nivell 2 (vegeu la nota 6). El valor raonable dels actius deteriorats és de 2.521.979 milers d'euros.

Nota 43 – Informació segmentada

Criteris de segmentació

Les unitats de negoci que es descriuen a continuació s'han establert en funció de l'estructura organitzativa del grup en vigor des de l'1 de juliol de l'exercici de 2015.

La informació per segments s'estructura, en primer lloc, seguint una distribució geogràfica i, en segon lloc, en funció dels clients als quals va dirigida.

Segmentació per àrea geogràfica i unitats de negoci

En relació amb les bases de presentació i metodologia emprades, la informació que es presenta està basada en la comptabilitat individual de cada una de les societats que formen el grup, amb les eliminacions i els ajustos corresponents de consolidació, i en la comptabilitat analítica d'ingressos i despeses en les particions de negocis sobre una o més entitats jurídiques, que permet l'assignació dels ingressos i els costos per a cada client dependent del negoci al qual estigui assignat cada un d'ells.

Cada unitat de negoci es considera com un negoci independent, per la qual cosa es produeixen comissionaments entre els negocis per a la prestació de serveis de distribució de productes, serveis o sistemes. L'impacte final en el compte de resultats del grup és zero.

Cada negoci suporta els seus costos directes, obtinguts a partir de la comptabilitat general i analítica, i els indirectes, derivats d'unitats corporatives.

Així mateix, s'efectua una assignació de capital de manera que cada negoci té assignat un capital equivalent al mínim regulador necessari per actius de risc. Aquest mínim regulador està en funció de l'organisme que supervisa cada negoci.

A continuació, es detalla informació rellevant en relació amb la segmentació de l'activitat del grup:

a) Per unitats de negoci

Seguidament, per a cada unitat de negoci es mostra, per al 2015, el detall dels resultats abans d'impostos, altres magnituds rellevants i la conciliació del total d'aquests resultats amb els del consolidat:

2015				
En milers d'euros	Negoci bancari Espanya	Transformació d'actius	Negoci bancari Regne Unit (*)	Negoci bancari Amèrica
Marge d'interessos	2.479.316	(44.772)	539.620	216.096
Comissions netes	878.499	(1.584)	78.829	26.460
Altres ingressos	1.161.305	107.853	(3.721)	2.209
Marge brut	4.519.120	61.497	614.728	244.765
Despeses d'explotació	(1.821.970)	(143.180)	(493.566)	(142.338)
<i>De les quals despeses de personal</i>	<i>(1.078.081)</i>	<i>(50.491)</i>	<i>(238.036)</i>	<i>(83.636)</i>
Dotacions de provisions (net)	18.350	(71)	-	2.938
Pèrdues per deteriorament d'actius	(1.571.893)	(508.448)	(59.500)	(29.152)
Altres resultats	283.689	(254.005)	-	4.769
Resultat abans d'impostos per segment	1.427.296	(844.207)	61.662	80.982
Ràtios (%)				
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	14,1%	(20,0%)	5,3%	14,5%
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	42,5%	-	77,9%	54,1%
Altres dades				
Empleats i empleades	16.260	712	8.224	764
Oficines nacionals i a l'estranger	2.224	-	614	28
Conciliació del resultat abans d'impostos			Consolidat	
Total unitats de negoci			725.733	
(+/-) Altres resultats (**)			19.028	
Resultat abans d'impostos			744.761	

(*) Inclou no més TSB Banking Group plc i sis mesos de resultats. A mb tipus de canvi aplicat en el balanç GBP 0,7340 i en compte de resultats GBP 0,7201 (mitjana sis últims mesos).

A l'efecte de ROE considera els seus fons propis comptables.

(**) Correspon als resultats d'altres geografies no indicades.

2014

En milers d'euros	Negoci bancari Espanya	Transformació d'actius	Negoci bancari Regne Unit (*)	Negoci bancari Amèrica
Marge d'interessos	2.115.031	(11.192)	-	148.082
Comissions netes	816.664	(659)	-	25.722
Altres ingressos	1.656.713	15.228	-	3.179
Marge brut	4.588.408	3.377	-	176.983
Despeses d'explotació	(1.789.503)	(135.824)	-	(111.365)
<i>De les quals despeses de personal</i>	<i>(1.092.718)</i>	<i>(39.246)</i>	-	<i>(64.041)</i>
Dotacions de provisions (net)	169.522	(1.847)	-	3.485
Pèrdues per deteriorament d'actius	(1.797.973)	(407.293)	-	(22.995)
Altres resultats	251.626	(455.884)	-	2.525
Resultat abans d'impostos per segment	1.422.079	(997.472)	-	48.632
Ràtios (%)				
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	13,1%	(39,3%)	-	10,8%
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	48,6%	-	-	58,0%
Altres dades				
Empleats i empleades	16.046	668	-	692
Oficines nacionals i a l'estranger	2.285	-	-	28
Conciliació del resultat abans d'impostos			Consolidat	
Total unitats de negoci			473.239	
(+/-) Altres resultats (**)			13.154	
Resultat abans d'impostos			486.393	

(*) Inclou no més TSB Banking Group plc.

(**) Correspon als resultats d'altres geografies no indicades.

Els actius totals mitjans del total de l'entitat pugen, el 31 de desembre de 2015, a 186.538.365 milers d'euros, mentre que en la mateixa data de l'any anterior es van situar en 163.372.812 milers d'euros.

En relació amb el tipus de productes i serveis dels quals es deriven els ingressos ordinaris, tot seguit se n'informa per a cada unitat de negoci:

- Negoci bancari Espanya agrupa les següents unitats de negoci de clients:
 - Banca Comercial ofereix productes tant d'inversió com d'estalvi. En inversió destaca la comercialització de productes hipotecaris i crèdits. Pel que fa a l'estalvi, els productes principals són els dipòsits (vista i termini), fons d'inversió i plans de pensions.

També cal destacar els productes d'assegurances i mitjans de pagament, com les targetes de crèdit i l'emissió de transferències, entre d'altres.
 - Banca Corporativa ofereix serveis de finançament especialitzats juntament amb una oferta global de solucions, que inclouen des dels serveis de banca transaccional fins a les solucions més complexes i adaptades, tant de l'àmbit del finançament com de tresoreria, entre d'altres.
 - Mercats i Banca Privada ofereix i dissenya productes i serveis d'alt valor afegit, amb l'objectiu d'aconseguir una bona rendibilitat per al client, incrementar i diversificar la base de clients i assegurar la consistència dels processos d'inversió amb una anàlisi rigorosa i amb una gestió de qualitat reconeguda. Tot això portant el model de relació amb el client cap a la multicanalitat.
- Transformació d'Actius: gestiona de manera transversal el risc irregular i l'exposició immobiliària, a més d'establir i implementar l'estratègia de participades immobiliàries, entre les quals destaca Solvia. Pel que fa a risc irregular i exposició immobiliària, la unitat es focalitza a desenvolupar l'estratègia de transformació d'actius i a integrar la visió global del balanç immobiliari del grup amb l'objectiu de

maximitzar-ne el valor.

- Negoci bancari Regne Unit: només inclou TSB Banking Group plc i sis mesos de resultats. La franquícia de TSB comprèn el negoci detallista que es porta a terme al Regne Unit, que inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits personals, targetes i hipoteques.
- Negoci bancari Amèrica: ofereix tot tipus de serveis bancaris i financers, des dels més complexos i especialitzats per a grans corporacions, com ara operacions de *project finance*, fins a productes per a particulars, passant per tots els productes i serveis que puguin necessitar professionals i empreses de qualsevol mida.

A continuació, es detallen per a 2015 i 2014 els ingressos ordinaris generats per cada unitat de negoci:

Nota 43 – Informació segmentada ingressos

En milers d'euros

SEGMENTS	Consolidat					
	Ingressos ordinaris procedents de clients		Ingressos ordinaris entre segments		Total ingressos ordinaris	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Negoci bancari Espanya	4.629.242	4.886.375	245.005	337.621	4.874.247	5.223.996
Transformació d'actius	377.195	456.160	27.168	25.225	404.363	481.385
Negoci bancari Regne Unit	798.311	-	-	-	798.311	-
Negoci bancari Amèrica	310.976	206.505	-	-	310.976	206.505
(-) Ajustos i eliminacions d'ingressos ordinaris entre segments	-	-	(276.617)	(365.577)	(276.617)	(365.577)
Total	6.115.724	5.549.040	(4.444)	(2.731)	6.111.280	5.546.309

Tot seguit, es detalla per a cadascuna d'aquestes quin percentatge de saldos, marge d'interessos i de comissions netes han generat sobre el total dels exercicis de 2015 i de 2014:

Nota 43 – Informació segmentada ingressos

En percentatge

SEGMENTS	2015				
	Segmentació del marge d'interessos i de comissions netes				
	Crèdit a la clientela		Dipòsits de la clientela		Productes de(*) serveis
	% sobre saldo mitjà	% rendiment sobre total	% sobre saldo mitjà	% cost sobre total	% sobre saldo total
Negoci bancari Espanya	66,0%	73,3%	64,1%	76,4%	83,9%
Transformació d'actius	5,5%	3,6%	0,2%	0,1%	0,4%
Negoci bancari Regne Unit	23,7%	16,4%	31,1%	16,7%	12,3%
Negoci bancari Amèrica	4,8%	6,7%	4,6%	6,8%	3,3%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

(*) Percentatge per segments sobre el total de comissions.

En percentatge

SEGMENTS	2014				
	Segmentació del marge d'interessos i de comissions netes				
	Crèdit a la clientela		Dipòsits de la clientela		Productes de(*) serveis
	% sobre saldo mitjà	% rendiment sobre total	% sobre saldo mitjà	% cost sobre total	% sobre saldo total
Negoci bancari Espanya	83,0%	87,4%	94,4%	97,1%	96,1%
Transformació d'actius	12,2%	7,9%	0,5%	0,2%	0,6%
Negoci bancari Regne Unit	-	-	-	-	-
Negoci bancari Amèrica	4,8%	4,6%	5,1%	2,7%	3,2%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

(*) Percentatge per segment sobre el total de comissions.

En l'informe de gestió (vegeu l'apartat 2), es fa una anàlisi més detallada per a cada un d'aquests negocis.

Nota 44 – Situació fiscal (impost sobre beneficis)

Grup fiscal consolidat

Banco de Sabadell, S.A. és la societat dominant d'un grup de consolidació fiscal en l'impost sobre societats, i formen part d'aquest com a societats dependents totes les societats espanyoles participades per Banco de Sabadell, S.A. que compleixen els requisits exigits per la Llei de l'impost sobre societats (vegeu l'annex I).

La resta de societats espanyoles del grup comptable tributen de manera individual en l'impost sobre societats.

Les societats del grup comptable no residents a Espanya tributen els seus beneficis d'acord amb les normes fiscals que els són aplicables.

Conciliacions

La conciliació de la diferència existent entre el resultat comptable consolidat i la base imposable de l'impost sobre societats és la següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Resultat abans d'impostos	744.761	486.393
Augments en la base imposable	2.161.120	1.128.325
Procedents de resultats	2.161.120	1.128.325
Procedents de patrimoni net	-	-
Disminucions en la base imposable	(951.151)	(1.335.133)
Procedents de resultats	(866.445)	(1.001.810)
Procedents de patrimoni net	(84.706)	(333.322)
Base imposable (resultat fiscal)	1.954.730	279.586
Quota (30%)	586.419	83.876
Deduccions per doble imposició, formació i altres	(1.452)	(21.855)
Quota líquida	584.967	62.021
Impost per diferències temporals (net)	(499.886)	51.347
Ajustos per crèdits fiscals		(11.222)
Altres ajustos (net)	(52.565)	7.602
Impost sobre beneficis	32.516	109.748

Dins d'"Altres ajustos" s'inclouen 45,3 milions d'euros (32 milions de lliures) que corresponen a l'efecte del canvi produït en la normativa fiscal del Regne Unit que afecta TSB Bank plc. La modificació legislativa introdueix un recàrrec del 8%, efectiu a partir de l'1 de gener de 2016 i aplicable a les bases imposables superiors a 25 milions de lliures anuals, i també redueix la taxa principal de l'impost del 20% al 19% a partir de l'1 d'abril de 2017 i fins al 18% a partir de l'1 d'abril del 2020.

Així mateix, a continuació es presenta la conciliació entre la despesa per l'impost sobre societats del grup resultant de l'aplicació del tipus impositiu general i la despesa registrada per aquest impost en els comptes de pèrdues i guanys consolidats:

En milers d'euros	2015	2014
Resultat comptable abans d'impostos	744.761	486.393
Tipus impositiu nacional (30%)	223.428	145.918
Ingressos no gravats (diferència negativa de consolidació)	(79.807)	-
Diferència taxa efectiva societats a l'estranger (*) (**)	(49.588)	4.570
Reserva de capitalització / Deduccions generades / Despeses no deduïbles	(8.786)	3.276
Ingressos amb menys taxa fiscal (dividends i renda font internacional)	(426)	(14.506)
Ingressos entitats associades	(14.639)	(30)
Resta	(37.668)	(29.480)
Despesa per impost societats	32.516	109.748
<i>Tipus impositiu efectiu</i>	<i>4%</i>	<i>23%</i>

(*) Calculada aplicant la diferència entre el tipus impositiu vigent per al grup a Espanya (30%) i el tipus efectiu aplicat al resultat del grup en cada jurisdicció.

(**) Inclou 45,3 milions d'euros per canvis en la normativa fiscal al Regne Unit, tal com s'ha explicat anteriorment.

Augments i disminucions en la base imposable

Els detalls relatius a augments i disminucions en la base imposable, en funció de la seva consideració com a diferències temporals o permanents, es desglossen en el quadre següent:

En milers d'euros	2015	2014
Diferència permanent	23.311	34.151
Diferència temporal amb origen en l'exercici actual	1.701.251	836.263
Diferència temporal amb origen en exercicis anteriors	436.558	257.911
Augments	2.161.120	1.128.325
Diferència permanent	(479.627)	(69.801)
Diferència temporal amb origen en l'exercici actual	-	(2.590)
Diferència temporal amb origen en exercicis anteriors	(471.524)	(1.262.741)
Disminucions	(951.151)	(1.335.133)

Actius i passius fiscals diferits

Segons la normativa fiscal i comptable vigent hi ha determinades diferències temporàries que s'han de tenir en compte a l'hora de quantificar la despesa corresponent per l'impost sobre beneficis.

El Reial Decret Llei 14/2013, de 29 de novembre, de mesures urgents per a l'adaptació del dret espanyol a la normativa de la Unió Europea en matèria de supervisió i solvència d'entitats financeres va modificar el text refós de la Llei de l'impost sobre societats en els termes següents:

- Amb efecte per als períodes impositius que s'iniciïn a partir de l'1 de gener de 2011, les dotacions per deteriorament dels crèdits o altres actius derivades de les possibles insolvències dels deutors no vinculats amb el subjecte passiu així com els corresponents a dotacions o aportacions a sistemes de previsió social i, si escau, prejubilació (a partir d'ara, actius fiscals diferits monetitzables) que hagin generat actius per impost diferit, s'integraran en la base imposable d'acord amb el que estableix la Llei de l'impost sobre societats, amb el límit de la base imposable positiva prèvia a la seva integració i a la compensació de bases imposables negatives. L'aplicació d'aquesta norma va suposar per al grup una disminució dels crèdits fiscals per bases imposables negatives i un increment d'impostos anticipats relacionats amb els conceptes de deteriorament de crèdits, deteriorament d'actius immobiliaris i despeses relacionades amb compromisos per pensions registrats el 31 de desembre de 2012.

- Els actius fiscals diferits monetitzables es convertiran en un crèdit exigible davant l'Administració tributària en els supòsits en què el subjecte passiu presenti pèrdues comptables o que l'entitat sigui objecte de liquidació o insolvència judicialment declarada.

Posteriorment, el 28 de novembre de 2014, es va publicar la Llei 27/2014, de l'impost sobre societats, vigent per als exercicis impositius iniciats a partir de l'1 de gener de 2015, excepte les disposicions finals quarta a setena que van entrar en vigor el 29 de novembre de 2014.

Les modificacions principals de la Llei 27/2014 van ser les següents:

- Les bases imposables negatives pendents de compensació l'1 de gener de 2016 es poden compensar en els períodes impositius següents, sense cap limitació temporal.
- Modificació del tipus impositiu general, que passa del 30% actual al 25%. Tanmateix, la llei estableix que les entitats financeres i els seus grups de consolidació fiscal mantindran el tipus impositiu del 30%.
- Limitació a la integració dels actius diferits monetitzables en la base imposable i compensació de bases imposables al 25% per a 2014 i 2015, 60% per a 2016 i 70% per a 2017 i següents.

Els orígens dels actius/passius fiscals diferits registrats en els balanços de situació el 31 de desembre de 2015 i de 2014 són els següents:

En milers d'euros		
Actius fiscals diferits	2015	2014
Monetitzables	5.521.558	5.283.682
Per deteriorament de crèdit	3.555.130	3.676.767
Per deteriorament d'actius immobiliaris	1.836.497	1.478.592
Per fons de pensions	129.931	128.323
No monetitzables	618.348	313.712
Per fons de fusió	141.965	144.549
Per deteriorament de crèdit estranger	77.236	-
Per altres provisions no deduïbles	13.139	27.269
Per deteriorament d'instruments de capital i deute	136.787	63.161
Altres	249.221	78.733
Crèdits fiscals per bases imposables negatives	430.598	530.601
Deduccions no aplicades	6.008	16.168
Total	6.576.512	6.144.163
Passius fiscals diferits	2015	2014
Revaloració d'immobles	74.081	91.701
Ajustos de valor d'emissions de deute majorista sorgits en combinacions de negoci	104.177	141.737
Altres ajustos de valor d'actius financers	244.048	434.698
Altres	69.837	145.625
Total	492.143	813.761

El desglossament per països dels actius i passius fiscals diferits és el següent:

En milers d'euros

País	Actius fiscals diferits	Passius fiscals diferits
Espanya	6.314.494	487.073
RU	168.683	107
EUA	79.374	4.564
Mèxic	13.371	244
Altres	590	155
Total	6.576.512	492.143

Tenint en compte les projeccions que es desprenen del pla de negoci del grup (Pla Triple) per als exercicis 2014-2016, així com projeccions futures a partir d'aquesta data realitzades amb paràmetres similars als incorporats en aquest pla, el grup espera recuperar els actius diferits no monetitzables i els crèdits fiscals per bases imposables negatives (actualment sense cap tipus de període de prescripció legal) en un període màxim de cinc anys.

Altra informació

El grup Banc Sabadell ha obtingut rendes susceptibles de ser acollides a la deducció per reinversió regulada en l'article 42 del text refós de la Llei de l'impost sobre societats, que s'han materialitzat en els exercicis indicats a continuació:

En milers d'euros

Any de generació de la renda subjecta a la deducció	Import de la renda generada	Exercici de reinversió
2007 a 2010	536.260	2010
2011	6.318	2011
2013	5.640	2012
2013	30.008	2013
2014	43.759	2014

La informació relativa a fusions realitzades en exercicis anteriors a aquest exercici s'ha inclòs en els comptes anuals consolidats dels exercicis en què s'ha produït la fusió.

Reserva de capitalització i reserva per a inversions a les Canàries

La Llei 27/2014, de 27 de novembre, de l'impost sobre societats (IS), reconeix, per als exercicis impositius iniciats a partir de l'1 de gener de 2015, el dret a aplicar una reducció en la base imposable consolidada del 10% de l'increment dels fons propis del grup fiscal, condicionat al compliment dels requisits següents:

- Que l'import de l'increment dels fons propis del grup fiscal es mantingui durant un termini de cinc anys des del tancament del període impositiu a què correspongui aquesta reducció, excepte per l'existència de pèrdues comptables.
- Que es doti una reserva per l'import de la reducció, que ha de figurar en el balanç amb absoluta separació i títol apropiat, i és indisponible durant el termini previst en l'apartat anterior. La dotació de la reserva es pot efectuar per qualsevol de les entitats del grup fiscal (vegeu la nota 3).
- L'import d'aquest increment dels fons propis es determina, principalment, per la diferència positiva entre:
 - a) els fons propis del grup fiscal existents al tancament de l'exercici sense incloure els resultats d'aquest,
 - i b) els fons propis del grup fiscal existents a l'inici d'aquest, sense incloure els resultats de l'exercici anterior.

Tenint en compte que l'increment dels fons propis del grup fiscal s'ha estimat, el 31 de desembre de 2015, en 366 milions d'euros, la reducció resultant aplicable a la base imposable consolidada pujarà a 36 milions d'euros.

Tal com es detalla en la nota 3 d'aquests comptes anuals consolidats, la Junta General d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015 va aprovar una dotació a la reserva per a inversions a les Canàries per un import de 169 milers d'euros. Aquesta reserva es va materialitzar íntegrament en l'exercici de 2014 mitjançant inversions efectuades en el mateix exercici en diversos elements d'immobilitzat material qualificats com a instal·lacions.

Exercicis subjectes a inspecció fiscal

Durant l'exercici de 2014 es van finalitzar les actuacions inspectores seguides per la Inspecció de l'Agència Estatal d'Administració Tributària davant Banco de Sabadell, S.A. pels conceptes d'impost sobre societats de 2006 a 2010, impost sobre el valor afegit de 07/2008 a 12/2010, retencions i ingressos a compte del capital mobiliari de 07/2008 a 12/2010 i retencions i ingressos a compte dels rendiments del treball i d'activitats professionals de 07/2008 a 12/2010, així com les seguides per la Inspecció dels Tributs del Territori Històric de Guipúscoa davant Banco de Sabadell, S.A. com a successor de Banco Guipuzcoano, S.A. El resultat d'aquestes actuacions no ha suposat cap impacte significatiu en el compte de pèrdues i guanys de Banco de Sabadell, S.A. el 31 de desembre de 2014.

Com a conseqüència de les actuacions inspectores de l'Administració Tributària hi ha actes d'inspecció signades en disconformitat de la mateixa societat i de les entitats adquirides, i posteriorment fusionades, per un import total de deute tributari de 33.091 milers d'euros, i s'han impugnat totes elles. En tot cas, el grup té constituïdes prou provisions per fer front a les contingències que es puguin derivar d'aquestes liquidacions.

A causa de possibles interpretacions que es poden fer de la normativa fiscal aplicable a algunes operacions realitzades en el sector bancari, hi podria haver determinats passius fiscals de caràcter contingent. Tanmateix, la possibilitat que es materialitzin aquests passius és remota, i, en tot cas, el deute tributari que se'n pugui derivar no afectaria significativament els comptes anuals.

Totes les empreses que formen part del grup tenen pendents de revisió tots els impostos no comprovats i no prescrits legalment.

Nota 45 – Transaccions amb parts vinculades

Durant els exercicis de 2015 i de 2014, no s'han realitzat operacions rellevants amb els accionistes significatius a excepció de la que es detalla a continuació; les efectuades es troben dins el trànsit habitual de la societat i s'han portat a terme en condicions de mercat.

Segons un fet rellevant comunicat a la Comissió Nacional del Mercat de Valors l'1 d'octubre de 2015, Banc Sabadell va adquirir 8.238.084 accions del banc colombià Banco GNB Sudameris, S.A., representatives del 4,99% del seu capital social, per un preu de 50.000.000 dòlars. Banco GNB Sudameris té com a accionista majoritari Gilex Holding B.V., societat subsidiària de Starmites Corporation, S.A.R.L., companyia pertanyent a la família Gilinski. Jaime Gilinski Bacal és accionista significatiu de Banc Sabadell.

No hi ha operacions amb administradors i directius de la societat que es puguin considerar rellevants. Les efectuades són pròpies del trànsit habitual de la societat o gaudeixen de condicions de mercat o aplicades a empleats.

No consten operacions portades a terme fora de preu de mercat amb persones o entitats vinculades a administradors o a l'alta direcció.

El detall dels saldos més significatius mantinguts amb parts vinculades, així com l'efecte en els comptes de resultats de les transaccions fetes amb aquestes, es mostra a continuació:

	2015					2014	
	conjunt o influència signif. a		Personal clau	Altres parts vinculades (*)	TOTAL	TOTAL	
	BS	Associades					
Actiu:							
Crèdit a la clientela i altres actius financers	-	138.005	19.489	1.221.614	1.379.108	1.840.338	
Passiu:							
Dipòsits de la clientela i altres passius financers	55	843.023	8.725	482.846	1.334.649	2.151.325	
Comptes d'ordre:							
Riscos contingents	-	8.219	-	235.164	243.383	301.518	
Compromisos contingents	-	1.442	3.570	160.178	165.190	192.751	
Compte de pèrdues i guanys:							
Interessos i rendiments assimilats	-	2.433	180	17.321	19.934	57.674	
Interessos i càrregues assimilades	-	(26.077)	(102)	(1.737)	(27.916)	(78.356)	
Rendiments d'instruments de capital	-	49	-	-	49	3.688	
Comissions netes	-	31.954	34	3.252	35.240	46.095	
Altres productes d'explotació	-	1.765	-	27.392	29.157	1.785	

(*) Inclou plans de pensions amb empleats.

Nota 46 – Retribucions i saldos amb els membres del Consell d'Administració i l'alta direcció

Les remuneracions percebudes pels consellers i les aportacions per a la cobertura dels compromisos per pensions d'aquests per l'acompliment de les seves funcions com a tals el 31 de desembre de 2015 i de 2014 han estat les següents:

	En milers d'euros					
	Remuneracions		Compromisos per pensions		Total	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Josep Oliu Creus (*)	214	214	32	32	246	246
José Manuel Lara Bosch (1)	4	131	-	-	4	131
José Javier Echenique Landiribar (2)	184	137	-	-	184	137
Jaume Guardiola Romojaro (*)	92	92	-	-	92	92
Aurora Catá Sala (3)	83	-	-	-	83	-
Héctor María Colonques Moreno	119	123	16	16	135	139
Sol Daurella Comadrán (4)	-	75	-	-	-	75
Joaquín Folch-Rusiñol Corachán	102	100	16	16	118	116
M. Teresa Garcia-Milà Lloveras	130	105	-	-	130	105
José Manuel Lara García (5)	48	-	-	-	48	-
Joan Llonch Andreu	130	138	16	16	146	154
David Martínez Guzmán (6)	83	59	-	-	83	59
José Manuel Martínez Martínez	148	127	-	-	148	127
José Ramón Martínez Sufrategui	107	96	-	-	107	96
António Vítor Martins Monteiro	87	83	-	-	87	83
José Luis Negro Rodríguez (*)	92	92	16	16	108	108
José Permanyer Cunillera (7)	67	107	-	16	67	123
David Vegara Figueras (8)	88	-	-	-	88	-
Total	1.778	1.679	96	112	1.874	1.791

(*) Exerceixen funcions executives.

(1) El 30 de setembre de 2013 el Consell d'Administració en va acordar el nomenament com a vicepresident primer, i el 31 de gener de 2015 va deixar el lloc vacant per defunció.

(2) El 23 d'abril de 2015 el Consell d'Administració en va acordar el nomenament com a conseller independent coordinador.

(3) El 29 de gener de 2015, el Consell d'Administració en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració amb la consideració de consellera independent. La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015 va ratificar el nomenament efectuat pel procediment de cooptació pel Consell d'Administració i en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració.

(4) El 20 de novembre de 2014 va presentar la seva renúncia com a consellera amb efectes des de la finalització de la reunió del Consell d'Administració d'aquesta mateixa data.

(5) El 19 de març de 2015, el Consell d'Administració en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració amb la consideració de conseller independent. La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015 va ratificar el nomenament efectuat pel procediment de cooptació pel Consell d'Administració i en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració.

(6) La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 27 de març de 2014 en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració.

(7) El 23 d'abril de 2015 va presentar la seva renúncia com a conseller amb efectes des de la Junta General d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015.

(8) La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015 en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració.

A part dels conceptes esmentats abans, membres del Consell d'Administració han percebut 71 milers d'euros de retribució fixa el 2015 (148 milers d'euros el 2014) per la pertinença a consells d'administració de societats del grup Banc Sabadell o a consells consultius (aquests imports estan inclosos en l'informe anual sobre remuneracions dels consellers).

Les aportacions per primes d'assegurances de vida que cobreixen contingències per pensions corresponents als drets meritats l'any 2015 pugen a 3.780 milers d'euros (3.362 milers d'euros el 2014), dels quals 96 són els detallats a la taula superior i 3.684 corresponen a consellers per funcions executives.

Les remuneracions que corresponen als consellers per les seves funcions executives meritades durant l'exercici de 2015 pugen a 6.021 milers d'euros (5.847 milers d'euros el 2014).

Els riscos concedits pel banc i les societats consolidades al conjunt dels consellers de la societat dominant pugen a 14.155 milers d'euros el 31 de desembre de 2015, dels quals 11.657 milers d'euros corresponen a inversions creditícies i 2.498 milers d'euros a avals i crèdits documentaris (13.358 milers d'euros el 2014, dels quals 10.715 milers d'euros corresponen a inversions creditícies i 2.643 milers d'euros a avals i crèdits documentaris), a un tipus d'interès mitjà del 0,91% (1,13% el 2014). Els saldos passius pugen a 8.047 milers d'euros el 2015 (9.436 milers d'euros el 2014).

La remuneració total de l'alta direcció meritada durant l'exercici de 2015 puja a 6.941 milers d'euros. D'acord amb la normativa, aquesta quantitat inclou la remuneració dels set membres de l'alta direcció, més la de la directora d'Auditoria Interna.

Els riscos concedits pel banc i les societats consolidades a l'alta direcció (sense incloure els que al seu torn són consellers executius, informació detallada anteriorment) pugen a 8.904 milers d'euros el 31 de desembre de 2015 (15.102 milers d'euros el 2014), dels quals 7.832 milers d'euros corresponen a inversions creditícies i 1.072 milers d'euros a avals i crèdits documentaris (i el 2014, dels quals 13.776 milers d'euros corresponen a inversions creditícies i 1.326 milers d'euros a avals i crèdits documentaris). Els saldos passius pugen a 678 milers d'euros (494 milers d'euros el 2014).

Així mateix, els drets sobre apreciació d'accions atorgats als components de l'alta direcció, incloent-hi els consellers executius, del nou Pla incentiu de retribucions de 2015 (vegeu la nota 37) han suposat unes despeses de personal durant aquest exercici de 2,2 milions d'euros.

Els acords existents entre la societat i els seus càrrecs d'administració i direcció que preveuen indemnitzacions en finalitzar les seves funcions s'indiquen en l'informe de gestió del grup, dins la secció de l'informe anual de govern corporatiu, que forma part de l'informe de gestió.

A continuació, s'especifiquen els col·lectius esmentats anteriorment, i s'identifiquen els seus càrrecs al banc, el 31 de desembre de 2015:

Consellers executius

Josep Olliu Creus	President
Jaume Guardiola Romojaro	Conseller delegat
José Luis Negro Rodríguez	Conseller director general

Alta direcció

María José García Beato	Vicesecretària del consell - secretària general
Tomás Varela Muiña	Director general
Miguel Montes Güell	Director general
Carlos Ventura Santamans	Director general
Fernando Pérez-Hickman Muñoz	Director general
Ramón de la Riva Reina	Director general adjunt
Enric Rovira Masachs	Director general adjunt

Altres informacions del consell

De conformitat amb el que estableix l'article 229 de la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu, i per tal de reforçar la transparència de les societats anònimes, els consellers han comunicat a la societat que, durant l'exercici de 2015, ells o les seves persones vinculades, segons que es defineix a l'article 231 del text refós de la Llei de societats de capital:

- No han dut a terme transaccions amb la societat, sense tenir en compte les operacions ordinàries, fetes en condicions estàndard per als clients i d'escassa rellevància, i s'entén per tals aquelles la informació de les quals no sigui necessària per expressar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'entitat.
- No han utilitzat el nom de la societat o invocat la seva condició d'administrador per influir indegudament en la realització d'operacions privades.
- No han fet ús dels actius socials, inclosa la informació confidencial de la companyia, amb finalitats privades.
- No s'han aprofitat de les oportunitats de negoci de la societat.
- No han obtingut avantatges o remuneracions de tercers diferents de la societat i el seu grup associades a l'exercici del seu càrrec, llevat que es tractés d'atencions de mera cortesia.
- No han desenvolupat activitats per compte propi o compte d'altri que comportin una competència efectiva, sigui puntual o potencial, amb la societat o que, de qualsevol altra manera, els situïn en un conflicte permanent amb els interessos de la societat.

Nota 47 – Altra informació

Informació sobre el medi ambient

Les operacions globals del grup es regeixen per lleis relatives a la protecció del medi ambient i la seguretat i salut del treballador. El grup considera que compleix substancialment aquestes lleis i que manté procediments dissenyats per fomentar-ne i garantir-ne el compliment.

El grup ha adoptat les mesures oportunes en relació amb la protecció i millora del medi ambient i la minimització, si escau, de l'impacte mediambiental, i compleix amb la normativa vigent en aquest sentit. Durant l'exercici, el grup ha continuat duent a terme plans per al tractament de residus, de reciclatge de consumibles i d'estalvi d'energia. D'altra banda, no s'ha considerat necessari registrar cap dotació per a riscos i despeses de caràcter mediambiental, ja que no hi ha contingències relacionades amb la protecció i millora del medi ambient.

Es pot obtenir més informació de les polítiques i actuacions adoptades pel banc en matèria de medi ambient en l'informe de gestió, apartat 3.

Servei d'Atenció al Client (SAC)

El Servei d'Atenció al Client està ubicat en la línia de control de l'estructura organitzativa del grup Banc Sabadell, i el seu titular, nomenat pel Consell d'Administració, depèn jeràrquicament de la Secretaria General del banc. Les seves funcions són atendre i resoldre les queixes i reclamacions dels clients i usuaris dels serveis financers del grup, quan aquestes es refereixin als seus interessos i drets legalment reconeguts que es deriven dels contractes, de la normativa de transparència i protecció a la clientela o de les bones pràctiques i usos financers.

Assumptes tramitats

Durant l'any 2015, el Servei d'Atenció al Client ha rebut 21.517 queixes i reclamacions (25.156 el 2014), de les quals se n'han admès a tràmit 19.773 (24.061 el 2014), d'acord amb el que disposa l'Ordre del Ministeri d'Economia 734/2004, d'11 de març. El nombre d'expedients gestionats, però, ha estat de 19.650 (26.085 el 2014), a causa de la resolució d'assumptes pendents de l'exercici anterior (558 casos, per 681 el 2015). Per tipologia, un 14,7% han estat queixes (11,1% el 2014) i un 85,3% reclamacions (88,9% el 2014).

Del total de queixes o reclamacions gestionades pel Servei d'Atenció al Client, el 51,9% es van decidir amb resolució favorable per al client o usuari (42,1% el 2014), el 3,9% es van resoldre mitjançant un acord amb el client o usuari (8,4% el 2014), en un 1,6% dels casos el client va desistir de la seva reclamació (0,9% el 2014) i el 38% es van resoldre a favor de l'entitat (39,2% el 2014). El 31 de desembre, un 3,3% d'assumptes estaven pendents d'acord o de resolució per part dels organismes reguladors i del Defensor del Client i del Partícip. Finalment, el Servei d'Atenció al Client no es va pronunciar en un 1,3% dels casos, perquè no era competent per fer-ho.

A més de la seva activitat principal, el Servei d'Atenció al Client també presta un servei d'assistència i informació als clients i usuaris en assumptes que no constitueixen queixes o reclamacions d'acord amb l'Ordre del Ministeri d'Economia 734/2004, d'11 de març, i el Reglament per a la Defensa dels Clients i Usuaris Financers del grup Banc Sabadell. En aquest capítol, el servei ha atès 408 peticions d'assistència i informació durant l'any 2015 (769 el 2014).

El temps de resposta de les queixes i reclamacions ha estat de 12.011 expedients resolts abans de 15 dies (15.849 expedients el 2014), 5.046 expedients resolts entre 15 i 30 dies (5.388 expedients el 2014) i 2.593 expedients amb un temps de resposta superior a 30 dies (4.848 expedients el 2014). Tot això respecte als 60 dies de resposta que preveuen, com a termini màxim, l'ordre esmentada del Ministeri d'Economia i el Reglament per a la Defensa dels Clients i Usuaris Financers de l'Entitat.

Defensor del Client i del Partícip

El grup disposa de la figura del Defensor del Client i del Partícip, funció que exerceix José Luis Gómez-Dégano y Ceballos-Zúñiga. El defensor és competent per resoldre les reclamacions que li plantegin els clients i usuaris del grup Banc Sabadell, tant en primera com en segona instància, així com per resoldre els assumptes que li trasllada el Servei d'Atenció al Client.

El 2015, el Defensor del Client i del Partícip ha rebut 1.284 reclamacions i queixes (1.651 el 2014), de les quals n'ha admès a tràmit 1.273. Durant l'exercici, el defensor ha tramitat i resolt 1.150 reclamacions (1.752 el 2014), ja que ha resolt assumptes que havien quedat pendents de l'exercici anterior. El 31 de desembre de 2015, han quedat 132 reclamacions pendents de resolució per part del defensor (140 el 2014). Així mateix, 38 casos estaven pendents que el SAC presentés les al·legacions corresponents.

Sobre el total de reclamacions i queixes resoltes, el defensor n'ha dictaminat un 32,4% a favor de l'entitat (41,7% el 2014) i un 2,2% a favor del client (22,7% el 2014). De la resta d'assumptes tramitats i resolts, el banc va accedir al que s'havia sol·licitat en un 43,7% dels casos (10,7% l'any 2014); en un 17,1% dels casos (16,8% el 2014) el Defensor del Client no es va pronunciar per falta de competència (sense perjudici de l'opció del reclamant de reproduir la seva reclamació en altres instàncies); un 0,5% dels casos es van resoldre mitjançant un acord amb el client o usuari (un 7,4% el 2014), i en un 4,0% el mateix client va desistir de la reclamació (un 0,5% el 2014).

Banc d'Espanya, CNMV i Direcció General d'Assegurances i Plans de Pensions

D'acord amb la normativa legal vigent, els clients i usuaris poden presentar les seves queixes i reclamacions davant el Departament de Conducta de Mercat i Reclamacions del Banc d'Espanya, davant la CNMV i davant la Direcció General d'Assegurances i Plans de Pensions. De tota manera, és requisit indispensable que prèviament s'hagin adreçat a l'entitat per resoldre el conflicte.

Nota 48 – Esdeveniments posteriors

Amb posterioritat al 31 de desembre de 2015 no s'han produït esdeveniments posteriors dignes d'esment.

Annex I – Societats del grup Banc Sabadell

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Inversió neta del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats	Actius totals				
Activos Valencia I, S.A.U. en liquidació	Immobil·liària	València	0,00	100,00	No	10.000	19.812	(57.752)	-	2.211	168.777	(43.544)	(57.752)	12/15
Alfonso XII, 16 Inversiones, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	No	11.400	(24.502)	(503)	-	8.930	15.939	(15.682)	(503)	12/15
Arrendamiento de Bienes Inmobiliarios del Mediterráneo, S.L.	Immobil·liària	Alacant	100,00	0,00	Sí	100	12.429	(164)	-	12.431	20.038	(9.026)	(164)	12/15
Assegurances Segur Vida, S.A.U.	Altres societats regulades	Andorra	0,00	50,97	No	602	372	68	63	71.541	602	189	68	12/15
Aurica Capital Desarrollo, S.G.E.I.C., S.A. Unipersonal (1)	Gestora d'entitats d'inversió col·lectiva	Barcelona	100,00	0,00	Sí	601	332	(240)	-	919	1.446	(513)	(240)	12/15
Aurica XXI, S.C.R. De R.S., S.A.U.	Altres societats regulades	Barcelona	100,00	0,00	Sí	14.200	36.180	(5.412)	-	48.554	17.492	33.286	(5.412)	12/15
Ballerton Servicios, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	50	24.334	100	-	24.486	3.140	(111)	100	12/15
Banco Atlantico (Bahamas) Bank & Trust Ltd.	Entitat de crèdit	Bahames	99,99	0,01	No	1.837	876	(6)	-	3.455	2.439	704	(6)	06/15
Banco de Sabadell, S.A.	Entitat de crèdit	Sabadell	0,00	0,00	Sí	679.906	11.742.689	402.449	-	163.629.701	-	8.410.409	402.449	12/15
Banco Sabadell, S.A., Institución de Banca Múltiple (2)	Entitat de crèdit	Mèxic	99,99	0,01	No	52.922	-	(6.202)	-	52.754	57.110	-	(6.202)	12/15
BancSabadell d'Andorra, S.A.	Entitat de crèdit	Andorra	50,97	0,00	No	30.069	35.259	7.431	1.275	662.313	15.326	17.990	7.431	12/15
BanSabadell Consulting, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	3	127	125	-	718	3	127	125	12/15
BanSabadell Factura, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	100	(2.969)	256	-	1.007	299	(3.168)	256	12/15
BanSabadell Financiació, E.F.C., S.A.	Entitat de crèdit	Sabadell	100,00	0,00	Sí	24.040	26.216	1.156	-	682.546	24.040	26.216	1.156	12/15
BanSabadell Holding, S.L.U.	Instrumental	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	330.340	(388.318)	(46.815)	-	236.674	239.544	(329.131)	(46.815)	12/15
BanSabadell Inversió Desenvolupament, S.A.U.	Instrumental	Barcelona	100,00	0,00	Sí	16.975	63.905	27.209	-	207.062	108.474	(5.171)	27.209	12/15
BanSabadell Inversión, S.A.U., S.G.I.I.C	Altres societats regulades	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	601	122.273	26.272	-	235.480	607	122.263	26.272	12/15
BanSabadell Mediación, operador de bancassegurances vinculat del grup Banco de Sabadell, S.A.	Altres societats regulades	Barcelona	0,00	100,00	Sí	301	11.973	24.252	20.770	60.356	524	10.288	24.252	12/15
BanSabadell Renting, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	2.000	8.732	10.146	7.742	312.831	3.861	7.600	10.146	12/15
Bansabadell Securities Services, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sabadell	100,00	0,00	Sí	2.500	14.066	10.260	-	29.372	2.500	13.838	10.260	12/15
Bitarte, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià	99,99	0,01	No	6.506	3.202	65	-	9.907	9.272	(3.473)	65	12/15
BStartup 10, S.L.U.	Instrumental	Barcelona	0,00	100,00	Sí	1.000	(511)	(579)	-	982	1.000	(839)	(579)	12/15
Business Services for Information Systems, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sabadell	81,00	0,00	Sí	240	34.410	9.528	-	513.232	3.687	30.723	9.528	12/15
Business Services for Operational Support, S.A.U.	Serveis	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	60	1.802	359	-	5.202	60	1.793	359	12/15
CAM Capital, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	0,00	Sí	61	297	(31)	264	326	1.217	278	(31)	12/15
CAM Global Finance, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	0,00	Sí	61	64	15	-	207.727	2.059	52	15	12/15
CAM International Issues, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	0,00	Sí	61	337	98	156	146.903	114.079	(33.673)	98	12/15
Caminsa Urbanismo, S.A.U.	Immobil·liària	Alacant	0,00	100,00	Sí	2.000	(1.590)	(16)	-	1.398	800	(617)	(16)	12/15

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Inversió neta del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats	Actius totals				
Cantabria Generación, S.L.	Serveis	Santander	100,00	0,00	No	60	(902)	(100)	-	2.378	3.404	2.382	-	11/15
Cape Holdings No.1 Limited	Fons	Londres	0,00	100,00	No	-	-	-	-	-	-	-	-	12/15
Compañía de Cogeneración del Caribe Dominicana, S.A.	Serveis	República Dominicana	0,00	100,00	No	7.348	(6.583)	-	-	783	-	112	-	12/15
Delta Swing, S.A.U.	Serveis	Barcelona	0,00	100,00	No	981	(2.709)	(151)	-	40	-	(1.832)	(151)	12/15
Desarrollo y Ejecución Urbanística del Mediterráneo, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	15.533	(9.311)	(199)	-	9.491	15.279	(9.311)	(199)	12/15
Desarrollos y Participaciones Inmobiliarias 2006, S.L.	Immobil·liària	Alacant	0,00	100,00	No	1.942	(58.358)	(11.105)	-	31.955	1.919	(51.451)	(11.105)	12/15
Duncan de Inversiones SICAV, S.A.	Inversió col·lectiva, fons	Barcelona	87,35	0,00	No	7.842	1.221	(43)	-	2.837	2.560	-	(43)	12/15
Duncan Holdings 2015-1 Limited	Fons	Londres	0,00	100,00	No	-	-	-	-	-	-	-	-	12/15
Easo Bolsa, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià	100,00	0,00	No	15.150	25.070	(1.108)	-	39.112	38.317	3.527	(1.108)	12/15
Ederra, S.A.	Immobil·liària	Sant Sebastià	97,85	0,00	No	2.036	24.037	220	-	27.342	36.062	(10.549)	220	12/15
Edílica de Cuesta Roya, S.L.	Serveis	Saragossa	50,97	0,00	No	3	(15)	-	-	2	2	10	-	11/15
Edílica de Valdejalón, S.L.	Serveis	Saragossa	50,97	0,00	No	3	(19)	(1)	-	2	2	14	-	11/15
Epila Renovables, S.L.	Serveis	Saragossa	51,00	0,00	No	8	(97)	(7)	-	203	74	(24)	-	11/15
Europa Invest, S.A.	Altres societats regulades	Luxemburg	22,00	78,00	No	125	321	70	-	588	336	121	70	12/15
Europea Pall Mall Ltd.	Immobil·liària	Londres	100,00	0,00	No	21.087	(1.323)	32	-	20.361	20.843	(1.792)	32	12/15
Exel Broker Seguros, S.A.	Altres societats regulades	Sant Sebastià	99,40	0,60	No	100	748	1.233	963	4.094	3.940	(1.182)	1.233	12/15
Fomento de la Coruña, S.A.U.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	No	100	(103)	(13)	-	27	9.612	(102)	(13)	12/15
Fonomed Gestión Telefónica Mediterráneo, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	99,97	0,03	Sí	180	57	228	87	830	240	-	228	12/15
Gala Domus, S.A. en liquidació	Immobil·liària	La Corunya	0,00	100,00	No	4.000	(29.003)	(128)	-	9.235	2.000	(19.836)	(128)	12/15
Galeban 21 Comercial, S.L.U.	Instrumental	La Corunya	100,00	0,00	Sí	10.000	(4.587)	331	-	5.748	14.477	(9.054)	331	12/15
Galeban Control y Asesoramiento, S.L.U.	Serveis	La Corunya	100,00	0,00	Sí	8	(2)	7	-	86	80	13	-	11/15
Gazteluberri, S.L.	Immobil·liària	Sant Sebastià	0,00	100,00	No	53	(15.312)	(3.164)	-	11.838	23.891	(56.962)	(3.164)	12/15
Gest 21 Inmobiliària, S.L.U.	Instrumental	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	7.810	(29)	(292)	-	13.460	80.516	(57.404)	(292)	12/15
Gest Galinver, S.L. en liquidació	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	6.580	(3.070)	(617)	-	2.906	7.155	(963)	(617)	12/15
Gestión de Proyectos Urbanísticos del Mediterráneo, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	33.850	(15.341)	170	-	26.445	32.832	(15.341)	170	12/15
Gestión Financiera del Mediterráneo, S.A.U.	Instrumental	Alacant	100,00	0,00	Sí	13.000	114.560	27.614	-	155.408	357.245	42.045	27.614	12/15
Guipuzcoano Promoción Empresarial, S.L.	Instrumental	Sant Sebastià	0,00	100,00	No	53	(70.574)	(5.911)	-	8.066	7.160	(85.355)	(5.911)	12/15
Guipuzcoano Valores, S.A.	Immobil·liària	Sant Sebastià	99,99	0,01	No	4.514	3.949	(1.243)	-	7.353	10.833	(2.365)	(1.243)	12/15
Herrero Internacional Gestión, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	354	3.760	-	-	4.114	1.139	63	-	12/15
Hi Partners Holdco Gestión Activa, S.L.U.	Immobil·liària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	771	-	8.494	408	-	-	12/15
Hi Partners Holdco Value Added, S.L.U.	Immobil·liària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	6.506	-	4	-	8.138	6.503	-	-	12/15
Hip Francia 184, S.L.U.	Immobil·liària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	(27)	-	83	3	-	-	12/15
Hobalear, S.A.U.	Immobil·liària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	60	637	17	-	734	414	622	17	12/15
Hondarriberrí, S.L.	Instrumental	Sant Sebastià	99,99	0,01	No	41	3.665	(7.278)	-	62.251	110.169	(56.060)	(7.278)	12/15
Hotel Atocha 49, S.L.U.	Immobil·liària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	6.500	-	24	-	6.223	3	-	-	12/15
Hotel Autovia del Mediterráneo 165, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	1	-	2	3	-	-	12/15
Hotel Avenida Rhode 28, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	1	-	2	3	-	-	12/15
Hotel Calle de los Molinos 10, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	1	-	2	3	-	-	12/15

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç	
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats	Actius totals				Inversió neta del grup
Hotel Calle Mayor 34, S.L.U	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	1	-	2	3	-	12/15	
Hotel Carretera de Taüll, S.L.U	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	1	-	2	3	-	12/15	
Hotel Cavall del Mar 25, S.L.U	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	1	-	2	3	-	12/15	
Hotel Héroe de Sostoa 17, S.L.U.	Immobil·liària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	93	-	299	6.500	-	12/15	
Hotel Investment Partnership, S.L. (3)	Immobil·liària	Barcelona	100,00	0,00	Sí	22.309	-	3.376	-	66.832	45.010	(4.349)	12/15	
Hotel Maria Tarrida 6, S.L.U	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	1	-	2	3	-	12/15	
Hotel Mirador del Valle, S.L.U.	Immobil·liària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	16	-	-	3	-	12/15	
Interstate Property Holdings, Llc.	Instrumental	Miami	100,00	0,00	No	7.348	(16.162)	4.150	-	27.622	3.804	(16.004)	4.150	12/15
Inverán Gestión, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	44,83	55,17	Sí	45.090	(53.400)	(1.773)	-	25.478	45.090	(33.910)	(1.773)	12/15
Inversiones Cotizadas del Mediterráneo, S.L.	Instrumental	Alacant	100,00	0,00	Sí	308.000	192.435	10.488	-	509.936	589.523	(97.971)	10.488	12/15
Inversiones en Resorts Mediterráneos, S.L. en liquidació	Immobil·liària	Múrcia	0,00	55,06	No	299.090	(535.837)	233.681	-	881	175.124	-	-	12/15
Manston Invest, S.L.U.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	33.357	773	(5.462)	-	28.776	33.357	(2.685)	(5.462)	12/15
Mariñamendi, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	55.013	(89.011)	(1.900)	-	74.980	55.013	(91.595)	(1.900)	12/15
Mediterráneo Sabadell, S.L.	Instrumental	Alacant	50,00	50,00	Sí	85.000	104.641	312	723	190.076	623.393	(545.166)	312	12/15
Mediterráneo Vida, S.A.U., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Alacant	0,00	100,00	Sí	102.044	72.193	24.276	1.901	2.482.599	127.827	(25.067)	24.276	12/15
Mirador del Segura 21, S.L. en liquidació	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	No	4.637	(4.970)	203	-	1.059	4.526	(4.794)	203	12/15
Parque Eólico Magaz, S.L.	Energia eòlica	Madrid	100,00	0,00	No	163	(3.750)	586	-	8.438	163	-	-	11/15
Parque Eólico Las Lomas de Lecrín, S.L.U.	Energia eòlica	Madrid	100,00	0,00	No	4.003	(14.858)	(998)	-	34.691	83	-	-	11/15
Parque Eólico Lecrín, S.L.U.	Energia eòlica	Granada	100,00	0,00	No	83	(1.449)	174	-	4.497	4.003	-	-	11/15
Parque Eólico Loma del Capón, S.L.	Serveis	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3.124	(1.240)	46	-	54.129	2.904	(177)	46	11/15
Parque Eólico Lomas de Manteca, S.L.U.	Energia eòlica	Madrid	100,00	0,00	No	163	(2.576)	567	-	8.803	163	-	-	11/15
Placements Immobiliers France, S.A.S.	Immobil·liària	París	0,00	100,00	No	30.002	60.313	16.439	-	115.283	101.343	(3.303)	16.439	11/15
Procom Residencial Rivas, S.A.U.	Immobil·liària	Alacant	0,00	100,00	No	12.500	(100.722)	(2.354)	-	22.576	5.625	(45.919)	(2.354)	12/15
Promociones e Inmuebles Blauverd Mediterráneo, S.L.U.	Immobil·liària	Alacant	0,00	100,00	No	17.666	(76.398)	(3.698)	-	24.544	10.684	(42.137)	(3.698)	12/15
Promociones y Financiaciones Herrero, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Oviedo	100,00	0,00	Sí	3.456	269	-	-	3.724	24.185	7	-	12/15
Proteo Banking Software, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	3	-	(1)	-	2	5	(2)	(1)	12/15
Sabadell Asia Trade Services, Ltd.	Altres participades amb activitat pròpia	Hong Kong	100,00	0,00	No	-	-	-	-	8	-	-	-	12/14
Sabadell Brasil Trade Services - Assessoria comercial Ltda.	Entitat de crèdit	São Paulo	99,99	0,01	No	793	(706)	-	-	107	251	(154)	-	12/15
Sabadell Capital, S.A. de C.V. Sofom E.N.R.	Entitat de crèdit	Mèxic	97,50	2,50	No	211.478	(490)	3.485	-	1.008.188	222.901	(266)	3.485	12/15
Sabadell Consumer Finance, E.F.C., S.A.U (4)	Entitat de crèdit	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	35.720	26.391	12.654	-	730.254	72.232	(5.199)	12.654	12/15
Sabadell Corporate Finance, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Madrid	100,00	0,00	Sí	70	1.510	381	215	2.429	9.373	67	381	12/15
Sabadell d'Andorra Inversions SGOIC, S.A.U.	Altres societats regulades	Andorra	0,00	50,97	No	300	1.104	324	285	2.101	300	563	324	12/15

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Inversió neta del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats					
									Actius totals					
Sabadell Patrimonio Inmobiliario, SOCIMI, S.A.U.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	No	30.116	868.085	(24.757)	-	956.940	939.334	(44.054)	(24.757)	12/15
Sabadell Real Estate Activos, S.A.U. (5)	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	100.060	296.368	(12.970)	-	388.230	500.622	(104.194)	(12.970)	12/15
Sabadell Real Estate Development, S.L.U. (6)	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	15.807	(264.236)	(452.028)	-	4.597.107	2.147.442	(2.380.220)	(452.028)	12/15
Sabadell Real Estate Housing, S.L.U. (7)	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	2.073	1.161	(2.441)	-	35.406	14.292	(11.059)	(2.441)	12/15
Sabadell Securities USA, Inc.	Altres participades amb activitat pròpia	Miami	100,00	0,00	No	735	1.815	142	-	2.789	551	1.493	142	12/15
Sabadell Solbank Sociedad de Gestión de Activos Adjudicados, S.A.U.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	60	2.413	(19)	-	2.467	3.074	(601)	(19)	12/15
Sabadell United Bank, N.A.	Entitat de crèdit	Miami	100,00	0,00	No	3.306	490.881	32.085	-	4.836.978	366.749	70.390	32.085	12/15
Sabadell Venture Capital, S.L.U.	Holding	Barcelona	0,00	100,00	No	3	-	(1)	-	2.004	3	-	(1)	12/15
Serveis d'assessorament BSA S.A.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Andorra	0,00	50,97	No	60	83	(37)	-	239	60	37	(37)	12/15
Simat Banol, S.L.U.	Immobil·liària	Alacant	0,00	100,00	Sí	1.482	(6.027)	608	-	6.378	667	(3.818)	608	12/15
Sinia Renovables, S.C.R. De R.S., S.A.U.	Altres societats regulades	Barcelona	100,00	0,00	Sí	15.000	(19.994)	6.338	-	25.923	15.000	(17.866)	6.338	12/15
Solvía Actividades i Servicios Inmobiliarios, S.A.U.	Immobil·liària	Alacant	100,00	0,00	Sí	60	-	(3)	-	57	60	-	(3)	12/15
Solvía Gestora de Vivienda Social, S.L.U.	Immobil·liària	Alacant	0,00	100,00	Sí	3	-	709	-	655	3	-	709	12/15
Solvía Pacific, S.A. de C.V.	Immobil·liària	Mèxic	0,00	100,00	No	25.980	(6.982)	(2.939)	-	16.184	29.164	(7.179)	(2.939)	12/15
Solvía Servicios Inmobiliarios, S.L.U.	Immobil·liària	Alacant	100,00	0,00	Sí	660	(5.070)	20.860	-	143.971	5.023	(6.012)	20.860	12/15
Stonington Spain, S.L.U.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	60.729	7.111	(6.562)	-	61.551	60.729	(1.252)	(6.562)	12/15
Tasaciones de Bienes Mediterráneo, S.A. (en liquidació)	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	99,88	0,12	Sí	1.000	1.944	103	-	3.302	5.266	144	103	12/15
Tenedora de Inversiones y Participaciones, S.L.	Instrumental	Alacant	100,00	0,00	Sí	296.092	27.447	(202.281)	-	2.566.475	2.397.018	(1.411.856)	(202.282)	12/15
Tierras Vega Alta del Seguro, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	4.550	(13.298)	(988)	-	16.343	16.823	(20.579)	(988)	12/15
Tratamientos y Aplicaciones, S.L.U. En liquidació	Serveis	Alacant	100,00	0,00	Sí	3.003	(312)	(41)	-	2.653	4.654	2.326	(41)	12/15
TSB Bank PLC	Entitat de crèdit	Edimburg	0,00	100,00	No	108.250	1.301.694	137.916	-	48.601.454	2.165.527	-	-	12/15
TSB Banking Group PLC	Holding	Londres	100,00	0,00	No	6.812	(935)	13.736	-	2.692.899	2.344.750	-	120.911	12/15
TSB Scotland (Investment) Nominees Limited	Altres societats regulades	Escòcia	100,00	0,00	NO	1	-	-	-	-	1	-	-	12/15
TSB Scotland Nominees Limited	Altres societats regulades	Escòcia	100,00	0,00	NO	1	-	-	-	-	1	-	-	12/15
Urquijo Gestión, S.A.U., S.G.I.I.C.	Altres societats regulades	Madrid	0,00	100,00	Sí	3.606	6.955	3.982	-	21.400	5.286	5.690	3.982	12/15
Urumea Gestión, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià	0,00	100,00	No	9	2	(4)	-	8	9	(5)	(4)	12/15
Verum Inmobiliaria Urbanismo y Promoción, S.A.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	97,20	Sí	12.000	(37.547)	(1.062)	-	19.239	11.664	(30.366)	(1.062)	12/15
Viacarfa Inversiones, S.A.	Serveis	Madrid	0,00	100,00	No	7.250	(15.192)	85	-	8.273	402	-	-	12/15
Vistas del Parque 21, S.L. en liquidació	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	No	4.646	(4.791)	98	-	1.062	4.535	(4.672)	98	12/15
Total									34.444	14.803.868	3.022.769	(66.345)		

(*) Societats que han canviat la denominació durant el 2015.

(1) Abans Sabadell Solbank Sociedad de Gestión de Activos Adjudicados, S.A.U.

(2) Abans Desarrollos Corporativos Sabadell, S.A. de C.V.

(3) Abans Solvia Hotels, S.L.

(4) Abans BanSabadell Fincom, E.F.C., S.A.U.

(5) Abans Solvia Activos, S.A.U.

(6) Abans Solvia Development, S.L.

(7) Abans Solvia Housing, S.L.

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades pel mètode de la participació (*)

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats (3)	Actius totals				
Aviació Regional Càntabra, A.I.E.	Serveis	Madrid	26,42	0,00	No	29.606	-	2.953	49	70.564	7.824	1.233	-	09/15
Aviones Alfambra CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	2.937	292	-	11.992	1.060	(269)	-	11/15
Aviones Cabriel CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	2.855	281	-	11.861	1.060	(269)	-	11/15
Aviones Carraixet CRJ-200 II A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.047	(389)	-	6.998	894	-	-	11/15
Aviones Gorgos CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	2.778	271	-	11.727	1.060	(270)	-	11/15
Aviones Portacoli CRJ-200 III, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.196	(375)	-	7.163	897	-	-	11/15
Aviones Sella CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	2.694	260	-	11.586	1.060	(270)	-	09/15
Aviones Turia CRJ-200 I, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.125	(384)	-	7.089	896	-	-	11/15
Bajo Almazora Desarrollos Inmobiliarios, S.L. en liquidació	Inmobiliària	Almeria	0,00	39,14	No	450	(4.223)	(50)	-	5.864	176	(3.426)	-	12/15
BanSabadell Pensiones, E.G.F.P., S.A.	Altres societats regulades	Sant Cugat del Vallès	50,00	0,00	No	7.813	5	816	1.429	79.456	40.378	(3.941)	408	09/15
BanSabadell Seguros Generales, S.A., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Sant Cugat del Vallès	50,00	0,00	No	10.000	(421)	8.280	6.331	197.916	45.000	(743)	4.140	09/15
BanSabadell Vida, S.A., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Sant Cugat del Vallès	50,00	0,00	No	43.858	28.123	81.471	25.141	6.500.714	27.106	108.884	40.736	09/15
Blue-Lor, S.L. (en liquidació)	Inmobiliària	Barcelona	0,00	27,62	No	1.858	(29.296)	(674)	-	28.391	4.138	-	-	07/14
Dexia Sabadell, S.A.	Entitat de crèdit	Madrid	20,99	0,00	No	120	-	-	-	-	108.026	64.554	-	10/15
Diana Capital, S.G.E.C.R., S.A.	Altres societats regulades	Madrid	20,66	0,00	No	606	170	-	-	521	521	173	-	12/14
Emte Renovables, S.L.	Instrumental	Barcelona	0,00	62,11	No	7.050	(632)	(8)	-	6.709	4.379	(1.350)	-	11/15
Energías Renovables Sierra Sesnández, S.L.	Serveis	Lleó	0,00	40,00	No	1.903	(68)	(116)	-	9.407	761	(49)	-	11/15
ESUS Energía Renovable, S.L.	Serveis	Vigo	0,00	45,00	No	50	(295)	(8)	-	1.861	23	(23)	-	10/15
Financiera Iberoamericana, S.A.	Entitat de crèdit	L'Havana	50,00	0,00	No	31.912	1	5.052	2.268	76.776	12.644	586	2.890	12/15
Gate Solar, S.L.	Serveis	Vitòria	50,00	0,00	No	3.005	(18)	17	-	3.845	1.860	36	-	12/15
Gesta Aparcamientos, S.L.	Inmobiliària	Alacant	0,00	40,00	No	301	(210)	(110)	-	970	120	(1.047)	-	11/15
Gestora de Aparcamientos del Mediterráneo, S.L.	Serveis	Alacant	0,00	40,00	No	1.000	(7.207)	(136)	-	4.808	7.675	(2.012)	-	09/15
Grupo Luxiona, S.L.	Altres participades	Canovelles	0,00	20,00	No	2.561	-	39	-	44.493	10.835	(3.236)	-	09/15
Guisain, S.L.	Inmobiliària	Biscaia	0,00	40,00	No	4.200	(6.332)	(46)	-	6.851	2.593	(173)	(74)	03/15
Hydrophytic, S.L.	Inmobiliària	Vitòria	0,00	50,00	No	186	-	14	-	20	93	28	8	11/15
Intermas Nets, S.A.	Serveis	Llinars del Vallès	0,00	20,00	No	846	(1.644)	162	-	83.951	22.213	(1.350)	-	09/15
Mercurio Alicante Sociedad de Arrendamientos 1, S.L.	Inmobiliària	Alacant	75,00	0,00	No	795	(848)	36	-	7.698	796	(362)	1	10/15
Murcia Emprende, S.C.R. De R.S., S.A.	Altres societats regulades	Múrcia	28,70	0,00	No	6.000	(281)	-	-	-	2.026	(534)	-	12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades pel mètode de la participació (*)

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats (3)	Actius totals				
Mursiya Golf, S.L.	Immobil·lària	Múrcia	0,00	49,70	No	300	(323)	(72)	-	8.408	264	(46)	-	12/14
Nueva Pescanova, S.L.	Comerç a l'engròs	Pontevedra	14,64	0,00	No	-	-	-	-	-	1.800	-	-	10/15
Parque Eólico Magaz, S.L.	Serveis	Lleó	0,00	49,00	No	1.500	(308)	891	-	38.559	6.200	(309)	-	10/15
Parque Tecnológico Fuente Álamo, S.A.	Serveis	Múrcia	22,54	0,00	No	4.128	(2.543)	(317)	-	5.638	918	(385)	-	11/15
Planificació TGN2004, S.L. en liquidació	Immobil·lària	Tarragona	0,00	25,00	No	3.309	(31.085)	(3)	-	7.463	827	(154)	-	12/14
Plaxic Estelar, S.L.	Immobil·lària	Barcelona	0,00	45,01	No	3	(21.385)	(261)	-	32.000	2.738	(6.595)	(269)	12/15
Ribera Salud, S.A.	Serveis	València	0,00	50,00	No	9.518	49	(4.899)	-	440.308	30.203	-	-	09/15
Sabadell BS Select Fund of Hedge Funds SICAV (Luxemburg)	Altres participades	Luxemburg	47,37	0,00	No	-	-	-	-	-	16.400	3.086	-	11/15
SBD Creixent, S.A.	Immobil·lària	Sabadell	23,05	0,00	No	15.284	(9.163)	(37)	-	16.475	3.524	(1.157)	24	11/15
Sistema Eléctrico de Conexión Valcaire, S.L.	Serveis	Madrid	0,00	46,88	No	175	(336)	11	-	5.971	82	-	-	09/15
Sociedad de Cartera del Vallès, SICAV, S.A.	Altres associades	Sabadell	47,87	0,00	No	4.818	-	(657)	106	-	422	2.264	(267)	09/15
Societat d'Inversió dels Enginyers, S.L.	Instrumental	Barcelona	0,00	35,78	No	2.040	(611)	(22)	-	1.408	909	(180)	(10)	09/15
Torre Sureste, S.L.	Immobil·lària	Alacant	0,00	40,00	No	300	(506)	(717)	-	20	120	(348)	(61)	09/15
Tremon Maroc Mediterraneo Services	Immobil·lària	Tànger	0,00	40,00	No	5.000	(4.430)	(3)	-	-	183	(49)	-	12/14
Immobiliers, S.A.R.L.	Immobil·lària	La Corunya	0,00	20,00	No	-	-	-	-	-	2	(2)	-	06/08
Visualmark Internacional, S.L.	Serveis	La Corunya	0,00	20,00	No	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total									35.324		370.706	152.295	47.526	
Ajustos de consolidació													727.260	
Total												3.175.064	708.441	

En la data del balanç s'inclou l'última data disponible.

(*) Societats consolidades pel mètode de la participació perquè no es pot intervenir en la seva gestió.

(1) Les societats estrangeres estan convertides a euros al tipus de canvi fixat el 31 de desembre de 2015.

(2) Resultats pendents d'aprovació per part de la Junta General d'Accionistes.

(3) Inclou els dividends complementaris de l'exercici anterior i els dividends a compte pagats al grup.

El saldo total d'ingressos ordinaris de les empreses associades a les quals s'aplica el mètode de la participació és de 363.943 milers d'euros el 31 de desembre de 2015. El saldo dels passius de les empreses associades al tancament de l'exercici de 2015 totalitza 7.036.457 milers d'euros.

Variacions del perímetre en l'exercici de 2015

Entrades en el perímetre de consolidació:

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) adquirida o fusionada	Categoria	Data efectiva de l'operació	Cost de la combinació		% Drets vots adquirits	% Drets vots totals	Tipus de participació	Mètode
			Valor raonable de patrimoni net	Cost d'adquisició				
Banco Sabadell, S.A., Institució de Banca Múltiple	Dependent	29/01/2015	57.375	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global
Solvía Actividades y Servicios Inmobiliarios, S.A.U.	Dependent	19/05/2015	60	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global
TSB Banking Group PLC	Dependent	30/06/2015	2.361.922	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global
TSB Bank PLC	Dependent	30/06/2015	-	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Cape Holdings No.1 Limited	Dependent	30/06/2015	-	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Duncan Holdings 2015-1 Limited	Dependent	30/06/2015	-	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
TSB Scotland (Investment) Nominees Limited	Dependent	30/06/2015	-	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
TSB Scotland Nominees Limited	Dependent	30/06/2015	-	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Solvía Gestora de Vivienda Social, S.L.U.	Dependent	18/09/2015	-	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hi Partners Holdco Gestión Activa, S.L.U.	Dependent	01/10/2015	408	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hi Partners Holdco Value Added, S.L.U.	Dependent	01/10/2015	6.503	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Viacarla Inversiones, S.A.	Dependent	08/10/2015	402	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hotel Atocha 49, S.L.U.	Dependent	23/10/2015	3	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hotel Héroe de Sostoa 17, S.L.U.	Dependent	23/10/2015	6.500	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global
Parque Eólico Lecrín, S.L.U.	Dependent	30/10/2015	4.003	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global
Parque Eólico Las Lomas de Lecrín, S.L.U.	Dependent	30/10/2015	83	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global
Parque Eólico Lomas de Manteca, S.L.U.	Dependent	30/10/2015	163	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global
Parque Eólico Jaufil, S.L.U.	Dependent	30/10/2015	163	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global
HIP Francia 184, S.L.U.	Dependent	16/11/2015	3	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hotel Mirador del Valle, S.L.U.	Dependent	16/11/2015	3	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Sabadell Venture Capital, S.L.	Dependent	23/11/2015	-	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Nueva Pescanova, S.L.	Associada	30/11/2015	1.800	-	14,64%	14,64%	Directa	De la participació
Duncan de Inversiones SICAV, S.A.	Dependent	01/12/2015	2.560	-	87,35%	87,35%	Directa	Integració global
Hotel Autovía del Mediterráneo 165, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hotel Avenida Rhode 28, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hotel Calle de los Molinos 10, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hotel Calle Mayor 34, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hotel Carretera de Taüll, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hotel Cavall del Mar 25, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global
Hotel Maria Tarrida 6, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	100,00%	100,00%	Indirecta	Integració global

Sortides del perímetre de consolidació:

En milers d'euros

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa	Categoria	Data efectiva de l'operació	% Drets vots alienats	% Drets vots totals amb posterioritat a l'alienació	Benefici / Pèrdua generada	Tipus de participació	Mètode
Balam Overseas, B.V. (a)	Associada	13/03/2015	40,00%	0,00%	1.320	Indirecta	De la participació
Eólica Mirasierra, S.L. (a)	Associada	27/03/2015	50,00%	0,00%	1.012	Indirecta	De la participació
Pemapro, S.L. (a)	Associada	31/03/2015	49,00%	0,00%	0	Indirecta	De la participació
Inversiones Ahorro 2000 (a)	Associada	28/04/2015	20,00%	0,00%	3.922	Directa	De la participació
Sercacín, S.A. (a)	Associada	04/05/2015	20,00%	0,00%	19	Directa	De la participació
Villacarilla FV (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	61	Directa	Integració global
Casiopea Energía 1, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 10, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 11, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 12, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 13, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 14, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 15, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 16, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 17, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 18, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 19, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 2, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 3, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 4, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 5, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 6, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 7, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 8, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 9, S.L.U (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Promociones y Desarrollos Ribera Mujeres, S.A., de C.V. (a)	Dependent	01/06/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Rocabella, S.L. (a)	Associada	26/06/2015	36,09%	0,00%	(47)	Indirecta	De la participació
Queenford, S.L. (b)	Associada	26/06/2015	31,54%	0,00%	0	Indirecta	De la participació
Hansa México S.A. de C.V. (b)	Dependent	30/06/2015	82,40%	0,00%	(5.530)	Indirecta	Integració global
Hansa Cabo, S.A. de C.V. (b)	Dependent	30/06/2015	80,00%	0,00%	5.712	Indirecta	Integració global
Operadora Cabo de Cortes S.R.L. de C.V. (b)	Dependent	30/06/2015	81,22%	0,00%	205	Indirecta	Integració global
Servicios Inmobiliarios Trecam, S.L. (b)	Associada	11/07/2015	30,01%	0,00%	0	Indirecta	De la participació
Metalplast C.F.E. S.L. (en liquidació) (b)	Associada	21/07/2015	20,00%	0,00%	0	Indirecta	De la participació
Adara Renovables, S.L. (a)	Associada	22/07/2015	34,00%	0,00%	0	Directa	De la participació
Alze Mediterráneo, S.L. en liquidació (b)	Associada	29/07/2015	45,00%	0,00%	0	Indirecta	De la participació
Inerzia Mediterráneo, S.L. (b)	Associada	01/08/2015	40,00%	0,00%	632	Indirecta	De la participació
Metrovacesa, S.A. (a)	Associada	15/09/2015	13,04%	0,00%	0	Directa	De la participació
Hotelería Marina, S.A. de C.V. (a)	Dependent	01/10/2015	100,00%	0,00%	0	Indirecta	Integració global
Playa Marina, S.A. de C.V. (a)	Dependent	01/10/2015	100,00%	0,00%	0	Indirecta	Integració global
Banco Gallego Vida y Pensiones, S.A. de Seguros y Reaseguros (d)	Dependent	26/10/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Residencial Kataoría, S.L. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	(6)	Indirecta	Integració global
Gest Madrigal, S.L.U. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	6	Indirecta	Integració global
Boreal Renovables 14, S.L.U. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	(636)	Directa	Integració global
Son Blanc Caleta, S.L. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	(27)	Indirecta	Integració global
Urdin Oría, S.A. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	(7)	Directa	Integració global
Tabimed Gestión de Proyectos, S.L. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	10	Indirecta	Integració global

(a) Baixes del perímetre de consolidació per venda de la participació.

(b) Baixes del perímetre per dissolució i/o liquidació.

(c) Baixes per reclasseficació a actius no corrents en venda.

(d) Baixes per fusió.

En milers d'euros

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa	Categoria	Data efectiva de l'operació	% Drets vots alienats	% Drets vots totals amb posterioritat a l'alienació	Benefici / Pèrdua generada	Tipus de participació	Mètode
Servicio de Administración de Inversiones, S.A. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	(392)	Directa	Integració global
Gestión Mediterránea del Medio Ambiente, S.A. en liquidació (b)	Dependent	05/11/2015	100,00%	0,00%	404	Directa	Integració global
Guipuzcoano Capital, S.A. Unipersonal (b)	Dependent	05/11/2015	100,00%	0,00%	1	Directa	Integració global
Eco Resort San Blas, S.L.U. (a)	Dependent	19/11/2015	100,00%	0,00%	(3.461)	Indirecta	Integració global
Gdsur Alicante, S.L. en liquidació (b)	Associada	20/11/2015	27,75%	0,00%	(155)	Indirecta	De la participació
Galenova Sanitaria, S.L. (b)	Associada	26/11/2015	50,00%	0,00%	49	Indirecta	De la participació
Bluesky Property Development, S.L. en liquidació (b)	Dependent	30/11/2015	100,00%	0,00%	(175)	Indirecta	Integració global
Gaztelubem Gestión S.L. en liquidació (b)	Dependent	30/11/2015	100,00%	0,00%	2.683	Indirecta	Integració global
Grao Castilla, S.L. en liquidació (b)	Dependent	30/11/2015	100,00%	0,00%	(126)	Indirecta	Integració global
Promociones y Desarrollos Creazona Levante, S.L. en liquidació (b)	Dependent	30/11/2015	100,00%	0,00%	(242)	Indirecta	Integració global
Hotelera H.M., S.A. de C.V. (a)	Dependent	07/12/2015	88,00%	0,00%	(148)	Indirecta	Integració global
Luzentia Fotovoltaica, S.L. (a)	Associada	10/12/2015	25,93%	0,00%	0	Directa	De la participació
Sabadell International Equity, Ltd. (b)	Dependent	18/12/2015	100,00%	0,00%	156	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 106, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 113, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	80	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 119, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 121, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 127, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 130, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 131, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 144, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	80	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 162, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 163, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 164, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 165, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 166, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 167, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 168, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 169, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 170, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 171, S.L.U. (a)	Associada	22/12/2015	50,00%	0,00%	20	Directa	De la participació
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 189, S.L.U. (a)	Associada	22/12/2015	25,00%	0,00%	17	Directa	De la participació
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 195, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	75,00%	0,00%	31	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 200, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	80	Directa	Integració global
Espais Arco Mediterráneo, S.L.U. (b)	Dependent	24/12/2015	100,00%	0,00%	0	Indirecta	Integració global
Artemus Capital, S.L.U. (b)	Dependent	31/12/2015	100,00%	0,00%	(28.900)	Indirecta	Integració global
Costa Mujeres Investment, B.V. (b)	Dependent	31/12/2015	100,00%	0,00%	(6.842)	Directa	Integració global
Playa Caribe Holding IV, B.V. (b)	Dependent	31/12/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Playa Caribe Holding V, B.V. (b)	Dependent	31/12/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Playa Caribe Holding VI, B.V. (b)	Dependent	31/12/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Restat	-	-	-	-	(2.048)	-	-
Total					(31.087)		

(a) Baixes del perímetre de consolidació per venda de la participació.

(b) Baixes del perímetre per dissolució i/o liquidació.

(c) Baixes per reclassejament a actius no corrents en venda.

(d) Baixes per fusió.

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç	
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividende pagats	Actius totals				Inversió neta del grup
Activos Valencia I, S.A.U.	Immobil·liària	València	-	100,00	No	10.000	(108.932)	(31.330)	-	84.657	8.704	-	(31.330)	12/14
Alfonso XII, 16 Inversiones, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	11.400	(24.248)	(364)	-	9.186	15.939	(15.585)	(364)	12/14
Arrendamiento de Bienes Inmobiliarios del Mediterráneo, S.L.	Immobil·liària	Alacant	100,00	-	Sí	100	12.987	(528)	-	12.611	20.038	(8.140)	(528)	12/14
Artemus Capital, S.L.	Instrumental	Alacant	-	100,00	No	29.026	(40.756)	(21.244)	-	-	29.574	18	(21.244)	12/14
Assegurances Segur Vida, S.A.	Altres societats regulades	Andorra	-	50,97	No	602	338	184	150	131.124	602	172	184	12/14
Aurica XXI, S.C.R., S.A.U.	Altres societats regulades	Barcelona	100,00	-	Sí	14.200	19.029	17.151	-	109.351	17.492	16.437	17.151	12/14
Balleron Servicios, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	Sí	50	24.326	8	-	24.387	3.140	(119)	8	12/14
Banco Atlantico Bahamas Bank & Trust, Ltd.	Entitat de crèdit	Bahames	99,99	-	No	1.647	786	3	-	3.107	2.439	701	3	12/14
Banco de Sabadell, S.A.	Entitat de crèdit	Sabadell	100,00	-	Sí	503.058	8.832.575	850.038	-	159.854.131	-	7.587.576	850.038	12/14
Banco Gallego Vida y Pensiones, S.A. de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Madrid	100,00	-	No	5.109	4.209	2.254	-	64.293	30.674	(177)	2.254	12/14
BancSabadell d'Andorra, S.A.	Entitat de crèdit	Andorra	50,97	-	No	30.069	30.779	7.128	1.211	658.005	15.326	13.667	7.128	12/14
BancSabadell Consulting, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	3	25	102	-	494	3	25	102	12/14
BancSabadell Factura, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	100	(3.165)	196	-	771	299	(3.364)	196	12/14
BancSabadell Financiació, E.F.C., S.A.	Entitat de crèdit	Sabadell	100,00	-	Sí	24.040	26.713	(497)	-	665.403	24.040	26.713	(497)	12/14
BancSabadell Fincom, E.F.C., S.A.U.	Entitat de crèdit	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	35.520	14.977	11.615	-	583.429	72.232	(16.814)	11.615	12/14
BancSabadell Holding, S.L.	Instrumental	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	330.340	(385.888)	(2.430)	-	271.244	239.544	(326.279)	(2.430)	12/14
BancSabadell Inversió Desenvolupament, S.A.	Instrumental	Barcelona	100,00	-	Sí	15.025	17.038	2.244	-	68.482	100.376	(13.891)	5.674	12/14
BancSabadell Inversió, S.A.U., S.G.I.I.C	Altres societats regulades	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	601	99.303	22.970	-	185.521	607	99.293	22.970	12/14
BancSabadell Mediación, operador de bancassegurances vinculat del grup Banco de Sabadell, S.A.	Altres societats regulades	Barcelona	-	99,80	Sí	301	11.973	20.770	-	51.708	524	39	20.770	12/14
BancSabadell Renting, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	2.000	8.732	7.742	4.186	219.693	3.861	6.605	7.742	12/14
BancSabadell Securities Services, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sabadell	100,00	-	Sí	2.500	6.438	7.399	4.076	17.790	2.500	6.438	7.399	12/14
Bitarte S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià	99,99	-	No	6.506	4.160	(958)	-	9.838	9.272	(2.535)	(958)	12/14
BlueSky Property Development, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	2.500	(11.246)	(4.144)	-	1.786	2.492	(9.554)	(4.144)	12/14
Boreal Renovables 14, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	508	(8)	(1.429)	-	613	508	(2.002)	(1.429)	12/14
BStartup 10, S.L.U.	Instrumental	Barcelona	-	100,00	Sí	1.000	(1)	(481)	-	538	1.000	(1)	(481)	12/14
Business Services for Information Systems, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sabadell	81,00	-	Sí	240	27.519	6.890	-	353.518	3.687	23.833	6.890	12/14
Business Services for Operational Support, SAU	Serveis	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	60	331	1.461	-	13.946	60	326	1.461	12/14
CAM Capital, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	-	Sí	61	297	264	-	30.595	1.217	278	264	12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç	
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats	Actius totals				Inversió neta del grup
CAM Global Finance, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	-	Sí	61	67	(3)	-	207.768	2.059	55	(3)	12/14
CAM International Issues, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	-	Sí	61	337	156	-	146.976	114.079	(24.045)	156	12/14
Caminsa Urbanismo, S.A.	Immobil·liària	València	-	100,00	Sí	2.000	(1.415)	(175)	-	415	800	-	(175)	12/14
Casiopea Energia 1, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(2)	-	-	46	6	(6)	-	12/14
Casiopea Energia 10, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	49	11	(12)	-	12/14
Casiopea Energia 11, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	46	10	(10)	-	12/14
Casiopea Energia 12, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	47	10	(11)	-	12/14
Casiopea Energia 13, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	47	11	(11)	-	12/14
Casiopea Energia 14, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	55	14	(16)	-	12/14
Casiopea Energia 15, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	57	16	(19)	-	12/14
Casiopea Energia 16, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	56	19	(25)	-	12/14
Casiopea Energia 17, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	1	-	-	37	3	3	-	12/14
Casiopea Energia 18, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	72	27	(52)	-	12/14
Casiopea Energia 19, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	2	-	-	52	15	(18)	-	12/14
Casiopea Energia 2, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	54	14	(16)	-	12/14
Casiopea Energia 3, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	56	15	(17)	-	12/14
Casiopea Energia 4, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	54	14	(16)	-	12/14
Casiopea Energia 5, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	54	14	(17)	-	12/14
Casiopea Energia 6, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	52	13	(15)	-	12/14
Casiopea Energia 7, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	53	20	(27)	-	12/14
Casiopea Energia 8, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	46	10	(9)	-	12/14
Casiopea Energia 9, S.L.U	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	-	-	47	11	(12)	-	12/14
Compañía de Cogeneración del Caribe Dominicana, S.A.	Serveis	República Dominicana	-	100,00	No	6.589	(5.903)	-	-	702	-	112	-	12/14
Costa Mujeres Investment BV	Instrumental	Amsterdam	-	100,00	No	18	(19.784)	(1.079)	-	27.924	9.474	-	(1.079)	12/14
Delta Swing, S.A.U.	Serveis	Barcelona	-	100,00	Sí	981	(368)	(2.445)	-	39	-	-	(2.445)	12/14
Desarrollo y Ejecución Urbanística del Mediterráneo, S.L.	Immobil·liària	Madrid	-	100,00	Sí	15.533	(9.412)	101	-	9.616	15.279	-	101	12/14
Desarrollos y Participaciones Inmobiliarias 2006, S.L.	Immobil·liària	Alacant	-	100,00	Sí	1.942	(54.140)	(4.218)	-	47.856	1.919	-	(4.218)	12/14
Easo Bolsa, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià	100,00	-	No	15.150	24.055	1.015	-	40.221	38.317	2.943	1.015	12/14
Eco Resort San Blas, S.L.	Serveis	Tenerife	-	100,00	Sí	7.801	(3.218)	1.028	-	72.040	8.101	-	1.028	12/14
Ederra, S.A.	Immobil·liària	Sant Sebastià	97,85	-	No	2.036	26.082	(2.045)	-	27.564	36.062	(8.549)	(2.045)	12/14
Edílica de Cuesta Roya, S.L.	Serveis	Saragossa	50,97	-	No	3	(14)	(1)	-	2	2	(1)	-	12/14
Edílica de Valdejalón, S.L.	Serveis	Saragossa	50,97	-	No	3	(18)	(1)	-	2	2	-	-	12/14
Epila Renovables, S.L.	Serveis	Saragossa	51,00	-	No	78	(37)	(15)	-	242	74	(26)	-	12/14
Espais Arco Mediterráneo, S.L.	Immobil·liària	Alacant	-	100,00	Sí	5.953	(25.548)	(1.336)	-	3.894	3.834	1.312	(1.336)	12/14
Europa Invest, S.A.	Altres societats regulades	Luxemburg	22,00	78,00	No	125	233	107	-	501	336	14	107	12/14
Europa Pall Mall Ltd.	Immobil·liària	Londres	100,00	-	No	19.870	(3.306)	33	-	16.929	20.843	(1.649)	33	12/14
Exel Broker Seguros, S.A.	Altres societats regulades	Sant Sebastià	99,40	-	No	100	748	973	771	3.440	3.940	(1.192)	973	12/14
Fomento de la Coruña, S.A.	Immobil·liària	La Corunya	-	100,00	No	100	(78)	(24)	-	25	9.606	(78)	(24)	12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç	
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats	Actius totals				
														Inversió neta del grup
Fonomed Gestión Telefónica Mediterráneo, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	99,97	-	Sí	180	57	87	12	480	240	-	87	12/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 106, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(22)	-	677	84	(75)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 113, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(14)	-	685	108	(78)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 119, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(17)	-	683	87	(79)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 121, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(16)	-	683	89	(81)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 127, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(14)	-	685	87	(79)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 130, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(13)	-	686	85	(73)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 131, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(16)	-	684	85	(77)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 144, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(16)	-	685	99	(77)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 162, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(14)	-	681	87	(79)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 163, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(14)	-	683	86	(79)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 164, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(15)	-	684	87	(79)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 165, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(15)	-	692	86	(85)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 166, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(14)	-	690	86	(77)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 167, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(14)	-	686	86	(78)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 168, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(14)	-	686	87	(80)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 169, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(14)	-	686	87	(80)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 170, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(11)	(14)	-	686	86	(77)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 195, S.L.U.	Serveis	Madrid	75,00	-	Sí	74	(9)	(13)	-	694	74	(65)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 200, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	74	(9)	(18)	-	682	99	(90)	-	11/14
Gala Domus, S.A.	Inmobiliària	La Corunya	-	100,00	No	4.000	(25.868)	(1.929)	-	10.552	4.000	(18.256)	(1.929)	12/14
Galeban 21 Comercial, S.L.U.	Instrumental	La Corunya	100,00	-	Sí	10.000	(4.374)	(206)	-	5.523	14.477	(8.895)	(206)	12/14
Galeban Control y Asesoramiento, S.L.U.	Serveis	La Corunya	100,00	-	Sí	8	30	(2)	-	40	80	(86)	-	12/14
Gazteluberri Gestión, S.L.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	1.460	(20.425)	(1.046)	-	10.813	1.769	(14.133)	(1.046)	12/14
Gazteluberri, S.L.	Inmobiliària	Sant Sebastià	-	99,97	No	-	-	-	-	19.526	68.153	(53.741)	(3.221)	12/14
Gest 21 Inmobiliària, S.L.U.	Instrumental	La Corunya	100,00	-	Sí	80.516	(4.619)	(68.117)	-	19.183	80.516	(66.132)	(68.117)	12/14
Gest Galinver, S.L.	Inmobiliària	Madrid	-	100,00	Sí	6.580	(2.826)	(244)	-	3.529	7.155	(462)	(244)	12/14
Gest Madrigal, S.L.U.	Inmobiliària	La Corunya	-	100,00	Sí	1.230	(4.749)	(3)	-	1.155	1.230	(7)	(3)	12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç	
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividenda pagats	Actius totals				
														Inversió neta del grup
Gestión de Proyectos Urbanísticos del Mediterráneo, S.L.	Immobil·liària	Madrid	-	100,00	Sí	33.850	(15.594)	253	-	25.933	32.832	-	253	12/14
Gestión Financiera del Mediterráneo, S.A.U.	Instrumental	Alacant	100,00	-	Sí	13.000	114.560	247.809	173.514	202.306	400.865	83.710	247.809	12/14
Gestión Mediterránea del Medio Ambiente, S.A. en liquidació	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	99,00	-	No	60	(1)	(3)	-	61	1.351	(1.292)	(3)	12/14
Grao Castalia, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	700	(2.470)	(373)	-	970	863	(897)	(373)	12/14
Guipuzcoano Capital, S.A. Unipersonal	Altres societats regulades	Sant Sebastià	100,00	-	No	60	11	15	-	19.180	59	12	15	12/14
Guipuzcoano Promoción Empresarial, S.L.	Instrumental	Sant Sebastià	-	99,97	No	32.314	(101.255)	(9.431)	-	10.955	32.314	(64.759)	(9.431)	12/14
Guipuzcoano Valores, S.A.	Immobil·liària	Sant Sebastià	99,99	-	No	4.514	4.301	(352)	-	8.561	10.833	(2.014)	(352)	12/14
Hansa Cabo, S.A. de C.V.	Immobil·liària	Mèxic	-	39,42	No	3.620	(15.757)	(428)	-	149	8.173	1.322	(428)	12/14
Hansa México S.A. de C.V.	Immobil·liària	Mèxic	-	57,15	No	16.892	(16.887)	(126)	-	2.631	20.243	862	(126)	12/14
Herrero Internacional Gestión, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	Sí	354	3.760	(0)	-	4.114	1.139	63	-	12/14
Hobalear, S.A.	Immobil·liària	Barcelona	-	100,00	Sí	60	610	12	-	683	414	610	12	12/14
Hondarriberi, S.P.E., S.L.	Instrumental	Sant Sebastià	99,99	-	No	41	(9.937)	(32.499)	-	27.022	74.631	(11.339)	(32.499)	12/14
Hotelera H.M., S.A. de C.V.	Immobil·liària	Mèxic	-	86,67	No	17.451	(14.995)	(3.406)	-	24.319	30.596	(2.231)	(3.406)	12/14
Hotelera Marina, S.A. de C.V.	Immobil·liària	Mèxic	-	100,00	No	67.191	(31.761)	4.387	-	39.968	71.346	-	4.387	12/14
Interstate Property Holdings, LLC	Instrumental	Miami	100,00	-	No	6.589	(17.684)	4.590	-	35.730	3.414	(20.594)	4.590	12/14
Inverán Gestión, S.L.	Immobil·liària	Madrid	44,83	55,17	Sí	45.090	(49.243)	(4.159)	-	17.285	45.090	(32.909)	(4.159)	12/14
Inversiones Cotizadas del Mediterráneo, S.L.	Instrumental	Alacant	100,00	-	Sí	308.000	192.284	151	-	500.439	589.523	(92.075)	151	12/14
Manston Invest, S.L.U.	Immobil·liària	Madrid	100,00	-	No	33.357	6.903	(9.588)	-	31.080	33.357	-	(9.588)	12/14
Mariñamendi, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	-	99,97	No	-	-	-	-	71.520	55.013	(84.526)	(7.069)	12/14
Mediterráneo Sabadell, S.L.	Instrumental	Alacant	50,00	50,00	Sí	85.000	104.641	179.046	429.104	191.315	624.116	(438.602)	179.046	12/14
Mediterráneo Vida, S.A.U., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Alacant	-	100,00	Sí	102.044	20.479	176.393	177.600	2.517.431	127.827	-	176.393	12/14
Mirador del Segura 21, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	-	99,57	No	4.637	(70)	-	-	1.223	4.526	(4.724)	(70)	12/14
Operadora Cabo de Cortes S. de R.L. de C.V.	Serveis	Mèxic	-	48,46	No	0	(209)	(152)	-	106	2.408	-	(152)	12/14
Parque Eólico Loma del Capón, S.L.	Serveis	Granada	-	100,00	Sí	3.124	(432)	35	-	55.038	2.904	(1.225)	35	12/14
Placements Immobiliers France, S.A.S.	Immobil·liària	Paris	-	100,00	No	30.002	59.694	1.452	-	92.722	101.343	-	1.452	12/14
Playa Caribe Holding IV, B.V.	Instrumental	Amsterdam	-	100,00	No	27	(13.856)	7.242	-	40.531	37.977	-	7.242	12/14
Playa Caribe Holding V, B.V.	Instrumental	Amsterdam	-	100,00	No	27	(988)	52	-	1.907	1.182	-	52	12/14
Playa Caribe Holding VI, B.V.	Instrumental	Amsterdam	-	100,00	No	27	(14.948)	(4.458)	-	464	4.092	-	(4.458)	12/14
Playa Marina, S.A., de C.V.	Immobil·liària	Mèxic	-	100,00	No	2.904	(1.000)	(88)	-	1.705	3.034	-	(88)	12/14
Procom Residencial Rivas, S.A.U.	Immobil·liària	Alacant	-	100,00	No	12.500	(93.359)	(7.363)	-	22.596	5.625	10.565	(7.363)	12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç	
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats	Actius totals				
														Inversió neta del grup
Promociones e Inmuebles Blauverd Mediterráneo, S.L.	Immobil·liària	Alacant	-	100,00	Sí	17.666	(72.536)	(3.862)	-	32.057	10.684	14.327	(3.862)	12/14
Promociones y Desarrollos Creazona Levante, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	8.740	(10.063)	(159)	-	4.641	14.497	(7.955)	(159)	12/14
Promociones y Desarrollos Ribera Mujeres, S.A., de C.V.	Immobil·liària	Isla Mujeres	-	100,00	No	45.181	(15.852)	(2.999)	-	24.477	50.898	-	(2.999)	12/14
Promociones y Financiaciones Herrero, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Oviedo	100,00	-	Sí	3.456	269	-	-	3.725	24.185	8	-	12/14
Proteo Banking Software, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	5	(2)	-	12/14
Residencial Kataoria, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	3.250	(4.779)	(152)	-	3.314	8.233	(8.215)	(152)	12/14
Sabadell Asia Trade Services, Ltd.	Altres participades amb activitat pròpia	Hong Kong	100,00	-	No	-	-	-	-	7	-	-	-	12/14
Sabadell Brasil Trade Services - Ass. Cial Ltda.	Entitat de crèdit	Brasil	99,99	-	No	1.062	(945)	-	-	135	250	(155)	-	12/14
Sabadell BS Select Fund of Hedge Funds, S.I.C.A.V., S.A.	Altres participades	Luxemburg	52,11	-	No	31.474	5.163	322	-	41.666	16.400	2.918	322	12/14
Sabadell Capital, S.A. de C.V. SOFOM E.N.R.	Entitat de crèdit	Mèxic	99,99	-	No	5.597	-	(518)	-	386.870	5.566	-	(518)	12/14
Sabadell Corporate Finance, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Madrid	100,00	-	Sí	70	1.510	215	-	2.074	9.373	67	215	12/14
Sabadell d'Andorra Inversions SGOIC, S.A.U.	Altres societats regulades	Andorra	-	50,97	No	300	1.000	704	600	2.679	300	509	704	12/14
Sabadell International Equity, Ltd.	Altres societats regulades	Illes Caiman	100,00	-	No	1	117	30	-	18.960	1	-	30	12/14
Sabadell Patrimonio Inmobiliario, SOCIMI, S.A.U.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	No	30.116	895.146	(27.062)	-	1.004.860	939.333	(4.108)	(27.062)	12/14
Sabadell Securities USA, Inc.	Altres participades amb activitat pròpia	Miami	100,00	-	No	659	1.270	321	-	2.326	551	1.102	321	12/14
Sabadell Solbank Inversión, S.G.I.I.C., S.A.U.	Altres societats regulades	Madrid	100,00	-	Sí	601	712	(380)	-	933	1.446	(133)	(380)	12/14
Sabadell Solbank Sociedad de Gestión de Activos Adjudicados, S.A.U.	Immobil·liària	Madrid	100,00	-	Sí	60	2.867	(454)	-	2.482	3.074	(147)	(454)	12/14
Sabadell United Bank, N.A.	Entitat de crèdit	Miami	100,00	-	No	2.965	421.163	18.341	-	3.799.592	347.935	55.414	18.345	12/14
Serveis d'assessorament BSA S.A.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Andorra	-	50,97	No	60	43	30	-	873	60	12	30	12/14
Servicio de Administración de Inversiones, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Madrid	100,00	-	Sí	6.010	752	-	-	6.763	16.690	(6.104)	-	12/14
Simat Banoi, S.L.	Immobil·liària	Alacant	-	100,00	Sí	1.482	(5.867)	(160)	-	1.394	667	433	(160)	12/14
Sinia Renovables, S.C.R. de R.S., S.A.U	Altres societats regulades	Barcelona	100,00	-	Sí	15.000	(20.141)	327	-	31.260	15.000	(3.807)	327	12/14
Solvia Activos, S.A.U.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	100.060	336.905	(39.983)	-	399.008	500.622	(63.657)	(39.983)	12/14
Solvia Development, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	15.807	(364.302)	(399.935)	-	4.354.541	1.647.442	(1.985.323)	(399.935)	12/14
Solvia Hotels, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	500	(14.280)	(6.281)	-	59.459	500	(14.280)	(6.281)	12/14
Solvia Housing, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	2.073	896	264	-	29.864	14.292	(11.323)	264	12/14
Solvia Pacific, S.A. de C.V.	Immobil·liària	Mèxic	-	100,00	No	30.188	(1.599)	(5.599)	-	23.262	32.012	(1.580)	(5.599)	12/14
SOLVIA SERVICIOS INMOBILIARIOS, S.L.	Immobil·liària	Alacant	100,00	-	Sí	660	(4.039)	(1.031)	-	98.399	5.023	920	(1.031)	12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç	
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats	Actius totals				Inversió neta del grup
Son Blanc Caleta, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	4.000	(11.186)	(107)	-	2.195	6.288	(9.349)	(107)	12/14
Stonington Spain, S.L.U.	Immobil·liària	Madrid	100,00	-	No	60.729	10.492	(11.744)	-	60.007	60.729	-	(11.744)	12/14
Tabimed Gestión de Proyectos, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	-	99,67	Sí	3	(74)	(6)	-	323	3	-	(6)	12/14
Tasaciones de Bienes Mediterráneo, S.A. (en liquidació)	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	99,88	-	Sí	1.000	1.931	13	-	3.365	5.266	137	13	12/14
Tenedora de Inversiones y Participaciones, S.L.	Instrumental	Alacant	100,00	-	Sí	296.092	(950.321)	(109.928)	-	2.637.902	1.309.153	(1.552.731)	(109.928)	12/14
Tierras Vega Alta del Segura, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	4.550	(18.592)	(8.983)	-	2.608	5.123	(12.895)	(8.983)	12/14
Tratamientos y Aplicaciones, S.L.	Serveis	Alacant	100,00	-	Sí	3.003	(190)	(122)	-	2.693	4.654	2.450	(122)	12/14
Urdin Oria, S.A.	Sense activitat	Sant Sebastià	99,98	-	No	60	2	-	-	62	63	(1)	-	12/14
Urquijo Gestión, S.A.U., S.G.I.I.C.	Altres societats regulades	Madrid	-	100,00	Sí	3.606	4.079	2.877	-	17.140	5.286	2.200	2.877	12/14
Urumea Gestión, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià	-	99,97	No	9	5	(3)	-	11	9	(2)	(3)	12/14
Verum Inmob. Urbanismo y Promoción, S.A.	Immobil·liària	Madrid	-	97,20	Sí	12.000	(39.951)	1.702	-	35.382	11.664	(32.192)	1.702	12/14
Villacarrilla FV, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	8	(22)	-	1.059	3	1	-	12/14
Vistas del Parque 21, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	-	99,57	No	4.646	(41)	-	-	1.258	4.535	(4.631)	(41)	12/14
Total												2.890.915	763.366	

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades pel mètode de la participació (*)

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats (3)	Actius totals				
Adara Renovables, S.L.	Serveis	La Corunya	34,00	0,00	No	1.200	(435)	(18)	-	3.160	358	(263)	-	10/14
Alze Mediterráneo, S.L.	Inmobiliària	Girona	0,00	45,00	No	2.102	(13.900)	9.323	-	425	946	-	-	12/14
Aviación Regional Cantabra, A.I.E.	Serveis	Madrid	26,42	0,00	No	29.606	4.260	3.008	40	77.240	7.824	1.233	-	11/14
Aviones Alfambra CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	3.010	(95)	-	14.174	1.060	(269)	-	11/14
Aviones Cabriel CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	3.012	(178)	-	14.061	1.060	(269)	-	11/14
Aviones Carraixet CRJ-200 II A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.377	(330)	-	11.291	894	-	-	12/13
Aviones Gorgos CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	3.012	(254)	-	13.946	1.060	(270)	-	11/14
Aviones Portacoli CRJ-200 III, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.392	(196)	-	11.482	897	-	-	12/13
Aviones Sella CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	3.013	(338)	-	13.824	1.060	(270)	-	11/14
Aviones Turia CRJ-200 I, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.385	(260)	-	11.395	896	-	-	12/13
Bajo Almazora Desarrollos Inmobiliarios S.L.	Inmobiliària	Almeria	0,00	39,14	No	1.450	(4.595)	(14)	-	5.840	176	(3.425)	-	10/14
Balam Overseas, B.V.	Inmobiliària	Holanda	0,00	40,00	No	20.084	1.032	(21)	-	21.111	8.516	-	-	12/13
BanSabadell Pensiones, E.G.F.P., S.A.	Altres societats regulades	Sant Cugat del Vallès	50,00	0,00	No	7.813	64.486	2.857	5.149	80.911	40.378	(3.437)	1.429	12/14
BanSabadell Seguros Generales, S.A. de Seg. y Reas.	Altres societats regulades	Sant Cugat del Vallès	50,00	0,00	No	10.000	86.454	4.722	2.038	160.416	45.000	3.365	2.361	12/14
BanSabadell Vida, S.A., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Sant Cugat del Vallès	50,00	0,00	No	43.858	198.134	76.566	60.313	5.958.746	27.106	95.306	38.283	12/14
Blue-Lor, S.L.	Inmobiliària	Barcelona	0,00	27,62	No	1.858	(27.357)	(674)	-	28.391	4.138	-	-	07/14
Cantabria Generación S.L.	Serveis	Santander	50,00	0,00	No	60	(820)	(73)	-	2.352	30	2.415	-	10/14
Dexia Sabadell, S.A.	Entitat de crèdit	Madrid	20,99	0,00	No	484	81	-	-	15.963	108.026	64.554	-	08/14
Diana Capital S.G.E.C.R. S.A.	Altres societats regulades	Madrid	20,66	0,00	No	606	2.109	800	-	4.888	521	173	-	09/14
Emte Renovables Consolidado, S.L.	Instrumental	Barcelona	0,00	62,11	No	7.050	(7.362)	(1.016)	-	45.387	4.379	(1.350)	-	10/14
Energías Renovables Sierra Sesnández, S.L.	Serveis	Valladolid	0,00	40,00	No	1.903	(48)	(14)	-	8.961	761	(38)	(11)	10/14
Eólica Mirasierra, S.L.	Serveis	Palència	0,00	50,00	No	64	5.393	154	-	69.810	2.709	(72)	-	10/14
ESUS Energía Renovable, S.L.	Serveis	Vigo	0,00	45,00	No	50	(271)	(23)	-	1.659	23	(23)	-	11/14
Financiera Iberoamericana, S.A.	Entitat de crèdit	L'Havana	50,00	0,00	No	34.720	1.122	6.563	1.499	86.191	12.644	426	1.972	12/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 171, S.L.	Serveis	Madrid	50,00	0,00	No	74	(11)	(11)	-	690	45	(45)	-	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 189, S.L.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	74	(9)	(11)	-	689	22	(22)	-	11/14
Galenova Sanitaria S.L.	Serveis	Madrid	0,00	50,00	No	6	(2.684)	(1)	-	1.181	3	1.921	-	10/14
Gate Solar, S.L.	Serveis	Vitòria	50,00	0,00	No	3.005	816	20	-	3.841	1.860	36	-	08/14
GDSUR Alicante, S.L.	Inmobiliària	Alacant	0,00	27,75	No	16.609	(32.463)	(664)	-	2.036	4.609	-	-	11/14
Gesta Aparcamientos, S.L.	Inmobiliària	Alacant	0,00	40,00	No	3.007	(2.687)	(66)	-	1.128	120	-	(157)	10/14
Gestora de Aparcamientos del Mediterráneo, S.L.	Serveis	Alacant	0,00	40,00	No	10.368	(9.437)	(4.854)	-	29.597	7.675	-	(1.128)	12/13

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades pel mètode de la participació (*)

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)					Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats (3)	Actius totals				
Grupo Luxiona S.L.	Altres participades	Canovelles	0,00	20,00	No	2.561	11.930	(783)	-	64.939	10.835	(3.236)	-	09/14
Guisain, S.L.	Immobilària	Biscaia	0,00	40,00	No	4.200	(6.130)	(185)	-	6.848	1.680	(173)	-	11/14
Hydrophytic, S.L.	Immobilària	Vitòria	0,00	50,00	No	186	64	14	-	453	93	20	8	11/14
Inerzia Mediterráneo, S.L.	Immobilària	Alacant	0,00	40,00	No	1.453	(10.134)	(11)	-	7	581	-	(2.221)	09/14
Intermas Nets, S.A.	Serveis	Llinars del Vallès	0,00	20,00	No	846	35.478	1.967	313	115.428	22.213	1.650	(3.000)	12/13
Inversiones Ahorro 2000, S.A.	Altres societats regulades	Vigo	20,00	0,00	No	11.055	119	5	-	11.182	11.328	(2.358)	-	09/14
Luzentia Fotovoltaica, S.L.	Serveis	Madrid	25,93	0,00	No	513	2.879	424	-	6.584	3.620	(3.620)	-	11/14
Mercurio Alicante Sociedad de Arrendamientos 1, S.L.	Immobilària	Alacant	75,00	0,00	Sí	795	372	(848)	-	7.722	796	274	(636)	12/14
Metalplast C.F.E. S.L. (en liquidació)	Serveis	La Corunya	0,00	20,00	No	31	1.088	-	-	1.119	3.798	(3.798)	-	12/09
Metrovacesa, S.A.	Immobilària	Madrid	13,04	0,00	No	405	932	(101)	-	5.203	364.665	(35.531)	(17.439)	09/14
Murcia Emprende, S.C.R., S.A.	Altres societats regulades	Múrcia	32,50	0,00	No	6.000	(1.219)	(163)	-	4.639	2.026	(534)	-	11/14
Mursiya Golf, S.L.	Immobilària	Múrcia	0,00	49,70	No	300	(705)	(351)	-	8.310	264	(36)	(10)	12/14
Parque Eólico Magaz, S.L.	Serveis	Palència	0,00	49,00	No	1.500	(203)	260	-	40.080	6.200	(309)	-	09/14
Parque Tecnológico Fuente Álamo, S.A.	Serveis	Múrcia	22,54	0,00	No	4.128	(1.370)	(393)	-	5.336	918	(259)	(126)	11/14
Pemapro, S.L.	Immobilària	La Corunya	0,00	49,00	No	1.483	(7.901)	(60)	-	4.134	727	(5.347)	-	10/14
Planificación TGN 2004, S.L.	Immobilària	Tarragona	0,00	25,00	No	3.309	(2.126)	(7.837)	-	28.692	827	-	-	12/13
Plaxic Estelar, S.L.	Immobilària	Barcelona	0,00	45,01	No	3	(14.099)	(3)	-	33.093	2.683	(6.595)	(1)	11/14
Queenford, S.L.	Immobilària	Barcelona	0,00	31,54	No	3.800	(25.808)	(3.434)	-	97.232	1.199	-	-	12/14
Rocabella, S.L.	Immobilària	Eivissa	0,00	36,09	No	40	111	(2)	-	200	7	-	(3)	12/13
Ribera Salud, S.A.	Serveis	València	0,00	50,00	No	9.518	71.602	(766)	-	328.268	30.203	-	-	11/14
SBD Creixent, S.A.	Immobilària	Sabadell	23,05	0,00	No	15.284	(8.251)	(1.056)	-	16.622	3.524	(854)	(266)	11/14
Sercacín, S.A.	Altres associades amb activitat pròpia	Alacant	20,00	0,00	No	236	(45)	-	-	218	70	(23)	-	12/13
Servicios Inmobiliarios Trecam, S.L.	Immobilària	Madrid	0,00	30,01	No	4.128	(1.280)	349	-	15.037	1.053	-	-	12/13
Sistema Eléctrico de Conexión Valcaire, S.L.	Serveis	Granada	0,00	46,88	No	175	(344)	520	-	6.819	82	-	-	11/14
Sociedad de Cartera del Vallès, S.I.C.A.V., S.A.	Altres associades	Sant Cugat del Vallès	47,73	0,00	No	4.818	47	874	42	5.862	422	2.008	363	11/14
Societat d'Inversió dels Enginyers, S.L.	Instrumental	Barcelona	0,00	35,54	No	1.690	(533)	(58)	-	1.105	716	(153)	(26)	09/14
Torre Sureste, S.L.	Immobilària	Alacant	0,00	40,00	No	300	373	(595)	-	12.611	120	(88)	(260)	11/14
Tremon Maroc Mediterraneo Services Immobiliers S.A.R.L.	Immobilària	Marroc	0,00	40,00	No	5.000	(4.317)	(113)	-	105.118	183	-	-	12/13
Visualmark Internacional S.L.	Serveis	La Corunya	0,00	20,00	No	11	(5)	-	-	6	2	(2)	-	06/08
Total											100.712		19.132	
Ajustos de consolidació														(410.821)
Total											2.991.627		371.677	

(*) Societats consolidades pel mètode de la participació perquè no es pot intervenir en la seva gestió.

(1) Les societats estrangeres estan convertides a euros al tipus de canvi fixat el 31 de desembre de 2013.

(2) Resultats pendents d'aprovació per part de la Junta General d'Accionistes.

(3) Inclou els dividends complementaris de l'exercici anterior i els dividends a compte pagats al grup.

El saldo total d'ingressos ordinaris de les empreses associades a les quals s'aplica el mètode de la participació és de 494.681 milers d'euros el 31 de desembre de 2014. El saldo dels passius de les empreses associades al tancament de l'exercici de 2014 totalitza 7.236.526 milers d'euros.

Variacions del perímetre en l'exercici de 2014

Entrades en el perímetre de consolidació:

En milers d'euros

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) adquirida o fusionada	Categoria	Data efectiva de l'operació	Cost de la combinació		Valor raonable instruments de patrimoni net emesos per a l'adquisició	% Drets vots adquirits	% Drets vots totals	Tipus de participació	Mètode
			Import pagat						
Placements Immobiliers France, S.A.S.	Dependent	01/01/2014	-		-	99,62%	99,62%	Indirecta	Integració global
Sabadell Capital S.A. de C.V. SOFOM E.N.R.	Dependent	22/04/2014	2.772		-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global
Manston Invest, S.L.U.	Dependent	23/09/2014	33.357		-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global
Stonington Spain, S.L.U.	Dependent	23/09/2014	60.729		-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global

Sortides del perímetre de consolidació:

En milers d'euros

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa	Categoria	Data efectiva de l'operació	% Drets vots alienats	% Drets vots totals amb posterioritat a l'alienació	Benefici / Pèrdua generada	Tipus de participació	Mètode
New Premier Inversiones, SICAV, S.A. (a)	Dependent	12/02/2014	99,97%	0,00%	2.855	Directa	Integració global
Gaviel, S.A. (b)	Associada	24/02/2014	50,00%	0,00%	-	Directa	De la participació
NF Desarrollos, S.L. (b)	Associada	25/02/2014	40,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Saprosin Promociones, S.L. (a)	Associada	25/02/2014	45,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Galeban Gestión de Riesgos, S.A.U. (c)	Dependent	01/03/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Sabadell Solbank Mediación Operador de Banca (c)	Dependent	01/03/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Costa Marina Mediterraneo (b)	Associada	03/03/2014	33,33%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Datolita Inversiones 2010, S.L. (b)	Dependent	10/03/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Banco Gallego, S.A.U. (c)	Dependent	11/03/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Sabadell Solbank, S.A. Sociedad Unipersonal (c)	Dependent	11/03/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
E.B.N Banco de Negocios, S.A. (a)	Associada	24/03/2014	15,62%	0,00%	214	Directa	De la participació
Loalsa Inversiones Castilla la Mancha, S.L. (a)	Associada	31/03/2014	20,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Anara Guipúzcoa (d)	Associada	21/05/2014	40,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Liquidambar Inversiones Financieras (b)	Multigrup	22/05/2014	13,33%	0,00%	-	Directa	De la participació
Berilia Grupo Inmobiliario, S.L. (a)	Associada	28/05/2014	40,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Leva Yoma, S.L. (a)	Associada	28/05/2014	39,14%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Ribera Casares Goff, S.L. (a)	Associada	28/05/2014	47,07%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Promociones y Desarrollos Urbanos Oncinada, S.L. (a)	Associada	30/05/2014	50,00%	0,00%	(58)	Indirecta	De la participació
Decovama 21, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	22,03%	22,03%	-	Indirecta	De la participació
Inmobiliaria Valdebebas 21, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,92%	0,00%	-	Directa	De la participació
Fegaunion, S.A. (d)	Associada	30/05/2014	48,00%	48,00%	-	Indirecta	De la participació
Casas del Mar levante, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	33,33%	33,33%	-	Indirecta	De la participació
Desarrollos Inmobiliarios Pronegui, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Espacios Murcia, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	45,00%	45,00%	-	Indirecta	De la participació
Key VII, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Kosta Bareño, S.A. (d)	Associada	30/05/2014	20,00%	20,00%	-	Indirecta	De la participació
Lizarre Promociones, A.I.E. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Naguisa Promociones, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	45,00%	45,00%	-	Indirecta	De la participació
Parque del Segura, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	32,20%	32,20%	-	Indirecta	De la participació
Probur BG XXI, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	25,00%	25,00%	-	Indirecta	De la participació
Promociones Abaco Costa Almería, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Promociones Aguilver, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	43,39%	43,39%	-	Indirecta	De la participació
Promociones Florida Casas, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Residencial Haygon, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	25,00%	25,00%	-	Indirecta	De la participació
Txonta Egizastu Promozioak, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	35,00%	35,00%	-	Indirecta	De la participació
Urtago Promozioak, A.I.E. (d)	Associada	30/05/2014	30,00%	30,00%	-	Indirecta	De la participació
Dreamview, S.L. (d)	Multigrup	30/05/2014	49,00%	49,00%	-	Indirecta	De la participació
Fbex del Mediterráneo, S.L. (d)	Multigrup	30/05/2014	25,00%	25,00%	-	Indirecta	De la participació
Inmobiliaria Ricam 2005, S.L. (d)	Multigrup	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
La Ermita Resort, S.L. (d)	Multigrup	30/05/2014	29,49%	29,49%	-	Indirecta	De la participació
Mercado Inmobiliario de Futuro, S.L. (d)	Multigrup	30/05/2014	49,14%	49,14%	-	Indirecta	De la participació
Dime Habitat, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Gradiente Entrópico, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	49,00%	49,00%	-	Indirecta	De la participació

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa	Categoria	Data efectiva de l'operació	% Drets vots alienats	% Drets vots totals amb posterioritat a l'alienació	Benefici / Pèrdua generada	Tipus de participació	Mètode
Hansa Urbana S.A. (d)	Associada	30/05/2014	30,61%	0,00%	-	Directa	De la participació
Altavista Hotelera, S.L. (a)	Associada	26/06/2014	40,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
General de Biocarburantes, S.A. (a)	Associada	26/06/2014	25,00%	0,00%	43	Indirecta	De la participació
Puerto Mujeres, S.A., de C.V. (a)	Dependent	30/06/2014	100,00%	0,00%	(3.970)	Indirecta	Integració global
BanSabadell Correduría de Seguros, S.A.U. (c)	Dependent	29/08/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Boreal Renovables 15 S.L.U. (b)	Dependent	17/09/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Boreal Renovables 16, S.L.U. (b)	Dependent	17/09/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Erbisia Renovables, S.L. (b)	Multigrup	18/09/2014	49,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Emporio Mediterráneo, S.L. (b)	Multigrup	25/09/2014	50,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Gallego Preferentes, S.A.U., En Liquidación (b)	Dependent	30/10/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Mediterráneo Seguros Diversos, Compañía de Seguros y Reaseguros, S.A. (a)	Dependent	31/10/2014	100,00%	0,00%	883	Directa	Integració global
Parc Eòlic Veciana- Cabaró, S.L. (a)	Associada	31/10/2014	40,00%	0,00%	897	Indirecta	De la participació
Inversiones Valdeapa 21, S.L. (d)	Associada	31/10/2014	16,03%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Norfin 21, S.L. (a)	Associada	14/11/2014	49,99%	0,00%	(6)	Indirecta	De la participació
Cartera de Participaciones Empresariales, C.V., S.L. (b)	Multigrup	18/11/2014	50,00%	0,00%	-	Directa	De la participació
Espais Catalunya Mediterráneo, S.A. (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	805	Indirecta	De la participació
Alma Gestión de Hoteles, S.L.U. (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Alma Hotelmanagement GMBH (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Ecamed Barcelona, S.L.U. (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Ecamed Pamplona, S.L.U. (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Mankel System, S.L.U. (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Solvía Atlantic, L.L.C. (b)	Dependent	31/11/2014	100,00%	0,00%	-	Indirecta	Integració global
6350 Industries, S.L. (b)	Associada	02/12/2014	37,50%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
IFOS, S.A. (a)	Associada	05/12/2014	20,00%	0,00%	(20)	Indirecta	De la participació
Servicios Reunidos, S.A. (b)	Dependent	09/12/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Adelanta Corporación, S.A. (a)	Associada	15/12/2014	25,00%	0,00%	996	Indirecta	De la participació
Atalanta Catalunya 2011, S.L. (a)	Associada	15/12/2014	25,00%	0,00%	1	Indirecta	De la participació
Prat Spolka, Z.O.O. (b)	Associada	18/12/2014	35,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Administración y Proyectos MDT, S.A. P.I. de C.V. (a)	Dependent	19/12/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Eurofragance, S.L. (a)	Associada	29/12/2014	25,00%	0,00%	9.473	Indirecta	De la participació
Explotaciones Energéticas SINIA XXI S.L. (c)	Dependent	29/12/2014	100,00%	0,00%	-	Indirecta	Integració global
Tinser Cartera, S.L. (c)	Dependent	29/12/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
G.I. Cartera, S.A. (c)	Dependent	29/12/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global

(a) Baixes del perímetre de consolidació per venda de la participació.

(b) Baixes del perímetre per dissolució i/o liquidació.

(c) Baixes per fusió.

(d) Baixa per pèrdua d'influència significativa.

Annex II –Entitats estructurades – Fons de titulització

En milers d'euros

Any	Fons de titulització consolidats	Entitat	Total actius titulitzats el 31/12/2015
2004	GC SABADELL 1, F.T.H	Banc Sabadell	227.823
2004	TDA CAM 3	Banco CAM	165.719
2004	FTPME TDA CAM 2 FTA	Banco CAM	35.050
2005	TDA 23, FTA	Banco Guipuzcoano	56.996
2005	TDA CAM 4 FTA	Banco CAM	454.060
2005	TDA CAM 5 FTA	Banco CAM	684.916
2006	IM FTGENCAT SABADELL 2, FTA	Banc Sabadell	74.515
2006	TDA 26-MIXTO, FTA	Banco Guipuzcoano	140.875
2006	TDA CAM 6 FTA	Banco CAM	466.664
2006	EMPRESAS HIPO TDA CAM 3 FTA	Banco CAM	109.394
2006	FTPME TDA CAM 4 FTA	Banco CAM	235.222
2006	TDA CAM 7 FTA	Banco CAM	707.019
2006	CAIXA PENEDES 1 TDA, FTA	BMN-Penedès	356.208
2007	GC FTPME SABADELL 6, FTA	Banc Sabadell	122.991
2007	TDA 29, FTA	Banco Guipuzcoano	168.901
2007	TDA CAM 8 FTA	Banco CAM	696.937
2007	TDA CAM 9 FTA	Banco CAM	644.318
2007	CAIXA PENEDES PYMES 1 TDA, FTA	BMN-Penedès	101.984
2007	CAIXA PENEDES 2 TDA, FTA	BMN-Penedès	277.715
2008	IM SABADELL RMBS 2, FTA	Banc Sabadell	593.910
2008	IM SABADELL RMBS 3, FTA	Banc Sabadell	669.838
2008	TDA 31, FTA	Banco Guipuzcoano	128.843
2008	FTPME TDA CAM 7 FTA	Banco CAM	303.022
2008	TDA CAM 11 FTA	Banco CAM	887.530
2008	CAIXA PENEDES FTGENCAT 1 TDA, FTA	BMN-Penedès	131.628
2009	TDA CAM 12 FTA	Banco CAM	1.043.903
2009	GAT-ICO-FTVPO 1, F.T.H (CP)	BMN-Penedès	15.946
2014	CAPE FUNDING 2014-1 PLC	TSB	3.680.364
2015	DUNCAN FUNDING 2015-1 PLC	TSB	2.761.099
Total			15.943.390

En milers d'euros

Any	Fons de titulització no consolidats	Entitat	Total actius titulitzats el 31/12/2015
2001	TDA 14-MIXTO, FTA - Guipu	Banco Guipuzcoano	6.254
2001	TDA 14-MIXTO, FTA - Pene	BMN-Penedès	28.433
2002	TDA 15-MIXTO, FTA	Banco Guipuzcoano	15.421
2003	TDA 17-MIXTO, FTA	Banco Guipuzcoano	28.930
2003	TDA CAM 1	Banco CAM	130.136
2003	TDA CAM 2	Banco CAM	156.715
2006	TDA 25, FTA (*)	Banco Gallego	13.544
Total			379.433

(*) Fons de titulització en procés de liquidació anticipada

Annex III – Informació dels emissors en el mercat hipotecari i sobre el registre comptable especial hipotecari

A continuació, s'inclou la informació sobre les dades procedents del registre comptable especial de l'entitat emissora Banc Sabadell, a què es refereix l'article 21 del Reial Decret 716/2009, requerida per la Circular 5/2011 del Banc d'Espanya, sense considerar la garantia atorgada per l'FGD.

A) Operacions actives

En relació amb el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris el 31 de desembre de 2015 i de 2014 que donen suport a les emissions, elegibilitat i computabilitat a l'efecte del mercat hipotecari, es presenta la informació següent:

En milers d'euros

Desglossament del total de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris, elegibilitat i computabilitat (valors nominals)		
	2015	2014
Total cartera de préstecs i crèdits hipotecaris	66.147.385	71.832.792
Participacions hipotecàries emeses	5.530.881	6.558.293
<i>Dels quals: Préstecs mantinguts en el balanç</i>	5.166.060	6.129.962
Certificats de transmissió d'hipoteca emesos	4.370.275	5.790.050
<i>Dels quals: Préstecs mantinguts en el balanç</i>	4.180.536	5.609.226
Préstecs hipotecaris adscrits en garantia de finançaments rebuts	-	-
Préstecs que donen suport a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries	56.246.229	59.484.449
Préstecs no elegibles	19.382.351	20.497.568
Compleixen els requisits per ser elegibles, excepte el límit de l'article 5.1 del RD 716/2009	14.389.421	15.204.177
Resta	4.992.930	5.293.391
Préstecs elegibles	36.863.878	38.986.881
Imports no computables	146.914	40.963
Imports computables	36.716.964	38.945.918
Préstecs que cobreixen emissions de bons hipotecaris	-	-
Préstecs aptes per a la cobertura de les emissions de cèdules hipotecàries	36.716.964	38.945.918
Actius de substitució adscrits a emissions de cèdules hipotecàries	-	-

A continuació, es presenten classificats aquests valors nominals segons diferents atributs:

En milers d'euros

Desglossament del total de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a les emissions del mercat hipotecari

	2015		2014	
	Total	Dels quals : Préstecs elegibles	Total	Dels quals: Préstecs elegibles
Total cartera de préstecs i crèdits hipotecaris	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Origen de les operacions	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Originades per l'entitat	55.382.031	36.376.744	58.561.095	38.462.992
Subrogades d'altres entitats	273.461	218.221	256.634	219.618
Resta	590.737	268.913	666.720	304.271
Moneda	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Euro	55.593.779	36.810.879	58.834.666	38.882.014
Resta de monedes	652.450	52.999	649.783	104.867
Situació en el pagament	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Normalitat en el pagament	43.807.302	32.165.666	44.168.736	32.926.382
Altres situacions	12.438.927	4.698.212	15.315.713	6.060.499
Venciment mitjà residual	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Fins a 10 anys	16.958.565	8.983.758	18.069.516	9.060.808
De 10 a 20 anys	18.041.830	13.031.187	17.469.051	12.912.010
De 20 a 30 anys	15.529.950	11.333.611	16.810.567	12.513.851
Més de 30 anys	5.715.884	3.515.322	7.135.315	4.500.212
Tipus d'interès	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Fix	3.443.868	1.382.883	2.861.904	771.908
Variable	52.802.361	35.480.995	56.622.545	38.214.973
Mixt	-	-	-	-
Titulars	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Persones jurídiques i persones físiques empresaris	24.582.556	11.860.390	27.054.006	13.153.963
<i>Del qual: Promocions immobiliàries</i>	<i>8.088.495</i>	<i>3.102.456</i>	<i>10.384.237</i>	<i>4.394.653</i>
Resta de persones físiques i ISFLSH	31.663.673	25.003.488	32.430.443	25.832.918
Tipus de garantia	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Actius / Edificis acabats	50.519.701	35.093.621	51.447.440	36.429.553
<i>Residencials</i>	<i>40.175.606</i>	<i>28.875.792</i>	<i>40.557.558</i>	<i>29.743.456</i>
<i>Dels quals: Habitatges de protecció oficial</i>	<i>1.520.057</i>	<i>1.026.431</i>	<i>1.088.202</i>	<i>837.474</i>
<i>Comercials</i>	<i>10.245.126</i>	<i>6.145.363</i>	<i>10.779.455</i>	<i>6.600.249</i>
<i>Restants</i>	<i>98.969</i>	<i>72.466</i>	<i>110.427</i>	<i>85.848</i>
Actius / Edificis en construcció	690.409	483.774	1.051.102	729.759
<i>Residencials</i>	<i>643.299</i>	<i>443.712</i>	<i>898.991</i>	<i>651.265</i>
<i>Dels quals: Habitatges de protecció oficial</i>	<i>3.009</i>	<i>2.935</i>	<i>30.517</i>	<i>20.274</i>
<i>Comercials</i>	<i>45.517</i>	<i>38.470</i>	<i>148.044</i>	<i>74.432</i>
<i>Restants</i>	<i>1.593</i>	<i>1.592</i>	<i>4.067</i>	<i>4.062</i>
Terrenys	5.036.119	1.286.483	6.985.907	1.827.569
<i>Urbanitzats</i>	<i>2.934.471</i>	<i>724.994</i>	<i>4.939.628</i>	<i>1.229.088</i>
<i>Resta</i>	<i>2.101.648</i>	<i>561.489</i>	<i>2.046.279</i>	<i>598.481</i>

El valor nominal dels imports disponibles (imports compromesos no disposats) de la totalitat dels préstecs i crèdits hipotecaris és el següent:

En milers d'euros

Saldos disponibles (valor nominal). Total préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries

	2015	2014
Potencialment elegibles	1.131.564	1.098.713
No elegibles	962.059	540.989

La distribució dels valors nominals en funció del percentatge que suposa el risc sobre l'import de l'última taxació disponible (*loan-to-value* o LTV) de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris elegibles per a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries es detalla a continuació:

En milers d'euros

LTV per tipus de garantia. Préstecs elegibles per a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries		
	2015	2014
Amb garantia sobre habitatge	29.509.448	30.331.068
<i>Dels quals LTV < 40%</i>	<i>8.733.958</i>	<i>8.628.942</i>
<i>Dels quals LTV 40%-60%</i>	<i>11.065.725</i>	<i>11.145.070</i>
<i>Dels quals LTV 60%-80%</i>	<i>9.709.765</i>	<i>10.557.056</i>
<i>Dels quals LTV > 80%</i>	-	-
Amb garantia sobre la resta de béns	7.354.430	8.655.813
<i>Dels quals LTV < 40%</i>	<i>4.441.514</i>	<i>4.661.352</i>
<i>Dels quals LTV 40%-60%</i>	<i>2.912.916</i>	<i>3.994.461</i>
<i>Dels quals LTV > 60%</i>	-	-

El moviment dels valors nominals dels exercicis de 2015 i de 2014 dels préstecs hipotecaris que donen suport a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries (elegibles i no elegibles) és el següent:

En milers d'euros

Moviments dels valors nominals dels préstecs hipotecaris		
	Elegibles	No elegibles
Saldo el 31 de desembre de 2013	40.084.951	23.056.298
Baixes en el període	(7.442.971)	(5.267.317)
Cancel·lacions al venciment	2.672.320	636.421
Cancel·lacions anticipades	1.021.303	646.794
Subrogacions per altres entitats	6.537	2.419
Resta	3.742.811	3.981.683
Altes en el període	6.344.901	2.708.587
Originades per l'entitat	2.064.559	1.475.074
Subrogacions d'altres entitats	5.007	6.743
Resta	4.275.335	1.226.770
Saldo el 31 de desembre de 2014	38.986.881	20.497.568
Baixes en el període	(6.461.478)	(5.263.151)
Cancel·lacions al venciment	2.445.835	719.117
Cancel·lacions anticipades	1.212.274	755.535
Subrogacions per altres entitats	24.601	7.687
Resta	2.778.768	3.780.812
Altes en el període	4.338.475	4.147.934
Originades per l'entitat	2.577.936	1.995.185
Subrogacions d'altres entitats	31.882	10.973
Resta	1.728.657	2.141.776
Saldo el 31 de desembre de 2015	36.863.878	19.382.351

B) Operacions passives

Tot seguit es detallen les emissions realitzades i col·lateralitzades a partir de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris de Banc Sabadell tenint en compte si s'han realitzat o no mitjançant oferta pública, així com el seu venciment residual:

En milers d'euros

Valor nominal	2015	2014
Cèdules hipotecàries emeses	22.352.359	21.980.115
De les quals: No registrades en el passiu del balanç	8.133.200	6.352.600
Valors representatius de deute. Emesos mitjançant oferta pública	7.250.000	8.200.000
Venciment residual fins a un any	1.750.000	2.700.000
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	1.500.000	1.750.000
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	1.000.000	1.500.000
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	1.750.000	1.000.000
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	1.250.000	1.250.000
Venciment residual de més de deu anys	-	-
Valors representatius de deute. Resta d'emissions	10.883.000	8.233.000
Venciment residual fins a un any	420.000	4.400.000
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	500.000	420.000
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	1.150.000	500.000
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	7.530.000	1.550.000
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	1.283.000	1.363.000
Venciment residual de més de deu anys	-	-
Dipòsits	4.219.359	5.547.115
Venciment residual fins a un any	1.174.815	1.327.756
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	330.000	1.174.815
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	593.710	330.000
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	669.980	1.117.856
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	1.430.855	1.240.278
Venciment residual de més de deu anys	20.000	356.410

	2015		2014	
	Valor nominal (en milers)	Venciment mitjà residual (en anys)	Valor nominal (en milers)	Venciment mitjà residual (en anys)
Certificats de transmissió hipotecària	4.370.275	18	5.790.050	17
Emesos mitjançant oferta pública	-	-	-	-
Resta d'emissions	4.370.275	18	5.790.050	17
Participacions hipotecàries	5.530.881	17	6.558.293	17
Emeses mitjançant oferta pública	-	-	-	-
Resta d'emissions	5.530.881	17	6.558.293	17

La ràtio de sobrecol·lateralització de Banco de Sabadell, S.A., entesa com el quocient entre el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a l'emissió de cèdules hipotecàries i el valor nominal de les cèdules hipotecàries emeses, puja a 252% el 31 de desembre de 2015.

D'acord amb el Reial Decret 716/2009, pel qual es despleguen determinats aspectes de la Llei 2/1981, de 25 de març, de regulació del mercat hipotecari i altres normes del sistema hipotecari financer, el Consell d'Administració manifesta que es responsabilitza que l'entitat disposa d'un conjunt de polítiques i procediments per garantir el compliment de la normativa que regula el mercat hipotecari.

En relació amb les polítiques i els procediments esmentats anteriorment relatius a l'activitat del grup en el mercat hipotecari, el Consell d'Administració és responsable del compliment de la normativa del mercat hipotecari i els processos de gestió i control del risc del grup (vegeu la nota 4, de gestió de riscos financers). En particular, en relació amb el risc de crèdit, el Consell d'Administració atorga facultats i autonomies a la Comissió Executiva perquè aquesta, al seu torn, pugui delegar en els diferents nivells de decisió. Els procediments interns establerts per a l'originació i el seguiment dels actius que formen la inversió creditícia del grup, i en particular dels actius amb garantia hipotecària, que donen suport a les cèdules hipotecàries emeses, es detallen a continuació tenint en compte la naturalesa del sol·licitant.

Particulars

L'anàlisi i decisió sobre la concessió de risc a particulars s'efectua a partir de les eines de *scoring* descrites en l'informe de gestió. A aquestes eines s'afegeix, quan les circumstàncies ho requereixen, la figura de l'analista de risc, que aprofundeix en informacions complementàries. També es tenen en compte tot un seguit d'informacions i paràmetres, com ara la coherència de la sol·licitud que el client realitza i l'adequació a les seves possibilitats, la capacitat de pagament del client tenint en compte la seva situació actual i futura, el valor de l'immoble aportat com a garantia (determinat mitjançant la taxació pertinent realitzada per entitats homologades pel Banc d'Espanya, assegurant-se, així mateix, a través dels processos d'homologació interns, que no hi ha cap tipus de vinculació entre aquestes i el grup) i considerant l'existència de garanties suplementàries, consultes a bases d'impagats tant internes com externes, etc.

Una part del procés de decisió consisteix a determinar l'import màxim del finançament a concedir basant-se en el valor de taxació dels actius aportats com a garantia (d'ara endavant, *loan-to-value* o LTV). En aquest sentit, i com a norma general, l'import màxim de LTV aplicat pel grup d'acord amb les seves polítiques internes es dona en el cas de compra de residència habitual per part d'un particular i s'estableix en el 80%. A partir d'aquest es defineixen percentatges màxims de LTV, de nivell inferior al 80%, tenint en compte la destinació del finançament.

A més a més, cal destacar que com a pas previ a la resolució de l'expedient es revisen les càrregues associades als béns aportats com a garantia del finançament concedit, així com les assegurances contractades sobre les garanties esmentades. En cas que es resolgui favorablement l'expedient, i com a part del procés de formalització de l'operació, es realitza la corresponent inscripció de la hipoteca en el Registre de la Propietat.

Pel que fa a les autonomies d'aprovació, les eines de *scoring* són la referència central que determina la viabilitat de l'operació. A partir de determinats imports, o en operacions amb arguments difícilment valorables per l'*scoring*, intervé la figura de l'analista de riscos. La xifra d'autonomia es fixa a través de l'*scoring*, i es defineix per als diferents nivells quan es requereix una intervenció especial. Hi ha un conjunt d'excepcions per condicions de l'acreditat i de l'operació que estan regulades en la normativa interna del grup.

Com es destaca en l'informe de gestió, el grup disposa d'un sistema integral de seguiment a través d'eines d'alertes primerenques que permet detectar els clients que presenten algun incompliment de manera precoç. En aquest sentit, es destaca l'existència de procediments establerts de revisió i validació permanent de les garanties aportades.

Empreses no relacionades amb finalitat de promoció immobiliària i/o construcció

L'anàlisi i decisió sobre la concessió de risc s'efectua a partir de les eines de ràting i dels equips bàsics de gestió, tots dos descrits a l'informe de gestió. A aquestes eines s'afegeix, quan les circumstàncies ho requereixen, la figura de l'analista de risc, que aprofundeix en informacions complementàries. A més a més, es tenen en compte tot un seguit d'informacions i paràmetres com ara la coherència de la sol·licitud, la capacitat de pagament, les garanties aportades (valorades mitjançant la taxació pertinent realitzada per entitats homologades pel Banc d'Espanya, assegurant-se, així mateix, a través dels processos d'homologació interns, que no hi ha cap tipus de vinculació entre aquestes i el grup) i considerant l'existència de garanties suplementàries, consonància entre el circulant de l'empresa i el total de vendes, consistència entre el total de riscos amb el grup i els recursos propis de l'empresa, consultes de bases de dades d'impagats tant internes com externes, etc.

També són aplicables en aquest cas els processos de revisió de càrregues associades a les garanties aportades, així com d'inscripció d'hipoteques en el Registre de la Propietat.

Les xifres d'autonomia s'assignen en funció de la pèrdua esperada de l'operació. En el circuit de decisió hi ha diferents nivells. En cada un d'aquests hi ha també la figura de l'equip bàsic de gestió, format per una persona de l'àmbit comercial i una del de riscos del grup, que han d'aprovar les operacions de manera consensuada. Igual que en el cas anterior, hi ha un conjunt d'excepcions per condicions de l'acreditat i sector que estan regulades en la normativa interna del grup.

El seguiment es realitza, igual que en el cas de particulars, a partir de les eines d'alertes primerenques existents. També es destaca l'existència de procediments establerts de revisió i validació permanent de les garanties aportades.

Empreses relacionades amb finalitat de promoció immobiliària i/o construcció

El banc engloba la gestió dels actius immobiliaris i préstecs promotors en la Direcció de Transformació d'Actius i Participades Industrials i Immobiliàries. Aquesta unitat compta amb una estructura organitzativa pròpia enfocada a una gestió especialitzada d'aquests actius basada en el coneixement de la situació i evolució del mercat immobiliari. En paral·lel, dins de la Direcció de Gestió de Riscos, la Direcció de Risc d'Actius és la unitat especialitzada en la gestió dels riscos d'aquesta cartera.

L'anàlisi de riscos l'efectuen equips d'analistes especialitzats que comparteixen la gestió amb les unitats de crèdit immobiliari, de manera que es conjuga la visió de la gestió de riscos amb la del tractament directe del client.

En la decisió intervé la valoració de ràting i un conjunt d'informacions com la situació financera, la situació patrimonial, previsions d'ingressos i tresoreria amb plans de negoci i, especialment, una anàlisi profunda de la situació dels riscos en curs tant si es tracta de producte acabat com de sòls o altres productes.

Hi ha un escalat de percentatges màxims de LTV definits internament pel grup tenint en compte la destinació del finançament, qualitat del promotor i valoració interna de la promoció.

Per la tipologia de les carteres gestionades en aquest segment, hi ha una assignació d'autonomies específica per a nous projectes, vendes, compres o plans d'actuació. Tot això s'estableix en la normativa interna.

S'exerceix una tasca de seguiment constant inherent a la gestió dels actius. En els casos de productes acabats, nivells de vendes o lloguers, i en els actius en curs, el grau de desenvolupament. Control constant del compliment dels compromisos i, com en el cas d'empreses, hi ha procediments establerts de revisió i validació permanent de les garanties aportades.

Altres consideracions

El grup Banc Sabadell efectua actuacions i manté actius diversos programes de finançament en els mercats de capitals (vegeu la nota 4). En el marc de l'estratègia de finançament del grup, Banco de Sabadell, S.A. és emissor de cèdules hipotecàries. Les cèdules hipotecàries s'emeten amb la garantia de la cartera de préstecs amb garantia hipotecària d'immobles concedits per l'emissor, tenint en compte els criteris d'elegibilitat que es defineixen en el Reial Decret 716/2009, de regulació del mercat hipotecari, i altres normes del sistema hipotecari financer. En aquest sentit, el grup té establerts procediments de control per al seguiment de la totalitat de la seva cartera de préstecs i crèdits hipotecaris (i un d'aquests és el manteniment del registre comptable especial dels préstecs i els crèdits hipotecaris i els actius de substitució que donen suport a les cèdules i als bons hipotecaris, i dels instruments financers derivats vinculats a aquests), així com per a la verificació del compliment dels criteris d'aptitud per a la seva afectació a l'emissió de cèdules hipotecàries, i per al compliment, en qualsevol moment, del límit màxim d'emissió; tots aquests regulats per la legislació vigent del mercat hipotecari.

Annex IV – Informació dels emissors en les cèdules territorials i sobre el registre comptable especial territorial

A continuació, s'inclou la informació sobre les dades procedents del registre comptable especial de cèdules territorials de l'entitat emissora Banc Sabadell, a què es refereix la disposició addicional única del Reial Decret 579/2014, requerida per la Circular 4/2015 del Banc d'Espanya.

A) Operacions actives

En relació amb el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits amb administracions públiques el 31 de desembre de 2015 que donen suport a les emissions, elegibilitat i comptabilitat a l'efecte de la cobertura de cèdules territorials, es presenta la informació següent:

En milers d'euros

	2015		
	Total	Residents a Espanya	Residents en altres països de l'Espai Econòmic Europeu
Administracions centrals	236.245	236.245	-
Administracions autonòmiques o regionals	770.350	770.350	-
Administracions locals	785.879	785.879	-
Total cartera de préstecs i crèdits	1.792.474	1.792.474	-

B) Operacions passives

Tot seguit, es detallen les emissions realitzades i col·lateralitzades a partir de la cartera de préstecs i crèdits amb administracions públiques del banc tenint en compte si s'han realitzat o no mitjançant una oferta pública, així com el seu venciment residual:

En milers d'euros

Valor nominal	2015
Cèdules territorials emeses	900.000
<i>De les quals: No registrades en el passiu del balanç</i>	900.000
Emeses mitjançant oferta pública	-
Venciment residual fins a un any	-
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	-
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	-
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	-
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	-
Venciment residual de més de deu anys	-
Resta d'emissions	900.000
Venciment residual fins a un any	-
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	-
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	-
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	900.000
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	-
Venciment residual de més de deu anys	-

La ràtio de sobrecol·lateralització de Banco de Sabadell, S.A., entesa com el quocient entre el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits amb administracions públiques que donen suport a l'emissió de cèdules territorials i el valor nominal de les cèdules territorials emeses, puja a 199,16% el 31 de desembre de 2015.

D'acord amb el Reial Decret 579/2014, el Consell d'Administració manifesta que es responsabilitza del fet que l'entitat disposi d'un conjunt de polítiques i procediments en relació amb les activitats de finançament d'ens públics per garantir el compliment de la normativa que regula l'emissió d'aquests valors (vegeu la nota 4, de gestió de riscos financers).

En particular, en relació amb el risc de crèdit, el Consell d'Administració atorga facultats i autonomies a la Comissió Executiva perquè aquesta, al seu torn, pugui delegar en els diferents nivells de decisió. Els procediments interns establerts per a l'organització i el seguiment dels actius que conformen la inversió creditícia del grup, i en particular dels actius amb entitats públiques, que donen suport a les cèdules territorials emeses.

Annex V – Detall de les emissions vives i passius subordinats del grup

Debits representats per valors negociables

El desglossament de les emissions del grup el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros							
Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco CAM, S.A. (*)	30/06/2005	-	48.350	-	15/08/2015	Euros	Detallista
Banco CAM, S.A. (*)	15/02/2006	-	100.000	-	15/08/2015	Euros	Detallista
Banco CAM, S.A. (*)	08/03/2006	-	50.000	-	15/08/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	04/10/2006	50.000	50.000	EURIBOR 3M + 0,14	04/10/2016	Euros	Institucional
CAM Global Finance S.A.U.	05/12/2006	107.000	107.000	EURIBOR 3M + 0,225	05/12/2016	Euros	Institucional
Banco Guipuzcoano, S.A. (*)	18/04/2007	25.000	25.000	1,70%	18/04/2022	Euros	Institucional
Banco Gallego, S.A. (*)	28/10/2013	186	186	2,00%	29/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	05/12/2013	600.000	600.000	2,50%	05/12/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	1.022	3.022	3,00%	10/03/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	1.287	3.985	2,99%	10/03/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	1.486	5.226	EURIBOR 6M + 2,30	10/03/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	3.281	4.624	EURIBOR 6M + 3,50	10/03/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	3.348	6.669	EURIBOR 6M + 3,50	10/03/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/03/2014	5.000	5.000	EURIBOR 3M + 0,95	18/03/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/03/2014	11.500	11.500	EURIBOR 3M + 1,25	18/03/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	3.550	10.499	2,89%	10/04/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	2.479	7.329	2,98%	10/04/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	711	4.079	2,92%	10/04/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	767	2.928	3,02%	10/04/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	3.558	11.588	EURIBOR 6M + 2,30	10/04/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	1.810	2.851	4,30%	10/04/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	9.391	13.147	EURIBOR 6M + 3,50	10/04/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	2.891	8.553	2,82%	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	2.604	7.704	2,84%	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	1.597	4.721	2,91%	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	811	2.398	2,87%	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	6.627	20.081	EURIBOR 6M + 2,30	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	2.074	6.077	4,18%	10/05/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	2.175	2.983	4,22%	10/05/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	7.648	11.595	EURIBOR 6M + 3,50	10/05/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	8.611	10.305	4,42%	10/05/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	9.563	11.688	EURIBOR 6M + 3,50	10/05/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	13/05/2014	20.000	20.000	EURIBOR 3M + 0,70	13/05/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.537	7.524	2,31%	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	500	2.640	2,33%	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.860	8.472	2,58%	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	492	2.585	2,60%	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.192	6.750	EURIBOR 6M + 1,85	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	1.893	5.867	EURIBOR 6M + 2,10	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.146	2.955	3,39%	10/06/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	4.220	5.804	3,63%	10/06/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.141	2.997	EURIBOR 6M + 2,75	10/06/2018	Euros	Institucional

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	3.287	4.944	EURIBOR 6M + 3,00	10/06/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.977	3.951	EURIBOR 6M + 2,75	10/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	3.863	8.296	EURIBOR 6M + 3,00	10/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	27/06/2014	20.000	20.000	EURIBOR 3M + 0,65	27/06/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	4.555	9.000	2,47%	10/07/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	4.984	9.850	2,40%	10/07/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	2.834	5.600	2,44%	10/07/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	8.541	18.300	EURIBOR 6M + 1,85	10/07/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	2.422	3.175	3,52%	10/07/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	4.385	7.050	3,61%	10/07/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	7.974	10.675	EURIBOR 6M + 2,75	10/07/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	7.474	9.675	EURIBOR 6M + 2,75	10/07/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	4.164	8.225	2,50%	10/08/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	1.709	3.375	2,54%	10/08/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	3.532	6.975	2,55%	10/08/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	5.718	24.600	EURIBOR 6M + 1,85	10/08/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	4.924	6.450	3,64%	10/08/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	2.679	4.050	3,73%	10/08/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	6.277	11.200	EURIBOR 6M + 2,75	10/08/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	6.730	11.200	EURIBOR 6M + 2,75	10/08/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/09/2014	2.557	5.050	2,53%	10/09/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/09/2014	2.400	7.300	EURIBOR 6M + 1,85	10/09/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/09/2014	2.730	3.575	3,71%	10/09/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/09/2014	3.490	4.825	EURIBOR 6M + 2,75	10/09/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	1.959	3.875	2,27%	10/10/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	2.141	4.225	2,67%	10/10/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	1.306	3.575	EURIBOR 6M + 1,55	10/10/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	8.825	5.650	EURIBOR 6M + 1,85	10/10/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	2.750	3.300	EURIBOR 6M + 2,35	10/10/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	04/11/2014	360.000	360.000	1,10%	04/05/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	2.376	4.700	2,26%	10/11/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	4.462	8.825	2,24%	10/11/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	4.213	8.425	EURIBOR 6M + 1,55	10/11/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	2.516	3.300	3,34%	10/11/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	8.445	13.975	EURIBOR 6M + 2,35	10/11/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	4.601	8.850	EURIBOR 6M + 2,35	10/11/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	6.659	20.100	EURIBOR 6M + 1,55	10/12/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	5.571	11.025	2,13%	10/12/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	3.349	6.625	2,19%	10/12/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	9.064	13.475	EURIBOR 6M + 2,35	10/12/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	2.857	3.750	3,19%	10/12/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	5.640	15.075	EURIBOR 6M + 2,35	10/12/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	30/12/2014	500.000	500.000	1,00%	30/06/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	02/02/2015	200.000	-	0,90%	02/08/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	26/02/2015	500.000	-	1,00%	26/08/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	13/04/2015	250.000	-	1,00%	13/10/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	12/05/2015	200.000	-	0,80%	12/08/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	29/06/2015	450.000	-	0,75%	29/12/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/07/2015	300.000	-	0,80%	14/10/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	04/08/2015	250.000	-	0,75%	04/11/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/10/2015	300.000	-	0,75%	16/01/2017	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	26/11/2015	300.000	-	0,75%	26/05/2017	Euros	Detallista
Subscrits per empreses del grup		(312.087)	(259.918)				
Total obligacions simples		4.403.806	2.170.855				

(*) Societats fusionades amb Banc Sabadell.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
CAM Global Finance, S.A.U.	04/06/2008	100.000	100.000	ref. actius subjacents	04/06/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	24/05/2012	-	4.900	ref. actius subjacents	19/06/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	02/07/2012	-	1.300	ref. actius subjacents	27/07/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	25/07/2012	3.000	3.000	ref. actius subjacents	25/07/2022	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	27/07/2012	-	2.200	ref. actius subjacents	27/07/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	01/08/2012	-	2.000	ref. actius subjacents	03/08/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2012	1.600	1.600	ref. actius subjacents	10/10/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2012	1.425	1.525	ref. actius subjacents	10/10/2017	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	20/12/2012	3.000	3.000	ref. actius subjacents	20/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	02/04/2013	4.000	4.000	ref. actius subjacents	02/06/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/04/2013	1.170	1.440	ref. actius subjacents	18/04/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/05/2013	5.000	5.000	ref. actius subjacents	16/05/2018	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	31/10/2013	-	2.040	ref. actius subjacents	02/11/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/01/2014	-	3.500	ref. actius subjacents	10/01/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/01/2014	-	3.500	ref. actius subjacents	10/01/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/03/2014	-	5.000	ref. actius subjacents	14/03/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	27/05/2014	5.000	5.000	ref. actius subjacents	27/05/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/06/2014	-	5.000	ref. actius subjacents	17/06/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/07/2014	10.000	10.000	ref. actius subjacents	15/07/2024	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/07/2014	3.000	3.000	ref. actius subjacents	14/07/2021	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/07/2014	5.000	5.000	ref. actius subjacents	16/07/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	24/07/2014	4.000	4.000	ref. actius subjacents	24/07/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/09/2014	-	5.000	ref. actius subjacents	10/09/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	6.000	6.000	ref. actius subjacents	10/11/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	-	8.000	ref. actius subjacents	10/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	18/12/2014	5.000	5.000	ref. actius subjacents	18/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	03/02/2015	7.000	-	ref. actius subjacents	03/02/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	15/04/2015	4.000	-	ref. actius subjacents	15/04/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	15/04/2015	8.500	-	ref. actius subjacents	15/04/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	15/04/2015	8.000	-	ref. actius subjacents	15/04/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	22/05/2015	10.000	-	ref. actius subjacents	22/05/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	06/07/2015	15.000	-	ref. actius subjacents	06/07/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	24/07/2015	39.998	-	ref. actius subjacents	24/07/2018	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/10/2015	10.500	-	ref. actius subjacents	14/10/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	18/12/2015	8.200	-	ref. actius subjacents	18/12/2020	Euros	Detallista
Subscrits per empreses del grup		(1.845)	(1.864)				
Total bons estructurats		266.548	198.141				

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco CAM, S.A. (*)	09/03/2012	1.059.050	1.059.050	4,50%	09/03/2017	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		-	-				
Total bons simples aval estat		1.059.050	1.059.050				

(*) Societats fusionades amb Banc Sabadell.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco de Sabadell, S.A. (ofic. Londres) (*)	25/06/2008	29.198	184.236	Entre 0,16% i 0,95%	Diversos	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A. (**)	06/03/2015	5.699.452	4.975.686	Entre 0,08% i 1,60%	Diversos	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(2.054.156)	(2.250.070)				
Total pagarés		3.937.214	2.909.852				

(*) Pagarés (ECP).

(**) Registrat el fulllet d'emissió per un import de 5.000.000 milers d'euros a la CNMV.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco de Sabadell, S.A.	15/06/2005	-	1.500.000	3,25%	15/06/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	19/01/2006	1.750.000	1.750.000	3,50%	19/01/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2006	300.000	300.000	4,125%	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/05/2006	120.000	120.000	4,25%	16/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	24/01/2007	1.500.000	1.500.000	4,25%	24/01/2017	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	20/06/2007	300.000	300.000	EURIBOR 3M + 0,045	20/06/2017	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	08/05/2009	100.000	100.000	EURIBOR 3M + 1	08/05/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	31/07/2009	200.000	200.000	EURIBOR 3M + 1,30	31/07/2017	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/09/2009	150.000	150.000	EURIBOR 3M + 0,90	18/09/2018	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	27/04/2010	30.000	30.000	4,60%	31/07/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2010	150.000	150.000	EURIBOR 3M + 2,35	10/12/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	11/01/2011	100.000	100.000	EURIBOR 3M + 2,60	11/01/2019	Euros	Institucional
Banco Guipuzcoano, S.A. (*)	19/01/2011	100.000	100.000	EURIBOR 3M + 2,75	19/01/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	07/06/2011	200.000	200.000	EURIBOR 3M + 2,25	07/06/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	13/07/2011	50.000	50.000	EURIBOR 3M + 2,60	13/07/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	12/12/2011	150.000	150.000	EURIBOR 3M + 3,10	12/12/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/02/2012	-	1.200.000	3,625%	16/02/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	05/10/2012	95.000	95.000	EURIBOR 3M + 4,80	05/10/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	28/12/2012	200.000	200.000	EURIBOR 3M + 4,15	28/12/2020	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	19/01/2012	-	1.000.000	EURIBOR 3M + 3,5	19/01/2015	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	16/02/2012	-	500.000	EURIBOR 3M + 3,5	17/08/2015	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	10/08/2012	-	400.000	EURIBOR 3M + 4	10/08/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	23/01/2013	1.000.000	1.000.000	3,375%	23/01/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	29/04/2013	-	1.500.000	EURIBOR 12M + 2,10	29/04/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	19/06/2013	-	1.000.000	EURIBOR 12M + 1,65	19/06/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	09/12/2013	200.000	200.000	EURIBOR 3M + 1,60	09/12/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	26/09/2014	250.000	250.000	EURIBOR 3M + 0,70	26/09/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	03/10/2014	38.000	38.000	EURIBOR 3M + 0,68	03/10/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	12/11/2014	1.250.000	1.250.000	0,875%	12/11/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	26/11/2014	1.000.000	1.000.000	EURIBOR 12M + 0,055	26/11/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	05/12/2014	100.000	100.000	EURIBOR 3M + 0,40	05/12/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	29/01/2015	1.250.000	-	EURIBOR 12M + 0,232	29/01/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	23/04/2015	1.500.000	-	EURIBOR 12M + 0,08	23/04/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	04/05/2015	250.000	-	EURIBOR 3M + 0,13	04/05/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2015	750.000	-	0,375%	10/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/06/2015	1.500.000	-	EURIBOR 12M + 0,05	18/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	03/07/2015	50.000	-	EURIBOR 3M + 0,20	03/07/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	20/07/2015	1.500.000	-	EURIBOR 12M + 0,05	20/07/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/09/2015	1.000.000	-	EURIBOR 12M + 0,07	16/09/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	03/11/2015	1.000.000	-	0,625%	03/11/2020	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(8.133.200)	(6.352.600)				
Total cèdules hipotecàries		9.999.800	10.080.400				

(*) Societats fusionades amb Banc Sabadell.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco CAM, S.A. (*)	16/02/2012	-	450.000	EURIBOR 3M + 3,5	17/08/2015	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	30/04/2012	-	500.000	EURIBOR 3M + 3,5	30/04/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	23/04/2015	500.000	-	EURIBOR 12M + 0,13	23/04/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/12/2015	400.000	-	EURIBOR 12M + 0,33	16/12/2019	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(900.000)	(950.000)				
Total cèdules territorials		-	-				

(*) Societats fusionades amb Banc Sabadell.

Titulitzacions

A continuació, es detallen els bons emesos pels fons de titulització d'actius pendents d'amortització el 31 de desembre de 2015 i de 2014, respectivament:

En milers d'euros		Emissió		Saldo pendent de passiu		Rendiment
Any	Tipus d'actius titulitzats	Nombre de títols	Import	2015	2014	
2004	TDA CAM 3, FTA (*) (A)	12.000	1.200.000	146.580	179.708	EURIBOR 3M + (entre 0,23% i 0,70%)
2004	GC SABADELL 1, F.T.H. (A)	12.000	1.200.000	159.515	184.571	EURIBOR 3M + (entre 0,06% i 0,78%)
2004	FTPYM E TDA CAM 2, FTA (*) (A)	1.968	196.800	14.527	22.808	EURIBOR 3M + (entre 0% i 0,70%)
2005	TDA CAM 4, FTA (*) (A)	20.000	2.000.000	321.190	376.937	EURIBOR 3M + (entre 0,09% i 0,24%)
2005	TDA CAM 5, FTA (*) (A)	20.000	2.000.000	289.145	458.727	EURIBOR 3M + (entre 0,12% i 0,35%)
2005	GC FTPYM E SABADELL 4, FTA (A)	7.500	750.000	-	16.117	EURIBOR 3M + (entre 0,00% i 0,70%)
2005	TDA 23, FTA (**) (A)	8.557	289.500	30.934	37.350	EURIBOR 3M + (entre 0,09% i 0,75%)
2006	TDA CAM 6, FTA (*) (A)	13.000	1.300.000	205.117	286.888	EURIBOR 3M + (entre 0,13% i 0,27%)
2006	IM FTGENCAT SABADELL 2, FTA (A)	5.000	500.000	45.751	-	EURIBOR 3M + (entre 0,045% i 0,70%)
2006	EMPRESAS HIPO TDA CAM 3, FTA (*) (A)	5.750	575.000	45.582	71.652	EURIBOR 3M + (entre 0,18% i 0,80%)
2006	TDA CAM 7, FTA (*) (A)	15.000	1.500.000	291.599	413.343	EURIBOR 3M + (entre 0,14% i 0,30%)
2006	CAIXA PENEDES 1 TDA, FTA (***) (A)	10.000	1.000.000	93.796	105.207	EURIBOR 3M + (entre 0,14% i 0,55%)
2006	GC FTPYM E SABADELL 5, FTA (A)	12.500	1.250.000	-	26.327	EURIBOR 3M + (entre 0,01% i 0,58%)
2006	TDA 26-MIXTO, FTA (**) (A)	6.783	435.500	6.062	7.239	EURIBOR 3M + (entre 0,14% i 3,50%)
2006	FTPYM E TDA CAM 4, FTA (*) (A)	11.918	1.191.800	137.791	175.848	EURIBOR 3M + (entre 0,02% i 4%)
2007	TDA CAM 8, FTA (*) (A)	17.128	1.712.800	339.552	510.113	EURIBOR 3M + (entre 0,13% i 3,50%)
2007	CAIXA PENEDES PYMES 1 TDA, FTA (***) (A)	7.900	790.000	20.712	43.418	EURIBOR 3M + (entre 0,19% i 0,80%)
2007	GC FTPYM E SABADELL 6, FTA (A)	10.000	1.000.000	37.951	54.118	EURIBOR 3M + (entre -0,005% i 0,75%)
2007	TDA CAM 9, FTA (*) (A)	15.150	1.515.000	332.655	422.668	EURIBOR 3M + (entre 0,12% i 3,50%)
2007	TDA 29, FTA (**) (A)	8.128	452.173	132.867	151.835	EURIBOR 3M + (entre 0,20% i 3,50%)
2007	CAIXA PENEDES 2 TDA, FTA (***) (A)	7.500	750.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,30% i 1,75%)
2007	FTPYM E TDA 7, FTA (**) (A)	2.904	290.400	-	1.271	EURIBOR 3M + (entre 0,10% i 4%)
2008	IM SABADELL RMB 2, FTA (A)	14.000	1.400.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,45% i 1,75%)
2008	FTPYM E TDA CAM 7, FTA (*) (A)	10.000	1.000.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,30% i 1,50%)
2008	CAIXA PENEDES FTGENCAT 1 TDA, FTA (***) (A)	5.700	570.000	-	74.918	EURIBOR 3M + (entre 0,35% i 1,75%)
2008	IM FTPYM E SABADELL 7, FTA (A)	10.000	1.000.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,50% i 1,75%)
2008	TDA CAM 11, FTA (*) (A)	13.812	1.381.200	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,40% i 3,50%)
2008	IM SABADELL RMB 3, FTA (A)	14.400	1.440.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,40% i 1,25%)
2008	TDA 31, FTA (**) (A)	3.000	300.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,30% i 1,20%)
2009	TDA CAM 12, FTA (*) (A)	15.960	1.596.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,40% i 3,50%)
2009	GAT-ICO-FTVPO 1, F.T.H. (****) (A)	3.374	337.400	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,50% i 5%)
2010	GC FTPYM E SABADELL 8, FTA (A)	10.000	1.000.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 1,40% i 1,50%)
2010	FTPYM E TDA CAM 9, FTA (*) (A)	4.160	416.000	-	-	EURIBOR 3M + 0,35%
2011	IM FTPYM E SABADELL 9, FTA (A)	15.000	1.500.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,30% i 1%)
2014	CAPE FUNDING 2014-1 PLC (****)	1	3.315.420	3.209.094	-	3M LIBOR + 60 bps
2015	DUNCAN FUNDING 2015-1 PLC (****) (B)	21.638	2.940.691	74.1579	-	EURIBOR 3M + 0,48% i LIBOR 3M + (entre 0% i 1,5%)
Subtotal				6.601.999	3.621.063	

(*) Fons de titulització vigents de Banco CAM.

(**) Fons de titulització vigents de Banco Guipuzcoano.

(***) Fons de titulització vigents procedents de l'adquisició d'actius de BMN-Penedès.

(****) Fons de titulització vigent de TSB. El novembre es va fer disposició total del fons.

(*****) Fons de titulització vigent de TSB.

(A) Emissions que cotitzen en el mercat AIAF

(B) Emissions que cotitzen en el mercat LSE

Passius subordinats

El detall dels passius subordinats emesos pel grup el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment / cancel·lació	Divisa de l'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco CAM, S.A. (*)	15/09/1988	-	618	-	-	Euros	Detallista
Banco CAM, S.A. (*)	25/11/1988	-	101	-	-	Euros	Detallista
Banco CAM, S.A. (*)	01/06/1992	15.025	15.025	-	-	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	16/02/2004	-	6.130	-	-	Euros	Detallista
Banco Guipuzcoano, S.A. (*)	21/03/2006	12.600	12.600	0,767%	21/03/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	25/05/2006	206.600	206.600	0,701%	25/05/2016	Euros	Institucional
CAM International Issues, S.A.U.	29/09/2006	80.250	80.250	0,769%	29/09/2016	Euros	Institucional
CAM International Issues, S.A.U.	26/04/2007	66.050	66.050	0,747%	26/04/2017	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	26/04/2010	424.600	424.600	6,250%	26/04/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	25/02/2011	40.400	40.400	3,901%	25/02/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A. (**)	28/10/2013	42.238	44.256	5,000%	28/10/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A. (**)	28/10/2013	35.360	53.040	5,000%	28/10/2017	Euros	Institucional
TSB Banking Group PLC	01/05/2014	547.921	-	5,750%	06/05/2021	Lliures esterlines	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(32.832)	(38.117)				
Total obligacions subordinades		1.438.212	911.553				

(*) Actualment fusionat amb Banco de Sabadell, S.A.

(**) Obligacions subordinades convertibles.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment / cancel·lació	Divisa de l'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco de Sabadell, S.A.	20/09/2006	18.400	18.400	5,234%	-	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	24/02/2009	-	10.840	4,500%	-	Euros	Detallista
Sabadell International Equity Ltd.	30/03/1999	-	18.793	0,775%	-	Euros	Detallista
Guipuzcoano Capital, S.A.	27/02/2004	-	1.160	0,331%	-	Euros	Detallista
Guipuzcoano Capital, S.A.	19/11/2009	-	17.734	6,430%	-	Euros	Detallista
CAM Capital, S.A.U.	16/08/2001	-	6.071	0,328%	-	Euros	Detallista
CAM Capital, S.A.U.	16/08/2002	-	3.455	0,278%	-	Euros	Detallista
CAM Capital, S.A.U.	29/09/2009	-	20.398	6,800%	-	Euros	Detallista
Subscrits per empreses del grup			(8.034)				
Total participacions preferents		18.400	88.817				

Les emissions incloses en passius subordinats, a l'efecte de la prelación de crèdits, se situen darrere de tots els creditors comuns del grup. Totes les emissions s'han realitzat en euros.

Annex VI – Informe bancari anual

INFORMACIÓ PER AL COMPLIMENT DE L'ARTICLE 89 DE LA DIRECTIVA 2013/36/UE DEL PARLAMENT EUROPEU I DEL CONSELL DE 26 DE JUNY DE 2013

Aquesta informació s'ha preparat en compliment del que disposa l'article 89 de la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu i del Consell de 26 de juny de 2013 relativa a l'accés a l'activitat de les entitats de crèdit i a la supervisió prudencial de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió, per la qual es modifica la Directiva 2002/87/CE i es deroguen les directives 2006/48/CE i 2006/49/CE i la seva transposició a la legislació interna espanyola de conformitat amb l'article 87 i la disposició transitòria dotzena de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, publicada al Butlletí Oficial de l'Estat el 27 de juny de 2014.

De conformitat amb la normativa esmentada, es presenta la informació següent en base consolidada corresponent al tancament de l'exercici de 2015:

	Volum negoci (milers d'euros)	Nre. empleats equivalents a temps complet	Resultat brut abans d'impostos	Impostos sobre el resultat
Espanya	4.653.314	16.796	556.460	(28.027)
Regne Unit	617.735	7.344	98.857	22.777 (*)
Estats Units	147.501	653	58.539	(21.016)
Resta	59.820	316	30.905	(6.250)
Total	5.478.370	25.109	744.761	(32.516)

(*) Inclou 45,3 milions d'euros per canvis en la normativa fiscal al Regne Unit, tal com s'ha explicat anteriorment.

La informació esmentada està disponible a l'annex I d'aquests comptes anuals consolidats del grup corresponents a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2015, en què es detallen les societats que operen en cada jurisdicció, incloent-hi, entre altra informació, la seva denominació, ubicació geogràfica i naturalesa de la seva activitat.

Com es pot observar en aquest annex I, l'activitat principal desenvolupada pel grup en les diferents jurisdiccions en què opera és la de banca, i fonamentalment la de banca comercial a través d'una extensa oferta de productes i serveis a grans i mitjanes empreses, pimes, comerços i autònoms, col·lectius professionals, altres particulars i bancassegurances.

A l'efecte d'aquesta informació s'ha considerat com a volum de negoci el marge brut del compte de resultats consolidat de desembre de 2015. Les dades d'empleats equivalents a temps complet s'han obtingut a partir de la plantilla de cada societat/país al tancament de l'exercici de 2015.

L'import de les subvencions o ajudes públiques rebudes no és significatiu.

D'acord amb el que indica el punt IV.7 de l'Informe de la Comissió Especial per al Foment de la Transparència i Seguretat en els Mercats i en les Societats Cotitzades, de 8 de gener de 2003, Josep Oliu i Creus, president del Consell d'Administració; Jaume Guardiola Romojaro, conseller delegat, i Tomás Varela Muiña, director financer i director general, certifiquen l'exactitud i integritat dels comptes anuals consolidats que es presenten en aquesta data per a la seva formulació al Consell d'Administració, i fan constar que en aquests comptes anuals consolidats estan incorporats els estats comptables de totes les societats participades, tant nacionalment com internacionalment, que integren el perímetre de consolidació d'acord amb la normativa mercantil i comptable aplicable.

Aquests comptes que es certifiquen estan impresos en paper de l'Estat de la classe 8a, en les 222 pàgines que precedeixen aquest escrit.

Josep Oliu i Creus
President del Consell d'Administració

Jaume Guardiola Romojaro
Conseller delegat

Tomás Varela Muiña
Director financer
Director general

INFORME DE GESTIÓ CONSOLIDAT DE L'EXERCICI DE 2015

Aquest informe de gestió s'ha elaborat seguint les recomanacions de la *Guia per a l'elaboració de l'informe de gestió de les entitats cotitzades*, publicada per la Comissió Nacional del Mercat de Valors el juliol de 2013.

ÍNDEX

1. Situació de l'entitat
2. Evolució i resultat dels negocis
3. Qüestions relatives al medi ambient
4. Informació sobre Recursos Humans
5. Liquiditat i recursos de capital
6. Riscos
7. Circumstàncies importants esdevingudes després del tancament de l'exercici
8. Informació sobre l'evolució previsible de l'entitat
9. Activitats de R+D+I
10. Adquisició i alienació d'accions pròpies
11. Altres informacions rellevants

1 – SITUACIÓ DE L'ENTITAT

1.1. Estructura organitzativa

El grup compta amb una organització estructurada en els negocis següents:

- Negoci bancari Espanya agrupa les següents unitats de negoci de clients:
 - Banca Comercial: és la línia de negoci amb més pes en el grup i centra la seva activitat en l'oferta de productes i serveis financers a grans i mitjanes empreses, pimes, comerços i autònoms, particulars i col·lectius professionals, *consumer finance* i bancassegurances.

Durant l'exercici anterior l'entitat va unificar les marques SabadellAtlántico i SabadellCAM per potenciar la seva imatge, i Sabadell és la marca de referència que opera a la major part del mercat espanyol.

A més a més, opera amb les marques següents:

- SabadellHerrero, a Astúries i Lleó.
- SabadellGuipuzcoano, al País Basc, Navarra i la Rioja.
- SabadellGallego a Galícia.
- SabadellSolbank a les Canàries, a les Balears i a les zones costaneres del sud i llevant.
- ActivoBank enfoca la seva activitat als clients que operen exclusivament a través d'Internet o per telèfon.
- Banca Corporativa: ofereix productes i serveis a grans corporacions i institucions financeres nacionals i internacionals. Agrupa les activitats de banca corporativa, finançament estructurat i *tradefinance&IFI*.
- Mercats i Banca Privada: aquest negoci ofereix la gestió de l'estalvi i de la inversió dels clients de Banc Sabadell i inclou des de l'anàlisi d'alternatives fins a la intervenció en els mercats, la gestió activa del patrimoni i la seva custòdia. Aquest negoci agrupa i gestiona de manera integrada: SabadellUrquijo Banca Privada, la unitat d'Inversions, Productes i Anàlisi, Tresoreria i Mercat de Capitals, Contractació i Custòdia de Valors.

Transformació d'Actius realitza l'activitat de gestió del balanç immobiliari del banc amb una perspectiva integral de tot el procés de transformació, i presta serveis a la cartera immobiliària del grup i de tercers, amb una vocació de negoci i de posada en valor.

- Negoci bancari Regne Unit correspon a TSB Banking Group plc i sis mesos de resultats. La franquícia de TSB comprèn el negoci detallista que es porta a terme al Regne Unit, que inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits personals, targetes i hipoteques.
- Negoci bancari Amèrica: Aquest negoci està integrat per diverses unitats de negoci, participades i oficines de representació que en el seu conjunt gestionen les activitats de negoci financer de banca corporativa, banca privada i banca comercial. El banc té capacitat i experiència per prestar qualsevol tipus de serveis bancaris, des dels més complexos i especialitzats per a grans corporacions, com ara operacions de *project finance* estructurat, fins a productes per a particulars. Aquesta activitat es desenvolupa a través de Banco Sabadell Miami Branch, Sabadell United Bank i Sabadell Securities als Estats Units, i de Sabadell Capital Sofom i Banco Sabadell Institución de Banca Múltiple a Mèxic.

- Banc Sabadell d'Andorra: És una entitat constituïda al Principat d'Andorra, i Banc Sabadell és el titular del 50,97% del capital. S'adreça a clients particulars de renda mitjana i alta i també a les empreses més significatives del Principat d'Andorra.

Banc Sabadell és l'entitat dominant d'un grup de societats que el 31 de desembre de 2015 pujava a 170, de les quals 127 són considerades grup i 43 són associades (el 31 de desembre de 2014 pujava a 225, de les quals 165 eren considerades grup i 60 eren associades).

El Consell d'Administració és el màxim òrgan de decisió de la companyia i del seu grup consolidat, ja que té encomanada, legalment i estatutàriament, l'administració i la representació de l'entitat. El Consell d'Administració es configura bàsicament com un instrument de supervisió i control, i delega la gestió dels negocis ordinaris a favor dels òrgans executius i de l'equip de direcció.

El Consell d'Administració es regeix per normes de govern definides i transparents, en particular pels Estatuts i el Reglament del Consell d'acord amb la normativa de govern corporatiu.

En particular, és responsable, entre altres coses, de:

- Aprovació de les estratègies generals de la companyia.
- Nomenament i, si escau, cessament d'administradors en les diferents societats filials.
- Identificació dels riscos principals de la societat i implantació i seguiment dels sistemes de control intern i d'informació adequada.
- Determinació de les polítiques d'informació i comunicació amb els accionistes, els mercats i l'opinió pública.
- Fixació de la política d'autocartera dins el marc que, si escau, determini la Junta General d'Accionistes.
- Aprovació de l'informe anual de govern corporatiu.
- Autorització d'operacions de la societat amb consellers i accionistes significatius que puguin presentar conflictes d'interessos.
- En general, la decisió d'operacions empresarials o financeres de particular transcendència per a la companyia.

La composició del Consell d'Administració el 31 de desembre de 2015 és la següent:

Membres del Consell d'Administració	Càrrec que ocupen
Josep Olliu Creus	President
José Javier Echenique Landiribar	Vicepresident
Jaume Guardiola Romojaro	Conseller delegat
Aurora Catá Sala	Consellera
Héctor María Colonques Moreno	Conseller
Joaquín Folch-Rusiñol Corachán	Conseller
Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	Consellera
José Manuel Lara García	Conseller
Joan Llonch Andreu	Conseller
David Martínez Guzmán	Conseller
José Manuel Martínez Martínez	Conseller
José Ramón Martínez Sufategui	Conseller
António Vítor Martins Monteiro	Conseller
José Luis Negro Rodríguez	Conseller director general
David Vegara Figueras	Conseller
Miquel Roca i Junyent	Secretari no conseller
María José García Beato	Vicesecretària no consellera

El Consell d'Administració ha implementat un conjunt de normes i reglaments de govern corporatiu definits i transparents, d'acord amb la normativa espanyola de govern corporatiu. La majoria dels membres del Consell (12 de 15) són consellers no executius, incloent-hi 9 consellers independents.

Actualment, hi ha cinc comissions en funcionament, en les quals el Consell d'Administració delega les funcions fent ús de les facultats que se li confereixen estatutàriament, i a les quals acudeixen així mateix membres de la Direcció General.

Les comissions esmentades anteriorment són:

- La Comissió Executiva
- La Comissió d'Auditoria i Control
- La Comissió de Nomenaments
- La Comissió de Retribucions
- La Comissió de Riscos

La composició d'aquestes comissions el 31 de desembre de 2015 es presenta en el quadre següent:

Composició comissions					
Càrrec	Executiva	Auditoria i Control	Nomenaments	Retribucions	Riscos
President	Josep Oliu Creus	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	Héctor Maria Colonques Moreno	Auroa Catá Sala	José Manuel Martínez Martínez
Vicepresident	-	-	-	-	-
Vocal	José Javier Echenique Landiribar	Joan Llonch Andreu	Auroa Catá Sala	Héctor Maria Colonques Moreno	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras
Vocal	Jaume Guardiola Romojaro	José Ramón Martínez Sufregui	José Javier Echenique Landiribar	José Javier Echenique Landiribar	Joan Llonch Andreu
Vocal	José Manuel Martínez Martínez	-	Joaquín Folch-Rusiñol Corachán	Joaquín Folch-Rusiñol Corachán	David Vegara Figueras
Vocal	José Luis Negro Rodríguez	-	-	-	-
Vocal	David Vegara Figueras	-	-	-	-
Secretari	Maria José García Beato	Miquel Roca i Junyent	Miquel Roca i Junyent	Maria José García Beato	Maria José García Beato
Nombre de reunions el 2015	35	7	6	6	8

Comissió Executiva

A la Comissió Executiva li correspon la coordinació de la direcció executiva del banc, l'adopció de tots els acords i les decisions que corresponguin a l'àmbit de les facultats que li hagi atorgat el Consell d'Administració, el seguiment de l'activitat ordinària del banc, i, a més, ha d'informar el Consell d'Administració de les decisions adoptades en les seves reunions, sense perjudici de les altres funcions que li atribueixin els Estatuts i el Reglament del Consell.

Comissió d'Auditoria i Control

La Comissió d'Auditoria i Control té com a objectiu revisar l'informe de la Direcció d'Auditoria Interna per contrastar les bones pràctiques bancàries i comptables en els diferents nivells d'organització, així com assegurar que a la Direcció General i a la resta de direccions executives es prenen les mesures oportunes davant de conductes o mètodes incorrectes de les persones de l'organització. També vetlla perquè les mesures, polítiques i estratègies definides en el Consell s'implantin degudament (es reuneix com a mínim trimestralment).

Corresponen a la Comissió d'Auditoria i Control les competències establertes en la llei, entre les quals hi ha:

- a) Informar en la Junta General de les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèries de la seva competència.
- b) Supervisar l'eficàcia del control intern de la societat, l'auditoria interna, si escau, i els sistemes de gestió de riscos, incloent-hi els fiscals, així com discutir amb els auditors de comptes o societats d'auditoria les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.
- c) Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada.
- d) Proposar al Consell d'Administració, per sotmetre'l a la Junta General d'Accionistes, el nomenament dels auditors de comptes externs, i establir les condicions per a la seva contractació, l'abast del mandat professional i, si escau, la seva revocació o no-renovació; revisar el compliment del contracte d'auditoria i procurar que l'opinió sobre els comptes anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria es redactin de manera clara i precisa.
- e) Informar sobre els comptes anuals, així com els estats financers trimestrals i semestrals i els fullets que s'hagin de remetre als òrgans reguladors o de supervisió, tot vigilant el compliment dels requeriments legals i la correcta aplicació dels principis de comptabilitat generalment acceptats, i també informar sobre les propostes de modificació d'aquests principis.
- f) Establir les relacions oportunes amb els auditors externs per rebre informació sobre les qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests, per tal que siguin examinades pel comitè, i sobre altres qüestions relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes i les normes d'auditoria.
- g) Informar de totes les qüestions que, en el marc de les seves competències, el Consell d'Administració sotmeti a la seva consideració.
- h) Totes les altres que se li atribueixin per llei o pels estatuts i reglaments que els desenvolupin i les que es derivin de les normes de bon govern d'aplicació general.

A més a més, amb relació al compliment de les disposicions reguladores, dels requeriments legals i dels codis de bon govern, la comissió també té les funcions següents:

1. Vigilar el compliment de les lleis, de la normativa interna i de les disposicions reguladores de l'activitat de la companyia.
2. Avaluar la suficiència i el compliment del Reglament de la Junta General d'Accionistes, del Reglament del Consell d'Administració i del Codi de conducta de la companyia i, en especial, del Reglament Intern de Conducta del Mercat de Valors.
3. Examinar el grau de compliment de les regles de govern de la companyia, i elevar al Consell d'Administració les propostes de millora que cregui oportunes.
4. Supervisar l'informe de govern corporatiu que el Consell d'Administració ha d'aprovar, perquè l'inclogui en la memòria anual.

Comissió de Nomenaments

La Comissió de Nomenaments té com a mínim les següents responsabilitats bàsiques, sense perjudici d'altres comeses que li assignin la llei, els Estatuts, el Consell d'Administració o el Reglament del Consell:

- a) Elevar al Consell d'Administració les propostes de nomenament de consellers independents per a la seva designació per cooptació o per a la seva submissió a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les

propostes per a la reelecció o separació d'aquests consellers.

b) Informar de les propostes de nomenament dels consellers restants per a la seva designació per cooptació o per a la seva submissió a la decisió de la Junta General, així com les propostes per a la seva reelecció o separació.

c) Vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració, d'acord amb el que estableix l'article 54 dels Estatuts Socials.

d) Avaluar la idoneïtat, les competències, els coneixements i l'experiència necessaris en el Consell d'Administració.

e) Informar de les propostes de nomenament i separació dels alts directius.

f) Informar de les propostes de nomenament i separació dels directius inclosos dins el col·lectiu identificat.

g) Informar sobre les condicions bàsiques dels contractes dels consellers executius i dels alts directius.

h) Examinar i organitzar els plans de successió del president del Consell i del primer executiu del banc i, si escau, formular propostes al Consell.

i) Establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració i elaborar orientacions sobre com aconseguir aquest objectiu.

Comissió de Retribucions

La Comissió de Retribucions té com a mínim les següents responsabilitats bàsiques, sense perjudici d'altres comeses que li assignin la llei, els Estatuts, el Consell d'Administració o el Reglament del Consell:

a) Proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels consellers.

b) Proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels directors generals o dels qui desenvolupin les funcions d'alta direcció sota la dependència directa del Consell, de comissions executives o de consellers delegats, així com la retribució individual i les altres condicions contractuals dels consellers executius, i vetllar per la seva observança.

c) Revisar periòdicament la política de remuneracions.

d) Informar respecte als programes de retribució mitjançant accions i/o opcions.

e) Revisar periòdicament els principis generals en matèria retributiva, així com els programes de retribució de tots els empleats, ponderant l'adequació a aquests principis.

f) Vetllar per la transparència de les retribucions.

g) Vetllar perquè els eventuais conflictes d'interès no perjudiquin la independència de l'assessorament extern.

h) Verificar la informació sobre remuneracions que es contenen en els diferents documents corporatius, incloent-hi l'Informe de Remuneracions dels consellers.

Comissió de Riscos

Correspon a la Comissió de Riscos:

- a) Supervisar la implantació del Marc Estratègic de Riscos.
- b) Determinar i proposar al ple del Consell els límits anuals d'inversió en el mercat immobiliari, així com els criteris i volums aplicables als diferents tipus d'inversió.
- c) Reportar al ple del Consell el desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb aquest article i altres disposicions legals o estatutàries que es puguin aplicar.
- d) Informar trimestralment en el ple del Consell dels nivells de risc assumits, de les inversions fetes i de la seva evolució, així com de les repercussions que es puguin derivar per als ingressos del grup de variacions en els tipus d'interès i la seva adequació als VaR aprovats pel mateix Consell.
- e) Fer el seguiment i detectar qualsevol superació dels límits de tolerància aprovats, i vetllar per l'activació dels plans de contingència establerts a aquest efecte.
- f) Informar la Comissió de Retribucions sobre si els programes de retribució dels empleats són coherents amb els nivells de risc, capital i liquiditat del banc.

1.2. Funcionament: principals objectius assolits i actuacions dutes a terme

El desenvolupament de l'entitat s'orienta al creixement rendible que generi valor per als accionistes, a través d'una estratègia de diversificació de negocis basada en criteris de rendibilitat, eficiència i qualitat de servei, amb perfil de risc conservador i dins el marc dels codis ètics i professionals i prenent en consideració els interessos dels diferents grups d'interès.

El model de gestió del banc s'enfoca en la permanència del client a llarg termini, mitjançant una activitat constant de fidelització de la cartera de clients fonamentada en la iniciativa i la proactivitat en la relació. El banc té una oferta global de productes i serveis, un equip humà qualificat, una plataforma tecnològica amb capacitat per al creixement i una orientació permanent a la recerca de la qualitat.

Des de l'inici de la crisi financera, el sector bancari espanyol s'ha vist immers en un procés de consolidació sense precedents. Més nivells de capital, requeriments més estrictes de provisió, la recessió econòmica i la pressió dels mercats de capitals han estat alguns dels factors que han forçat les entitats espanyoles a fusionar-se per guanyar escala, maximitzar l'eficiència i reforçar els seus balanços.

Durant els últims deu anys, Banc Sabadell ha expandit la seva presència geogràfica a Espanya i ha incrementat la seva quota de mercat a través d'un conjunt d'adquisicions. La més significativa és la de Banco CAM el 2012, que va permetre incrementar significativament la mida del seu balanç. El 2013, Banc Sabadell va ser capaç d'emprendre altres operacions corporatives en el marc de la reestructuració bancària en condicions econòmiques adequades. Després de les adquisicions de la xarxa de Penedès, Banco Gallego i Lloyds España en l'exercici passat, Banc Sabadell està ben posicionat per créixer orgànicament i beneficiar-se de la recuperació de l'economia espanyola.

Pel que fa a les integracions dutes a terme, cal destacar una extracció de sinergies de Banco CAM que supera les expectatives, així com la culminació amb èxit de la integració tecnològica i operativa de la xarxa de Penedès a Banc Sabadell el 2013 i les de Banco Gallego i Lloyds España el 2014.

A través d'aquestes adquisicions i del creixement orgànic experimentat en els últims exercicis, Banc Sabadell ha reforçat la seva posició en algunes de les regions més riques d'Espanya (Catalunya, Comunitat Valenciana i Illes Balears) i ha incrementat la seva quota en altres àrees clau. Basant-se en la informació més recent disponible, Banc Sabadell té una quota de mercat en l'àmbit nacional del 7,8% en crèdit i del 6,5% en dipòsits (octubre de 2015). A més a més, Banc Sabadell destaca en productes com el finançament ICO, amb una quota de mercat del 18,9% (desembre de 2015), crèdit comercial amb una quota de 10,4% (octubre de 2015), nòmines amb un 6,4% (novembre de 2015) i facturació a través de TPV amb un 17,9% (setembre de 2015).

Pel que fa al negoci internacional, Banc Sabadell ha estat sempre un referent. El 2015 ha continuat sent així i Banc Sabadell ha continuat estant present en places estratègiques i acompanyant les empreses en la seva activitat internacional. Així mateix, ha assolit unes quotes del 31,5% i del 16,5% en crèdit documentari a l'exportació i a la importació, respectivament (novembre de 2015).

La internacionalització, un dels pilars de l'actual pla de negoci del banc, ha estat abordada de manera molt significativa el 2015. L'adquisició de TSB ha suposat que prop d'un 30% de la inversió creditícia del grup al tancament de 2015 estigui fora d'Espanya.

La prioritat a TSB en el curt termini està en l'execució del seu pla de negoci actual, d'una banda, i la migració i integració tecnològica, de l'altra. A mitjà termini, l'alta quota de mercat de Banc Sabadell en el sector de pimes a Espanya, juntament amb la seva experiència internacional, serà una sòlida eina de valor afegit per donar suport a TSB en el desenvolupament de serveis eficients i de qualitat per a les pimes al Regne Unit.

Durant el 2015, Banc Sabadell ha experimentat una dinàmica favorable a la captació de recursos fora del balanç, que ha incrementat el seu pes en el balanç. La quota de fons d'inversió ha incrementat de 5,1% a començament de 2015 a 6,0% el desembre de 2015.

Des de 2007, la base de dipòsits ha estat la principal font de finançament del banc, cosa que ha reduït la dependència del mercat de capitals. Així mateix, durant aquest any, el banc ha completat amb èxit dues emissions públiques en el mercat majorista d'un import de 750 i 1.000 milions d'euros el juny i l'octubre, respectivament, amb un fort interès pels inversors.

Durant el 2015, Banc Sabadell ha mantingut la seva política d'evacuació d'actius problemàtics i ha dut a terme provisions per un import de 2.333 milions d'euros, cosa que li ha permès assolir una ràtio de cobertura de dubtosos de 53,6%.

2 – EVOLUCIÓ I RESULTAT DELS NEGOCIS

2.1. Entorn econòmic i financer

El 2015, l'economia mundial ha mantingut un creixement modest. L'any ha estat marcat per nous episodis d'instabilitat política i geopolítica, i també per un comportament més erràtic dels mercats financers.

En l'àmbit polític, destaca la important incertesa generada respecte a Grècia durant la primera meitat de l'exercici. El nou Govern sortit de les eleccions de gener, Syriza, va entrar en un dur procés de negociació amb els creditors internacionals sobre els termes del programa d'ajuda financera. Les negociacions es van complicar fins a tal punt que Grècia va acabar convocant un referèndum per decidir si acceptava la condicionalitat imposada en el programa de rescat. A més a més, el BCE va mantenir congelada la liquiditat d'emergència concedida a la banca grega i es va produir una important sortida de dipòsits bancaris, que va requerir l'establiment de controls de capitals. En aquest context, Grècia es va convertir en el primer país desenvolupat a incomplir les seves obligacions financeres amb l'FMI, i van sorgir importants dubtes sobre la seva permanència a la zona euro. Al final, es va aconseguir acordar un tercer rescat internacional a Grècia de fins a 86 milers de milions d'euros lligat a una important condicionalitat. Després de l'acord, es va reduir de manera notòria la instabilitat al país hel·lè i es van celebrar noves eleccions generals (20 de setembre), de les quals va tornar a sortir vencedor Syriza.

En el terreny polític, també ha destacat la victòria al Regne Unit, per majoria absoluta, del Partit Conservador, fet que implica la celebració d'un referèndum sobre la permanència del país a la Unió Europea abans de finalitzar 2017. D'altra banda, a Portugal, després de les eleccions generals, es va posar de manifest la dificultat de formar govern. Finalment, aquest va ser assumit pel Partit Socialista gràcies al suport de les formacions d'esquerra i malgrat haver obtingut menys vots que el partit conservador. A Espanya, les eleccions generals del 20 de desembre es van saldar amb una victòria del Partit Popular, encara que caldran pactes perquè es pugui formar un govern. Finalment, pel que fa a la construcció europea, s'ha continuat treballant en el procés d'unió bancària, amb la proposta, per part de la Comissió Europea, de crear un mecanisme de garantia de dipòsits europeu. Així mateix, la creació de la Unió del Mercat de Capitals també ha continuat progressant, amb la publicació del Pla d'acció fins al 2017.

En l'àmbit geopolític, el conflicte a Ucraïna ha cedit protagonisme a la crisi dels refugiats a Europa i a la creixent tensió al voltant de Síria, especialment després dels atemptats reivindicats per Estat Islàmic a París.

Respecte als mercats financers globals, destaquen els abruptes moviments experimentats durant l'estiu arran dels dubtes sobre el creixement a la Xina després de la devaluació del iuan i davant l'expectativa que s'estava aproximant la primera pujada en nou anys del tipus d'interès rector als Estats Units. L'evolució va ser especialment negativa en les divises, les borses i el deute corporatiu de països emergents, amb caigudes semblants, o fins i tot superiors en alguns casos, a episodis històrics de crisis financeres.

En termes d'activitat, als Estats Units, l'economia ha mantingut unes pautes de creixement similars a les de 2014 i el mercat laboral ha continuat avançant en el seu procés de normalització. L'economia s'ha vist afectada negativament per la fortalesa del dòlar i la menor activitat en el sector d'extracció de petroli. A la zona euro, tot i la incertesa respecte a Grècia, l'activitat ha mostrat una evolució més positiva que en l'exercici anterior, gràcies a la depreciació de l'euro, el preu més baix del cru i el reduït cost de finançament. Al Regne Unit, l'economia ha mantingut una evolució favorable, gràcies al bon comportament del mercat laboral, encara que amb dinàmiques de creixement inferiors que el 2014. Al Japó, l'economia ha exhibit debilitat, amb el PIB contraient-se el segon trimestre.

Les economies emergents han registrat creixements més baixos que el 2014, afectades per unes condicions de finançament més restrictives, els reduïts preus de les matèries primeres i la desacceleració estructural de la Xina. En aquest país, la desacceleració s'emmarca dins del seu procés de canvi de model productiu. La Xina ha fet avenços en àmbits com la liberalització financera, alhora que les autoritats han continuat adoptant mesures per limitar el deteriorament de l'activitat. D'altra banda, quant a l'Amèrica Llatina, la situació econòmica s'ha seguit deteriorant al Brasil, en un context d'inestabilitat política i elevats desequilibris fiscals i per compte corrent. Per la seva banda, Mèxic ha mantingut un creixement moderat i lleugerament superior al de 2014. Pel que fa a Colòmbia, l'economia s'ha desaccelerat, arrossegada pel deteriorament de l'activitat petrolera. A l'Europa de l'Est, destaca la contracció econòmica i la crisi financera a Rússia, que va seguir afectada pel conflicte a Ucraïna, especialment a la primera meitat de l'any.

L'economia espanyola ha mantingut una evolució molt favorable i ha continuat destacant en positiu dins la zona euro. D'aquesta manera, el PIB haurà registrat el 2015 un creixement superior al 3,0%, cosa que no s'observava des de 2007. La demanda domèstica s'ha continuat erigint com la principal font de creixement, alhora que les exportacions han mantingut un notable dinamisme. L'activitat s'ha beneficiat dels reduïts preus del cru, del menor esforç fiscal (p. ex. rebaixes impositives) i d'unes favorables condicions de finançament. El bon to de l'activitat econòmica s'ha reflectit en un millor comportament del mercat de treball, amb un augment de l'ocupació neta i un nou retrocés de la taxa d'atur. En relació amb el sector exterior, l'economia ha mantingut una situació de superàvit per compte corrent per tercer any consecutiu. Finalment, en l'àmbit fiscal, el dèficit públic ha seguit retrocedint, tot i que la Comissió Europea estima que aquest es deu haver situat el 2015 per sobre de l'objectiu del 4,2% del PIB.

La inflació s'ha mantingut en un nivell molt reduït i allunyada dels objectius de política monetària en les principals economies desenvolupades. La inflació ha estat pressionada a la baixa pels reduïts preus del cru i de les matèries primeres en general. En aquest sentit, el preu del petroli va registrar mínims de més d'una dècada, arrossegat per aspectes com la falta d'ajust de l'oferta davant d'una demanda feble. El component subjacent de les inflacions (preus sense aliments ni energia) ha mostrat un comportament millor que l'índex general.

La política monetària dels principals bancs centrals ha continuat sent acomodaticia. A la zona euro, el BCE va ampliar el març el seu programa de compra d'actius privats, per passar a adquirir també deute públic. Aquest nou programa va incorporar compres mensuals d'actius per un import de 60 milions d'euros. A la reunió de desembre, el BCE va prolongar aquest programa sis mesos, fins al març de 2017, i, a més, va reduir el tipus marginal de dipòsit fins al -0,30%. La política monetària del BCE ha portat el tram curt de la corba alemanya a romandre en terreny negatiu durant tot l'any. De fet, la rendibilitat del bo alemany a dos anys s'ha situat en mínims històrics. Als Estats Units, la Fed, en la reunió de desembre, va augmentar el tipus d'interès de referència per primer cop en nou anys, fins al 0,25-0,50%. La millora en les condicions del mercat laboral va motivar aquesta decisió. Al Regne Unit, el Banc d'Anglaterra ha mantingut inalterat el tipus rector en el 0,50% i l'estoc d'actius adquirit sota el seu programa de compres, en 375 milions de lliures. Finalment, al Japó, el banc central ha mantingut sense canvis els volums de compres mensuals d'actius. En la reunió de desembre va modificar qualitativament algunes de les característiques del programa de compra d'actius per facilitar-ne la implementació.

En els mercats de deute públic a llarg termini dels Estats Units i Alemanya, les rendibilitats s'han mantingut molt reduïdes i han finalitzat l'any en nivells només lleugerament superiors als de 2014. Aquests actius han

trobat suport en les reduïdes inflacions, el caràcter acomodatíci de les polítiques monetàries i els dubtes sobre el creixement econòmic global. La rendibilitat del bo alemany va registrar nous mínims històrics el mes d'abril, un moviment que va trobar suport en l'inici del programa de compres del BCE i en la incertesa respecte de Grècia. La rendibilitat del bo alemany a deu anys, després de situar-se prop del 0,0%, va experimentar un important i històric moviment a l'alça explicat, en part, per les idiosincràsies del funcionament del mercat de deute públic. Aquest moviment es va anar dissipant parcialment al llarg de la segona meitat d'any. A la perifèria europea, el deute públic ha continuat trobant suport en la política monetària del BCE, com es va posar de manifest en el limitat repunt de les primes de risc de país en els moments de més incertesa sobre Grècia. D'altra banda, les agències de qualificació creditícia han introduït noves millores en el ràting d'aquests països. En el conjunt de l'any, les primes de risc s'han reduït a Itàlia i Portugal, mentre que a Espanya ha finalitzat en nivells una mica superiors als de 2014. La incertesa política a Espanya, davant les diferents cites electorals, ha contribuït al pitjor comportament relatiu de l'actiu. En tot cas, la rendibilitat del deute públic de tots aquests països ha marcat nous mínims històrics.

En els mercats de divises, l'euro s'ha tornat a depreciar de manera destacable respecte al dòlar i la lliura esterlina. El gruix del moviment es va produir el primer trimestre, coincidint amb l'anunci del programa de compra de deute públic per part del BCE. Per la seva banda, el ien, en la seva cotització respecte al dòlar, ha finalitzat l'any en nivells similars als de 2014. Les sortides de capitals de l'economia japonesa, en un context en què diversos inversors domèstics han diversificat les seves carteres per donar més pes als actius estrangers, han exercit pressions depreciadores sobre el ien. D'altra banda, durant la inestabilitat financera de l'estiu, el ien va actuar d'actiu refugi i es va revalorar.

En relació amb els mercats de renda variable, els índexs europeus han comptat amb el suport de les mesures de política monetària del BCE. Durant l'estiu, tant els índexs a Europa com als Estats Units van ser severament castigats arran dels dubtes sobre el creixement econòmic global. En el conjunt de l'any, als Estats Units, l'S&P 500 ha augmentat, en euros, més d'un 10%, tot i que aquesta millora s'explica, exclusivament, per l'apreciació del dòlar. A Europa, per la seva banda, l'EURO STOXX 50 ha avançat prop d'un 4%, encara que amb un comportament heterogeni per països. Així, l'IBEX 35 ha finalitzat per sota dels nivells de 2014, amb una caiguda de prop del 7%, mentre que el DAX alemany, malgrat l'escàndol de Volkswagen, ha registrat un avanç de prop del 10%.

Finalment, els mercats financers dels països emergents han mantingut una elevada volatilitat i van ser severament castigats durant l'estiu, amb fortes depreciacions canviàries i una abrupta caiguda de la borsa a la Xina. L'elevada volatilitat ha estat relacionada amb els dubtes respecte a l'abast de la desacceleració econòmica a la Xina, la inestabilitat política en alguns països, els reduïts preus de les matèries primeres i les preocupacions respecte a una possible pujada del tipus d'interès de referència als Estats Units. En aquest context de fortes depreciacions canviàries, alguns bancs centrals s'han vist forçats a dur a terme increments en els seus tipus d'interès oficials per evitar un desancoratge de les expectatives d'inflació. Per la seva banda, Standard & Poor's i Fitch van retirar el grau d'inversió al deute sobirà del Brasil en moneda estrangera, un nivell que mantenien des de 2008.

2.2. Indicadors fonamentals de caràcter financer i no financer

A continuació, es presenten les magnituds principals del banc, que inclouen indicadors de caràcter financer i no financer clau per a la direcció del banc:

		2015	2014	Variació (%) interanual
Balanç (en milers d'euros)				
	(A)			
Total actiu		208.627.771	163.345.673	27,7
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius		152.696.839	117.963.953	29,4
Inversió creditícia bruta de clients		153.425.314	118.551.550	29,4
Recursos en el balanç	(1)	162.974.003	121.806.632	33,8
Dels quals: Recursos de clients en el balanç	(2)	131.489.191	94.460.668	39,2
Fons d'inversió		21.427.252	15.705.612	36,4
Fons de pensions i assegurances comercialitzades		11.951.922	11.755.126	1,7
Recursos gestionats	(3)	200.355.081	152.185.441	31,7
Fons propis		12.274.945	10.223.743	20,1
Compte de resultats (en milers d'euros)				
	(B)			
Marge d'interessos		3.202.830	2.259.706	41,7
Marge brut		5.478.370	4.800.526	14,1
Marge abans de dotacions		2.862.993	2.749.104	4,1
Benefici atribuït al grup		708.441	371.677	90,6
Ràtios (en percentatge)				
	(C)			
ROA	(4)	0,38%	0,23%	
ROE	(5)	6,34%	3,70%	
ROTE	(6)	7,58%	4,36%	
Eficiència	(7)	50,45%	53,14%	
<i>Core capital / Common equity</i>	(8)	11,5%	11,7%	
Tier I	(9)	11,5%	11,7%	
Ràtio BIS	(10)	12,9%	12,8%	

Gestió del risc		(D)	
Riscos morosos (milers d'euros)		12.560.805	15.909.945
Ràtio de morositat (%)		7,79	12,74
Fons per a insolvències i cobertura d'immobles (milers d'euros)		11.344.044	11.814.083
Ràtio de cobertura de dubtosos (%)		53,6	49,4
Accionistes i accions (dades a fi de període)		(E)	
Nombre d'accionistes		265.935	231.481
Nombre d'accions		5.439.244.992	4.024.460.614
Valor de cotització (en euros)		1,635	2,205
Capitalització borsària (en milers d'euros)	(11)	8.893.166	8.873.936
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)		0,13	0,09
Valor comptable per acció (en euros)	(12)	2,26	2,54
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)		0,72	0,87
PER (valor de cotització / BPA)		12,55	23,88
Tenint en compte la conversió d'obligacions necessàriament convertible en accions:			
Nombre d'accions totals incloent-hi les resultants de la conversió		5.472.251.402	4.289.732.386
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)		0,13	0,09
Valor comptable per acció (en euros)		2,24	2,38
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)		0,73	0,93
Altres dades			
Oficines		2.873	2.320
Empleats		26.090	17.529
Nombre de clients (en milions)	(13)	11,4	6,4

(A) La finalitat d'aquest bloc de magnituds és oferir una visió sintetitzada de l'evolució interanual dels principals saldos del balanç consolidat del grup, i destacar especialment les magnituds relacionades amb la inversió i els recursos de clients.

(B) En aquest apartat es mostren els marges del compte de resultats dels dos últims exercicis que es consideren més significatius.

(C) El propòsit d'aquest conjunt de ràtios és mostrar una visió significativa de la rendibilitat, l'eficiència i la solvència durant els dos últims exercicis.

(D) Aquest apartat mostra els principals saldos relacionats amb la gestió del risc del grup, així com les ràtios més significatives relacionades amb aquest risc.

(E) La finalitat d'aquest bloc és oferir informació relativa al valor de l'acció i altres indicadors i ràtios relacionats amb el mercat borsari.

(1) Inclou dipòsits de clients, dèbits representats per valors negociables, passius subordinats i passius per contractes d'assegurances.

(2) Inclou dipòsits de clients (*ex-repos*) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

(3) Inclou recursos en el balanç, patrimoni de fons d'inversió, patrimoni de fons de pensions, gestió de patrimonis i assegurances comercialitzades.

(4) Resultat consolidat de l'exercici / actius totals mitjans.

(5) Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans (sense considerar el benefici atribuït al grup com a part dels fons propis).

(6) Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans (sense considerar el benefici atribuït al grup com a part dels fons propis i deduïnt el fons de comerç).

(7) Despeses de personal i altres despeses generals d'administració / marge brut. Per al càlcul d'aquestes ràtios, s'ajusta el marge brut considerant únicament els ROF i les diferències de canvi recurrents.

- (8) Recursos *core capital* / actius ponderats per risc (RWA). Desembre de 2014 segons criteris de Basilea III i aplicant les modificacions previstes a la Circular 2/2014 del Banc d'Espanya, aprovada el juliol de 2014.
- (9) Recursos de primera categoria / actius ponderats per risc (RWA). Desembre de 2014 segons criteris de Basilea III i aplicant les modificacions previstes a la Circular 2/2014 del Banc d'Espanya, aprovada el juliol de 2014.
- (10) Base de capital / actius ponderats per risc (RWA). Desembre de 2014 segons criteris de Basilea III i aplicant les modificacions previstes a la Circular 2/2014 del Banc d'Espanya, aprovada el juliol de 2014.
- (11) Nombre d'accions pel seu valor de cotització al tancament de l'exercici.
- (12) Fons propis / Nombre d'accions.
- (13) La variació correspon principalment a la incorporació de TSB.

2.3. Revisió financera

Evolució del balanç i del compte de resultats

Durant l'exercici de 2015 s'ha completat el procés d'adquisició de la totalitat de les accions de TSB, i s'ha aconseguit la titularitat del 100% del seu capital social (vegeu la nota 2 d'aquests comptes anuals).

Per tant, les variacions en els saldos del balanç i el compte de pèrdues i guanys van estar afectades per la incorporació de TSB en el perímetre de consolidació, ja que figurava integrat el 30 de juny de 2015.

Banc Sabadell i el seu grup van tancar l'exercici de 2015 amb un benefici net atribuït de 708,4 milions d'euros (586,4 sense considerar TSB), un cop efectuades dotacions a insolvències i provisions de la cartera de valors i immobles per un import total de 2.333,2 milions d'euros.

La positiva evolució del negoci ordinari i l'estrict control dels costos d'explotació recurrents, juntament amb l'adequada gestió dels diferencials de clients i els rigorosos controls de qualitat del risc creditici, van constituir un cop més els principals pilars sobre els quals es va assentar el desenvolupament de l'activitat de Banc Sabadell durant l'exercici de 2015.

Evolució del balanç

En concloure l'exercici de 2015, els actius totals de Banc Sabadell i el seu grup van totalitzar 208.627,8 milions d'euros (165.249,6 milions d'euros sense considerar TSB), un saldo molt superior al que hi havia al tancament de l'any 2014 (163.345,7 milions d'euros), a causa, principalment, de la incorporació de TSB.

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual
Caixa i dipòsits en bancs centrals	6.139.459	1.189.787	416,0
Cartera de negociació, derivats i altres actius financers	3.097.952	3.253.356	(4,8)
Actius financers disponibles per a la venda	23.460.356	21.095.619	11,2
Inversions creditícies	154.754.303	117.895.179	31,3
Dipòsits en entitats de crèdit	6.206.088	4.623.197	34,2
Crèdit a la clientela (net)	146.815.737	110.835.723	32,5
Valors representatius de deute	1.732.478	2.436.259	(28,9)
Participacions	340.996	513.227	(33,6)
Actiu material	4.188.526	3.982.866	5,2
Actiu intangible	2.080.570	1.591.296	30,7
Altres actius	14.565.609	13.824.343	5,4
Total actiu	208.627.771	163.345.673	27,7
Cartera de negociació i derivats	2.334.617	2.254.459	3,6
Passius financers a cost amortitzat	189.468.677	145.580.114	30,1
Dipòsits de bancs centrals	11.566.070	7.201.546	60,6
Dipòsits d'entitats de crèdit	14.724.718	16.288.193	(9,6)
Dipòsits de la clientela	132.876.312	98.208.370	35,3
Mercat de capitals	26.406.617	20.196.329	30,7
Passius subordinats	1.472.779	1.012.362	45,5
Altres passius financers	2.422.181	2.673.314	(9,4)
Passius per contractes d'assegurances	2.218.295	2.389.571	(7,2)
Provisions	346.225	395.215	(12,4)
Altres passius	1.492.296	1.510.362	(1,2)
Total passiu	195.860.110	152.129.721	28,7
Fons propis	12.274.945	10.223.743	20,1
Ajustos de valoració	455.606	937.416	(51,4)
Interessos de minoritaris	37.110	54.793	(32,3)
Patrimoni net	12.767.661	11.215.952	13,8
Total patrimoni net i passiu	208.627.771	163.345.673	27,7
Riscos contingents	8.356.167	9.132.560	(8,5)
Compromisos contingents	21.130.614	14.769.638	43,1
Total comptes d'ordre	29.486.781	23.902.198	23,4

La inversió creditícia bruta, sense adquisició temporal d'actius, va tancar l'exercici de 2015 amb un saldo de 152.696,8 milions d'euros (116.634,8 milions d'euros sense considerar TSB). En termes interanuals, va presentar un increment del 29,4% (-1,1% sense considerar TSB), principalment per la incorporació de TSB, contrarestatada parcialment per un volum més baix de saldos dubtosos. El component amb més pes dins de la inversió creditícia bruta van ser els préstecs amb garantia hipotecària, que el 31 de desembre de 2015 tenien un saldo de 90.538,6 milions d'euros i representaven prop del 60% del total de la inversió creditícia bruta.

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual	Ex-TSB 2015	Variació (%) interanual
Préstecs i crèdits amb garantia hipotecària	90.538.646	57.112.332	58,5	57.835.895	1,3
Préstecs i crèdits amb altres garanties reals	2.201.305	2.155.279	2,1	2.201.305	2,1
Crèdit comercial	5.665.062	4.867.272	16,4	5.410.519	11,2
Resta de préstecs	28.092.445	24.194.643	16,1	26.303.782	8,7
Resta de crèdits	4.593.404	4.188.075	9,7	4.593.404	9,7
Arrendament financer	2.070.028	2.124.317	(2,6)	2.070.028	(2,6)
Deutors a la vista i diversos	7.206.937	7.738.268	(6,9)	6.121.714	(20,9)
Actius dubtosos	12.470.413	15.714.213	(20,6)	12.253.836	(22,0)
Ajustos per periodificació	(141.401)	(130.447)	8,4	(155.715)	19,4
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	152.696.839	117.963.952	29,4	116.634.768	(1,1)
Adquisició temporal d'actius	728.475	587.597	24,0	728.475	24,0
Inversió creditícia bruta de clients	153.425.314	118.551.549	29,4	117.363.243	(1,0)
Fons de provisions per a insolvències i risc de país	(6.609.577)	(7.715.826)	(14,3)	(6.425.973)	(16,7)
Crèdit a la clientela (net)	146.815.737	110.835.723	32,5	110.937.270	0,1

En el transcurs de l'any 2015 s'ha observat una millora en l'evolució dels actius problemàtics. L'evolució trimestral d'aquests actius ex-TSB (dubtosos més actius immobiliaris no coberts per l'Esquema de Protecció d'Actius) és la següent:

En milions d'euros

	2015				2014			
	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Entrada neta ordinària	(802)	(731)	(540)	(544)	(83)	(203)	(316)	(457)
Variació immobles	211	167	1	7	64	148	202	263
Entrada neta ordinària + immobles	(591)	(564)	(539)	(537)	(19)	(55)	(114)	(194)
Fallits	245	170	300	234	265	97	224	298
Variació trimestral ordinària del saldo de dubtosos i immobles	(836)	(734)	(839)	(771)	(284)	(152)	(338)	(492)

La disminució mostrada dels saldos dubtosos va comportar que la ràtio de morositat se situés en el 7,79% al tancament de l'exercici de 2015, respecte d'un 12,74% en concloure l'any 2014 (-495 punts bàsics). La ràtio de cobertura dels actius dubtosos el 31 de desembre de 2015 va ser del 53,6%, respecte del 49,4% de l'any anterior.

Durant l'exercici de 2015, els recursos de clients van mostrar una evolució positiva i van créixer globalment un 35,3% interanual (7,0% sense considerar TSB), principalment per la incorporació de TSB així com pel creixement sostingut dels recursos de fora del balanç, en particular pel que fa als patrimonis en institucions d'inversió col·lectiva (IIC) gestionats i comercialitzats.

Al tancament de l'any 2015, els recursos de clients en el balanç van totalitzar 131.489,2 milions d'euros (96.227,0 milions d'euros sense considerar TSB), respecte d'un import de 94.460,7 milions d'euros en acabar l'exercici de 2014. Els saldos de comptes a la vista van sumar 84.536,1 milions d'euros (53.849,5 milions d'euros sense considerar TSB), que representa un 95,3% interanual (24,4% sense considerar TSB), i els dipòsits a termini de la clientela pugen a 46.376,3 milions d'euros (41.800,8 milions d'euros sense considerar TSB), un 13,1% per sota de l'any anterior (21,7% per sota sense considerar TSB). L'evolució decreixent dels tipus d'interès en els mercats financers ha provocat un canvi en la composició dels recursos de clients en el balanç (entre dipòsits a termini i comptes a la vista) i un traspàs d'aquests a fora del balanç.

El total de recursos de clients de fora del balanç va pujar a 37.381,1 milions d'euros i va créixer un 23,0% respecte a l'exercici anterior. Dins d'aquest capítol, van destacar en particular el creixement ininterromput del patrimoni en institucions d'inversió col·lectiva (IIC), que el 31 de desembre de 2015 es va situar en 21.427,3 milions d'euros, cosa que va representar un increment del 36,4% en relació amb el tancament de l'any 2014, i els saldos de gestió de patrimonis, que es van elevar fins als 4.001,9 milions d'euros, fet que va representar un increment del 37,1% en relació amb el tancament de l'any 2014.

Els debits representats per valors negociables, al tancament de l'any 2015, totalitzaven 26.406,6 milions d'euros, respecte d'un import de 20.196,3 milions d'euros el 31 de desembre de 2014. Aquest increment del saldo va obeir principalment a l'augment net en els saldos d'obligacions i bons emesos per fons de titulació de TSB.

El total de recursos gestionats el 31 de desembre de 2015 va pujar a 200.355,1 milions d'euros (160.605,2 milions d'euros sense considerar TSB), respecte de 152.185,4 milions d'euros el 31 de desembre de 2014, fet que va suposar un increment durant l'exercici de 2015 del 31,7% (5,5% sense considerar TSB).

En milers d'euros

	2015 [¶]	2014	Variació (%) Interanual [¶]	Ex-TSB 2015	Variació (%) Interanual
Recursos de clients en el balanç (*)	131.489.191	94.460.668	39,2	96.227.003	1,9
Dipòsits de clients	132.876.312	98.208.370	35,3	97.625.064	(0,6)
Comptes corrents	50.889.085	31.098.746	63,6	39.404.802	26,7
Comptes d'estalvi	33.647.047	12.176.217	176,3	14.444.711	18,6
Dipòsits a termini	46.376.324	53.395.928	(13,1)	41.800.754	(21,7)
Cessió temporal d'actius	1.950.585	1.291.799	51,0	1.950.586	51,0
Ajustos per periodificació	226.621	447.697	(49,4)	226.621	(49,4)
Ajustos per cobertura amb derivats	(213.350)	(202.017)	5,6	(202.410)	0,2
Emprèstits i altres valors negociables	26.406.617	20.196.329	30,7	22.455.945	11,2
Passius subordinats	1.472.779	1.012.362	45,5	924.858	(8,6)
Passius per contractes d'assegurances	2.218.295	2.389.571	(7,2)	2.218.295	(7,2)
Recursos en el balanç	162.974.003	121.806.632	33,8	123.224.162	1,2
Fons d'inversió	21.427.252	15.705.612	36,4	21.427.252	36,4
FI de renda variable	1.417.574	953.518	48,7	1.417.574	48,7
FI mixtos	4.271.899	1.695.488	152,0	4.271.899	152,0
FI de renda fixa	4.327.692	3.829.651	13,0	4.327.692	13,0
FI garantit	3.380.152	3.793.940	(10,9)	3.380.152	(10,9)
FI immobiliari	67.407	9.225	--	67.407	--
Societats d'inversió	1.994.220	1.725.078	15,6	1.994.220	15,6
IIC comercialitzades no gestionades	5.968.308	3.698.712	61,4	5.968.308	61,4
Gestió de patrimonis	4.001.904	2.918.071	37,1	4.001.904	37,1
Fons de pensions	4.305.121	4.334.615	(0,7)	4.305.121	(0,7)
Individuals	2.759.773	2.861.552	(3,6)	2.759.773	(3,6)
Empreses	1.529.575	1.456.994	5,0	1.529.575	5,0
Associatius	15.773	16.069	(1,8)	15.773	(1,8)
Assegurances comercialitzades	7.646.801	7.420.511	3,0	7.646.801	3,0
Recursos gestionats	200.355.081	152.185.441	31,7	160.605.240	5,5

(*) Inclou dipòsits de clients (ex-repos) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

Evolució del compte de resultats

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) Interanual	Ex-TSB 2015	Variació (%) Interanual
Interessos i rendiments assimilats	4.842.356	4.513.497	7,3	4.158.143	(7,9)
Interessos i càrregues assimilades	(1.639.526)	(2.253.791)	(27,3)	(1.494.933)	(33,7)
Marge d'interessos	3.202.830	2.259.706	41,7	2.663.210	17,9
Rendiment d'instruments de capital	2.912	8.628	(66,2)	2.912	(66,2)
Resultats entitats valorades mètode participació	48.795	101	--	48.795	--
Comissions netes	1.003.344	860.891	16,5	924.515	7,4
Resultats operacions financeres (net)	1.208.161	1.763.604	(31,5)	1.207.108	(31,6)
Diferències de canvi (net)	137.926	99.556	38,5	137.926	38,5
Altres productes i càrregues d'explotació	(125.598)	(191.960)	(34,6)	(123.377)	(35,7)
Marge brut	5.478.370	4.800.526	14,1	4.861.089	1,3
Despeses de personal	(1.457.341)	(1.202.604)	21,2	(1.219.305)	1,4
Recurrents (*)	(1.417.493)	(1.169.295)	21,2	(1.183.777)	1,2
No recurrents	(39.848)	(33.309)	19,6	(35.528)	6,7
Altres despeses generals d'administració	(829.174)	(570.714)	45,3	(588.418)	3,1
Recurrents (**)	(805.201)	(563.849)	42,8	(579.645)	2,8
No recurrents	(23.973)	(6.865)	249,2	(8.773)	27,8
Amortització	(328.862)	(278.104)	18,3	(289.588)	4,1
Marge abans de dotacions	2.862.993	2.749.104	4,1	2.763.778	0,5
Provisions per a insolvències i altres deterioraments	(2.333.163)	(2.499.659)	(6,7)	(2.333.163)	(6,7)
Plusvàlues per venda d'actius	(16.960)	236.948	--	(16.960)	--
Fons de comerç negatiu	231.891	-	--	231.891	--
Resultat de les operacions interrompudes	-	-	--	-	--
Resultat abans d'impostos	744.761	486.393	53,1	645.546	32,7
Impost sobre beneficis	(32.516)	(109.748)	(70,4)	(55.318)	(49,6)
Resultat consolidat de l'exercici	712.245	376.645	89,1	590.228	56,7
Resultat atribuït a interessos minoritaris	3.804	4.968	(23,4)	3.804	(23,4)
Benefici atribuït al grup	708.441	371.677	90,6	586.424	57,8
Promemòria:					
Actius totals mitjans	186.535.634	163.372.812	14,2	165.824.058	1,5
Benefici per acció (en euros)	0,13	0,09		0,11	

El marge d'interessos de l'any 2015 va totalitzar 3.202,8 milions d'euros, un 41,7% per sobre del marge d'interessos obtingut en l'exercici anterior, i es va produir un increment significatiu del marge sobre els actius totals mitjans, així com del marge de clients. Aquesta millora està motivada per la disminució dels costos de finançament i per l'adquisició de TSB. Excloent TSB, el marge d'interessos arriba a 2.663,2 milions d'euros al tancament de l'exercici de 2015, cosa que suposa un creixement del 17,9% respecte a l'exercici anterior.

En termes mitjans acumulats, el marge sobre actius totals mitjans es va situar en 1,72%, i va millorar en 34 punts bàsics en comparació amb el nivell de l'any anterior (1,38% el 2014). L'increment de la rendibilitat mitjana sobre els actius totals mitjans es va deure a diversos factors, principalment l'increment dels marges de clients (conseqüència principal del menor cost de finançament dels dipòsits de clients), l'abaratiment dels costos del mercat de capitals, la disminució del nivell d'actius problemàtics i la millora en la rendibilitat de les adquisicions.

	2015			2014			Variació			Efecte
	Saldo mitjà	Resultats	Tipus %	Saldo mitjà	Resultats	Tipus %	Saldo mitjà	Resultats	Tipus	Volum
Caixa, bancs centrals i EC	7.363.259	42.204	0,57	4.259.117	40.099	0,94	3.104.142	2.105	4.931	(2.826)
Crèdits a la clientela	121.382.919	3.973.834	3,27	106.441.489	3.640.970	3,42	14.941.430	332.864	(364.487)	697.351
Cartera de renda fixa	27.388.253	763.530	2,79	22.703.810	806.852	3,55	4.684.443	(43.322)	(181.949)	138.627
Subtotal	156.134.431	4.779.568	3,06	133.404.416	4.487.921	3,36	22.730.015	291.647	(541.506)	833.153
Cartera de renda variable	1.431.499	-	-	1.325.403	-	-	106.096	-	-	-
Actiu material i immaterial	4.228.316	-	-	3.761.914	-	-	466.402	-	-	-
Altres actius	24.744.119	62.788	0,25	24.881.079	25.576	0,10	(136.960)	37.212	37.212	-
Total inversió	186.538.365	4.842.356	2,60	163.372.812	4.513.497	2,76	23.165.553	328.859	(504.294)	833.153
Entitats de crèdit	17.508.806	(140.619)	(0,80)	13.234.024	(194.307)	(1,47)	4.274.782	53.688	56.130	(2.442)
Dipòsits a la clientela	110.217.214	(738.986)	(0,67)	93.079.509	(1.107.189)	(1,19)	17.137.705	368.203	949.695	(581.492)
Mercat de capitals	26.792.153	(660.394)	(2,46)	26.901.563	(908.505)	(3,38)	(109.410)	248.111	233.477	14.634
Cessions cartera renda fixa	9.623.242	(41.567)	(0,43)	8.597.642	(49.179)	(0,57)	1.025.600	7.612	12.761	(5.149)
Subtotal	164.141.415	(1.581.565)	(0,96)	141.812.738	(2.259.180)	(1,59)	22.328.677	677.615	1.252.063	(574.448)
Altres passius	10.148.335	(57.961)	(0,57)	10.785.387	5.389	0,05	(637.052)	(63.350)	(63.350)	-
Recursos propis	12.248.615	-	-	10.774.687	-	-	1.473.928	-	-	-
Total recursos	186.538.365	(1.639.526)	(0,88)	163.372.812	(2.253.791)	(1,38)	23.165.553	614.265	1.188.713	(574.448)
Total ATM	186.538.365	3.202.830	1,72	163.372.812	2.259.706	1,38	23.165.553	943.124	684.420	258.704

Els dividendes cobrats i els resultats de les empreses que consoliden pel mètode de la participació van pujar en conjunt a 51,7 milions d'euros, respecte d'un import de 8,7 milions d'euros el 2014 (+43,0 milions d'euros). Aquesta variació positiva obeeix als resultats aportats per assegurances i pensions, que creixen de manera significativa en relació amb l'exercici anterior.

Les comissions netes van pujar a 1.003,3 milions d'euros (924,5 milions d'euros sense considerar TSB) i van créixer un 16,5% (7,4% sense considerar TSB) en termes interanuals. Aquest creixement es va manifestar com a conseqüència principalment de l'evolució positiva dels fons d'inversió i d'operacions d'estructuració i assegurament (sindicats) així com de la incorporació de TSB al perímetre de consolidació.

Les comissions derivades d'operacions de risc es van incrementar globalment en 53,4 milions d'euros, bàsicament per la incorporació de TSB. Les comissions de serveis van augmentar en 30,5 milions d'euros, i cal destacar particularment els ingressos més elevats per valors, targetes i sindicats, tant per raons de creixement dels volums de negoci com per la incorporació de TSB al perímetre de consolidació. Les comissions de fons d'inversió i assegurances i pensions, finalment, van presentar un creixement interanual de 58,6 milions d'euros, sobretot atribuïble al creixement dels patrimonis en institucions d'inversió col·lectiva (IIC) gestionats i comercialitzats.

Els resultats per operacions financeres van totalitzar 1.208,2 milions d'euros (1.207,1 milions d'euros sense considerar TSB), i van destacar particularment les plusvàlues de 1.045,5 milions d'euros per venda d'actius financers disponibles per a la venda de renda fixa. Cal destacar l'elevat nivell de guanys per operacions financeres derivades de la gestió de la cartera ALCO fins al juny de 2015, que va permetre reforçar els nivells de cobertura. En l'exercici de 2014, els resultats per operacions financeres van pujar en conjunt a 1.763,6 milions d'euros, i van destacar 1.860,7 milions d'euros per venda d'actius financers disponibles per a la venda de renda fixa.

Els resultats nets per diferències de canvi van pujar a 137,9 milions d'euros, respecte d'un import notablement inferior l'any 2014 (99,6 milions d'euros), cosa que va suposar un increment del 38,5% interanual.

Els altres productes i les càrregues d'explotació van totalitzar -125,6 milions d'euros (-123,4 milions d'euros sense considerar TSB), respecte d'un import de -192,0 milions d'euros l'any 2014. Dins d'aquest epígraf, van destacar particularment les dotacions al Fons de Garantia de Dipòsits per un import de -86,0 milions d'euros i

l'aportació al Fons Nacional de Resolució per un import de -43,5 milions d'euros.

Les despeses d'explotació (personal i generals) de l'any 2015 van pujar a 2.286,5 milions d'euros (1.807,7 milions d'euros sense considerar TSB), dels quals 63,8 milions d'euros van correspondre a conceptes no recurrents (bàsicament indemnitzacions al personal). En l'exercici de 2014, les despeses d'explotació van totalitzar 1.773,3 milions d'euros i van incloure 40,2 milions d'euros de despeses no recurrents.

Les despeses d'explotació recurrents de l'exercici de 2015 van augmentar globalment un 28,2% (1,7% sense considerar TSB) en relació amb l'any 2014; en concret, les despeses de personal van augmentar un 21,2% (un 1,2% sense considerar TSB). I les despeses generals es van incrementar en un 42,8% (2,8% sense considerar TSB).

L'increment del marge brut el 2015, així com les polítiques de contenció de despeses d'explotació aplicades, va comportar una millora de la ràtio d'eficiència, que en acabar l'exercici de 2015 es va situar en el 50,45% (46,16% sense considerar TSB), respecte del 53,14% de l'any 2014 (tenint en compte en ambdós anys que els resultats per operacions financeres i per diferències netes de canvi de caràcter recurrent pugen a 400 milions d'euros per any).

Com a resultat de tot el que s'ha exposat anteriorment, l'exercici de 2015 va concloure amb un marge abans de dotacions de 2.863,0 milions d'euros. Sense considerar TSB, el marge abans de dotacions puja a 2.763,8 milions d'euros respecte d'un import de 2.749,1 milions d'euros l'any 2014.

Les dotacions per a insolvències i altres deterioraments (d'immobles i d'actius financers, principalment) van totalitzar 2.333,2 milions d'euros, respecte de 2.499,7 milions d'euros l'any 2014.

Les plusvàlues per vendes d'actius van pujar a -17,0 milions d'euros, i inclouen principalment resultats per vendes i pèrdues per vendes d'immobilitzat d'ús propi. L'any 2014, les plusvàlues per vendes d'actius van pujar a 236,9 milions d'euros i van incloure principalment una plusvàlua bruta de 162 milions d'euros per la venda del negoci de gestió i recobriment de deutes impagats i un ingrés extraordinari de 80 milions d'euros (net de despeses de formalització), per signatura d'un contracte de reassegurança de la cartera d'assegurances individuals de vida-risc de Mediterráneo Vida.

El compte de resultats de 2015 va incloure un fons de comerç negatiu per un import de 231,9 milions d'euros corresponent íntegrament al *badwill* (net d'impostos) generat amb motiu de l'adquisició de TSB.

Un cop aplicats l'impost sobre beneficis i la part del resultat corresponent a minoritaris, va resultar un benefici net atribuït al grup de 708,4 milions d'euros al tancament de l'any 2015, que suposa un increment del 90,6% respecte a l'exercici anterior. Sense considerar TSB, el benefici net atribuït al grup puja a 586,4 milions d'euros al tancament de l'exercici de 2015, que suposa un increment del 57,8% respecte a l'exercici anterior.

2.4. Resultats per negocis

A continuació, es detallen les magnituds financeres principals associades a les unitats de negoci més rellevants del grup, d'acord amb la informació per segments descrita en la nota 43 d'aquests comptes anuals consolidats.

Negoci bancari Espanya

Dins el negoci bancari a Espanya cal destacar els negocis més rellevants, sobre els quals es presenta informació de l'evolució dels resultats i magnituds principals.

Banca Comercial

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) Interanual
Marge d'interessos	2.141.985	1.778.469	20,4
Comissions netes	651.564	636.269	2,4
Altres ingressos	(55.635)	(76.969)	(27,7)
Marge brut	2.737.914	2.337.769	17,1
Despeses d'explotació	(1.395.259)	(1.345.734)	3,7
Marge d'explotació	1.342.655	992.035	35,3
Pèrdues per deteriorament d'actius	(642.929)	(644.154)	(0,2)
Resultat abans d'impostos	699.726	347.881	101,1
Ràtios (%):			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	14,8%	8,0%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	49,9%	57,6%	
Ràtio de morositat	9,0%	10,3%	
Ràtio de cobertura de dubtosos	52,7%	47,2%	
Volums de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	77.708	79.460	(2,2)
Recursos	94.053	90.785	3,6
Valors dipositats	9.008	8.678	3,8
Altres dades			
Empleats i empleades	12.550	12.562	(0,1)
Oficines nacionals	2.190	2.253	(2,8)

La línia de negoci de més pes del grup és Banca Comercial, que centra la seva activitat en l'oferta de productes i serveis financers a grans i mitjanes empreses, pimes i comerços, particulars –banca privada, banca personal i mercats massius–, no residents i col·lectius professionals, amb un grau d'especialització que permet prestar atenció personalitzada als seus clients en funció de les seves necessitats, tant a través de l'expert personal de la seva xarxa d'oficines multimarca com mitjançant els canals habilitats per tal de facilitar la relació i l'operativitat a distància.

L'exercici de 2015 ha estat marcat per una millora en el marge d'interessos, una major vinculació dels clients amb l'entitat, un increment substancial de l'activitat en assegurances i un fort creixement dels fons d'inversió. Seguint el Pla de negoci Triple, les prioritats de gestió el 2015 han estat, d'una banda, la rendibilitat i, de l'altra, la productivitat de la capacitat integrada.

En l'àmbit de particulars, s'ha treballat principalment en dos eixos: reforçar la vinculació dels nostres clients i apostar per la notorietat.

En l'àmbit d'empreses, un any més hem incrementat els nivells de captació de clients i les quotes de mercat en tots els segments

El 2015, el marge d'interessos atribuït a Banca Comercial s'ha situat en 2.141,9 milions d'euros, i el resultat abans d'impostos ha assolit els 699,7 milions d'euros. La ràtio ROE s'ha situat en el 14,8%, i la ràtio d'eficiència, en el 49,9%. El volum de negoci ha assolit els 77.708 milions d'euros d'inversió creditícia i 94.053 milions d'euros de recursos gestionats.

Banca Corporativa

Banca Corporativa ofereix solucions financeres i d'assessorament a grans corporacions i institucions financeres nacionals i internacionals. Agrupa les activitats de banca corporativa, finançament estructurat i *tradefinance*& IFI.

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) Interanual
Marge d'interessos	164.053	162.499	1,0
Comissions netes	25.492	24.942	2,2
Altres ingressos	7.445	11.439	(34,9)
Marge brut	196.990	198.880	(1,0)
Despeses d'explotació	(29.660)	(26.596)	11,5
Marge d'explotació	167.330	172.284	(2,9)
Pèrdues per deteriorament d'actius	(96.720)	(102.236)	(5,4)
Resultat abans d'impostos	70.610	70.048	0,8
Ràtios (%):			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	8,4%	7,1%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	14,8%	13,4%	
Ràtio de morositat	3,2%	2,5%	
Ràtio de cobertura de dubtosos	65,0%	64,7%	
Volums de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	11.702	10.798	8,4
Recursos	6.191	5.177	19,6
Valors dipositats	666	662	0,6
Altres dades			
Empleats i empleades	124	113	9,7
Oficines nacionals	2	2	-
Oficines a l'estranger	3	3	-

El 2015 ha estat un exercici amb un important creixement de la inversió en el segment de les grans corporacions clients. La proximitat als clients i l'excel·lència en el servei ofert pel *middle office* permet al banc créixer en l'operativa de finançament de circulat de les grans corporacions.

També cal destacar en aquest exercici el creixement experimentat en productes especialistes i amb més aportació de valor, que queda palès en la xifra d'ingressos registrats: operativa de comerç exterior, negoci de distribució, tresoreria i comissions per operacions de finançament estructurat, fruit, en aquests casos, de més proactivitat en l'oferiment de solucions amb més nivell de sofisticació, unit a la coordinació amb els equips especialistes.

El 2015, el marge d'interessos atribuït a Banca Corporativa s'ha situat en 164 milions d'euros, i el resultat abans d'impostos ha assolit els 70,6 milions d'euros. La ràtio ROE s'ha situat en el 8,4%, i la ràtio d'eficiència, en el 14,8%.

Mercats i Banca Privada

Mercats i Banca Privada ofereix i dissenya productes i serveis d'alt valor afegit, amb l'objectiu d'aconseguir una bona rendibilitat per al client, incrementar i diversificar la base de clients i assegurar la consistència dels processos d'inversió amb una anàlisi rigorosa i amb una gestió de qualitat reconeguda. Tot això portant el model de relació amb el client cap a la multicanalitat.

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) Interanual
Marge d'interessos	44.884	51.102	(12,2)
Comissions netes	183.414	141.900	29,3
Altres ingressos	6.895	4.322	59,5
Marge brut	235.193	197.324	19,2
Despeses d'explotació	(104.446)	(96.032)	8,8
Marge d'explotació	130.747	101.292	29,1
Pèrdues per deteriorament d'actius	(7.797)	996	(882,8)
Resultat abans d'impostos	122.950	102.288	20,2
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	125,2%	94,7%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	44,0%	48,7%	
Ràtio de morositat	4,3%	3,4%	
Ràtio de cobertura de dubtosos	62,1%	56,1%	
Volúms de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	981	1.029	(4,6)
Recursos	16.854	16.896	(0,2)
Valors dipositats	6.231	7.326	(15,0)
Patrimoni gestionat en IIC	15.459	12.007	28,7
Patrimoni total incloent-hi IIC comercialitzades no gestionades	21.427	15.706	36,4
Altres dades			
Empleats i empleades	529	529	-
Oficines nacionals	12	12	

El 2015, el marge brut atribuït s'ha situat en 235,1 milions d'euros, i el resultat abans d'impostos ha assolit els 122,9 milions d'euros. La ràtio ROE s'ha situat en el 125,2%, i la ràtio d'eficiència, en el 44%. El volum de recursos gestionats de clients ha arribat als 23.085 milions d'euros.

SabadellUrquijo Banca Privada ha continuat aportant valor a través de l'assessorament personalitzat i la posada a disposició de productes específics de Banca Privada, com ara fons d'inversió, carteres de gestió discrecional o SICAV, que han permès la consolidació de SabadellUrquijo en les posicions més altes del rànquing d'entitats de Banca Privada. L'activitat comercial ha anat unida, de manera inequívoca, a l'anàlisi exhaustiva del perfil de risc dels clients i a l'adequació dels productes i serveis oferts.

Gestió d'Inversions, al tancament de l'exercici, presenta un patrimoni sota gestió en fons d'inversió de dret espanyol de 12.840,2 milions d'euros, un 29,0% superior al del tancament de l'any anterior i molt per sobre del creixement del sector, que ha estat del 13,1%. Amb aquest volum de patrimoni gestionat, el grup Sabadell s'ha acostat al 6% de quota en fons d'inversió, i la seva gestora, Sabadell Inversió, s'ha mantingut com la quarta gestora de fons d'inversió de dret espanyol.

Tresoreria i Mercat de Capitals el 2015 ha incrementat l'activitat en l'operativa de divises amb clients i ha elevat el marge acumulat en un +32,0%, respecte a l'any anterior. Les activitats i operatives en trading han estat encaminades a la gestió de la liquiditat i a la proactivitat en la gestió de la cartera de renda fixa, així com en la destacada operativa de divises induïda per les ordres dels clients del banc. Pel que fa a l'activitat de Mercat de Capitals, el banc continua identificant potencialitats i rebent mandats tant dels emissors com dels

clients institucionals que canalitzen les seves necessitats de finançament i inversió a través nostre.

En Contractació i Custòdia de Valors, el 2015 ha estat un any caracteritzat per importants moviments en els mercats, principalment en el nacional. Les incerteses tant de tipus econòmic com polític han impactat negativament en els volums, principalment en el segon semestre de l'any. Tanmateix, el 2015 ha suposat un fort creixement en quota, i s'ha aconseguit la primera posició del rànquing de membres de mercat, amb una quota superior al 14%. El mes de juliol es va assolir una quota rècord del 20,68%.

Negoci bancari Regne Unit

Negoci bancari Regne Unit correspon a TSB Banking Group plc i sis mesos de resultats. La franquícia de TSB comprèn el negoci detallista que es porta a terme al Regne Unit, que inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits personals, targetes i hipoteques.

Regne Unit (TSB)

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) Interanual
Marge d'interessos	539.620	-	-
Comissions netes	78.829	-	-
Altres ingressos	(3.721)	-	-
Marge brut	614.728	-	-
Despeses d'explotació	(493.566)	-	-
Marge d'explotació	121.162	-	-
Pèrdues per deteriorament d'actius	(59.500)	-	-
Resultat abans d'impostos	61.662	-	-
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	5,3%	-	-
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	77,9%	-	-
Ràtio de morositat	0,6%	-	-
Ràtio de cobertura de dubtosos	44,8%	-	-
Volums de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	36.062	-	-
Recursos	40.699	-	-
Altres dades			
Empleats i empleades	8.224	-	-
Oficines	614	-	-

(*) El 30 de juny de 2015, el grup ha pres el control de TSB Banking Group plc, de manera que només s'inclouen sis mesos de resultats.

Amb tipus de canvi aplicat en el balanç GBP 0,7340 i en compte de resultats GBP 0,7201 (mitjana sis últims mesos). A l'efecte de ROE considera els seus fons propis

El negoci també inclou la "prima hipotecària", que és un conjunt d'hipoteques separat que es va assignar a TSB en el context de la reestructuració de Lloyds així com els actius ex-UKAR. Els actius ex-UKAR són un conjunt d'hipoteques que estaven gestionades pel govern britànic i que es van comprar durant el procés d'adjudicació amb efecte a partir del 7 de desembre.

Les fonts de finançament estan constituïdes fonamentalment pel creixement dels dipòsits de clients i l'èxit en la diversificació d'aquests, amb el llançament de la primera titulització al mercat.

La destinació d'aquests recursos és primordialment el creixement de la cartera de crèdit després de l'èxit en el llançament de la plataforma d'intermediació hipotecària i l'adquisició d'hipoteques de l'UKAR segons el que s'ha explicat anteriorment.

Negoci bancari Amèrica

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	216.096	148.082	45,9
Comissions netes	26.460	25.722	2,9
Altres ingressos	2.209	3.179	(30,5)
Marge brut	244.765	176.983	38,3
Despeses d'explotació	(142.338)	(111.365)	27,8
Marge d'explotació	102.427	65.618	56,1
Dotacions de provisions (net)	2.938	3.485	(15,7)
Pèrdues per deteriorament d'actius	(29.152)	(22.995)	19,1
Altres resultats	4.769	2.525	88,9
Resultat abans d'impostos	80.982	48.632	66,5
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	14,5%	10,8%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	54,1%	58,0%	
Ràtio de morositat	0,6%	1,0%	
Ràtio de cobertura de dubtosos	142,6%	89,5%	
Volums de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	7.374	4.942	49,2
Recursos	6.769	5.478	23,6
Actius sota gestió	1.996	1.790	11,5
Altres dades			
Empleats i empleades	764	692	10,4
Oficines	28	28	-

(*) Amb tipus de canvi aplicat el 2015 USD 1,0887 i el 2014 USD 1,2141.

El negoci de BS Amèrica està integrat per diverses unitats de negoci que en el seu conjunt gestionen les activitats del negoci financer de banca corporativa, banca privada i banca comercial en aquesta àrea geogràfica. Aquest negoci està gestionat des de Miami, on Banc Sabadell disposa d'una *international full branch* que opera des de l'any 1993 i d'una entitat bancària, Sabadell United Bank, que desenvolupa el negoci de banca comercial al sud de Florida. L'any 2012, el banc va obrir una oficina de representació a Nova York des de la qual es gestiona bona part del negoci de finançament estructurat, i el 2015 ha obert oficines de representació a Colòmbia i al Perú per potenciar el negoci de banca corporativa i finançament estructurat. A més a més, el 2014 Sabadell Capital es va establir a Mèxic per desenvolupar una cartera de crèdits corporativa i de *projectfinance*, la qual s'ha consolidat el 2015.

El Sabadell també treballa en coordinació amb les oficines de representació de Mèxic, República Dominicana i Veneçuela prestant atenció i servei als nostres clients.

Dins el marc del pla d'internacionalització, a l'agost es va obtenir una llicència bancària a Mèxic, fet que li permetrà operar com a banc comercial en aquest país a partir de l'inici de 2016. D'aquesta manera, s'amplien les operacions iniciades el 2014 amb la posada en marxa de Sabadell Capital, que és una societat financera d'objectiu múltiple (Sofom).

Durant l'exercici de 2015, el banc ha continuat amb el projecte de consolidació de banca domèstica a l'estat de Florida, a través de la seva filial Sabadell United Bank, amb la potenciació del negoci de banca associada i programes de millora d'eficiència operativa.

Transformació d'Actius Immobiliaris

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	(44.772)	(11.192)	300,0
Comissions netes	(1.584)	(659)	140,4
Altres ingressos	107.853	15.228	608,3
Marge brut	61.497	3.377	1.721,1
Despeses d'explotació	(143.180)	(135.824)	5,4
Marge d'explotació	(81.683)	(132.447)	(38,3)
Dotacions de provisions (net)	(71)	(1.847)	(96,1)
Pèrdues per deteriorament d'actius	(508.448)	(407.293)	24,8
Altres resultats	(254.005)	(455.884)	(44,3)
Resultat abans d'impostos	(844.207)	(997.472)	(15,4)
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	(20,0)%	(39,3)%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	-	-	
Ràtio de morositat	64,9%	61,9%	
Ràtio de cobertura de dubtosos	52,5%	50,9%	
Volums de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	8.413	12.394	(32,1)
Recursos	301	484	(37,7)
Actius immobiliaris (bruts)	9.234	8.848	4,4
Altres dades			
Empleats i empleades	712	668	6,6
Oficines nacionals	-	-	-

Durant l'exercici de 2015 s'ha aprofundit en el desenvolupament de l'estratègia de transformació d'actius establerta en exercicis anteriors, l'objectiu principal de la qual és l'optimització del seu valor, ja sigui mitjançant la seva gestió, per maximitzar el possible recorregut de valor, o mitjançant la desinversió, en cas que aquesta sigui l'alternativa òptima.

Dins les accions de recuperació de deute en situació de mora, és especialment important destacar que durant el 2015 Banc Sabadell ha continuat gestionant de manera proactiva les situacions d'impagament de deutes hipotecaris d'habitatge habitual de clients, buscant solucions que evitin processos judicials i sense realitzar, en cap cas, llançaments forçosos.

Després de l'adjudicació de la gestió d'una de les carteres d'actius immobiliaris de la Sareb el novembre de 2014, Solvia ha estat el primer *servicer* a culminar el procés de migració i transferència de servei de les carteres adjudicades per la Sareb, i s'ha posicionat com una de les primeres plataformes de gestió d'Espanya per volum d'actius gestionats.

3 - QÜESTIONS RELATIVES AL MEDI AMBIENT

Sostenibilitat ambiental

Tenim cura del futur, també en termes de sostenibilitat; per això, Banc Sabadell disposa d'una política ambiental, ha signat els principals compromisos internacionals i promou el compromís global amb el medi ambient.

Política ambiental

- Minimitzar els possibles impactes ambientals derivats de processos, instal·lacions i serveis.
- Gestionar adequadament els riscos i les oportunitats ambientals inherents al negoci.
- Promoure el compromís global.

Compromisos globals i aliances

- Signant del Pacte Mundial de les Nacions Unides: assumim així el compromís de mantenir un enfocament preventiu que afavoreixi el medi ambient, el de fomentar les iniciatives que promoguin més responsabilitat ambiental i el d'afavorir el desenvolupament de tecnologies respectuoses amb el medi ambient.
- Signant del Carbon Disclosure Project (CDP) i CDP Water: compromís d'acció contra el canvi climàtic i publicació anual de l'inventari d'emissions corporatives.
- Signant dels Principis de l'Equador: incorporació de riscos ambientals i socials (ESG) en el finançament de grans projectes.
- Adherits a la categoria de gestió d'actius als Principis d'Inversió Responsable de Nacions Unides: inclusió de criteris ambientals, socials i de bon govern en les polítiques i pràctiques d'inversió.
- Soci col·laborador de l'Associació de Productors d'Energia Renovable i membre de l'Associació Ètica Espanyola.
- Gestió ambiental certificada segons la norma ISO 14001: el 15,10% de la plantilla nacional treballa en alguna de les 6 seues corporatives certificades. El sistema de gestió ambiental està adaptat per a la resta del grup.
- Certificació LEED NC OR d'edificació sostenible: obtinguda per a la zona de serveis de la principal seu corporativa del grup a Sant Cugat del Vallès.
- Soci del Programa europeu Greenbuilding: *partner* del programa europeu Greenbuilding per l'edificació sostenible del centre logístic i arxiu general del grup a Polinyà.

Les diferents àrees de l'organització disposen dels recursos econòmics necessaris per fer front als objectius i compromisos de Banc Sabadell amb el medi ambient. A causa de l'activitat i l'estructura de l'organització, no es comptabilitzen aquests recursos sota un concepte específic que permeti aportar una dada global de despeses i inversions ambientals.

Principals actuacions mediambientals

Inversió i finançament en energies renovables

Banc Sabadell impulsa el desenvolupament d'un model energètic més sostenible a través de la inversió directa i el finançament de projectes d'energia renovable. Un any més, l'entitat ha compartit la seva experiència en el

sector, participant com a ponent en els principals fòrums del país: Associació Eòlica Espanyola, Associació de Productes d'Energies Renovables, etc.

Banc Sabadell finança projectes de generació d'energia renovable com l'eòlica, fotovoltaica, solar tèrmica, biomassa o projectes de biocombustible, complementat amb l'assessorament i la mediació en projectes d'aquest tipus a les empreses. A més del finançament, Banc Sabadell inverteix directament en capital de projectes de generació energètica mitjançant fons renovables. Aquesta activitat es duu a terme, sobretot, a través de la filial participada al 100% Sinia Renovables. Banc Sabadell inverteix directament en capital de projectes de generació energètica mitjançant fons renovables. Aquesta activitat es duu a terme, sobretot, a través de la filial participada al 100% Sinia Renovables.

Principis de l'Equador

Banc Sabadell va adoptar el setembre de 2011 els Principis de l'Equador. Aquests principis es basen en polítiques, normes i guies de la Corporació Financera Internacional (IFC) i s'apliquen actualment als projectes estructurats i préstecs corporatius.

L'entitat ha aplicat des d'aleshores els Principis de l'Equador a tots els nous projectes de finançament estructurat d'import superior o igual a 10 milions de dòlars i préstecs corporatius a partir de 100 milions de dòlars. Els projectes es categoritzen en A, B o C seguint l'estàndard desenvolupat per la Corporació Financera Internacional (IFC), i en tots els projectes de les categories A i B s'efectua una avaluació social i ambiental revisada per un expert independent.

Banc Sabadell publica en el seu informe anual el detall de cada un dels projectes vinculats als Principis de l'Equador, els quals són consultables també a través de la pàgina web.

Sistema de gestió ambiental i canvi climàtic

El Comitè de Medi Ambient és l'encarregat de vetllar pel compliment de la política ambiental i de supervisar l'acompliment ambiental en l'organització. L'entitat disposa d'un sistema de gestió ambiental (SGA) implantat el 2006 seguint l'estàndard mundial ISO 14001:2004. Actualment, el 15,10% de la plantilla nacional treballa en alguna de les sis seves certificades amb aquesta norma. El sistema de gestió ambiental està adaptat per a la resta de centres de treball a Espanya.

Banc Sabadell treballa any rere any per millorar l'ecoeficiència de les seves instal·lacions i reduir l'impacte ambiental del servei prestat a clients.

Les actuacions del banc en relació amb els consums i les emissions han estat les següents:

- Inventari d'emissions de CO₂: El 2009 es va realitzar un inventari d'emissions corporatives de CO₂ verificat externament. El 2015 es va establir un nou objectiu de reducció del 3% per al període 2015-2020 d'emissions d'abast 1 i 2 prenent com a any base el 2014. El 2015 s'ha assolit una reducció del 70,80% d'aquestes emissions gràcies, principalment, a la contractació d'energia elèctrica amb origen renovable.
- Consum energètic: El consum total d'energia a Espanya de l'exercici de 2015 ha assolit els 97.642 MWh respecte a 104.419 MWh al tancament de l'exercici de 2014. Cal destacar que a partir del mes d'abril Banc Sabadell ha incrementat la contractació d'energia amb garantia d'origen renovable a través de l'empresa Nexus Renovables, i durant aquest exercici el 71,8% ha estat el total d'energia elèctrica subministrada.
- La major part de la xarxa d'oficines disposa d'un sistema centralitzat d'il·luminació i climatització. En àrees concretes dels centres corporatius s'han implantat sistemes d'il·luminació per detecció de presència i llums LED.
- Ús generalitzat de llums de baix consum i sistema d'encesa dels rètols publicitaris adaptat a les franges de llum solar.
- Als centres corporatius i les oficines més grans, les instal·lacions de climatització disposen de recuperació d'energia.

La xarxa d'oficines disposa d'equips lleugers *thin client* que consumeixen un 90% menys d'energia.

- Consum de paper: Reduir, reutilitzar i reciclar. El consum de paper a Espanya en l'exercici de 2015 ha estat de 1.469 tones (respecte a 1.039 tones el 2014). L'increment és degut a les integracions de noves entitats en el grup, juntament amb l'increment de la cartera de clients. Paral·lelament, les actuacions principals entorn de la reducció del consum de paper han estat:
 - Els clients disposen de servei 24 hores a través de canals remots, la xarxa de caixers, el canal telefònic, el correu electrònic o les xarxes socials. El 100% de la seva correspondència com a clients es pot consultar electrònicament.
 - La xarxa d'oficines disposa de tauletes digitalitzadores que permeten capturar la signatura del client. El 2015 el seu ús ha permès eliminar més de 30 milions de papers preimpresos.
 - El paper convencional disposa dels certificats FSC, producció sense clor i certificacions ISO 9001/ISO 14001, i totes les impressores del grup imprimeixen per defecte a doble cara.
- Consum d'aigua: El consum d'aigua del grup en l'àmbit nacional es limita a un ús sanitari i de reg d'algunes zones enjardinades. En l'exercici de 2015 el consum d'aigua ha suposat un import d'1,08 milions d'euros (1,1 milions el 2014). Pel que fa a la gestió de les aigües residuals, totes les instal·lacions i els centres de treball estan connectats a la xarxa de sanejament públic. Els sanitaris i les aixetes disposen de mecanismes d'eficiència per optimitzar la gestió de l'aigua. La principal seu corporativa del grup disposa d'un dipòsit de recollida d'aigües pluvials i d'aigües grises per aprofitar-les com a aigua de reg. D'altra banda, la zona enjardinada es compon d'espècies autòctones amb baixa necessitat de reg.
- El 2014 es va començar a substituir la gespa de l'edifici corporatiu d'Agua Amarga (Alacant) per grava decorativa, fet que ha permès un estalvi d'aproximadament el 60% del consum d'aigua el 2015.
- Residus: S'ha generat un volum de residus de paper i cartró de 819 tones en l'exercici de 2015 (883 el 2014). En totes les instal·lacions del grup, el residu de paper es gestiona com a documentació confidencial que cal destruir i posteriorment es recicla totalment a través de gestors autoritzats de residus. Els centres corporatius i oficines disposen de recollida selectiva d'envasos, matèria orgànica i piles. L'entitat duu a terme amb Ricoh (únicament oficines, que disposen d'impressores bancàries) i amb el programa d'HP PlanetPartners la recollida i reutilització de tòners usats, i gestiona els seus residus tecnològics a través de gestors autoritzats. Per gestionar els residus de les oficines en procés de tancament o fusió es disposa de mecanismes de control específics.

Formació i sensibilització ambiental

Tota la plantilla té a la seva disposició un curs de formació en línia, que han fet de manera obligatòria els empleats de les seues corporatives certificades.

Banc Sabadell fa partícips tots els seus proveïdors de la política ambiental del grup i incorpora la responsabilitat ambiental i social en la seva cadena de subministrament mitjançant diferents mecanismes. En el procés de compra en l'àmbit del grup, es valoren positivament les ofertes de proveïdors que disposen de certificacions ISO 9001, ISO 14001/EMAS, EFQM, i es tenen en compte les característiques ambientals dels productes (reciclat, ecològic, respectuós amb el medi ambient). El contracte bàsic de Banc Sabadell amb proveïdors inclou clàusules ambientals, de respecte als drets humans i als deu principis del Pacte Mundial, així com l'acceptació del codi de conducta per a proveïdors. En especial, s'inclouen requisits ambientals en les especificacions dels productes o serveis que tenen un impacte ambiental significatiu.

4-INFORMACIÓ SOBRE RECURSOS HUMANS

Recursos Humans té com a missió donar suport a la transformació de l'organització des de les persones, formant part del dia a dia del negoci i del seu creixement. L'objectiu clau és maximitzar la creació de valor dels professionals que formen part de Banc Sabadell mitjançant el desenvolupament del seu talent, la gestió de les seves expectatives i el màxim aprofitament de les seves capacitats.

La gestió del talent i el capital humà és un focus addicional dins el nou Pla de negoci Triple juntament amb els grans eixos del pla estratègic.

El seu programa sota el pla inclou tant palanques de transformació i evolució organitzativa com una visió àmplia i completament renovada de la mateixa funció de Recursos Humans.

Dins la transformació i evolució organitzativa s'han establert tres prioritats estratègiques: gestionar el talent d'una manera transversal (reforç del lideratge i desenvolupament d'una cultura de planificació i desenvolupament del talent) que doni resposta al creixement del grup, elevar el llistó de l'acompliment dels empleats (un model comú i actualitzat que permeti dur a terme una cultura de gestió activa de l'acompliment) i involucrar i comprometre tots els treballadors amb el projecte de futur del grup.

Dades bàsiques de personal

Nombre d'empleats i empleades		
	2015	2014
Plantilla mitjana equivalent	21.879	17.760
Plantilla nacional la data de tancament	16.869	16.593
Plantilla la data de tancament	26.090	17.529
Rotació (%) (*)	1,02%	0,60%
Absentisme (%) (**)	2,45%	2,41%
Hores de formació per empleat	20,99	33,62

La plantilla mitjana equivalent es calcula partint de la mitjana d'empleats la data de tancament de cada mes.

(*) Rotació no desitjada: nombre de baixes i excedències voluntàries sobre la mitjana de plantilla x 100.

(**) L'índex fa referència a la gravetat de l'absentisme (jornades perdudes / jornades existents * 100).

Pel que fa a empleats externs, la tendència va encaminada a incorporar personal amb formació en diplomatura o llicenciatura; la major part de la contractació es realitza per acumulació de tasques, però el contracte d'obra o servei per substituir un treballador amb reserva del seu lloc és una altra tipologia a la qual recorre Banc Sabadell en aquest model de contractació, fet que facilita també el contacte amb el món laboral de joves universitaris o acabats de llicenciar.

Nombre d'empleats i empleades			
	Homes	Dones	Total
Plantilla nacional	8.446	8.423	16.869
Plantilla internacional	3.133	6.088	9.221
Distribució per gènere (%)	44,4%	55,6%	100%
Edat mitjana (*)	45,23	41,86	43,54
Antiguitat mitjana (*)	19,23	15,64	17,42

Les dades s'han calculat sobre la plantilla del grup.

(*) No inclou TSB.

Nombre d'empleats i empleades			
	Homes	Dones	Total
Administratius	1.714	4.814	6.528
Tècnics	9.375	9.560	18.935
Direcció (*)	490	137	627
Total	11.579	14.511	26.090

Les dades s'han calculat sobre la plantilla del grup.

(*) Les dades fan referència al col·lectiu de directius del TOP 300.

Polítiques i principis de gestió de recursos humans

Els pilars de la política de recursos humans són el respecte de la dignitat de la persona, una retribució justa i competitiva, informació veraç i transparent i la cooperació duradora.

Política de selecció

Banc Sabadell, seguint la seva política de recursos humans, disposa d'un procés de selecció de personal que garanteix l'aplicació de criteris objectius basats en la professionalitat i en l'adequació de les persones als llocs de treball i potencial de desenvolupament a l'empresa. El grup procura el màxim desenvolupament professional dels seus empleats, i fomenta l'esperit de superació i el reconeixement del seu esforç personal. Aquest compromís mutu es materialitza en el Codi de conducta del grup Banc Sabadell.

Al llarg d'aquest 2015 s'ha estat treballant en diferents iniciatives encaminades a enfortir i adaptar el procés de selecció i atracció de talent.

Banc Sabadell competeix en un entorn més global, dinàmic i competitiu i alhora es troba immers en un procés de transformació, expansió i internacionalització en què la necessitat de disposar del millor talent es constitueix com un element crític per garantir l'èxit.

Les funcions d'atracció, selecció i reclutament no queden el marge d'aquest nou entorn: volums més grans de contractació, nous perfils i la dispersió geogràfica són factors que demanen reformular i actualitzar els procediments, les habilitats, les capacitats i les tecnologies utilitzades per atraure els millors candidats i oferir-los una experiència positiva.

En aquest sentit, s'ha posat en marxa un ambiciós programa de selecció interna, destinat a donar oportunitats de creixement professional i afavorir la mobilitat interna dels empleats del grup.

D'acord amb el model de recursos humans i les polítiques definides, el volum de mobilitat internacional continua creixent. Se segueix treballant en la consolidació d'un planter de professionals que nodreixin selectivament la futura expansió, així com en la incorporació de l'experiència internacional en la carrera directiva.

Política d'igualtat, conciliació i integració

A Banc Sabadell es garanteix la igualtat d'oportunitats en la relació que manté amb els seus empleats: selecció, formació, promoció, condicions de treball (incloses les retribuïdes), etc. Aquests principis estan recollits en el Pla d'igualtat, la política de recursos humans i el Codi de conducta.

Igualtat

Banc Sabadell va signar el 2010 el Pla d'igualtat, que té l'objectiu d'evitar qualsevol tipus de discriminació laboral entre dones i homes a l'empresa, responent als requeriments de la Llei orgànica 3/2007. Per fer-ho s'han establert unes línies d'actuació, amb sistemes eficaços de seguiment i avaluació d'objectius, en els àmbits de formació, promoció i desenvolupament professional, retribució salarial, conciliació de la vida laboral amb la familiar, violència de gènere i assetjament sexual. La Comissió de Seguiment del Pla d'igualtat, constituïda per representants dels treballadors i del banc, es reuneix dues vegades l'any per fer el seguiment sobre el desenvolupament i el compliment del Pla d'igualtat.

	2015	2014
% de promoció que són dones	56,45%	56,06%
% de dones en llocs de direcció	21,85%	16,77%

Les dades s'han calculat sobre la plantilla del grup.

Diversitat i integració

Banc Sabadell fomenta la diversitat i la integració dels empleats i empleades en l'àmbit laboral amb processos de selecció de personal orientats a la no-discriminació. El grup estableix accions d'adequació del lloc de treball en cas que siguin necessàries. A més a més, l'entitat ofereix acompanyament en la sol·licitud de tràmits i gestions en l'àmbit municipal, autonòmic o estatal, que ajudin a millorar el benestar social d'aquest col·lectiu més enllà de l'àmbit estrictament professional. En compliment de la Llei d'integració social dels minusvàlids (LISMI), s'apliquen mesures alternatives mitjançant la contractació de serveis o de subministraments amb centres especials de treball.

El nombre d'empleats amb alguna discapacitat el 2015 ha estat de 254 (al tancament de l'exercici de 2014 pujaven a 156).

La discapacitat no és l'únic focus de diversitat que es gestiona de manera diferencial en el banc.

El Pla director de recursos humans implica canvis importants en la forma en què mànagers i directius gestionen persones i equips. Dins de la gestió del talent, un dels reptes immediats és captar, desenvolupar, retenir i transmetre talent d'acord amb les expectatives de cada una de les generacions que actualment conviuen al banc (*babyboomers*, generació X i mil·lenistes). S'ha aprovat un pla molt ambiciós de mesures per abordar aquesta qüestió, estretament vinculada a l'evolució actual i futura de la piràmide d'edat del grup.

Conciliació de la vida laboral i familiar

Els empleats disposen d'una sèrie de beneficis pactats pel banc i els representants sindicals en l'acord sobre mesures de conciliació de la vida familiar i personal amb la laboral. Els beneficis inclouen reducció de jornades (retribuïda, no retribuïda, per lactància), excedències (maternal, per cura de familiars), permisos especials, permís de paternitat i flexibilitat horària.

Relacionat amb això, un altre objectiu és dotar l'organització i les persones de les eines i solucions de flexibilitat laboral que l'estratègia de negoci requereixi per millorar la productivitat i competitivitat.

Política de compensació

El model de compensació de Banc Sabadell es fonamenta en els principis d'equitat interna, competitivitat externa, transparència, diferenciació, flexibilitat, senzillesa, confidencialitat i comunicació, tal com s'estableix en la política de recursos humans.

La política de compensació es basa en el nivell de responsabilitat del càrrec i en l'evolució professional de cada persona. En aquesta línia s'estableixen les pràctiques d'increments de retribució fixa i retribució variable. El percentatge d'empleats de la plantilla nacional amb opció a remuneració variable ha estat del 89,7% el 2015 (74,2% el 2014).

El banc ofereix als seus empleats un altre tipus de beneficis socials, entre els quals hi ha la concessió de préstecs a interès zero, beques de formació i d'ajuda escolar per als fills.

És especialment rellevant en aquest àmbit el llançament del nou model de direcció per objectius, amb més de 56.300 objectius carregats, en un procés en cascada desplegat els primers mesos de 2015.

Política de riscos laborals

Banc Sabadell assumeix una política preventiva de millora contínua de les condicions de treball i salut dels empleats del grup.

D'acord amb la legislació vigent, el banc disposa d'un pla de prevenció que inclou les seves activitats preventives. Cada any es publica una memòria de les activitats preventives dutes a terme a l'empresa. La memòria està disponible en el portal de l'empleat i en el web corporatiu.

Es duu a terme una avaluació inicial de riscos laborals per a cada nou centre de treball i en cas de reformes o modificacions. Així mateix, quan ha transcorregut un període des de la realització de l'avaluació, en totes les instal·lacions s'avaluen tant els llocs individuals de treball com les zones comunes, les instal·lacions i aspectes com ara temperatura, il·luminació, etc. A més a més, el 2015 s'han llançat 3.902 enquestes de riscos psicosocials, que han comptat amb un 69,68% de taxa de resposta.

La totalitat del personal de Banc Sabadell i les noves incorporacions reben informació sobre prevenció de riscos laborals i fan la formació obligatòria de seguretat i salut a la feina a través d'un curs en línia. La formació es completa amb publicacions, fitxes d'ergonomia, manuals d'equips de treball, relacionades amb els riscos propis de l'activitat del banc.

Desenvolupament de les persones

Nou model d'aprenentatge

Banc Sabadell posa a disposició dels seus empleats una formació contínua i progressiva, adaptada a la funció que desenvolupa cada professional.

	2015	2014
Empleats que han rebut formació (%)	98%	98%
Inversió en formació per empleats (euros)	257,1	365,7

Les dades són d'abast nacional.

Aquest any és especialment significatiu el llançament d'un nou model d'aprenentatge d'idiomes, en resposta a les necessitats creixents en aquest sentit que es deriven del procés d'internacionalització del grup.

També és especialment rellevant la definició de l'estructura i els objectius de la futura Escola Comercial, que ha de permetre alinear l'aprenentatge de les persones amb els reptes de negoci i transformació comercial en què el banc està immers.

Ahora, l'Escola Comercial ha de ser una palanca clau per donar sostenibilitat al model de sistemàtica comercial de xarxa que s'ha implantat amb el Programa de Desenvolupament Comercial. Una primera mostra d'aquest nou enfocament de l'aprenentatge a Banc Sabadell i que ha de formar part de l'Escola és el programa Grow Up per a nous directors d'oficina. Té com a objectiu desenvolupar i transformar el nou director perquè sigui líder de negoci i també líder del seu equip en l'àmbit de la seva oficina.

Per reforçar aquest desplegament, s'han creat els centres d'excel·lència, amb consultors especialitzats en producte (formació, compensació, selecció, etc.), que centralitzen el coneixement funcional que requereix el negoci.

Gestió del lideratge

La transformació de la unitat de Gestió de Directius en la de Direcció Estratègica del Talent ha provocat un nou salt qualitatiu en el desenvolupament de la capacitat de lideratge en tots els nivells gerencials de l'organització. El col·lectiu de directius que forma part del Programa de Desenvolupament Corporatiu continua fent avaluacions periòdiques, tant psicomètriques com processos d'avaluació 360° que incorporen les valoracions de responsables directes, col·laterals i col·laboradors. També reben formació específica de lideratge estratègic a fi i efecte de fomentar la capacitat de lideratge i de gestió d'equips.

En aquest context, destaca la creació de la figura del *human resources business partner* (HRBP), sota la direcció de la unitat de Gestió Estratègica de Talent. Es tracta d'un assessor amb capacitat de decisió en la planificació, priorització i gestió de les necessitats específiques que, en matèria de persones, es deriven de l'estratègia de cada negoci.

Pel que fa a programes concrets, destaca "Liderant el futur", un programa integral de desenvolupament de lideratge adreçat a directius per potenciar un estil de lideratge comú a Banc Sabadell, en què es fomenta la cooperació i el desenvolupament dels equips, amb una alta orientació a l'acció i al negoci.

Amb la realització d'aquest programa a través d'una metodologia capdavantera, flexible i integrada, fomentem que els nostres directius tinguin una visió i un patró comuns del lideratge, i afavorim el creixement i desenvolupament professional d'acord amb la cultura del banc, partint del canvi personal per facilitar un canvi en l'organització. El programa genera un efecte sinèrgic en què s'aconsegueix la transmissió de coneixements en cascada dels participants als seus equips, així com una actitud més propera i humana. Aquestes actituds posicionen els nostres directius com un referent de qualitat i proximitat, tant internament com en el mercat

extern. Quinze directius han dut a terme alguna de les fases d'aquest programa durant el 2015.

Com una de les respostes principals a aquest desenvolupament, i adreçat a nous responsables de departament i directors de centre corporatiu amb persones al seu càrrec, es continua desenvolupant el Programa corporatiu de *management*, basat en el fet de desenvolupar les capacitats de direcció i desenvolupament d'equips, potenciar la transversalitat en el conjunt del centre corporatiu, interioritzar les polítiques de recursos humans com un mitjà per gestionar el creixement professional i posar en pràctica comportaments d'èxit propis de cada rol. El 2015 s'ha dut a terme la cinquena edició, de manera que ja hi han passat 43 empleats.

Una de les palanques principals en la gestió de persones i orientació de resultats que té l'organització és la valoració i entrevista anual de l'acompliment, en la qual el mànager i el col·laborador es reuneixen; es tracta d'un moment corporatiu i obligatori i alhora d'un espai de creixement professional i de confiança. En aquesta entrevista es fa un balanç anual, en què es comparteix la valoració competencial, les aspiracions professionals i la mobilitat geogràfica del col·laborador. Aquest any s'ha simplificat la valoració, i és especialment significativa la integració de la Direcció per Objectius i l'avaluació de l'acompliment en un sol model.

Operacions de Recursos Humans

Pel que fa a operacions, el 2015 s'ha constituït una direcció que reuneix de manera transversal el conjunt de tasques operatives de tot Recursos Humans. S'afegeix a la ja existent Oficina d'Atenció a l'Empleat, el Centre de Serveis Compartits, que se centra en la prestació de servei a la resta de direccions, amb la qual cosa s'aconsegueix més eficiència a través de l'especialització. Els equips de recursos humans es poden centrar així en la seva funció específica, fet que redunda en més ambició i millor consecució dels objectius corresponents.

Comunicació, participació i voluntariat

Comunicació

Banc Sabadell disposa de múltiples canals de diàleg entre els diferents nivells de l'organització per tal de facilitar la comunicació interna i fer participis els empleats del projecte del banc.

Banc Sabadell disposa de la plataforma BS Idea, que permet als empleats proposar idees de millora en tots els àmbits de l'organització. A més a més, la plataforma constitueix un excel·lent canal de comunicació en què els empleats poden transmetre dubtes i compartir experiències sobre processos o productes. Tant les idees més votades com les que aporten més valor a l'entitat són analitzades pels responsables dels processos afectats i pel Comitè de Decisió de l'entitat, que decideixen si s'implanten o no. D'altra banda, les idees més votades reben un premi econòmic.

Participació

Banc Sabadell respecta i garanteix els drets bàsics d'associació i negociació col·lectiva de tots els empleats, de conformitat amb la llei a Espanya. Aquests principis estan recollits en el Codi de conducta i en la política de recursos humans.

Els representants dels treballadors representen la totalitat de la plantilla i no tan sols els seus afiliats, per la qual cosa els acords socials són d'aplicació universal en l'àmbit de la negociació (sectorial, grup empresarial, empresa, etc.). En cas de canvis significatius, es comuniquen a tota la plantilla amb un mes d'antelació. Cada quatre anys es duen a terme eleccions sindicals. La direcció de Banc Sabadell es reuneix periòdicament amb els secretaris generals de les diferents representacions sindicals, i aquestes participen habitualment en diverses comissions de l'organització (Comitè Estatal de Seguretat i Salut, Comissió per a la Igualtat d'Oportunitats, Comissió de Formació i Comissió de Control del Pla de Pensions). Els centres de treball que compten amb més de 50 persones tenen un comitè d'empresa. Els centres d'entre 6 i 10 persones poden escollir un delegat sindical.

Voluntariat

En resposta a aquesta línia d'actuació, definida en el Pla de responsabilitat social corporativa de 2013, s'ha posat en marxa SabadellLife, un portal intern que aglutina totes les accions que involucren els nostres empleats en els camps de la salut, la solidaritat i l'esport.

Mitjançant el portal SabadellLife es difonen iniciatives d'acció social i voluntariat corporatiu. L'èxit obtingut any rere any ha fet que s'hagin incrementat substancialment tant el nombre de participants com el nombre d'activitats realitzades al llarg de 2015, moltes proposades pels mateixos empleats.

A continuació, detallem algunes de les activitats més rellevants del 2015:

Trailwalker d'Oxfam Intermón. Durant aquesta edició es van mobilitzar 324 persones en representació de Banc Sabadell, l'empresa que més participants ha aportat en l'edició de Madrid. A més a més, s'han arribat a recaptar més de 90.000 euros, que s'han destinat a projectes de proveïment d'aigua que desenvolupa Oxfam al Sàhara.

Sant Jordi Solidari en centres corporatius de Sant Cugat, Sabadell i Torre Diagonal. Associacions com l'Escola Taiga (educació especial), la protectora de Sabadell, Ajuda en Acció i Sant Joan de Déu, entre d'altres, van recaptar més de 7.500 euros nets per a fins socials.

Recollida de joguines i material escolar per a infants en risc d'exclusió social a les diferents territorials.

Col·laboració amb el Banc d'Aliments, en què s'han recollit més d'una tona d'aliments per a persones desfavorides entre totes les territorials.

Juntament amb el Banc de Sang i Teixits, Banc Sabadell realitza la donació de sang, que any rere any ha incrementat considerablement el nombre de donacions.

En el tercer any consecutiu en el marc del Programa d'Educació Financera (EFEC), 215 voluntaris han participat en tallers d'educació financera destinats a nens de quart d'ESO en escoles de Catalunya. L'acord de col·laboració signat amb la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Estudis Financers comprèn el 20% de les escoles de Catalunya. A més a més, aquest any Banc Sabadell ha participat en el programa "Les teves finances, el teu futur" (AEB), en què 35 voluntaris han pogut aportar coneixements bàsics de finances a alumnes de segon i tercer d'ESO en tot l'àmbit nacional.

El 2015 s'han desenvolupat diversos programes de voluntariat corporatiu relacionats amb l'emprenedoria a través del col·lectiu sènior, en col·laboració amb fundacions d'especial rellevància i impacte social: Fundació Emprèn, Fundació Princesa de Girona, Projecte Cecrem, ADEIT Generalitat Valenciana, Fundació Novia Salcedo, Fundació Cares-Codec, Més que Emprenedors-COTM i Projecte Home de reinserció laboral.

Aquest any s'han apadrinat 475 cartes, a través de la Fundació Magone, perquè els empleats de Banc Sabadell es converteixin en Reis Mags per un dia, fent arribar a nens en risc d'exclusió social el seu regal de Reis.

Com cada any 120 voluntaris van participar a La Marató de TV3, dedicada enguany a les malalties cardiovasculars.

Fundació Coach: una iniciativa de voluntariat corporatiu que pretén millorar l'ocupabilitat de joves en risc d'exclusió social a través del *coaching* i del *mentoring*. Deu joves s'han beneficiat aquest any d'aquest programa.

Social businessmentoring amb la Fundació Ship2B. Disset directius de Banc Sabadell han participat com a mentors en el programa B-Ready d'acceleració de *startups* socials.

Projecte "Feina amb cor". Juntament amb Càritas, s'han incorporat persones de més de 45 anys en risc d'exclusió social com a empleats a través de les nostres empreses de treball temporal.

5 – LIQUIDITAT I RECURSOS DE CAPITAL

5.1 Liquiditat

Els aspectes clau en l'evolució de la liquiditat en l'exercici del grup han estat:

- S'ha continuat amb l'objectiu dels últims anys de generar *gap* de liquiditat del negoci comercial, reduir el finançament total en mercats majoristes i incrementar la posició de liquiditat del banc.
- Els recursos de clients en el balanç han augmentat un 39,2% en relació amb el tancament de l'exercici de 2014, resultat principalment produït per l'adquisició de TSB.

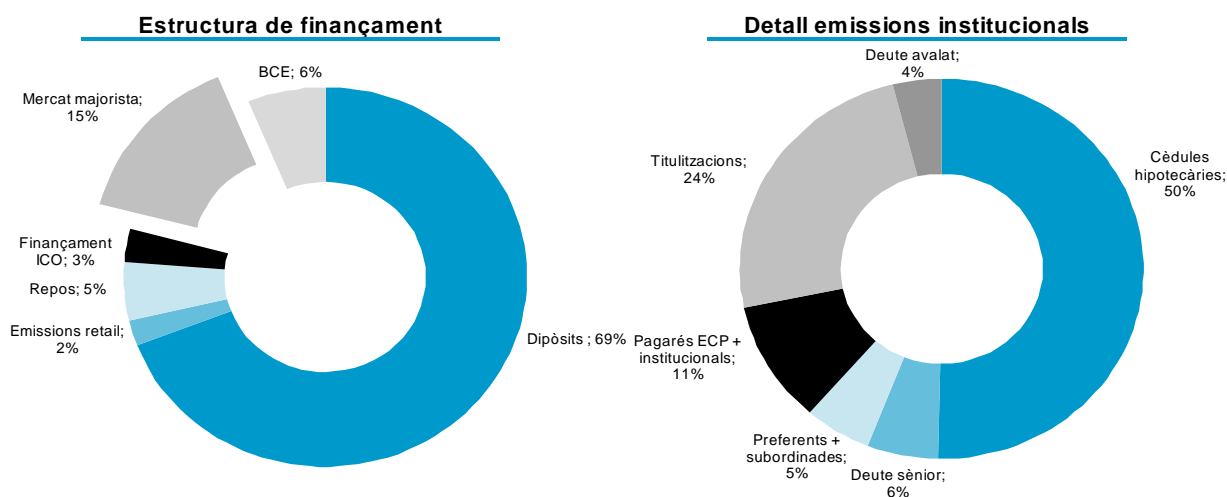
- El 2015 s'ha estabilitzat la generació de *gap* comercial, i ha continuat, encara que de manera més moderada, amb la tendència positiva observada els últims anys. La ràtio *loan-to-deposit* (LTD) del grup al tancament de l'any se situa en el 106,5% (108,2% sense considerar TSB).
- L'entitat ha reduït lleugerament (ex-TSB) el seu percentatge de finançament en mercats majoristes. Durant l'any s'han produït venciments en el mercat de capitals per un import de 3.277 milions d'euros. Per contra, Banc Sabadell va realitzar dues emissions públiques de cèdules hipotecàries a cinc anys el maig i l'octubre de 2015 per un total de 750 i 1.000 milions d'euros respectivament. El novembre de 2015 TSB va llançar al mercat una operació de titulització per un import de 535 milions de lliures.
- El 2015, les tres agències que van avaluar la qualitat creditícia de Banc Sabadell van ser Standard & Poor's, Moody's i DBRS. El mes de juny, l'agència de qualificació creditícia Moody's, com a conseqüència de la publicació de la seva nova metodologia i per la revisió del suport governamental, va incrementar el ràting dels dipòsits a llarg termini de Banc Sabadell a +2 *notches* fins a Baa3 (des de Ba2), i el del deute sènior a llarg termini, en +1 *notch* fins a Ba1 (des de Ba2). El ràting dels dipòsits a curt termini va incrementar fins a P3 (des de *not-prime*) i es va mantenir el ràting del deute sènior a curt termini en *not-prime*. De la mateixa manera el ràting de les cèdules hipotecàries i territorials va incrementar en +4 *notches* fins a Aa2 (des d'A3). El setembre, DBRS Ratings Limited va rebaixar el ràting a llarg termini de Banc Sabadell fins a BBB *high* (des d'A *low*) i va confirmar el ràting a curt termini en R1 *low*, de manera que va reflectir la visió que té l'agència sobre l'evolució de la regulació i la legislació europea, en què hi ha menys certesa sobre la probabilitat de suport sistèmic.
- Banc Sabadell ha participat en les subhastes de liquiditat del BCE a quatre anys amb objectiu específic (TLTRO) per un import total al tancament de l'any d'11.000 milions d'euros (5.000 milions d'euros corresponents a la TLTRO de 17 de desembre de 2014).
- L'entitat ha mantingut un coixí de liquiditat en forma d'actius líquids per afrontar eventuals necessitats de liquiditat. La incorporació de TSB ha impactat positivament en la primera línia de liquiditat de l'entitat en aproximadament 3.000 milions d'euros, amb una cartera d'actius líquids d'elevada qualitat concentrada principalment en *cash* i *gilts*.
- L'1 d'octubre de 2015 va entrar en vigor la *liquidity coverage ratio* (LCR) amb un mínim exigible reguladorament del 60%. Totes les unitats de gestió de liquiditat (UGL) de l'entitat han superat folgadamente aquest mínim. Pel que fa al grup, la ràtio LCR de l'entitat s'ha situat de manera permanent i estable al llarg de l'any àmpliament per sobre del 100%. En relació amb la *net stable funding ratio* (NSFR), que està previst implementar el gener de 2018, l'entitat s'ha mantingut de manera estable en nivells superiors al 100%.

Les dades rellevants i ràtios bàsiques de liquiditat assolides al tancament d'exercici han estat:

En milions d'euros	2015	2014	Ex-TSB 2015
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	152.697	117.964	116.635
Fons de provisions per a insolvències i risc de país	(6.610)	(7.716)	(6.426)
Crèdits mediació	(6.069)	(7.869)	(6.069)
Crèdit net ajustat	140.018	102.379	104.140
Recursos de clients en el balanç	131.489	94.461	96.227
Loan-to-deposit ratio ajustada (%)	106,5	108,4	108,2

El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al balanç és del 0,7340 el 31.12.15 i 0,7789 el 31.12.14.

El detall de les fonts principals de finançament al tancament de 2015, tenint en compte la naturalesa de l'instrument i la contrapartida, és el següent:

Per a més informació sobre la gestió de la liquiditat del grup, l'estratègia de liquiditat i l'evolució de la liquiditat en l'exercici vegeu la nota 4 "Gestió de riscos financers", apartat "Risc de liquiditat", de la memòria dels comptes anuals.

5.2. Recursos de capital

En la nota 5 "Recursos propis i gestió del capital" de la memòria consolidada del grup s'informa detalladament de la gestió de capital (marc regulador, dades en detall i actuacions de capital).

A continuació, es presenten les principals dades relatives a la gestió de capital:

En percentatge / milions d'euros

	2015	2014
<i>Core capital</i>	11,5	11,7
Tier 1	11,5	11,7
Tier 2	1,4	1,1
Ràtio BIS	12,9	12,8
Base de capital	11.417	9.541
Recursos mínims exigibles	7.102	5.953
Actius ponderats per risc	88.769	74.418

En la nota 5 de la memòria s'expliquen les principals variacions respecte a l'exercici anterior en relació amb la regulació i evolució dels actius ponderats per risc i dels components principals dels recursos propis.

Banc Sabadell ha mantingut el 2015 la gestió activa de capital que ha portat a terme els últims anys, aspecte clau per al creixement de l'entitat. Així, els últims anys el banc ha incrementat la base de capital a través d'emissions que es qualifiquen com a capital de primera categoria, tal com es mostra en la taula següent:

		Import	Impacte en capital	
Febrer de 2011	Canvi <i>debt-for-equity</i> (<i>equity</i> a través d' <i>accelerated book building</i> i recompra de preferents i subordinades)	411	+68 pb de <i>core</i>	Tier I
Febrer de 2012	Canvi de preferents per accions	785	+131pb de <i>core</i>	Tier I
Març de 2012	Ampliació de capital	903	+161pb de <i>core</i>	Tier I
Juliol de 2012	Canvi d'instruments de deute preferents i deute subordinat de Banco CAM per accions	1404	+186 pb de <i>core</i>	Tier I
Setembre de 2013	Col·locació accelerada d'accions i ampliació de capital amb drets	1383	+178 pb de <i>core</i>	Tier I
Octubre de 2013	Emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles per canvi híbrids B. Gallego	122	+17 pb de <i>core</i>	Tier I
Abril de 2015	Ampliació de capital amb dret preferent de subscripció - TSB	1607	+181pb de <i>core</i>	Tier I

Nota: L'impacte en capital (en punts bàsics) està calculat amb les dades de tancament de cada exercici, xifres que han anat variant significativament per l'increment del perímetre del grup durant aquests últims exercicis.

6 -RISCOS

Al llarg de 2015 el grup Banc Sabadell ha continuat reforçant el seu marc de gestió de riscos incorporant millores que el situen al nivell de les millors pràctiques del sector financer.

Es poden veure més detalls sobre la cultura corporativa de riscos, el Marc Estratègic de Riscos, l'organització global de la funció de riscos i els principals riscos financers i no financers en la nota 4 "Gestió de riscos financers" dels comptes anuals consolidats de l'exercici de 2015.

Les principals fites d'aquest any relatives a la gestió del risc del grup han estat l'enfortiment del Marc Estratègic de Riscos, dotant-lo d'un enfocament internacional, i la millora del perfil de risc del grup en l'exercici, tal com s'explica amb més detall en l'esmentada nota 4 de la memòria.

7 – CIRCUMSTÀNCIES IMPORTANTS QUE S'HAN PRODUIÏT DESPRÉS DEL TANCAMENT DE L'EXERCICI

Amb posterioritat al 31 de desembre de 2015 no s'han produït fets significatius dignes d'esment.

8 – INFORMACIÓ SOBRE L'EVOLUCIÓ PREVISIBLE DE L'ENTITAT

Banc Sabadell adopta plans estratègics triennals dissenyats d'acord amb les condicions macroeconòmiques i reguladores. L'èxit en la implantació de tots els plans estratègics anteriors ha permès que estiguem preparats per a aquest nou pla, i això atorga a Banc Sabadell un elevat nivell de credibilitat en la seva consecució.

El pla Òptima 2010 es va centrar en la preparació del banc perquè pogués ser una plataforma de creixement eficient. Un cop assolit, el Pla CREA va ser un pla orientat al creixement orgànic i inorgànic del banc, que li va permetre arribar a la massa crítica adequada per competir eficaçment en un sistema financer espanyol en procés de concentració.

Durant l'execució del Pla CREA, Banc Sabadell s'ha transformat comercialment i ha multiplicat per tres el nombre de clients, ha incrementat les quotes de mercat i ha optimitzat els recursos.

En el context macroeconòmic actual, i després d'haver completat la reestructuració i integració de Banco CAM i diverses adquisicions el 2013 per continuar enfortint la franquícia, Banc Sabadell va iniciar el 2014 un nou pla de negoci centrat a extreure valor de la base de clients, convertint en marge la dimensió adquirida i les capacitats desenvolupades. El nou pla estratègic per al període 2014 i 2016, el Pla Triple, és un pla que té com a objectiu principal la rendibilitat. Per fer-ho, una de les bases del nou pla són la transformació (transformació comercial, transformació del model de producció i transformació del balanç), la internacionalització (establir les bases per a la internacionalització en termes d'estructura, equip, etc.) i l'entrada en nous mercats.

El resultat de la implementació de les actuacions en aquest segon any del pla en relació amb els objectius fixats és molt satisfactori.

El 2016 Banc Sabadell ja ha començat a treballar en un nou pla per al període 2017-2019 que es construeix sobre la base de la fortalesa de la seva font d'ingressos.

Els principals elements financers són els següents: reduir substancialment els actius problemàtics, normalitzar el balanç, aconseguir una rendibilitat de doble dígit, continuar avançant en la transformació digital, consolidar el projecte Amèrica i posar en valor TSB.

9 – ACTIVITATS DE R+D+I

L'exercici de 2015 ha estat marcat per l'inici del projecte TSB, amb un fort impacte en l'organització tecnològica, que s'ha reestructurat per afrontar el projecte amb les màximes garanties. En l'àmbit internacional també s'ha finalitzat el projecte que permetrà al banc començar a Mèxic com a institució de banca múltiple.

En paral·lel s'ha dut a terme un pla de sistemes tan intensiu com en l'exercici anterior, alineat amb objectius del Pla de negoci Triple 2014-2016.

En l'àmbit de la potenciació de la gestió comercial, s'ha continuat amb la implantació de les noves eines de gestió de campanyes i s'ha iniciat el projecte d'evolució de la carpeta comercial dels gestors i de la fitxa de client. S'ha desenvolupat un projecte de simplificació de la contractació del *pack* bàsic del Compte Expansió, fet que ha permès reduir el nombre de pàgines del contracte de 40 a 4 i optimitzar l'operativa. Així mateix, s'ha iniciat l'evolució de l'alta de client de particulars, autònoms i empreses cap a un procés molt més òptim i connectat amb la contractació del *pack* bàsic, incorporant, a més a més, la unificació en un contracte únic de client.

En l'àmbit de mobilitat corporativa, s'han ampliat les funcionalitats de simulació de productes, de seguiment, de *reporting* i de contractació, cosa que ha permès que els gestors comercials puguin realitzar tota la seva activitat en mobilitat mitjançant tauletes. A això hi ha contribuït la finalització de la nostra plataforma de firma centralitzada amb la incorporació de noves modalitats de firma: tercer de confiança, segona clau de banca a distància i firma biomètrica.

En l'àmbit de la gestió activa del risc, s'ha treballat en el model de riscos de comerços i autònoms, així com en nous motors de sanció d'operacions per a comerços i empreses i en la creació d'un nou circuit *end-to-end* en l'àmbit de gestió de la morositat.

D'altra banda, en l'entorn de tresoreria, mercats i gestió d'actius, durant aquest exercici s'ha treballat en l'adaptació dels sistemes a tipus negatius i en la implantació d'un nou sistema de control de risc client per a operativa tresorera en l'àmbit de FX (TGR), així com en l'adaptació de la plataforma a la nova reforma de mercats.

Pel que fa a sistemes d'administració corporativa, les actuacions més rellevants realitzades durant l'exercici se centren en els projectes d'adaptació dels sistemes de gestió d'oficines multiubicació (*hub-and-spoke*) i de xarxa comercial de gestió activa. Igualment, destaquen en l'àmbit de Recursos Humans els nous projectes de desenvolupament de gestió de talent intern, formació i gestió de despeses d'empleats.

10 – ADQUISICIÓ I ALIENACIÓ D'ACCIONS PRÒPIES

En relació amb la informació sobre l'adquisició i alienació d'accions pròpies, vegeu la nota 26 de la memòria.

11 – ALTRES INFORMACIONS RELLEVANTS

a) Informació borsària

A continuació, es presenten un conjunt d'indicadors en relació amb l'evolució borsària del banc:

	2015	2014	Variació (%) interanual
Accionistes i contractació			
Nombre d'accionistes	265.935	231.481	14,9
Nombre d'accions	5.439.244.992	4.024.460.614	35,2
Contractació mitjana diària (nombre d'accions)	32.155.802	27.272.221	17,9
Valor de cotització (en euros)			
Inici	2,205	1,896	
Màxima	2,499	2,713	
Mínima	1,577	1,820	
Tancament	1,635	2,205	
Capitalització borsària (en milers d'euros)	8.893.166	8.873.936	
Ràtios borsàries			
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)	0,13	0,09	
Valor comptable per acció (en euros)	2,26	2,54	
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)	0,72	0,87	
PER (valor de cotització / BPA)	12,55	23,88	
Tenint en compte la conversió d'obligacions necessàriament convertibles en accions:			
Nombre d'accions totals incloent-hi les resultants de la conversió	5.472.251.402	4.289.732.386	
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)	0,13	0,09	
Valor comptable per acció (en euros)	2,24	2,38	
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)	0,73	0,93	

Durant l'exercici de 2015 el preu de l'acció del banc ha presentat una disminució del -25,9%, en línia amb el procés de bancs cotitzats (-20%), mentre que la de l'IBEX 35 ha estat del -7,2%.

b) Política de dividends

La política de retribució als accionistes del banc, d'acord amb el que estableixen els estatuts de l'entitat, se sotmet cada exercici a l'aprovació de la Junta General d'Accionistes.

En l'exercici de 2014, el banc va retribuir els seus accionistes amb 0,05 euros per acció a través d'una retribució flexible que els permet la possibilitat d'optar per rebre la remuneració en efectiu i/o en accions noves i una retribució complementària consistent en el lliurament d'accions procedents de l'autocartera. El percentatge d'acceptació de cobrament en accions va ser del 88,4%.

Per a l'exercici de 2015, el Consell d'Administració del banc proposarà a la Junta d'Accionistes el mateix esquema de retribució, però per un import total de 0,07 euros per acció. Aquest import representa una rendibilitat sobre la cotització al tancament de l'exercici del 4,3% (2,5% el 2014).

Per als pròxims exercicis, Banc Sabadell preveu augmentar els pagaments en efectiu en la retribució als seus accionistes.

c) Gestió de qualificació creditícia

El 2015, les tres agències que avaluen la qualitat creditícia de Banc Sabadell són Standard & Poor's, Moody's i DBRS. A continuació, es detallen els rànings actuals i l'última data en què s'ha fet alguna publicació reiterant aquest ràting:

	Llarg termini	Curt termini	Perspectiva	Última revisió
Standard & Poor's	BB+	B	Estable	02/12/2015
Moody's	Ba1	NP	Estable	17/06/2015
DBRS	BBB (<i>high</i>)	R-1 (<i>low</i>)	Estable	29/09/2015

El 17 de juny de 2015, Moody's Investor Service va concloure la revisió sota la qual havia posicionat els rànings el 17 de març de 2015 com a conseqüència de la publicació de la seva nova metodologia i per la revisió del suport governamental. L'agència de qualificació creditícia va pujar el ràting dels dipòsits a llarg termini de Banc Sabadell a +2 *notches* fins a Baa3 (des de Ba2) i el del deute sènior a llarg termini a +1 *notch* fins a Ba1 (des de Ba2). El ràting dels dipòsits a curt termini va incrementar fins a P3 (des de *not-prime*) i es va mantenir el ràting del deute sènior a curt termini en *not-prime*. La perspectiva va passar a ser estable.

El 18 de juny de 2015, Moody's Investor Service també va concloure la revisió de les cèdules hipotecàries iniciada el 17 de març de 2015. El resultat va ser un increment del ràting de les cèdules hipotecàries en +4 *notches* fins a Aa2 (des d'A3).

El 29 de setembre de 2015, DBRS Ratings Limited va concloure la revisió sota la qual s'havien posicionat els rànings de diversos grups bancaris europeus el 20 de maig de 2015, i va reflectir la visió que té l'agència sobre l'evolució de la regulació i la legislació europea, on hi ha menys certesa sobre la probabilitat de suport sistèmic. Aquesta acció va implicar la rebaixa del ràting a llarg termini de Banc Sabadell fins a BBB *high* (des d'A *low*). El ràting a curt termini es va confirmar en R1 *low*. A més a més, DBRS va revisar a estable la perspectiva de Banc Sabadell (abans negativa) i va reflectir la millora dels fonamentals del banc, especialment qualitat de l'actiu i rendibilitat.

El 2 de desembre de 2015, Standard & Poor's Ratings Services va millorar la perspectiva de Banc Sabadell a estable (des de negativa) i va fixar el ràting de llarg termini en BB+, així com el de curt termini en B. L'agència ha millorat el perfil de crèdit intrínsec de l'entitat (*stand alone credit profile* - SACP) en +1 *notch* fins a BB+ (des de BB) per la millora del perfil de risc del banc, i ha compensat així l'eliminació del *notch* de suport governamental que tenia fins ara el ràting de Banc Sabadell.

Totes les agències han remarcat la millora de la posició de solvència de Banc Sabadell i han valorat positivament la millora realitzada en la qualitat creditícia.

Al llarg de 2015, Banc Sabadell s'ha reunit amb les tres agències. En aquestes visites o teleconferències s'han discutit temes com ara l'estratègia del banc, l'adquisició de TSB, els resultats, el capital, la liquiditat, els riscos i la qualitat creditícia, i la gestió d'actius problemàtics.

d) Xarxa de sucursals

Banc Sabadell va concloure l'any 2015 amb una xarxa de 2.873 oficines (614 oficines de TSB), amb una variació neta de +553 oficines respecte al 31 de desembre de 2014 (-61 oficines sense considerar TSB), a causa principalment de la incorporació de TSB a la xarxa d'oficines.

Del total de la xarxa d'oficines de Banc Sabadell i el seu grup, 1.647 oficines operen com a Sabadell (amb 47 oficines de banca d'empreses i 2 de banca corporativa); 129 com a Sabadell Gallego (amb 3 de banca d'empreses); 178 oficines com a Banco Herrero a Astúries i Lleó (amb 5 de banca d'empreses); 131 oficines com a SabadellGuipuzcoano (amb 5 de banca d'empreses); 12 oficines com a SabadellUrquijo; 105 oficines corresponien a Solbank, i 669 oficines configuraven la xarxa internacional, de les quals 27 pertanyien a la xarxa de Sabadell United Bank, 7 oficines a BancSabadell d'Andorra i 614 oficines a TSB. A aquesta xarxa d'oficines bancàries cal afegir els dos Centres Activo d'atenció a clients pertanyents a ActivoBank. El desglossament de les oficines a Espanya per comunitat és el següent:

Comunitat	Oficines	Comunitat	Oficines
Andalusia	143	C. Valenciana	387
Aragó	38	Extremadura	6
Astúries	146	Galícia	129
Balears	65	La Rioja	8
Canàries	30	Madrid	209
Cantàbria	6	Múrcia	148
Castella-la Manxa	23	Navarra	19
Castella i Lleó	64	País Basc	107
Catalunya	674	Ceuta i Melilla	2

El grup està present en els països següents:

País	Sucursal	Oficines de representació	Societats filials i participades
Europa			
Andorra			•
França	•		
Polònia		•	
Portugal			•
Regne Unit	•		•
Turquia		•	
Amèrica			
Brasil		•	
Colòmbia		•	•
Estats Units	•	•	•
Mèxic		•	•
Perú		•	
República Dominicana		•	
Veneçuela		•	
Àsia			
Xina		•	
Emirats Àrabs Units		•	
Índia		•	
Singapur		•	
Àfrica			
Algèria		•	
Marroc	•		

Govern corporatiu

De conformitat amb el que estableix l'article 540 de la Llei de societats de capital, el grup Banc Sabadell ha elaborat l'informe anual de govern corporatiu relatiu a l'exercici de 2015, que forma part, segons el que estableix l'article 49 del Codi de comerç, d'aquest informe de gestió i que s'annexa com a document separat, en el qual s'inclou un apartat que fa referència al grau de seguiment del banc de les recomanacions de govern corporatiu existents a Espanya.

La informació de govern corporatiu està disponible a la pàgina web corporativa del grup (www.grupbancsabadell.com), accedint directament a la pestanya "Informació accionistes i inversors" que figura en la pàgina d'inici (*homepage*) d'aquesta web.

Reunits els administradors de la societat Banco de Sabadell, S.A. el 28 de gener de 2016, amb l'absència justificada del conseller David Martínez Guzmán, i en compliment dels requisits que estableixen l'article 253.2 de la Llei de societats de capital i l'article 37 del Codi de comerç, formulen els comptes anuals consolidats i l'informe de gestió consolidat del període comprès entre l'1 de gener de 2015 i el 31 de desembre de 2015 de Banco de Sabadell, S.A. i societats consolidades, que es presenten en les 265 pàgines que precedeixen aquest escrit, impreses, juntament amb aquest, en els 134 fulls numerats correlativament, de paper timbrat de l'Estat de la classe 8a.

Josep Oliu Creus
President

José Javier Echenique Landiribar
Vicepresident

Jaume Guardiola Romojaro
Conseller delegat

Aurora Catá Sala
Consellera

Héctor María Colonques Moreno
Conseller

Joaquín Folch-Rusiñol Corachán
Conseller

M. Teresa Garcia-Milà Lloveras
Consellera

José Manuel Lara García
Conseller

Joan Llonch Andreu
Conseller

José Manuel Martínez Martínez
Conseller

José Ramón Martínez Sufrategui
Conseller

António Vítor Martins Monteiro
Conseller

José Luis Negro Rodríguez
Conseller director general

David Vegara Figueras
Conseller

Miquel Roca i Junyent
Secretari no conseller

María José García Beato
Vicesecretària no consellera

ANNEX I

INFORME ANUAL DE GOVERN CORPORATIU DE LES SOCIETATS ANÒNIMES COTITZADES

DADES IDENTIFICATIVES DE L'EMISSOR

DATA FI DE L'EXERCICI DE REFERÈNCIA	31/12/2015
--	------------

CIF	A-08000143
------------	------------

DENOMINACIÓ SOCIAL

BANCO DE SABADELL, S.A.

DOMICILI SOCIAL

PL. DE SANT ROC, 20 - SABADELL (BARCELONA)

INFORME ANUAL DE GOVERN CORPORATIU DE LES SOCIETATS ANÒNIMES COTITZADES

A ESTRUCTURA DE LA SOCIETAT

A.1 Completi el quadre següent sobre el capital social de la societat:

Data de l'última modificació	Capital social (€)	Nombre d'accions	Nombre de drets de vot
02/12/2015	679.905.624,00	5.439.244.992	6.799.056

Indiqui si hi ha diferents classes d'accions amb diferents drets associats:

Sí No

Classe	Nombre d'accions	Nominal unitari	Nombre unitari de drets de vot	Drets diferents

A.2 Detalli els titulars directes i indirectes de participacions significatives de la seva societat en la data de tancament de l'exercici, exclosos els consellers:

Nom o denominació social de l'accionista	Nombre de drets de vot directes	Nombre de drets de vot indirectes	% sobre el total de drets de vot
SR. JAIME GILINSKI BACAL	0	509.249	7,49%
WINTHROP SECURITIES LTD	0	209.699	3,08%
BLACKROCK INC.	0	204.441	3,01%
FIDELITY INTERNATIONAL LIMITED	0	76.738	1,13%

Nom o denominació social del titular indirecte de la participació	Mitjançant: Nom o denominació social del titular directe de la participació	Nombre de drets de vot
SR. JAIME GILINSKI BACAL	ITOS HOLDING S.A.R.L.	509.249
WINTHROP SECURITIES LTD	FINTECH INVESTMENTS LTD	209.699
BLACKROCK INC.	DIVERSES FILIALS	204.441
FIDELITY INTERNATIONAL LIMITED	DE BLACKROCK INC.	76.738

Indiqui els moviments en l'estructura accionarial més significatius esdevinguts durant l'exercici:

Nom o denominació social de l'accionista	Data de l'operació	Descripció de l'operació
BLACKROCK INC	17/12/2015	S'ha superat el 3% del capital social.

Després de diverses variacions en el lliardar al llarg de l'exercici, la societat accionista BLACKROCK INC. figura com a titular d'un percentatge superior al 3% del capital en data de 17 de desembre.

A.3 Completi els quadres següents sobre els membres del Consell d'Administració de la societat que posseixin drets de vot de les accions de la societat:

Nom o denominació social del conseller	Nombre de drets de vot directes	Nombre de drets de vot indirectes	% sobre el total de drets de vot
SR. JOSEP OLIU CREUS	6.298	0	0,09%
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	149	0	0,00%
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	602	307	0,01%
SRA. AURORA CATÁ SALA	12	0	0,00%
SR. HÉCTOR MARÍA COLONQUES MORENO	127	3.522	0,05%
SR. JOAQUÍN FOLCH-RUSIÑOL CORACHÁN	0	22.803	0,34%
SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	83	0	0,00%
SR. JOSÉ MANUEL LARA GARCÍA	0	0	0,00%
SR. JOAN LLONCH ANDREU	1.972	0	0,03%
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	20	0	0,00%
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ	87	0	0,00%
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI	1.997	666	0,04%
SR. ANTÓNIO VÍTOR MARTINS MONTEIRO	14	0	0,00%
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	2.775	0	0,04%
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS	64	0	0,00%

Nom o denominació social del titular indirecte de la participació	Mitjançant: Nom o denominació social del titular directe de la participació	Nombre de drets de vot
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	ALTRES ACCIONISTES	307
SR. HÉCTOR MARÍA COLONQUES MORENO	ALTRES ACCIONISTES	3.522
SR. JOAQUÍN FOLCH-RUSIÑOL CORACHÁN	ALTRES ACCIONISTES	22.803
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI	ALTRES ACCIONISTES	666

% total de drets de vot en poder del Consell d'Administració	0,60%
--	-------

Completi els quadres següents sobre els membres del Consell d'Administració de la societat que posseixin drets sobre accions de la societat:

Nom o denominació social del conseller	Nombre de drets directes	Nombre de drets de vot indirectes	Nombre d'accions equivalents	% sobre el total de drets de vot
SR. JOSEP OLIU CREUS	9.274	0	7.420.216	0,14%
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	7.621	0	6.097.639	0,11%
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	2.810	0	2.248.581	0,04%

A.4 Indiqui, si s'escau, les relacions d'índole familiar, comercial, contractual o societària que hi ha entre els titulars de participacions significatives, en la mesura que sigui conegudes per la societat, llevat que siguin escassament rellevants o derivin del gir o trànsit comercial ordinari:

A.5 Indiqui, si s'escau, les relacions d'índole comercial, contractual o societària que hi ha entre els titulars de participacions significatives, i la societat i/o el seu grup, llevat que siguin escassament rellevants o derivin del gir o trànsit comercial ordinari:

A.6 Indiqui si han estat comunicats a la societat pactes parasocials que l'afectin segons el que s'estableix en els articles 530 i 531 de la Llei de Societats de Capital. Si s'escau, descriu'ls breument i relacioni els accionistes vinculats pel pacte:

Sí

No

Intervinents del pacte parasocial
LLOYDS TSB BANK PLC
BANCO DE SABADELL, S.A.

Percentatge de capital social afectat: 1,55%

Breu descripció del pacte:

Compromís de Lloyds TSB Bank de no transmetre les accions de Banc Sabadell fins al 30 d'abril del 2015.

Fet rellevant número 190278 de data 8/7/2013.

Intervinents del pacte parasocial
SR. HÉCTOR MARÍA COLONQUES MORENO
SR. MIGUEL BÓSSER ROVIRA
SR. JOSEP OLIU CREUS
SR. ISAK ANDIC ERMAY
SR. JOSÉ MANUEL LARA BOSCH
SR. JOAQUÍN FOLCH-RUSIÑOL CORACHÁN

Percentatge de capital social afectat: 2,42%

Breu descripció del pacte:

Subscrit el 27/07/06 a l'efecte de l'establiment d'un règim de limitacions a la lliure transmissibilitat de les seves accions en la companyia.

Fet rellevant número 69323 de data 2/8/2006.

Indiqui si la societat coneix l'existència d'accions concertades entre els seus accionistes. Si escau, descrigui-les breument:

Sí

No

En cas que durant l'exercici s'hagi produït alguna modificació o ruptura d'aquests pactes o acords o accions concertades, indiqui-ho expressament:

A.7 Indiqui si hi ha alguna persona física o jurídica que exerceixi o pugui exercir el control sobre la societat d'acord amb l'article 5 de la Llei del mercat de valors. Si escau, identifiqui-la:

Sí

No

Observacions

A.8 Completi els quadres següents sobre l'autocartera de la societat:

En data de tancament de l'exercici:

Nombre d'accions directes	Nombre d'accions indirectes (*)	% total sobre capital social
114.844.636	0	2,11%

(*) Mitjançant:

Expliqui les variacions significatives

Banc Sabadell es va adherir a les recomanacions de la CNMV del 18 de juliol del 2013 sobre comunicació d'operativa discrecional d'autocartera.

D'acord amb el que estableix l'article 40 del Reial decret 1362/2007, cal comunicar a la CNMV quan es produeixi una operació o una adquisició que, sumada a les realitzades des de la comunicació anterior, determini que en conjunt se sobrepassa el percentatge de l'1% dels drets de vot de l'emissor. A aquests efectes no es deduiran les alienacions ni les vendes. Les operacions següents s'han comunicat al llarg de 2015:

A.9 Detall les condicions i el termini del mandat vigent de la Junta d'Accionistes al Consell d'Administració per emetre, recomprar o transmetre accions pròpies.

El mandat vigent es correspon amb l'acord adoptat per la Junta General Ordinària d'Accionistes de Banco Sabadell, S.A. celebrada el 28 de maig de 2015, punt dotzè de l'ordre del dia, en els termes següents:

"Deixant sense efecte la delegació conferida en l'acord desè adoptat per la Junta General de 26 de març de 2014 en tot allò no executat, autoritzar Banco de Sabadell, S.A., perquè, directament o a través de qualsevol de les seves societats filials, i durant el termini màxim de cinc anys a partir de la data de celebració d'aquesta Junta, pugui adquirir, en qualsevol moment i tantes vegades com ho cregui oportú, accions de Banco de Sabadell, S.A., per qualsevol dels mitjans admesos en dret, fins i tot amb càrrec a beneficis de l'exercici i/o reserves de lliure disposició, com també que aquestes es puguin alienar o amortitzar posteriorment o, si escau, lliurar als treballadors o administradors de la societat com a part de la seva retribució o com a conseqüència de l'exercici de drets d'opció dels quals aquells siguin titulars, tot això de conformitat amb els articles 146, 509 i concordants de la Llei de societats de capital.

Aprovar els límits o requisits d'aquestes adquisicions, que seran els detallats a continuació:

- Que el valor nominal de les accions adquirides directament o indirectament, sumades a les que ja tingui el banc i les seves societats filials, no excedeixi, en cada moment, el límit legal màxim establert en cada moment per la legislació vigent (actualment fixat en el deu per cent del capital social), respectant-se en tot cas les limitacions establertes per a l'adquisició d'accions pròpies per les autoritats reguladores dels mercats on les accions de Banco de Sabadell, S.A., estiguin admeses a cotització.
- Que l'adquisició, compreses les accions que el banc (o persona que actuï en nom propi però pel seu compte) hagi adquirit amb anterioritat i tingui en cartera, no produeixi l'efecte que el patrimoni net resulti inferior a l'import del capital social més les reserves legalment o estatutàriament indisponibles.
- Que les accions adquirides estiguin íntegrament desembossades.
- Que el preu d'adquisició no sigui inferior al nominal ni superior en un 20% al valor de cotització o qualsevol altre pel qual s'estiguin valorant les accions en la data de la seva adquisició. Les operacions d'adquisició d'accions pròpies s'hauran d'ajustar a les normes i usos dels mercats de valors."

A.9 bis Capital flotant estimat:

	%
Capital flotant estimat	82,58

A.10 Indiqui si hi ha qualsevol restricció a la transmissibilitat de valors i/o qualsevol restricció al dret de vot. En particular, s'ha de comunicar l'existència de qualsevol tipus de restriccions que puguin dificultar la presa de control de la societat mitjançant l'adquisició de les seves accions en el mercat.

Sí No

A.11 Indiqui si la Junta General ha acordat adoptar mesures de neutralització davant d'una oferta pública d'adquisició en virtut del que disposa la Llei 6/2007.

Sí No

Si escau, expliqui les mesures aprovades i els termes en què es produirà la ineficiència de les restriccions:

A.12 Indiqui si la societat ha emès valors que no es negocien en un mercat regulat comunitari.

Sí No

Si escau, indiqui les diferents classes d'accions i, per a cada classe d'accions, els drets i les obligacions que confereixi.

B JUNTA GENERAL

B.1 Indiqui i, si s'escau, detalli, si hi ha diferències amb el règim de mínims previst en la Llei de societats de capital (LSC) respecte al quòrum de constitució de la Junta General.

Sí No

B.2 Indiqui i, si s'escau, detalli si hi ha diferències amb el règim previst en la Llei de societats de capital (LSC) per a l'adopció d'acords socials:

Sí No

Descrigui en què es diferencia del règim previst a la LSC.

B.3 Indiqui les normes aplicables a la modificació dels Estatuts de la societat. En particular, s'han de comunicar les majories previstes per a la modificació dels Estatuts, així com, si s'escau, les normes previstes per a la tutela dels drets dels socis en la modificació dels Estatuts.

La modificació dels Estatuts del banc es regeix pel que s'estableix en la Llei de societats de capital i en els Estatuts del banc, i requereix, en els supòsits legalment previstos, autorització del Banc d'Espanya, en exercici de la competència que li atribueix l'article 10 del Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desenvolupa la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit.

En els supòsits en què la llei preveu que les modificacions siguin acordades per la Junta General, s'exigeix la concurrència dels requisits següents:

- Que els administradors o, si s'escau, els accionistes autors de la proposta formulin un informe escrit amb la justificació d'aquesta.
- Que s'expressin en la convocatòria amb la deguda claredat els aspectes que s'hagin de modificar.
- Que en l'anunci de la convocatòria es faci constar el dret que correspon a tots els accionistes a examinar en el domicili social el text íntegre de la modificació proposada i l'informe sobre aquesta i a demanar l'entrega o l'enviament gratuït d'aquests documents.
- Que l'acord sigui adoptat per la Junta de conformitat amb el que es disposa en l'article 44 dels Estatuts socials:

Article 44.

Per tal que la Junta General ordinària o extraordinària pugui acordar vàlidament l'emissió d'obligacions, l'augment o reducció del capital, la transformació, fusió o escissió de la societat i, en general, qualsevol modificació dels estatuts socials, cal, en primera convocatòria, que hi concorrin accionistes presents o representats que posseeixin, almenys, el 50% del capital subscrit amb dret de vot.

En segona convocatòria n'hi ha prou que hi concorri el 25% del capital esmentat.

Quan hi concorrin accionistes que representin menys del 50% del capital subscrit amb dret de vot, els acords a què es refereix l'apartat anterior només es poden adoptar vàlidament amb el vot favorable dels dos terços dels vots vàlidament emesos. La Junta pot delegar en el Consell, per un període no superior a tres anys, la facultat d'emetre obligacions no convertibles, sota aquesta denominació, la de bons de caixa i altres de similars, un cop o diversos cops, sense que les que hi hagi en circulació excedeixin en cap moment els límits establerts per la llei.

L'acord, si hi concorren les majories especials previstes en aquest article, pot facultar el Consell per establir lliurement l'import total de cada emissió i els tipus d'interès i altres condicions.

Qualsevol modificació dels estatuts que impliqui noves obligacions per als accionistes s'haurà d'adoptar amb el consentiment dels interessats.

B.4 Indiqui les dades d'assistència en les juntes generals celebrades en l'exercici al qual fa referència aquest informe i les de l'exercici anterior:

Dades d'assistència					
Data Junta General	% de presència física	% en representació	% vot a distància		Total
			Vot electrònic	Altres	
27/03/2014	1,62%	66,61%	0,00%	0,00%	68,23%
28/05/2015	1,84%	65,03%	0,00%	0,00%	66,87%

B.5 Indiqui si hi ha alguna restricció estatutària que estableixi un nombre mínim d'accions necessàries per assistir a la Junta General:

Sí No

Nombre d'accions necessàries per assistir a la Junta General	800
---	-----

B.6 Apartat derogat.

B.7 Indiqui l'adreça i el mode d'accés, en la pàgina web de la societat, a la informació sobre govern corporatiu i d'altra sobre les juntes generals que s'hagi de posar a disposició dels accionistes a través de la pàgina web de la societat.

La informació es troba disponible en la pàgina web corporativa del grup (www.grupbancsabadell.com) accedint directament a la pestanya "Informació accionistes i inversors" que figura en la pàgina d'inici (*homepage*).

C ESTRUCTURA DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA SOCIETAT

C.1 Consell d'Administració

C.1.1 Nombre màxim i mínim de consellers previstos en els Estatuts socials:

Nombre màxim de consellers	15
Nombre mínim de consellers	11

C.1.2 Completi el quadre següent amb els membres del Consell:

Nom o denominació social del conseller	Representant	Categoria del conseller	Càrrec en el Consell	Data primer nomenament	Data últim nomenament	Procediment d'elecció
SR. JOSEP OLIU CREUS		Executiu	PRESIDENT	29/03/1990	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR		Independent coordinador	VICEPRESIDENT	18/09/2010	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO		Executiu	CONSELLER DELEGAT	27/09/2007	26/03/2013	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SRA. AURORA CATÁ SALA		Independent	CONSELLER	29/01/2015	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. HÉCTOR MARÍA COLONQUES MORENO		Independent	CONSELLER	31/10/2001	31/05/2012	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOAQUÍN FOLCH-RUSIÑOL CORACHÁN		Extern	CONSELLER	16/03/2000	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS		Independent	CONSELLER	29/03/2007	31/05/2012	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ MANUEL LARA GARCÍA		Independent	CONSELLER	19/03/2015	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES

Nom o denominació social del conseller	Representant	Categoria del conseller	Càrrec en el Consell	Data primer nomenament	Data últim nomenament	Procediment d'elecció
SR. JOAN LLONCH ANDREU		Independent	CONSELLER	28/11/1996	31/05/2012	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN		Dominical	CONSELLER	27/03/2014	27/03/2014	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ		Independent	CONSELLER	26/03/2013	26/03/2013	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI		Independent	CONSELLER	18/09/2010	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. ANTÓNIO VÍTOR MARTINS MONTEIRO		Dominical	CONSELLER	20/09/2012	26/03/2013	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ		Executiu	CONSELLER	31/05/2012	31/05/2012	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS		Independent	CONSELLER	28/05/2015	28/05/2015	ACORD JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES

Nombre total de consellers	15
-----------------------------------	----

Indiqui els cessaments que s'hagin produït en el Consell d'Administració durant el període subjecte a informació:

Nom o denominació social del conseller	Categoria del conseller en el moment del cessament	Data de baixa
SR. JOSÉ MANUEL LARA BOSCH (defunció)	Independent	31/01/2015
SR. JOSÉ PERMANYER CUNILLERA	Extern	28/05/2015

C.1.3 Completi els quadres següents sobre els membres del Consell i la seva diferent condició:

CONSELLERS EXECUTIUS

Nom o denominació social del conseller	Càrrec en l'organigrama de la societat
SR. JOSEP OLIU CREUS	PRESIDENT
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	CONSELLER DELEGAT
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	CONSELLER DIRECTOR GENERAL
Nombre total de consellers executius	3
% sobre el total del Consell	20%

CONSELLERS EXTERNES DOMINICALS

Nom o denominació social del conseller	Nom o denominació de l'accionista significatiu que representa o que ha proposat el seu nomenament
SR. ANTÓNIO VÍTOR MARTINS MONTEIRO	BANCO COMERCIAL PORTUGUES, S.A.
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	FINTECH INVESTMENTS LTD
Nombre total de consellers dominicals	2
% sobre el total del Consell	13,33%

CONSELLERS EXTERNS INDEPENDENTS

Nom o denominació social del conseller:

SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR

Perfil:

EMPRESARIAL

Nom o denominació social del conseller:

SRA. AURORA CATÁ SALA

Perfil:

EMPRESARIAL

Nom o denominació social del conseller:

SR. HÉCTOR MARÍA COLONQUES MORENO

Perfil:

EMPRESARIAL

Nom o denominació social del conseller:

SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS

Perfil:

ACADÈMIC

Nom o denominació social del conseller:

SR. JOSÉ MANUEL LARA GARCÍA

Perfil:

EMPRESARIAL

Nom o denominació social del conseller:

SR. JOAN LLONCH ANDREU

Perfil:

EMPRESARIAL/ACADÈMIC

Nom o denominació social del conseller:

SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Perfil:

EMPRESARIAL

Nom o denominació social del conseller:

SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI

Perfil:

EMPRESARIAL

Nom o denominació social del conseller:

SR. DAVID VEGARA FIGUERAS

Perfil:

FINANCER

Nombre total de consellers independents	9
% total del Consell	60%

Indiqui si algun conseller qualificat d'independent percep de la societat, o del seu mateix grup, qualsevol quantitat o benefici per un concepte diferent de la remuneració de conseller o manté o ha mantingut, durant l'últim exercici, una relació de negocis amb la societat o amb qualsevol societat del seu grup, sigui en nom seu o com a accionista significatiu, conseller o alt directiu d'una entitat que mantingui o hagi mantingut aquesta relació.

Cap.

Si escau, s'ha d'incloure una declaració motivada del Consell sobre les raons per les quals considera que aquest conseller pot desenvolupar les seves funcions en qualitat de conseller independent.

ALTRES CONSELLERS EXTERNS

S'identificaran els altres consellers externs i es detallaran els motius pels quals no es poden considerar dominicals o independents, i els seus vincles, ja sigui amb la societat, els seus directius o els seus accionistes:

Nom o denominació social del conseller:

SR. DAVID VEGARA FIGUERAS

Societat, directiu o accionista amb el qual manté el vincle:

NO ÉS APLICABLE

Motius:

Durant l'exercici 2015 ha variat la categoria del conseller Sr. Joaquín Folch-Rusiñol Corachán, que ha passat d'independent a expert per aplicació de l'article 529.duodécies.4.i de la Llei de societats de capital

Nombre total d'altres consellers externs	1
% total del Consell	6,67%

Indiqui les variacions que, si s'escau, s'hagin produït durant el període en la tipologia de cada conseller:

Nom o denominació social del conseller	Data del canvi	Categoria anterior	Categoria actual
SR. JOAQUÍN FOLCH-RUSIÑOL CORACHÁN	28/05/2015	Independent	Un altre extern

C.1.4 Completi el quadre següent amb la informació relativa al nombre de conselleres durant els últims 4 exercicis, així com el caràcter de les conselleres:

	Nombre de conselleres				% sobre el total de consellers de cada categoria			
	Exercici 2015	Exercici 2014	Exercici 2013	Exercici 2012	Exercici 2015	Exercici 2014	Exercici 2013	Exercici 2012
Executiva	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Dominical	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Independent	2	2	2	2	22,22%	25,00%	22,22%	25,00%
Altres externes	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Total:	2	2	2	2	13,33%	14,29%	14,29%	13,33%

C.1.5 Expliqui les mesures que, si s'escau, s'hagin adoptat per procurar incloure en el Consell d'Administració un nombre de dones que permeti assolir una presència equilibrada de dones i homes.

Explicació de les mesures

El Consell d'Administració ha adoptat polítiques actives que permeten fomentar en la mesura del possible, en el si de l'entitat, la diversitat de gènere.

En els últims anys ha incorporat 4 dones en el Consell d'Administració, i està previst continuar amb aquestes polítiques per cobrir les vacants produïdes en el Consell.

En concret, de les dues incorporacions al Consell d'Administració realitzades durant el 2015, una ha estat una dona, que a més a més ha estat designada membre de la Comissió de Nomenaments i de la Comissió de Retribucions, que a més presideix.

- C.1.6 Expliqui les mesures que, si s'escau, hagi convingut la Comissió de Nomenaments perquè els procediments de selecció no tinguin inclinacions implícites que obstaculitzin la selecció de conselleres i perquè la companyia busqui deliberadament i inclogui entre els potencials candidats dones que reuneixin el perfil professional buscat:

Explicació de les mesures

La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015 va aprovar una modificació dels Estatuts socials que, entre d'altres, va incloure com a funció de la Comissió de Nomenaments establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració i elaborar orientacions sobre com assolir aquest objectiu.

La Comissió de Nomenaments vetlla perquè els procediments de selecció dels seus membres afavoreixin la diversitat d'experiències i coneixements, i capacitats, per incrementar la presència del sexe menys representat en el Consell d'Administració.

El procediment de selecció de consellers no té biaixos implícits que obstaculitzin la incorporació de dones en el consell.

En el tancament de l'exercici, un 13,33% del Consell d'Administració de la societat estava format per dones, i representen el 22,22% dels consellers independents. La presidència de dues de les cinc comissions delegades del Consell estan ocupades per conselleres.

- Quan malgrat les mesures que, si s'escau, s'hagin adoptat el nombre de conselleres sigui escàs o nul, expliqui els motius que ho justifiquin:

Explicació dels motius

- C.1.6 bis Expliqui les conclusions de la Comissió de Nomenaments sobre la verificació del compliment de la política de selecció de consellers. I, en particular, sobre com aquesta política promou l'objectiu que l'any 2020 el nombre de conselleres representi, com a mínim, el 30% del total de membres del consell d'administració.

La Comissió de Nomenaments ha verificat la política que s'ha seguit al llarg de l'exercici 2015 amb relació a la selecció de consellers, i ha constatat que al llarg de l'exercici s'han incorporat tres nous consellers (Sra. Aurora Catá Sala, Sr. José Manuel Lara García i Sr. David Vegara Figueras), amb coneixements i experiència en l'àmbit de recursos humans, empresarial i financer, respectivament. Els consellers esmentats van ser seleccionats en un procés transparent i després de realitzar una comparativa en el mercat de candidats. Els expedients d'aquests consellers van ser analitzats, i el Banc Central Europeu en va comprovar la idoneïtat.

Durant l'exercici 2015, s'ha nomenat una consellera que a més a més ha estat designada membre de la Comissió de Nomenaments i de la Comissió de Retribucions, i presideix aquesta última.

- C.1.7 Expliqui la forma de representació en el Consell dels accionistes amb participacions significatives.

El Sr. David Martínez Guzmán és conseller des del 27 de març de 2014, vinculat a l'accionista Fintech Investments Ltd.

- C.1.8 Expliqui, si s'escau, les raons per les quals s'han nomenat consellers dominicals a instància d'accionistes la participació accionarial dels quals és inferior al 3% del capital:

Indiqui si no s'han atès peticions formals de presència en el Consell procedents d'accionistes la participació accionarial dels quals és igual o superior a la d'altres a instància dels quals s'hagin designat consellers dominicals. Si s'escau, expliqui les raons per les quals no s'hagin atès:

Sí

No

C.1.9 Indiqui si algun conseller ha cessat en el seu càrrec abans del final del seu mandat, si ha explicat les seves raons i a través de quin mitjà al Consell i, en cas que ho hagi fet per escrit a tot el Consell, expliqui a continuació almenys els motius que ha donat:

Nom del conseller:

SR. JOSÉ MANUEL LARA BOSCH

Motiu del cessament:

El 31 de gener de 2015 va morir el conseller i vicepresident primer Sr. José Manuel Lara Bosch.

Nom del conseller:

SR. JOSÉ PERMANYER CUNILLERA

Motiu del cessament:

El 23 d'abril del 2015 va comunicar el cessament, amb efectes des de la Junta General d'Accionistes del dia 28 de maig de 2015, a través d'una carta de renúncia adreçada a cada un dels membres del Consell, en què s'indicava que si bé mai deixaria de pertànyer al Banc Sabadell i de col·laborar-hi a través de la seva fundació, després d'una llarga carrera professional al Banc Sabadell creia que havia arribat el moment de col·laborar-hi d'una manera menys intensa, fet que a més a més permet facilitar la renovació en la composició del Consell i la incorporació de consellers independents d'acord amb les normes actuals del govern corporatiu.

C.1.10 Indiqui, en el cas que n'hi hagi, les facultats que té/tenen delegades el/s conseller/s delegat/s:

Nom o denominació social del conseller:

SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO

Breu descripció:

Les facultats del conseller delegat es detallen a l'apartat H.

C.1.11 Identifiqui, si s'escau, els membres del Consell que assumeixin càrrecs d'administradors o directius en altres societats que formin part del grup de la societat cotitzada:

Nom o denominació social del conseller	Denominació social de l'entitat del grup	Càrrec	Tenen funcions executives?
SR. JOSEP OLIU CREUS	AURICA XXI, S.C.R. DE RÉGIMEN SIMPLIFICADO, S.A.	PRESIDENT	No
SR. JOSEP OLIU CREUS	BANSABADELL HOLDING, S.L. SOCIEDAD UNIPERSONAL	PRESIDENT	No
SR. JOSEP OLIU CREUS	BANSABADELL INVERSIÓ DESENVOLUPAMENT, S.A.U.	PRESIDENT	No
SR. JOSEP OLIU CREUS	SÍNIA RENOVABLES, S.C.R. DE RÉGIMEN SIMPLIFICADO, S.A.U.	PRESIDENT	No
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	AURICA XXI, S.C.R. DE RÉGIMEN SIMPLIFICADO, S.A.	CONSELLER	No
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	BANSABADELL INVERSIÓ DESENVOLUPAMENT, S.A.U.	CONSELLER	No
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	BANCO SABADELL, S.A. I.B.M. (MEXICO)	PRESIDENT	No
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	SÍNIA RENOVABLES, S.C.R. DE RÉGIMEN SIMPLIFICADO, S.A.U.	CONSELLER	No
SR. JOAN LLONCH ANDREU	BANCSABADELL D'ANDORRA, S.A.	CONSELLER	No
SR. JOAN LLONCH ANDREU	BANSABADELL HOLDING, S.L. SOCIEDAD UNIPERSONAL	CONSELLER	No
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	BANSABADELL FINANCIACIÓN, E.F.C. S.A.	PRESIDENT	No
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	BANSABADELL HOLDING, S.L. SOCIEDAD UNIPERSONAL	CONSELLER	No

C.1.12 Detalli, si s'escau, els consellers de la seva societat que siguin membres del Consell d'Administració d'altres entitats cotitzades en mercats oficials de valors diferents del seu grup, que hagin estat comunicades a la societat:

Nom o denominació social del conseller	Denominació social de l'entitat del grup	Càrrec
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	ACS ACTIVIDADES DE LA CONSTRUCCIÓN Y SERVICIOS, S.A.	CONSELLER
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	ENCE ENERGÍA Y CELULOSA, S.A.	CONSELLER
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	REPSOL, S.A.	CONSELLER
SRA. AURORA CATÁ SALA	ATRESMEDIA CORPORACIÓN DE MEDIOS DE COMUNICACIÓN, S.A.	CONSELLER
SR. JOSÉ MANUEL LARA GARCÍA	ATRESMEDIA CORPORACIÓN DE MEDIOS DE COMUNICACIÓN, S.A.	CONSELLER
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	ALFA, S.A.B. DE C.V.	CONSELLER
SR. DAVID MARTÍNEZ GUZMÁN	VITRO, S.A.B. DE C.V.	CONSELLER
SR. ANTÓNIO VÍTOR MARTINS MONTEIRO	BANCO COMERCIAL PORTUGUES, S.A.	PRESIDENT
SR. ANTÓNIO VÍTOR MARTINS MONTEIRO	SOCO INTERNACIONAL PLC	CONSELLER

C.1.13 Indiqui i, si s'escau, expliqui si la societat ha establert regles sobre el nombre de consells dels quals puguin formar part els seus consellers:

Sí

No

Explicació de les regles

Resulta aplicable la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, que estableix el nombre màxim de càrrecs en consells d'administració que poden ocupar els consellers d'entitats de crèdit. Amb caràcter general, en les entitats de crèdit més grans o més complexes els consellers no podran ocupar simultàniament més càrrecs que els previstos en les combinacions següents: i) un càrrec executiu i dos de no executius, i ii) quatre càrrecs no executius.

C.1.14 Apartat derogat

C.1.15 Indiqui la remuneració global del Consell d'Administració:

Remuneració del Consell d'Administració (milers d'euros)	7.870
Import dels drets acumulats pels consellers actuals en matèria de pensions (milers d'euros)	29.269
Import dels drets acumulats pels consellers antics en matèria de pensions (milers d'euros)	0

C.1.16 Identifiqui els membres de l'alta direcció que no siguin al seu torn consellers executius, i indiqui la remuneració total meritada a favor seu durant l'exercici:

Nom o denominació social	Càrrec/s
SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO	VICESECRETÀRIA DEL CONSELL - SECRETÀRIA GENERAL
SR. MIQUEL MONTES GÜELL	DIRECTOR GENERAL
SR. TOMÁS VARELA MUIÑA	DIRECTOR GENERAL
SR. CARLOS VENTURA SANTAMANS	DIRECTOR GENERAL
SR. FERNANDO PÉREZ-HICKMAN MUÑOZ	DIRECTOR GENERAL
SR. RAMÓN DE LA RIVA REINA	DIRECTOR GENERAL ADJUNT
SR. ENRIC ROVIRA MASACHS	DIRECTOR GENERAL ADJUNT
SRA. NURIA LÁZARO RUBIO	SUBDIRECTORA GENERAL - DIRECTORA D'AUDITORIA INTERNA

Remuneració total alta direcció (en milers d'euros)	6.941
---	-------

C.1.17 Indiqui, si s'escau, la identitat dels membres del Consell que siguin al seu torn membres del consell d'administració de societats d'accionistes significatius i/o en entitats del seu grup:

Detalli, si s'escau, les relacions rellevants diferents de les esmentades en l'epígraf anterior dels membres del Consell d'Administració que els vinculin amb els accionistes significatius i/o en entitats del seu grup:

C.1.18 Indiqui si s'ha produït durant l'exercici alguna modificació en el Reglament del Consell:

Sí

No

Descripció de les modificacions

El Consell d'Administració va acordar la modificació dels articles 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 22 i 23 del Reglament del Consell d'Administració, i introduir-hi un article nou 14 bis.

La modificació dels articles indicats deriva de la necessitat d'adaptar el text del Reglament del Consell d'Administració als canvis normatius en matèria de Govern Corporatiu, i especialment per la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu; la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdits, i pel Codi de bon govern de les societats cotitzades.

Aquesta modificació va ser presentada a la Junta General d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015 perquè se'n fes una nota d'intervenció.

C.1.19 Indiqui els procediments de selecció, nomenament, reelecció, avaluació i remoció dels consellers. Detalli els òrgans competents, els tràmits que cal seguir i els criteris que cal utilitzar en cadascun dels procediments.

D'acord amb el que estableixen els articles 51, 54, 56 i 62 dels Estatuts socials, els articles 14,19 i 20 del Reglament del Consell d'Administració i el Procediment per a l'avaluació de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració i dels titulars de funcions clau de Banc Sabadell, els procediments de nomenament, reelecció, avaluació i remoció dels consellers són els següents:

Selecció

Correspon a la Comissió de Nomenaments, entre les seves responsabilitats bàsiques, de conformitat amb el que es disposa en l'article 62 dels Estatuts socials, elevar al Consell les propostes de nomenament de consellers independents perquè siguin designats per cooptació o per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General d'Accionistes, i informar les propostes de nomenament dels consellers restants perquè siguin designats per cooptació o per sotmetiment a la decisió de la Junta General. Es requereix, també, la verificació de la idoneïtat del conseller per part del Banc Central Europeu.

Nomenament

Els vocals del Consell d'Administració són nomenats per la Junta General. Igualment, les vacants que es produeixen en el Consell d'Administració s'han de proveir a la Junta General, llevat que el Consell d'Administració, en interès de l'entitat, s'aculli al que preceptua la Llei de societats de capital. Els consellers designats per cooptació han d'exercir el càrrec fins a la data de reunió de la primera Junta General.

Reelecció

Els consellers han d'exercir el càrrec durant el termini màxim de quatre anys, amb la possibilitat de ser reelegits.

Avaluació

La Comissió de Nomenaments té, entre altres responsabilitats bàsiques, la d'avaluar la idoneïtat, les competències, els coneixements i l'experiència necessaris en el Consell d'Administració, i elevar al Consell les propostes de nomenament de consellers independents perquè siguin designats per cooptació o per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General d'Accionistes, i informa el Consell d'Administració les propostes de nomenament dels consellers restants perquè siguin designats per cooptació o per al seu sotmetiment a la decisió de la Junta General. Aquesta comissió és responsable de la selecció i l'avaluació contínua de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració, per la qual cosa analitza els informes i les propostes que li eleva el secretari del Consell, elaborats per la Secretaria General del banc, sobre honorabilitat comercial i professional, coneixements i experiència i disposició per exercir un bon govern, en aplicació dels requisits definits en la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, i tenint en compte els criteris sobre la valoració de la idoneïtat dels membres del Consell d'Administració establerts pel Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desenvolupa la Llei 10/2014, de 26 de juny, esmentada. Així mateix, ha d'avaluar el perfil de les persones més idònies per formar part de les diferents comissions i ha d'elevar al Consell les propostes corresponents. Especialment ha de vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració.

Remoció

Els consellers han de cessar en el càrrec quan hagi transcorregut el període per al qual van ser nomenats i quan ho decideix la Junta General o el Consell d'Administració en ús de les atribucions que té conferides legalment o estatutàriament. Correspon a la Comissió de Nomenaments elevar les propostes per a la separació dels consellers independents per la Junta General, i informar de les propostes de separació dels consellers restants. Actualment, el Consell no té atribucions legals ni estatutàries en aquest sentit. La Junta General pot acordar en qualsevol moment la separació dels consellers, tal com recull l'article 51 dels Estatuts socials.

Restriccions

No poden ser membres del Consell d'Administració:

- Els menors d'edat.
- Les persones sotmeses a interdicció, els fallits i concursats no rehabilitats, els condemnats a penes que duguin annexa la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics, els que hagin estat condemnats per un greu incompliment de les lleis o disposicions socials i aquells que per raó del seu càrrec no puguin exercir el comerç.
- Les persones que siguin funcionaris al servei de l'administració amb funcions a càrrec seu que es relacionin amb les activitats pròpies del banc.
- Les persones que estiguin en descobert amb el banc per obligacions vençudes.
- Les persones sotmeses en qualsevol de les causes d'incompatibilitat o limitació previstes per la Llei per a l'exercici del càrrec.

C.1.20 Expliqui en quina mesura l'autoavaluació ha donat lloc a canvis importants en la seva organització interna i sobre els procediments aplicables a les seves activitats:

Descripció modificacions

Anualment l'Entitat realitza una avaluació del funcionament del Consell d'Administració i de la Comissió d'Auditoria i Control, Comissió de Nomenaments i Comissió de Retribucions, amb relació a: Model de govern, Composició idònia del Consell d'Administració i funcionament efectiu.

Les conclusions de l'avaluació realitzada el 19 febrer 2015 van ser positives i no es van detectar aspectes del funcionament intern que n'afectin la consideració satisfactòria.

No obstant això, l'entitat va realitzar un pla d'acció per implementar mesures per adaptar els òrgans de govern de Banc Sabadell a les noves exigències de la normativa de govern corporatiu.

El Consell d'Administració va proposar a la Junta General modificar les normes internes de govern corporatiu; entre aquestes modificacions es va adaptar la normativa interna al nou marc regulador d'ordenació i supervisió bancària i govern corporatiu introduït per la Llei 10/2014 i la reforma de la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu.

C.1.20 bis Descriu el procés d'avaluació i les àrees avaluades que ha realitzat el consell d'administració auxiliat, si s'escau, per un consultor extern, respecte a la diversitat en la seva composició i competències, del funcionament i la composició de les seves comissions, de l'acompliment del president del consell d'administració i del primer executiu de la societat i de l'acompliment i l'aportació de cada conseller.

D'acord amb el Reglament del Consell, el Consell d'Administració ha dut a terme l'avaluació del seu funcionament basant-se en l'anàlisi de la seva composició, de la freqüència, la durada i l'assistència a les reunions, de la forma de convocatòria, el contingut de l'ordre del dia, l'adequació de la documentació i la informació facilitada als consellers per a les reunions, dels assumptes que s'hi tracten i les competències assumides pel Consell, del funcionament i desenvolupament de les reunions i de l'estructura i la composició de les comissions delegades, que alhora realitzen l'avaluació del seu funcionament que s'eleva al Consell d'Administració. En l'avaluació del funcionament del Consell també s'analitzen l'exercici del president, del conseller delegat, del secretari i de la vicesecretària.

C.1.20 ter Desglossi, si s'escau, les relacions de negoci que el consultor o qualsevol societat del seu grup mantinguin amb la societat o qualsevol societat del seu grup.

C.1.21 Indiqui els supòsits en què estan obligats a dimitir els consellers.

D'acord amb el que preveu l'article 20 del Reglament del Consell d'Administració, els consellers han de cessar en el càrrec:

- Quan es vegin sotmesos a algun dels supòsits d'incompatibilitat o prohibició previstos legalment o estatutàriament.
- Quan resultin processats per un fet presumptament delictiu o siguin objecte d'un expedient disciplinari per falta greu o molt greu instruït per les autoritats supervisores.
- Quan la seva permanència en el Consell pugui posar en risc els interessos de la societat.

C.1.22 Apartat derogat

C.1.23 S'exigeixen majories reforçades, diferents de les legals, en algun tipus de decisió?

Sí No

Si s'escau, descriu'n les diferències.

C.1.24 Expliqui si hi ha requisits específics, diferents dels relatius als consellers, per ser nomenat president del Consell d'Administració.

Sí No

C.1.25 Indiqui si el president té vot de qualitat:

Sí No

Matèries en què hi ha vot de qualitat
El vot de qualitat s'estén a tots els acords del Consell d'Administració.

C.1.26 Indiqui si els Estatuts o el Reglament del Consell estableixen algun límit a l'edat dels consellers:

Sí No

Edat límit president Edat límit conseller delegat Edat límit conseller

C.1.27 Indiqui si els Estatuts o el Reglament del Consell estableixen un mandat limitat per als consellers independents diferent del que s'estableix en la normativa:

Sí No

C.1.28 Indiqui si els Estatuts o el Reglament del Consell d'Administració estableixen normes específiques per a la delegació del vot en el Consell d'Administració, la manera de fer-ho i, en particular, el nombre màxim de delegacions que pot tenir un conseller, així com si s'ha establert alguna limitació pel que fa a les categories en què és possible delegar, més enllà de les limitacions imposades per la legislació. Si s'escau, detalli aquestes normes breument.

L'article 57 dels Estatuts socials, que estableix que els consellers no executius només podran delegar la seva representació en un altre de no executiu.

C.1.29 Indiqui el nombre de reunions que ha mantingut el Consell d'Administració durant l'exercici. Així mateix, assenyali, si s'escau, les vegades que s'ha reunit el Consell sense l'assistència del seu president. En el còmput es consideren assistències les representacions fetes amb instruccions específiques.

Nombre de reunions del Consell	12
Nombre de reunions del Consell sense l'assistència del president	0

Si el president és conseller executiu, indiqui el nombre de reunions realitzades sense l'assistència ni la representació de cap conseller executiu i sota la presidència del conseller coordinador.

Nombre de reunions	0
--------------------	---

Indiqui el nombre de reunions que han mantingut en l'exercici les diferents comissions del Consell:

Comissió Executiva	35
Comissió d'Auditoria i Control	7
Comissió de Nomenaments	6
Comissió de Retribucions	6
Comissió de Riscos	8

C.1.30 Indiqui el nombre de reunions que ha mantingut el Consell d'Administració durant l'exercici amb l'assistència de tots els seus membres. En el còmput es consideren assistències les representacions fetes amb instruccions específiques:

Nombre de reunions amb l'assistència de tots els consellers	10
% d'assistències sobre el total de vots durant l'exercici	98,80%

C.1.31 Indiqui si els comptes anuals individuals i consolidats que es presenten al Consell perquè s'aprovin estan prèviament certificats:

Sí No

Identifiqui, si s'escau, la/les persona/es que ha/n certificat els comptes anuals individuals i consolidats de la societat per a la seva formulació pel Consell:

Nom	Càrrec
SR. JOSEP OLIU CREUS	PRESIDENT
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	CONSELLER DELEGAT
SR. TOMÁS VARELA MUIÑA	DIRECTOR GENERAL - DIRECTOR FINANCER

C.1.32 Expliqui, si n'hi ha, els mecanismes establerts pel Consell d'Administració per evitar que els comptes individuals i consolidats que hagi formulat es presentin a la Junta General amb reserves en l'informe d'auditoria.

Els serveis interns del banc han d'elaborar els comptes anuals redactats amb claredat i que mostrin la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de la societat, i han d'aplicar correctament els principis de comptabilitat generalment acceptats a tota la informació financera i comptable.

La Comissió d'Auditoria i Control ha de revisar els comptes anuals de la companyia, tant individuals com consolidats, per a la seva remissió al Consell d'Administració i vigilar el compliment dels requeriments legals i la correcta aplicació dels principis de comptabilitat generalment acceptats. En cas d'haver-hi alguna reserva, la Comissió ha de vetllar per la resolució d'aquesta.

En cas que finalment els comptes anuals incorporin reserves, l'informe anual de la Comissió d'Auditoria i Control ha de contenir un apartat en què s'indiquin clarament quines són les discrepàncies existents en aquest sentit.

C.1.33 El secretari del Consell té la condició de conseller?

Sí No

Si el secretari no té la condició de conseller, completi el quadre següent:

Nom o denominació social del secretari	Representant
SR. MIQUEL ROCA I JUNYENT (SECRETARI)	
SRA. MARÍA JOSÉ GARCÍA BEATO (VICESECRETÀRIA)	

C.1.34 Apartat derogat.

C.1.35 Indiqui, si n'hi ha, els mecanismes establerts per la societat per preservar la independència dels auditors externs, dels analistes financers, dels bancs d'inversió i de les agències de qualificació.

En relació amb els auditors, els Estatuts socials, en l'article 61, estableixen:

"La Comissió d'Auditoria i Control estarà formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració, tots ells no executius, dos dels quals, com a mínim, hauran de ser consellers independents, i un d'aquests haurà d'haver estat designat tenint en compte els seus coneixements i la seva experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o en totes dues. El Consell designarà el seu president entre els consellers independents que en formin part, amb el vot favorable dels dos terços dels seus components (...).

Corresponen a la Comissió d'Auditoria i Control les competències següents (...)

4. Proposar al Consell d'Administració, per a la seva submissió a la Junta General d'Accionistes, el nomenament dels auditors de comptes externs, establint les condicions per a la seva contractació, l'abast del mandat professional i, si escau, la seva revocació o no-renovació; revisar el compliment del contracte d'auditoria, procurant que l'opinió sobre els comptes anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria siguin redactats de manera clara i precisa.

(...)

6. Establir les oportunes relacions amb els auditors externs per rebre informació sobre les qüestions que poden posar en risc la independència d'aquests, per examinar-los pel seu comitè, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria."

En termes similars es manifesta el Reglament del Consell d'Administració, que determina, al seu torn, en el seu article 30: "Les relacions del Consell amb els auditors externs de la companyia es canalitzen a través de la Comissió d'Auditoria i Control."

La Comissió d'Auditoria ha estat formada durant l'exercici 2015 per 3 consellers independents. El Reglament d'aquesta comissió incorpora el que es disposa en els Estatuts socials i el Reglament del Consell d'Administració i, en el seu apartat 3 de l'article 21, estableix que, per la seva condició de consellers i membres de la Comissió, els membres esmentats han d'actuar amb independència de criteri i d'acció respecte a la resta de l'organització (...).

I finalment, en relació amb el compliment de la regulació d'independència, la Comissió d'Auditoria i Control revisa i emet un informe al Consell d'Administració pel que fa a:

1. Els principals serveis diferents de l'auditoria prestats pels auditors externs per tal d'assegurar que compleixen els requisits d'independència establerts en el text refós de la Llei d'auditoria de comptes, emès pel Reial decret legislatiu 1/2011, d'1 de juliol i en les Normes tècniques d'auditoria emeses per l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes.
2. La importància relativa dels honoraris generats en el grup respecte als ingressos anuals dels auditors externs.
3. A través de la confirmació rebuda dels auditors externs, els procediments i les eines de la firma en relació amb el compliment de la regulació d'independència, per tal d'assegurar el compliment dels requisits d'independència establerts el text refós de la Llei d'auditoria de comptes, emès pel Reial decret legislatiu 1/2011, d'1 de juliol.

L'Entitat observa els principis de transparència i no-discriminació recollits en la legislació vigent amb relació a la resta d'intervinents en els mercats. En concret, l'entitat: i) té cura de no facilitar als analistes financers cap informació que la pogués situar en una posició de privilegi respecte a la resta d'intervinents en els mercats, ii) utilitza de manera habitual els serveis de tres agències de ràting de reconegut prestigi, i iii) en els casos en què l'entitat rep l'assessorament de bancs d'inversió en determinades operacions, i, en el procés d'aquest assessorament, aquests reben informació privilegiada, l'entitat inclou en els seus sistemes de control la persona o les persones que accedeixen a aquesta informació, i comunica expressament a aquestes entitats l'obligació d'observar i fer observar el seu compromís de confidencialitat. Així mateix, l'entitat actua d'acord amb el que indica la seva Política general de conflictes d'interès, que es basa fonamentalment en la identificació, el registre, la gestió, l'evitació o l'eliminació dels eventuals conflictes d'interès.

C.1.36 Indiqui si durant l'exercici la societat ha canviat d'auditor extern. Si s'escau, identifiqui l'auditor entrant i sortint:

Sí No

En cas que hi hagi hagut desacords amb l'auditor sortint, expliqui'n el contingut:

Sí No

C.1.37 Indiqui si la firma d'auditoria efectua altres treballs per a la societat i/o el seu grup diferents dels d'auditoria i en aquest cas declari l'import dels honoraris rebuts per aquests treballs i el percentatge que suposa sobre els honoraris facturats a la societat i/o el seu grup:

Sí No

	Societat	Grup	Total
Import d'altres treballs diferents dels d'auditoria (milers d'euros)	858	490	1.348
Import dels treballs diferents dels d'auditoria / Import total facturat per la firma d'auditoria (en %)	41,96%	14,43%	24,77%

C.1.38 Indiqui si l'informe d'auditoria dels comptes anuals de l'exercici anterior presenta reserves o excepcions. Si s'escau, indiqui les raons donades pel president del Comitè d'Auditoria per explicar el contingut i l'abast d'aquestes reserves o excepcions.

Sí No

C.1.39 Indiqui el nombre d'exercicis que fa que la firma actual d'auditoria efectua de manera ininterrompuda l'auditoria dels comptes anuals de la societat i/o el seu grup. Així mateix, indiqui el percentatge que representa el nombre d'exercicis auditats per la firma d'auditoria actual sobre el nombre total d'exercicis en què els comptes anuals han estat auditats:

	Societat	Grup
Nombre d'exercicis ininterromputs	33	31
Nombre d'exercicis auditats per la firma actual d'auditoria / Nombre d'exercicis que la societat ha estat auditada (en %)	94,29%	100,00%

C.1.40 Indiqui i, si s'escau, detalli, si hi ha un procediment perquè els consellers puguin comptar amb assessorament extern:

Sí No

Detall el procediment

Sense perjudici de les facultats generals del Consell d'Administració, que inclouen la possible contractació d'assessors, informes o serveis externs, l'article 21 del Reglament de la Comissió d'Auditoria i Control estableix el dret dels seus membres a recollir l'assessorament de professionals externs per al millor compliment de les seves funcions.

C.1.41 Indiqui, i, si s'escau, detalli, si hi ha un procediment perquè els consellers puguin comptar amb la informació necessària per preparar les reunions dels òrgans d'administració amb prou temps:

Sí

No

Detall el procediment

D'acord amb el que disposa l'article 17 del Reglament del Consell, amb una antelació mínima de cinc dies, s'ha de convocar el Consell d'Administració mitjançant la inclusió de l'ordre del dia de la sessió, el qual ha de recollir, entre altres punts, els relatius a les informacions de les societats filials i de les comissions delegades, així com a les propostes i els suggeriments que formulin el president i els altres membres del consell i el/s director/s general/s del banc, propostes que han d'anar acompanyades del material corresponent perquè sigui distribuït als consellers.

Aquest material es facilita als senyors consellers de manera confidencial i encriptada mitjançant el software Diligent Boards a través de dispositius iPad.

Complementàriament, l'article 21 disposa que:

1. El conseller està investit de les més àmplies facultats per informar-se sobre qualsevol aspecte de la companyia, per examinar-ne els llibres, els registres, els documents i la resta d'antecedents de les operacions socials i per inspeccionar-ne totes les instal·lacions. El dret d'informació s'estén a les societats filials, siguin nacionals o estrangeres.
2. Amb la finalitat de no pertorbar la gestió ordinària de la companyia, l'exercici de les facultats d'informació s'ha de canalitzar a través del president o del secretari del Consell d'Administració, els quals han d'atendre les sol·licituds del conseller facilitant-li directament la informació, oferint-li els interlocutors apropiats en l'estrat de l'organització que sigui procedent o arbitrànt les mesures perquè pugui practicar in situ les diligències d'examen i inspecció desitjades.

C.1.42 Indiqui i, si s'escau, detalli, si la societat ha establert regles que obliguin els consellers a informar i, si s'escau, dimitir en aquells supòsits que puguin perjudicar el crèdit i la reputació de la societat:

Sí

No

Expliqui les regles

L'article 20 del Reglament del Consell d'Administració estableix que els consellers han de cessar en el càrrec:

- a) Quan es vegin sotmesos a algun dels supòsits d'incompatibilitat o prohibició previstos legalment o estatutàriament.
- b) Quan resultin processats per un fet presumptament delictiu o siguin objecte d'un expedient disciplinari per falta greu o molt greu instruït per les autoritats supervisores.
- c) Quan la seva permanència en el Consell pugui posar en risc els interessos de la societat.

Tot això, sense perjudici de l'aplicació de les normes relatives a l'avaluació d'idoneïtat, que ha de ser efectuada pel banc seguint el procediment aprovat pel Consell d'Administració.

C.1.43 Indiqui si algun membre del Consell d'Administració ha informat la societat que ha resultat processat o s'hi ha dictat en contra una interlocutòria d'obertura de judici oral per algun dels delictes indicats en l'article 213 de la Llei de societats de capital:

Sí

No

Indiqui si el Consell d'Administració ha analitzat el cas. Si la resposta és afirmativa, expliqui de manera raonada la decisió presa sobre si és procedent o no que el conseller continuï en el seu càrrec o, si s'escau, exposi les actuacions efectuades pel Consell d'Administració fins a la data d'aquest informe o que tingui previst efectuar.

Sí

No

C.1.44 Detalli els acords significatius que hagi celebrat la societat i que entrin en vigor, siguin modificats o conculguin en cas de canvi de control de la societat arran d'una oferta pública d'adquisició i els seus efectes.

C.1.45 Identifiqui de manera agregada i indiqui de manera detallada els acords entre la societat i els seus càrrecs d'administració i direcció o empleats que disposin indemnitzacions, clàusules de garantia o blindatge, quan aquests dimiteixin o siguin acomiadats de manera improcedent o si la relació contractual finalitza amb motiu d'una oferta pública d'adquisició o un altre tipus d'operacions.

Nombre de beneficiaris: 29

Tipus de beneficiaris:

Consellers executius, alta direcció i altres membres del col·lectiu identificat.

Descripció de l'acord:

Clàusula d'indemnització de 2 anualitats (excepcionalment 3) per als supòsits d'acomiadament improcedent o alguns casos limitats de canvi de control.

Indiqui si aquests contractes han de ser comunicats i/o aprovats pels òrgans de la societat o del seu grup:

	Consell d'Administració	Junta General
Òrgan que autoritza les clàusules	Sí	No
		Sí No
S'informa la Junta General sobre les clàusules?	X	

C.2 Comissions del Consell d'Administració

C.2.1 Detalli totes les comissions del Consell d'Administració, els seus membres i la proporció de consellers dominicals i independents que les integren:

Comissió Executiva

Nom	Càrrec	Categoria
SR. JOSEP OLIU CREUS	PRESIDENT	Executiu
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	VOCAL	Independent
SR. JAIME GUARDIOLA ROMOJARO	VOCAL	Executiu
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ	VOCAL	Independent
SR. JOSÉ LUIS NEGRO RODRÍGUEZ	VOCAL	Executiu
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS	VOCAL	Independent

% de consellers executius	40,00%
% de consellers dominicals	0,00%
% de consellers independents	60,00%
% d'altres externs	0,00%

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta comissió, descriu'n els procediments i les regles d'organització i funcionament, i resumeixi les actuacions més importants durant l'exercici.

L'article 60 dels Estatuts socials i l'article 12 del Reglament del Consell estableixen que a la Comissió Executiva, li correspon la coordinació de la direcció executiva del banc, l'adopció a tal efecte de tots els acords i decisions que corresponguin a l'àmbit de les facultats que li hagin estat atorgades pel consell, el seguiment de l'activitat ordinària del banc, i ha d'informar de les decisions adoptades en les seves reunions al Consell d'Administració, sense perjudici de les altres funcions que li atribueixin els Estatuts i el Reglament del Consell.

La Comissió Executiva està formada per un màxim de cinc consellers, que són designats pel mateix Consell amb el vot favorable dels dos terços dels seus components, amb una composició per categories similar a la del mateix Consell; el president del Consell també presideix la Comissió Executiva. Els acords de la comissió es portaran en un llibre d'actes, que serà firmat, en cadascuna, pel president i el secretari o, si s'escau, pels que hagin exercit aquestes funcions en la sessió corresponent.

Es reuneix tantes vegades com sigui convocada pel seu president o pel vicepresident quan el substitueixi. Pot assistir a les seves sessions per ser escoltada qualsevol persona, sigui o no estranya a la societat, que sigui convocada a l'efecte, per acord de la mateixa comissió o del seu president, a l'efecte que es determini, en funció de la finalitat de l'afet que es tracti.

Serà secretari de la comissió la persona que designi el Consell, sigui conseller o no. Així mateix, aquest Consell també determina la persona que l'ha de substituir en cas d'absència o malaltia.

La Comissió Executiva, al llarg de l'exercici 2015, ha realitzat el seguiment de l'activitat ordinària del banc i ha adoptat els acords i les decisions corresponents a l'àmbit de les facultats que el Consell d'Administració li ha delegat, i ha analitzat i revisat altres tasques, de les quals ha informat favorablement a les comissions delegades que n'havien d'estar al corrent i al Consell d'Administració per poder adoptar els acords oportuns.

Indiqui si la composició de la Comissió Delegada o Executiva reflecteix la participació en el consell dels diversos consellers segons la seva categoria:

Sí

No

Comissió d'Auditoria i Control

Nom	Càrrec	Categoria
SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	PRESIDENT	Independent
SR. JOAN LLONCH ANDREU	VOCAL	Independent
SR. JOSÉ RAMÓN MARTÍNEZ SUFRATEGUI	VOCAL	Independent

% de consellers dominicals	0,00%
% de consellers independents	100,00%
% d'altres externs	0,00%

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta comissió, descriu'n els procediments i les regles d'organització i funcionament, i resumeixi les actuacions més importants durant l'exercici.

La Comissió d'Auditoria i Control està prevista expressament en l'article 61 dels Estatuts socials i en l'article 13 del Reglament del Consell d'Administració, compta amb el seu propi reglament, que regula les regles bàsiques d'organització, funcionament i govern.

La Comissió d'Auditoria i Control té com a objectiu revisar l'informe de la Direcció d'Auditoria Interna per contrastar les bones pràctiques bancàries i comptables en els diferents nivells de l'organització, així com assegurar que es prenguin les mesures oportunes davant de conductes o mètodes que puguin resultar incorrectes. També ha de vetllar perquè les mesures, les polítiques i les estratègiques definides pel Consell siguin degudament implantades.

Així mateix, corresponen a la Comissió d'Auditoria i Control les competències establertes en la llei, entre les quals:

- Informar la Junta General sobre les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèries de la seva competència.
- Supervisar l'eficàcia del control intern de la societat, l'auditoria interna, si s'escau, i els sistemes de gestió de riscos, inclosos els fiscals, així com discutir amb els auditors de comptes o societats d'auditoria les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.
- Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada.
- Proposar al Consell d'Administració, per a la seva submissió a la Junta General d'Accionistes, el nomenament dels auditors de comptes externs, establint les condicions per a la seva contractació, l'abast del mandat professional i, si escau, la seva revocació o no-renovació; revisar el compliment del contracte d'auditoria, procurant que l'opinió sobre els comptes anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria siguin redactats de manera clara i precisa.
- Informar dels comptes anuals, així com dels estats financers trimestrals i semestrals, i dels fulls que s'hagin d'adreçar als òrgans reguladors o de supervisió, i vigilar el compliment dels requeriments legals i la correcta aplicació dels principis de comptabilitat generalment acceptats, així com informar de les propostes de modificació d'aquests principis.
- Establir les oportunes relacions amb els auditors externs per rebre informació sobre les qüestions que poden posar en risc la independència d'aquests, per examinar-los pel seu comitè, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria.
- Informar sobre totes les qüestions que, en el marc de les seves competències, siguin sotmeses a la seva consideració pel Consell d'Administració.
- Totes les altres que li siguin atribuïdes per llei o pels estatuts o reglaments que els desenvolupin, i les que es deriven de les normes de bon govern d'aplicació general.

Està formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració, tots ells no executius, dos dels quals, com a mínim, han de ser consellers independents, i un d'aquests ha de ser designat tenint en compte els seus coneixements i la seva experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o en totes dues. El Consell n'ha de designar el president d'entre els consellers independents que en formin part amb el vot favorable de dos terços dels seus components, també ha de designar el secretari de la comissió, que no pot ser conseller. El secretari ha d'aixecar acta de cadascuna de les sessions, que ha de ser aprovada en la mateixa sessió o en la immediatament posterior. S'ha d'informar del contingut d'aquestes reunions el Consell d'Administració en la seva immediata reunió posterior mitjançant la lectura de l'acta.

Es reuneix com a mínim trimestralment, sempre que la convoqui el seu president, a iniciativa pròpia o de qualsevol membre de la Comissió, o a instància del president del Consell d'Administració o dels auditors externs per al compliment de les funcions que li han estat encomanades.

La Comissió d'Auditoria i Control, en exercici de les competències atribuïdes en la llei, els Estatuts socials, el Reglament del Consell i el seu propi Reglament, ha revisat i emès tots els informes que són de la seva competència i ha revisat les operacions corporatives i n'ha informat. A més, per adaptar la normativa interna del banc al nou marc regulador de les entitats de crèdit i de les societats cotitzades en matèria de govern corporatiu, ha informat favorablement el Consell per tal que modifiqui els Estatuts socials i el Reglament de la Junta, ha proposat al Consell la modificació del Reglament del Consell d'Administració i ha aprovat la modificació del Reglament de la Comissió d'Auditoria.

Identifiqui el conseller membre de la Comissió d'Auditoria que hagi estat designat tenint en compte els seus coneixements i la seva experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o en totes dues, i informi del nombre d'anys que el president d'aquesta comissió n'ostenta el càrrec.

Nom del conseller amb experiència	SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS
Nombre d'anys del president en el càrrec	0

Comissió de Nomenaments

Nom	Càrrec	Categoria
SR. HÉCTOR MARÍA COLONQUES MORENO	PRESIDENT	Independent
SRA. AURORA CATÁ SALA	VOCAL	Independent
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	VOCAL	Independent
SR. JOAQUÍN FOLCH-RUSIÑOL CORACHÁN	VOCAL	Extern

% de consellers dominicals	0,00%
% de consellers independents	75,00%
% d'altres externs	25,00%

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta comissió, descrigui'n els procediments i les regles d'organització i funcionament, i resumeixi'n les actuacions més importants durant l'exercici.

La Comissió de Nomenaments es regula en l'article 62 dels Estatuts socials i en l'article 14 del Reglament del Consell. Sense perjudici d'altres tasques que li assigni la Llei, els Estatuts, el Consell o el Reglament, la Comissió de Nomenaments tindrà com a mínim les responsabilitats bàsiques següents:

- eleva al Consell d'Administració les propostes de nomenament de consellers independents perquè siguin designats per cooptació o per sotmetre's a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les propostes per a la reelecció o separació d'aquests consellers;
- informar de les propostes de nomenament dels altres consellers perquè siguin designats per cooptació o per sotmetre's a la decisió de la Junta General, així com les propostes per a la seva reelecció o separació;
- Vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració, d'acord amb el que estableix l'article 54 dels Estatuts socials;
- avaluar la idoneïtat, les competències, els coneixements i l'experiència necessaris en el Consell d'Administració;
- informar de les propostes de nomenament i separació dels alts directius;
- informar de les propostes de nomenament i separació dels directius inclosos dins del col·lectiu identificat;
- informar sobre les condicions bàsiques dels contractes dels consellers executius i dels alts directius;
- examinar i organitzar els plans de successió del president del Consell i del primer executiu del banc i, si s'escau, formular propostes al Consell; i
- establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració i elaborar orientacions sobre com assolir aquest objectiu.

Està formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració, tots ells no executius, dos dels quals, com a mínim, han de ser consellers independents. El Consell en designarà el president entre els consellers independents que en formin part amb el vot favorable de dos terços dels seus components.

La Comissió de Nomenaments es reuneix cada vegada que el Consell o el seu president sol·liciti l'emissió d'un informe o l'adopció de propostes i, en qualsevol cas, sempre que resulti convenient per al bon desenvolupament de les seves funcions. En tot cas, es reunirà un cop l'any per informar amb caràcter previ de l'avaluació del funcionament del mateix Consell.

Des que es va constituir el 28 de maig de 2015 en substitució de la Comissió de Nomenaments i Retribucions, la Comissió de Nomenaments ha proposat al Consell d'Administració canvis en la composició de les comissions delegades, ha informat el Consell d'Administració de les propostes de nomenament dels alts directius i dels membres del col·lectiu identificat i n'ha avaluat la idoneïtat per al càrrec proposat. També ha informat les propostes de nomenament i cessament dels alts directius de les entitats que integren el grup i dels administradors de filials i participades.

Comissió de Retribucions

Nom	Càrrec	Categoria
SRA. AURORA CATÁ SALA	PRESIDENT	Independent
SR. HÉCTOR MARÍA COLONQUES MORENO	VOCAL	Independent
SR. JOSÉ JAVIER ECHENIQUE LANDIRIBAR	VOCAL	Independent
SR. JOAQUÍN FOLCH-RUSIÑOL CORACHÁN	VOCAL	Extern

% de consellers dominicals	0,00%
% de consellers independents	75,00%
% d'altres externs	25,00%

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta comissió, descrigui'n els procediments i les regles d'organització i funcionament, i resumeixi'n les actuacions més importants durant l'exercici.

La Comissió de Retribucions es regula en l'article 63 dels Estatuts socials i en l'article 14 bis del Reglament del Consell. Sense perjudici d'altres tasques que li assigni la Llei, els Estatuts, el Consell o el Reglament, la Comissió de Retribucions tindrà les responsabilitats bàsiques següents:

- proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels consellers
- proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels directors generals o dels que desenvolupin les seves funcions d'alta direcció sota la dependència directa del Consell, de comissions executives o de consellers delegats, així com la retribució individual i les altres condicions contractuals dels consellers executius, vetllant per la seva observança
- revisar periòdicament la política de remuneracions
- informar respecte als programes de retribució mitjançant accions o/i opcions
- revisar periòdicament els principis generals en matèria retributiva, així com els programes de retribució de tots els treballadors, ponderant l'adequació a aquests principis
- vetllar per la transparència de les retribucions
- vetllar perquè els eventuals conflictes d'interès no perjudiquin la independència de l'assessorament extern
- verificar la informació sobre remuneracions que contenen en els diversos documents corporatius, inclòs l'Informe de remuneracions dels consellers.

Està formada per un màxim de cinc consellers nomenats pel Consell d'Administració, tots no executius, dos dels quals, almenys, han de ser consellers independents. El Consell en designa el president d'entre els consellers independents que en formin part amb el vot favorable de dos terços dels components.

La Comissió de Retribucions es reuneix cada vegada que el Consell o el seu president sol·liciti l'emissió d'un informe o l'adopció de propostes, i, en qualsevol cas, sempre que resulti convenient per al bon desenvolupament de les seves funcions. En tot cas, es reuneix un cop l'any per preparar la informació sobre les retribucions dels consellers que el Consell d'Administració ha d'aprovar i incloure dins de la seva documentació pública anual.

Des que es va constituir el 28 de maig de 2015 en substitució de la Comissió de Nomenaments i Retribucions, la Comissió de Retribucions ha proposat al Consell d'Administració, ha revisat i modificat quan ha estat necessari els Objectius del grup per al 2015, així com els objectius individualitzats per als membres del col·lectiu identificat; ha aprovat criteris salarials aplicables a directius desplaçats i ha analitzat l'estructura remunerativa de TSB.

Comissió de Riscos

Nom	Càrrec	Categoria
SR. JOSÉ MANUEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ	PRESIDENT	Independent
SR. JOAN LLONCH ANDREU	VOCAL	Independent
SRA. MARIA TERESA GARCIA-MILÀ LLOVERAS	VOCAL	Independent
SR. DAVID VEGARA FIGUERAS	VOCAL	Independent

% de consellers executius	0,00%
% de consellers dominicals	0,00%
% de consellers independents	100,00%
% d'altres externs	0,00%

Expliqui les funcions que té atribuïdes aquesta comissió, descrigui'n els procediments i les regles d'organització i funcionament, i resumeixi les actuacions més importants durant l'exercici.

La Comissió de Riscos s'ha adaptat a les disposicions de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, i es regula en l'article 64 dels Estatuts socials i en l'article 15 del Reglament del Consell. Les seves funcions se centren a supervisar i vetllar per una adequada assumpció, control i gestió de tots els riscos de l'entitat i el seu grup consolidat, i reportar al ple del Consell el desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb el que estableix la llei, els Estatuts socials i el Reglament del Consell, entre les quals:

- supervisar la implantació del Marc estratègic de riscos;
- determinar i proposar al ple del Consell els límits anuals d'inversió en el mercat immobiliari, així com els criteris i volums aplicables als diversos tipus d'inversió;
- reportar al ple del Consell el desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb aquest article i altres disposicions legals o estatutàries que siguin aplicables;
- informar trimestralment al ple del Consell sobre els nivells de risc assumits, sobre les inversions realitzades i sobre com evolucionen, així com sobre les repercussions que es puguin derivar per als ingressos del grup de variacions en els tipus d'interès i com s'adeqüen als VAR aprovats pel mateix Consell;
- realitzar el seguiment i detectar qualsevol superació dels llindars de tolerància aprovats, i vetllar per l'activació dels plans de contingència establerts per a tal efecte;

- f) informar a la Comissió de Retribucions sobre si els programes de retribució dels empleats són coherents amb els nivells de risc, capital i liquiditat del banc.

Està formada per un màxim de cinc consellers nomenats paper Consell d'Administració, tots no executius, que tinguin els coneixements, la capacitat i l'experiència oportuns per entendre plenament i controlar l'estratègia de risc i la propensió al risc de l'entitat, dos dels quals, almenys, han de ser consellers independents. El Consell en designarà el president entre els consellers independents que en formin part, amb el vot favorable dels dos terços dels seus components.

En l'exercici de les seves funcions, la Comissió de Riscos pot sol·licitar directament la informació que consideri tant al conseller director general de Riscos com al director de Control de Riscos.

La Comissió de Riscos es reuneix com a mínim bimensualment, i sempre que la convoqui el president, a iniciativa pròpia o de qualsevol membre de la comissió, o a instància del president del Consell d'Administració.

Durant l'exercici 2015 la Comissió de Riscos ha analitzat i revisat el Risk Appetite Statement, i la Política de gestió de riscos, i ha proposat modificar-la al Consell perquè sigui aprovada; ha revisat la coherència dels programes de retribució dels empleats i directius i n'ha informat positivament a la Comissió de Nomenaments i Retribucions, així com de la proposta de modificació dels Objectius 2015 del col·lectiu identificat amb els nivells de risc, capital i liquiditat del banc. Ha revisat la proposta d'informe d'autoavaluació de capital i de liquiditat 2014 i n'ha informat favorablement perquè sigui aprovada pel Consell d'Administració, i ha informat favorablement el Consell de la modificació de l'article 51 dels Estatuts socials i l'article 23 del Reglament del Consell d'Administració, perquè era necessari adaptar-los a la nova normativa vigent aplicable relativa a les situacions de conflicte d'interès.

C.2.2 Completi el quadre següent amb la informació relativa al nombre de conselleres que integren les comissions del Consell d'Administració durant els quatre últims exercicis:

	Nombre de conselleres							
	Exercici 2015		Exercici 2014		Exercici 2013		Exercici 2012	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Comissió Executiva	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Comissió d'Auditoria i Control	1	33,33%	2	50%	2	50%	2	50%
Comissió de Nomenaments	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%
Comissió de Retribucions	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%
Comissió de Riscos	1	25%	1	25%	0	0%	0	0%

C.2.3 Apartat derogat.

C.2.4 Apartat derogat.

C.2.5 Indiqui, si s'escau, l'existència de regulació de les comissions del Consell, el lloc on estan disponibles per a la seva consulta i les modificacions que s'hagin fet durant l'exercici. Al seu torn, indiqui si de manera voluntària s'ha elaborat algun informe anual sobre les activitats de cada comissió.

En l'apartat C.2.1 es detallen els articles dels Estatuts socials o del Reglament del Consell d'Administració que contenen les normes de funcionament i les competències de les diferents comissions.

La Junta General d'Accionistes celebrada el 28 maig 2015 va aprovar la modificació dels articles dels Estatuts socials relatius al funcionament de les comissions delegades del Consell d'Administració. Així, se'n va modificar l'article 59, que fixa les comissions delegades que ha de constituir el Consell per estar-hi legalment obligat, i es va introduir un nou article 60 per regular la Comissió Executiva. Per regular-ne la composició, normes de funcionament i responsabilitats de la Comissió d'Auditoria i Control es va modificar l'article 59 bis i es va renumerar com a article 61; per a la regulació de la Comissió de Nomenaments es va modificar l'article 59 ter i es va renumerar com a article 62; per a la regulació de la Comissió de Retribucions i de la Comissió de Riscos es van introduir els nous articles 63 i 64, respectivament.

En consonància amb l'esmentada modificació dels Estatuts socials es van modificar els articles 11, 12, 13, 14 i 15, i es va introduir un nou article 14 bis del Reglament del Consell d'Administració, tots relatius al funcionament de les comissions delegades del consell.

El text vigent dels Estatuts socials i del Reglament del Consell que incorporen les modificacions esmentades es troben disponibles en el web (www.grupbancsabadell.com), a la secció "Informació accionistes i inversors", apartat "Govern corporatiu",

D'altra banda, la Comissió d'Auditoria i Control disposa d'un reglament intern, en què se'n detallen les funcions i els procediments, que s'han modificat en consonància amb el text aprovat dels Estatuts socials i del Reglament del Consell d'Administració. En concret, s'ha modificat l'article 4 per incorporar noves competències i els articles 7 i 8 per a la regulació de la composició de la comissió. Aquest reglament està inscrit en el Registre mercantil i és accessible en el web (www.grupbancsabadell.com – Informació accionistes i inversors - Govern corporatiu - Reglaments del Consell d'Administració).

Totes les comissions elaboren un informe anual d'autoavaluació sobre les seves activitats, que sotmeten al Consell d'Administració del banc per tal que l'avalui.

C.2.6 Apartat derogat.

D OPERACIONS VINCULADES I OPERACIONS INTRAGRUP

D.1 Expliqui, si s'escau, el procediment per a l'aprovació d'operacions amb parts vinculades i intragrup.

Procediment per informar l'aprovació d'operacions vinculades
La Comissió d'Auditoria i Control realitzarà la revisió prèvia a l'aprovació per part del Consell d'Administració de qualsevol operació vinculada.

D.2 Detalli aquelles operacions significatives per la seva quantia o rellevants per la seva matèria efectuades entre la societat o entitats del seu grup i els accionistes significatius de la societat:

Nom o denominació social de l'accionista significatiu	Nom o denominació social de la societat o entitat del seu grup	Naturalesa de la relació	Tipus d'operació	Import (milers d'euros)
Jaime Gilinski Bacal	Banco Sabadell, S.A.	Societària	Altres	50.000

D.3 Detalli les operacions significatives per la seva quantia o rellevants per la seva matèria efectuades entre la societat o entitats del seu grup i els administradors o directius de la societat:

D.4 Informi de les operacions significatives efectuades per la societat amb altres entitats pertanyents al mateix grup, sempre que no s'eliminïn en el procés d'elaboració d'estats financers consolidats i no formin part del tràfic habitual de la societat pel que fa al seu objecte i condicions.

En tot cas, s'ha d'informar de qualsevol operació intragrup efectuada amb entitats establertes en països o territoris que tinguin la consideració de paradís fiscal:

D.5 Indiqui l'import de les operacions efectuades amb altres parts vinculades.

0 (en milers d'euros)

D.6 Detalli els mecanismes establerts per detectar, determinar i resoldre els possibles conflictes d'interessos entre la societat i/o el seu grup i els seus consellers, directius o accionistes significatius.

1. El Reglament del Consell d'Administració conté unes obligacions específiques de lleialtat, confidencialitat i d'informació sobre participacions en la mateixa societat o d'interessos en altres companyies alienes al grup, dels membres del Consell.

Concretament, en l'article 25 del reglament s'estableix que el conseller no pot prestar els seus serveis professionals en societats espanyoles que tinguin un objecte social totalment o parcialment anàleg al de la companyia. En queden al marge els càrrecs que es puguin exercir en societats del grup. Abans d'acceptar qualsevol lloc directiu en una altra companyia o entitat, el conseller ho ha de comunicar a la Comissió de Nomenaments i Retribucions.

L'article 27 del reglament estableix que el conseller ha d'informar la companyia de les accions d'aquesta de les quals sigui titular directament o a través de societats en què tingui una participació significativa.

Així mateix, ha d'informar d'aquelles altres que estiguin en possessió, directa o indirecta, dels seus familiars més propers. El conseller també ha d'informar la companyia de tots els càrrecs que exerceixi i de les activitats que efectuï en altres companyies o entitats i, en general, de qualsevol fet o situació que pugui resultar rellevant per a la seva actuació com a administrador de la societat.

2. El Codi de conducta del grup Banc Sabadell reuneix un conjunt de regles mitjançant les quals es pretén orientar el comportament dels seus membres i d'aquells que interactuen amb aquest (clients, proveïdors, accionistes, administracions i entorn local) basat en aquells principis el respecte dels quals hem considerat imprescindibles en la pràctica dels nostres negocis.

Expressament, estableix les normes aplicables a possibles conflictes d'interès amb clients i proveïdors i les pautes d'actuació en aquests casos.

3. El Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del mercat de valors (RIC) del grup Banc Sabadell, aprovat pel Consell d'Administració amb data 26 de novembre de 2009, és d'aplicació als membres del Consell d'Administració del banc i a aquells directius i empleats d'aquest la tasca dels quals estigui directament o indirectament relacionada amb les activitats i els serveis de l'entitat en el camp del mercat de valors o que tinguin accés de manera freqüent o habitual a informacions rellevants relatives al mateix banc o a societats del seu grup.

El text del RIC inclou, en el seu apartat quart, els mecanismes per identificar, prevenir i resoldre els possibles conflictes d'interès que puguin detectar les persones subjectes, les quals tenen l'obligació de declarar les seves vinculacions significatives, econòmiques, familiars o d'un altre tipus amb clients del banc per serveis relacionats amb el mercat de valors o amb societats cotitzades en borsa, així com altres vinculacions que, segons el parer d'un observador extern i equànim, podrien comprometre l'actuació imparcial d'una persona subjecta.

4. La política general de conflictes d'interès del grup Banc Sabadell és una norma interna que estableix els criteris i els procediments que cal seguir per garantir que la presa de decisions en l'àmbit del grup Banc Sabadell en relació amb la prestació de serveis d'inversió es fa evitant, eliminant o, en última instància, revelant el conflicte d'interès al client. La Direcció de Compliment Normatiu té delegada la responsabilitat de l'aplicació correcta de la política general de conflictes d'interès i, quan calgui, ha d'instar les actuacions pertinents de la resta de direccions del grup en què s'apliqui.

El Comitè d'Operacions de Crèdit farà l'anàlisi de totes les operacions de crèdit de consellers, alts càrrecs i persones vinculades, i proposarà elevar-les perquè siguin aprovades per part del Consell d'Administració. Així mateix, el RD 84/2005, que desenvolupa la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit, estableix els requeriments de comunicació i/o autorització d'operacions de consellers, alts càrrecs i persones vinculades amb el Banc d'Espanya.

5. El Comitè d'Ètica Corporativa del grup Banc Sabadell és el responsable de promoure el desenvolupament del comportament ètic en tota l'organització. En aquest sentit, proposa i assessora tant el Consell d'Administració com les diferents unitats corporatives i de negoci en la presa de decisions en què concorrin aspectes que puguin derivar en conflictes d'interès. El comitè també és el responsable de supervisar el compliment de les obligacions derivades tant del Codi de conducta com del Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del mercat de valors.

Per al compliment dels seus objectius, el Comitè d'Ètica Corporativa compta amb els recursos de la Direcció de Compliment Normatiu i amb les més àmplies facultats atribuïdes pel mateix Consell per accedir a tota la documentació i informació que sigui necessària per al desenvolupament de la seva activitat supervisora.

D.7 Cotitza més d'una societat del grup a Espanya?

Sí No

Identifiqui les societats filials que cotitzen a Espanya:

Societat filial cotitzada

Indiqui si han definit públicament amb precisió les respectives àrees d'activitat i eventuais relacions de negoci entre si, així com les de la societat depenent cotitzada amb les altres empreses del grup:

Sí No

Identifiqui els mecanismes previstos per resoldre els eventuais conflictes d'interessos entre la filial cotitzada i les altres empreses del grup:

E SISTEMES DE CONTROL I GESTIÓ DE RISCOS

E.1 Expliqui l'abast del sistema de gestió de riscos de la societat, inclosos els de naturalesa fiscal.

Al Grup Banc Sabadell, el sistema de Gestió de Riscos es fonamenta en el Marc estratègic de riscos que preveu el Risk Appetite Statement, les polítiques de gestió de riscos associades, així com el sistema de *reporting* i el model general de governança de la funció de riscos, que preveuen el risc fiscal en els termes que es descriuran.

El sistema té abast integral, i consolida aquesta gestió per àrea o unitat de negoci o activitat, filials i zones geogràfiques en l'àmbit corporatiu.

E.2 Identifiqui els òrgans de la societat responsables de l'elaboració i l'execució del sistema de gestió de riscos, inclòs el fiscal.

El Consell d'Administració és l'òrgan responsable de l'establiment de les directrius generals sobre la distribució organitzativa de les funcions de gestió i control de riscos, així com de determinar les línies estratègiques principals en aquest sentit. Per això, és l'òrgan responsable d'aprovar el Marc estratègic de riscos, i d'assegurar que és consistent amb els objectius estratègics de l'entitat a curt i a llarg termini, així com el pla de negoci, planificació de capital, capacitat del risc i programes de compensació.

En el si del mateix Consell hi ha la Comissió de Control de Riscos, i li correspon vetllar pel compliment del Risk Appetite Statement (RAS) aprovat pel Consell i les polítiques de gestió de risc associades, les funcions de la qual estan detallades en el punt C.2.1. Addicionalment, 3 comissions més participen en la gestió i el control del risc: la Comissió Executiva, responsable de la coordinació de la direcció executiva del banc i responsable de l'aprovació d'operacions i límits de grups de riscos que superin les delegacions establertes, així com aprovar les propostes d'*asset allocation* dins del Marc estratègic de Riscos; la Comissió d'Auditoria i Control, que supervisa l'eficàcia dels sistemes de gestió de riscos, i la Comissió de Nomenaments i Retribucions, que assegura que les pràctiques de remuneració del grup siguin coherents amb el seu perfil de risc, per evitar la presa inadequada de riscos i promoure una gestió del risc sòlida i eficaç.

La principal direcció involucrada en el procés de gestió i control de riscos és la Direcció de Riscos, que té com a responsable el conseller director general i és la responsable màxima a escala executiva de la gestió de riscos de l'entitat. Depèn directament de Presidència i desenvolupa, juntament amb la Direcció Financera i el conseller delegat, el Marc estratègic de riscos. Les seves funcions es porten a terme a través de les direccions següents:

- Direcció de Control de Riscos: (i) proposa i desenvolupa el Marc estratègic de riscos dins de la Direcció General de Riscos; (ii) controla i analitza sistemàticament l'evolució de tots els riscos rellevants i comprova l'adequació d'aquests a les polítiques establertes; (iii) proposa les directrius, la metodologia i l'estratègia per a la gestió de tots els riscos; (iv) defineix i estableix el model de gestió de riscos, desenvolupa sistemes interns de mesurament avançats, seguint els requeriments supervisors, que permeten la quantificació i la discriminació del risc i n'activa l'aplicació en la gestió de negoci; i (v) estableix procediments que permeten l'optimització de la funció de crèdit.
- Direcció de Gestió de Riscos: (i) gestiona i integra les diferents exposicions d'acord amb els nivells d'autonomia prefixats mitjançant una admissió selectiva del risc que permet assegurar-ne la qualitat, assolir el creixement i optimitzar la rendibilitat del negoci; (ii) alinea les prioritats del pla estratègic i la visió de la Direcció de Gestió de Riscos en tots els segments i identifica les iniciatives que cal desenvolupar en l'àmbit de riscos; i (iii) desenvolupa el marc de gestió de riscos de mercat, balanç, països i bancs.

Addicionalment hi ha altres direccions involucrades en el procés de gestió i control de riscos:

- Direcció Financera: (i) dóna suport al conseller delegat i al conseller director general (Chief Risk Officer) en el desenvolupament del Marc estratègic de riscos i (ii) en el si dels processos de planificació, pressupostació i control de gestió, efectua el càlcul i l'assignació del capital d'una manera alineada amb l'estratègia de l'entitat, de manera que assegura que la variable de risc s'inclouï en totes les decisions i supervisa els models específics de mesura del risc, cuidant la seva homologació respecte a principis i metodologies generalment acceptats i en particular davant dels organismes supervisors. Addicionalment, desenvolupa i gestiona el marc d'anàlisi d'*stress test*.
- Direcció d'Operacions i Desenvolupament Corporatiu: Gestiona la totalitat de l'exposició immobiliària del grup, cartera de crèdit promotor i actius immobiliaris del balanç del banc, així com els processos de recuperacions.
- Direcció de Tresoreria i Mercat de Capitals responsable de la gestió de la liquiditat conjuntural del banc, així com de la gestió i compliment dels seus coeficients i ràtios reguladors. Així mateix, gestiona el risc de l'activitat de cartera pròpia, risc de tipus d'interès i de tipus de canvi i de llibres de diferent naturalesa, fonamentalment per fluxos d'operacions amb clients tant interns com externs, originats per la mateixa activitat de les unitats de distribució com per la direcció financera, xarxa d'oficines i sucursals.
- Direcció de Compliment Normatiu, que impulsa i procura els més alts nivells de compliment de la legislació vigent i l'ètica professional dins del grup, i mitiga el risc de compliment normatiu, entès aquest com el risc d'incórrer en sancions legals o administratives, pèrdues financeres significatives o pèrdues de reputació per incompliment de lleis, regulacions i codis de conducta aplicables a l'activitat bancària.

(la descripció continua a la secció H)

E.3 Indiqui els riscos principals, inclosos els fiscals, que poden afectar la consecució dels objectius de negoci.

1. Risc de crèdit i concentració: pèrdues per incompliment de les obligacions de pagament per part dels acreditats o deteriorament de la qualitat creditícia d'aquests. Inclou el risc de contrapartida i risc País.
2. Risc de liquidat: incapacitat d'atendre els compromisos de pagament per no disposar d'actius líquids o per no poder accedir als mercats per obtenir refinançament a un preu raonable.
3. Riscos de mercat: pèrdues de valor en les posicions mantingudes en actius financers a causa de la variació de factors de risc pels quals se'n veuen afectats els preus o les cotitzacions.
4. Riscos estructurals: possibilitat d'incórrer en pèrdues per les variacions dels tipus d'interès o a causa de posicions netes estructurals en divises.
5. Risc operacional: possibilitat de tenir pèrdues per falta d'adequació o errors en processos, personal o sistemes interns, inclou Risc reputacional, tecnològic i de model.

6. Risc de negoci: pèrdues derivades de fets adversos que afecten negativament la capacitat, fortalesa i recurrència del compte de resultats, o la capacitat de fer front a les necessitats de dotacions per deteriorament d'actius i solvència.
7. Risc fiscal: possible incompliment o la incertesa associada a la interpretació de la legislació fiscal en qualsevol de les jurisdiccions en què es realitza l'activitat ordinària.
8. Risc de compliment normatiu: possibilitat de sancions legals o administratives, pèrdues financeres significatives o pèrdues de reputació per incompliment de lleis, regulacions, normes internes i codis de conducta aplicables a l'activitat bancària.

E.4 Identifiqui si l'entitat compta amb un nivell de tolerància al risc, inclòs el fiscal.

El principal component del Marc estratègic de riscos aprovat pel Consell d'Administració és el Risk Appetite Statement. El grup entén el Risk Appetite Statement com la quantitat i la diversitat de riscos que el grup Banc Sabadell busca i tolera per arribar als seus objectius de negocis, el manteniment de l'equilibri entre rendibilitat i risc.

La declaració es compon de mètriques quantitatives i elements qualitius que, en conjunt, defineixen els nivells de tolerància de risc de l'entitat, tant globalment com per a cada un dels riscos rellevants assumits en el desenvolupament de l'activitat ordinària.

Aquesta declaració és aplicable a tots els riscos identificats en l'apartat E.3 anterior.

E.5 Indiqui quins riscos, inclosos els fiscals, s'han materialitzat durant l'exercici.

El grup proporciona informació detallada dels riscos en l'informe anual, que es troba disponible en el web corporatiu (www.grupbancsabaddell.com - Informació accionistes i inversors - Informació financera - Informes anuals).

E.6 Expliqui els plans de resposta i supervisió per als riscos principals de l'entitat, inclosos els fiscals.

El Marc estratègic de riscos estableix els diferents mecanismes de seguiments dels riscos rellevants. Aquest seguiment, al més alt nivell, es realitza per part de la Comissió de Control de Riscos. Addicionalment, es realitza un seguiment de caràcter més freqüent i detallat per part de la Direcció de Riscos i el Comitè Tècnic de Riscos.

La gestió del risc se sustenta en sòlids procediments de control d'adequació als límits prefixats, amb responsabilitats ben definides en la identificació i el seguiment d'indicadors i alertes anticipades així com en una avançada metodologia de valoració del risc.

El grup té sistemes de control de riscos adequats a les activitats i negocis de banca comercial en els quals opera i al perfil de risc que desitja assumir. Aquests sistemes de control estan emmarcats en els procediments d'admissió, seguiment, mitigació o recuperació dels riscos enunciats anteriorment i, al seu torn, són supervisats.

L'avaluació de riscos també forma part de l'esquema de control i s'estableix mitjançant metodologies avançades. En aquest sentit, el Comitè de Supervisió Bancària de Basilea ha configurat un nou marc supervisor d'adequació de capital de les entitats financeres, denominat Nou Acord de Capital de Basilea (Comitè de Basilea), que, com a principi bàsic, pretén relacionar més estretament els requeriments de recursos propis de les entitats amb els riscos en què realment s'incorri basant-se en models interns de mesurament de riscos, paràmetres i estimacions internes, prèvia validació d'aquestes.

El banc disposa d'una metodologia avançada que permet valorar de manera fiable els riscos assumits i gestionar-los activament, seguint les pautes definides pel Comitè de Basilea en el desenvolupament dels diferents elements necessaris per completar els sistemes de mesurament de risc.

Partint de les mesures de risc que proporcionen aquestes noves metodologies, s'ha desenvolupat un model de mesura integral sota una unitat de mesura interna comuna, el capital assignat, amb l'objectiu de conèixer el nivell de capital necessari sota paràmetres interns adequat a un nivell de solvència determinat. La valoració del risc en termes del capital necessari atribuït permet la seva relació amb la rendibilitat obtinguda des del nivell client fins al nivell d'unitat de negoci. També s'ha desenvolupat un sistema analític, Pricing, ajustat a risc, que proporciona aquesta valoració, la qual està incorporada en el procés de fixació de preus de les operacions.

Amb relació al risc de crèdit, es troben en ús models de mesurament avançats basats en informació interna, adaptats als diferents segments i tipus de contrapart (empreses, comerços, particulars, hipoteques i consum, promotors, *project finance*, finançament estructurat, entitats financeres i països), que permeten discriminar el risc de les operacions i també estimar la probabilitat de mora o la severitat en cas que es produeixi l'incompliment.

Amb relació al risc fiscal, el banc té una política de gestió de risc fiscal amb l'objectiu d'assegurar el compliment de les obligacions fiscals, alhora que es garanteix un rendiment adequat per als nostres accionistes. L'Assessoria fiscal estableix els criteris i assessora sobre la fiscalitat aplicable a les diverses direccions encarregades de la liquidació dels diferents impostos, i és responsabilitat de les diverses direccions establir els procediments i controls que garanteixen la correcta elaboració i el pagament de les liquidacions corresponents, sotmeses a la supervisió de l'auditoria interna.

L'informe anual, disponible al web corporatiu, proporciona més informació sobre els sistemes de control dels riscos als quals està subjecte el grup: www.grupbancsabaddell.com - Informació accionistes i inversors - Informació financera - Informes anuals.

F SISTEMES INTERNS DE CONTROL I GESTIÓ DE RISCOS AMB RELACIÓ AL PROCÉS D'EMISSIÓ DE LA INFORMACIÓ FINANCERA (SCIIF)

Descrigui els mecanismes que componen els sistemes de control i gestió de riscos amb relació al procés d'emissió d'informació financera (SCIIF) de la seva entitat.

F.1 Entorn de control de l'entitat

Informi, amb la indicació de les seves característiques principals, d'almenys:

F.1.1. Quins òrgans i/o funcions són els responsables de: (i) l'existència i el manteniment d'un SCIIF adequat i efectiu, (ii) la seva implantació, i (iii) la seva supervisió.

El Reglament del Consell d'Administració, en el seu article 5, estableix que el Consell d'Administració es configura bàsicament com un instrument de supervisió i control la responsabilitat del qual és la identificació dels riscos principals de la societat i del seu grup consolidat i la implantació i el seguiment dels sistemes de control intern i d'informació adequats, així com la determinació de les polítiques d'informació i comunicació amb els accionistes, els mercats i l'opinió pública.

Adicionalment, segons el que s'estableix en l'article 13 del seu reglament, el Consell d'Administració delega la funció de supervisió dels sistemes de control intern a la Comissió d'Auditoria i Control.

La Direcció d'Auditoria Interna del grup té entre les seves funcions el suport a la Comissió d'Auditoria i Control en la supervisió del correcte disseny, implementació i efectiu funcionament dels sistemes de gestió i control de riscos,

D'altra banda, la Direcció Financera del grup contribueix a la implementació del marc general dels sistemes de control intern que es despleguen a escala de tota l'organització.

Part d'aquesta contribució es materialitza en la responsabilitat de dissenyar i implementar els sistemes de control intern sobre la informació financera, que permeten assegurar la bondat de la informació financera generada.

F.1.2. Si hi ha, especialment pel que fa al procés d'elaboració de la informació financera, els elements següents:

- Departaments i/o mecanismes encarregats: (i) del disseny i la revisió de l'estructura organitzativa; (ii) de definir clarament les línies de responsabilitat i autoritat, amb una distribució adequada de tasques i funcions, i (iii) que hi hagi prou procediments per a la seva correcta difusió en l'entitat.

El disseny i la revisió de l'estructura organitzativa és responsabilitat de la Direcció d'Organització i Serveis, que, sobre la base del Pla director del grup Banc Sabadell (la periodicitat habitual del qual és de tres anys), analitza i revisa les necessitats de recursos que té cada direcció general per al seu compliment. Aquesta revisió es fa periòdicament i no només s'hi decideix la plantilla necessària, sinó també l'estructura organitzativa de cada unitat. Una vegada consensuat, es presenta al Comitè de Direcció per a la seva aprovació i remissió a cadascuna de les direccions generals.

Paral·lelament, mensualment es remet a la Direcció de Recursos Humans un detall de totes les direccions/unitats/oficines on es reflecteixen totes les modificacions que s'han produït, per tal que siguin dotades dels recursos que es considerin necessaris per desenvolupar les seves tasques.

L'organigrama del grup Banc Sabadell que resulta del procés anterior abasta totes les direccions, àrees i departaments en què s'estructura el grup Banc Sabadell. Aquest organigrama es complementa amb el denominat "mapa de processos", en què a escala de les diferents àrees del grup Banc Sabadell, es detallen més àmpliament les funcions i les responsabilitats assignades a aquestes, entre les quals es detallen aquelles relacionades amb la presentació, l'anàlisi i la revisió de la informació financera. Tant l'organigrama del grup Banc Sabadell com el "mapa de processos" esmentats anteriorment estan ubicats en la intranet corporativa, a la qual té accés tot el personal.

- Codi de conducta, òrgan d'aprovació, grau de difusió i instrucció, principis i valors inclosos (amb la indicació sobre si hi ha mencions específiques al registre d'operacions i l'elaboració d'informació financera), òrgan encarregat d'analitzar incompliments i de proposar accions correctores i sancions.

El grup Banc Sabadell té un Codi general de conducta aprovat pel Consell d'Administració, que es troba disponible a través de la intranet corporativa, que inclou entre els seus principis fonamentals el compromís de transparència i en particular, en la relació amb els seus accionistes, reflecteix el compromís de posar a la seva disposició tota la informació financera i corporativa. Tot plegat, amb l'objectiu de complir estrictament amb l'obligació que té el grup Banc Sabadell d'oferir informació financera fiable i preparada d'acord amb la normativa que li és d'aplicació, de manera que doni una imatge fidel de la societat. De la mateixa manera, inclou la responsabilitat que tenen els seus treballadors i directius per vetllar que sigui així, tant a través del correcte desenvolupament de les seves funcions com de la comunicació als òrgans de govern de qualsevol circumstància que pugui afectar aquest compromís.

Hi ha un Comitè d'Ètica Corporativa que té entre les seves competències promoure el desenvolupament del comportament ètic en tota l'organització. En aquest sentit, proposa i assessora tant el Consell d'Administració com les diferents unitats corporatives i de negoci en la presa de decisions en les quals concorrin aspectes que puguin derivar en conflictes de valors.

Entre les diferents tasques desenvolupades pel Comitè d'Ètica Corporativa es troba la d'analitzar incompliments del Codi de conducta o de qualsevol altre codi o autoregulació existent. Per al compliment de les seves funcions disposa dels mitjans materials i humans de la Direcció de Compliment Normatiu. Si com a conseqüència de l'exercici de les seves funcions detecta qualsevol incompliment, ha d'adoptar les mesures oportunes, entre aquestes, advertir la Direcció de Recursos Humans per a l'aplicació d'accions correctores i sancions en el cas en què es produeixin.

- Canal de denúncies, que permeti la comunicació al Comitè d'Auditoria d'irregularitats de naturalesa financera i comptable, en addició a eventuais incompliments del Codi de conducta i activitats irregulars en l'organització, informant, si s'escau, si aquest és de naturalesa confidencial.

El grup Banc Sabadell disposa, i en promou l'ús, d'un canal de denúncies implementat per canalitzar tot tipus d'irregularitats i, en particular, comunicacions sobre eventuais incompliments del Codi general de conducta. Les comunicacions rebudes són tractades de manera confidencial i, una vegada gestionades pel Comitè d'Ètica Corporativa (format per 1 president i 5 vocals nomenats pel Consell d'Administració), són posades, si escau, en coneixement de la Comissió d'Auditoria i Control. El canal es gestiona internament i la via de denúncia que preveu és mitjançant una bústia de correu electrònic amb l'adreça següent: 0901CEC@bancsabadell.com.

- Programes de formació i actualització periòdica per al personal involucrat en la preparació i la revisió de la informació financera, així com en l'avaluació de l'SCIIF, que cobreixin almenys normes comptables, auditoria, control intern i gestió de riscos.

Pel que fa als programes de formació i actualització, i pel que fa, en particular, al procés de preparació de la informació financera, la Direcció Financera del grup Banc Sabadell té establert un pla de formació presencial que abasta fonamentalment temes com operativa comptable/financera interna de l'entitat, anàlisi de normativa vigent i esborranys de nova normativa comptable nacional i internacional i anàlisi de la situació de l'entorn econòmic nacional i internacional, així com formació en la utilització de les eines ofimàtiques, amb l'objectiu de facilitar la gestió i el control de la informació financera.

La programació d'aquestes sessions es fa sobre la base de dos criteris:

- Sessions programades a l'inici de l'exercici mitjançant l'elecció dels temes que es consideren de màxim interès per la Direcció Financera.
- Sessions programades en el curs de l'exercici en cas que aparegui algun tema que, per la seva immediata difusió, es consideri rellevant (esborranys de noves normatives comptables, evolució de l'entorn econòmic...).

Aquestes sessions de formació no només s'adrecen al personal de la Direcció Financera, sinó que s'estenen a altres direccions (Auditoria, Control de Riscos, Transformació d'Actius...), segons els continguts de les sessions.

La formació presencial és impartida per professionals interns del grup Banc Sabadell, així com per experts externs, especialistes en cada àrea.

Adicionalment, des de la Direcció de Recursos Humans, es posa a disposició dels empleats del grup Banc Sabadell una sèrie de cursos de formació financera que els empleats poden fer en línia. Entre aquests cursos es poden destacar els que afecten les NIC-NIIF (normativa internacional de la informació financera), matemàtica financera, Pla general comptable i fiscalitat general.

La Direcció d'Auditoria Interna, al seu torn, té establert un pla de formació adreçat a tots els professionals de la direcció que inclou un Programa superior en auditoria interna per a entitats financeres, impartit per una institució acadèmica de reconegut prestigi, que abasta àrees com els principis comptables i d'informació financera, fonaments d'auditoria i fonaments de control i gestió de riscos financers. Durant l'any 2015, 12 professionals d'auditoria van finalitzar el programa, la qual cosa suposa que fins aleshores hi ha un total de 78 persones certificades.

F.2 Avaluació de riscos de la informació financera

Informi, almenys, de:

F.2.1. Quines són les característiques principals del procés d'identificació de riscos, inclosos els d'error o frau, quant a:

- Si el procés existeix i està documentat.

El procés d'identificació de riscos d'error o probabilitat de frau en la informació financera seguit pel grup Banc Sabadell es troba documentat en un procediment a l'efecte que estableix freqüències, metodologies, tipologies de riscos i altres pautes bàsiques sobre el procés.

- Si el procés cobreix la totalitat d'objectius de la informació financera (existència i ocurrència; integritat; valoració; presentació, desglossament i comparabilitat, i drets i obligacions), si s'actualitza i amb quina freqüència.

El procés cobreix la totalitat d'objectius de la informació financera (existència i ocurrència; integritat; valoració; presentació, desglossament i comparabilitat, i drets i obligacions), s'orienta a la identificació de riscos d'error material sobre la base de la complexitat de les transaccions, la importància quantitativa i qualitativa, la complexitat dels càlculs i l'aplicació de judicis i estimacions, i s'actualitza amb una periodicitat anual. En qualsevol cas, si en el transcurs de l'exercici es posen de manifest, (i), circumstàncies no identificades prèviament que mostrin possibles errors en la informació financera o (ii), canvis substancials en les operacions del grup Banc Sabadell, la Direcció Financera avalua l'existència d'aquests riscos, que s'han d'afegir als ja identificats.

El procés s'estructura de manera que, semestralment, es fa una anàlisi per identificar en quines àrees o processos i en quines societats i localitzacions es generen transaccions rellevants.

Una vegada identificats, aquests són revisats a l'efecte d'analitzar els potencials riscos d'error per a aquestes tipologies de transaccions en cada objectiu de la informació financera.

- L'existència d'un procés d'identificació del perímetre de consolidació, tenint en compte, entre altres aspectes, la possible existència d'estructures societàries complexes, entitats instrumentals o de propòsit especial.

Quant a l'existència d'un procés d'identificació del perímetre de consolidació, aquest es detalla en l'apartat F.3.1. d'aquest document.

- Si el procés té en compte els efectes d'altres tipologies de riscos (operatius, tecnològics, financers, legals, reputacionals, mediambientals, etc.) en la mesura que afectin els estats financers.

Adicionalment, en el procés es considera la possibilitat de riscos d'error en determinats processos no lligats a classes de transaccions específiques, però especialment rellevants tenint en compte la seva transcendència en la preparació de la informació reportada, com ara el procés de revisió de judicis i estimacions i polítiques comptables significatives o el procés de tancament i consolidació. En aquest sentit, i amb vista a cobrir els riscos d'aquests processos, el grup Banc Sabadell compta amb les activitats de control que s'esmenten en l'apartat F.3.1. d'aquest document. D'altra banda, cal destacar que el procés d'identificació de riscos té en consideració els possibles efectes d'altres tipologies de riscos (operatius, tecnològics, financers, legals, reputacionals, mediambientals, etc.), en la mesura que aquests puguin afectar els estats financers.

- Quin òrgan de govern de l'entitat supervisa el procés.

El procés esmentat s'efectua i documenta per part de la Direcció Financera del grup Banc Sabadell i és supervisat en última instància per la Comissió d'Auditoria i Control.

F.3 Activitats de control

Informi, amb la indicació de les seves característiques principals, si disposa, almenys, de:

- F.3.1. Procediments de revisió i autorització de la informació financera i la descripció de l'SCIIF, per publicar en els mercats de valors, amb la indicació dels seus responsables, així com de documentació descriptiva dels fluxos d'activitats i controls (inclosos els relatius al risc de frau) dels diferents tipus de transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers, inclosos el procediment de tancament comptable i la revisió específica dels judicis, estimacions, valoracions i projeccions rellevants.

Els procediments de revisió i autorització de la informació financera del grup Banc Sabadell que es publica en els mercats s'inicien amb la seva revisió per part de la Direcció Financera. Els comptes anuals individuals i consolidats i els informes financers semestrals són revisats per la Comissió d'Auditoria i Control, com a pas previ a la seva formulació pel Consell d'Administració, com s'estableix en el reglament d'aquest últim. D'acord amb el que s'estableix en el seu reglament, la Comissió d'Auditoria i Control procedeix a la lectura de la informació, així com a la seva discussió amb els responsables de la Direcció Financera, Auditoria Interna i els auditors externs, com a passos previs a la seva remissió al Consell d'Administració.

Una vegada la Comissió d'Auditoria i Control ha revisat la informació i dóna la seva conformitat o observacions per incorporar, el director financer, juntament amb el president i el conseller delegat del grup Banc Sabadell, signen els comptes i procedeixen a la remissió al Consell d'Administració per a la seva formulació.

En relació amb la informació trimestral, la Comissió d'Auditoria i Control revisa la informació financera crítica (compte de pèrdues i guanys i evolució de les principals magnituds de balanç) amb caràcter previ a la remissió d'aquesta informació al Consell d'Administració.

Pel que fa a les activitats i els controls relacionats directament amb transaccions que puguin afectar de manera material els estats financers, el grup Banc Sabadell disposa de descripcions de controls implementats per mitigar el risc d'error material (intencionat o no) en la informació reportada als mercats. Per a les àrees crítiques del grup Banc Sabadell es posa un èmfasi especial a desenvolupar descripcions sòlides de fluxos d'activitats i controls, que entre altres cobreixen:

- Inversió creditícia.
- Cartera de renda fixa i emissions fetes.
- Cartera de renda variable.

- Dipòsits de clients.
- Derivats.
- Actius immobiliaris adjudicats.

Aquestes descripcions contenen informació sobre en què ha de consistir l'activitat de control, per a què s'executa (risc que pretén mitigar), qui l'ha d'executar i amb quina freqüència. Les descripcions cobreixen controls sobre l'adequat registre, valoració, presentació i desglossament en aquestes àrees.

El grup Banc Sabadell disposa, així mateix, de procediments destinats a mitigar els riscos d'error en processos no relacionats amb transaccions específiques. En particular, hi ha procediments definits sobre els processos de tancament, que inclouen el procés de consolidació, o procediments de revisió específica de judicis i estimacions rellevants, que, en cas necessari, són elevats a l'alta direcció.

En relació amb el procés de consolidació, incorporat en el procés de tancament, s'han establert procediments per assegurar la identificació correcta del perímetre de consolidació. En particular, per exemple, el grup Banc Sabadell fa una anàlisi mensual del perímetre de consolidació sol·licitant la informació que es requereix per a aquest estudi a totes les filials i abastant l'anàlisi de tota mena d'estructures societàries.

La revisió de judicis i estimacions rellevants és realitzada en àmbits diferents per membres de la Direcció Financera. Addicionalment, el grup Banc Sabadell informa en els seus comptes anuals de les àrees més rellevants en què hi ha paràmetres de judici o estimació, així com les hipòtesis clau previstes pel grup Banc Sabadell respecte a aquestes. A més a més, disposa de procediments de revisió de les estimacions comptables fetes. En aquest sentit, les principals estimacions fetes es refereixen a les pèrdues per deteriorament de determinats actius financers, els càlculs actuàrials relatius als passius i compromisos per pensions, la vida útil dels actius materials i intangibles, la valoració dels fons de comerç, el valor raonable dels actius financers no cotitzats i el valor raonable dels actius immobiliaris.

F.3.2. Polítiques i procediments de control intern sobre els sistemes d'informació (entre altres, sobre seguretat d'accés, control de canvis, operació d'aquests, continuïtat operativa i segregació de funcions) que suportin els processos rellevants de l'entitat en relació amb l'elaboració i la publicació de la informació financera.

El grup Banc Sabadell utilitza sistemes d'informació per mantenir un registre i control adequats de les seves operacions i, per tant, és altament dependent del seu funcionament correcte.

Com a part del procés d'identificació de riscos d'error en la informació financera, el grup Banc Sabadell identifica quins sistemes i aplicacions són rellevants en cadascuna de les àrees o processos considerats significatius. Els sistemes i les aplicacions identificats inclouen tant els utilitzats directament en la preparació de la informació financera com aquells que són rellevants per a l'eficàcia dels controls que mitiguen el risc que s'hi produeixin errors.

En el disseny i la implementació de les aplicacions està definit un marc metodològic que estableix els diferents punts de control per a l'assegurament que la solució obtinguda compleix els requeriments sol·licitats per l'usuari i el nivell de qualitat compleix els estàndards de fiabilitat, eficiència i manteniment exigits.

Qualsevol canvi a escala d'infraestructures o aplicacions és gestionat a través del servei operacional de la gestió de canvis, que defineix un flux per a l'aprovació d'aquest, amb la possibilitat d'arribar al nivell del Comitè de Canvis i definint l'impacte

La Direcció de Seguretat de la Informació i Continuïtat Operativa del grup Banc Sabadell té establertes polítiques encaminades a cobrir la seguretat pel que fa a accessos, mitjançant la segregació de funcions amb la definició de rols i recursos virtuals, i la continuïtat del seu funcionament amb la creació de centres de BRS i proves periòdiques de la seva operativitat.

F.3.3. Polítiques i procediments de control intern destinats a supervisar la gestió de les activitats subcontractades a tercers, així com d'aquells aspectes d'avaluació, càlcul o valoració encomanats a experts independents, que puguin afectar de manera material els estats financers.

El grup Banc Sabadell revisa periòdicament quines activitats executades per tercers són rellevants per al procés de preparació de la informació financera o podrien indirectament afectar-ne la fiabilitat. Fins a la data, el grup Banc Sabadell no ha externalitzat processos amb impacte rellevant en la informació financera. Tanmateix, el grup Banc Sabadell sí que utilitza de manera recurrent informes d'experts independents de valoracions sobre operatives que potencialment poden afectar de manera material els estats financers.

Per a l'exercici del 2015, les activitats encomanades a tercers relacionades amb valoracions i càlculs d'experts independents han tingut relació amb les taxacions sobre immobles, la valoració de prestacions postocupació a favor dels empleats de l'entitat, valoració de derivats i en l'assignació del preu de compra (Price Purchase Allocation) de TSB Banking Group plc.

Les unitats del grup Banc Sabadell responsables d'aquestes operatives executen controls sobre el treball d'aquests experts destinats a comprovar-ne la competència, la capacitat, l'acreditació o la independència, així com la validesa de les dades i els mètodes utilitzats i la raonabilitat de les hipòtesis utilitzades, tal com es descriu en l'apartat F.3.1.

F.4 Informació i comunicació

Informi, amb la indicació de les seves característiques principals, si disposa, almenys, de:

- F.4.1. Una funció específica encarregada de definir, mantenir actualitzades les polítiques comptables (àrea o departament de polítiques comptables) i resoldre dubtes o conflictes derivats de la seva interpretació, amb el manteniment d'una comunicació fluida amb els responsables de les operacions en l'organització, així com un manual de polítiques comptables actualitzat i comunicat a les unitats a través de les quals opera l'entitat.

La Direcció de Regulació sobre Informació Financera (que depèn de la Direcció de Reporting Financer) s'encarrega de manera exclusiva d'identificar, definir i comunicar les polítiques comptables que afecten el grup Banc Sabadell, així com de respondre les consultes de caràcter comptable que puguin arribar a plantejar tant les societats filials com les diferents unitats de negoci.

La Direcció de Reporting Financer és l'encarregada d'informar l'alta direcció del grup Banc Sabadell sobre la nova normativa comptable, sobre els resultats de la seva implantació i sobre el seu impacte en els estats financers del grup Banc Sabadell.

El grup Banc Sabadell disposa de guies de procediments comptables que s'adaptin a les necessitats, els requeriments i la dimensió del grup Banc Sabadell, en què es determinen i s'expliquen les normes de preparació de la informació financera i com s'han d'aplicar aquestes normes a les operacions específiques de l'entitat i bones pràctiques recollits en l'informe COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). Aquests documents no només fan referència explícita a les normes que s'apliquen sobre cada tipus de transacció, sinó que també en desenvolupen i n'expliquen la interpretació perquè s'ajustin exactament a cada tipus de transacció.

Aquests documents s'actualitzen de manera periòdica, i almenys anualment, i incorporen les normes aplicables per a l'exercici 2015. Les modificacions significatives fetes es comuniquen a les societats dependents a les quals els siguin d'aplicació.

- F.4.2. Mecanismes de captura i preparació de la informació financera amb formats homogenis, d'aplicació i utilització per totes les unitats de l'entitat o del grup, que suportin els estats financers principals i les notes, així com la informació que es detalli sobre l'SCIIF.

Els sistemes i les aplicacions informàtiques principals que intervenen en la generació de la informació financera utilitzats pel grup Banc Sabadell es troben centralitzats i interconnectats. Hi ha procediments i controls que assegurin el correcte desenvolupament i manteniment d'aquests sistemes i la seva correcta operativa, continuïtat i seguretat.

En el procés de consolidació i preparació de la informació financera s'utilitzen com a inputs els estats financers reportats per les filials del grup en els formats establerts, així com la resta d'informació financera requerida tant per al procés d'harmonització comptable com per a la cobertura de les necessitats d'informació establertes.

El grup Banc Sabadell té una sèrie de controls implementats per assegurar la fiabilitat i el tractament correcte de la informació rebuda de les diferents filials entre els quals cal destacar controls sobre la realització correcta dels diversos assentaments de consolidació, anàlisi de variacions de totes les partides patrimonials i resultats, variacions de resultats obtinguts sobre pressupost mensual i controls propis dels estats del Banc d'Espanya, en què s'interrelacionen les diverses partides del balanç i el compte de resultats.

F.5 Supervisió del funcionament del sistema

Informi, amb la indicació de les seves característiques principals, com a mínim de:

- F.5.1. Les activitats de supervisió de l'SCIIF fetes pel Comitè d'Auditoria, així com si l'entitat compta amb una funció d'auditoria interna que tingui entre les seves competències la de suport al comitè en la seva tasca de supervisió del sistema de control intern, inclòs l'SCIIF. Així mateix, informi de l'abast de l'avaluació de l'SCIIF feta en l'exercici i del procediment pel qual l'encarregat d'executar-la en comunica els resultats, si l'entitat compta amb un pla d'acció que detalli les eventuais mesures correctores i si se n'ha considerat l'impacte en la informació financera.

El grup Banc Sabadell compta amb la Direcció d'Auditoria Interna, que depèn directament del president del banc i reporta a la Comissió d'Auditoria i Control del grup. D'acord amb l'article 13.6 del Reglament del Consell, és competència de la Comissió d'Auditoria i Control la supervisió dels serveis d'auditoria interna, a més de revisar la designació i la substitució dels seus responsables.

La Comissió d'Auditoria i Control del grup Banc Sabadell va aprovar al gener de 2014 el Pla estratègic de la funció d'auditoria interna per a l'exercici de 2015, que recull aspectes relacionats amb els criteris generals que s'han d'aplicar pel que fa a activitats de supervisió específiques de l'SCIIF. La Direcció d'Auditoria Interna té entre les seves funcions el suport a la Comissió d'Auditoria i Control en la supervisió del correcte disseny, implementació i efectiu funcionament dels sistemes de gestió i control de riscos. Els informes d'avaluació corresponents emesos per Auditoria Interna amb relació a l'avaluació del SCIIF han estat revisats pels membres de la Comissió d'Auditoria i

Control, que a la vegada han avaluat les debilitats identificades en els treballs esmentats. Per acabar, la comissió ha aprovat el pla d'acció elaborat per la Direcció d'Auditoria Interna per a l'esmena de les debilitats de control esmentades.

La funció d'auditoria interna disposa d'un pla plurianual de supervisió (pla) de l'SCIIF que comprèn 3 exercicis, aprovat per la Comissió d'Auditoria i Control. El pla preveu la realització de proves sobre les àrees considerades rellevants dins del grup Banc Sabadell i comprèn la totalitat d'aquestes al llarg del període dels tres anys que cobreix el pla, a excepció de determinades àrees o processos considerats d'una rellevància especial, entre els quals es troben el procediment de tancament comptable, la revisió dels judicis i les estimacions o els controls generals sobre els sistemes d'informació indicats en l'apartat F.3.2., l'avaluació dels quals es porta a terme amb una periodicitat anual.

L'abast de l'avaluació realitzada per a l'exercici de 2015 ha inclòs la supervisió del funcionament formal de l'SCIIF implementat per la Direcció Financera, així com la revisió de controls clau del procediment de tancament comptable (els quals queden materialitzats en la nova aplicació informàtica comentada en l'apartat F.6.), judicis i estimacions i la revisió del compliment de les polítiques sobre controls generals informàtics.

En el procés d'avaluació de 2015 s'han analitzat 304 controls, i se n'han identificat 146 com a clau, i s'ha comprovat que des del moment de la seva formalització operen com estan definits. En aquest exercici s'han detectat debilitats de control i oportunitats de millora en el disseny i la formalització d'alguns controls, que han donat lloc a un total de 8 plans d'acció. Així mateix, s'ha fet un seguiment de les recomanacions de l'exercici anterior.

F.5.2. Si compta amb un procediment de discussió mitjançant el qual l'auditor de comptes (d'acord amb el que estableixen les NTA), la funció d'auditoria interna i altres experts puguin comunicar a l'alta direcció i al Comitè d'Auditoria o als administradors de l'entitat les debilitats significatives de control intern identificades durant els processos de revisió dels comptes anuals o aquells altres que els hagin estat encomanats. Així mateix informi de si disposa d'un pla d'acció que intenti corregir o mitigar les debilitats observades.

La Comissió d'Auditoria i Control es reuneix, com a mínim, una vegada cada tres mesos (amb anterioritat a la publicació d'informació regulada) amb l'objectiu d'obtenir i analitzar la informació necessària per complir les competències que té encomanades per part del Consell d'Administració.

En aquestes reunions es revisen en profunditat els comptes anuals i trimestrals i les declaracions intermèdies trimestrals de la societat, així com la resta d'informació posada a disposició del mercat. Per portar a terme aquest procés, la Comissió d'Auditoria i Control prèviament rep tota la documentació i manté reunions amb el conseller director general, la Direcció d'Auditoria Interna i l'auditor de comptes en el cas dels comptes anuals i trimestrals, amb l'objectiu de vetllar per l'aplicació correcta de les normes comptables vigents i la fiabilitat de la informació financera. Addicionalment, durant aquest procés de discussió s'avaluen eventuais debilitats en l'SCIIF que s'hagin identificat i, si s'escau, les propostes per a la seva correcció i l'estat de les accions implementades. D'aquesta manera, amb una periodicitat anual i dins del marc de l'SCIIF, la Comissió d'Auditoria i Control revisa i aprova els plans d'acció proposats per la Direcció d'Auditoria Interna a l'efecte de corregir o mitigar les debilitats observades.

D'altra banda, l'auditor de comptes del grup té accés directe a l'alta direcció del grup, amb la qual manté reunions periòdiques tant per obtenir informació necessària per al desenvolupament de la seva feina com per comunicar les debilitats de control detectades durant aquesta. Amb relació a aquest últim aspecte, amb caràcter anual l'auditor extern presenta a la Comissió d'Auditoria i Control un informe en què es detallen les debilitats de control intern detectades en el desenvolupament de la seva tasca. Aquest informe incorpora els comentaris de la Direcció del grup i, si s'escau, els plans d'acció que s'han posat en marxa per esmenar les corresponents debilitats de control intern.

F.6 Més informació rellevant

La Direcció Financera de Banc Sabadell té implantada una aplicació informàtica en què es recull i formalitza la totalitat de controls SCIIF, alhora que assegura la contínua identificació de riscos nous per considerar i l'actualització corresponent de controls mitigants. Aquesta eina facilita que els controls siguin validats en temps i forma amb l'objectiu de garantir la fiabilitat de la informació financera generada. En el disseny de les funcionalitats de l'eina s'han considerat les recomanacions efectuades per la CNMV en la seva Guia per a la preparació de la descripció del sistema de control intern sobre la informació financera de les entitats cotitzades, basada en els principis

F.7 Informe de l'auditor extern

Informi de:

F.7.1. Si la informació de l'SCIIF remesa als mercats ha estat sotmesa a revisió per l'auditor extern, cas en què l'entitat hauria d'incloure l'informe corresponent com a annex. En cas contrari, informi dels seus motius.

El grup Banc Sabadell ha sotmès a revisió per part de l'auditor extern la informació de l'SCIIF remesa als mercats per a l'exercici de 2015. L'informe de l'auditor extern (PricewaterhouseCoopers) serà inclòs, en la seva emissió, com a annex d'aquest informe anual de govern corporatiu.

L'abast dels procediments de revisió de l'auditor està determinat per la Circular E01/2012, de 25 de gener de 2012, de l'Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya.

G GRAU DE SEGUIMENT DE LES RECOMANACIONS DE GOVERN CORPORATIU

Indiqui el grau de seguiment de la societat respecte a les recomanacions del Codi de bon govern de les societats cotitzades.

En cas que alguna recomanació no se segueixi o se segueixi parcialment, cal incloure una explicació detallada dels motius, de manera que els accionistes, els inversors i el mercat en general tinguin prou informació per valorar com procedeix la societat. No són acceptables explicacions de caràcter general.

1. Que els estatuts de les societats cotitzades no limitin el nombre màxim de vots que pugui emetre un mateix accionista, ni continguin altres restriccions que dificultin la presa de control de la societat mitjançant l'adquisició de les seves accions en el mercat.

Compleix

Expliqui

2. Que quan cotitzin la societat matriu i una societat dependent, ambdues defineixin públicament amb precisió:

- a) les respectives àrees d'activitat i eventuais relacions de negoci entre elles, així com les de la societat dependent cotitzada amb les altres empreses del grup; i
- b) els mecanismes previstos per resoldre els eventuais conflictes d'interès que es puguin presentar.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

3. Que durant la celebració de la junta general ordinària, com a complement de la difusió per escrit de l'informe anual de govern corporatiu, el president del consell d'administració informi verbalment els accionistes, amb prou detalls, dels aspectes més rellevants del govern corporatiu de la societat i, en particular:

- a) Dels canvis que s'hagin esdevingut des de la junta general ordinària anterior.
- b) Dels motius concrets pels quals la companyia no segueix alguna de les recomanacions del Codi de govern corporatiu i, si n'hi hagués, de les regles alternatives que apliqui en aquesta matèria.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

4. Que la societat defineixi i promogui una política de comunicació i contactes amb accionistes, inversors institucionals i assessors de vot que sigui plenament respectuosa amb les normes contra l'abús de mercat i doni un tracte semblant als accionistes que es trobin en la mateixa posició. I que la societat faci pública aquesta política a través de la seva pàgina web, incloent-hi informació relativa a la forma en què aquesta s'ha posat en pràctica i identificant els interlocutors o responsables de dur-la a terme.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

5. Que el consell d'administració no elevi a la junta general una proposta de delegació de facultats per emetre accions o valors convertibles amb exclusió del dret de subscripció preferent, per un import superior al 20% del capital en el moment de la delegació. I que quan el consell d'administració aprovi qualsevol emissió d'accions o de valors convertibles amb exclusió del dret de subscripció preferent, la societat publiqui immediatament a la seva pàgina web els informes sobre aquesta exclusió a què fa referència la legislació mercantil.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

6. Que les societats cotitzades que elaboren els informes que s'esmenten a continuació, sigui de manera preceptiva o voluntària, els publiquin a la seva pàgina web amb prou antelació a la celebració de la junta general ordinària, encara que la seva difusió no sigui obligatòria:
- a) Informe sobre la independència de l'auditor.
 - b) Informes de funcionament de les comissions d'auditoria i de nomenaments i retribucions.
 - c) Informe de la comissió d'auditoria sobre operacions vinculades.
 - d) Informe sobre la política de responsabilitat social corporativa.
- Compleix Compleix parcialment Expliqui
7. Que la societat transmeti en directe, a través de la seva pàgina web, la celebració de les juntes generals d'accionistes.
- Compleix Expliqui
8. Que la comissió d'auditoria vetlli perquè el consell d'administració procuri presentar els comptes a la junta general d'accionistes sense limitacions ni excepcions en l'informe d'auditoria, i que, en els supòsits excepcionals en què hi hagi excepcions, tant el president de la comissió d'auditoria com els auditors expliquin amb claredat als accionistes el contingut i abast d'aquestes limitacions o excepcions.
- Compleix Compleix parcialment Expliqui
9. Que la societat faci públics a la seva pàgina web, de manera permanent, els requisits i procediments que acceptarà per acreditar la titularitat d'accions, el dret d'assistència a la junta general d'accionistes i l'exercici o delegació del dret de vot. I que aquests requisits i procediments afavoreixin l'assistència i l'exercici dels seus drets als accionistes i s'apliquin de forma no discriminatòria.
- Compleix Compleix parcialment Expliqui
10. Que quan algun accionista legitimat hagi exercitat, amb anterioritat a la celebració de la junta general d'accionistes, el dret a completar l'ordre del dia o a presentar noves propostes d'acord, la societat:
- a) Difongui immediatament aquests punts complementaris i noves propostes d'acord.
 - b) Feu públic el model de targeta d'assistència o formulari de delegació de vot o vot a distància amb les modificacions necessàries perquè puguin votar els nous punts de l'ordre del dia i propostes alternatives d'acord en els mateixos termes que els proposats pel consell d'administració.
 - c) sotmeti tots aquests punts o propostes alternatives a votació i els apliqui les mateixes regles de vot que a les formulades pel consell d'administració, incloses, en particular, les presumpcions o deduccions sobre el sentit del vot.
 - d) Amb posterioritat a la junta general d'accionistes, comuniqui el desglossament del vot sobre aquests punts complementaris o propostes alternatives.
- Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable
11. Que, en el cas que la societat tingui previst pagar primes d'assistència a la junta general d'accionistes, estableixi, amb anterioritat, una política general sobre aquestes primes i que aquesta política sigui estable.
- Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable
12. Que el consell d'administració exerceixi les seves funcions amb unitat de propòsit i independència de criteri, dispensi el mateix tracte a tots els accionistes que es trobin en la mateixa posició i es guiï per l'interès social, entès com la consecució d'un negoci rendible i sostenible a llarg termini, que en promogui la continuïtat i la maximització del valor econòmic de l'empresa.

I que en la recerca de l'interès social, a més del respecte de les lleis i reglaments, i d'un comportament basat en la bona fe, l'ètica i el respecte als usos i a les bones pràctiques

comunament acceptades, procuri agafar el propi interès social amb, segons correspongui, els legítims interessos dels seus empleats, els seus proveïdors, els seus clients i els dels altres grups d'interès que es puguin veure afectats, així com l'impacte de les activitats de la companyia a la comunitat en el seu conjunt i en el medi ambient.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

13. Que el consell d'administració tingui la dimensió adequada per aconseguir un funcionament eficaç i participatiu, que fa aconsellable que tingui entre cinc i quinze membres.

Compleix

Expliqui

14. Que el consell d'administració aprovi una política de selecció de consellers que:

- Sigui concreta i verificable.
- Asseguri que les propostes de nomenament o reelecció es fonamentin en una anàlisi prèvia de les necessitats del consell d'administració.
- Afavoreixi la diversitat de coneixements, experiències i gènere.

Que el resultat de l'anàlisi prèvia de les necessitats del consell d'administració es reculli en l'informe justificatiu de la comissió de nomenaments que es publiqui en convocar la junta general d'accionistes a la qual se sotmeti la ratificació, el nomenament o la reelecció de cada conseller.

I que la política de selecció de consellers promogui l'objectiu que l'any 2020 el nombre de conselleres representi, almenys, el 30% del total de membres del consell d'administració.

La comissió de nomenament verificarà anualment el compliment de la política de selecció de consellers i se n'informarà en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

15. Que els consellers dominicals i independents constitueixin una àmplia majoria del consell d'administració i que el nombre de consellers executius sigui el mínim necessari, tenint en compte la complexitat del grup societari i el percentatge de participació dels consellers executius en el capital de la societat.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

16. Que el percentatge de consellers dominicals sobre el total de consellers no executius no sigui més gran que la proporció entre el capital de la societat representat per aquests consellers i la resta del capital. Aquest criteri es pot atenuar:

- En societats de capitalització elevada en què siguin escasses les participacions accionaries que tinguin legalment la consideració de significatives.
- Quan es tracti de societats en que hi hagi una pluralitat d'accionistes representats en el consell administratiu i no tinguin vincles entre si.

Compleix

Expliqui

17. Que el nombre representi, com a mínim, la meitat del total de consellers. Que, tot i això, quan la societat no sigui de capitalització elevada o quan, encara que ho sigui, tingui un accionista o diversos actuant concertadament, que controlin més del 30% del capital social, el nombre de consellers independents representi, com a mínim, un terç del total de consellers.

Compleix

Expliqui

18. Que les societats facin pública a través de la seva pàgina web, i la mantinguin actualitzada, la informació següent sobre els seus consellers:

- Perfil professional i biogràfic.
- Altres consells d'administració als quals pertanyin, siguin societats cotitzades o no, així com sobre les altres activitats retribuïdes que realitzi, sigui de la naturalesa que sigui.

- c) Indicació de la categoria de conseller a la qual pertanyin, amb la indicació, en el cas de consellers dominicals, de l'accionista que representin o amb qui tinguin vincles;
- d) data del seu primer nomenament com a conseller en la societat, així com de les reeleccions posteriors.
- e) accions de la companyia, i opcions sobre aquestes, de les quals siguin titulars.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

19. Que en l'informe anual de govern corporatiu, amb la verificació prèvia de la comissió de nomenaments, s'expliquin les raons per les quals s'han nomenat consellers dominicals a instància d'accionistes la participació accionarial de la qual sigui inferior al 3% del capital; i que s'exposin les raons per les quals no s'hagin atès, si s'escau, peticions formals de presència en el Consell procedents d'accionistes amb una participació accionarial igual o superior a la d'altres a instància dels quals s'hagi designat consellers dominicals.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

20. Que els consellers dominicals presentin la dimissió quan l'accionista que representin transmeti íntegrament la seva participació accionarial. I que també ho facin, en el nombre que correspongui, quan aquest accionista rebaixi la seva participació accionarial fins a un nivell que exigeixi la reducció del nombre dels seus consellers dominicals.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

21. Que el consell d'administració no proposi la separació de cap conseller independent abans del compliment del període estatutari per al qual hagi estat nomenat, excepte quan concorri una causa justa, considerada pel consell d'administració amb informe previ de la comissió de nomenaments. En particular, s'entén que hi ha una causa justa quan el conseller passa a ocupar nous càrrecs o contrau noves obligacions que li impedeixen dedicar el temps necessari a l'exercici de les funcions pròpies del càrrec de conseller, incompleixi els deures inherents al seu càrrec o incorri en algunes de les circumstàncies que li facin perdre la seva condició d'independent, d'acord amb el que estableix la legislació aplicable. També es podrà proposar la separació de consellers independents com a conseqüència d'ofertes públiques d'adquisició, fusions o altres operacions corporatives similars que suposin un canvi en l'estructura de capital de la societat, quan aquests canvis en l'estructura del consell d'administració vinguin afavorits pel criteri de proporcionalitat indicat en la recomanació 16.

Compleix

Expliqui

22. Que les societats estableixin regles que obliguin els consellers a informar i, si s'escau, dimitir en aquells supòsits que puguin perjudicar el crèdit i la reputació de la societat i, en particular, els obliguin a informar el consell d'administració de les causes penals en què apareguin com a imputats, així com de les seves posteriors vicissituds processals.

I que si un conseller resultés processat o es dictés contra ell una interlocutòria d'obertura de judici oral per algun dels delictes assenyalats en la legislació societària, el consell d'administració examini el cas tan aviat com sigui possible i, a la vista de les seves circumstàncies concretes, decideixi si és procedent o no que el conseller continuï en el càrrec. I que el consell d'administració n'informi, de manera raonada, en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

23. Que tots els consellers expressin clarament la seva oposició quan considerin que alguna proposta de decisió sotmesa al consell d'administració pot ser contrària a l'interès social. I que facin el mateix, de manera especial, els independents i altres consellers que no estiguin afectats pel conflicte d'interessos potencial quan es tracti de decisions que puguin perjudicar els accionistes no representats en el consell d'administració.

I que quan el consell d'administració adopti decisions significatives o reiterades sobre les quals el conseller hagués formulat reserves serioses, aquest en tregui les conclusions procedents, i,

si opta per dimitir, que n'expliqui les raons en la carta a la qual es refereix la recomanació següent. Aquesta recomanació implica també el secretari del consell d'administració, encara que no tingui la condició de conseller.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

24. Que quan, sigui per dimissió o per un altre motiu, un conseller cessi en el càrrec abans de la finalització del seu mandat, n'expliqui les raons en una carta que adreçarà a tots els membres del consell d'administració.

I que, sense perjudici que aquest cessament es comuniqui com a fet rellevant, el motiu del cessament quedi reflectit en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

25. Que la comissió de nomenaments s'asseguri que els consellers no executius tenen prou disponibilitat de temps per al desenvolupament correcte de les seves funcions. I que el reglament del consell estableixi un nombre màxim de consells de societats dels que puguin formar part els seus consellers.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

26. Que el consell d'administració es reuneixi amb la freqüència necessària per dur a terme amb eficàcia les seves funcions i, com a mínim, vuit vegades l'any, seguint el programa de dates i tasques que estableixi a l'inici de l'exercici; a més, cada conseller individualment pot proposar altres punts de l'ordre del dia inicialment no previstos.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

27. Que les inassistències dels consellers es redueixin als casos indispensables i es quantifiquin en l'informe anual de govern corporatiu. I que, quan s'hagi de produir, s'atorgui representació amb instruccions.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

28. Que quan els consellers o el secretari es mostrin preocupats per alguna proposta o, en el cas dels consellers, sobre com va la societat, i aquestes preocupacions no quedin resoltes en el consell d'administració, a petició de qui les hagués manifestat, se'n deixi constància en l'acta.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

29. Que la societat estableixi les vies adequades perquè els consellers puguin obtenir assessorament precís per complir les seves funcions, incloent-hi, si així ho exigissin les circumstàncies, assessorament extern amb càrrec a l'empresa.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

30. Que, independentment dels coneixements que s'exigeixin als consellers per exercir les seves funcions, les societats ofereixin també als consellers programes d'actualització de coneixement quan les circumstàncies ho aconsellin.

Compleix Expliqui No aplicable

31. Que l'ordre del dia de les sessions indiqui amb claredat els punts sobre els quals el consell d'administració haurà d'adoptar una decisió o un acord perquè els consellers puguin estudiar o reunir, amb caràcter previ, la informació necessària. Quan, excepcionalment, per raons d'urgència, el president vulgui sotmetre a l'aprovació del consell d'administració decisions o acords que no figuraven a l'ordre del dia, caldrà el consentiment previ i exprés de la majoria dels consellers presents, i se'n deixarà la deguda constància en l'acta.

Compleix Compleix parcialment Expliqui

32. Que els consellers siguin periòdicament informats dels moviments de l'accionariat i de l'opinió que els accionistes significatius, els inversors i les agències de qualificació tinguin sobre la societat i el grup.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

33. Que el president, com a responsable del funcionament eficaç del consell d'administració, a més a més d'exercir les funcions que té legalment i estatutàriament atribuïdes, prepari i sotmeti al consell d'administració un programa de dates i assumptes a tractar; organitzi i coordini l'avaluació periòdica del consell, així com, si s'escau, la del primer executiu de la societat; sigui responsable de la direcció del consell i de l'efectivitat del seu funcionament; s'asseguri que es dedica prou temps de discussió a les qüestions estratègiques, i acordi i revisi els programes d'actualització de coneixements per a cada conseller, quan les circumstàncies ho aconsellin.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

34. Que quan hi hagi un conseller coordinador, els estatuts o el reglament del consell d'administració, a més de les facultats que li corresponen legalment, li atribueixin les següents: presidir el consell d'administració en absència del president i dels presidents, si n'hi ha; fer-se ressò de les preocupacions dels consellers no executius; mantenir contactes amb inversors i accionistes per conèixer-ne els punts de vista per tal de formar-se una opinió sobre les seves preocupacions, en particular, amb relació al govern corporatiu de la societat, i coordinar el pla de successió del president.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

35. Que el secretari del consell d'administració vetlli de forma especial perquè en les seves actuacions i decisions el consell d'administració tingui presents les recomanacions sobre el bon govern contingudes en aquest Codi de bon govern que siguin aplicables a la societat.

Compleix

Expliqui

36. Que el consell d'administració en ple avaluï un cop l'any i adopti, si s'escau, una política d'acció que corregeixi les deficiències que s'han detectat respecte a:

- a) La qualitat i l'eficiència del funcionament del consell d'administració.
- b) El funcionament i la composició de les seves comissions.
- c) La diversitat en la composició i les competències del consell d'administració.
- d) L'acompliment del president del consell d'administració i del primer executiu de la societat.
- e) L'acompliment i l'aportació de cada conseller, amb una atenció especial als responsables de les diferents comissions del consell.

Per avaluar les diferents comissions es partirà de l'informe que aquestes elevin al consell d'administració, i per avaluar el consell d'administració, del que elevi la comissió de nomenaments. Cada tres anys, el consell d'administració serà auxiliat per a la realització de l'avaluació per un consultor extern, la independència del qual serà verificada per la comissió de nomenaments. Les relacions de negoci que el consultor o qualsevol societat del seu grup mantinguin amb la societat o qualsevol societat del seu grup hauran de ser desglossades en l'informe anual del govern corporatiu. El procés i les àrees avaluades seran objecte de descripció en l'informe anual de govern corporatiu.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

37. Que quan hi hagi una comissió executiva, l'estructura de participació de les diferents categories de consellers sigui similar a la del mateix consell d'administració i el seu secretari sigui el d'aquest últim.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

38. Que el consell d'administració tingui sempre coneixement dels assumptes que tracti i de les decisions que adopti la comissió executiva, i que tots els membres del consell d'administració rebin una còpia de les actes de les sessions de la comissió executiva.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

39. Que els membres de la comissió d'auditoria, i de manera especial el seu president, es designin tenint en compte els seus coneixements i la seva experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o gestió de riscos, i que la majoria d'aquests membres siguin consellers independents.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

40. Que sota la supervisió de la comissió d'auditoria es disposi d'una unitat que assumeixi la funció d'auditoria interna que vetlli pel bon funcionament dels sistemes d'informació i control intern, i que funcionalment depengui del president no executiu del consell o del de la comissió d'auditoria.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

41. Que el responsable de la unitat que assumeixi la funció d'auditoria interna presenti a la comissió d'auditoria la seva política anual de treball, informi directament de les incidències que es presentin en el seu desenvolupament i lliuri al final de cada exercici un informe d'activitats.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

42. Que, a més de les previstes en la llei, corresponguin a la comissió d'auditoria les funcions següents:

1. Amb relació als sistemes d'informació i control intern:

- a) Supervisar el procés d'elaboració i la integritat de la informació financera relativa a la societat i, si escau, al grup, revisant el compliment dels requisits normatius, la delimitació adequada del perímetre de consolidació i l'aplicació correcta dels criteris comptables.
- b) Vetllar per la independència de la unitat que assumeix la funció d'auditoria interna; proposar la selecció, el nomenament, la reelecció i el cessament del responsable del servei d'auditoria interna; proposar el pressupost d'aquest servei; aprovar l'orientació i els seus plans de treball, i assegurar-se que la seva activitat no estigui enfocada principalment cap als riscos rellevants de la societat; rebre informació periòdica sobre les seves activitats, i verificar que l'alta direcció tingui en compte les conclusions i les recomanacions dels seus informes.
- c) Establir i supervisar un mecanisme que permeti als empleats comunicar, de manera confidencial i, si fos possible i es considerés apropiat, anònima, les irregularitats d'una transcendència potencial, especialment financeres i comptables, que adverteixin en el si de l'empresa.

2. Amb relació a l'auditor extern:

- a) En cas de renúncia de l'auditor extern, examinar les circumstàncies que l'han motivada.
- d) Vetllar perquè la retribució de l'auditor extern per la seva feina no en comprometi la qualitat ni la independència.
- e) Supervisar que la societat comuniqui com a fet rellevant a la CNMV el canvi d'auditor i l'acompanyi d'una declaració sobre l'eventual existència de desacords amb l'auditor sortint i, si n'hi hagués hagut, del seu contingut.
- f) Assegurar que l'auditor extern mantingui anualment una reunió amb el ple del consell d'administració per informar-lo sobre el treball realitzat i sobre l'evolució de la situació comptable i de riscos de la societat.
- g) Assegurar que la societat i l'auditor extern respecten les normes vigents sobre prestacions de serveis diferents dels d'auditoria, els límits a la concentració del negoci de l'auditor i, en general, les altres normes sobre la independència dels auditors.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

43. Que la comissió d'auditoria pugui convocar qualsevol treballador o directiu de la societat, i fins i tot fer que compareguin sense la presència de cap altre directiu.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

44. Que la comissió d'auditoria sigui informada sobre les operacions de modificacions estructurals i corporatives que projecti realitzar la societat perquè l'analitzi i faci un informe previ per al consell d'administració sobre les seves condicions econòmiques i el seu impacte comptable, i, en especial, si s'escau, sobre l'equació de bescanvi proposada.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

45. Que la política de control i gestió de riscos identifiqui almenys:

- a) Els diferents tipus de risc, financers i no financers (entre altres, els operatius, tecnològics, legals, socials, mediambientals i reputacionals) als quals s'enfronta la societat, inclosos, entre els financers o econòmics, els passius contingents i altres riscos fora de balanç.
- b) La fixació del nivell de risc que la societat consideri acceptable.
- c) Les mesures previstes per mitigar l'impacte dels riscos identificats, en cas que s'arribin a materialitzar.
- d) Els sistemes d'informació i control intern que s'han d'utilitzar per controlar i gestionar els riscos esmentats, inclosos els passius contingents o riscos fora de balanç.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

46. Que sota la supervisió directa de la comissió d'auditoria o, si s'escau, d'una comissió especialitzada del consell d'administració, hi hagi una funció interna de control i gestió de riscos exercida per una unitat o un departament intern de la societat que tingui atribuïdes expressament les funcions següents:

- a) Assegurar el bon funcionament dels sistemes de control i de gestió de riscos, i, en particular, que s'identifiquin, es gestionin i es quantifiquin adequadament tots els riscos que afectin la societat.
- b) Participar activament en l'elaboració de l'estratègia de riscos i en les decisions importants sobre la seva gestió.
- c) Vetllar perquè els sistemes de control i gestió de riscos mitiguin els riscos adequadament en el marc de la política definida pel consell d'administració.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

47. Que els membres de la comissió de nomenaments i de retribucions –o de la comissió de nomenaments i la comissió de retribucions, si estiguessin separades– es designin procurant que tinguin els coneixements, les aptituds i l'experiència adequats a les funcions que hagin de desenvolupar i que la majoria d'aquests membres siguin consellers independents.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

48. Que les societats de capitalització elevada tinguin una comissió de nomenaments i una comissió de remuneracions separades.

Compleix

Expliqui

No aplicable

49. Que la comissió de nomenaments consulti el president del consell d'administració i el primer executiu de la societat, especialment quan es tracti de matèries relatives als consellers executius.

I que qualsevol conseller pugui sol·licitar a la comissió de nomenaments que prengui en consideració, per si els considera idonis, potencials candidats per cobrir vacants de conseller.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

50. Que la comissió de retribucions exerceixi les seves funcions amb independència i que, a més de les funcions que li atribueixi la llei, li corresponguin les següents:

- a) Proposar al consell d'administració les condicions bàsiques dels contractes dels alts directius.
- b) Comprovar l'observança de la política retributiva establerta per la societat.
- c) Revisar periòdicament la política de remuneracions aplicada als consellers i alts directius, inclosos els sistemes retributius amb accions i la seva aplicació, així com garantir que la seva remuneració individual sigui proporcionada a la que es pagui als altres consellers i alts directius de la societat.
- d) Vetllar perquè els eventuais conflictes d'interessos no perjudiquin la independència de l'assessorament extern prestat a la comissió.
- e) Verificar la informació sobre remuneracions dels consellers i alts directius en els diversos documents corporatius, inclòs l'informe anual sobre remuneracions dels consellers.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

51. Que la comissió de retribucions consulti el president i el primer executiu de la societat, especialment quan es tracti de matèries relatives als consellers executius i alts directius.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

52. Que les regles de composició i funcionament de les comissions de supervisió i control figurin en el Reglament del consell d'administració i que siguin consistents amb les aplicables a les comissions legalment obligatòries d'acord amb les recomanacions anteriors, incloent-hi:

- a) Que estiguin compostes exclusivament per consellers no executius, amb majoria de consellers independents.
- b) Que els seus presidents siguin consellers independents.
- c) Que el consell d'administració designi els membres d'aquestes comissions tenint presents els coneixements, les aptituds i l'experiència dels consellers i les tasques de cada comissió; deliberi sobre les seves propostes i informes, i que rendeixi comptes, en el primer ple del consell d'administració posterior a les seves reunions, de la seva activitat i que responguin del treball realitzat.
- d) Que les comissions puguin demanar assessorament extern quan ho considerin necessari per desenvolupar les seves funcions.
- e) Que de les seves reunions se n'aixequi acta, que es posarà a disposició de tots els consellers.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

No aplicable

53. Que la supervisió del compliment de les regles de govern corporatiu, dels codis interns de conducta i de la política de responsabilitat social corporativa s'atribueixi a una o es reparteixi entre diverses comissions del consell d'administració, que podran ser la comissió d'auditoria, la de nomenaments, la comissió de responsabilitat social corporativa, en cas d'haver-n'hi, o una comissió especialitzada que el consell d'administració, en exercici de les seves facultats d'autoorganització, decideixi crear per a aquest l'efecte, a les quals específicament s'atribueixin les funcions mínimes següents:

- a) La supervisió del compliment dels codis interns de conducta i de les regles de govern corporatiu de la societat.
- b) La supervisió de l'estratègia de comunicació i relació amb accionistes i inversors, incloent-hi els petits i mitjans accionistes.
- c) L'avaluació periòdica de l'adequació del sistema de govern corporatiu de la societat, amb la finalitat que compleixi la seva missió de promoure l'interès social i tingui en compte, segons correspongui, els legítims interessos dels altres grups d'interès.
- d) La revisió de la política de responsabilitat corporativa de la societat, vetllant perquè estigui orientada a la creació de valor.

- e) El seguiment de l'estratègia i les pràctiques de responsabilitat social corporativa i l'avaluació del seu grau de compliment.
- f) La supervisió i l'avaluació dels processos de relació amb els diferents grups d'interès.
- g) L'avaluació de tot el que sigui relatiu als riscos no financers de l'empresa, incloent-hi els operatius, tecnològics, legals, socials, mediambientals, polítics i reputacionals.
- h) La coordinació del procés de reportar la informació no financera i sobre diversitat, d'acord amb la normativa aplicable i els estàndards internacionals de referència.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

54. Que la política de responsabilitat social corporativa inclogui els principis o compromisos que l'empresa assumeixi voluntàriament en la seva relació amb els diferents grups d'interès, i identifiqui almenys:

- a) Els objectius de la política de responsabilitat social corporativa i el desenvolupament d'instruments de suport.
- b) L'estratègia corporativa relacionada amb la sostenibilitat, el medi ambient i les qüestions socials.
- c) Les pràctiques concretes en qüestions relacionades amb: accionistes, empleats, clients, proveïdors, qüestions socials, medi ambient, diversitat, responsabilitat fiscal, respecte dels drets humans i prevenció de conductes il·legals.
- d) Els mètodes o sistemes de seguiment dels resultats de l'aplicació de les pràctiques concretes assenyalades en la lletra anterior, els riscos associats i la seva gestió.
- e) Els mecanismes de supervisió del risc no financer, l'ètica i la conducta empresarial.
- f) Els canals de comunicació, participació i diàleg amb els grups d'interès.
- g) Les pràctiques de comunicació responsable que evitin la manipulació informativa i protegeixin la integritat i l'honor.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

55. Que la societat informi, en un document separat o en l'informe de gestió, sobre els assumptes relacionats amb la responsabilitat social corporativa, i que utilitzi per a això alguna de les metodologies acceptades internacionalment.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

56. Que la remuneració dels consellers sigui la necessària per atreure i retenir els consellers del perfil desitjat i per retribuir la dedicació, qualificació i responsabilitat que el càrrec exigeixi, però no tan elevada per comprometre la independència de criteri dels consellers no executius.

Compleix

Expliqui

57. Que se circumscriguin als consellers executius les remuneracions mitjançant variables lligades al rendiment de la societat i l'acompliment personal, així com la remuneració mitjançant lliurament d'accions, opcions o drets sobre accions o instruments referenciats al valor de l'acció i els sistemes d'estalvi a llarg termini, com ara plans de pensions, sistemes de jubilació o altres sistemes de previsió social. Es podrà contemplar el lliurament d'accions com a remuneració als consellers no executius quan es condicioni al fet que les mantinguin fins al seu cessament com a consellers, però no és aplicable a les accions que el conseller necessiti alienar, si s'escau, per satisfer els costos relacionats amb la seva adquisició.

Compleix

Compleix parcialment

Expliqui

58. Que, en cas de remuneracions variables, les polítiques retributives incorporin els límits i les cauteles tècniques necessàries per assegurar que aquestes remuneracions estan relacionades amb el rendiment professional dels seus beneficiaris i no deriven només de l'evolució general dels mercats o del sector d'activitat de la companyia o altres circumstàncies similars. I, en particular, que els components variables de les remuneracions:

- a) Estiguin vinculats a criteris de rendiment que siguin predeterminats i mesurables, i que aquests criteris tinguin en compte el risc assumit per l'obtenció d'un resultat.
- b) Promoguin la sostenibilitat de l'empresa i incloguin criteris no financers que siguin adequats per a la creació de valor a llarg termini, com el compliment de les regles i els procediments interns de la societat i de les seves polítiques per al control i gestió de riscos.
- c) Es configuren sobre la base d'un equilibri entre el compliment d'objectius a curt, mitjà i llarg termini, que permetin remunerar el rendiment per un exercici continuat durant un període de temps suficient per apreciar la seva contribució a la creació sostenible de valor, de manera que els elements de mesura d'aquest rendiment no girin únicament al voltant de fets puntuals, ocasionals o extraordinaris.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

59. Que el pagament d'una part rellevant dels components variables de la remuneració es difereixi un període de temps mínim suficient per comprovar que s'han complert les condicions de rendiment prèviament establertes.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

60. Que les remuneracions relacionades amb els resultats de la societat tinguin en compte les eventuals reserves que constin en l'informe de l'auditor extern i minorin aquests resultats.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

61. Que un percentatge rellevant de la remuneració variable dels consellers executius estigui vinculat al lliurament d'accions o d'instruments financers referenciats al seu valor.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

62. Que, un cop atribuïdes les accions, o les opcions o drets sobre accions corresponents als sistemes retributius, els consellers no puguin transferir la propietat d'un nombre d'accions equivalent a dues vegades la seva remuneració fixa anual, ni puguin exercir-ne les opcions o drets fins que hagi transcorregut un termini, almenys, de tres anys des de la seva atribució.

El paràgraf anterior no és aplicable a les accions que el conseller necessiti alienar, si s'escau, per satisfer els costos relacionats amb la seva adquisició.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

63. Que els acords contractuals incloguin una clàusula que permeti a la societat reclamar el reemborsament dels components variables de la remuneració quan el pagament no hagi estat ajustat a les condicions de rendiment o quan s'hagin abonat atenent a dades la inexactitud de la qual quedi acreditada amb posterioritat.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

64. Que els pagaments per resolució del contracte no superin un import establert equivalent a dos anys de la retribució total anual i que no s'abonin fins que la societat hagi pogut comprovar que el conseller ha complert amb els criteris de rendiment prèviament establerts.

Compleix Compleix parcialment Expliqui No aplicable

H ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

1. Si hi ha algun aspecte rellevant en matèria de govern corporatiu en la societat o en les entitats del grup que no s'hagi recollit en la resta d'apartats d'aquest informe, però que sigui necessari incloure'l per recollir una informació més completa i raonada sobre l'estructura i les pràctiques de govern en l'entitat o el seu grup, detalli'l breument.
2. Dins d'aquest apartat també es pot incloure qualsevol altra informació, aclariment o matís relacionats amb els apartats anteriors de l'informe, en la mesura que siguin rellevants i no reiteratius.
En concret, indiqui si la societat està sotmesa a legislació diferent de l'espanyola en matèria de govern corporatiu i, si s'escau, inclogui aquella informació que estigui obligada a subministrar i sigui diferent de l'exigida en aquest informe.
3. La societat també pot indicar si s'ha adherit voluntàriament a altres codis de principis ètics o de bones pràctiques, internacionals, sectorials o d'un altre àmbit. Si s'escau, identifiqui el codi en qüestió i la data d'adhesió.

A.1

Segons el fet rellevant comunicat a la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) el 24 d'abril de 2015, el banc va realitzar una ampliació de capital amb dret de subscripció preferent per un total de 1.085.510.925 accions, que representen un 26,97% del capital social anterior a aquesta data, les quals són admeses a negociació el dia 27 d'abril del 2015.

A.2

La informació facilitada té com a fonts les comunicacions emeses pels accionistes de la CNMV o bé directament a l'entitat.

De conformitat amb el que disposa el Reial decret 1362/2007, de 19 d'octubre, pel qual es desenvolupa la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors, amb relació als requisits de transparència relatius a la informació sobre els emissors dels valors dels quals estiguin admesos a negociació en un mercat secundari oficial o en un altre mercat regulat de la Unió Europea, es considera titular d'una participació significativa l'accionista que tingui en poder una proporció de, almenys, un 3% dels drets de vot i d'un 1% en cas de residents a paradisos fiscals.

Després de diverses variacions en el llistat al llarg de l'exercici, la societat accionista BLACKROCK INC figura com a titular d'un percentatge superior al 3% del capital en data de 17 de desembre.

A.3

Durant el mes de desembre de 2015, el Sr. Joaquín Folch-Rusiñol va traspasar 18.242.594 títols a la societat Luvat XXI SLU.

A.8

Veure quadre annex.

B.5

D'acord amb l'article 10.1 del Reglament de la Junta General d'Accionistes de Banc de Sabadell, S.A., tenen dret a assistir a les juntes generals els accionistes titulars d'accions representatives de com a mínim cent (100) euros de capital social desemborsat, que les tinguin inscrites en el Registre d'Accionistes de la societat amb cinc dies d'antelació a aquell en què s'hagi de celebrar la junta en primera convocatòria. Els accionistes que siguin titulars d'accions que no assoleixin el mínim expressat es poden agrupar fins a constituir-lo i conferir la seva representació a qualsevol d'aquests o, si s'escau, a un altre accionista que, de conformitat amb el que es preveu en els Estatuts socials i en aquest reglament, tingui dret d'assistència a la junta.

El valor nominal de les accions el 31/12/2015 és de 0,125 EUR/acció.

C.1.2

El 31 de gener de 2015 va traspasar el conseller i vicepresident primer Sr. José Manuel Lara Bosch.

El senyor Miquel Roca i Junyent va ser nomenat secretari no conseller en el Consell d'Administració del 13 d'abril de 2000 i la senyora María José García Beato, secretària general del banc, va ser nomenada vicesecretària no consellera en el Consell d'Administració de l'1 de juny de 2012.

C.1.3

El Sr. José Permanyer Cunillera va cessar com a conseller el 28/05/2015

C.1.4

La Sra. Aurora Catá Sala va ser nomenada consellera en el Consell d'Administració celebrat el 29 de gener de 2015.

C.1.10

Al conseller delegat Sr. Jaime Guardiola Romojaro li han estat delegades totes les facultats del Consell, excepte les indelegables legalment.

Entre les delegades es troben les següents:

1. Contractar i obligar-se en general i efectuar tota classe d'actes i contractes d'administració, disposició i defensa sobre béns i drets de qualsevol naturalesa, fins i tot immobles i drets reals immobiliaris. En conseqüència, i sense que aquesta enumeració tingui caràcter limitador, sinó merament enunciatiu, comprar, vendre, fins i tot amb preu ajustat, gravar, hipotecari, en general, alienar béns i drets de qualsevol naturalesa o classes; constituir, acceptar i cancel·lar drets reals, inclosos drets d'opció de compra i condicions resolutòries inscripcions en el Registre de la Propietat o altres de naturalesa anàloga; constituir societats de totes classes, modificar-les, rescindir-les, ocupar-hi càrrecs i prendre part amb veu i vot en les seves juntes i reunions.
2. Lliurar, acceptar, prendre o adquirir, negociar, descomptar, endossar, cobrar i avalar lletres de canvi, pagarés, rebuts, factures, xecs i tota classe de documents mercantils endossables, nominatius o al portador, així com requerir protestos, si s'escau, per falta d'acceptació o de pagament, i signar per tot això els documents necessaris.
3. Efectuar pagaments i cobraments, per qualsevol títol i quantitat, i fins i tot fer efectius lliuraments de l'Estat, comunitat autònoma, província o municipi.
4. Obrir comptes corrents ordinaris d'efectiu o d'efectes, comptes corrents amb garantia de valors i també amb la de crèdit personal, en qualsevol banc, entitats de crèdit i estalvi i singularment en el Banc d'Espanya o les seves sucursals; garantir els que s'obrin per altres persones, prorrogar-los o renovar-los, saldar-los o cancel·lar-los i signar totes les pòlisses, factures o altres documents que siguin necessaris per portar a terme aquestes operacions; lliurar contra totes aquestes classes de comptes, tant contra els oberts en virtut d'aquest mandat com contra els que obri a partir d'ara o ja tingui oberts l'entitat poderdant o una altra persona a nom d'aquesta, i signar talons, xecs, lletres o qualsevol altre document admès a l'efecte; retirar d'aquests bancs i del Banc d'Espanya, o sucursals dels uns i de l'altre, els llibres talonaris de xecs i talons per girar contra tots els comptes expressats, i prestar conformitat als seus saldos.
Subscriure contractes de límit màxim per a préstecs successius amb garantia personal i convenis de redescòmpte amb el Banc d'Espanya.
5. Donar i prendre quantitats a préstec, així com crèdits en totes les seves modalitats amb garantia o sense de qualsevol classe.
Acceptar, modificar, posposar i cancel·lar hipoteques, hipoteques mobiliàries, penyores amb desplaçament de possessió o sense, anticresis, avals, fiançaments i tota classe de garanties personals de tercers en assegurances de préstecs, crèdits i qualsevol altra operació del banc i subscriure a l'efecte les oportunes actes de lliurament i altres documents públics o privats que siguin necessaris.
6. Retirar dipòsits d'efectiu, valors o joies i signar els resguards i la resta de documents necessaris; retirar garanties de préstecs i de crèdits amb garantia de valors i de préstecs sobre mercaderies, i signar els documents que s'exigeixin; retirar els valors que al mandant li siguin adjudicats en emprèstits als quals s'hagi subscrit i signar el justificant de recepció d'aquests valors; sol·licitar el trasllat a compte i risc del mandant de dipòsits de valors i de préstecs i crèdits i les seves garanties de valors corresponents d'unes dependències del Banc d'Espanya a unes altres i d'uns establiments o entitats bancàries a uns altres.
7. Comprar, vendre i transferir tota classe de valors mobiliaris, fins i tot accions del Banc d'Espanya o de qualsevol altre.
8. Rebre, obrir i contestar la correspondència, tant epistolar com telegràfica i telefònica adreçada al banc, encara que siguin certificats, i fer-se càrrec sota rebut de valors declarats per a aquest.
9. Cobrar interessos o dividendes dels títols dipositats en els bancs esmentats, així com l'import dels que hagin resultat amortitzats, i signar els lliuraments corresponents, i cobrar l'import dels lliuraments en compte corrent imposats per ordre del mandant a favor d'altres persones quan aquests lliuraments hagin estat anul·lats.
10. Sol·licitar del Banc d'Espanya i d'altres bancs el lloguer de caixes de seguretat, amb la facultat de poder-les obrir les vegades que consideri convenient, igual que podria fer el poderdant, i signar a l'efecte tots els documents que li exigeixi la representació del banc.
11. Autoritzar l'obertura de comptes corrents, comptes d'estalvi, impositions i comptes a termini, certificats de dipòsit i dipòsits de valors i de qualsevol altra classe; llogar i obrir caixes de seguretat i signar els documents necessaris per a la seva plena efectivitat.
12. Portar la representació del banc en els concursos de creditors, quitaments i esperes, suspensions de pagaments i fallides dels seus deutors, assistint a les juntes, nomenant síndics i administradors, acceptant o rebutjant les proposicions del deutor i portant tots els tràmits fins al terme del procediment, acceptant hipoteques, penyores, anticresis o altres garanties, transigir drets i accions, i sotmetre's al judici d'àrbitres de dret o d'equitat.
13. Ostentar la representació del banc i comparèixer per si mateix o a través de procuradors o altres apoderats que pot nomenar, mitjançant l'atorgament, a l'efecte dels poders oportuns, davant de tota classe d'autoritats, jutjats, audiències, jurats, tribunals, delegacions, comissions, comitès, sindicats, ministeris, jutjats socials, caixes i institucions nacionals, organismes i dependències de l'Estat, comunitat autònoma, província o municipi i qualsevol altre organisme oficial, promovent, instant, seguint, desistint, transigint expedients, plets, causes, judicis o recursos de qualsevol classe, ratificant-se en el contingut dels escrits formulats en nom de Banco de Sabadell, S.A. en què sigui necessari aquest requisit, contestar les preguntes dels interrogatoris de les parts que es puguin formular en representació de la societat i, en general, practicar tota classe d'actes d'administració, gestió i comerç.
14. Representar el banc en juntes d'accionistes, socis o associats, en les societats o associacions en què el banc sigui accionista, soci o associat, amb ple dret de veu i vot i impugnació i sense limitació de cap classe.
15. Constituir fiances, penyores i garanties de tota classe, de manera mancomunada o solidària amb el finançat o avalat, amb renúncia als beneficis d'ordre, excussió i divisió o qualssevol altres, sense limitació d'espècie ni quantitat, per davant qualsevol persona física o jurídica, qualsevol caixa d'estalvis i bancs i especialment davant del Banc d'Espanya i qualsevol altra entitat oficial de crèdit i davant de qualsevol societat, empresa i entitat, oficina, ens o organisme públic, ja sigui de l'administració estatal, institucional, autonòmica, provincial o local, i especialment davant dels ens i els organismes públics indicats i davant de les delegacions d'Hisenda, per respondre en assegurament del Tresor de les quantitats finançades i per poder constituir avals i avals mitjançant penyora sense desplaçament de dipòsits davant de la Caixa General de Dipòsits del Ministeri d'Hisenda i perquè, així mateix, puguin revocar els fiançaments i les garanties constituïdes i també cancel·lar-les en la manera i forma que considerin convenient.
16. Adreçar i contestar requeriments i rebre notificacions i preparar i requerir notaris per a la formalització de tota classe d'actes.

17. Contractar i acomiadar empleats i fixar els ascensos, les atribucions, els emoluments, les gratificacions i les indemnitzacions, així com instar, seguir i tramitar expedients fins a la seva cancel·lació i resolució.
18. Substituir, sense cap mena de limitació, en tot o en part els poders que tinguin conferits a favor de la persona o persones que jutgi convenient, amb l'especificació de les facultats i la manera d'actuar, així com perquè pugui revocar aquestes substitucions.

C.1.15

La xifra de drets acumulats pels consellers actuals en matèria de pensions inclou el total de les quantitats acumulades pels consellers des de l'any 2000 i no només l'aportació anual per aquest concepte.

C.1.16

En aplicació de la normativa, aquest epígraf inclou els 6 membres de l'alta direcció, més l'Auditora Interna.

L'alta direcció del Banc Sabadell s'ha incrementat en 2 membres respecte al 2014 com a conseqüència del seu canvi de funcions.

La remuneració total de l'alta direcció inclou les aportacions conjuntes a plans de pensions, instrumentades en pòlisses d'assegurances, fetes en l'exercici 2015 i està calculada d'acord amb el criteri de meritació i no d'acord amb el de les quantitats efectivament percebudes.

C.1.29

El 29 de maig de 2015 es van dissoldre la Comissió de Nomenaments i Retribucions i la Comissió d'Estratègia.

C.1.45

El col·lectiu identificat, format per 46 persones, inclou:

- Consellers executius
- Alta direcció
- Alts directius responsables de la gestió diària, com ara els membres del Comitè de Direcció no inclosos en la categoria anterior, totes les persones que depenguin directament dels òrgans de direcció de la institució i totes les persones responsables de línies de negoci importants.
- Personal responsable de les funcions de control independents (compliment normatiu, gestió de riscos, recursos humans, auditoria interna...).

C.2.1

Adicionalment a la informació relacionada en aquest punt, han assistit a les comissions que s'esmenten les persones següents:

- Comissió Executiva o Delegada: Sra. Maria José García Beato, en qualitat de secretària.
- Comissió d'Auditoria i Control: Sr. Miquel Roca i Junyent, en qualitat de secretari.
- Comissió de Nomenaments: Sr. Miquel Roca i Junyent, en qualitat de secretari.
- Comissió de Retribucions: Sra. Maria José García Beato, en qualitat de secretària.
- Comissió de Riscos: Sra. Maria José García Beato, en qualitat de secretària.

C.2.2

El Sr. José Permanyer Cunillera va cessar com a conseller el 28/05/2015.

La Sra. Aurora Catá Sala va ser nomenada consellera en el Consell d'Administració celebrat el 29 de gener de 2015.

La Comissió de Nomenaments i la Comissió de Retribucions es van constituir el 28 de maig de 2015; es comparen amb l'anterior Comissió de Nomenaments i Retribucions, dissolta en la mateixa data.

D.2

Segons el fet rellevant 229193, d'1 d'octubre de 2015, Banc Sabadell va adquirir 8.238.084 accions del banc colombià Banco GNB Sudameris, S.A., representatives del 4,99% del seu capital social, l'accionista majoritari directe del qual és la societat Starmites Corporatiu, S.à.r.l., propietat de la família Gilinski. L'import de l'operació va ser de 50.000.000 dòlars americans.

E.2

(continuació del text informat en l'apartat E.2)

- Direcció d'Auditoria Interna: (i) controla el compliment efectiu de les polítiques i els procediments de gestió avaluant la suficiència i l'eficàcia de les activitats de gestió i control de cada unitat funcional i executiva, i reporta directament a la Comissió d'Auditoria i Control; (ii) verifica el disseny i l'efectivitat de tot el que exposa el Risk Appetite Statement i la seva alineació amb el marc de supervisió, i (iii) aporta assegurament sobre la implementació del RAS tant en l'estructura de documents (consistència entre els documents i l'Statement) com en la integració posterior en la gestió de l'entitat, i verifica el compliment de les mètriques i els plans d'accions establerts.
- Comitè Tècnic de Riscos, que se celebra amb una periodicitat mensual i té com a funcions: (i) donar suport a la Comissió de Riscos en l'exercici de les seves funcions (determinació, proposta, revisió i seguiment del Marc estratègic de riscos; seguiment global dels riscos rellevants de l'entitat; seguiment dels llindars de tolerància en mètriques bàsiques i plans d'adequació); (ii) anàlisi i aprovació de límits de segon nivell (entre els quals, mètriques de liquiditat, tipus d'interès, tresoreria); (iii) anàlisi i aprovació de modificacions lleus de models, criteris i procediments, així com el seguiment de l'ús de models i autonomies en l'aprovació d'operacions; (iv) debat estratègic d'asset allocation (sector públic, sectorial...); (v) seguiment de gestió de la mora;

(vi) temes ad hoc específics per dossier per traslladar-los i integrar-los en la gestió; i (vii) desenvolupament de les polítiques i criteris per a una gestió adequada del risc.

- Comitè d'Operacions de Crèdit, que se celebra amb una periodicitat setmanal i li corresponen les funcions següents: (i) aprovació d'operacions de crèdit, incloent-hi operacions/límits de països i bancs, i de criteris específics alineats amb les polítiques d'acord amb les delegacions establertes; (ii) establiment de les autonomies d'acord amb les delegacions establertes, així com el seguiment del seu ús i elevació a la Comissió Executiva de les propostes de modificació que es considerin adequades; i (iii) reportar mensualment a la Comissió Executiva les operacions aprovades i realitzades el mes anterior.
- Comitè d'Operacions de Crèdit, que se celebra amb una periodicitat setmanal i li corresponen les funcions següents: (i) aprovació d'operacions de crèdit, incloent-hi operacions/límits de països i bancs, i de criteris específics alineats amb les polítiques d'acord amb les delegacions establertes; (ii) establiment de les autonomies d'acord amb les delegacions establertes, així com el seguiment del seu ús i elevació a la Comissió Executiva de les propostes de modificació que es considerin adequades; i (iii) reportar mensualment a la Comissió Executiva les operacions aprovades i realitzades el mes anterior.
- Comitè d'Operacions d'Actius, que se celebra amb una periodicitat setmanal i té les funcions següents: (i) aprovació de les operacions corresponents a la gestió d'actius d'acord amb les delegacions establertes; (ii) reportar mensualment a la Comissió Executiva les operacions aprovades i realitzades el mes anterior.
- Comitè de Desenvolupament Immobiliari: (i) fixa l'estratègia i els criteris d'actuació sobre la cartera immobiliària del grup (anàlisi de l'evolució de l'exposició immobiliària i polítiques d'actuació immobiliària); (ii) pren les decisions que s'hagin d'adoptar per les filials immobiliàries (tenidores i *servicer*): proposta d'operacions d'inversió en desenvolupament de promocions immobiliàries i desenvolupament del sòl; i (iii) realitza el seguiment de l'evolució de Solvia Real Estate.
- Comitè d'Actius i Passius: Òrgan que defineix criteris per a una adequada gestió del risc estructural del balanç del grup assumit en l'activitat comercial i del risc de mercat. Supervisa el risc de tipus d'interès, de canvi o de renda variable, així com el de liquiditat i apunta alternatives comercials, de mercat o de cobertura tendents a aconseguir objectius de negoci d'acord amb la situació dels mercats i la situació del balanç.
- Comitè de Risc Operacional: Òrgan que defineix les directrius estratègiques i el marc de gestió del risc operacional, i estableix prioritats operatives a partir de l'avaluació de l'exposició al risc de les diferents direccions de negocis i corporatives. Dins del Comitè de Risc Operacional s'inclou la gestió del risc reputacional.

En últim lloc, també tenen determinades funcions de control de riscos els òrgans següents:

- Òrgan de Control Intern: Òrgan de control i seguiment que vetlla pel compliment de la Llei de prevenció de blanqueig de capitals i de finançament del terrorisme en el grup.
- Comitè d'Ètica Corporativa: Òrgan de control i seguiment que vetlla pel compliment en el grup de les normes de conducta del mercat de valors i del Codi general de conducta.
- Institutional Coordination Committee (ICC): òrgan amb l'objectiu d'assegurar que les polítiques del grup reflecteixen els requisits reguladors i específics de TSB, així com l'alineament entre les decisions preses per TSB i el grup. Les funcions concretes de l'ICC són (i) assegurar l'alineament entre les polítiques de TSB i el grup; (ii) garantir una eficient i àgil elevació de propostes i altres assumptes al grup des de TSB; (iii) mantenir l'autonomia de TSB alhora que es proveeixen inputs per a la presa de decisions; (iv) proveir de feedback a TSB sobre propostes i projectes; (v) analitzar si es requereix alguna modificació per part de TSB per assegurar el compliment amb les polítiques del grup; (vi) assegurar que les polítiques del grup reflecteixen els requisits reguladors (i altres d'específics) de TSB; i (vii) garantir que hi ha alineació en els processos de presa de decisions de TSB i el grup.

G.34

D'acord amb el Reglament del Consell (art. 14), correspon a la Comissió de Nomenaments examinar i organitzar els plans de successió del president del Consell.

G.53

La política de responsabilitat social corporativa i les polítiques en relació amb els grups d'interès han estat aprovades pel Consell d'Administració.

El banc disposa d'un Comitè d'ètica corporativa que vetlla pel compliment de les normes de conducta del mercat de valors i del Codi de conducta. El comitè està format per un president (conseller director general) i cinc vocals, tots ells designats pel Consell d'Administració i que assessora el mateix Consell en l'adopció de polítiques que promoguin el comportament ètic del grup. El comitè informa periòdicament el Consell d'Administració i a la Comissió d'Auditoria i Control de les seves activitats.

Aquest informe anual de govern corporatiu ha estat aprovat pel Consell d'Administració de la societat en la seva sessió de data 28/01/2016.

Indiqui si hi ha hagut consellers que hagin votat en contra o s'hagin abstingut amb relació a l'aprovació d'aquest informe.

Sí

No

A.8. QUADRE ANNEX

Al llarg del 2015 s'han comunicat les operacions següents:

Data de comunicació	Total d'accions directes adquirides	Total d'acciones indirectes adquirides	% total sobre el capital social
18/02/2015	35.640.356	0	0,89%
29/04/2015	32.649.418	0	0,64%
29/05/2015	54.498.876	0	1,07%
30/06/2015	35.765.727	0	0,69%
06/08/2015	65.279.551	0	1,23%
17/09/2015	115.324.657	0	2,17%
25/11/2015	121.889.798	0	2,29%
04/12/2015	118.737.508	0	2,18%

BANCO DE SABADELL, S.A.

Informe de auditor referido a la “Información relativa al Sistema de Control Interno sobre la Información Financiera (SCIIF)” de Banco de Sabadell, S.A. correspondiente al ejercicio 2015

Informe de auditor referido a la “Información relativa al Sistema de Control Interno sobre la Información Financiera (SCIIF)” de Banco de Sabadell, S.A. correspondiente al ejercicio 2015

Al Consejo de Administración de Banco , de Banco de Sabadell, S.A.,

De acuerdo con la solicitud del Consejo de Administración de Banco de Sabadell, S.A. (en adelante, la Entidad) y con nuestra carta propuesta de fecha 10 de septiembre de 2015, hemos aplicado determinados procedimientos sobre la “Información relativa al SCIIF” adjunta incluida en el apartado “F. Sistemas internos de control y gestión de riesgos en relación con el proceso de emisión de la información financiera (SCIIF)” del Informe Anual de Gobierno Corporativo para entidades cotizadas de Banco de Sabadell, S.A., correspondiente al ejercicio 2015, en el que se resumen los procedimientos de control interno de la Entidad en relación a la información financiera anual.

El Consejo de Administración es responsable de adoptar las medidas oportunas para garantizar razonablemente la implantación, mantenimiento y supervisión de un adecuado sistema de control interno así como del desarrollo de mejoras de dicho sistema y de la preparación y establecimiento del contenido de la Información relativa al SCIIF adjunta.

En este sentido, hay que tener en cuenta que, con independencia de la calidad del diseño y operatividad del sistema de control interno adoptado por la Entidad en relación a la información financiera anual, éste sólo puede permitir una seguridad razonable, pero no absoluta, en relación con los objetivos que persigue, debido a las limitaciones inherentes a todo sistema de control interno.

En el curso de nuestro trabajo de auditoría de las cuentas anuales y conforme a las Normas Técnicas de Auditoría, nuestra evaluación del control interno de la Entidad ha tenido como único propósito el permitirnos establecer el alcance, la naturaleza y el momento de realización de los procedimientos de auditoría de las cuentas anuales de la Entidad. Por consiguiente, nuestra evaluación del control interno, realizada a efectos de dicha auditoría de cuentas, no ha tenido la extensión suficiente para permitirnos emitir una opinión específica sobre la eficacia de dicho control interno sobre la información financiera anual regulada.

A los efectos de la emisión de este informe, hemos aplicado exclusivamente los procedimientos específicos descritos a continuación e indicados en la Guía de Actuación sobre el Informe del auditor referido a la Información relativa al Sistema de Control Interno sobre la Información Financiera de las entidades cotizadas, publicada por la Comisión Nacional del Mercado de Valores en su página web, que establece el trabajo a realizar, el alcance mínimo del mismo, así como el contenido de este informe. Como el trabajo resultante de dichos procedimientos tiene, en cualquier caso, un alcance reducido y sustancialmente menor que el de una auditoría o una revisión sobre el sistema de control interno, no expresamos una opinión sobre la efectividad del mismo, ni sobre su diseño y su eficacia operativa, en relación a la información financiera anual de la Entidad correspondiente al ejercicio 2015 que se describe en la Información relativa al SCIIF adjunta. En consecuencia, si hubiéramos aplicado procedimientos adicionales a los citados a continuación o realizado una auditoría o una revisión sobre el sistema de control interno en relación a la información financiera anual regulada, se podrían haber puesto de manifiesto otros hechos o aspectos sobre los que les habríamos informado.

Asimismo, dado que este trabajo especial no constituye una auditoría de cuentas ni se encuentra sometido al Texto Refundido de la Ley de Auditoría de Cuentas, aprobado por el Real Decreto Legislativo 1/2011, de 1 de julio, no expresamos una opinión de auditoría en los términos previstos en la citada normativa.

Se relacionan a continuación los procedimientos aplicados:

1. Lectura y entendimiento de la información preparada por la Entidad en relación con el SCIIF – información de desglose incluida en el Informe de Gestión - y evaluación de si dicha información aborda la totalidad de la información requerida de acuerdo al contenido mínimo descrito en el Apartado F, relativo a la descripción del SCIIF, del modelo de IAGC según se establece en la Circular nº 5/2013 de la CNMV de fecha 12 de junio de 2013 y las modificaciones introducidas por la Circular 7/2015 de 22 de diciembre, así como la Orden ECC/2575/2015 por la que se determina el contenido, la estructura y los requisitos de publicación del IAGC.
2. Preguntas al personal encargado de la elaboración de la información detallada en el punto 1 anterior con el fin de: (i) obtener un entendimiento del proceso seguido en su elaboración; (ii) obtener información que permita evaluar si la terminología utilizada se ajusta a las definiciones del marco de referencia; (iii) obtener información sobre si los procedimientos de control descritos están implantados y en funcionamiento en la Entidad.
3. Revisión de la documentación explicativa soporte de la información detallada en el punto 1 anterior, y que comprenderá, principalmente, aquella directamente puesta a disposición de los responsables de formular la información descriptiva del SCIIF. En este sentido, dicha documentación incluye informes preparados por la función de auditoría interna, alta dirección y otros especialistas internos o externos en sus funciones de soporte a la Comisión de Auditoría y Control.
4. Comparación de la información detallada en el punto 1 anterior con el conocimiento del SCIIF de la Entidad obtenido como resultado de la aplicación de los procedimientos realizados en el marco de los trabajos de la auditoría de cuentas anuales.
5. Lectura de actas de reuniones del Consejo de Administración, Comisión de Auditoría y Control y otras comisiones de la Entidad a los efectos de evaluar la consistencia entre los asuntos en ellas abordados en relación al SCIIF y la información detallada en el punto 1 anterior.
6. Obtención de la carta de manifestaciones relativa al trabajo realizado adecuadamente firmada por los responsables de la preparación y formulación de la información detallada en el punto 1 anterior.

Como resultado de los procedimientos aplicados sobre la Información relativa al SCIIF no se han puesto de manifiesto inconsistencias o incidencias que puedan afectar a la misma.

Este informe ha sido preparado exclusivamente en el marco de los requerimientos establecidos por el artículo 540 del texto refundido la Ley de Sociedades de Capital, por la Circular nº 5/2013 de fecha 12 de junio de la Comisión Nacional del Mercado de Valores y por las modificaciones introducidas por la Circular 7/2015 de 22 de diciembre, así como por la Orden ECC/2575/2015 por la que se determina el contenido, la estructura y los requisitos de publicación del IAGC, a los efectos de la descripción del SCIIF en los Informes Anuales de Gobierno Corporativo.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.

Raúl Ara Navarro

28 de enero de 2016

**Col·legi
de Censors Jurats
de Comptes
de Catalunya**

PRICEWATERHOUSECOOPERS
AUDITORES, S.L.

Any 2016 Núm. 20/16/00690
IMPORT COL·LEGIAL: 30,00 EUR

.....
Informe **NO** subjecte a la normativa
reguladora de l'activitat d'auditoria
de comptes a Espanya
.....